

M-211

10
liber
unobis

m-271

3

1

2

M

3

4

5

6

7

8

7

Commentaria in Paruam Aristotelis Logicam

Explicantur Operationes Intellectus.

Meritum proprium Dialecticæ est tradere Regulas ad Vitandos errores intellectus, & ad illos emmendandos. tripliciter tamen errare potest, vel contemplando obiectum ut non est, & iudicando, & falso dicendo. propterea communiter assignantur tres operationes intellectus scilicet, apprehensio, iudicium, & dicendum. apprehensio est actu concipiendi obiectum nihil de illo affirmando, & negando, ut dicitur cognosco hominem, scilicet ibi præsentia, quia affirmem quod sit rationalis, & negem quod sit inuisibile. Iudicium est actu cognoscendi obiectum aliquid de illo affirmando, & negando; ut dicitur cognosco hominem, & affirmo eum hominem, & nego eum lapidem. Dicendum est actu per præiudicium apprehensionem, & iudicium, quibus suppositis, unum ex aliis infert. Verum præiudicium apprehensio hominem: affirmo hominem esse, et per dicendum infert esse animal rationale. Triplicem operationem tres correspondent libri Summularum. in 1.º agit de conducentibus ad apprehensionem. in 2.º de conducentibus ad iudicium. in 3.º de regulis de expectantibus ad dicendum tractabimus.

Incipit Liber primus Summularum.

Caput primum de Terminis.

Terminus communiter dicitur a terminando, & finiendo, in quo sensu Pivineus est terminus Hispanicus. Nos autem in presenti agimus de termino logico, ad cuius naturam co-

gnosendam, no²ndum est dixerimen, quod Veriatur in-
ter uocem, nomen, & terminum. Nos namque est sonu cau-
satu in ore animali per motum lingus. Nomen uero ad
hoc addit & aliquid significare ut uocis significatiue, & so-
num determinatum ut uocis non significatiue. Terminu uero
præter hæc aliquid finire.

Hu² suppositu, Relictu alijs defini-
tionibus termini, sic a nobis breuiter definitur: Terminu est
extremum propositionu. in hac definitione li² extremum est
genus, hoc est prædicatum commune alijs extremis, li² propo-
sitionu est diffe^a nullo alio conuenient; q^o data definitio
constat genere, & diffe^a. Confirmatur: Quia extremum propo-
sitionu nullo alio conuenit nisi termino logico; q^o assignata dif-
fe^a est propria illius. conseq. est legitima. & Antis ad inductione
constat in omni propositione, omnes enim constant extremis
tanquam ea extrema.

Dices: in hac propositione homo est
animal, subiectum, & prædicatum sunt extrema propositionu
q^o definitio conuenit subiecto & prædicato; q^o Talis a definito;
ac proinde recta non est. distinguo anti: sunt extrema mate-
rialiter concedo: formaliter subdistinguo: in quantum terminant pro-
positionem concedo: quaten^{am} sunt formaliter subiectum, & prædi-
catum nego anti. Contraq. Subiectum q^o formaliter est id de quo
dicitur prædicatum: prædicatum uero id, q^o dicitur de subiecto,
ideo q^o formaliter explicatur per ordinem ad se ipsa, in quo sensu
non sunt termini nisi materialiter, nam terminu² formaliter præ-
cipuo dicit terminare, & finire, q^o solum habet dum præter
ordinatur ad propositionem.

Replicabi: in hac proprie hipotetica:
homo, est animal est propositio. I² propositio est extremum;
q^o definitio termini conuenit propositioni hipoteticæ = Pro so-
lutione nota q^o una species logica potest gerere munus partis
ut gen². Respectu definitionu. & propositio respectu syllogismi: sic
propositio simplex habet rationem partis proponu hipoteticæ,
sed non in eæ totius completi, quia esse totum, & esse partu
distinguentia: habet q^o rationem partu in quantum terminat
propositionem, eo quo patet solutio ad replicam. J²

Insite: esse
extremum propositionu conuenit Verbo & aduerbio; q^o definitio
conuenit alijs a definito. prob. anti: in his proponibus amo est
Verbum, Velociter est aduerbium, Verbum & aduerbium sunt
extremum propositionu; q^o = Respondebi in hi, & similib. propo-
sitionibus Verbum improprie esse tale, quia non gerit officium

Verbi, hoc enim est unius predicatum cum subiecto. qd
ut officium qd extremi, in quo sensu procedit dubio est terminus
formali: idem dicendum est de adverbio in predicta proprie,
in alijs vero non est terminus sed modus propositioni, ut in
hac. V.g. Petrus currit velociter.

Inquire an Voces non si-
gnificatus sint termini formales? a primo. Probatur:
Extremum propositionis formale est terminus formalis: sed blic-
tixi est extremum propositionis formalis; qd prob. minor:
hęc propositio blictixi est Vox est propositio formalis; qd
prob. anti: propositio in qua predicatum formaliter convenit
subiecto est propositio formalis: sed in predicta propositio pre-
dicatum formaliter convenit subiecto; qd Confirmatur: idem
predicta propositio formalis non esset, quia blictixi nihil si-
gnificat: sed plura, que nihil significant constituunt pro-
positionem formalem, ut ex: privatio, quæmera, nihil, Talia hu-
iusemodi; qd

Dicitur: propositio non significatiua non est pro-
positio formalis: sed propositio constans uocibus non signifi-
catis. est propositio non significatiua; qd voces non signifi-
catus non constituunt propositionem formalem; qd non sunt ter-
mini formales: Respondet, permissa maiori, neq. minorem
quia ad hoc qd propositio significet, sufficit qd eius copula
aliquid significet, sicut ad hoc qd hęc dictio Petrus signi-
ficet non requiritur qd significet quilibet pars dictionis
sed sufficit qd omnes partes simul significant. Similiter
ergo dicendum est de propositione composita ex uocibus non
significatis;

Dicitur 2o. Terminus formalis logicus dirigit in-
tellectum ad cognitionem alicuius rei: sed voces non signi-
ficatus non dirigit intellectum ad cognitionem alicuius rei;
qd in ita respiciam in ex: et privatione, que nihil signifi-
cant, et intellectum ducunt ad cognitionem alicuius rei
nam per cognitionem privationis indirecte cognoscitur for-
ma privata: similiter per cognitionem uocum non signifi-
catus directe cognoscitur quid est non significare, et in-
directe quid est significare, qd sufficit uocata aduersarios
ut privatio, Talia huiusmodi sunt termini formales.

Inqui-
rit 2o an Voces extra propositionem sint termini formales
dubium ortum ex illo prologo: Verba in definitione posita
non dicunt actum, sed aptitudinem: sed Voces extra propositionem

habent aptitudinem ut componant illam; q^o = hoc non ob-
stanti, negative respondeo, & probatur: Voces contra propositionem
non sunt extrema illius; q^o nec termini. probo anti: contra-
ma propositionis sunt partes illius: sed contra propositiones
non dantur actu illarum partes; q^o = ad rationem dubitan-
di dicite proloquium esse verum loquendo de absoluto, non
vero de relativo, quales sunt termini, nam horum even-
tra conuittit in actuali respectu.

Cap. 2° de diuisionib⁹ Terminum.

Primo diuiditur termin⁹ in mentalem, Vocalem, & scri-
ptam. 1° qui per mente concipitur. 2° qui per uocem capi-
mitur. 3° qui litteris mandatur. 2° diuiditur in subiecty
& predicatum. Subiectum est de quo dicitur predicatum.
Predicatum, q^o dicitur de subiecto. ut dum dico homo est
animal, homo est subiectum, & animal predicatum. Termin⁹
mentali aliu est intuitiuu, abstractiuu aliu. 1° est not^a
rei presentis. 2° not^a rei absentis. aliu etiam est directiu,
reflexiu aliu. direct⁹ est qui 1° directe attingit rem. reflexiu⁹
significat rem iam prius cognitam. ut dum cognosco mel
cognoscere. Deinde termin⁹ diuiditur in Cathegorematicy
& sincathegorematicum. 1° per se aliquid perfecte signi-
ficat. ut homo. 2° nihil per se perfecte significat, uinctu
tamen 1° illum modificat, ut omniu, nullu. Termin⁹ Ca-
thegorematicy diuiditur in Complexum, & in Incomple-
tum. Complexu est cuius partes separats significant ut
in toto, ut homo albu. 2° est cuius partes nihil signifi-
cant, ut homo.

In uerba diuiditur terminu in Inui-
cum, analogum, & Equiuocum. Inuicuum significat rem
plurib⁹ simpliciter eandem, ut homo respectu diuersorum
hominu. Analogu significat rem simpliciter diuersam,
& secundum quid eandem, ut per dictu de pede animalu,
& de pede status. Equiuocum significat rei s^olo nomine con-
ueniente, ut Canu dictu de Sydere, de Pice, & de ani-
mali domestic. de hi tamen alibi est instituto loquemur

Numq^u Terminu diuiditur in Communem, & Sin-
gularem. 1° significat rem pluribus communem, ut homo.
2° unum in singulari significat. Sed hic est quadruplex,
determinatu, qui unum determinate significat. ut Petru.

Demonstrativu qui signo indicativo aspicitur, ut hic homo, Vagus qui signo iugo aspicitur, & determinativu est aliqua suppositione ut Virgo Mater. Terminu etiam aliu est collectivu, qui plura coniuncta significat, ut populu, Civita. aliu non collectivu, qui unum solum significat ut Petrus.

Perterea Terminu dividitur in absolutum, & Constativum. 1^u significat Tem per modum per se stantii, sive substantiæ, ut homo. 2^u significat Tem per modum alteri adiacenti, ut Sanctu, Tutu. Terminu etiam dividitur in Concretum, & abstractum. 1^u significat formã ut habitũ ab alio ut album. 2^u significat formam ut separatam a subiecto ut albedo. Tertiu terminu dividitur in finitum, & in infinitum. infinitu est qui aspicitur negatione, ut non homo. finitu vero illa caret. advertite tamen qd si negatio est ante copulam, propositio est negativa. si autem est ante predicatum est affirmativa.

Tandem dividitur terminu in terminum d'intentionis, & terminum d' intentionis. 1^u significat Tem secundum statum, quem habet a se phice, ut homo, Leo. 2^u significat Tem secundum statum quem habet ab intellectu, ut species, genu, subiectum, & predicatum. Veri enim a se nihil horum sunt. Ad comparatione terminorum inter se resultat alia divisio. alij enim sunt impertinente, quorum unus non infert alium; nec eui oppositum, ut album, & dulce. alij vero sunt pertinente, quorum unus infert alium, ut homo, & invisibilis, & eui repugnans, ut homo, & invisibilis. 2° dicuntur pertinente repugnantia. primi vero pertinente sequela. Termini pertinente alij sunt convertibile mutuo. alij mutuo inconvertibile. eodem plura primi sit homo, & rationale, qui mutuo se inferunt. eodem plura secundi est homo, & animal. homo enim infert animal, non vero e contra. termini pertinente repugnantia dividuntur in quatuor genera iuxta quatuor clares oppositionis, que in se ipsis repugnant. sed illorum nat^o melius percipietur explicante oppositionem propositionum. Alias omnino divisiones termini, & quia sunt minus utiles, & quia proprijs locis melius dicentur.

Cap. 3um de proprietatib⁹ Terminorum.

Suppositio, que est precipua termini proprietat, sic

definitur: Et unum terminum pro aliquo subiecto, de quo
verificatur. Dividitur autem in materialem, & formalem
1^a est acceptio termini pro ipsa voce: ut homo est *Vox* di-
laba. 2^a est acceptio termini pro suo significato formali,
ut homo est animal rationale. præterea alia est propria
ut in exemplo immediate appposito: alia vero impropria
ut dum Christum dicitur Leo, Agnus. &c. Deinde alia est
simplex, alia vero reali, seu personalis. Simplex est accep-
tio termini pro suo significato immediato ut homo est
species. Realis est acceptio termini pro suo significato tam
mediato quam immediato, ut homo est *Verum*. Pro maiori
claritate advertite Vocem habere unum significatum me-
diatum, & alium immediatum: sic homo immediate signifi-
cat naturam humanam, & mediate quodlibet individuum
sic etiam album 1° significat albedinem, secundario vero subi-
ectum albedinis: dum ergo Voces accipiuntur pro immediato
significato suppositio est simplex: si vero accipiuntur pro si-
gnificato mediato, & immediato suppositio est realis. Fides in
1^a suppositione prædicatum non verificatur de inferioribus
secus vero in 2^a. Suppositio Realis alia est singularis, & est
acceptio termini pro se singulari, ut Petrus est hic homo,
alia est communis, & est acceptio termini pro omnibus suis infe-
rioribus ut homo est animal. Hæc autem est quadruplex, sci-
licet distributiva, in qua terminus supponit pro omnibus in-
ferioribus tan separatim quam copulativè: ut si dicatur homo est
rationalis; 1° Petrus, & Paulus 2° est rationalis. alia est cogu-
lativa, in qua terminus accipitur pro omnibus significatis si-
mul sumptis, ut dum dicitur Apostoli sunt duodecim. Alia
est determinata, in qua terminus communis restringitur ad
unum, ut si dicatur homo virtus studet. alia est confusa, in qua
terminus Vage, & indeterminate supponitur dum dicitur: Ocu-
l^o Requiritur ad Videndum, ubi non pro dextro oculo, aut pro
sinistro supponit, sed pro quolibet eorum illi. Denique suppositio
distributiva alia est completa, incompleta alia. in 1^a termi-
nus supponit pro omnibus individuis. in 2^a non pro omnibus indi-
viduis, sed pro omnibus speciebus exemplum primi ut homo est
Verum. exemplum 2°: omne animal fuit in arca Noe. Ampli-
catio, quæ est 2^a termini proprietatis, est extensio termini a

minori ad maiorem significationem. hoc eorum potest
 euenire ratione copulae ad subiecti. ut in hac proprie. aiazu
 cupit pecunia. ubi li pecunia ad omne se extendit ratione
 subiecti. potest etiam euenire ratione copulae ut dum dico Pe-
 trus est iustus. ubi li est accipitur pro omni tempore. Re-
 strictio e contra est coherens termini a maiori ad minoris
 significationem. ut si dicai homo Sanctus meditatur, homo
 restringitur ad solos Sanctos. 2^a termini proprietate est ali-
 enatio. Est translatio termini a propria ad impropriam si-
 gnificationem. ut dum scribitur. Vocat Agnum Solem iustitiae, Leo-
 nem &c.

Ultima termini proprietate est appellatio. quae sic de-
 finitur: est applicatio termini unius supra alium. ut dum
 dico homo est animal, animal applicatur supra hominem. Ap-
 pellationis est duplex, formalis, & materialis. 1^a datur quod predicatum
 cadit supra formale subiecti: ut si dicai album est co-
 loratum. 2^a datur quod predicatum cadit supra materiale su-
 biecti. V. g. album est dulce. in termino enim concreto duplex
 esse significatum dimimus, materiale, scilicet, & formale. al-
 bum enim significat formaliter albedinem, & subiectum mate-
 rialiter. Si enim predicatum cadit supra significatum formale
 appellatio est formalis. materialis vero si cadit supra materiam.

Ad pleniorum huius rei intellectum aduertite quod si post
 copulam reperitur in propositione duplex connotativus, ut in
 hac Petrus est magnus logicus, tunc appellatio est formalis. Si ve-
 ro unus connotativus sit ante, & alter post copulam, V. g. Petrus
 magnus et logicus, tunc appellatio est materialis. Ratio est quia
 in 1^a propositione formale primi adiectivi applicatur supra for-
 male alterius. in 2^a vero formale primi adiectivi cadit supra ma-
 teriale subiecti. 2° notate quod si propositio solum connotat
 adiectivo, & substantiuo formale adiectivi cadit supra materiale
 subiecti, & fides est heretica hae propositio Christus factus est. &
 propter 3^{am} Regulam est vera, si addatur factus est homo, quia li
 factus tunc appellat supra humanitatem. in 1^a vero propositione
 supra suppositum diuinum. 70

3. aduertite quod nomina numeralia
 ut duo, tres, &c. applicata substantiuo appellant supra formam
 et supra materiam. & ideo utriusque multiplicant. applicata vero ad-
 iectiuo appellant solum materialiter, & ideo multiplicant sup-
 positum, et non formam. propter hanc Regulam est heretico-dogma
 hae propositio: Sunt tres Dei, quia multiplicat Deitatem.

ita tamen est orthodoxa: sunt tres divini, quia solum
multiplicat personas. sed quia adiectivum potest sumi etiam
substantive, ideo dicit Athanasius cum Ecclesia non esse
tres, quatenus, tres omnipotentes, si substantive sumatur. sed de his
ad Theologos mittimus.

Tradidit Regula peritile sunt ad elu-
dendos cavillos, qui ex Variatione appellationum multoties oriun-
tur: fatilius tamen est recurrere ad particulas Reduplicantes,
Et indicantes, ut sunt quatenus in quantum, Et alia huiusmodi
quibus facile aperitur ambiguitas propositionum: unde affirmari
potest Optimum esse quatenus, facile satisfietur dicendo esse quatenus
in quantum Deus, Et non in quantum homo. propter. cupio has Regu-
las, nam illarum utilitatem non semel Experiemini

Cap. 2. de Nomine, et Verbo.

Nomen definiuit Aristoteles Libro 1. de interpretatione
ita: est uox significatiua sine tempore, cuius nulla pars sepa-
rata significat, finita, Et Recta: per li uox significatiua con-
uenit cum Verbo, a quo difert per li sine tempore. additua: cu-
ius nulla pars separata significat, ad excludenda nomina
complexa, finita ut excludat terminos negatiua infinitos ut
non homo. Recta ut excludat casus obliquos. Si uero uerbum sic
definitua: est uox simplex significatiua sine tempore. Verbum
est uox significatiua cum tempore finita, Et Recta, cuius nulla
pars separata significat. per priorem particulas conuenit Verbum
cum nomine, ad eo quod difert per li cum tempore. li finita exclu-
dit uerba infinitantia ut non amo. Recta excludit tempora
obliqua praeteritum, Et futurum, quae solum improprie sunt uer-
ba, quatenus reduci possunt ad praesens indicatiuum. per reli-
quas particulas excludit uerbum complexum, quod etiam est
improprie Verbum. Verbum sicut Et Nomen contractiu sic de-
finitua: est uox simplex significatiua cum tempore, quae defi-
nitio est omni p^{te} est Rectissima. Dicitur Nomen significare sine
tempore ad distinctionem Verbi. ut autem hoc capiatur aduer-
tite aliud esse significare tempore aliud conotare tempore. Et aliud
significare cum tempore. significare tempore conuenit nomini: sic
enim dies, annui &c. tempore significant. Quae etiam conuenit no-
mini, siquidem prandium, Et coena tempore conotant. significan-
te uero cum tempore ad hoc addit actionem, passionem, Et locum.
tempore propter. exercitum, Et menuratam. Dicitur plura Verbum ab-
solutum a tempore; q^o non semper significat cum tempore. proba

Ant: in hi^o proponit^o homo est animal: Rosa est flos, Verbum
 absolutum a tempore; q. fluxus Verbum absolutum a tempore
 prob. anti: tali propositione sunt sempiternae Veritati: sed
 propositione sempiternae Veritati absolutum a tempore, cum
 semper sint ueris, quin significent actionem, & passionem, tem-
 pore p^og^o exercitum, & mensuratum; q. li cum tempore super-
 fluit in definitione Verbi. Ad Replicam. Distinguo anti: fluxus
 Verbum absolutum a tempore in se significata concedo: in
 modo significandi nego anti: ^{am} ^{am} idem q. Respondendum est
 in forma ad probationem. in hi^o q. Oaly^o propositione sempit-
 ternae Veritati, Verbum non significat actualem unionem
 predicati cum subiecto, siue actuale exercitum rei enunci-
 at^o; eo modo tamen significandi, Verbum est semper signi-
 ficat exercitum actuale, quia semper significat de presen-
 ti, qd sufficit ut quatenus est esse, semper significet cum tem-
 pore.

Cap. ultimum de Signo.

E applicati termini, quib^o exprimimus rei apprehensam, q^o
 est de signo, qd sepius manu ducit intellectum ad apprehen-
 sionem. illud q. sic definitur: est qd representat aliud a se pot^o
 cognoscitur. Hanc definitionem aly^o uerbi tradidit Parens
 noster Anselm^o Archiepiscop^o Cantuariensis ante signat^o & Ita-
 quiter nax per hoc uerba: Signum est, qd praeter id, quod uidetur
 indicat aliquid aliud. Conueniunt praedicta definitione in repre-
 sentando cum obiectu. per li aliud a se distinguuntur ab illis
 nam obiecta se ipsa representant. Dices: Definitio non conue-
 nit omni signo; q. non est recta. anti probat: imago abscondi-
 ta est signum: sed actu non representat; q. hoc non est necessarium
 ad rationem signi. nego anti. ad probationem concessa maiori, nego
 min^o. nam imago Caesaris p. g. quantum abscondita, & clauis sit
 actu representat, habet enim representare ob similitudinem, &
 proportionem ab arte deumgtam. hanc autem actu habet, quia
 actu est imago: sic fum^o a ramine Viui, & in uicibus terrae
 clauis actu representat ignem, quia eo nat^o. na hoc habet.

Inuere: Deus representat Creat^o. & causa suum efec-
 tum: sed Deus non est signum Creaturarum, nec causa suorum
 effect^o; q. Respondes non sufficere ad rationem signi, p^oram Te-
 presentationem alterius a se distincti. Representatio enim signi
 est representatio substituens uice signati, & ab illo dependen-
 ti, ita ut ratio hui^o representationis ueniam^o in cognitionem
 signati, hoc autem non conuenit Deo, nec causis, ideo q. signa non sunt.

Et nat^a signi melius percipiatur, placet aliquam diu-
 sione apponere. 1° q^o diuiditur in formale, & instrumentale. 1us est
 qd absq^{ue} progressu^{ente} cognitione sui aliud a se representat, sic
 species homini illum representat, quin prius existat cogni-
 tio terminata ad ipsam. Instrumentale est qd progressu^{ente}
 cognitione sui aliud representat. Sic pulsatio gimbali horam
 sectionis representat, non omni homini, sed solum cognoscenti
 hoc signum. Signum etiam diuiditur in naturale, ad pla-
 citum, & ex consuetudine. Signum naturale est qd nat^a sua
 aliud representat, ut Aurora Solem Vicinum, fumus ignem.
 Signum ad placitum representat aliud a se esse libera hominis
 impositione, ut Vox homo nat^a humanam. Signum deniq^{ue} ex
 consuetudine ex usu continuato representat aliud. si vero hic
 usus fundatur in nat^a ut Canis sequitur Venatorem Reduci-
 tur ad signum naturale. Signum autem ad placitum est si
 fundatur in voluntaria impositione, ut Famulus ante fores re-
 presentat Fauernam.

Lib^{er} 2us Summularum. 3

Cap. primum de Oratione.

Oratio pro ut ad Dialecticos spectat, sic definitur: Est
 totum artificiosum ex nominib^{us} unitis compositum. si totu^m
 artificiosum est gen^{us} reliquis particulis differ^{entia}. Oratio alia est per-
 fecta, imperfecta alia. 1^a est, quae perfectum generat sensum,
 ut homo est iustus. imperfecta est quae imperfectum habet sen-
 sum, ut homo disputari. haec imperfecta dicitur, quia intelle-
 ct^{us} in illa non quiescit. Insuper diuidunt Auctores orationem
 in Enuntiativam, Vocativam, imperatiuam, deprecatiuam,
 admiratiuam, & interrogatiuam. sed quid sint ex nominib^{us}
 cognitat, & illarum explanatio potius spectat ad Rhetoricos, &
 Grammaticos, quam ad Dialecticos. Dicitur nomen complexu^m
 consistat ex nominib^{us} unitis, q^{uia} definitio conuenit termino com-
 plexo. = Respondet terminum complexum non resultare ex nomi-
 nib^{us} proprie, & formaliter unitis, quia unio terminorum so-
 lum potest haberi ratione copulae, & pro exp^{licito}, & pro implic^{ito}.
 unientu. Solutio certa est. potest tamen responderi cum alijs
 definitionem orationis non conuenire termino complexo, quia hic
 ordinatur ad componendam propositionem. Oratio uero est totum
 completum non ordinatum ad aliud componendum.

Cap. 2us de modo Sciendi in Communi.

Mod^o Sciendi tripliciter sumitur. 1° late, id est pro
 omni eo, quod iuvat ad scientiam, & sic logica dicitur mod^o sci-
 endi, in quantum iuvat ad alia sci^a. 2° strictissime pro eo
 quod generat sci^a proprie talem, ut demonstratio, que sola gene-
 rat sci^a unde sci^a definitur: Et habit^o per demonstrationem
 acquirit^{ur} ut ex^o profuso docebitur. 3° pro eo quod tradit elatio-
 rem verum not^{am}. de hoc modo, sciendi nunc agim^{us} & sic defini-
 tur: Et oratio innoti manifestativa. Mod^o sciendi sic sumpt^{us}
 est triplex, videlicet, Definitio, Divisio, & Argumentatio. di-
 visio communis est, sed ut magis innotescat probatur: tot sunt
 modi sciendi proprie, & stricte, quot sunt innoti in rebus:
 sed in qualibet re tria tantum possunt ignorari, & tres sunt
 modi sciendi. maior est certa, & minor conit^{ur}, quia in re so-
 lum possunt ignorari es^a, q^{uod} est proprietate: sed ex^o cognoscitur
 per definitionem, p^{er} divisionem, & proprietate, per argu-
 mentationem, ut ex^o definitionib^{us} illarum patebit; g. Dico: Pro-
 positio manifestat innotum; g. est mod^o sciendi stricte. pro-
 bo anti: hęc propositio: homo est anim^{us} rationale manifestat
 innotum neccienti es^a homini; g. = distingo anti: manifestat
 innotum enunciative, & improprie concedo: proprie, & doctri-
 naliter nego. ad prob^o dicitur similem proportionem proprie ma-
 nifestare innotum, non p^{er} se, & quaten^{us} propositio est, sed qua-
 ten^{us} ex^o p^{er} predicati positum definitio homini. Ex^o quo sequitur
 propositionem multo t^{em} manifestare innotum proprie, & stricte,
 non quaten^{us} propositio est, sed in quantum includit aliquod
 instrumentum modi sciendi stricte =

Cap. 3. de Definitione.

Definitio scientiarum cardo est precipuum instrum^{tu}m modi
 sciendi, que sic definitur: Oratio explicari es^a rei. ut Oratio est
 convenit cum alijs instrumentu modi sciendi, ab illi q^{uod} distin-
 quitur per alias particulas. nam proprium mun^{us} definitioni est
 explicare rei nat^{ur}am. seu quid sit rei. Dico: Definitio est indefi-
 nibili; g. probo anti: definitio non potest definire nisi per di-
 visionem: sed per divisionem non potest defini, alia p^{er} se ipsa
 definitiva; g. nego anti: ad prob^o, concedo maiori, distingo min^{us}:
 non potest definire per divisionem in communi concedo: per de-
 finitionem in particulari nego: similiter q^{uod} nego includam prob^o.
 gen^{us} enim in communi definitur per sensu in particulari
 quin p^{er} se ipsum definitiva, quia gen^{us} in particulari distingui-
 tur a genere in communi; idem g. avim^{us} dic^{er}e est de definitione

Definitio 1°. diuiditur in definitionem nominis, & in definitionem rei. 1^a. explicat nomini etimologiam, ut laqueus dicitur a laqueando pedem, & Crux a cruciando. 2^a. quae propria definitio est, explicat rei naturam. sed haec est duplex. phisica, & metaphisica. 1^a. explicat eam rei per se phisicam, ut homo definitur per corpus & animam rationalem. 2^a. explicat per se metaphisicam, ut dum dicitur homo est anima rationale. Ut tertius alia est essentialis, quae explicat naturam per se essentialem, ut in eodem exemplo positum, alia est descriptiva, & a posteriori, quae explicat eam rei per proprietates, ut hoc: homo est animal rationale.

Ad Rectitudinem definitionis aliqui traduntur Regulae. 1^a. est quod definitio sit clarior definito, aliam ipsum non manifestabit. 2^a. quod non sit superflua, nec diminuta. 3^a. quod definitio, & definitum mutuo contextantur. 4^a. quod conueniat generi, & differantia. nam definitio explicat naturam rei, unde debet indicare in quo rei conueniat cum alia, quod est proprium generis, & in quo differat, quod fit per differantiam. 5^a. quod definitum non ingrediatur in definitionem ne definiatur per se ipsum. Ultima quod est definita sit unica, nam plures entis non possunt defini per unam definitionem.

Cap. 2um de Diuisione.

Tanti momenti est Diuisio ut Socrates in Phaedro dixerit: Si nactus fuero Ducem, qui recte partiti sciatur, cui ego uertigina ut Di cuiusdam sequar. de Diuisione sciri debet quid sit, quotiens sit, & Regula ut bona sit. Quantum ad 1^{am}. sic definitur: est oratio totum in partibus distribuere. Oratio est genus ceteris particulis suo differendi; & recta est definitio. Aduertite tamen tria Regulae in qualibet diuisione, nimirum totum diuisum, & partem diuidentem, & Orationem. haec omnia patebunt meditati definitionem.

Quantum ad 2^{am}. diuisio alia est phisica, quae totum distribuit in partibus phisicis, ut homo diuiditur in Corpus & animam. alia est metaphisica, quae totum distribuit in partes metaphisicas. sic homo diuiditur in animal, & rationale. sed haec est duplex: actuali, quae totum diuidit in partibus ex quibus actu componitur. Sic homini alia pars actualis est rationalis, & alia animi alia est potentialis, quae totum diuidit in partibus in potentia contentas. sic animi diuiditur in hominem, Leonem, & Equum, quatenus potest esse in his speciebus. Quantum phisica est triplex, essentiali, integrali, & accidentali. 1^a. distribuit totum in partibus essentialibus, sic homo diuiditur in corpus,

Animam. 2^a in p^{te} integrante, ut Caput, brachium &c.
 Si autem similes p^{te} sunt eiusdem rationis, ut p^{te} aqua vocantur
 homogeneae. heterogeneae vero si sunt diversae rationis. Accidenta-
 lis est quae totum dividit in p^{te} accidentale. hae etiam est tri-
 plec. alia enim dividit subiectum in accid^a ut homo alius est
 alb^{us} alius niger. alia distribuit accid^a in subiecta, ut album ali-
 ud est lac, et aliud nix; alia deniq^{ue} accidens in accid^a ut album
 in amaram, & dulce.

Regulae divisionis sunt quatuor. 1^a est
 qd membra divid^a seorsim non adqueant totum, quia hoc est
 maius sua p^{te} 2^a est qd membra sint aliquomodo dist^a 3^a ab hac
 parte differere est qd membra divid^a se aliquomodo exclu-
 dant. quae propter hoc non est bona divisio. Europa dividitur
 in Galliam, Hispaniam, & Castellam, quia Castella includitur
 in Hispania. 4^a deniq^{ue} qd membra divid^a simul sumpta ad-
 queant totum; unde mala est hae divisio: Orbis dividitur in
 Europam, Asiam, & Africam, quia propter has partes restat
 America.

Cap. V. de Argumentatione.

De Argumentatione fere agitur toto sequenti libro. hic autem
 eius definitionem, & divisionem breviter notabimus. quantum ad
 Argumentas est oratio unum ex aliis inferens. Dividitur tamens
 ratione formae, seu artificij, in quinque species, quae sunt Syllogismus,
 Entimema, Inductio, Exemplar, et Dilemma. Syllogismus con-
 stat ex tribus propositionibus quarum 1^a vocatur maior. 2^a minor,
 3^a conseq^{ue} ut omni homo est animal. Petrus est homo; q^o Petrus est
 animal. Entimema consistat ex duabus propositionibus quarum 1^a
 vocatur ant^{ecedens}. 2^a conseq^{ue} ut omni homo est irrationalis; q^o Petrus est
 irrationalis; Inductio est argum^{entum} a singularibus sufficienter enume-
 ratu ad conclusionem universalem: ut hic, iste, & ille ignis
 urit, q^o & omni ignis urit, qd argum^{entum} optimum est in mat^{er}ia ne-
 cess^{aria}. restatquam vero in contingenti. Exemplar est argum^{entum} a pa-
 ritate, ut si dicas: Deus pepercit Petro penitenti; Ergo et mihi
 parces si penit^{er}e egero. Dilemma est Argumentas Membrarum
 idem duobus extremis ad Conclusionem: ut si dicas: & studueris,
 & non? si N^o; q^o stult^{us} es. Cum nihil scias. si 2°; q^o dign^{us} flagellis
 quia sem^{per} familiarem. & temp^{or}e inutiliter consumpsisti. **Ratioes**
 illarum argumentas alia est Rationalis, & Absoluta, quae sequi-
 tur ex pura Ratione, ut hae: Petrus currit; q^o movetur. alia cau-
 sali, quae indicatur per particulam quia, ut quia Petrus currit

mouetur. alia conditionalis indicata per particulam *si*. ut *si*
Petrus currens mouetur. Ratione qualitatum diuiditur argumentatio
 in bonam, & malam. in 1^a consequens recte inferitur ex proximo
 secum vero in 2^a aduertite tamen quod in argum^{tu} nunquam di-
 tinguitur conseq. sed conceditur, & negatur. quia conseq. denotat
 illationem, quae semper recta, & iuxta est. & ideo concedenda
 & neg^{da} ut absolute. potest distingui consequens, siue mat. conseq.

Cap. VI. de Propositione.

Propositio est Oratio unum de alio Enuntiatio. Definitio est
 Recta, & essentialis. Propositio enim conuenit cum virtutum
 modi sciendi in quantum est oratio. difert autem ab illi per
 reliquas particulas. Alii cum Philosopho definiunt Propositionem
 per hoc quod significet verum, & falsum; sed significare verum, & fal-
 sum sequitur ad Enunciationem. & ideo veritas, & falsitas est pro-
 prietas propositionis. Ex quo ulterius sequitur 2^a definitionem esse
 determinatam. & ideo postponendam esse 1^a quae essentialis est. ^{ad}
 cognoscere. nam propositio aduertendum est omnem proposi-
 tionem constare ex mat. & forma, quantitate etiam, & quali-
 tate. constat enim subiecto, quod est quasi mat. determinabilis
 per praedictum, quod est forma determinandi. constat etiam in-
 uerbalitate, & particularitate, quae quantitas, & quae qualitas.
 dicuntur. de niq. constat ex veritate, & falsitate, quae ad quali-
 tatem expectant. ^{am} **H**ic propositio, propositio ratione mat. diuidi-
 tur in neces. contingentem, & repugnantem. in 1^a praedictum
 neces. conuenit subiecto, ut homo est rationalis. in 2^a contingentem
 ut homo est albus in 3^a repugnantem, ut homo est inuisibilis. Ratione
 quantitate diuiditur in uniuersalem, particularem, indefinitam
 & singularem. 1^a afficitur signo uniuersali, ut omnis homo est
 albus. 2^a signo particulari, ut aliquis homo studet. 3^a nullo
 signo afficitur, ut homo est Sanctus. si autem haec propositio
 est in mat. contingentem redditur singulari, in uerbalitate vero
 si est in mat. neces. singulari est, quae afficitur signo singu-
 lari, & est de subiecto determinato, ut haec propositio: hic homo
 est Sanctus & haec: Petrus est Sanctus. **R**atione formae diuiditur
 propositio in Categoricalis, & Hypotheticam. 1^a est quae solum
 constat ex subiecto, copula, & praedicto, ut homo est animal.
 2^a constat ex duobus & plurius propositionibus copulatis, ut Petrus
 sedet, & scribit. sed haec est quadruplex, scilicet, copulativa,
 diuinctiua, casualis, & conditionalis. 1^a afficitur signo copulan-

te. V.g. et, atque. 2^a signo diiungente. V.g. Vel, aut, 3^a ascriptur
 particula quia, ut dum dicitur: Quia sol lucet calefacit. Ultima ascri-
 ptur signo conditionali Si. V.g. Si Sol lucet, calefacit. nota
 tamen qd propositio copulatiua, ut sit uera, Requirit qd utra-
 que propositio sit Vera, diiunctiua uero ad sui Veritatem
 solum Requirit qd uera sit aliqua eorū. Denique proposi-
 tio Raone qualitatis diuiditur in affirmatiuam, negatiuam,
 ueram, & falsam. 1^a affirmat. 2^a negat. 3^a est uera, 4^a falsa. hę
 sunt diuisiones celeberrimę propositioni, alię autem sunt in-
 frequentiori usu, de quibus in libro sequenti, alibi qđ si opus
 fuerit obiter loquemur. Nunc autem de proprietatibus propo-
 sitionum agamus.

Caput Septimum de Oppositione.

Oppositio est affirmatio, & negatio eiuſdem de eodem. Unde
 duas conditiones Requiritur ad oppositionem. 1^a est quod una pro-
 positio sit affirmatiua, & altera negatiua. Secunda quod utraque
 propositio sit eiuſdem predicati, & eiuſdem Subiecti: nam minima
 uariatio predicati, & subiecti tollit Oppositionem. Oppositio est qua-
 druplex. Contradictoria, Contraria, Subcontraria, Subalterna.
 Contradictoria uariatur inter Uniuerſalem affirmatiuam, & parti-
 cularem negatiuam, Vel inter uniuerſalem negatiuam, & particula-
 rem affirmatiuam, vel inter duas Singulares, uel inter duas inde-
 finitas de mat^a necessaria.

Oppositio contraria uariatur inter
 duas propositiones Uniuerſales, quarum una est affirmatiua, &
 altera negatiua, ut omni homo est alb⁹ nullus homo est albus.
 Subcontraria uariatur inter particularem affirmatiuam, & par-
 ticularem negatiuam: ut aliquis homo est uirtus, aliquis homo
 non est uirtus.

Subalterna tandem uariatur inter duas affi-
 matiuas, uel inter duas negatiuas, quarum una sit uniuerſalis,
 & altera particularis: ut omni homo loquitur, aliquis homo lo-
 quitur, nullus homo loquitur, aliquis homo non loquitur. sed ita

non est proprie Oppositio, cum non sit affirmatio, Negatio. solum
 est oppositio in quantitate. Omnia dicta de Oppositione in hac
 vulgari figura ad oculum patet.

Caput ultimũ de Equipolentia et Conuersione.

Equipolentia est squiualentia duarum propositionum Va-
 one alicuius negationis anteposita, et postposita, quando uero antepo-
 nenda, et postponenda est negatio docet hoc Carmen

Præ Contradic: post Contra. præ postq; Subalter.
 id est ad squiualentiam præpone negationem contradictorijs, post-
 pone Contrarijs: præpone, et postpone Subalternis. Hoc patet fit
 exemplum. sit 1° in hijs Contradic: *omni homo est albus, ali-*
quis homo non est alb⁹ anteposite negationem 1° propositioni, et ita
 dicetur: *non omni homo est albus. quod idem ualet: ac aliquis ho-*
mo non est alb⁹ exemplum. 2° sit in hijs Contrarijs: *Omni homo est*
animal: nullus homo est animal: postpone subiecto negationem, uisita
*illud post Contra. et ita dicet: *Omni homo non est animal.**

Exemplum 3° sit in hi subalternis: Omnis homo est albus. al-
 qui homo est albus, quod sic idem valet, non omnis homo non est
 albus, iuxta illud per post que subalter. de subcontrariis non est
 sermo, quia de illis non datur aequivalentia. Conversio est mu-
 tas, propositioni Variatione Subiecti in predicatum, & predicati in
 Subiectum. triplex est. Simplex, per accidens, & per contraposi-
 tionem. Conversio simplex est mutas predicati in subiectum, &
 Subiecti in predicatum, seruata quantitate, & qualitate. sic hęc
 propositio: aliquis homo est animal, sic conuertitur aliquod ani-
 mal est homo. Per accidens datur, seruata qualitate, & quantita-
 te mutata, ut omnis homo est animal, aliquod animal est homo.
Conversio per contrapositionem fit, mutato predicato in subiectum,
 mutati q^{ue} termini finiti in infinito. ut omnis homo est ani-
 mal sic conuertitur, omne non animal non est non homo.

Propositiones conuertibiles sunt in quadruplici diffe-
 rentia, scilicet, uniuersales affirmatiuę, & negatiuę, & particulares
 affirmatiuę simul & negatiuę, quę omnes notantur per Vocales
 sequentium Carminum.

Asserit **A.** negat **E.** sunt uniuersaliter ambo.

Asserit **I.** negat **O.** sunt particulariter ambo.

Nempe **A** indicat uniuersalem affirmatiuam, **E** negatiuam
I particularem affirmatiuam, **O** negatiuam. omnes tamen con-
 uertuntur suo modo. mod^o autem conuersionum in hi Vericuli
 clauduntur. Simpliciter feci, conuertitur Lua per acci.

Asto per Contra. sic fit conuersio total.

Nota Vocales illarum Verborum Feci, Lua, Asto, & Vocalium
 significationem, & sic facile lege modum Conuersioni. Veniam.
 ad Exempla. sit 1° in simplici Conuersione, qua conuertuntur
 uniuersales negatiuę, & particulares affirmatiuę iuxta Vo-
 cale nomini Feci. Nullus homo est lapsus. aliquis homo est ani-
 mal, sic conuertuntur; nullus lapsus est homo, aliquod animal
 est homo. seruata nimirum quantitate, & qualitate. sit 2° in
 conuersione per accidens, quę conuertit uniuersales negatiuę
 affirmatiuę per li Lua: Nullus homo est lapsus. Omnis homo
 est animal. sic conuertit: Aliquis lapsus non est homo, aliquod
 animal est homo, mutata scilicet quantitate, & qualitate ser-
 uata. sit 3° Exemplum in Contrapositione, qua conuertuntur
 uniuersales affirmatiuę, & particulares negatiuę per li Asto
 Omnis homo est animal, aliquis homo non est albus. Omne non
 animal non est non homo, aliquod non albus non est non homo.

Licet Dialectici tradant Regulas ad Conversionem modalium, quia intricatissimae sunt, breuiter dico propositionem modalem esse illam, quae affirmatur, & modificatur per modum aliquem, modi autem affirmantes, seu determinantes propositiones ad quatuor reducuntur; videlicet necesse, impossibile, possibile & contingenti. Valor, si Vn horum modorum in his Caxminibus claudatur.

Omni necesse Valet Impossibile nullu

Possibile quidem, quidam non, possibile non

Id est modus necesse idem valet, ac significat quod signum uniuersale Omni. Impossibile idem significat ac nullu. possibile & contingenti idem de signum aliqui. affirmatiue si possibile uingatur affirmationi, & negatiue si uingatur negationi. quibus suppositi, non est difficile formare propositiones modales, illas quae conuertere, uisita Regulas simpliciu propositionu, notando, & menura. quantitatem, & equalitatem modi affirmantis

Liber 3us Summularum.

Cap. I. de natura Sylogismi

Syllogismus uisita Philosophum est Oratio, in qua quibusdam positu, necessarium est aliud evenire. Oratio est gen^{us} quibusdam positu, de notat maiorem, & minorem, si aliud evenire denotat conseq^{am} quae necesse sequitur ex proximi recte dispositu. Conseq^a uero, siue Conclusio, quae recte non sequitur ex proximi dicitur conseq^a mala: illa uero, quae recte inferitur, dicitur bona sed hae est duplex materialis, & formalis. hae est quae sequitur ex recta dispositione proximuorum, ut si dicar: omni homo est lapsus: Petrus est homo; g^o Petrus est lapsus. hae enim conseq^a recte sequitur ex proximi. illa uero est, quae solum est uera ratione mat^o ut si dicar: Petrus est animal; g^o & omni homo.

Ad Retitudinem conseq^a necesse est obseruare aliqua Regula. Recte est quod ex antecedenti uero inferatur conseq^a uera, ex falso falsa, ex contingenti contingenti, & ex necesse necesse. Ratio est quia ante est causa conseq^a uentis, & Causa causat sibi similem. 2^a est quod si aliqua proxima est singularis, conseq^a sit singularis. si est negatiua conseq^a sit negatiua, quia Conclusio sequitur in nobilioris partem. 3^a quod medium non ingrediatur in conseq^a, nec aliqui termin^{us} qui non fuit in proximi. 4^a quod ex proximi singularis non sequatur scientifica conclusio, quia de singularibus ut singularis sunt non datur scientia. Quinta quod

Sed primum negativum nihil sequatur. Silogismus constat ex
 mat.^a & forma. mat.^a est duplex remota, & proxima. Remotas
 sunt ipsi termini propositionum. propositiones sunt materia
 proxima. Termini Silogismi sunt tres, Medium, Maior ex-
 tremitas, & minor extremitas. Medium est quod ubi reperitur
 in proximo, qui autem in maiori coniungitur cum medio, vo-
 catur maior extremitas, minor vero qui in minore coniu-
 gitur. accipite exemplum: Omnis homo est animal. Petrus
 est homo, & Petrus est animal. In hoc Silogismo inuenietis
 hos terminos homo, animal, Petrus, ex quibus homo est me-
 dium, animal est maior extremitas, & Petrus minor extre-
 mitas. Duplici materis Silogismi duplex etiam correspondet
 forma. 1.^a quae correspondet mat.^a proxima appellatur mod.^o & sic de-
 finitur. Est apta dispositio propositionum secundum debitam quan-
 titatem, & qualitatem. 2.^a quae correspondet terminis et apta di-
 positio terminorum secundum debitam subiectionem, & predicatio-
 nem, quae forma vocatur fig.^a haec autem est triplex. 1.^a tunc datur
 quod medium subicitur in maiori, & in minori predicatur. 2.^a dum
 in duobus proximi predicatur. 3.^a dum in illi subicitur quae
 omnia in hoc uerbo docentur.

Sub praes. 1.^a 2.^a ubi praes. 3.^a ubi sub.
 In his figuris decem & novem modi Silogismorum comprehen-
 duntur, hi autem ut facile memoriae commendentur assignan-
 tur in totidem nominibus sequentium Carminum.

1. fig.^a Barbara, Celarem, Darii, Ferio, Baraligon,
 Celante, Dabiti, Phagimo, Friesomorum,
 2.^a fig.^a Cesare, Camestres, Festino, Baroco. (3.^a fig.) Darapti
 Felapton, Disamis, Datis, Brocardo, Preteron.

Sed quibus modis novem priora spectant ad 13 figuram, quatuor
 sequente ad 29. Reliqua vero ad 33 figuram pertinent. Quan-
 titate tamen quod primi quatuor modi primis figuris semper dire-
 cte concludunt, Reliqui vero nunc directe, nunc indirecte. Con-
 cludere directe nihil aliud est nisi maiorem extremitatem pre-
 dicari de minori in consequens & contra vero concludere indirecte
 Insuper aduertite tres Vocales, quae reperiuntur in quolibet mo-
 do assignato, nam uicosa illa carmina Aserit A de praedicta
 Vocales signant quantitatem, & qualitatem propositionum. A
 enim Vocalis denotat quantitatem, & qualitatem maiori. A
 quantitatem, & qualitatem minoru. Tertia denique quantita-
 tem, & qualitatem consequentis.

Quae omnia perperua appare-

bunt exemplo appoito in Barbara 1.º modo 1.ª figuræ: Omne animal est sensibile: sed omni homo est animal; & omni homo est sensibilis. hic Syllogism⁹ constat ex trib⁹ Universalibus affirmatiuis, iuxta illa Præcepta H. sunt Universaliter, A namq; ter repperitur in Barbara; deinde animal, qd est medium, est subiectum in maiori, & in minori prædicatum, iuxta illud: Sub præf. d. n. q; directe concludit, quia maior extremitas prædicatur de minori in conseq. hoc exemplum sufficiat scienti regulas, necien tibus enim nihil sufficit.

Cap. II de Reductione Ostensiuâ.

Diximus in præcedentibus primos quatuor modos semper directe concludere, Aliquos autem quandoq; indirecte, ides inuenta est a Dialecticis Reductio ostensiuâ, quæ fit, Reducendo Syllogismum imperfectum ad perfectum, per conuersionem alterius propositionis, & transpositionem præmissarum. ad hoc autem præsentiss observate regular. 1.ª est omnes modos incipere ab una ex his litteris B. C. D. F. 2.º notate modum imperfectum Reducendum esse ad modum perfectum eadem litterâ initiatum. V. g. Barocho ad Barbara, Felapton ad Fero. Insuper aduertite præter initiales agnatas inueniri in quolibet modo unam ex his componantibus S. P. M. C. Officium harum in huius modis habetis.

S Vult simpliciter uerti, **P** uero per acci.

M Vult transponi, **C** per impossibile duci.

Littera **S** denotat qd propositio designata per Vocale ante cedentem debet conuerti simpliciter. **P** indicat propositionem designatam per uocalem antecedentem conuertendam esse per acci dentem. **M** præmissam esse transponendam, mutando maiorem in minorem, & de conuerso. Littera **C** non initiali indicat talem modum non posse Reduci ostensiuâ, sed per impossibile, de quo postea.

Hæc omnia patebunt exemplo appoito in Phapismo modo imperfecto 1.ª figuræ. Omne animal est sensibile: nullum lapidum est animal; & aliquod sensibile non est lapidum. hic Syllogism⁹ Reducitur ad Fero propter initialem **F**. Deinde maior conuertitur per accidens propter litteram **S** secutam ad **A** minor uero conuertitur simpliciter propter litteram **S** secutam ad litteram **E**. Et tamen maior mutatur in minorem, ut designat **A**. huius factiss resultat hic Syllogism⁹ in Fero. nullum animal est lapidum: sed aliquod sensibile est animal; & aliquod sensibile non est lapidum. idem fluxi ualeat in alio quocunq; modo, ut experienti conuabit.

Deniq[ue] aduertite q[uo]d littera I. in Baralipon non deno-
tat conclusionem contextendam esse per acciden[ti]a, quia particu-
lari affirmatiua non contextitur per acciden[ti]a, sed simpliciter, &
iuxta illud: Simpliciter feci. denotat q[uo]d loco conseq[ue]nti particulari
affirmatiue ponendam esse uniuersalem affirmatiuam, que per
acciden[ti]a contextitur, iuxta illud: contextitur Eua per acciden[ti]a
que aliunde patent, nam Baralipon Reducitur ad Barbara:

Cap. 3um de Reductione per impossibile.

Reductio ad impossibile fit q[ua]n[do] concei[ti]o p[ri]marij, negatiua
conseq[ue]nti recte illata. tunc enim admititur contradictoria conseq[ue]nti
negatiua, ex qua, et alia p[ri]marij formatur Syllogism[us] in modo p[er] se
facto. Infertur conseq[ue]nti contradictoria p[ro]positio[n]i iam concei[ti] in
1° Syllogismo, & sic cogitur admittere alio contradictoria, quarum
veritas, iuxta dicta, est impossibili, que vero p[ri]marij Retinenda
& quo loco pon[er]e ut indicant sequente Veru[m].

Major fit minor, fit Contradictio maior.
Incipit Celantes, in quo p[er]uertitur ordo.
Peruat maiorem, variat q[uo]d 2^a minorem
3^a maiorem Variat, seruat que minorem

Id est ut argumentum Reducatur ad impossibile in modo 1° fi-
gure ponenda est loco maiori contradictoria conseq[ue]nti negatiua
& maior ponenda est loco minori. Incipitur modus Celantes
in quo minor fit maior, & contradictoria conseq[ue]nti negatiua fit mi-
nor. In 2^a fig[ur]a maior & syllogismi seruatur, & contradictoria con-
seq[ue]nti negatiua fit minor. in 3^a deniq[ue] ex opposito minor seruatur
& loco maiori ponitur contradictoria conseq[ue]nti negatiua, quibus di-
positi, quia sponte infertur conseq[ue]nti contradictoria p[ro]positio-
ni iam concei[ti] in 1° Syllogismo. Hec elucidantur Exempla.

fit 1° in Dabitur modo imperfecto p[ri]marij figur[is]. Omnis homo
est Viuent[is]: sed aliquod Raonale est homo; q[uo]d aliquod Viuent[is] est
Raonale. si quis, concei[ti] p[ri]marij, neget conseq[ue]nti sic sum[itur] et
eius contradictoria; q[uo]d nullum Viuent[is] est Raonale, & hanc po-
nendo loco maiori, formatur hic Syllogism[us] nullum Viuent[is]
est Raonale. sed omnis homo est Viuent[is]; q[uo]d nullus homo est Raona-
li. ubi clare infertur contradictoria minori concei[ti] in 1° Si-
llogismo, in 2° modo 1° figur[is]. & sic Respondens admitit duo con-
tradictoria, q[uo]d est impossibile. fit 2° Exemplum in Cesare

1° modo 2° figur[is]: nullus lapu[m] est animal: sed omnis homo est
animal; q[uo]d nullus homo est lapu[m]. negata enim conseq[ue]nti. & p[ri]marij
concei[ti], infertur h[ec] contradictoria; q[uo]d aliquis homo est lapu[m].

Hæc pro minori debet poni, & seruando maiorem. Silogismi
 sic argui. nullus lapu est animal: sed aliqui homo est lapu;
 q. aliqui homo non est animal. Sit 3us in Procardo modo 3us
 figuræ: aliquod Nigibile non est Raonale: sed omne Nigibile est ani-
 mal; q. aliquod animal non est Raonale. negata conseq. dicit; q.
 omne animal est Raonale: nunc sic: Omne animal est Raonale:
 sed omne Nigibile est animal; q. omne Nigibile est Raonale.
 Hæc Falsa documenta præbent Dialectici, sed eorum nulli.
 Taximus est, ideo q. ne turbemini, quantum ea est cumque in
 præsentia non capiatur. præsertim nam tempore dato ea se
 gendo facile persequitur. Nuclei etiam tradunt sicuti imple-
 dat, ut augent modum perfectum, ad quem reducendi sunt
 imperfecti. Facilius tamen uia est notare ad quem modum
 perfectum spectet propositio Retinenda, & contradictoria
 conclusionis negata; hoc enim cognito agnoscitur modus per-
 fectus, ad quem reducitur Silogismus.

Cap. IV. de diuisione Silogismi, & de principijs extrinsecis illius.

Silogismus Raone materig diuiditur in demonstratiuum
 topicum, & Sophisticum. Demonstratiuum est, qui constat ex
 propositionibus omnino certis, & per se notis. Silogismus topicus
 est qui constat ex propositionibus prouabilibus, quæ autem neces-
 sint ad demonstrationem, quæ uero ad prouabilitatem, latissimum
 iter est, in hoc q. compendiolo intramabile. Silogismus Sophisticus
 est, qui constat ex propositionibus apparenter ueris, uera tamen
 ex aliqua parte falsis, & vitiosus. de Silogismo fallaci fusissime egit
 Aristoteles; quia suo tempore maxime uigebat Sophistæ lucu
 obsecratores, & inimici iurati Veritatis. nos autem breuiter ali-
 quod dicemus. Falacia communiter est in forma, in Voce, & in Re.
 In qua plerumq. est in appellatione & suppositione sicuti a nobis est
 explicata. falacia Vocis datur dum arguens illi abigitur ad des-
 cripiendum. hoc autem precipue fit, aut per equiuocationem, ut dixi
 dicitur: omni Canis est latrabilis; q. et stella caelestis est latra-
 bilis. hic enim hoc nomen Canis equiuoce dicitur, pro anima-
 li, & pro stella. fit etiam per uariationem sensus Compositi, &
 diuini, ut si dicat. Qui habet pedes potest ambulare: sed homo
 sedendo habet pedes; q. sedendo potest ambulare. Aliis in uoci-
 bus sunt falacia, scilicet alienationis, amphibologis, accentus
 mutationis, quæ facile agnosci possunt, propterea q. non immoxa-
 mæ in illis detegendi.

Palatia Tei alia dicitur non causus ut causus, quus datur q^{do}
 dicitur causa effectus illud, q^{do} non est causa. V.g. inebriari est ma-
 lum: sed Vinum inebriat; q^{do} Vinum est malum. Vinum enim non
 est causa ebrietatis, sed eius super abundans portio. Alia et fa-
 lacia consequentis, ut si quis arguit convertibiliter in hiis, quus
 non convertuntur, ut si, dicat: Si Petrus currit movetur; q^{do} si non
 currit, non movetur. alia est contradictionis q^{do} qui infert con-
 tradictionem, ubi nulla est, ut si dicat: Cuius est albus secundus
 dentes, non secundum alia membra; q^{do} est albus non est albus.
 sed horum sophismatum non nisi apud pueros est usus. de illi
 q^{do} parum Curandum. Omnia ardua digestio fundatur in
 principiis per se notis, & evidentibus, duo precipue sunt, dicitur
 omni, & dicitur de nullo, quus faciunt unum. Penum. quidquid
 universaliter dicitur, & affirmatur, pariter dicitur, & affirma-
 tur de omni inferiori illius Universalis. Sed negatur de Univer-
 sali, negatur etiam de suis inferioribus, ut si de homine affir-
 matus q^{do} est animal, idem affirmari valet de Petro, & Paulo.
 si vero negatur quod sit visibile, hoc de Petro, & Paulo nega-
 tum dicitur. predicta principia dicuntur logicaia, sua logica
 quia sunt in ordine ad predicationem, quus ad Logicam spectat.

Predicta principia fundantur in duobus principiis me-
 thaphisicis, quus naturam rerum adumbrant. Hec est, quus sunt
 eadem in. tertio sunt eadem inter se. hoc est quando duo ad quos
 te identificantur cum alio, neces. inter se identificantur. Hec
 quando duo inter se identificantur, si unum ab alio tertio di-
 stinguatur, aliud etiam necessario distinguitur

Conclusio Operis

Axi inveniendi medium ab agibus, nebula q^{do} densa si-
 la est antiqua, intricatissima iunioribus. Ego autem continuas
 experientia in hac parte doctus, obscuritatem artu abhorreo
 usui q^{do} parum accommodam iudicio. Medium enim si quoties
 inveni, sine arte inveni, alijs, quus hoc evenire credo, unde
 a perplexitate, & confusione fugiens medium unum certo certius
 amari. Itineris, propinabo. Ut que agorito, securus de eius ac-
 cutione omne obituro, nec illud difficile est. non enim vos man-
 do adire Corinthum, nec tranare acherontidas undas, audite
 ergo illum, audite quus pro amorem Poetam: Studij indefensa cu-
 ra sciendi est amplissima Via. labor ergo omnia vincit, vincet
 que difficultatum omnium a perexima monita. Ad illum ergo

Vos aduoco, me Socium, me Comitem continuo pro Vobis in la-
bore Videbitis, & cum voluptate aspiciem. Sodales in arena sudore
pleno, palmae dulcissimi palatii fructus in ipso bello porta-
bitis. Auditis medium nunc quae sit illud, praecipue vero incan-
dore lucis aeternae, in quo summa procul est ignorare. Finis ergo
& praecabundi lumen luminis a Deo rogare, pass sit que, ut
finis sine fine perfectus nobis eueniat. Nunc autem in Sancti-
ssimis Triduo cultum cedant in Summuli anteaacti labore, ce-
dant in honorem Virginis Mariae in laboribus placatusque An-
nuntiatricis, nec non in obsequium Proto-Martyris Stephani nos-
tri Licij Patroni, Proto-Parentis nostri Benedicti Occidenta-
lium Patrum Patriarchae, Arnulphi Parentis, & Soli Aquinatis scho-
larum numinum, tandem que in laudem Charissimae Christi
Sponsae, Dulcissimae Magnae Tertudis, omnium que Calicolarum
quorum lucidissimum agmen uocemus, ut dignas pro colati be-
neficiis gratias referamus Omnipotenti Deo canore iubilo die ^{te} ^{te}

Te Deum laudamus, te Dominum
confitemur.

Commentaria in Magnam Aristotelis Logicam

Logica a Verbo graeco Logos (quod latine significat idem
ac Ratio) nomen accepit. indeq; inter omnes scientias sola ratio-
nali nuncupatur. Nemo enim altiora aspicere ualet, nisi ipsa du-
cente. Hinc mirum non est tot, tantosq; Philosophos de adiuuentio-
ne illius esse gloriatos, omnesq; proprium Ducem tantae lucis aucto-
rem fecisse; nos autem sacrae historiae ingenue credente aliter sen-
timus. Scimus enim Adam in sua formatione omni sagi perfectissime
fuisse dotatum. sed heu! Adami praecipitium totum hinc ortu in uoluit
nubibus orbem, ut labentibus saeculis, Proto-Parentis memoria inter
fabulas fuerit reiecta, sed procul scholae gradatim relegata ignoran-
tia hoc pretiosum donum danti manibus orbis reddidit. Philo-
sophi Aristotele antiquiores, Peripatetici uero, suo Pragmatica ducen-
te, ultimam ei adhibuere lucem. adhaec ergo luminem uenit hoc
pretiosum donum, ad illud nunc nos auide, et cum uoluptate eurrant.

Disput. I^a Prooemialis de natura, & necessitate Logica

Ex hucusq; dictis satis abunde patet Logica natura sed ut brevis agnoscat sic definitur: Est habitus, siue facultas dirigens intellectum ut se sine errore cognoscat. Unde sci^a sermoinali dicta fuit a Magno Pat^{re} Augustino, quia certis Regu-
li, & preceptis intravit intellectum ad perfectam Verum cognitionem. Sciendum tamen est cum D. Thoma 1^a 2^a 2^a q. 53. art. 2. habitus perficiente intellectum ad cognoscendum esse quinque scilicet intellig^a, sagi^a, prud^a, scientia, & ar. intellig^a, quae ab aliquibus logica naturali dicitur, ab alijs vero habitus primorum principiorum est ipse intellectus ut in tractu principis per se notis. Et omnino certum, ut quodlibet est, & non est. Sapi^a est cognitio rei per altissima causa. Prud^a est recta via eligendi, Ar. est re-
cta ratio operis faciendi. Sci^a deniq; est cognitio rei per suam cau-
sam neces^{am}. & habitus potest cognoscere effectum per causam.

Quaestio 1^a an Logica sit Scientia.

Ut sine obscuritate procedatur notandum est 1° dicendum, quod datur inter Logicam actualem, & habituales. Logica actualis est cognitio evidens rei per suam causam. habitualis vero est Virtus, est qua procedit immediate tali cognitio. 2° notandum est Logicam aliam esse docentem, & aliam utentem, Logica docens est quae tradit Regulae certae ad constructionem artefacti logici, non ut eun-
qs, sed tradendo rationem scientificam, & evidentem veritati regula-
rum. Logica utens est quae ipsa utitur Regula. si vero in exercitio po-
nit Regulae vocatur Logica utens actuali. habituali vero vocatur
virtus inclinans ad illud exercitium. 3° not. est Logicam versari
posse circa mat^{am} demonstrativam, quae dicitur analytica, circa
mat^{am} topicam, & circa sophisticam. in mat^a analytica versatur q^{do}
cognoscit obiectum per suas causas neces^{as}. progrediendo usq; ad prin-
cipia per se nota, & tunc logica procedit, demonstrative. in mat^a
topica, siue provabili versatur Logica q^{do} cognitio naturalis in prin-
cipis, & rationibus provabilibus. & in mat^a sophistica q^{do} cognitio est de
re certe falsa, & apparenter vera. Hi suppositi, & Reguli Aca-
demici negantibus omnem sci^a sent^a negativam absolute est: ut in
plicitu, Ammoniu, Zaratela, & Alemmandet. & alij antiqui. 2^a quae
proculdubio est Philosophi, & D. Thomae, est affirmativa. Et tamen

maxima diversitas in modo scopi^{di} illam. Aliqui enim docent
solam Logam docentem quatenus procedit demonstratiue esse
sciam, alij Logeam docentem, Potentem, alij deniq; docent Lo-
gicam docentem & Potentem esse scientiam in omni mat.^a sua de-
monstratiua, siue topica, & Sophistica

sectio 2^a Resoluitur Dubium 2°

Assero 1° Logicam absolute & simpliciter esse proprie scientiam
probatu ratione habitu acquiritu per demonstrationem; q^o ma-
ior est definitio scientiz probatu minor: in mat.^a logics sunt ab inte-
lectu plures demonstrationes: sed per ha aliqui habitu acquiritu; q^o
minor est certa; quia habitu acquiruntur per actiu: probatur maior:
omne vniuersale est predicabile de multu: sed genus est vniuersale;
q^o predicabile de multu est demonstratio in mat.^a propria Logics; q^o
in mat.^a Logics ab intellectu sunt plures demonstrationes. Confirmatur:

Loga demonstratiue probat proprietate sui obiecti; q^o est scientia.
conseq^a est legitima, quia habit^o demonstratiue probati proprietate
sui obiecti habet de illo, & de illi not^{am} certam, & euidetem, in quo
conuitt formaliter sci.^a anti probatur: Loga demonstratiue probat
gen^o esse vniuersale, definitionem esse clariorem suo definito, pro-
positionem significare verum, & falsum, & alia huiusmodi; ergo. Pro-

pter eandem rationem, & confirmationem assero 2° Logam docentem
esse scientiam: nam Loga docens prebet regulas certas ad construc-
tionem silogismi, Logica ut docens, acquiritur per demonstrationem
& demonstrat proprietate sui obiecti, q^o si Logica absolute est sci.^a
Loga ut docens est scientia. Confirmatur: Philosophia est fortiter
sci^a quia generatur per demonstrationem, & fecundat intellectum ad
euidetem cognitionem sui obiecti: sed Logica ut docens generatur
per demonstrationem, & fecundat intellectum ad euidetem cogniti-
onem sui obiecti; q^o

Assero 3° Logam Potentem fortiter esse sci.^a Consi-
dero non est ita communi ut precedente, probatur tamen ratione effi-
caci: Vni silogismi demonstratiui est actiu scientific^o; q^o Logica
ut utens est sci.^a conseq^a est recta: quia sci.^a habituali tali est per
ordinem ad actiu scientificos. Anti probatur: hic vni silogismi
demonstratiui est actuale exercitium demonstrandi: sed actuale
exercitium demonstrandi est actiu scientific^o; q^o probatur minor:
actuale exercitium demonstrandi est actuale exercitium sciendi:
sed actuale exercitium sciendi est vere actiu scientific^o; & actiu
scientiz; ut exercitium opinandi actiu opinionis; q^o Sed hu^o ratione
euidenter colligitur Logicam docentem, & potentem esse scientiam

non solum in mat^a demonstratiua, sed etiam in mat^a topica, & sophistica, qd sic euincitur: Sicut logica demonstratiue docet silogismum demonstratiuum generare sci^{am}, ita docet silogismum topicum generare opinionem, et sophisticum fallatiam; q prob. anti. tan certum est silogismum topicum generare opinionem, & sophisticum fallatiam, sicut certum est silogismum demonstratiuum causare scientiam.

Solvuntur Argum^{ta}.

Contra 13 Conclusionem argue 1° ex Philosopho libro 1° Rethorice Cap. 12. dicente: Siqui Rethoricam & Dialecticam ut scientia, non ut facultate, tractet, imprudens est. Item libro 2° Metaphysice Cap. 3° hgc habet: absurdum est simul quere scientiam, & modum sciendi: sed logica est modus sciendi; q non est scientia. Ad 13° Respondeo cum Emin^{mo} D^{no} de Aguirre Aristotelem in predicta dithoritate non loqui de loga absolute, & demonstratiue procedenti, sed de loga disputatoria, & procedenti solum per act. probabilem. ad 2° dic logicam esse modum sciendi casualiter, quia modum sciendi cauat, & obiectiue, quia modus sciendi est obiectum logicę, fortiter uero non est modus sciendi, ut certum est apud omnes.

Argumenta 2° Eni rationi non est simpliciter scibile: sed obiectum logicę est eni rationi; q obiectum logicę non est simpliciter scibile; q nec loga, et simpliciter sci^a coneq. sunt legitima, minor supposita, maior uero probatur: omni scibilitate est propria entis, sed eni rationi non est simpliciter eni; q nec simpliciter scibile. hoc argum^{tu}, qd uarij modis, nimirum qd diffuse proponitur ab authoribus, nullam uim habet, si negetur mixto primu silogismi, illa tamen concessa, nullius ponderis est, nam obiectum Mathematicę est quantitas mensurabilis: sed quantitas est eni secundum quid, ideo q non simpliciter scibile; q ex argum^{to} euincitur Mathematicam non esse simpliciter scientiam, qd aduersarij duplicet. Deinde nego mag.

ad probationem distingo maiorę: scibilitas est passio entis obiectiue sumpti concedo mag. p^{ri}nce, & subiectiue sumpti nego maiorę concedo min^{or}, & nego coneq. duplex est scibilitas, alia subiectiua, transcendentali, & remota, alia obiectiua, formalis, & proximal^{is}. fundatur in ente, ut est uice p^{ri}nce, & realiter, ideo q non potest conuenire enti rationi, 2^a uero solum attendit concessionem obiectiui cum sui proprietatibus. hgc autem uere, & simpliciter conuenit Enti rationi. quia uerum est demonstrationem generare sci^a, definitionem esse uo descriptio clariorem, & alia que de ente rationi uere dicuntur.

Replicabit: Concessio enti rationi cum sui proprietatibus non est simpliciter tali; q nec simpliciter scibilis. prob^o anti. tali est

concedo, quale est ens, & proprietate: sed ens rationis non est simpliciter ens, nec proprietates sunt proprie tales; q. distinguo antecedenti: non est simpliciter talis subiective, & phice concedo: obiective, & in terminando nego. ad probationem. concedo maiori, & dicitur minori eisdem terminis, nego conseq. Concedimus enim ens rationis, proprietate illius, & hanc concessionem cum ente rationis non esse simpliciter vera subiective, phice, & in essendo, hoc enim est proprium entis rationalis, negamus tamen ens rationis, proprietate illius, & concessionem non esse simpliciter talia obiective, & in terminando. Ratio est, quia verum, & infalibile est ens rationis habere proprietate essentialiter concedat, sine distincta expressione ut ens reale, & sua proprietate sine obiectiva, & per rationem distincta.

Insuper: ens rationis non habet propriam speciem per quam cognoscatur; q. non est simpliciter cognoscibile. antea constat: quia ens rationis cognoscitur per speciem entis realis. conseq. probatur: non est simpliciter cognoscibile qd per se non potest cognosci: sed per se non potest cognosci qd non habet speciem propriam, per quam cognoscatur; q. concedo antecedenti, nego conseq. ad probationem, concedo maiori, nego minorem. Angelus enim per se potest a nobis cognosci per cognitionem theologice, quin pro hoc statu habeat speciem propriam per quam cognoscatur: sic nimirum ens rationis est per se simpliciter cognoscibile licet cognoscatur per speciem entis realis. Hac doct. solvenda

sunt plura Regulae eiusdem difficultatis, omnes tamen cum principio argum. evidenter videntur in adversarios, nam si videntur Logica non esse simpliciter scientiam, quia ens rationis non est simpliciter ens, dicere tenentur Mathematicam non esse simpliciter scientiam, quia obiectum illius non est simpliciter ens: si autem quia ens rationis non est verum ens, nec logica erit verum habitus, nec vera scientia. sed adversarii docent logicam esse verum habitum, veram q. scientiam, et non sit scientia simpliciter talis; q. simili & Logica est scientia simpliciter talis, vel inconsequenter procedunt.

Argumentum 3° contra 2^{am} Conclusionem: Logica ut doceri non procedit demonstrative circa suum obiectum ergo logica ut doceri non est scientia. antea probatur: Logica ut doceri est tradit Regulae ad demonstrationem: sed pro ut tradit Regulae, ad demonstrationem non procedit demonstrative circa suum obiectum; q. Confirmatur: obiectum logicae est ipsa demonstratio sed logica ut doceri non procedit demonstrative circa demonstrationem; q. probatur minor: si logica demonstrative procederet circa demonstrationem, circa quilibet demonstrative procederet: sed hoc est clare ridiculum, quia daretur infinitae demonstrationes; ergo.

Nego ante ad probationem concessa maiori, nego minorem, quia Loga tradit Regulari reddit rationem eiusdem, & scientificam, Resolvendo veritatem Regularum usq; ad sua principia necessaria, ideo q; in omni doct^a demonstrativa logicae pariter invenitur usus scientificus, quia illa doctrina est doctrina exercita, ac proinde usus pariter, & doctrina, sed quia in materia aliarum scientiarum, & in mat^a topica multoties legitur doct^a sine usu, ideo distinguimus logicam docentem, & utentem, sed de hu alibi.

Ad confirmationem concessa maiori nego minorem. ad probationem iterum nego minorem, Includam logica enim est scientia reflexiva, quae potest recognoscere proprios actus, ideo q; demonstratio est obiectum logicae, & actus: actus pro ut ab illa procedit. obiectum pro ut continetur sub ratione communi demonstrationis, quia dum Loga demonstrat passionem demonstrationis in communi, pariter demonstrat passionem demonstrationis actu demonstrantis, simile enim passionem absq; ulla diversitate conveniunt demonstrationi in communi, & demonstrationi in particulari. Recolite dicta de Divisione.

Argumentum 2° contra 3am Conclusionem: Usus Regularum logicae non est scientificus; q^o logicae ut uterem non est scientia. probo ante: Usus Regularum logicae non tradit rationem ut hoc, & illo modo instrumentum fiat: sed usus sine ratione non est scientificus; q^o Confirmatur: Omnis sc^a demonstrat passionem sui obiecti: sed Loga ut uterem non demonstrat passionem sui obiecti; q^o probatur minor: Loga ut uterem solum habet conficere instrumenta, secundum Regularum logicae docentem; q^o

Hoc argumentum solutum manet doctrina supra tradita: diximus enim Usus Regularum logicae scientificum esse, quia usus demonstrativus est fortiter ipsa demonstratio, quae proculdubio scientifica est: falso q^o acribitur Logam utentem quasi egeo modo executioni mandare Regularum a docente tradita, mandatur enim, attendendo tamen ad ipsas Regularum, & cognoscendo veritatem indefectibilem illarum; per quod patet ad confirmationem quia Loga sic utendo, Regulari actu exercite demonstrat passionem

Proprietate sui obiecti. Argumentum ultimo contra ultimam Assertionem: Loga in parte topica inclinat in sillogismum probabilem, & probabiliter dicitur: sed Loga non est sic pro ut inclinat in sillogismum probabilem, quia tunc non procedit demonstratio; q^o si dicitur Logam tunc inclinare in sillogismum probabilem, per modum obiecti, & in demonstrationem per modum actus; utraque Loga per actum scientificum non inclinat in obiectum opinabile, quia sc^a & opinio opponitur; q^o solutio in sinuata clara est docet enim Logam demonstrativa probare

si logiumum topicum generare opinionem, qd est omnino certum. uno verbo. dicimus Logam esse sci^{am} in parte topica non quatenus prouabiliter procedit, sed in quantum uerua circa opinionem in esse opinionum euidenter cognita.

Quaestio 2a Vtrum Logica sit Ars

Arsu definitionem habemus ex Philosopho 6. Ethicorum Cap. 4. per hae uerba: est habitus recta cum ratione factiuus. si factiuus intelligi ualet de effectione extrinseca propria artu mechanic. Qd effectione interna propria artu liberali. Recte enim alig mechanic sunt, liberales alig. 1. exercentur per instrumenta corporea, 2. magis anima quam corpore exercentur, uocantur q. liberales, & quia anima est domina corporu, & quia antiquitatu a liberis solum permittentur illarum unu. Artes mechanicas & liberales in huius carminibus includuntur.

Lingua, Troqua, Ratio, Numerus, Tonu, Angulus, Astra,
Mus, Nemus, Arma, Nates, Pulnera, Lana, Faber

in 1. Versiculo septem artes liberales hoc ordine includuntur Grammatica, Rethorica, Dialectica, Arithmetica, Musica, Geometria, & Astrologia. in 2. arte mechanic ordine hoc numerantur: Agricultura, Venatoria, Militari, Nautica, Chirurgica, Sertoria, & Fabuli.

Resoluitur Dubium, & Obiectiones Soluuntur

Logica est Ars simpliciter liberali. Concluyio est D. Thomae 1. Posteriorum. L. 1. l. 1. per hae uerba: Ars quaedam necesse est quae sit directiua operum rationu, & hae est logica. sed logica non est ars mechanica; q. liberali. Deinde probatur ratione: Logica est habitus factiuus silogismi cum recta ratione. sed silogismus est opus liberale simpliciter; q. anti. probatur: Logica per certas Regulas Regit ad constructionem silogismi; q. = Si dicitur silogismus esse opus improprie, & ideo logam non esse proprie artem; sic arguo: Silogismus est proprie opus liberale: sed hoc sufficit ut loga sit proprie, & simpliciter ars liberali; q. Obiectione 1. ars est habitus recta cum ratione factiuus: sed loga non est factiua; q. maior est artu definitio. probatur minor: factio est actio exercita in mat. exteriori: sed loga non agit in mat. exteriori; q. non est factiua. conseq. sequitur, minor est certa, & maior. docetur a D. Thoma 1. 2. 3. quaest. 55. art. 2. per hae uerba: differunt autem facere, & agere, quia ut diximus in Ethaphilic factio est actio tranuerti in exteriorem materiam, sicut id est care, agere uero est actio permanere in ipso agente. sicut uelle; q. uisita D. Thomam factio exercetur in materia exteriori.

Ad Objectionem contra maiorem nego maiorem, ad probationem autem
maioris: factio mechanica concedo: factio liberali nego maiorem, concedo
minorem, et nego conseq. in qua distinctione patet solutio ad auctoritatem
D. Thomae, qui solum loquitur de factione externa, propria artu mel
concedi, non vero de factione interna propria artu liberali, quod procedat
bio conceditur a D. Thomae. Nam autem logica dicenda sit absolute
et simpliciter arti, sicut dicitur arti simpliciter liberali, quod non, si fallor,
inculcatur de nomine, an videlicet arte liberali dicenda sit propria, et sim-
pliciter absolute arti, in qua unicuique liceat sicut aliter loqui

Solutio 2. Scientia et arti opponitur: sed logica est scientia; ergo non est
arti; probatur maior: scientia procedit de modo seductorio, arti vero modo compe-
sitionis. sed tali modo operandi opponitur; ergo. confirmatio: scientia nec
satis circa uniuersalia, an vero ueritate circa singularia; ergo idem
quod prius.

Dico scientiam et artem mechanice inter se opponi, contra vero sci-
entiam, et artem liberalem, quia scientia, quae simul est arti liberali scien-
tia procedit elaborando tamen utriusque modi scientia, quod est procedens
simul seductorie, et compositionis. ad confirmationem respondet, artem li-
beralem agere de inueniendi singularium sub ratione communi, quia pro-
bet huius ad demonstrationem incommuni, sub qua continetur demonstra-
tionis experimentum, per quod patet solutio ad illam.

§. 2. Augustinus 3. huius logica ad eum, dicitur distinguatur
habitu; Sectio 1. aliquibus notatis referuntur sententiae

Proximè conuenit Dico logicae videlicet, et rationem, huius tamen an
scilicet quomodo inter se distinguantur tali habitu. ab eorum intellectu. et
notandum est distinctionem aliam esse scilicet, rationis aliam. Dico namque
datur inter duo extrema arte omnem operationem intellectui: sic uniuersa
distinguitur a ratione. distinctio rationis ueritate inter ea, quae non idem
habitu, et ab intellectu cognoscitur ut distincta. hoc, et duplex inaequitas
et inaequitas. 1. datur, quando eadem entitati habet diuersam formalitatem.
2. quando eadem formalitatem habet diuersa materia. hoc alibi huius co-
gitationibus. 3. notandum est aliquos habitus ordinari ad actum in-
ter se subordinatos, sic Caritas ordinatur ad dilectionem propriam, quae dilectionis
Dei subordinata, alij uero habitus ordinantur ad actum diuinitatis, et nullo mo-
do inter se subordinatos. huius habituum 1. sententia defendit scilicet distinctionem
inter logicam docentem, et ueritatem: sic cum eodem. Dico sententia commu-
niter tenent, et cum doctrina. Martio omnes sententiae. 2. sententia uocat dis-
tinctionem scilicet, et omnium hominum, quibus ad hunc numerum tenent Dico
de huius, et huius. huius tamen sententia rationis sunt inter se
dici; alij enim concedunt distinctionem rationis, seu distinctionem ueritatem

an vero inaequatum:

Sectio 2^a nostra Conclusio 3^a

Habitu doceri, et uteri non sunt duo habitus, sed unus habitus, qui
natura conclusio rationis, seu, et doctrina regularium procedunt ad
eundem habitum. ergo logica doceri, et uteri non duntaxat
habitu. probatur antecedenti: actus uteris subordinati, eius
dem que difficultati pertinent ad eundem habitum: sed unus
et doctrina sunt uteris subordinati, et eundem difficultati; ergo
maior patet quia non sunt multiplicanda entitates, sine necessitate
natura probatur: unus, et doctrina procedunt ab eodem potentia
tendunt in eandem formam actus uteris; fundantur que in eun-
dem principii: sed tales actus sunt subordinati, et eundem di-
ficultati, cum non datur nova difficultas neque est pars
pot^{est} nec est pars formae, nec est pars materiae. Ergo.

Respondenti adueniuntur differentiae in difficultate unius ad dif-
cultate doctrinae, quod probant inanis generandi; et ex parte
re^{re} in quibus datur nova difficultas in unius generandi difficultatem
regularium: sed haec solutio punctum difficultatis non attingit
inⁱⁿ exemplar ubi dicitur: nam unus uteris, et generandi
spectant ad differentiam pot^{est} et idem datur nova difficultas
in unius: sed unus et doctrina regularium non spectant ad di-
versam pot^{est} sed ad eundem intellectum; ergo exempla nihil
arguunt. 2° Impugnatur solutio: nova difficultas non procedit
intellectu, non est pars formae, nec est pars principii
quia eadem met^{met} principia deveniunt ad doctrinam deveniunt ad
unum; ergo falso advenit nova difficultas unius, ac unde
datur. 3° doctrina regularium multoties est doctrina exercit
ergo tunc non duntaxat logica doceri, et idem antecedenti pro-
bitur: logica doceri tradit regulari. Unde conclusio usque ad sua
principia: sed tunc doctrina regularium et doctrina exercit
ergo. 4° Item: Unus et doctrina solum demonstratur, et solum
topici spectant ad eundem pot^{est} tendunt in eandem formam, et non
duntaxat eundem principii: sed habitu demonstratur, et operativum
sunt habitus differentes: ergo et habitu logica docenti et uteris
haec solutio est omnino deficit maior enim est pars, quia habitus
demonstratur, et habitu topicum non fundantur eundem prin-
cipii: ergo non haec potest tunc nova difficultas, ac procedit

habitu possunt esse dubitantes.

Minor etiam si quis sit falsa et, saltem, sub lege. quia idem habitus primario ordinatus ad demonstrationem et secundario in materia evidentia et cognita, secundario ordinatus potest esse habitum probabilem in ordine principii probabilitatis: si quidem habitu cautitate ordinatus primario ad collectionem Dei secundario ordinatus ad diligendum proximum, eademque cognitio primario ordinata ad veritatem secundario evidentia cognoscere proprietatem. sic simuliter dicitur habitum oblativum, et habitum sophisticium esse idem scilicet cum habitu demonstrativo, sic etiam primario facultate intellectum ad demonstrandum, et secundario ad operandum.

lectio 3^a De Virtute Speculativa Argumenta 1^a loquitur

utrum augeat potest, quia docere augeat; ergo si habitus sunt scilicet dubitantes, coniecturae, supposita, quia idem habitus non potest augeat, et non augeat. antecedenti probatur; potest multiplicari actu usum, non multiplicari actu doctrinae; sed habitus augeat per actum; ergo non sit certum maior multipliciter probatur. 1^a quia homo continens si quisque non attenditur ad regulam multipliciter actu usum, et non doctrinae; ergo. 2^a in materia topica datur usum, et non doctrinae. 3^a in materia aliam scientiam datur doctrina, et non datur usum; ergo actu usum multiplicari valent in multiplicari actibus doctrinae, et certum; ergo unus habitus augeat valet quoniam alius augeat.

1^a regula argumenti attendatur nemo habitus, quia potest augeat habitus fecundus. huiusmodi videtur 1^a et non in Celatum; ergo habitus si quisque in datur est certum scilicet ab habitu si quisque in Celatum. 1^a et 2^a probatur multum etiam probatur, par in materia topica scilicet scientiarum multipliciter actu hoc, et illo modo arguendi quia quod arguendi in multiplicari. deinde: eo huiusmodi sequitur loquitur ad certum 3^a quantum demonstrat proprietate sui obiecti scilicet certum ad ipsa quatenus est traditiva regularum; quia multum potest tra. dicitur regulari simplici modo, quoniam demonstrat proprietate sui obiecti: sed sic, et alia si quisque ad certum non placent; ergo.

Deinde ad argum. 1^a respondeo negato antecedenti, ad probationem duntaxat maiorem: potest multiplicari materia aliter concedo; formaliter nunc maiorem concedo maiorem, et nego coniecturae. ad 1^a probationem dico simile hominem, dicitur etiam actu una materialiter, quia supponitur in intentione ad regulam. ad 2^a dicendum in actibus scilicet multiplicari actu doctrinae secundario do. centi in materia topica. scilicet uti habitum topicum datur qui ad demonstrativum tunc solum multipliciter actu habitus operandum.

In Probatio poterat absolute negari iuxta doctrinam ^{suam} promotionem:
admissa tamen dicendum est conformiter ad infra docenda, posuit
utrumque augeri per actum unum altamem scilicet, quia licet ab ipso
directa non procedat, non tamen eundem formam artificiosam: unde actus
philosophicus primario facit intentionem ad unum philosophiam, sed
secundario vero ad unum legationem logicam, quod est proprium logicam
intentionem, conuenit autem unum effectum promotionis alogia secundario
facit intentionem ad philosophiam.

Respondere poterit argui. dicendo eundem habitum secundum unum
modum augeri posse quam augetur secundum aliud: non optime dicit
quod idem habitus facit magis ^{com} ad unum actum quam ad
aliud; ut patet in habitu Charitatis, qui facit magis facit lo
uitatem ad amorem Dei, quam ad amorem inimici. sic doctrina
approbata debet ab aduersariis: quia iuxta ipsam fundam. non dicitur
magis realiter a seipso, et nihilominus potest augeri fundam.
Magis, quam augetur Relatio; ergo augeri potest logica ut docem,
et non ab actu, quam Realiter distinguantur.

Inquitur II. habitu distinguuntur per actum, sed actu logicam docentis
et intentionem sunt distincti; ergo et habitus. = ad argum. respondetur
magis: habitus distinguuntur per actum distinctum formaliter et non
subordinato concedo maiorem: per actum intellectum distinctum, et
subordinato nego maiorem, et per actum maiorem et distincta eundem ten
magis nego conseq. solutio constat esse notabilibus, actus enim subordina
ti, et rationem materialiter distincti non multiplicant habitum, tale sunt
unum, et doctrina, unum enim subordinata doctrina, quae per illam
Regulam, ulterius est unum, quam doctrina respicit idem obiectum
formale, et effectum scilicet logicum, et ideo non formaliter, sed mate
rialiter distinguuntur.

Respondetur: unum, et doctrina sunt actus formaliter distincti, et non subordi
nati; ergo solutio est solutio. antecedenti probata: unum ^{magis} subordinata
et doctrina respiciunt obiecta formaliter distincta, et non subordinata;
ergo unum et doctrina sunt formaliter actus distincti, et non subordinati.
conseq. est facta, non actus distinguuntur formaliter per obiecta. antecedenti
probata: unum respicit obiectum, ut operabile, doctrina vero ut distri
bile: sed operabile, et distriabile sunt obiecta formaliter distincta, et
non subordinata; ergo = nego antecedenti, ad probationem verum nego
antecedenti ad hanc probationem distingo maiorem: ut operabile scilicet
dum legatur logicam concesso: absolute nego maiorem, et sic distincta
magis nego conseq. bene in opor. ar. probatur subordinatio

quia unus subordinatur doctrinae, ut omne regulatum subordi-
nata regulo. Arguitur 1° logica docens ad quatuor primario per
demonstrationem; utens vero secundario; sed quae duobus modis
terminant productionem Realiter distinguuntur; ergo. maior est
communis doctrinae nominationi; probatur minor: ideo essential
Realiter distinguatur a proprietate, quia illa primario producit
utens vero secundario; ergo. Confirmatur: uerba philosophi auctoris uerba
sententia logica ut docens est scientia, ut. utens vero non est scientia
sed habitus scientificus distinguuntur Realiter a non scientificis; ergo
logica docens distinguuntur Realiter a logica utente.

Ad Arguendum Respondes. Logica docentem, et utentem primario terminatio
productionem specificatiue; et quo ad entitatem, ideo non entitatis nomi-
natio, sed solum formaliter, et secundum aliqua minima, quae formaliter
est, et duplicatiue hoc est logica ut docens primario producit, ut utens
vero secundario: proprietate uero ab eis distinguuntur, quia entitatis, et
specificatiue secundario producentia.

Ad confirmationem semeliter Respondes. ad mente ipsam. Nomina-
tum logicam utentem esse scientiam specificatiue, et Realiter, quoniam
scientia non est, quae est formaliter utens: sed hoc autem non inferitur
aliter distinctio inter logicam docentem, et utentem sed solum inferitur
distinctio per rationem: sic animal duplicatiue ut animal est non est
distinguentem, quae inde sequitur Realiter distinctio animalium a rationali:
similiter ergo inferenti.

Arguitur nunc quomodo hi habitus distinguantur? Respondes. sicut
les habitus distinguuntur distinctioe naturali inadequata. probatur rationes
distinctio ueritatis inadequata datur quando eadem facultas, sive idem
habitus differuntur per ordinem ad diuersa munera primario, et se-
cundario impleta: sed idem habitus logicus secundum eandem formalitatem
ut respicit primario doctrinam dicitur docens, et ut dicit eade-
nem ad uerbum dicitur utens. ergo logica diuiditur in docentem, et utentem
tam, tanquam in habitus ueritatis, inadequata distinctio.

Augustus de Verbo Logica sive Scientia practica
& Speculativa. Sectio 1^a. Duplicatur Dubium, et Respon-
ditur Sententia Partidone namque disputant auctori profertur in
titulo questionem: nobis autem in animo est conueniendi ueritate in hoc
cu profertur iudicium. sed ut clarum sit aduertite l. differentiam, huius
datur inter scientiam practicam, et speculatiuam. differunt enim
ad finem, ad obiectum, et ad modum operandi. ad finem, quia finis scientiae
practicae est opus, finis speculatiuae est ueritas: ideo quae dicitur liberius

per speculationem sciunt, ut sciamus, per practicum vero ut
operemur. differunt eo obiecto, quia scientia practica agit ad
obiecto operabile, ut operabile est, speculativa vero ad obiecto
ut sciibile est. differunt tandem eo modo procedendi, quia sci.
speculativa unice exigit procedere modo Socratico, practica
vero modo Socr. commentario, dictando quomodo eum obiectum
faci.

Notate nullam scientiam posse esse practica nisi respiciat
obiectum ut ab ipsa factibile, non tamen probatur esse practicum
hoc quod obiectum operabile sit, sed ultra speculativa
quod ultimo sita visere, et quod veritas sit propter opus. Scientia
speculativa non esse optime probatur eo lo. frage quod ob
iectum non sit operabile. tamen adverte alium esse finem inter
secum, et aliud est tunc, ad ^{non} est natura sua ordinatur
dicitur qui finis operis. ad est tunc ordinatur opus est libito opes
tantis: ut dum qui medicus vocat propter divitias, et non propter
salutem, et hic finis operantis vocatur.

Si suppositu tot sunt sententis, quot res ponitur. 1^a enim utitur
que videt sic Petrus niger. et alij antiqui. 2^a docet logicam esse simpli
citer speculativam, et secundum quod secundario practicam. sic
Aristo. Thomus a. Thomus. Emundus D. deliquit. Illi Thomad
Gordain, Martinus, et communiter Thomus, et Scotus. 3^a sent. logicam
dividit in partem, quarum una est speculativa et alia practica. sic co
muniter Jenua. 4^a docet logicam esse simpliciter primario speculati
vam, et simpliciter secundario practicam. 5^a docet oppositum. 6^a docet
logicam esse simpliciter practicam.

Sectio 2^a. 1^a Conclusio logica non est simpliciter pra
ctica, et speculativa. conclusio militat contra Jenuam. probatur quia
tionem efficaci: finis, et obiectum scientie naturalis non possunt esse simul
practica, et speculativa: sed logica est scientia naturalis; ergo. maior pro
batur: finis, et obiectum scientie practice est opus propter opus, et scientie
speculative est veritas propter veritatem: sed nullum obiectum est finis fo
rmativus esse formaliter opus, et veritas formaliter; ergo. probatur minor.
prædicta obiecta sunt formaliter diversa, et nullo modo subordinata
sed nullus habitus potest ordinari ad objecta formaliter diversa, et nu
llo modo subordinata, nec aliquod obiectum formaliter diversum
potest esse formaliter unum; ergo.

dicuntur. Invenitur loquarum esse simul practicum, et speculativum, quia et in
habitu uniusquodam ostenditur et ad scientiam practica, et speculativa: quod
manifestatur in theologia, quia propter sua eminentiam simul practica et
et speculativa, et etiam in medicina, quia practica, et speculativa et pro-
pter sui eminentiam. Sed hoc solutio inquitur. Ratione diffi-
cultatem: quia sic agemus de his, et obiecto loquarum in materia practica
unde non est ad rem extrinsecam, sed ad aliam scientiam. Et theologia
est logica universalia, et etiam et simpliciter speculativa. hanc. 3.
habitu primorum principiorum et universalium omnibus. hanc. 3. et et
simpliciter speculativa; ergo est logica universaliter practica et
tunc ipsam esse simul practica et speculativa.

Itaque exemplum. Theologia aliquid continet quia non est omnino
speculativa, sed etiam simul practica, et speculativa. Et ratio
hoc analogia ad theologia, inquitur. Deum enim quod obiectum
theologia est prima veritas, proinde que speculativa, et prima veritas
atque adeo obiectum, et etiam practica. Eandem quoque unita sunt obiecta
et obiecta sunt diversa in inferioribus: sed theologia est superior, et practica
logica; ergo est theologia ad practica magis inquitur, inquitur. Et
aliud intellectus, aliquid prodat, nam theologia intellectus et unum
in communem hoc autem aliud et practica, et aliud et speculativa
logica vero est determinatio boni et ideo debet illam determinare ad
scientiam practica et speculativa.

Secundo. In theologia Conclusio. Logica et scientia simul
practica, probatur primo conclusio est. D. Thomas inquitur. 2o. 2o. q. 1.
articulo. 2o. ad secundum. non inquitur: scientia speculativa sunt de illis
quorum cognitio quaeritur propter se, et autem de quibus et logica non
quaeritur propter se, sed ut ad principium. nullatenus ad alia essentiali
et ideo logica non continetur sub philosophia speculativa. quod est inquitur.
subsumo sic: Omnia scientia et practica, et speculativa et continetur sub
philosophia practica et speculativa: sed logica non continetur sub philo-
sophia speculativa; ergo.

Propria ratione ratione: Scientia cum fine primario et operatio
sua operatio et simpliciter practica; sed fine primario logica et operatio
sua operatio; ergo probatur non fine primario logica et operatio
et fine secundario actu: sed actu fine primario secundario et operatio
obedi; ergo. nam ut certa, et magis probatur: imo actu logica non co-
citur, et unum: sed unum, et doctrina fine primo secundario ad operationem
bona veritas, nam doctrina obedi magis continetur obedi boni, et
unum illud continetur; ergo.

Consequenter, et circumstantia hęc ratio: sicut, primario loquitur et arti-
ficiosa dispositio; ergo, antecedens probatur: quia ut simpliciter au-
liberalis: sed sicut, primario artu, et artificiosa dispositio, ergo, ma-
ior consequens ab aduocato, probatur minus: cui et habitus factus
cum ratione factus: sed sicut, primario habitus factus, cum facta,
ratione et artificiosa dispositio, seu facere; ergo sicut, primario loquitur
ut artificiosa dispositio: Idcirco hoc in uerbo in arte simpliciter
non uisus in arte liberali sic in arte: sicut, primario artu, simpli-
citer talis ut facere; sed logica, uisus (sic) et simpliciter au libera-
li; ergo.

¶ Si cum alio Rationem artificium logicum non in simpli-
citer in, ideoque nec simpliciter operabile, de primario nec in primario
maximo loquitur, sic arguo: obiectum artu simpliciter talis est simpli-
citer operabile, eo modo, quo et intellectum: sed artificium logicum est
obiectum artu simpliciter liberalis; ergo, si artificium, eo modo et
operabile, quo et factibile: sed uisus aduocato artificium logicum est
simpliciter seruus; ergo, si, si uisus obiecti logica, uisus ut et ob-
iectum primario seruus talis; ergo, operabile illius sufficit ut et
obiectum primario seruus practicus.

¶ Secum autem dicitur in modo secunda, non in primario prima-
rio loquitur, quia ipse uisus, obiectum ad ueritatem, speculationem
et non factibilem; contra: nulla in locali, in quibus talis loquitur pri-
mario ueritatem, speculationem; ergo nec logica. Si, loquitur ut docem, et
solummodo in operationem, et utroque loquitur uisus: sed in
actu uisus uisus ad ueritatem ut factibilem, et uisus specula-
tionem; ergo, tandem, et uisus: Si loquitur ut au loquitur pro se pri-
mario speculationem: sicut uisus uisus operationem: non omni habi-
tu, sicut uisus uisus ab ipse obiecto secundario: hoc est falsum; ergo logica
non loquitur primario speculationem.

¶ Si dicitur in obiecto logicam, eo fine, eo modo, et eo modo procedendi
que practicum: eo fine, quia logica inclinat in opus: eo modo, quia loquitur
et operabile, et eo modo procedendi quia logica, non procedit quia
loquitur, sed operabile: cum hoc uisus componitur quod logica, secun-
dum quod et eo fine, secundario ut speculationem, quater uisus uisus
liberalis, et de factum, et uisus uisus uisus: sicut uisus aduocato
logica et secundum quod practicum, quia inclinat ad opus propter uisus
liberalis.

Argumenta h. c. d. Thoma 1^a 2^a 3^a quæst. 55. articulo 5°. ubi inquit: in quibus
speculabiliorum inveniuntur aliqua per modum cuiusdam operis: puta con-
structionem. Slogismi. Item 1^a 2^a 3^a quæstione 55. articulo 1°. dicitur præcisi-
quod dividitur contra speculativum sumitur ad opus exteriorum. = hoc
sunt quædam testimonia Aristoteli. Inquit a hominibus dicitur, facile tenent
et alii confirmantur ad eandem exponuntur dicendo Aristoteli præcisi-
non loqui de Slogismo absolute, sed de ipso comparativa ad opus ex-
teriora; quia consequenter ad 1° testimonium hoc habet ad defectum illa-
rum autem, quæ ordinantur ad opus perceptorum exercitium.

Argumenta 2^a pro sententia Jesuitarum: fieri loquæ abstractæ a practico
et speculativo; ergo logica est practica, et speculativa simul. antecedenti
probatur: fieri loquæ et dirigere veritatem ad verum: sed verum abita-
te a practico, et speculativo; ergo. Confirmatur 1^a logica ministrat sua in-
strumenta alij scientiæ, sed scientiæ diu sunt practica et speculativa
ergo. Confirmatur secundo: idem actus potest esse practicus, et speculativus
ergo. et loquæ. antecedenti probatur actus scientiæ speculativæ propter in-
clinationem præcisi- est speculativus, ut supponitur; et practicus quia ordinat
tux ad operationem ergo.

Argumentum probat logicam neque esse practicam neque specula-
tivam; quod sic evincit: fieri loquæ abstractæ a practico, et speculativo, sed
logica sunt speciem operis; ergo logica neque est practica, neque specula-
tiva. directe ad argumentum neque antecedenti, ad probationem dicitur
maiorem: et dirigere ad verum ut certificationem concedo: speculativum
neque maiorem, et sic ducta minor neque conseq. fieri ergo præcisi-
logica et dirigere intellectum ad constructionem instrumentorum modi
sciendi; et sic inclinat illum in verum, ut certificationem practice, et cer-
tificationem cognitum. Ad confirmationem dicimus loquæ ministrat alij scientiæ
sua natura, et pro finem secundario: quia fieri præcisi- logica sunt
et cuilibet haberi limitatam intra propriam spheram, atque omni veritati
est directionem præcisi- loquæ, quod est aperte falsum. ad 2^a confirmationem
ad notandum constat solutio: quod etiam etiam quantum ad scientiam est præcisi-
tanti pone esse practicam, et speculativam, non tamen casum præcisi-
operis, per quod dicitur ad secundam confirmationem.

Argumenta 3^a pro 1^a Thomæ. Genera fundata in principio specula-
tiva est simpliciter speculativa: sed logica fundatur in principio specula-
tiva ergo. maior supponitur, et minor probatur: logica fundata in
principio dicitur de omni, dicitur de nullo, et analysi similibus; sed hoc sunt
principia speculativa ergo: probatur minor: tunc quæ talia principia
nunquam possunt esse dictoria practica: tunc etiam quæ illa dicitur
tunc præcisi- ad constructionem veritatis, ideo quæ præcisi- univocatur.

amen Jovis

ad aliquid scintu ad sua conclusionem; ergo.

Hoc et praecipuum aduersariorum ^{etiam} fundam^{en}tu, nro quidem
capit. inuicta nra, quia medicina nra principij phisico
phisig, quae non sicut speculatiua: sed medicina et scientia nra
phisice practica; ergo. = Informa ad argum. concessa maioris
nego minoris: ad probationem concessa maioris dicitur minoris
sicut speculatiua secundum se per se nota, pro ut dicitur
nra ad effectum logicum nego minoris, et conseq. per quod
patet ad ^{tam} probationem; quae distinguenda est eodem modo ad ^{tam}
negationem illa principia, cum scintu practica dicitur ad cogni-
tionem ueritatis practicae, ut patet in medicina. cum scintu uero
speculatiua dicitur ad cognitionem ueritatis speculatiuae.
Clara ergo principia, et alia speculatiua considerari possunt
absolute et secundum se, quatenus non per se nota, possunt quae
considerari corotatiua, et pro ut dicitur ordinem ad scientias: si ne
considerantur speculatiua erunt si connotant scientiam speculatiuam
se uero connotant scientiam operatiuam, et practicae sunt, quia
considerantur per ordinem ad actum: sic princi-
pia phisicis practica sunt considerata per ordinem ad medicinam.

Hoc est communis solutio satis clara, et probabili. mihi autem
aliqua dicitur dupliciter, quia auitur hoc principia dici desinunt, et dici de
nullo eum secundum se speculatiua: nam praedicta principia secundum
se considerata ordinantur ad dictionem, seu propositionem, fundant
quae omnium si quis tam facultatem; propositio autem et effectum lo-
gicalem completionem sufficientem quae solutio scientia practicae: propter quod ego
dixi. Relata principia secundum se et absolute eum simpliciter pra-
ctica, speculatiua uero secundum se, et pro ut anuntiat auctentia
speculatiua ad sua conclusionem.

Primum 2.º. Omnis scientia intendit profere ueritatem
et simpliciter speculatiua: sed logica intendit profere ueritatem; ergo
maiori ratione, et maior probatur: logica est habitus dirigens ad
electionem ut res bene ex parte cognoscatur; ergo. confirmatur primo: lo-
gica cognoscere ualeat modum sciendi iam factum; sed tale cognitio
est speculatiua, et non operatiua; ergo. confirmatur 2.º. actu habentem
ad conclusionem, ad sua principia sunt actu speculatiua, sed tale sunt
actu logica; ergo. = ^{tam} Praecipuum cum confirmationibus tollit de medio omnem
scientiam practicae: quia omnis scientia intendit profere ueritatem,
quae uel potest considerari opus iam factum, et procedit resolutiue; ergo
nulla contra scientia practica.

27

Secunda concessa maiori nego minorem: ad probationem autem
anticipari. dicitur ut si via errori practice cognoscatur concedo.
ut si speculative cognoscatur nego. finis ergo primarius logicæ, et ad
quem practice modo, modum secundum hoc est illud efficiendo
attingit tamen tunc veritatem instrumentorum efficiendo illam
adhibere autem intellectum ad cognoscendum verum, contemplari
obiectum, et abstractivum modo, quo de logica dicuntur conjugunt
logica perinde ad obiectum causationem, in quo ultimus subit

Ad 2. confirmationem concessa maiori nego minorem, non cognatis
contemplativis obiecti sicut inopie, et est propterea opus: nec quod
supernatur. Obiectionem factam quidquam probat, et a fortiori dicitur
debet aduocari, non actio conclusiva ubi producta, et tamen
practice est, quia quantum est esse est productiva, idem ergo
dicendum est dign aliqua scientia practice contemplat suum ob-
iectum. Et tamen soluta manet est dicta, logica enim. Non secundario
resolvit conclusionem. in materia aliorum scientiarum, primario vero
in propria materia, sed tunc practice procedit quia si fuit conve-
nendo demonstrationem, et non semel disimus.

Ad 3. habitus intellectuales: sed omni habitus intellectuales
quod veritatem; Ergo et logica, etc. et omnia usque ad naturam spectant
aduocari, quam tamen debita. vni, nemo non videt: Opus tamen scientia et
habitus intellectuales; sed non omni scientia est practice, ergo. Respondo de-
recte logicam esse habitum intellectuales, omnem scientiam esse habitum
intellectuales, et omnem scientiam quod veritatem, sed quæ omni
dign enim quod veritatem, et speculative, hoc est propter veritatem, dign
vero ut operentur, id est veritatem propter opus, tunc vero omni scien-
tia practice, et talem non esse logicam non probant

Ad 4. Mathematica veritatem circa propria virtutem tamen
lum, et spheram, et tamen est simpliciter speculative; ergo et logica.
primarius sua certis, et conseq. probatur: ideo Mathematica licet veritatem
Circum sua virtutem est speculative, quia illa construit propter veritatem
sed logica facit sua virtutem propter veritatem; ergo. Concessa primari
negi conseq. ad probationem autem dico causalem: illa construit propter
veritatem primario concedo maiorem secundario nego, et autem
minorem: logica facit sua virtutem propter veritatem secundario con-
cedo maiorem primario nego minorem. Solutio et ad hanc
abunde conuincit tota tota questione, unde supra uacationem dico
illam spectare ne actum agamus

Argumentum 6. Obiicitur logicis non esse simpliciter operabile; ergo lo-
gica non est simpliciter practica. antecedenti probatur: Obiicitur lo-
gica ut modus sciendi: sed modus sciendi non est simpliciter opes-
tabilis, cum sit ens rationis, quod simpliciter operabile non est; ergo.
Confirmatur: Omnis scientia practica dicitur esse humana ad
gratum: sed in actu intellectus non datur gratia; ergo. ma-
ior est certa: probatur minor gratia est actus alterius potestatis
intellectus; ergo.

Argumentum probat ens rationis non esse simpliciter scibile
quod simpliciter adueniat, ad illud ergo respondet virtutum modus sci-
endi simpliciter operari, quatenus sicut conformia legibus, et hoc mo-
do simpliciter scibilia sunt: Prosequitur ergo, prout primo causatur
ab intellectu virtutis logica, quia habitus logicus prout primo inten-
det constituitur subiectum; et alia virtutum, non quatenus sunt ens
rationis, sed inquantum confirmantur cum legibus. quae solutio ap-
parere debet ab adueniat, cum plerumque illa utantur. ad confirmat-
ionem sequenti quod tribuenda respondetur =

9. Quaestio 2. Quid sit praxis? et an detur intellectu?

Sectio 6. De praxi dicitur = Certum est, ad operationem logicam
non perari in materia interna, sed utique perari circa opera intentiona-
lia: unde dicitur illud perari non esse proprie ratio est consequenti loquitur
non esse simpliciter practica. idem omni fieri. Notandum, ut ratio sic praxi
non definitur: Praxis est actus alterius potestatis ab intellectu, naturaliter pro-
cedens intentione, natum esse conformiter legibus rationis. hanc definitio
non placet quia praxim non concedit intellectus, dicitur quae
quae actione futurorum procedunt sunt praxi: sed illi non sunt
conformia legibus rationis, sed uno modo deformes; ergo.

Propter hoc ad Thomam magis immutabilitatem definiunt praxim
per hoc verba: Praxis est actus alterius potestatis ab intellectu procedens inte-
lectione, conformis quae dicitur legibus rationis. Omnis tamen sententia cum Tho-
mas Doctorum, aliquid quod Thomam magis cum Ill. no. Dno. Bernarda iudicari pra-
xim prout congruam actibus intellectus, consequenter quae sic ab illi defi-
nitur: Praxis est actus cuiuslibet potentis a prudentia regulabilis. Cui
definitioni libenter acquiescimus.

Præmissis uel proprie operatur in intellectu. pro-
batur conclusio: Præmissa est obiectum actioni practicae, sed actus in-
tellectus potest esse obiectum actioni practicae; ergo. Maior est
certa, et minor probatur: actus intellectus potest esse obiectum pru-
dentis: sed actus prudentis sunt practici; ergo. minor patet, quia primum
dicitur electionem operum. maior uero probatur: sicut primum dicitur quod
sic, et tunc est amandum, ita dicitur quod sic, et tunc est studendum
sed actus studij sunt actus intellectus; ergo actus intellectus potest esse
obiectum prudentis. Concluditur, et confirmatur: ideo in uoluntate
operatur primum, quia primum ordinat actus illius: sed primum ordinari
potest actus intellectus; ergo.

Contra Conclusionem obicitur: Philosophum dicentem intellectum
in intentione fieri practicum: sed intellectus non extenditur dum uerna-
tur circa opera secundo intentionale, quia extendi et cessare tenet
et, et intellectus in propriis actibus intrinsece manet; ergo. Recedit
Sicut Thomam pluribus modis dicitur practicum dici per ordinem ad
opus intentionem; ergo uerba sunt. et ad Thomam actus intellectus nec
sunt, nec dici possunt proprie practici.

Contra auctoritates Philosophi nego minorem, quia intellectus
extendit non solum dum habet actum aliam potentiam, et cessare
tendit, sed etiam dum intrinsece manet, et proprio dicitur actus per
alios actus: Sic intellectus instructus Reguli definitur extendit se ad
exercitum, ad id quod additur est ad Thomam dicitur et supra Ange-
licum mag. intelligendum esse de opere interpre, non per se de ratione
dicitur, sed comparatum ad opera mechanica, et est ratione,

Obicitur II. Actus intellectus est practicus et speculativus; ergo nec
illius actus, intellectus potest esse obiectum actioni practicae, ac primum
nec primum, antecedenti probatur: Omnis actus intellectus est aut cognitio,
vel speculativus, et tunc speculativus, et non operativus, et tunc est practicus
ergo omni actus intellectus, est aut practicus, et speculativus: sed actus pra-
cticus, et speculativus primum non est, quia primum dicitur quod
tunc, sicut actus ab obiecto; ergo.

Contra antecedenti dicitur consequenti: nullus actus potest esse
obiectum in esse actus formaliter tunc est tunc. in esse dicitur
nec conseq. Inu. ergo, et idem actus potest esse obiectum actioni
practicae, esse primum, et potest esse actus practicus.

in actu voluntatis ut apud dirigibilem gradum sit, et actu
hinc ut a voluntate egreditur, et latius est quia cum idem actus ha-
beat unum diversum conceptum, quomodo qui apertus dependit
incommensurabilem non sit, in eo, quod sub una ratione sit gradus, seu ob-
jectioni actioni practicae, et sub alia sit actus practicus: =

Obiectum non sufficit ad gradum quod actus regularis apud
et sit obiectum illius; ergo est hoc capite male probatum conclusio.
antecedens probatur: si hoc sufficeret Omnis cognitio speculativa
posset esse practica: hoc est falsum; ergo. maius probatur: Omnis cog-
nitio speculativa potest regulari prudentia; ergo. = Respondet actus
speculativum non esse gradum, quia deficit ipsi aliquid simpliciter
necessarium ut gradus sit, nimirum tendere in opus, sine cuius
operativum.

Lugibus b. Primum Logica effectus concurrat
ad actum aliarum scientiarum. Sectio. 1. prohibentur
aliqua, et Scientiarum ententis

Cum proprium nunc loquar idem sit mandare executioni
in propria materia regulas traditas adocente inde Oritur progressus
dubium inquirenti utrum id ipsum faciat in loquendo aliarum
scientiarum. pro quo notandum est in actibus aliarum scientiarum
legem naturalem actionem, quae proculdubio prohibet a propria, et
secundum scientiam. solum ergo inquirenti dubitanti de forma artifi-
ciosa unigeni actibus legem.

Insuper scite quod actus aliarum scientiarum (sicut actus lo-
gicus) alij sunt demonstrativi, alij topici, et alij sophistici. primi sem-
per obiectum, et principia per se nota, et negantur illius scientis cuius
sunt actus. Cetero et proceduntur ab habitibus particularibus, et alij
volunt, et ab eodem habitu demonstrativo ad ipso secundario terminato,
quid quid sit de hoc gradus actus enumerati quidem forma artifi-
ciosa logica, et idem locum est ut de omnibus dubitemus.

In quo dubio b. sent. docet logicam effectus causae artificium
omnium actionum aliarum scientiarum. Ita plura Thomae, et aliorum
et nunc cum Emeritum dno de Aquino et M. Thomae. 2. do-
cet logicam effectus causae artificium logicum in actibus topici
et sophistici. non tamen in actibus demonstrativi. et Conembricis,

Complutensis, P. Tomica. et alijs paucis. 3^a concedit concuisionem
destructiuam, et absolute negat omnem actiuum concuisionem, sive
in actibus demonstratiuis, sive in actibus topicis, & sophisticis: et
communiter videtur. Sciola.

Sectio 2^a nostra Conclusio =

Logica effectiue non conciat, nec ad actus demonstratiuos, nec ad
actus topicos, & sophisticos aliarum scienciarum. 1° hanc conclusionem est
D. Thomas 2° 2^a metaphisica lictori 2^a. per alia uerba: inq^{uit} demonstra
tiua sola doct^a pertinet ad loq^u, sicut uero talis doct^a pertinet ad
alias sci^{ent}, id ipsum probatur ratione: principium effectiuum actus
scientifica causat effectiua artificium actus: sed apparet sciatia
est principium effectiuum actus scientifica; ergo. minor et certa, quia
est principium effectiuum actus scientifica est proprium causabit
sciatia. maior probatur: principium effectiuum actus scientifica
eficit modicum illius: sed artificium est modus actus scientifica;
ergo. Philosophia hoc uero et impugnatia aduersionem solutio
philosophia eficit sicut actus; ergo et artificium. proba conseq: actus
effectiuum actus scientifica ut idem cum ipso actibus: sed philosophia
eficit actus scientifica quo ad substantiam; ergo et artificium. ma
ior adu^{er} adu^{er} conceditur, minor et proculdubio certa, et
conseq probatur: Causa efficiens producit omnem effectum, uero illud
quod ad formam dat conseq ad formam; ergo. Philosophia causat
entitatem actus, causat etiam artificium identificationem cum actus

Respondetur actus scientifica quo ad s^{ub}stantiam sicut ab alijs scientia
non tamen quo ad artificium, quia artificium excedit capacitatem
aliarum scientiarum, quia nulla alia scientia et formaliter au
sed contra est. 2° artificium actus ut idem cum entitate illius
sed philosophia habet capacitatem, ut efficiat entitatem; ergo ut ef
ficiat artificium. maior admititur, minor et certa, et conuenienter
probatur: si entitas actus continetur in Capacitate philosophia,
philosophia potest causare entitatem: sed tunc causat et artificium
identificatum cum entitate actus; ergo.

2° Philosophia habet capacitatem ut efficiat suos actus ut
scientifica, ergo ut artificiosos: antecedenti et certiori, quia philo
sophia, au^{er}, et independenter ab omni alio ut scientia, conuenienter
probatur: actus philosophici non sunt formaliter scientifica, sed ex
quantum sunt artificiosi: ergo philosophia eficit suos actus
ut scientificos, eficit etiam ut artificiosos. 3° loquitur deus

philosophiam ut efficiat actus scientificos; sed non dicitur
ut efficiat illos quo ad ^{am} sub, quia hoc non pertinet ad
logicam; ergo dicitur philosophiam ut efficiat formam ar
tificiosam; ergo philosophia efficit formam artificiosam
non novum actu.

Primum probatur conclusio et impugnatur solutio
per hoc primum quod philosophia efficiat actus regulatos
aliqua docente, talem actus sunt artificiosi formaliter; sed
ad hoc non requiritur logica utens; ergo. proba maiorem
postea probatur minorem. per hoc primum quod actus
sunt regulati ab arte sunt formaliter artificiosi; sed
actus regulati aliqua docente sunt regulati ab arte; ergo.
nunc probatur minor primi syllogismi: per hoc primum quod
philosophia operatur cum attentione ad principia logica actu sunt
regulati, et conformes regulis logicis: sed ad hoc logica utens non
requiritur; ergo.

Ad dictam manū probata 2^a pari conclusione: quia philo
sophia potest efficiere actus provabiles artificiosos; ergo logica
effectiva non concurrat ad tale artificium. antecedenti proba
tur: tunc quia philosophia causat actus operativos quo ad
sub, tunc etiam quia philosophia ac, et independenter ab
illa et habitu operativus, tunc denique, quia per hoc primum
quod philosophia efficit actum provabilem attendendo ad regu
la logica, talis actus est artificiosus: sed ad hoc non concu
rit logica utens, sed primum logica docens; ergo.

Pectus 3^a Solvuntur opposita — hinc per D. Thomam
opuculo de Veritate 2^a articulo 1° ubi expressè docet logicam ministrare
de alijs scientijs mutam modo sciendi. Item 1° 2° quæst. 2^a art. 8°
docet scientiam Dei esse causam lexum, quia se habet ut scientia ar
tificiosa, quæ concurrat ad sua artificia, sicut calor ad calefactionem.
Sed calor efficitur concurrat ad calefactionem; ergo et logica ad omnem
artificiosum — ad 1° dicendum logicam ministrare alijs scientijs sua in
tentione, non efficiendo illa, sed docendo quomodo efficiantur, et ad hoc
procedendo regulati.

Ad 2° tetragonum dico, De homine, aereu Deum causat
 omnia entia sicut au causat omnia sua artificia, et calor
 calefactionem; quod uero fatetur: non autem aereu frigidu
 Magis omni actu artificioso prouenit effectum ab arte for-
 maliter, quod conuenit potest in eodem adueto ab ipso Doctore
 Ars dico de arte fructuaria, quamuis enim au fructuaria
 causat effectum fructum non tamen actu pertinentem ad equitandum.

Arguitur 2° actu aliarum scientiarum. ut formaliter
 artificiosu: ad hoc artificiosu fit effectus analogus; ergo. proba-
 tur magna: illud artificiosu effectus fit ab arte formaliter: sed nu-
 lla sci prout uocam ut formaliter au; ergo. probata maior.
 Omnis effectus effectus fit a causa proportionata illius, quia nemo
 dat quod non habet: sed artificiosu non proportionata nisi
 in arte formaliter; ergo illud artificiosu effectus fit ab arte
 formaliter. Ad argum^{tionem} contra maiori nego maiorem, ad probationem
 nego maiorem, ad eiu probatorem contra maiori nego maiorem
 artificiosu ergo proutem contraria effectus in arte formaliter, sed
 etiam in quolibet scientia, quod omni scientia quamuis sumit in-
 traliter ab proportionat uniu Virtute actam scientiam, ac proutem
 actum artificiosu, proutem quam proutem Philosophia 2^a q. proutem
 cere potest artificiosu formale conuenit tamen sequit logic, tanquam
 conditionem simpliciter conuenit, ut actu it artificiosu in actu
 secundo, artificiosu proutem logic: proutem actu artificiosu, qui ad
 artificiosu et contra conuenit philosoph; ergo artificiosu illud
 proutem analogus; = antequo antecedent: ut contra conuenit philoso-
 phi in eiu obiecti conuenit antecedent: in eiu effectus conuenit nego
 antecedent, et conuenit. quia actu scientificu non ut contra conuenit
 proutem scientia in eiu effectus, actu artificiosu potest effectus proutem
 nixe apropiua scientia, quia scientificu non ut nisi ut artificiosu
 quod aliter idem actu in eiu obiecti ut contra conuenit scientia
 et non in eiu actu, patet in ipis actibus philosoph, qui in eiu actu
 et effectus ab ipa efficientia, in eiu uero obiecti, quia non par-
 ticipant rationem entis mouibili sunt contra conuenit illis.

Inuiter: Philosophia ut regulata logica non ut formaliter au
 ergo artificiosu in eiu effectus ut contra conuenit illius = uital-
 atum in biologia, qui non ut formaliter au, et causat arti-
 ficiosu suorum actum, ut aduenit fatetur. in forma conuenit
 antecedenti nego conuenit. quia artificiosu in eiu effectus non
 conuenit proutem proutem ad arte formaliter

sed. ad hoc respice respicere actum tanquam principium
directivum, ut manet probatum. Arguitur 2° logica respicit
artificium aliarum scientiarum per modum obiecti, sed
logica effectus causat suum obiectum, quia est scientia pra
-ctica; ergo logica effectus causat artificium actuum ali
arum scientiarum = scilicet maiori, dumque minorem, causat
suum obiectum effectus suae nego, effectus est directus conce
do minorem. logica ergo in propria materia semper respicit su
um obiectum ut effectus, et dirigibile, in materia autem ali
arum scientiarum semper respicit illud ut dirigibile, quod nul
lucit ut practice procedat.

Arguitur 2° Philosophia non potest efficere actum artificii
omni sine directione logica; ergo nec ipsa dirigenda. ~~omni~~
probo conseq. dicitur illa non probet philosophia virtutem ad
producendum actum artificium; ergo si philosophia non potest
producere actum artificium sine directione logica, nec ipsa di
rigenda potest. Concedo antecedenti (de qua supra dictum est
questione sequenti) nego conseq. ad probandum concedo ante
cedens et nego conseq. philosophia ergo sine directione logica
non valet efficere artificium; non est defectu potentis, sed est
defectu alicuius conditionis necessariae in actu, scilicet est defectus
motus regularem; sic ignis non calefacit nisi approximatus
non est defectu virtutis, sed est defectu approximationis necessariae
Requirunt, quia nullum agere operatur videtur.

Arguitur 3° quia actus mentis sine deo ordinem ad obiectum
charitatis non respicit concupisctivum, sed dicitur concupisctivum
charitatis in actu mentis sine deo; ergo quia actus artificiosus aliarum
scientiarum dicitur ordinem ad obiectum logicum, logica concupisctivum
actum artificiosum, non solum directum, sed etiam effectus = ad argu
endo absolute causaliter. Charitas enim effectus influit in omnia actus
mentis, non proprie, quia illos ordinat ad deum, per quam motus
non est obiecti, sed quia movet virtutem habitum sine deo per impulsum
et donatum, in omnia actus mentis, quam virtutem motorem
non movet logica in alijs scientijs.

Arguitur 4° Ultimo pro Compositum: iuxta D. Thomam loca
supra allegata in actu logica, quod dicitur logica usu, et doctrina per
tinet ad habitum: sed hoc verum non est. Logica non concupisctivum
effectus ad actus artificiosus topicos aliarum scientiarum; ergo logica
effectus concupisctivum ad illos. Confirmatio: dicitur modo procedit logica!

25

in materia logica, ac in materia demonstrativa: sed in mat
demonstrativa procedit directius; caso in materia logica pro
cedit effectus. Respondet logicam dupliciter concurrere posse ad
actus logicos aliarum scientiarum. Primum dicens alias scientias
ut eas cognoscere ipsarum principia elevari conclusiones probabiles
2° tradendo veritates, et aliqua principia logica, ut eas illis aliq
scientiis inferant conclusiones probabiles in propria materia: hoc
autem principia logica prestare non potest logica ad conclusiones
demonstrativas aliarum scientiarum, quia demonstrationis phis
sophicae ubi semper cum debeat cum principia philosophica
et ideo Thomam concedit logicam in materia logica aliarum
scientiarum aliquam concurrere, quem nusat in materia
analytica, per quod patet ad confirmationem

Quaestio 1^a Verum logica sit simpliciter necessaria
ad adquirendam alias scientias. Sectio 1^a Arguuntur
aliqua, et continentur sententiae

Dubium signum non procedit de logica naturali, nec de habitu primorum
principiorum, sed de logica artificiali. ut autem dicenda in illo facilius vel
quantum ad materiam est 1° dupliciter sequitur necessarium unum ad aliud
simpliciter scilicet 1° secundum quod. Ita dicitur necesse simpliciter quando
fieri sine illa argui non potest: sic Cibus est necessarius ad vitam conserva
tionem. necessarium secundum quod dicitur illud sine quo fieri argui
valet sed cum maxima difficultate, sic Equus est necessarius ad longam
perambulationem. de hac necessitate non dubitatur in quibusvis, sed de nec
essitate simpliciter tali

Insuper advertitur demonstrationem quolibet aliarum scientia
arum considerari posse quo ad nat^{am}, et quo ad formam artificialem.
demonstratio quo ad substantiam est cognitio certa conclusionum procedens
est cognitione principiorum illius scientiae, cuius est demonstratio. de
monstratio quo ad formam artificialem est cognitio evidens, et certa
veritatis consequentis quatenus hoc recte illata est. ea primaria vel
cupidum logicam directionem.

tandem advertitur quolibet sci^{am} adquiri posse 1° perfecte, 2° imper
fecte. Scientia perfecte adquirenda, sua instatu perfecto, ut emata, et
universalis cognitio omnium, et per se omnium conclusionum illius
scientiae. Scientia vero instatu imperfecto est perfecta cognitio unius
et alterius conclusionum illius scientiae, cuius conclusiones cognitae sunt

Hu. published in 17na adfirmat logicam esse simpliciter neces-
sariam ad adquirendum alias scientias, indifferenter, sive
perfecto, sive imperfecto. ut Soto, Navarrete, Kroup, et
flures alij Thomistae, quibus adhaerent Eminentissimi D. Card.
Chapuis. et cum eis flures etiam nunc in manu scriptis
D. Penia mediocriter procedens. docet logicam esse simpliciter
necessariam ad res perfecte adquirendas. non raro ad scientias
imperfecte comparandas. ita sentit complures, Combricensis
Joanni de Thoma, Goudin, Turinon, et flures alij Thomistae. D.
negat logicam esse necessariam ad scientias in quocumque statu
adquirendas. sic Comunitate Scotus, et Jovius, quibus adhaerent
et Thomistae noster M. Comada, M. Palano. Mag. Barona
Flor, et aliquam flures.

Sectio 2^a nostra Conclusio 3^a

Logica non est simpliciter necessaria ad adquirendum alias sci-
entias, nec perfecte, nec imperfecte: probatur 1^a conclusio ead.
Thoma 2^a Scythiacae lectione 6^a. ubi ait: homo potest aliquoties er-
re in scientiis, et virtutibus auctum, antequam habeat habitum sci-
entiarum, et Virtutum; quo adepto perfecte operatur; ergo utraque Dico-
nam hanc potest eliciu actum philosophicum scientificum, antequam
quam habeat aliquem habitum scientificum; ergo sine logica
potest eliciu actum scientificum philosophicum; sed talis actus
generales habitum philosophicum ad facilius operandum; ergo.

Ratione efficaci probatur conclusio: Qui Cognoscit veritatem
pugnatorum, et conclusionem infertis ut illa habeat scientiam
sed intellectus sine logica artificiali agnoscere valet Veritatem
pugnatorum, et conclusionem ead. illi sequi; ergo intellectus
sine logica artificiali potest habere sci. Thoma ait certa, quia
Scientia est cognitio Veri per causam, et quod illius sit causa
et quod illa aliter esse non potest. minor etiam quo ad primam
partem est notissima, quia principia possunt esse pugnata per
se nota, quorum cognitio pectetur ad habitum primorum
principiorum = nota: quia pugnata possunt esse principia

Secunda pars minoris, in qua est difficultas probanda: quod
evidenter cognoscit primum esse verum, evidenter cognoscit
extrema identificari cum medio in primum: sed hoc eviden-
ter cognoscere extrema identificari cum medio in primum,
evidenter cognoscit conclusionem ex illi sequi; ergo, maior,
est certa, quia Veritas primum in tale identitate cognita
minor probatur; homo certe cognoscens extrema identifica-
ri cum medio in primum certo cognoscit extrema inter se
identificari: licet enim in re naturali cognoscitur illud prin-
cipium, quod sunt eadem inter se sunt eadem inter se, sic
cognoscens extrema inter se identificari in Conclusionem quod
cognoscens conclusionem sequi est primum; ergo intellectus hoc
potest cognoscere sine logica artificiali.

Propterea, et explicatur, hęc ratio: intellectum cognoscere
conclusionem sequi est primum est cognoscere evidenter in
consequenter veritatem, quam cognovit in primum: sed intellectus
potest cognoscere evidenter in consequenter veritatem evidenter co-
gnitam in primum; ergo intellectus sine logica potest cognos-
cere conclusionem sequi est primum. consequentia sequitur, ma-
ior videtur certa, et maior ipse exemplo patet: solium est ma-
ior sine parte, Cognit est pars homini; ergo homo et maior capite
in quo subsumo in conclusionem cognoscitur veritas iam cognita in
primum. Respondent adversarij intellectum sine logica artifi-
ciali cognoscere posse veritatem conclusionis, quo ad substantiam
per cognitionem tamen non formaliter sed materialiter tantum
scientificam: quia ad cognitionem formaliter scientificam
omnino necessaria est cognitio veritatis demonstrationis
in quo cognitio haberi non potest sine logica docente, in quo con-
sistat talis veritudo. Hęc in summa est tota adversariorum
doctrina, quod est facit questionem de nomine, et est omnino falsa.
Et quia illa demonstratio quo ad substantiam est cognitio per se per suam
causam necessariam: sed talis cognitio est actu formaliter
scientificum; ergo sine logica potest dari actu scientificum forma-
liter. unde solutio, ut videtur solium negat intellectum non
posse cognoscere sine logica, an demonstratio sit facta iuxta
verba logicę, quod et nos libenter avemus.

2.
2: Itaq; scientia formaliter talis sunt independenter a logica; ergo
proprii illarum autu quo ad substantiam ducti sunt scientifice
formaliter independenter a logica.

Ratio per actus philosophice scientificos quo ad substantiam.
Scientifice cognoscitur obiectum philosophice; ergo simili actu sci
entifice procedunt a philosophia. sed ad illa non est necessaria
logica, ergo logica necessaria non est ad acquisitionem habitus
philosophice. Dicitur: obiectum philosophice cognitum scientifice
quo ad substantiam est formaliter scientifice cognitum; ergo sine
logica datur actu formaliter scientificum. antecedens probatur
obiectum philosophice quo ad sui cognitionem cognoscitur eo modo
quo est cognoscibile a philosophia: sed a philosophia non est cognos
cibile nisi scientifice quo ad sui, nam modus artificiali per
tinet ad logicam; ergo. Respondetur 2: obiectum philosophice cogno
tum quo ad substantiam, non cognoscitur scientifice formaliter, quia
ad hoc intellectus debet cognoscere rectitudinem demonstrationis, et
sua reflexio se scire = sed hoc solutio eo ductis impugnata manet,
et ulterius veritatis quia cognitio reflexa veritatis cognitionis non
est necessaria ad cognitionem. Conclutionis formaliter scientificam;
ergo. antecedens probatur: Cognitio directa cognoscit obiectum pro
prium ad cognitionem reflexam; ergo.

Ad huc hoc ipsum: Cognitio reflexa affirmat cognitionem =
directam esse formaliter scientificam; ergo ad cognitionem forma
liter scientificam superflua cognitio reflexa. consequ. sequitur, et
antecedens probatur: Cognitio reflexa est formaliter scientifica:
sed non est formaliter scientifica si non affirmaret et cognosce
ret cognitionem directam esse formaliter scientificam, quia Co
gnitio reflexa est cognitio cognitionis directe; ergo. Tandem =
cognitio reflexa est formaliter scientifica: sed non se cognoscit
reflexa; ergo ad actum formaliter scientificum non est neces
saria cognitio reflexa.

Secundo quatuor conclusio, et impugnantia solutiones tradidit
et demonstratio logicali est formaliter scientifica, sed hoc non pro
bet a logica, nec dependet a cognitione reflexa; ergo. manet in eu
dem. quia demonstratio est causa scientia formaliter talis. et
sua minorum certissime est propter eandem rationem.

27
2^a efficaciter probatur: Et illa cognitio reflexa et formaliter
scientifica est non. si primum, ergo log non est simpliciter
nec ad cognitionem simpliciter scientificam. si secundum
ergo non potest certam habere formaliter scientificam.
quia nemo dat quod non habet

Respondetur ad Em^{mo} D^{no} Car^o d^o Aquin^o per
nam demonstrationem logicalem esse formaliter scientificam
quia licet a logica formaliter sumpta non proveniat, quia
nondum est uti, procedit tamen a logica ut immaterialiter
contenta in intellectu, et in principio logico = sed hinc
solutio, Venia tantum magistri pro nobis maluit, nostrasque
sententias fuit: tunc quia iam habemus actionem directam
formaliter scientificam sine logica, et sine actu reflexo
ergo idem fatendum est de demonstratione philosophica

2^a loquitur immaterialiter contenta in principio, et in
intellectu, nihil aliud est quam intellectus illustratus ipsi prin
cipio, ergo intellectus illustratus principii logici efficit prima
demonstrationem formaliter scientificam; ergo intellectus
illustratus principii philosophici potest efficere demonstra
tionem philosophicam formaliter scientificam; hinc coniecit pro
batum, nam cetera constant: intellectus illustratus principii
per se notus potest efficere quolibet demonstrationem, quia
non habet maiorem difficultatem formalem: sed secunda
demonstratio non habet maiorem difficultatem
formalem quam prima, quia constant eadem forma, ergo.

Urgitur: ideo Eminenti^{mo} D^{no}, cetera que
hominis nondum videntur logicam dicentem ab idem, quia
unum non habet novam difficultatem formalem supra
doctrinam: sed 2^a et 3^a demonstratio non habet novam di
fficultatem formalem supra 1^{am}. ergo. Suadetur minor
ratione universata: difficultas formalis dicitur illa, que continet
a forma: sed forma 1^a et 2^a et 3^a demonstratio est eadem formae;
ergo.

Nec refert iudicium intellectum illustratum quicquid
per se notum efficere non possit quancunque demonstratione
sed unice viam signate ordinatam ad demonstrationem
in communem: omnia si loquimur constari est primum cau-
dentiora generat scientiam: sed demonstratio est huius
modi, Ergo generat scientiam. non inquam refert s. qua
nempe voluntate hoc auerit. Quia non minus clari, et au-
denter continentur in principiis philosophici conclusionis philosophici, quae
supra posita in principiis loquitur; ergo si intellectus sine loq. formaliter
adificionalis efficere valet hanc demonstrationem, pariter poterit aliam demon-
strationem in mat. philosophia. 2. Conclusio philosophica non habet nouam
difficultatem formalem, quae non sit inagnata demonstrationi; ergo
idem quod primum tandem est eo quod intellectus necessario incipit
ab hac demonstratione non sequitur loquam esse necessariam
ad alias sci. adquirendas; ergo. antecedenti probatur id, ut quo
intellectus quantum ut esse potest adquiret alias sci. non est
necessarium formaliter ad illas adquirendas: sed intellectus quan-
tum ut esse potest adquiret alias sci. ut manet probatur;
ergo. 3. Non potest dicere loquam esse modum sciendi, et ideo
non praerogari aliam loquam ad illius speculationem, quia ad
unam rationem formalem non assignatur alia, sicut hoc unum
non praerogatur alia ratio, sed ad eam alia essentia
appertinet. Vero contrarietate in aliis sciendis dicitur; quia non sunt
modus sciendi: sed hoc vult, et sicut tradunt dicitur, s. qua
loqua non est formaliter modus sciendi, sed solum obiectiva, et cau-
saliter, ut dictum manet. 4. Unus per se ipsam essentia, et essentia
per se ipsam essentia: sed loqua non adquiretur per se ipsam, sed
per demonstrationem antecedentem, ut ignifacientia; ergo est essentia
sua aditu per se ipsam infertur quod aduixioy uoluit.

5. Certum est apud omnes loquam esse formaliter sci.; ergo le-
cet sit modus sciendi formaliter, causa illius debet esse formaliter
scientifica, sed causa efficiens loq. praecedat loquam; ergo pro
primo ad loquam possibile est actu formaliter scientiam; sed
loqua non est simpliciter necesse ad id quod possibile est pro primo
ad loquam; ergo loq. simpliciter necesse non est ad alias scientias
in statu imperfecto adquirendas.

am 24

Quo supposito efficaciter suadetur logicam simpliciter necessariam
non esse ad adquirendum statum perfectum abstractam scientiam
axiom, quod sic probatur. Intellectui sine logica potest adquirere
alias scientias in statu imperfecto; ergo et potest illas perfectas
et adquirere. antecedens supponitur et conseq. probatur: si
intellectui potest elucere unam demonstrationem sine logica
potest elucere omnes et fieri omnes; ergo. probatur antecedens:
tunc quia non est maior difficultas formalis in una demon-
stratione, quam in alijs. tunc etiam, quia intellectui per unam
demonstrationem acquiritur habitus scientificus, per quem
facilitatur, et illustratur ad alias; ergo. si intellectui sine
logica potest adquirere in statu imperfecto, potest illas
in statu perfecto adquirere.

§ Solvuntur Argumenta §

Primum et precipuum aduersariorum fundam. nonitur
in uarijs dictis philosophorum, qui utilitatem, et necessitatem
logicae maxime commendauerunt, horum doctrinam succapere
probauerunt Sancti Ecclesie Patres: precipue tamen Gregorius
Pater Augustinus libro 2. de ordine Capite 12. hęc de illa dicit:
hęc docet docere, hęc docet dicere, sola hęc scientes facere potest.

Origenes de Thoma Opusculo 2. quæstione 1. utrima dicens: necesse
est sequitur ut in adulescentia incipiamus a logica, licet non
sit facilior alijs scientijs, quia alijs scientijs dependent ab illa;
ergo precipue Philosophi, et quod caput est Augustinus, et Tho-
mas nobis contradicunt. ^{tunc} In hunc, dicit Augustinus Patres et ante
quos Philosophi merito laudant logicam, commendare que illius ne-
cessitatem, et utilitatem: non quia simpliciter, et omnino necesse
sit adquirendum, sed quia sola illa dirigat intellectum certu. hinc
et preceptu, et magis per illum illustrat, facundat, et faciliat ad
cognoscendum, unde intellectui logica debitum scire non potest, nisi
se continuo maximo que labori.

Argumentum de hinc principali: nulla scilicet adquire potest
nisi per demonstrationem: sed nulla demonstratio potest fieri
sine logica; ergo. maior est certa, quia scilicet ut habitus per
demonstrationem adquiretur. minor probatur, nulla demonstratio
potest fieri nisi secundo modum faciendæ demonstrationem
sed hic modus scire non ualet sine logica; ergo. Confirmatur

Omnia demerita et artificiosa, ergo fieri debet confirmatio
ta ad regulam artu, sed sola logica et cum doctrina huiusmodi
ergo nulla demonstratio poterit fieri sine logica.

Confirmatio 2° actus scientifici debet cognoscere con-
clusionem perquam causam necesse. Sed talis cognitio est con-
finita sine logica, ergo sine logica sequatur actus scientificus
ergo et actus generativus scientie. maior est certis, et maior
probatio: cognitio conclusionum perquam causam necesse vel
ut illam usque ad sua principia: sed nulla cognitio indepen-
denter a logica potest reducere conclusionem usque ad sua prin-
cipia, quia sola logica docet modum reducere conclusionem
usque ad sua principia; ergo.

Ut liquet cum confirmationibus satis fiat advertit intellectus
boni considerare bonitatem conclusionum signate, et artificiosam
litem, et in actu secundo, quod tunc fit, quando intellectus instructus
regula logica cognoscit bonitatem coniecturam, certam dispositionem, promissa
formam, et commodam medij distributionem, secundum debitam in-
dicationem, et predicamentum, que omnia sunt logica artificiali re-
non possunt. potest etiam bonitatem coniecturam cognosci, quod
tunc fit, quando intellectus certam logicam evidenter agnos-
cit identitatem extremitatum in conclusione, quia prius agnos-
cit iniquitatem extremitatum identificati cum alio tertio, scilicet
cum medio.

Itaque et notandum demonstrationem dupliciter esse
artificiosam, et in actu 1° et in actu 2°. in actu 1° dicitur artificiosa
quando fit ab intellectu sine propria regulam logicam, in actu 2°
est artificiosa, quando fit ab intellectu instructo logica signate
precedenti. Huic dicitur annexam demonstrationem artificiosam
in actu 2°, cognitionem signatam bonitatem coniecturam non sequi non
sufficienter ad actus scientificum, nec ad reductionem conclusionum
usque ad sua principia, sufficienter que demonstrationem exercitam
in actu 1° artificiosam. que omnia evidentissime patent in
demonstratione logica, in qua urgentur in virtute sequentes
cum confirmationibus, et variis replicis et illis regulam artibus.

27.
Nunc accipite. solutionem ⁱⁿ infamam. Ad hanc ^{nam} ergo conce-
sa maiori nego minorem, ad probationem distingo maiorem
in secundo signate & exercite concedo, negate ⁱⁿ proque nego
maiorum, et sic distinga minorem nego ⁱⁿ conseq. ad hanc ⁱⁿ conseq.
maionem distingo antecedens, et artificiosa in actu ⁱⁿ ⁱⁿ ⁱⁿ
in actu 2° ⁱⁿ concedo antecedens, in actu 1° proque nego
antecedens, et distingo conueniens: sicut debet confirmari
ad regulas artu sunt artificiosa in actu 2° concedo, et
artificiosa in actu 1° subdistingo: exercite concedo, negate
nego conseq. ad hanc ⁱⁿ confirmacionem carere maiori nego mi-
norem, ad probationem carere maiori nego minorem, et sic
distingo: non potest. Veroliam. ⁱⁿ exercite nego: signate
concedo minorem: et sic distinga inclusa probatione nego
conseq. ⁱⁿ

Replicam. Omnis demonstratio adquestrua sci^a est demon-
stratio exercita: sed omni demonstratio exercita est artificiosa
in actu secundo; ergo omni demonstratio adquestrua sci^a est
artificiosa in actu secundo. modo sic: sed demonstratio artificiosa
in actu 2° dependet a logica signate procedenti; ergo = carere
maiori distingo maiorem, et artificiosa in actu 1° essentiali-
ter nego, accidentaliter concedo minorem, demonstratio ergo
exercita essentialiter solum exigit necessariam identitatem in
dy cum essentia inprimis demonstrationis, et identitatem
essentiam in conclusionem illatam: quod autem
proving sunt distincta secundum regulas artu accidentaliter
aduenit demonstrationi.

Inuicem. Omnis demonstratio adquestrua
scientia et artificiosa essentialiter, ergo nulla est distincta. pro-
bo antecedens. Omnis demonstratio adquestrua scientia est facta in
modo, et sic perfecta: sed talis demonstratio est artificiosa essen-
tialiter; ergo = sed dico similem demonstrationem factam in
modo perfecto exercite, non vero negate contra inuicem, nam
qui efficit illam demonstrationem scit quomodo illa sit facta
et quomodo facta est; ergo similis demonstratio est facta in mo-
do perfecto signate, et non exercite proque; ergo facta est
alogica, et dependens ab illa.

^{1166.}
 Invenitur: antecedens ad probationem respondeo demonstrationem
 & evidentiariam scientiæ factam esse in modo perfecto exercitiis.
 Quia per illam clar. et evidenter cognoscitur veritas con-
 clusionis, non autem est facta signata, quia logica non pigent
 regulando illam: nec oppositum evincit impugnationis, certum
 enim et hominem ita demonstrantem scire quomodo facienda
 sit demonstratio, et quomodo facta sit, scit tamen exercite, non
 signate ut supra diximus.

Non quicquid: qui scit quomodo fac-
 sit demonstratio cognoscit bonitatem consequentis. sed bonitas =
 Conseq. consistit in conformitate illius cum regulis logicis; ergo qui
 scit quomodo fac sit demonstratio signate scit regulas logicas.
 Regula: non sufficit ad scientificam demonstrationem inuen-
 exercitium demonstrandum, ergo Regula advenit ad qu-
 las logicas. antecedens probatur: non sufficit ad recte moraliter
 operandum primum bonum Opus non regulatur a prudentia
 ergo. Ad 2^{am} iam diximus, aliam esse cognitionem bonitatis con-
 sequentis signate, que consistit in cognitione conformitatis illius cu-
 regulis logicis precedentibus, que cognitio sine logica haberi non
 potest, aliam vero esse cognitionem exercitiam, sive cognitionem
 bonitatis conseq. exercite, quam supra explicavimus, et hanc
 sine logica haberi posse defendemus.

Ad 1^{am} nego antecedens, nam primum exercitium demoni-
 strandi prout dicitur includit, evidentem, et claram cognitionem
 conclusionis, et illius bonitatem, que formaliter scientifica est,
 ut habetur ex definitione actus scientifici: unde admissa par-
 tite negativa conseq. quia prud^a est, et unica Regula operum
 boni, quæ vero non est unica Regula scientiæ, cum aliis scet
 scientiæ super logica.

Arguitur 3°: avensum scientificum est impo-
 sibile sine logica; ergo et demonstratio causaliter scientiæ antecedens
 probatur: avensum scientificum est essentialiter firmum: sed avensum
 essentialiter firmum est impossibile sine logica; ergo. probatur mi-
 nor: ad avensum firmum necessarium est scientem scire se scire,
 sed hoc est impossibile sine logica; ergo. Confirmatur 1°: ignavi lo-
 facile demonstratur avertitæ cognita, quolibet modo, cum
 nesciat illud explicari; ergo. 2°: forma demonstrationis sollem con-
 cernat ad log^{icam}; sed scientia huius est recte simpliciter ad avensum
 firmum; ergo.

Id. Argum^{tu} nego antecedenti: ad probationem concessa
 maiori nego minorem, ad huius probationem dūtingo an-
 tecedenti necessarium est scire scire scire exercite
 concedo antecedenti, negate nego antecedenti, et sub eadem
 dūtingo minori nego conseq^{am}. Intellectus ergo sine logica co-
 gnoscere veritatem conclusionis exercite cognoscit naturam
 demonstrationis, et conditionem essentialem promissam cum
 consequentia, quod est exercite scire se scire. ad confirmat^{am}
 torem nego antecedenti, quia intellectus format^{am} ad huc con-
 clusioni erigenti cognoscit, quantum incipit solvere. casibus
 contra oppositos. hoc patet in Aristotele, cui gloria sophista obi-
 ci format contra aliquod principium fere notionem ab ipso
 formatam, et certissime cognitum, quantum illa solvere inquit.

Ad confirmatorem constat in dictu intellectus, sine logica agnos-
 cere posse demonstrationem exercitam artificiosam in actu, quia
 agnoscere valet essentialem conditionem promissam cum consequentia
 illam ergo expectat ad logicam formam demonstrationis artificia-
 lis in actu 2°, que elaborata fuit conformiter ad regulas logica
 signat^{am} procedenti: hęc autem forma accidentaliter aduenit
 scientię cognitioni.

Argumenta 2°: implicat actus sine influentia causę uniuersa-
 li: sed logica est causa uniuersali actuum aliarum scienti-
 arum; ergo implicat actus scientię aliarum scientiarum
 sine logica. Confirmatur: Omnis sc^{ia} adquiritur per aliquod
 instrumentum modi sciendi: sed omnia instrumenta modi sci-
 endi procedunt a logica; ergo respondeo logicam ad unam
 esse causam instrumentalem actuum aliarum scientiarum.
 hęc autem causa non requiritur necesse ad omnes actus, quia
 influentia causę instrumentali superari potest per intellectum
 qui virtualiter precontinet logicam ut causa principia-
 lissimam. ad confirmatorem constat in dictu alia sc^{ia} ad-
 quiri posse per demonstrationem artificiosam in actu
 que et modus sciendi exercite, et non negate.

Quarebitur. Quid sit causa instrumentali actu Virtu-
 osi: sed actu Virtuosum imponitur et absque prudentia.
 ergo implicat actu scientificum sine logica, quantum ad so-
 lutionem sit causa instrumentali illius: concedi primum nego
 consequentiam. quia cum intellectus sit virtualiter logicus.
 potest per se prout id quod logica prout, Voluntas vero
 est potentia ceca, et nullo modo prout dictamen Ra-
 tionis, et ideo necessario eget prudentia, quia nullo modo
 potest prout effectum illius.

Argumentum 5°. Licet intellectus per unam demon-
 strationem logicam factam videtur habere ad alias, stat
 quod non potest efficere aliquam demonstrationem sine logica, et
 non potest omnia; ergo licet intellectus possit sine logica ad-
 (adquirere) aliam scientiam in statu imperfecto, non tamen
 in statu perfecto. Consequenter sequitur, et antecedens probatur
 1° quia licet intellectus possit virtute naturali cognoscere
 diversa omnes veritates naturales, non potest cognoscere
 omnes celestes, sine speciali gratia. 2° Voluntas sine spe-
 ciali gratia obviare potest lenum, aut aliud preceptum
 non tamen omnia. 3° aliqui actus ita difficiles sunt, ut sine
 speciali gratia non possint fieri a Voluntate. 4° et infli-
 des infirmitate curari possunt facultate naturae, aliqui
 tamen ita difficiles sunt, ut curari non possunt, sicut me-
 dicina; ergo.

Argumentum solum probat non posse adquiri absque
 logica scientiam omnium conclusionum aliarum scientiarum
 quod nisi tan certum sit, ut non solum iudicem inaequabilem
 esse perfectum unum ~~statum~~ statum absque logica, sed etiam
 ipse dicente. non enim de hoc statu perfectissimo, et non in acce-
 sibili procedit cognitio, sed de noticia perfecta scientiarum fue-
 rentem ad actum alicuius, informam ad argum^{um} quod magis
 stat quod possit ad unam, et non possit ad omnes morales
 concedo antecedenti: siue nego antecedens, et consequens et
 sic informam respondetur ad 1, 2, 3, et quartam
 probationem.

Ingressante enim agimus de pot^a phisica. Defendimus quos³¹
intellectum elicere posse omnes actus scientificos scilicet
quia in ipso independenter ab illa precontingentia, sicut
voluntas propter eandem rationem potest elicere omnes
suos actus phisice. fatemur autem intellectum, et volun-
tatem non posse elicere omnes suos actus possibili sine gra-
tia speciali Dei: hęc autem impotentia moralis ortitur ex
debilitate naturali intellectus, et Voluntatis; quam Deus
sanare, et corroborare potest per gratias specialia, inter quas
logicam artificialem non reputamus. per quę patet ad
omnes probationes, quę idem inculcant

Arguitur Ultimo: Si intellectus possit adquirere scilicet in sta-
tus perfectio sine logica, sine illa adquiret facultatem silogizan-
di; sed hoc est falsum; ergo. maior est certa: quia facultas
adquiratur per actuum repetitionem. minor probatur tunc quia
logica est habitu pręparata similem facultatem: tunc etiam
quia ad minus logica simpliciter necesse est ad alias scilicet fa-
cileter adquirendas; ergo. Confirmatur: plures demonstrationes
prius fieri in modis imperfectis, in quibus non aperit bonitas
consequens nisi reducitur ad modum perfectum: sed ad hanc
reductionem logica est simpliciter necesse; ergo.

Respondet intellectum adquirentem philosophiam sine
logica adquirentem facultatem exercitam silogizandi, seu dici-
endi silogismos artificiales in actu? si fieret autem facilitas
signata elicendi silogismos artificiales in actu? quę utri-
que distinctus non haberet nisi virtute logicę artificiali, --
equa procedit omni forma artificiali in actu? ad
confirmationem factam plures demonstrationes fieri posse in
modis imperfectis, certum tamen est illas esse formaliter scilicet
artificiales, quantum non omnino clare apparuit bonitas conseq-
et ideo cito reductio ad modum perfectionem necesse est ad ma-
iorem claritatem conclusionis, impertinenti tamen est ad
cognitionem scientificam

Et dicitur haberi intellectum adquirere posse propria virtu-
 te naturali quolibet scientiam, quia quolibet scientia se-
 cundum omnes conclusiones precontinetur, in Obiecto natu-
 rali intellectus: sed cum simul adquisitio primi imperiosa
 sit propter humanam ingenij tarditatem, logica utilissima
 est, quantum non omnino necessaria, ut intellectum illuminet.
 Insuper habetur quolibet demonstrationem ex duplici ^{cau-}sa
 tate, et bonitate quatercere, ad ^{iam} illam, que generalis est intele-
 ctui naturali, siue logica sufficit: ad ^{iam} illam, que acciden-
 talis est, et comitatur, inconformitate illius cum precepto logicis
 signate precedentibus logicam omnino necessariam superfluum.

Disputatio 2^a de Obiecto Logice. Augusto 1° de ob-
iecto in Communi.

Et natura logica plenius innotescat opus est quadi-
 tatem sui objecti explanare. placet tamen aliqua de obiecto
 in Communi breviter dicere ut utilissima, difficillima que du-
 putatio, quo Viribus elucidetur. Obiectum ergo in Communi
 est id, quod obicitur potentis, scientis, et habitui, sic colora-
 tum est obiectum potentis visus, dicitur que obiectum alteri
 obicio, seu ab obice, quia obicem ponit potentis ut tibi su-
 tat, et ne ultra progrediatur; unde Virio nihil in obiecto
 attingit nisi colorem. Obiectum etiam vocatur subiectum
 quatenus subicitur potentis, ut de ipso proprietates demonstrat
 dicitur etiam materia circa quam, quia circa ipsum versat-
 ur potentia.

Obiectum 1° dividitur in formale, et materiale
 formale est, quod per se, et ratione sui attingitur: sic color est
 obiectum formale potentis visus. materiale est quod attingit-
 ur ratione alterius, sic parvus videtur ratione coloris. Obiectum
 formale dividitur in obiectum formale quod, et obiectum
 formale quod. ^{iam} Est parvus alius. ^{iam} Est forma dealbari parvis
 scilicet alius. in obiecto formali quo distinguitur communiter
 ab authoribus ratio que, et ratio sub qua. Ratio que est forma
 illa que attingitur. Ratio sub qua est ratio illa sub qua, et ratione
 cuius, ratio, que attingitur, sic alius est forma, seu ratio que

et color est ultima ratio sub qua, quia aliud non uideatur
non erit color. 32

Ratio formalis sub qua alia est ultima, et alia non ultima
est ratio illa, per quam obiectum formale constituitur in esse
obiecta formalis, & uero, e contra. ne color est ratio formalis sub qua
non ultima potentis uisus, & uisibilis uero est ratio formalis
sub qua ultima illius: quia ultima, et inueniatur ratio
obiecti uisus et esse uisibile. propter utam rationem formalem
sub qua, quae et utraque obiecto conueniunt solet alia, quae
est utraque dicta ab aliquibus, ab aliis uero ratio formalis
sub qua moueri ad attractionem obiecti: sic licet dicta ra-
tio formalis sub qua est utraque moueri potest uisum, ut ob-
iectum uideatur. Similiter in obiecto quo conueniunt solet ob-
iectum quo actiuum, quod se habet eo p^{am} actiuo, et uia est ad
obiectum: in quo sensu uisus dicitur obiectum quo, quatenus
conueniuntur dicitur id quo adqueitur obiectum.

Exemplum accipite in alio uisus. in hoc uisus inueni-
tur subiectum, alium, aliud, color, uisibilis, uisus, et uisus.
subiectum et obiectum materiale, alium et obiectum forma-
le quod, aliud est obiectum formale quo, color et ratio forma-
lis sub qua non ultima, uisibilis et ratio formalis sub qua
ultima, licet et ratio formalis sub qua est utraque, seu moueri,
et tandem uisus et obiectum formale quo actiuum, et
Oratio. Aduenit tamen quod ratio quo, seu ratio for-
malis sub qua non ultima ab aliquibus dicitur ob-
iectum materiale, inuenit tamen habere loquuntur
nam licet ratio quo comparatur ad rationem formalem
sub qua ultimam. dici potest obiectum materiale, ab ob-
iecto uero et respectu potest proculdubio et obiectum for-
male. Ratio formalis sub qua ultima est id quod specifi-
cat: actiuum, habitum, et potentiam, quia in illa forma uisus
potest exaratur: ne potest uisus specificatur, et uisus de-
terminata constituitur a colore, non ultime, sed quatenus
color est uisibilis.

= non acua aqum el parrap =

habitudine tamen duplex esse specificatum inter
secundarium et essentialium, hoc sumitur ab ob-
iecto formali modo explicato, illud vero a constitutione
et habitudine intrinseca pot^{est} ad obiectum,

Deinde dividitur obiectum in primum, et se-
cundarium. 1° est quod genere, et ratione sui habet rationem
formalem attingibilem a scientia. sic homo est obiectum
primarium philosophi, quia genere, et ratione sui est eni-
morale. Obiectum secundarium est illud, quod genere et ra-
tione sui non participat rationem formalem attingibilem
a scientia, sed illam participat ratione alterius: sic mat^{er}
1^a est obiectum secundarium philosophi, quia non est
moralis ratione sui, sed ratione compositi. Insuper obiectum
aliud est adequatum, et aliud inadequatum. 1° conti-
net omnia de quibus agit pot^{est}: sic coloratum est obiectum
primarium adequatum pot^{est} visus. 2° est quod solum
continet aliquam partem obiecti: reale est obiectum
inadequatum pot^{est} visus. 3° tertium obiectum primum
aliud est obiectum attributionis, et aliud obiectum attributi.
1° est illud quod dignitate superat omnia obiecta prima
inadequata, et ad quod hęc ad videntur. 2° ordinatur ad
obiectum attributionis, et non est tantę dignitatis, et perfe-
ctionis. Exemplum 1° est Deus, qui est obiectum attributionis
metaphisice, Exemplum 2° est homo, et angelus, qui sunt obiecta
attributi eiusdem scientię. Denique obiectum dividitur
in motuum, et terminatum. 1° dicitur quatenus genere,
et per se speciem movet potentiam, et non habet movere
potentiam, sed unice terminare illius actum. etc.

Elucidata iam natura obiecti incommuni est,
Ista Doctrina sequenti sequuntur hęc. 1° est quod ob-
iectum genere, et ratione sui attingatur a potentia. 2° est
quod obiectum adequatum comprehendat omnia de quibus
agit pot^{est}. 3° quod obiectum habeat proprietatem
a scientia demonstrabilem, distinctam realiter et expressam
ab acta. 4° quod omnia obiecta prima in adequata

33

sunt unum unitate, extrinseca, et in esse scibili. non
 autem unitate intrinseca. pro capite ultimus Aristoteles adverte
 quod eadem res simpliciter potest esse multiplex in esse scibili secundum
 varias rationes formales, quae participare poterit: sic idem ens mul-
 tiplex est in esse scibili, nam sub ratione cuius est obiectum Ste-
 taghines, et sub ratione cuius est obiectum intellectus. contra vero
 plures res dicuntur in eundo, sive in esse scibili, possunt esse unum for-
 maliter in esse obiectivo, sive in esse scibili: sic Petrus, et Paulus
 sunt duo individua simpliciter in esse scibili distincta, unum vero in
 esse Veri, sive in esse scibili: Similiter etiam albedo, et nigredo.
 simpliciter distincta, unum tamen sunt quatenus sunt unum
 hoc ergo unitas sequitur in obiecto inadequatum. de his ergo sta-
 tu, ad scopum namque nostrum videtur oportere:

Augustus 2^a quodnam sit obiectum adaequatum
 Logicae. Sectio 1^a explicatur titulus, et referuntur 1^a

obiectum =

Prohibita iam nota obiecta in comuni, praeferens controuersia,
 diuincto formali quod adaequato instituitur. pro cuius intelligentia
 in memoriam reuocata quae de modo sciendi deservimus. sic etiam
 triplex est: scilicet modus sciendi strictissime, subiecti solent
 pro demonstratione. Modus sciendi stricte simpliciter compari-
 deni definitionem, diuisionem, et argumentationem. et denique
 modus sciendi late sumptum consistens in se ad omnia instrumentum
 modi sciendi, comprehendens quae praeter enumerata progros-
 tionem, orationem, et quaeque praedictabilia.

hoc =

Iuxta triplicem autem modi sciendi triplex est sententia
 1^a docet solam demonstrationem esse obiectum primum adae-
 quatum logicae. 2^a sententia tribuitur nobili Doctori, illam
 que defendunt Parques, Arriaga, Fluxus, Ouedor, et plures
 alii. 3^a sententia defendit modum sciendi stricte simpliciter
 esse obiectum primum adaequatum logicae. Ita opinari a
 Thomae, Marini, Domencio Lince, et alii Thomae. 4^a docet
 modum sciendi late sumptum esse obiectum primum adaequa-
 tum logicae. Ita cum magno Dno et plures plures Thomae.
 aquibus iam dependunt. Choluis, Hieronimus, Pontius, Accursus
 et alii docentur modum sciendi incommuni esse obiectum prima-
 rium adaequatum logicae.

(dicitur)

* Petrus 2^a 1^a Conclusio *

Sola Demonstratio non est obiectum adaequationis loquae
 est contra. Tenuit probatur que ratione efficiat: Illud est
 obiectum primarium adaequationis loquae, quod continet
 omnia de quibus loquae primario agit. Sed sola demon-
 stratio non continet omnia de quibus loquae agit primario
 Ergo. minor probatur loquae agit primario de definitione
 abstractione, et argumentatione, sed hae non continentur in
 demonstratione; ergo. maior probatur: omnia enumerata
 sunt tota artificiosa completa; ergo loquae agit primario
 de illis. antecedenti probatur: nullum intermedium est
 enumeratum ordinatum per se aliud componendum; ergo
 omnia sunt tota artificiosa completa.

Dicitur. Tenuit omnia inter^{ta} logicalia ordinari per
 se ad demonstrationem quia hae perfectior est omnibus aliis
 instrumentis = sed contra est: nullum intermedium no-
 de secunda. Tenuit sumpti ordinatur ad demonstrationem;
 ergo. antecedenti probatur definitio est ratio explicandi ven-
 tam, sed. Divino est ratio totum inuicem per distribueri:
 sed hae instrumenta non ordinantur ad demonstrationem
 nam in gradibus definitionibus nullus ordo ad demonstra-
 tionem explicandi per inuicem patet; ergo.

2° Sed demonstratio est perfectior definitione non probatur
 = *hinc* = ordinatur ad illam; ergo. antecedenti probatur: inter obiecta
 inaequata philosophis homo est obiectum perfectissimum:
 sed alia obiecta inaequata non ordinantur ad hominem
 ergo. 3° est quod de demonstratio perfectior est non probatur
 alia inter^{ta} non est perfecta inua linea; ergo solutio est
 nulla. antecedenti probatur: Deum est obiectum perfectum
 metaphysicis; sed in hoc non probatur alia obiecta non esse
 perfecta inua linea, nec Deum esse obiectum adaequationis
 metaphysicis; ergo maior perfectio demonstrationis non pro-
 uat illam esse obiectum primarium adaequationis, et
 alia inter^{ta} ad illam per se ordinari.

Dicitur. Omnia inter^{ta} loquae componere demonstra-
 tionem, ideo que omnia ordinari ad illam componendam
 sed contra est = Etiam una demonstratio potest aliam compo-
 nere per modum primis; sed definitio non componit demonstra-
 tionem

quatenus definitio est, sed per modum significationis; ergo de 3^a
monitione non est obiectum grammaticum logicis, & definitio
est obiectum grammaticum illius; maior est certa, et ma-
nor probatur: Demonstratio non composita est defini-
tionibus, quatenus formaliter tales sunt, sed composita
est propositionibus et constructionibus; ergo definitio ex genere de-
finitionis formaliter non composita demonstrationem.

= 2^a Conclusio =

Modus sciendi strictly sumptus non est obiectum ad qua-
tionem logicam. Conclusio est contra huiusmodi 2^{am} sententiam proba-
ticia quae ratione supradicta: Obiectum ad quaestionem logicam
continet omnia, de quibus, logica sive, et primario agit
sed modus sciendi strictly sumptus non continet omnia, et
quibus logica sive, et primario agit; ergo probatur minor
logica agit primario de propositionibus, et quinque predicabilibus;
ergo antecedenti probatur: logica agit primario de omni
artificio totali, et completo: sed propositio, et quinque pre-
dicabilia sunt tota artificiosa completa; ergo logica agit
primario de propositionibus et quinque predicabilibus.

Respondent aduersarij omnia enumerata esse vitium
incompleta, quia quicquid completum est una linea non
est perfectibile per aliud: dixerunt autem et pauca essentia, et
genus et quid perfectibile per propriam defectum, et ideo non sunt
artificiosa completa, sed incompleta = sed contra est 1° species
est unum ex quinque predicabilibus: sed species non est per-
fectibile per aliud, nec quid incompletum, ergo aliter species
est obiectum grammaticum logicis. 2° quantum genus et defectum
sunt aliquid incompletum sub aliquo conceptu potest sub alio
esse tota completa; ergo pro antecedenti definitio uolens ad
uersarios est totum incompletum, quatenus propositio est, et
artificiosa completa, quatenus definitio est; ergo.

3° quantum genus in eius parte sit perfectibile per de-
fectum, et defectus sit incompleta ut est pauca essentia, genus
et defectus ponuntur considerari, quatenus respectu sui infe-
riora ut inferiora sunt: sed sub hac consideratione sunt
tota artificiosa completa; ergo sub hac consideratione attingit
tota sive primario artificiosa

maior et certa, et minor probatur: Genus, et differentia
superiora sua inferiora quatenus sunt terminus, de quibus
formis predicantur, ergo.

2^a. Dicar. Genus, dicit ordinem ad speciem ut
perfectibile per ipsam; ergo, in quantum genus respicit speciem
ut propria inferiora generis non est totum artificionem
completum. Antecedens probatur: genus respicit speciem ut
totum potentiale; sed totum potentiale respicit speciem ut
perfectibile per ipsam; ergo probatur minor: Totum poten-
tiale respicit speciem ut potentia respicit suam actionem: ed
pot respicit actionem ut perfectibile per illum; ergo genus res-
picit speciem ut perfectibile; ergo genus non est totum arti-
ficionem completum, in qua loca, atque adeo nec obiectum
primarium logicum.

Pro solutione huius replicae advertitur
genus, esse conceptionem accidentalem compositum ex forma
Natura artificialia constituentem naturam universalem
et ad ipsam naturam tanquam est subtracto, seu materia
huius compositi: qua doctrina pro nunc prohibita susci-
pta ad replicam distinguo antecedens: Genus pro subtracto
permittit antecedens. Quo ad formam artificionem est per
fectibile nunc antecedens, nam forma generis est forma
Natura completa, quae nullo modo perfectitur per actualem
predicationem, quamvis subtractum, seu natura generis
in actuali predicatione per speciem ratione differentis
perfectatur. **3^a Conclusio:**

Modus secunde late sumptus est obiectum primarium ad
quod logicum, ita ut quae Thomas 2°. Metaphysicorum lectionis
2^a. per hoc Verba: ens est duplex: ens scilicet naturae, et ens
rationis: Ens rationis dicitur proprie de illis intentionibus, quae
ratio ad invicem in se habent considerata, sicut intentio generis
speciei, et similium, quae quidem in se habent naturam non re-
sistentem, sed considerationem rationis consequentem, et su-
tumodi ens rationis est proprie subiectum logicum; sed speculatio
et genus sunt intentionis modi secunde late sumpti; ergo mo-
dus secunde late sumptus, et subiectum, seu obiectum logicum

Secunda probatur conclusio ratione: Obiectum primarium adagnum loquor. et illud qd continet omnia de quibus primario agit logica: sic se habet modus sciendi late sumpti; ergo. probatur maior: logica agit primario de omnibus videntibus completis, sed videntur modi sciendi de late sumpti sunt videntur completa, ergo. maior est certa, et minor sic probatur: videntur modi sciendi late sumpti non ordinantur ad aliud componendum, ut patet in definitione propositionis, et speciei, probatum quia manet in genere, et defici; ergo.

Dicitur videntur modi sciendi late sumpti dicere ordinem ad aliud componendum, quia genus, et defici sunt essentialiter partes definitionis, propositio et pars analogum, et ideo non attinguntur ab logica primario, sed per ordinem ad totum, quod componitur - sed hęc solutio impugnata non manet, et ulterius impugnatur. propositio ut propositio et est ratio unam de aliis enunciari sed in hac definitione nullus deformati explicatur ordo ad silogismum; ex propositio ut propositio est proportionali non est pars silogismi, sed ratione de materiale, et in esse materialis est minorum figurarum. Sic exemplum generis et defici aliquid dicitur: quia genus (et idem de de definitione) potest haberi deformati relationis, unam totum figurarum ad sua inferiora, et ad partem definitionis; ergo licet genus, et quia incompleti ut in parte, non autem in esse totum. antecedens et consequens, quod genus et unum est quia propro dicatibus, conseq uero probatur: genus soluet quia in completis, cum ordinatur ad aliud componendum: sed illud in se in parte definitionis ordinatur ad aliud componendum; ergo.

Sed ingenon replicabit: Genus ut pars definitionis est totum potentiale; ergo genus ut totum potentiale ordinatur ad definitionem. pro parte antecedenti genus ut pars definitionis est ratio componendi: sed genus ut est ratio componendi est totum potentiale; ergo ad logicam nego antecedenti, ad probationem autem maiorem, ut ratio componendi specificatur: concedo maiorem; Reducatur nego maiorem, et partem maiori sub eadem definitione videri conuenit.

Animal enim ut pars definitionis, nomen solum ipse
cognoscit et ex parte naturae et ratio conveniendi, non
autem formaliter, sed dupliciter, quia animal ut pars de
finitionis compositi non explicatur formaliter per ordinem
ad aliam partem, sed solum per se ad nomen.

No. 12

Item, cum ut totum potentiale formaliter expli-
catur per ordinem ad sua inferiora: et ut pars defini-
tionis per ordinem ad definitionem differat ex genere, ut
totum et ut pars, quia genus ut totum, per se formam relati-
viam sequitur inferiora, de quibus est, inquantum, ut pars
habet per se formam relativam partialem, sequitur definitionem
cuius est pars, nulla ergo diversitas sequitur ex parte
naturae, sed solum ex parte formae. hoc dicuntur for-
maliter partem certatur in differentia, quae ut pars de-
finitionis, non tamen ut totum potentiale, quia ut totum
ut ratio conveniendi inferioribus, de quibus potest judicari
quam ratio differens.

Section 5^a Solvantur Argumenta Sequiturum

Argumentum 1°. Sola demonstratio est finis ultimus logicae; ergo
sola demonstratio est obiectum primum obiecti. antea-
dem probatur: id per quod intenditur ultimum, et perfectius
perfectius est ultimus finis logicae: sed intellectus ultimus
est perfectus perfectus, per se demonstratio; ergo.
maior est certum. probatur namque intellectus humanus ul-
timum, et perfecte perfectus per apprehensionem, iudicium
et circumferentiam; sed demonstratio continet perfectiorem
naturam operationum; ergo. //

Item, hoc est principium certum
et fundamentum, a se ipso probatur demonstratioem esse finem
primum obiecti, non autem esse finem ad operationem. ad
illud ergo modo antecedenti ad probationem sustinetur ma-
iorem: et ad probationem in ad operationem concedo maiorem
adequatam subalternam: id per quod intellectus ad operationem per-
fectam concedo id per quod in ad operationem perfectam modo ma-
iorem, in maiorem, et utique ad ultimam probationem concedo
maiori autem maiorem continet perfectiorem secundam
modo concedo finem primum modo maiorem et continet

Itaque licet in demonstratione quae est perfectior
actus intellectus, repetitur actus apprehensionis
minorum, scilicet, et actus iudicii etiam tantum, tamen
actus non inferioribus in demonstratione secundum per-
fectionem primariam horum, quia haec perfectio prima
sua completa est, ac proinde non ordinata ad divinationem.
Repetitur ergo apprehensio terminum, quatenus terminus
est maior et minor extrematus, et actus iudicii inveni-
tur in illoquinone, quatenus proportio est maior et minor
proportio; quae omnia secundario, et per accidens comuni-
unt apprehensionis, et iudicii. ¶

¶ Hae doctrina inveniuntur in
tra ab ^{1^o} mo Dno Card. de Aquino in opere Corpore mate-
matici: Corpus enim mathematicum tria dimensiona continet
et videlicet lineam, et superficiem, utrumque quod est duo dimen-
siones habent independentem a corpore propriam in completam
totius generis, ideo secundum suam primariam perfectionem non
ordinantur ad compositionem corporis, et secundum eandem ar-
guitur per se primario a Mathematica: et sicut ad quatuor vel
fictio huius scientiae non consistit in consideratione corporis, sed
ad quatuor perfectio logica. ¶ Hae non est inducunt, quatenus hic
actus sit certis nobis. ¶

¶ Applicabo: 1. et 2. opus intellectus
ordinantur per se ad divinationem; ergo iudicio et nulla. antea
probat: intellectus solum quatenus ultimo inducunt, ergo 1. et
2. operatio ordinantur per se ad divinationem; = nego antecedens
ad probationem istam nego antecedens, et claritate huius illud
distinguo: solum quatenus in ad quatuor concedo antecedens, ad quatuor
te nego antecedens. intellectus ergo non solum sicut in 2. operatione
quatenus perfectior sit, sed etiam ultimo sicut in iudicio,
et apprehensione, quia intellectus humanus etiam perfectior ultimo
per apprehensionem, et iudicium, tanquam per perfectior actus in
sua forma ultimo completos. ¶

¶ Non quatenus: demonstratio continet
1. et 2. operationem secundum primariam perfectionem horum
ergo, regula ultimo ad quatuor sicut in demonstratione, antecedens
probat: demonstratio evidenter continet et proportionibus: sed in
propositione repetitur primaria perfectio prima et 2. operationes;
ergo. = nego antecedens, ad probationem istam maiorem evidenter
aliter continet et proportionibus secundum perfectionem primariam
nego. secundum perfectionem secundariam concedo maiorem
negotio maiorem, quia in ratione non repetitur perfectio primaria
apprehensionis

Et denique nego conseq^{am}

Propositio ergo in se tota completa non legari
tra demonstratione quia totum in se linea com-
pletum secundum quod totum est in illa linea non
potest esse pars, figurata ergo propositio demonstra-
tione secundum quod est figurata quod est accidens
tali propositioni et solent secundum esse convenienter
hoc explicatum iam et in linea et superficie potest
qui pars claritate exempli numerus quater
maxi sic enim componitur ex duplici Unitate, =
non in quantum Unitatum totum est, sed in se pars
similiter etiam una demonstratio potest esse figurata al-
iam per accidens tamen et secundum perfectionem re-
cendariam

Arguitur 2° illud est obiectum ad quod
tam logica quod continet omnia de quibus agit logica: talis
est demonstratio, ergo probatur minor: demonstratio est =
causa logica quatenus logica et principium definiendi di-
videndi etc, ergo demonstratio continet definitionem defini-
tionem; ergo continet omnia de quibus agit logica: concedo mi-
nori obiectum nego maiorem, et conseq. unde patet ad =
probationem. Obiectum enim ad quodam cum subit scientia
continet per modum obiecti omnia de quibus agit: demonstra-
tio autem obiective non est definitio dicitur etc, et ideo
obiectum ad quodam logica non est, quatenus sit causa
totalis illius.

Arguitur 3° Deficiente demonstratione defi-
ciat logica; ergo demonstratio est finis ad quodam logica: dicitur
de antecedenti: deficiente demonstratione per modum causae
concedo antecedenti: per modum obiecti non dicitur: deficien-
tibus inadquate concedo ad quodam nego antecedenti. deficien-
tibus ergo demonstratione causa agere logicam deficeret logica
quia non datur effectus sine causa: deficiente autem for-
maliter et per modum obiecti non deficeret logica unde
patet, quia ad hoc datur definitio, et alia instrumenta
et operationes dantur, et circa illa ponit rationem, et
vita argumentum: deficiente demonstratione deficeret
omni scientia ergo demonstratio est obiectum circumlibet
scientiae

Trinitas 2° Logica non potest designare intellectum cum
 sit unum quing operationis; erat illa nonnisi obiectu
 grammaticum loquar antecedem probatur. In unum
 hanc operationem non sit dignum esse; ergo antecel
 dem probatur tunc qua apprehensio et similitudo ob
 ecti: tunc etiam qua unum communitate a ratione abstrahit
 extrinsecus non sit mendacium sed abstractio et actus
 apprehensionis unum nunciatu cognoscere ex eo.

Ad hanc ^{tem} vero antecedem ad probationem iterum vero ant
 cedem qua intellectui potest apprehendere genus pro defectu qui
 apprehensio erronea est ad ^{tem} probationem dicimus etiam iudi
 cium esse actum similem obiecto, quoniam sequitur intellectui
 non potest errare in iudicando: Ratio omnium est qua actus
 intellectus et similitudo obiecti, non secundum quod est in re
 sed secundum quod est in mente. ad ^{tem} probationem dicimus
 abstractum non esse mendacium, quia intellectu non errat
 dum apprehendit unum, sine alio identificat ~~tem~~ non ipso,
 qua apprehensio non affirmat illa esse distincta, et non esse
 identificata; nam tamen non potest intellectum apprehensio
 unum simpliciter errare. Nunc non apprehendit obiectum

Ad dictu colligitur demonstrationem imperfectiorum.
 Omnino alij unum modo sciendi, tunc qua effectus ad
 ducitur, qua est actu nobilissimus intellectus. tunc etiam
 qua sola illa generat scientiam, et reddat certis causis cons
 clusionem. Simplex colligitur omnia unum ^{tem} completa in pro
 prio genere esse obiectum grammaticum loquar, quia quod est un
 um de se est completum, simpliciter, proprie, et per se, et scibile
 et non ab alia scientia nisi a logica nam sola loquar agit et
 unum modo sciendi.

Ad quo unum colligitur subiectum et
 predicatum non esse obiectum grammaticum loquar: nam illud quod
 unum conceptu grammatico explicat ordinem ad aliud componen
 dum non sit obiectum grammaticum loquar, cum in proprio genere
 sit quod essentialiter incompletum: sed subiectum et predicatum
 unum conceptu grammatico explicat ordinem ad aliud
 componendum; nam subiectum dicitur essentialiter ~~tem~~ mal
 tera, predicationem vero in forma subiecti; ergo subiectum, et
 predicationem secundum perfectionem grammaticam illorum esse
 equaliter non parte, ~~tem~~ quod incompletum; ergo non sunt
 obiectum grammaticum loquar. sed co

Sed contra hanc regulam dicitur: Predicationem respicit
 subiectum in Di. quia Termini, et similiter subiectum res
 picit predicatum: sed pro ut sic sunt quia completum; ergo.
 maior probatur 1. ex partibus phinice unitu Termini Ratio
 qua partes mixto respiciunt in Di. quia Termini; ergo pro
 dicationem unitam subiecto respicit illud in Di. quia Termini.
 2. Predicationem comparatur ad subiectum ut predicabile
 ad subicibile: sed predicabile comparatur ad subicibile
 in Di. quia Termini; ergo. 3. predicationem in eue predicati
 comparatur ad subiectum; sed in eue predicati non est forma
 liter pars, quia pars respicit predicatum de toto; ergo comparatur
 ut et formaliter totum.

Ad 1. nego maiorem ad probationem nego antecedentem, quia una pars phinice
 non respicit aliam in Di. quia Termini, sed respicit illam partem
 quam comparatur comparati phinice, similiter ergo in iudicato
 et predicato. ad 2. nego maiorem, quia predicabile respicit
 subicibile ut terminum inferiorem suo superiorum: predi-
 catum vero non ita respicit subiectum sed respicit ut forma
 determinans subiectum ad aliquod eue, et ideo respicitur ille
 necessario incompletum est, quia et partem ad partem.

Ad 3. ^{iam} concena maior ~~non~~ dicitur minorum nequit esse
 formaliter pars casus respicitur termino minorum, comparatur
 forma nego maiorem, et dicitur consequenti esset ex parte
 respicitur concedo, ex parte forma nego consequ. duo ergo de
 cit predicatum in eue predicati, et naturam, quia predicatum ut
 ut formam qua predicatur, natura illa saltem pro impio est
 tota natura subiecti quia predicationem identificatur cum
 subiecto, forma vero ut forma partiali, qua predicatum conti-
 netur in eue parte propositionis, et orate forma subiecti.

Applicabi: forma illa predicati est forma totali; Nam ergo solutio.
 nego antecedentem: forma predicati continetur ipsum in que predicatur
 formaliter; sed predicationem in eue predicati formaliter ut totum
 ergo. probatur minor: predicatum in eue predicati formaliter
 dicit pro formali essentiam predicabilem: sed essentiam pro
 dicabilem ut pro forma essentiam forma totali; ergo. probatur
 minor: eue predicati dicit pro formali rationem totam: sed essentiam
 essentiam predicandi non dicitur formam predicabilem, quia
 sol non dicitur tota sed per se partem partem; ergo.

Ad Negativam nega antecedenti ad probationem concessa,
 maiori nego minorem ad eam probationem distingo maiorem
 la formaliter edicendum probabilem inesse quod dicitur
 nego maiorem, in eam probatur concessa maiorem nec dubi
 sp. minorem et nego conseq. alia et enim forma proba
 bilis, et alia forma probandi: illa indifferenter respicit
 formam inferiori naturae probabilem, hoc vero ad formam
 naturae, respicit probationem de quo dicitur, ad ultimam
 probationem dicitur actum perficere pot. detur manando
 esse indiffer. in hoc tamen non sequitur formam constitut
 trum actu enunciatam constitutivam potentia, quod vel
 certum: erat de intentione Negat. Verum de his scribu
 alibi iuris ad naturam ut. latius.

Inquire quomodo Voces conserent ad obiectum lo
 gic. Respondo appropere nominalium attentione vel uocess
 esse obiectum logicum, dico uoces esse obiectum materiale lo
 gic, probatur. Ratio: omne quod conuenit con. sc
 edo formali lo gic est obiectum materiale illius: sed uocess
 amplexatur etiam obiecto formali lo gic primum cum
 forma artificiali rationis, qua rationis logica de ipis
 uocibus agit; ergo uoces spectant ad obiectum materiale
 logicum. Certum est cum uoces habeant nom. huius grammati
 caliter id est secundum quod tunc grammatice nate
 ficant sciendum est uoces in hoc sensu non esse obiectum
 materiale logicum, sed quatenus uoces sunt materia deno
 minata per formas artificiales et lo gic significat.

Quartus S^a Item modus sciendi formalis
 obiectiuus an uterque simul sit obiectum formale
 logic. Sectio I^a explicatur Dubium et Responsum II.

Statim manet modum sciendi late nongtum esse de
 lectum formaliter acti quation logic, sed quia hic modus
 sciendi alius est formalis, et alius obiectiuus suggerit adue
 in hoc punto locum huc utriusque dubio. pro quo aduertit
 quod modus sciendi formalis idem ut ac ipi actus intellectus de
 hinc sciendum Resoluit logic, infirma demonstrationi, desin
 tione II. seu uero hinc ut sunt duplices artificiales, pro ut formam
 artificialem Resoluit sunt. modus sciendi obiectiuus. unde
 modus sciendi obiectiuus talis dicitur a forma artificiali Resoluit
 in Resoluit, et modus sciendi formalis a forma artificiali in acti
 ou intellectus Resoluit.

Insuper adverte actus artificiosus intellectus, et igitur Veritas 39
mutata per formam artificiosam. considerari potest secundum
am naturam entitatem, proprie, sub qua consideratione sine dubio
pertinet ad metaphysicam. ponunt etiam considerari secundum
quod sunt diversa infirma modi sciendi demonstrationis, dese-
nitionis etc. et secundam naturam considerationem pertinentem
ad logicam, de illa que artificiosum dicitur obiectum proprium
dubium.

Inquis si sententia dicitur modum sciendi formalem esse
obiectum primum logicum, hanc sententiam auctori manibus =
acriter propugnant Doctores Sicuti cum Communis Doctores, immo
do tamen defendendi illam tam parte operantur ut impossibile sit
omnium gentes explantur. hinc sententia in diametro hypo-
thesi hominum omnes iocunmiter docentes modum sciendi
obiectum esse obiectum primum logicum.

¶ Sexta. scilicet in textu velata media propugnat modum sci-
endi constantem in formali et obiectivo in obiectum prima-
rium adaequatum logicum. hanc sententiam antiquitus docu-
erunt Lobanienus, Rodolphus, et Agricola noviter illustrata et
applicata nostris famulis doctoribus dignum scientie Reverendissimi
a sapientissimo Hieronymo Fratru Marini Somaria omnium sci-
entiarum apud Salamantinos celeberrimo Professoris, quod illa
que citatum legi ingeniosissime in hac sententia illustratum
nomen Josephum de la Caza Episcopum Jacensem, in cruce
aliqualem reverentiam sit 1^a Conclusio.

¶ Sectio 1^a 1^a Conclusio

Modus sciendi formalis non est seu artificiosus repetitur in
actibus intellectus et naturam primum in adaequatum logicum
conclusio hanc velint, nolunt homines clarissime fundatur in dictum
1^a Posteriorum rationes dicentis: Quia quilibet necessaria est quod
directiva ipsius actus rationis per quam homo in ipso rationis actus
ordinate, facilitate, et sine errore procedat: et hoc est logica, que est
circa actus rationis, sicut circa materiam propriam. modo ne materialis
operis quam sapiens (argumentum hominis) et obiectum primum
logicum: sed logica dirigens actus intellectus tantum circa illa, bonum
quam circa materiam propriam materiam, ergo secundam doctrinam Thomam
operis intellectus artificiosum dicitur non obiectum primum
logicum.

Dicitur Angelicum Magistram appellare actum intellectum
mat^{am} circa quam, quia similis actus causant modum
sciendi obiectivum, quod proprie est mat^{am} circa quam
loquitur. sed hoc solutio si ens ens loquar aliam et a
materia civitate doctorum Divi Thomae qui etiam credit
Angelicum Magistram, qui merito Angelicum appellatur
ut^{am} propter claritatem, et proprietatem loquendi, appella-
re^{am} mat^{am} circa quam pot^{am} unius: causalitatem
mat^{am} circa quam causat. ergo ubi modus satisfaciens
de ip^{am} quoniam duplicet merito indignus videbitur
methodo, et doctrina Divi Thomae.

Sicut cum alii Thomisti successorem Angelicum
asserentem actus esse mat^{am} circa quam loquitur, non pri-
maximam sed secundariam eorum hinc sine fundam^{am}
dicit, quia Divus Thomas docet actus esse materiam circa
quam loquitur, et modum sciendi obiectivum esse proprie
subiectum loquitur: sed inquam Divi Thomae idem significat
subiectum et mat^{am} circa quam, dicant ergo Thomisti cum
Divi Thomae intelligendum est de subiecto primario dicit
sermone instituit de modo sciendi obiectivum, et dicit
agere de actibus, sive de modo sciendi formali intelligendum
est, de mat^{am} circa quam secundaria. Libere enim averti
ma libera negatione respondetur.

Deinde probatur conclusio ratione Divi Thomae,
Modus sciendi per se, et primario dirigibili alogica est ob-
iectum primarium illius: sed modus sciendi formali est
per se, et primario dirigibili alogica; ergo est obiectum per
maximam loquitur. mat^{am} est certa, quia modus sciendi per
se et primario dirigibili primario terminat actus pro-
prio loquitur quod solum convenit obiecto primario, maxime
averti mat^{am} in allegato testimonia, uterum que probatur
ratione: actus demonstrativus est per se et primario diri-
gibili alogica; ergo antecedenti probatur: actus demon-
strativus est capax errorum proprii ipsa actus, sed actus
per se capax errorum proprii est per se dirigibili alogica;
ergo

Confirmativa. obiectum primarium logicæ est illud de quo
quo logica demonstrat rationes et proprietates: sed logica
monstrat, rationes et proprietates de modo sciendi formali
ergo. maior est certa, et minor probatur: logica docet de
demonstratione formali quod generat scientiam, de definitione
eius clarioris suo definitione, de propositione transferre eorum
et fallentem, quia omnia proprie et sine conveniunt modo
sciendi formali, ergo logica demonstrat de modo sciendi for-
mali rationes et proprietates. Respondent Thomæ loquens
dirigere modum sciendi formalem de ipso que demonstrat
rationes et proprietates non per se, et primario, sed ualiter et
secundario quia modum sciendi formalem et actus essentialiter
tendens ad modum sciendi obiectivum, et ideo semper attingit
ad logica ratione modi sciendi obiectivi, et perinde ad illud
ac per consequens non per se ultimo et primario, sed secundario
ualiter, et ratione alterius. Hoc ut principium aduocacionem
studium et fundam. sup. sententia: illud tamen multoties ignorat
tra. I. quod modi sciendi formali, ad modum sciendi obiectivum
non progat modum sciendi formalem non uel attingibilem per se
primario a logica; ergo. antecedens probatur: modum sciendi ob-
iectivum potest ordinari ad aliud: sed modum sciendi obiectivum
est attingibile per se, et primario a logica; ergo. probatur maior
omni demonstratio obiectiva ordinatur ad demonstrandum: uel
ritatem obiecti; ergo. 2. actus voluntati ordinatur ad uerum
obiectum: sed actus voluntati attingitur per se et primario a
philosophia morali; ergo licet actus logicæ ordinatur ad mo-
dum sciendi obiectivum, erit per se et primario attingibilis
a logica. 3. non minus respicit potentiam habere propriam
actus suo obiecto primario quoniam habitum scientificum: sed in
tellectu qualiter potest habere propriam actus suo obiecto primario;
ergo et logica que est habitus scientificus. 4. actus intellectus non
obiectum metaphysicæ; ergo actus artificiosum potest esse obiectum
logicæ. Respondetur 2. actus alterius potest et habitu quem ostendit
per se esse obiectum alterius scientiæ: ne actus voluntati sunt ob-
iectum philosophiæ morali, et actus intellectus obiectum metaphysicæ.
Ceterum nulla sci. potest attingere propriam actus per modum obiecti
quia sci. modus illi loquitur uerum obiectivum: sed contra ut primo

intellectus medij sui actibus respicit suum obiectum: sed
actu intellectus sunt obiectum illius; ergo licet logica medij
sui actibus respiciat suum obiectum, nihilominus actu possunt
esse obiectum illius. Et tunc videtur, urgentissime, et decretivo-
ne: actus metaphysicus non essentialiter sua ad obiectum met-
aphysicum; sed idem actu metaphysicus pro ut tendens est
obiectum, et sua, et sic esse consideratum est obiectum
metaphysicum; ergo idem quoniam et de actibus logicis
pugnans non cessat, et conseq sequitur, et satis est quia in-
tellectus attingit quocumque actu per modum obiecti, et metha-
physicus quia in illis respicitur ratio quo propria intellectus, et
metaphysicus, nimirum ratio veri, et ratio entis: sed in acti-
bus logicis respicitur ratio quo quoque logicis, scilicet forma totali
existens in modo sciendi, etiam.

Secunda Conclusio

Hoc sciendi obiectum, seu actus ipsum respicitur in se
est obiectum primum logicis, Conclusio tunc
dicitur ad hunc loco supra questione precedente allegata, ubi
dicitur esse rationi proprie dicitur de illis intentionibus, quae
ratio adinvenit in actu considerati sicut in se ipso dicitur
speciei et individui quo quidem non conveniunt in
sua natura sed considerationem rationi consequuntur
et huiusmodi ergo rationi est proprie subiectum logicis
sed intentiones huiusmodi intentionales respicitur in se
sunt modo sciendi obiectum, huiusmodi pertinent ad modum
sciendi obiectum; ergo

Probatur ratione conclusio illud est obiectum
primum logicis, quod participat rationem forma-
lem nisi qua illud, et huiusmodi ad aliud non orde-
natur: talis est modus sciendi obiectum, ergo: maior et eadem
minor, quo ad hanc partem videtur certa, quod modus sciendi
obiectum est dignitas in forma modo sciendi, quo ad secundam
etiam probatur: nam definitio obiectiva est vel simplicata per
secundam intentionem definitivam: sed definitio obiectiva pro
ut simplicata hoc modo certam hanc non dicit ordinem ad
aliud ergo.

— non est ratio —

contra
epi
li
tunc

Confirmatur logica per se et primario demonstrat paronem. At
modi sciendi obiectiva demonstrat enim de genere quod
est predicabile de definitione obiectiva quod constituitur
cum suo definito; ergo. Dicunt Iamque modum sciendi ob-
iectivum artificiosum dici a modo sciendi formali, nam forma ar-
tificiosa constituitur modum sciendi obiectivum et ipsa est forma ar-
tificiosa modi sciendi formalis quia modum sciendi obiectivum est
artificiosum quatenus cognoscitur per modum sciendi formalem;
sicut color est Vinum quatenus appetitur per Vinorum: et ideo mo-
dus sciendi obiectivum nullam habet formam artificiosam intrin-
secam, sed solum est artificiosum a modo sciendi formali, ac proinde
non ratione sua, sed ratione artificij formalis attribuitur a logicis.

Sed contra est 1° modum sciendi obiectivum intrinsece est
modus sciendi: sed forma modi sciendi formalis est extrinseca
modo sciendi obiectivo; ergo hinc non constituitur artificiosum
per illam. 2° quia modum sciendi formalis intrinsece est modum
sciendi constituitur illa per formam illi intrinsecam, sed modum sciendi
obiectivum intrinsece est modum sciendi; ergo. 3° genus ob-
iectivum est intrinsece predicabile de multis; ergo denominatur
et constituitur predicabile per aliquam formam intrinsecam.

Dicitur Superflua et hoc forma extrinseca generis; ergo
propter antecedenti hoc forma extrinseca, seu 2° intentio dicitur
et est a genere cognoscitur: sed ad hoc non dicitur; ergo est
superflua. probatur minor. antequam producatur hoc 2° intentio
aeris denominatur cognitum; ergo. Respondetur quod genus multas
spem et fundamentaliter ad hoc valet in forma extrinseca
rationis, genus vero logicum dicitur inferius formaliter 1°,
dicibile cognosci non potest. non cognita forma Materiali extrinseca
ordinante genus ad inferiora de quibus predicari potest. sed de
hoc proprio loco est institutum loquatur.

3^a Conclusio

Modus sciendi conitari est formali, et obiectiva est obiectum
primarium adquisitionem logicam. Conclusio manifeste sequitur est
intercedentibus, videlicet que vadetur: illud est obiectum primarium
adquisitionem logicam quod continet omnia de quibus agit logica;
sed modum sciendi ~~obiectivum~~ continet omnia de quibus agit logica
quia logica de nullo alio agit unde artificij formalis obiectiva
ergo. Confirmatur obiectum adquisitionem logicam scilicet est
obiectum inadquisitionem illius sed modum sciendi conitari est formali
et obiectiva

conitari
est propria
est obiect-
tiva

Multa en obiectu in adq[u]atu loq[ue] ut manet pro
 batum; ergo. Dicitur obiectum cuiuslibet scienti[ae] debet
 esse unum in esse scibili sed modus sciendi formalis et
 modus sciendi obiectivi non sunt unum in esse scibili; quia
 modus sciendi formalis est essentialiter i[n]ta ad modum
 sciendi obiectivum; ergo. Concessa maiori nego minorem
 ad eius inclusionem habitationem dicimus modum sciendi
 formalem non explicare rationem i[n]ta absolute et sub omni
 mixtu, sed solum in esse actu directe considerati, et in
 quantitate tenet ad obiectum. Dicitur modum sciendi for-
 malem quomodocumque remota non precipit ad rationem i[n]ta
 nisi ad rem sciendum quod, et pro se ipso, et ita non esse unum
 in esse scibili cum modo sciendi obiectivi, quod necessarium est
 ut ad quodlibet obiectum adq[u]atu loq[ue] sed contra est
 quia si i[n]ta quo est i[n]ta, refert ut obiectum in adq[u]atu tenent
 eandem scientiam: ut obiectum methaphisicis est primum solum
 ut unum pro se ipso; erat modus sciendi formalis, et obiectivus
 conveniunt pro se ipso et ratione formali sub qua specificata
 loq[ue] in illis. Multa obiectum primum adq[u]atu, illud

Sectio 3^a Quarta Arguere Homocentram

Argumento^o Arguere^o principali: actus intellectus ad rationem
 distinctam sunt modus sciendi formalis sed actus intellectus
 ad rationem distinctam non sunt obiectum primum loq[ue]; ergo
 probatur minor: actus intellectus ad rationem distinctam
 sunt tendunt in executionem obiecti quod loq[ue]; sed actus
 tendunt in executionem obiecti quod loq[ue] non sunt obiectum
 primum illius; ergo. magis ut certum quia omni actus
 tendit in executionem sui obiecti et in executionem illius. proba-
 tur minor; tunc quia logica non potest habere ultimo in ac-
 tione obiecti, cum appetit ut Ora ad obiectum; sed loq[ue]at
 ultimo nisi in suo obiecto; ergo. probatur etiam exemplo
 actu domini, qui non potest esse obiectum primum
 actu quia est executio obiecti quod illius.

Docet primum
 Homocentram fundam^o Quarta efficax neglunt non patet
 instantia: actus enim, domini tendunt in executionem
 obiecti quod voluntati; ergo, non potest esse obiectum quod
 philosophis, moralis. Intellectus est executio veri subiecti
 quod intellectus, ergo non potest esse obiectum primum
 intellectus

322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

¶ et efficacissime. Actus metaphisici tendunt in actionem
obiecti quod illius; ergo actus metaphisici non sunt obiectum
quod metaphisici, ergo metaphisici non possunt ultimum ultimum
in propria actibus. Negant namque omni nega dicta coniect
ergo non arationem non ab solute probat contentum nunc
pro solutione. Reducitur tunc aliquos actus ad rationem intentionem
non participantem rationem formalem specificativam illarum
autem vero e contra. exemplum est in actibus philosophis
qui non participant rationem entis mobili aqua specificativa
philosophia. Exemplum est in actibus metaphisicis qui participant
rationem entis que specificat metaphisicam, idem est
mei de logica, cum actus intrinsece et proprie sunt arti
ficioni artificium modi sciendi equo logica proprie specificativa.

Insuper advertitur quod actus artificionum duobus
modis considerari possunt directe scilicet et reflexe. primo modo
considerantur quando cognoscuntur per ordinem ad obiectum
et modo quando logica reflexe cognoscit artificium quod est
in ipso actibus progrediendo ab ordine et usque ad obiectum,
et ultimo utentia in ipso artificio. hęc doctrina que pro nunc
hominibus dupliciter alibi ab ipso docetur, tunc in exemplis
apparet, tunc etiam in questione logica, in qua docent
logicam esse scientiam reflexivam, et demonstretionem esse
obiectum logicę et actum illius, actum esse dicitur reflexe
conclusionem ad sua principia, obiectum dicitur reflexe cognos
citur per aliam actionem. Hęc ergo supposita, concessa maiorem
nego minorem ad probationem, distingo maiorem: tendunt
in actionem obiecti quod directe concedo maiorem, reflexe et
nego maiorem. et distingo minorem: non sunt obiectum logicę
directe concedo reflexe nego minorem, sine patet ad maiorem
probationem. ad etiam patet est dictum non actus domifactory
non participant rationem specificativam talis actus, et ideo
nullo modo possunt esse obiectum illius, actus vero logicę ut
pote artificionum similem rationem participant.

¶ Dicitur modus sciendi formalis tantum representativus et modestus
sciendi; ergo non participant proprie rationem specificativam logicę.
Antecedens probatur: genus formale intentionem est modus sciendi in
quantum sequentem genus obiectivum; ergo. - distingo antecedens
modus sciendi formalis directe concedo antecedens. reflexe nego ante
cedens et coniect. ad probationem distingo antecedens: intentionem
et modus sciendi directe concedo reflexe nego antecedens, et coniect

Modus ergo sciendi formalis in se generalem modus sciendi
dicitur et quatenus est via ad modum sciendi obiectivum,
et illud significat. Reflexio vero neque est via neque significatio
modi sciendi obiectivi quia Reflexio tantum habet terminum
actum Reflexivum per artificium, quod in se habet.

Reflexio. generalem Reflexionem actuum neque sciendi
pro ergo, a ratione usque; ergo ad Reflexionem actuum Reflexionem
est obiectivum. probatur antecedens: actus videlicet se per se
nullo modo progrediuntur a ratione usque; ergo et generalem
est modum sciendi formalem. patet consequens, quia generalem est. ven-
tialiter actu logice, nec. Uno est actu potentis usque et actu
sciendi. actu potentis = nego antecedens ad probationem du-
tibus antecedens: nullo modo progrediuntur a ratione usque
absoluit nego antecedens: Reflexio pot. usque et actu potentis con-
cedo antecedens et nego consequens.

Insuper: ergo Uno Reflexio pot. usque non patet progredi-
dere a ratione usque; ergo nec generalem Reflexio logice. pro
hanc consequens. ratio uno Reflexio potentis usque neque sciendi
a ratione usque quia est essentialiter actu potentis usque; sed generalem
est. essentialiter actu logice; ergo = concedo consequens et nego. an
ad probationem nego antecedens. Uno enim Reflexio potentis usque
et inprogrediuntur a conceptu usque, non quia est actu illius, sed
quia pot. usque Reflexio non est, sicut logica: nam Reflexio
est uno a conceptu usque progrediuntur non tam esset
obiectum potentis usque, quia non participat rationem formalem
specificativam illius.

Nonqueitur: idem est modus sciendi for-
malis Reflexio actuum ac directe sumptum: sed directe sumptum
non progreditur a ratione usque; ergo nec Reflexio actuum. Reflexio
est logica curat notionem artificium in propriis actibus Reflexio
actuum est non. neque uno an artificium illud se formale
an obiectivum? sed obiectivum; ergo modus sciendi formalis
non est obiectivum logice. si nullum artificium curat est arti-
ficium conceptum est artificium formale actu Reflexio non
potest esse obiectivum logice, quia nihil addit ad actum dire-
ctum; ergo modus sciendi formalis Reflexio actuum non est
obiectivum per se in logice.

431

Ad 1° d^o d^o distinguo antecedens: idem est Ratio concedo antecedens
 formaliter & connotative nego antecedens. modus ergo sciendi
 formalis est via ad obiectum causaliter, et circuitus illius
 ideo que explicatur per ordinem ad modum sciendi obiectum
 Quod nego attractu non explicatur per ordinem ad modum
 sciendi obiectum, sed in ordine ad actionem Reflexum argu-
 ctivum illius actus, sic intellectio Reflexe cognita non expli-
 catur nisi per ordinem ad intellectum cognoscentem.

Ad 2° dico logicam nullam causam artificialem in modo sciendi
 formalis Reflexum attracto, sed unice considerare illud quod est pro-
 prium modi sciendi causaliter secundum quod participat rationem
 communem artificij totalis, pignora ab ordine quoniam actus de-
 ducto dicit ad obiectum, hoc manifeste patet in actu metaphisico
 in quo nihil cavetur per actionem Reflexum sed idem et actus
 Reflexus ac actus directus Reflexione tamen considerata talis actus
 est obiectum primarium, deducto vero obiectum secundarium

Arguitur 2° actus Reflexive attracti sunt obiectum pri-
 marium logicę dicitur infinite retrui, ut hoc et falsum; ergo
 probatur maior: actus per quos logica attingit actus artificiosos
 etiam sunt artificiosi; ergo tales actus Reflexivos, nisi Reflexos
 attingeret per alios actus, et hos per alios; ergo darentur infinite
 actus Respondet obiectum logicę em. innotatione matrice infinitas
 quia intellectus potest eliciere infinite actus, innotatione matrice
 id est eliciere potest unum actum post alium ita ut nunquam
 perveniat ad ultimum, sicut voluntas potest eliciere infinitos
 actus amari.

Sicut omni actu attingit obiectum logicę et
 artificiosum; ergo aliqui actus artificiosum non ut obiectum pri-
 marium logicę antecedens est certum et conseq. prob. atrox. aliqui
 actus artificiosum non attingit Reflexive per alium actum; sed
 talis actus non est obiectum primarium logicę; ergo. concedo
 antecedens nego conseq. qd probatorem distingo maiorem: aliqui
 actus non attingit Reflexive in particulari per actum maiorem cum
 incommuni nego maiorem, sic distingo maiorem et nego conseq.
 quia sicut actus definiunt se ipsam. Definit non in particulari
 sed quatenus ille participat rationem communem definitionis ita
 omni actus artificiosum pro ut participat formam artificiosam
 totalem participat rationem communem actus artificiosum Reflexive
 ac provide et rationem obiecti logicę: quod in actibus metaphisico
 et in actibus intellectus patet.

Argumentum 2°: Subiectum et predicatum non sunt obiectum per
maximam loquor; ergo nec modus sciendi formalis pro
ideo subiectum et predicatum non sunt obiectum per maximam loquor
quia centraliter sunt partes; sed modus sciendi formalis est
absolutus ut via et tendentia ad modum sciendi obiectivum;
ergo si subiectum et predicatum non sunt obiectum per
maximam loquor, nec modus sciendi formalis. maior a nobis docetur
minor ut certa, et conseq probatur: non minus pugnat cum con-
ceptu secundum primam via et tend^o ad aliud quam minor pugnat
cum. Quia quia modus sciendi formalis potest sciendi acci-
dens ut obiectum per maximam loquor; sed subiectum, et pre-
dicatum ponunt sciendi, amovere partes quia ambo ponunt
considerari in arte artificis; ergo.

Hoc argum^{tu} denotatum est in nostra modo sciendi
et quia satis apparet difficile oblatione tamen dejectione
collocari auctoribus, alij autem, difficultatem et fugam, aserentes
subiectum et predicatum sciendi, a conceptu partes considerari
in obiectum per maximam loquor: quia modus sciendi nobis non
placet, quia indicat intentionem nostram sibi communem propo-
sitione proprie nisi secundum hunc sibi singularium sciendi
modum: stando ergo in intentione communi exigit sibi
debet.

Ad illud ergo concilio antecedenti nego conseq ad pro-
bationem concilio (primam) nego conseq. ad sibi probationem
distinguo antecedenti. non minus pugnat sibi loquor formaliter
et conseq concedo antecedenti: materialiter et implicite nego
antecedenti. conceptus ergo via et tendentis, pugnat cum minore
conceptu secundum primam non absolute, sed pro ut via, et tendentia forma-
liter, et explicita, considerantia: si autem actu quid via et ten-
dentia et considerantia referre, et sciendi atale ordine nullo
modo pugnat cum conceptu obiecti secundum primam ut pluribus in com-
pli est probatum.

Ad 2° distinguo maiorem: quia potest
procedere a ratione via tanquam ab impedimento positivo,
concedo maiorem tanquam ab impedimento negativo nego maiorem
et distinguo minorem subiectum et predicatum, ponunt sciendi
a ratione partes tanquam ab impedimento negativo concedo, tan-
quam ab impedimento positivo nego maiorem et conseq.

Subiectum, ergo consideratione sub ratione artificij pro est
quo significat, a conceptu partu hoc tamen non sufficit
ut primario attingatur a logica, quia aduc sub tali pro-
cutione non est artificium totale pro expresso, quod necessario
congruit ad rationem obiecti primarij;

Modus namque formalis ut sit obiectum primarium
logice unice impeditur attendentia et sua ad modum
sciendi obiectivum, unde si ab hujus significandis habet quid
quod requiritur ad munus obiecti; partu vero non est obiectum,
et quia est partu, et quia non est totum: potest a primo significandi
non tamen a secundo impedimento, quia significandi a conceptu partu
non prebet illi munus totum, et ideo subiectum, et predicatum
permanendo in tali que non possunt esse obiectum primarium
logice: Namque sub inducunt rationem totum, quod per actionem
sive propriam habere non possunt tunc obiectum primarium
esse non desitemus.

Dico ergo subiectum in arte artificij signi-
ficandi pro expresso a ratione partu; ergo sub ratione artificij nullum
habet impedim^{tu} positivum totum attingibilitatem primariam
obiecti a logica; ergo est attingibile per se a logica. Probo hanc conseq.
quod non habet impedim^{tu} positivum ut sit obiectum primarium
logice et per se attingibile a logica: sed subiectum in ratione artificij
nullum habet impedim^{tu} positivum ut sit obiectum primarium logice
ergo subiectum in ratione artificij est per se attingibile a logica.

His concen^{am} nego conseq. ad probationem dextero maiorem
quod non habet impedim^{tu} positivum negativum concedo maiorem
positivum proque nego maiorem, et ne autem minori nego conseq.
subiectum ergo quantum significandi a ratione partu in ratione ar-
tificij non est per se attingibile a logica, quia non est formaliter
pro expresso totum artificiorum completum, quod necessario
requiritur ad talem attingibilitatem sic homo non est universalis
a parte sui, et quia singularis est, et quia non dicit ordinem ad
plura, et ideo per significandam attingibilitatem non sic dicitur forma-
liter universalis, quia aduc remanet carentia ordinis ad plura
que non tollitur per significandam ut alibi docent aduvarij.

11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Propositio 2^a. Definitio formalis non potest attingi per se logica; ergo nec modum sciendi formalis probat antecedens: definitio formalis non est proprie et simpliciter definitio: ergo non potest attingi per se logica antecedens probatur: non est proprie et simpliciter definitio illa cui proprie non conveniunt proprietates definitionis: nam proprietates definitionis non conveniunt proprie definitioni formalis; ergo probatur minor: una enim proprietatum definitionis est quod conveniatur cum suo definito: sed hęc proprietates non conveniunt definitioni formalis; ergo probatur minor: definitio formalis est actus intellectus: sed actus intellectus non convenitur cum suo definito, falsum enim est decem est actus intellectus definitus homini; ergo est homo;

Hoc argum^{tu} eadem vi procedit contra eiusdem^{tu} max. arithorem negat enim actum intellectum directe non attingi per se primario logica: fatetur tamen actum intellectus esse in remotione sui obiectum primarium actus intellectus dicens in maiorem actum eius modum sciendi obiectivum: scilicet qui formam artificiosam obiectivam rationis, hoc ergo supposito idem argum^{tu} definitur: quia non est bona hęc consequentia: est actus intellectus esse in actum, et nunciens formam obiectivam rationis ergo est homo.

Ut argum^{tu} quia advertit quod definitio nescit et quod debet aliud intrinsecum logicale et naturam concretionem accidentalem compositionem in materia, et forma; propter quod proprietates definitionis non omnes conveniunt omni definitioni, alia enim conveniunt ipsi ratione subiecti, alia vero ratione formę, quę conveniunt ratione formę communi sunt definitioni formalis et obiectivę, quę vero conveniunt ratione subiecti solum conveniunt formę pro ut est intrinsecum subiecto. Converte ergo cum suo definito solum conveniunt definitioni ratione subiecti definiti, et ideo hoc non est proprium definitionis formalis. explicare vero essentiam scilicet, cuius est definitio suo definito, et alia huiusmodi conveniunt definitioni formalis quam obiectivę quia hęc adveniunt ipsi ratione formę.

Hoc argum^{tu} da argum^{tu} nego antecedens, ad probationem iterum nego antecedens: da enim probationem distinguo maiorem que non conveniunt proprietates definitionis formalis et simpliciter concedo maiorem: materialiter scilicet subiecti et simpliciter nego maiorem, et sic distincta maiore nego conseq^{am} ad probationem huius minoris: distinguo maiorem. una enim proprietatum definitionis conveniunt illi ratione subiecti concedo ratione formę nego maiorem: concedo maiorem et nego, conseq^{am}. Converte ergo cum suo definito conveniunt definitioni obiectivę, et non quatenus proprie definitio formaliter est, quia hoc non est proprium definiti

29

Ratione formae sed Ratione subiecti, quod est inde euiden-
ter patet, quod ipsa forma non consistit in euenio definitio
sed materia & subiectum definitionis

Pro ex   Sectio Ultima Cetera Argum Solv.

Arguitur 1° illud est obiectum logicae quod est dirigibile a logica
sed modus sciendi obiectiuus non est dirigibilis a logica; ergo mo-
dus sciendi obiectiuus non est obiectiuus primarium logicae; ergo
illud modus sciendi formalis est obiectum logicae probatur
merito: scilicet et dirigibile a logica illud in quo est dabilis
error: sed in modo sciendi obiectiuo non est dabilis error; ergo
probatur minus: omni error possibili in modo sciendi obiectiuo
provenit a modo sciendi formali; ergo in modo sciendi obiectiuo
non est dabilis error. Hoc est potissimum sententiam secundam
nempe ab ipso magnificatum illud tamen ut manet propositionis
ipso aduersatione patet: quod ne probet: illud est obiectum prima-
rium logicae quod est dirigibile a logica; sed modus sciendi forma-
lis directe sumptus est dirigibilis a logica; ergo modus sciendi
formalis directe sumptus est obiectum primarium logicae quod
solutio urgens utitur contra ultimam probationem
nam omni error possibili in modo sciendi obiectiuo pro-
venit a modo sciendi formali directe; ergo modus sciendi
formalis directe sumptus est obiectum primarium aequiva-
lum logicae. Nunc pro solutione argum notari oportet in mo-
do sciendi obiectiuo possibilem esse duplicem errorem unum
intrinsecum, et alium extrinsecum. Error actiuus erroris apli-
catus obiecto, hoc est cum obiectum cognoscitur modo, quo non
debet cognosci tunc obiectum extrinsecus erroris est, quia
cognoscitur per actionem ubi disconformem, cum autem obiectum
est non conformem regulis tunc extrinsecus erroris est: U. quibus
quando genus obiectiuum ponitur in definitione loco differentis, quod
est contra regulas definitionum, tunc definitio obiectiva est intrinsecus
erroris, et similiter ipsum genus: cum enim genus in definitione
ponitur loco generis cognoscitur tamen ut differentia tunc definitio
extrinsecus erroris est: et ipsum genus, scilicet error est in actu
cognoscente, et non in obiecto cognito.

In respectu ad hunc concessa maiori nego minorem ad pro-
 portionem concessa maiori ita ut nego minorem ad ultimam
 propositionem du ringo antecedenti: procedit ab actu effectiva
 et causaliter concedo: formaliter nego antecedenti et conseq-
 utaque licet in modo sciendi obiectivo non possit regerari error
 casualis, nisi actuum hoc ut error in modo cognoscendi obiectivum
 quia sic error est proprius actu nisi modo sciendi formalis, da-
 bilis tamen est demonstrativa, cum regulis nisi error formalis
 proprius modo sciendi obiectivo, qui non consistit formaliter
 in errore actuum, sed ab ipso tanquam causa effectiva pro-
 cedat.

Insuper: contra directione actus veritatis omni error
 obiectivum quia ab illa causa erroris veritatis, error, ergo mo-
 dus sciendi obiectivum ut conformis est disformis veritati a con-
 firmata, et disformitate actus = disformis antecedenti: veritatis
 formaliter et intrinsece nego antecedenti: casualiter et extrinsece
 concedo antecedenti: et disformis conseq- et conformis est disformis
 extrinsece, et casualiter concedo conseq- formaliter nego conseq-
 actu, ergo intellectu casuali formam artificiosam, extrinsecam
 in seculi artificiosam disformis, que forma conformis est non conformis
 est in seculi extrinsece et casualiter a cognitione, formaliter vero
 a conformitate est disformitate cum regulis.

Nominem: modus sciendi obiectivum constitutum
 rectum, et recte dispositum a rectitudine actus artificiosum, ergo =
 modus sciendi obiectivum denominatum rectum a modo sciendi formali
 confirmatum: modus sciendi obiectivum denominatum recte cognitum
 pro ut subest recte cognitioni ad quod ergo forma artificiosa
 intrinseca: = ad primum dico antecedenti esse factum nisi con-
 traria proprie, et intrinsece intelligatur: certum enim est ob-
 iectum coloratum denominare verum a veritate, falsum tamen
 ab ipsa denominari, et constituta obiectum.

Ad confirmationem dico quod modus sciendi obiectivum
 denominatum recte cognitum a cognitione tanquam a forma ex-
 trinseca, quia sine cognitione est concretum accidentale extrin-
 secum veritatis est obiecto, et est cognitione extrinsece denomi-
 nante: non tamen denominatum a cognitione formaliter artificiosum,
 sed a forma intrinseca regente in seculi a modo sciendi formali
 effectiva casuali: et ratio est quia cognitio intendit cognoscere
 definitionem ut formaliter artificiosam quod impossibile est.

In indefinitione non reperitur forma artificiosa
a cognitione distincta.

Arguitur ultimo: quod cum verum
est efficere sua instrumenta non habet pro obiecto primario id
ad quod sua virtutum ordinantia: sed inusu logicus est efficere
instrumenta sciendi; ergo logica non habet pro obiecto primario
id ad quod ordinantia virtutum secundi: sed logica efficit
sua instrumenta formaliter ordinata ad modum sciendi obiectivum
ergo modus sciendi obiectivum non est obiectum primarium logic
omnia continent proter maiorem quae probatur in arte fieri
factoria, quae habet pro obiecto fieri, et non equa gubernatione

Distinguo maiorem id ad quod virtutum ordinantia
in fine intrinseco, et secundario concedo: id ad quod virtutum
ordinantia in fine intrinseco et primario nego maiorem
concedo minorem, concedo subsumptam, et nego consequens, quod
modus sciendi obiectivum demonstratio obiectiva U. g. est finis
intrinsecus logicus, equa vero gubernatio est finis extrinsecus
artem fieri factoriam; et ideo haec ultimo sunt in fine, logica
vero ultimo sunt in arte factiva formaliter obiectiva. alia
sunt argumta quae sequenti tanquam in proprio loco ducen
tenda.

Quaestio de an forma constitutiva
obiecti logici sit realis, et rationis an utrumque simul
Sectio I. aliqua promitto, et sententia refero =

Qui est induplici differentia in reale, et in rationis. ^{sum} est quod habet
esse a parte sui nisi phisice, independenter a fictione intellectus, hoc autem
aliud est naturale, quod procedit a natura, ut homo. aliud artificiale
quod fit ab arte ut haec Cathedra. In rationis nullum habet esse
phisice sed tantum in intellectu fingente hoc etiam est duplex
in rationis ratiocinatio, hoc est cum fundam. quod tunc datur
quando intellectus fingit cum fundamento in seipso: ut dum inte
lectus fingit animal in genere, quia nat^o animalium per negationem
a seculo specierum. aliud est in rationis ratiocinatio, hoc est sine
fundamento quod tunc datur quando intellectus fingit sine fun
damento U. g. potentiam Divinam in lege

2
In ignorantia sententia communiter defendunt obiectum
admodum logicum esse esse reale. multigliter tamen dicitur
dicitur in modo exponendi hanc sententiam, nam alij dicunt
hanc realitatem consistere in dirigibilitate passiva, quam
habent actus, ut alogica dirigentia. alij dicunt hanc re-
alitatem consistere in denominatione dirigibili proveniente
ab actu reflexo. alij vero esse denominationem extrinsecam
quae est in se, et provenit ab actibus intellectus. alij aliter
et sine fine variantes. Thomista communiter docent formam
illam esse admodum esse rationis. auctores quoque 3^a sententia
questionis antecedenti velati consequenter defendunt for-
mam artificiosam totalem abstractam a reali et rationis
esse obiectum admodum logicum.

Sectio 2^a Conclusio

Modus sciendi formalis, sive forma artificiosa vegetas
in actibus intellectus est realis. Concursus communis ut
inter sententias, et Thomista, exceptu completum dicitur
ad actus quos ratione efficaci: Modus sciendi formalis sunt actus
intellectus artificiosi: sed actus artificiosi sunt esse reales
ergo. probatur minor: Causa effectiva causans effectum Realem
est esse reale: sed actus artificiosi intellectus effectiva causant
effectum Realem; ergo. maior patet, quia effectus Reali non potest
provenire in mente rationis. probatur minor: actus artificiosi
intellectus causant effectum habitum logicum: sed habitum logicum
est effectus Reali; ergo.

Dicitur Completum habitum logicum causari per actus, qui
entitativus Reali sunt, et esse rationis quo ad formam artificiosam
et sic unita cum entitate Reali actus, causat habitum logicum des-
cendentem a forma artificiosa rationis tanquam a generatione
in quo nullum incongruum reperitur, nam Sacram non est
causans effectum Realem scilicet gratiam habituales dependentem
ex tamen a significatione verborum tanquam a conditione:
similiter vocis significat us causans gradatim species
intentionales Reales dependentes a significatione: sed

significatio uocum est ex Nationu; ergo ex Nationu
potest esse conditio necesse ut esset effectus Realis 47

Contra et 1° forma artificiosa actuum non est conditio
sed causa habitus loquac. ergo solutio nulla est. antecedens probatur
forma artificiosa actuum constituit actus formaliter scientificos
sed ratio scientifici non est pura conditio sed causa efficiens habitus
scientifici; ergo materia constat ad dictu et minoratet nam causa
effectus scientifici formaliter debet esse formaliter scientifica. 2°
habitum loquac et formaliter artificiosum; ergo et causa. 3° omnis
defectus procedit ut malus in natura cum sua causa. sed habitus
est formaliter scientificus, et artificiosus; ergo et actus.

Dicitur Complures aliquas conditiones se habentes ex parte
causae tranire in effectum ne contentia, quae ut conditio ut causa
causet effectum, se habet etiam ex parte effectus ut hic terminet
productionem: similiter ergo oporandum est de habitu artificioso
Contra: nulla causa constituitur in esse causae per ordinem ad con-
ditionem, licet hinc transeat in effectum. ergo actus non constituitur
in esse causae per ordinem ad artificiosum. antecedens probatur
loquax non constituitur in esse causae calefactus per ordinem ad ap-
proximationem, licet a proximitate sit conditio necessaria ad calefactionem
ergo.

Applicatur hoc Ratio: licet ignis dependat ab approximatione
tanquam a conditione independenter tamen ab illa arguatur ergo
virtus calefactiva; ergo si forma artificiosa est conditio loquac
ex parte actus ut hic causet habitum loquac independenter tamen
ab hac conditione debet arguari virtus intellectus uirtus
incontinentia habitus loquac: sed hoc uirtus non arguitur quia
actus secundum suam entitatem non arguuntur habitum loquac
ergo forma artificiosa non est conditio sed uera causa efficiens
loquac. deinde ut conditio foret deberet esse Realis; ergo. antecedens
probatum etiam si esset ut conditio ad cauendum, quia Realis est
ex parte effectus, Realis etiam est ex parte causae; ergo

Neque exempla aduta aliquid probant nam quia est natura
non dependet a significatione uerborum: sed hinc dependit quia est
uoluntate. Nisi enim, qui constituit sacramenta legata uerborum significa-
tio. similiter uoces cauunt speciem uirtutum et dependenter
a significatione est libera homini impositione et non est nat. uocis

sed actu artificiosum est sua natura causans effectum Naturae
at artificiosum; ergo et causa debet esse Naturaliter artificiosa
sive exempla in d'quibus auctor Petrus: quia significatio
uocum est enim rationis implicat quod effectus Naturalis est sua natura
dependeat a simili significatione: sed habitus logicus est sua natura
dependet a forma artificiosa actu; ergo talis forma est enim
Naturae.

Secunda Conclusio

Artificiosum Negativum in Verbo et enunciatione. conclusio estque
Ab: tradita a Dno Thoma loco supra allegato. in quo clare docet arti-
ficium illud esse enunciationem contradictorium ab ente reali quod
intentione generis, speciei, et similitudinis, quae satis adveniunt in Verbo
considerati non inveniuntur in Verbum natura; sed ea quae in Verbo
naturae non inveniuntur proprie sunt enunciationis; ergo artificiosum
Verbum: obiectivum, seu artificiosum quod est in Verbo et enunciatione.

Probatur conclusio ratione: animal ut genus constituitur
per formam rationis: ergo artificiosum genus est enunciationis. ante
eodem probatur: animal ut genus constituitur per formam relationis;
sed forma relationis generis ut enunciationis; ergo. maior est certa;
nam genus proximali comparatur ut superius ad sua inferiora
probatur minor: forma relationis generis non Negativum sicut in Ver-
bo sed ab intellectu generis: sed forma quae generis non Negativum
in Verbo sed ab intellectu singulari est enunciationis; ergo.

Applicatur hinc ratio: animal ut genus respicit speciem hominis
ut loquere inferiorum: sed talis respectus, seu relatio non est realis; ergo
est enunciationis. maior est certa, et minor probatur. nulla relatio Naturae
veritatis inter extrema Naturaliter identificata nam relatio est sua
natura est, tunc ad aliud: sed animal, et homo sunt extrema Naturaliter
identificata; ergo animal non respicit hominem, ut inferiorum
aem per Naturalem relationem, ergo nulli respectu, seu relatio est
enunciationis. et consequenter omnis forma artificiosa modis citandi
obiectivum est enunciationis.

Respondent. Sciens genus constituitur artificiosum per actum
 intellectu denominantem animal. Uq. extrinsece cognitionis
 hoc autem, et quid reale tan. ea parte cognitionis, quam
 ea parte obiecti. Contra et l. denominatio extrinseca cogniti
 inuenitur in seum natura: sed genus non inuenitur in seum
 natura; ergo genus non constituitur formaliter per extrinseca
 denominationem. 2. animal respicit speciem per aliquam rela
 tionem: sed hoc relatio non denominatur, nec et denominatio
 extrinseca, quia quod ordinatur ad speciem non est actu inte
 lectu sed ipsa natura generis; ergo datur forma relatiua diuen
 ta ab actu intellectu, quod proculdubio est in ratione.

Dicitur: artificium quod est in actibus intellectu ut incales
 ergo et artificium quod est in verbis, antecedere est certum et
 conseq. probatur: quia actus intellectu realiter constant regulas
 loquor artificium illorum et in reale: sed in artificium dicitur
 realiter constant regulas loquor; ergo. = Concedo antecedenti nego
 conseq. ad probationem, concedo maiori nego minorem, quia cum
 actu artificiosum est natura sua tendant in obiectum artificiosum
 regulariter proculque omni fictione constant regulas actu, aliquibus
 obiectum denominatur extrinsece artificiosum: sed uero e a nat
 sua non dicitur ordinem ad aliud: animal enim, ut probatum
 manet, non dicit ordinem realiter ad speciem, sed hic ordo fictus
 est, et ideo non est realis, sed rationis.

Tertia Conclusio

Prima artificiosa totalis significandi alicui, et rationis et obiectum
 primarium ad quatum loquor. Conclusio manifesta est ex dictis: quia
 forma artificiosa modi sciendi primari est realis forma artificiosa
 modi sciendi obiectiua est in ratione: sed forma artificiosa modi
 sciendi formalis, et forma modi sciendi obiectiua sunt obiectum primarium
 loquor; ergo obiectum primarium ad quatum loquor est forma artificiosa
 totalis significandi alicui, et rationis. Confirmatur: ab ente reale, et ab
 ente rationis potest contrari aliqua ratio communis artificij totalis significandi
 obiectiua loquor; ergo hęc ratio communis est obiectum primarium ad quatum
 illud: antecedenti prob. a Deo et creatura, animal, et accidenti
 contrari potest aliqua ratio communis significandi methaphysica
 ergo.

Dicitur: obiectum cuiuslibet rei debet esse univocum sed enim
provincendi assali, et rationis non potest esse univocum; ergo ob-
iectum ad quatuor logice non potest abstrahi assali et rationis.
perinde maiori distinguo maiorem: non potest esse univocum en-
te sepe concedo maiorem, in esse scibili nego maiorem, et conseq.
Univocatio ergo seu unitas in uno obiecto non derivatur ex eo
quod obiectum habet subiective, et in esse sui, sed est convenientia
quam habet fluxa obiecta in adequata obiective, et in esse scibili
nam ut supra distinximus quae maxime dubitant in esse sui, et sub-
iective proprie conveniunt obiective, et in esse scibili, quod eviden-
ter patet in deo, et creatura.

Replicabitur: enim reale, et ens rationis differunt in esse entis; ergo
differunt etiam in esse scibili. probo conseq. scibilitas est pars entis
sed minus pars est eisdem naturae cum esse entis, ac cum sit pars
esse scibile et rationis differunt in esse entis differunt etiam
in esse scibili. perinde antecedenti, nego conseq. ad probationem distinx-
it maiorem: et pars entis in esse obiecti concedo maiorem, et pars
entis in esse sui nego maiorem, concedo maiorem et nego conseq. scibilitas
ergo est propria entis, secundum quod ens habet non subiective, et
inveniendo sed sciendum quod habet in esse intelligibile, et obiective.
quod negari non potest ab adversariis, fatentibus enim necessitatem, et
accidentem, quae maxime dubitant in esse entis proprie convenientia in esse
scibili.

Dicitur 2°: metaphisica est logica, univocaliter et perfectione
sed metaphisica se extendit ad ens reale, et rationis; ergo logica non
se extendit ad ens reale, et rationis = concedo maiori distinguo maiorem
se extendit ad ens reale et rationis sub ratione communi entis concedo
maiorem, ad ens reale et rationis sub aliqua ratione particulari nego
maiorem, et distinguo consequenti: logica non se extendit ad ens reale
et rationis incommuni concedo conseq. ad ens reale et rationis artifi-
ciale, distinguo nego conseq. Metaphisica enim univocaliter est
logica, quia illius obiectum comprehendit omne ens: obiectum
vero logicae est ens reale et rationis non incommuni sed velut
determinata artificiali.

Hoc argumentum aperte fatetur ab Em. mo.
D. Card. al. fluxu. dicit enim metaphisicam, et logicam agere
de omni ente, quia scilicet nullum est ens, quod non cadat sub consi-
deratione metaphisicae quatenus est ens, ita nullum est quod non
sint artificiali differ. et ideo logica agit de omni ente reali, et ratio-

non in quantum est ens, quod est ratio suprema, et univoca, sed
in quantum pertinet ad metaphysicam, sed in quantum est artificiosus
quod est ratio differentialis, et inferior ad loquam spectans. 110

Dico 5°: ens adquate dividitur in ens reale, et ens rationis
sed obiectum logicum est inferius ente; ergo obiectum logicum debet
esse determinate ens reale, et rationis. minor patet ex dictis major
est certa, conseq. vero probatur: omne quod est inferius ente illud
participat inadquate; ergo illud participat et secundum quod est
ens reale, et secundum quod est ens rationis aliam partem adquate
totum divinum.

Distinguo maiorem: ens adquate dividitur
in ens reale, et rationis in communi concedo maiorem, in ens reale
et rationis sub aliqua differ. determinata nego maiorem. concedo
minorem, et nego conseq. ad probationem concedo antecedenti
nego conseq. et probationem inclusivam. Dividitur enim obiectum
logicum in ens reale artificiosum, et ens rationis artificiosum et
naturaliter. unde obiectum logicum est ens reale, et rationis, in linea tamen
determinata, quod inferius est ratione communissima ente, quod
hic consistit ab artificioso, et non artificioso. hęc sunt quę me
libet aducere ad conclusionem, omnia vero in Deo, et creaturis
substantia, et accidenti manifeste relinquuntur. nunc ad aliam
gradum faciamus.

Solvuntur Argum^{ta} 1^a Conclusionis

Arguitur 1°: artificiosum solum formalis est ens rationis; ergo
forma artificiosus modificandi formalis est ens rationis antecedens
probatur: artificiosum solum formalis est artificiosa dispositio
propositionum per modum majori, minoris, et conseq. sed hęc
artificiosa dispositio est ens rationis; ergo. probatur minor:
artificiosa dispositio majori, minoris, et conseq. dicit ordinem
unius actus intellectus ad alium. sed hic ordo est ens rationis.
ergo. probatur minor: hic ordo est ^{ordo} partu ad partem sed unius actus
non dicit ordinem reale ad alium actum tanquam ad comparate
cum habeat rationem totius; ergo hic ordo est ens rationis.
Conferatur: genus formale et differ. formalis componunt definitionem
formalem non realiter quia realiter non univocatur; ergo per rationem
ad argum^{ta} nego antecedenti. ad probationem concedo maiorem
nego minorem, ad eius probationem concedo maiorem iterum nego mi
norem ad ultimam probationem concedo maiorem distinguo minorem

Unū actus non dicit ordinem reale in ad aliud secundum
se concedo, minuz ut artificiosu neq; mixorem. nam licet
actus intellectus secundum suam entitatem naturalem ha
beat rationem totius, gignit tamen quatenus sicut artificiosi
realiter ordinari ab intellectu ad componendum relogumum

Ad confirmationem respondeo quod formale, et differentia
formalem componere definitionem non compositione physica sed
compositione ordinis, et sic realiter unum inter se non unum
physica, sed ratione ordinis. hęc autem ratio, et compositio stat
in eo quod fluxa intere dicitur ad componendum
unum non in natura, sed in dispositione, et ordine: sic pulcri
tudo fluxuorum florum ordinatur ad pulchritudinem orti,
ortum qui pulcrum reddit, quin pulchritudo longi unatur cum
pulchritudine celi, nisi quatenus hęc mixtus significat ut partem
orti pulcri.

Arguitur 2° in modo secunde formale non dicitur forma
reale per se attingibile alogica; ergo artificiosum modo sciendi for
male ut entitatis. antecedenti probatur: illa forma hęc attingibi
litas passiva actus, et artificiosa dispositio directetendens in ob
iectum, sed neutrum dicitur potest; ergo. probatur minor: artificiosa
dispositio directe tendens in obiectum est via formaliter et di
stribuitur passiva est capacitas directionis: sed actus ut ut via ad
obiectum non attingitur per se alogica, et capacitas directionis non
est aliquid artificiosum; ergo nec attingibilitas passiva actuum, nec
artificiosa dispositio tendens in obiectum est aliquid reale per se
attingibile alogica.

Ad Argum. nego antecedenti. ad probationem dico
quod sicut logica in modo sciendi obiectivo per se attingit artificiosum
rationis intrinsecam sepe, ita in modo sciendi formali attingit
formam artificiosam reale intrinsecam actibus non qua
tenus hęc artificiosa dispositio dicit ordinem ad obiectum, ut
dictum est; sed quatenus significat a tali ordine, in quo sensu actus
est passiva artificiosa dirigibile quod non convenit actui secun
dum se nisi ad nuntium remote, nam actus solus est passiva, pro
inde artificiosa dirigibile, quatenus connotat regulam dirigentes
et potentes dirigere.

Arguitur 3° si forma nullo modo formatu esse. Nalu infirma 70
ut Realiter aliquod subiectum: sed nullum informat Realiter
ergo. probatur minor: si informaret aliquod subiectum tunc
formaret ^{iam} perfectionem, & omnia. non primum quia non est
ratio cui potest ^{iam} quam alias informat: non secundum quia
eadem forma non potest informare plura subiecta Realiter
dicitur; ergo. Si Qu ad argum. responde formam nullo modo
indivisibilem esse et informare omnia propositiones, quia eo
illu. Veniat unum genus artificiosum: si forma numerus ter
narum informat duas unitates dicitur. Illu. tamen iudicio
firmam nullo modo dividibilem esse, et sic est pars ingente, et
tota in toto nullo modo, ut sanitas et pulchritudo.

Sed dicitur ergo nullo modo non est unum genus, sed unum
per accidens conitatur in pluribus non unitis, ut acerbum lapidum
ergo non attingitur per se alioquin: ut naturam nullo modo agnos
citu adventitiae quatuor avariari compositionis Verum: Veniat
et mat. et forma substantiali ut homo. 2^a in subiecto substantiali
et forma accidentali ut album. 3^a in partibus inordinatis ut acer
vum lapidum. 4^a dicitur compositio ordinis et hinc invenitur in solo
primo qui conitatur in propositionibus in se ordinatis secundum
Natura loquens. hinc unitas sufficit ut nullo modo attingatur per se
alioquin: ut patet in Musica quae attingit sua artefecta in mul
titudine gaudentia.

Arguitur 4° artificiosa duplens, quae est in
actu causat artificium obiectivum: sed artificium obiectivum
est in ratione; ergo et artificium, quod est in actibus. primum
ambobus conceduntur, et conseq. probatur: omni casualitas debet
proportionari effectui producti: sed effectus productus a modo
sciendi formati est in ratione; ergo et modus sciendi formati
hoc argum. ^{tum} operum examinatibit in sequenti tractatu: nunc
subtiliter dicimus casualitatem perfectionem posse causare effectus
imperfectos, quia hoc in illa contrahitur, quia propter causam
Nalu. causare potest effectum rationis, non vero eam opposito.

Pro Compl^{to} huius conclusionum inquiratur an artificium
modi sciendi formati distinguitur Realiter ab entitate actus,
negative respondeo, et proba: propositio per hoc praece quod conitatur
Regular loquens est formaliter artificiosa, ergo superflua forma ar
tificiosa dicitur ab actu coniq. regular quia suntia sunt
per se quae ponunt fieri per pauciora. antecedenti probatur

per hoc patet quod proportio connotat Regulae logicae et formaliter
maliter proportio loquitur; ergo et artificiosa formaliter. Con-
firmatur actu connotam Regulae morum, et conformis illi est
moraliter bonum; ergo actu connotam Regulae loquax est artificiosa.

Dico: separatio Malu est ratio eadem Realiter du-
tentionis; sed artificium potest Realiter separari ab entitate
actu; ergo. probatur minor: hoc proportio homo est animal
potest dari sine artificio logico; ergo artificium potest sepa-
rari ab entitate actu. 2°: logica aliquid Realiter causat
in propositionibus; sed non causat entitatem naturalem; ergo
causat artificium Realiter dictionem. 3°: ens dividitur in na-
turale, et artificiale: sed partes dividendi sunt inter se Realiter
distantes; ergo entitas actu Realiter distinguitur a forma
artificiosa. ^{Sum}

Ad 1^{am} concia majori, distingo minorem artificiosum
est parte Recti nego minorem. est parte connotati concedo mi-
norem et nego conseq. artificium ergo dicit in Recto entitate
actuum, et connotatur Regulae logicae, et ideo deficiente connotatione
desinit artificium quo ad connotatum et denominationem, non
tamen entitas artificij. ad 2^{am} concia majori distingo minorem
non causat entitatem quo ad denominationem artificiosam
nego. absolute sumptam concedo. logica ergo causat omnem ent-
itatem morum actuum quatenus est entitas artificiosa non
autem quatenus entitas absolute est. ad 3^{am} distingo majori
ens dividitur in naturale, et artificiale tanquam in membra
Realiter et essentialiter distincta concedo: tanquam in membra
Realiter per se distincta nego majori. ad minorem dico
quod talis est distinctio quia, ut est distinctio. et nego conseq. doctrina
hujus quodam proprium habet locum in metaphisica, quapropter
hic curam tractat.

Sectio ultima Cetera Arguunt Solventur
Aequum est tenentur doctrina denominationem essentialem esse
obiectum loquitur artificium obiectum et denominatio est
essentia distincta ab actibus; sed denominatio essentialem est ens
Realiter ergo et artificium obiectum minus supponitur et
minus probatur: per actum artificij definitum Realiter
sui obiectum definitum: sed actus artificiosus definitum obiectum

et denominatio extrinseca; ergo probatur magis per
 actum actu cognoscentem redditur obiectum cognitum ergo
 per actum definitiorem deservientem redditur per obiectum des-
 ervientem. Confirmatur: per hoc quod intellectus videtur generi
 ad speciem datur genus obiectivum: sed illa videtur esse
 comparatio et actus intellectus extrinsecu generi; ergo.

Hoc argum^{um} proponitur et solutum magis breviter
 tamen ad illud nego maiorem ad probationem duxerim
 maiorem: redditur per obiectum deservientem casualiter et ex-
 trinsece concedo formaliter nego maiorem concedo maiorem
 et nego conseq^{am} logica ergo per actum definitivum obiecti
 reddit illud extrinsece et casualiter, et extrinsece deservientem
 qua talis actus causaliter intentionem definitionis scilicet
 deservientem duxerim generi et deservientem extrinsecam
 obiecto deserviente, et ideo simul actus non reddet obiectum
 formaliter definitum sed solum casualiter, idem dicitur
 ad confirmationem.

Dico: animal ut genus non dicitur formam
 extrinsecam; ergo animal est per malitiam generi per actum
 extrinsece denominatum animal cognitum ut genus
 antecedenti probatur: antequam datur forma extrinseca intus
 cognoscit animal ut genus; ergo antecedenti probatur: intellectu
 cognoscit animal ut genus per actum casualiter non formaliter
 deservientem: sed omni causa est prior mo^o effectu; ergo intus
 applicam in denominatione extrinseca: antequam datur des^{er}
 hominis extrinseca intus cognoscit animal ut genus; ergo animal
 non dicitur extrinsece a quo per extrinsece videtur nominari
 solo antequam intellectu denominat genus extrinsece a quo
 per actum casualiter illam extrinsece etiam denominationem
 sed omni causa est prior effectu; ergo.

Ut Respondeo, et illud solutum capiatu breviter capite
 doctrinam lato calamo alibi examinandam. triplex enim est
 generatio temporu, naturu, et originu. prioritas temporu datur
 quando unum antecedit aliud in tempore. prioritas naturu quan-
 do duo in eodem instante existunt unum tamen intelligitur
 fore aliud propter sui dependentiam.

ne sol, et lux in eodem instanti existunt, illi tamen
est prior natura, quia est causa luci. prout in augustinus
datur quando unum intelligitur alio prius per modum
originatum, et originati sunt aliqua huius dependentia, sic
pater generat intellectum prout ad filium, et filium pro
patre ad spiritum sanctum.

Modo ad hanc nego antea ad probationem iterum
nego antea ad eam probationem concedo maiori distinguo minorem
causa et prior effecta prioritate temporis nego prioritate naturae
concedo minorem si nego congruam. in eodem enim instanti in quo unum
denominat alium congruam ut genus causatur forma illa ex forma
numerum relatio generis ad species, ceterum in illo homo natura quo
intelligitur intellectus ut causatur per maiorem illam relatum non
intelligitur forma causata sed intelligitur fieri ipse formis. quia
causatur, et causa procedunt unum effectum intelligitur ergo
forma relata pro vero sequenti.

Propter 2. omne obiectum specificat scientiam: igitur
enim rationis non potest specificari logicam; ergo in modo secunda obiectum
et in ratione obiectum logicum non est enim rationis. probatur minor:
specificari logicam est determinare illam ad speciem determinata
tam: sed enim rationis non potest determinare logicam ad speciem
determinatam; ergo minor probatur: enim rationis est enim fictum
sed enim fictum non potest determinare logicam ad speciem deter
minatam; ergo. Confirmatur. enim rationis non est simpliciter
enim; ergo non est simpliciter reibile nam reibilitas est primo entis

Distinguo maiorem specificat rei entitatis concedo maiorem
intrinsicam nego maiorem, et in distincta mine nego congruam ad probationem
concedo maiorem distinguo minorem: non potest determinare essentiam
ita quo intrinsicam concedo minorem, et nego congruam, ad ultimum
probationem concedo maiorem distinguo minorem. enim effectum non
potest determinare logicam videlicet concedo minorem
ex eo obiecti et artificiose nego minorem quia licet enim rationis
sit enim fictum ab intellectu proinde logica imperfectus
determinat tamen intrinsicam logicam ad speciem scientiae
rationis, et artificiosae, non tamen secundum quod est
enim fictum, sed quatenus sit enim artificiose confirmari sequitur
logica habet quae proprietates ab ipsa demonstrati obiecti

in rationali

Ad Confirmationem satisfactum est inquisitiones Logice
 in qua diximus non omnem scibilitatem esse proprietatem
 entis simpliciter talis, sed solum scibilitatem absolutam
 transcendentalis, & remotam; scibilitatem vero obiectivam
 formalem et proximam, sequi ad eum obiectivam ut consequens
 cum sui proprietatibus, ut non est simpliciter talis, et
 argum^{um} enim confirmatione entitatis; actu intellectus sunt
 est recordandum quid et accidentale: sed actu intellectus
 specificant Logice; ergo. **¶** Dico enim rationis ut credendum cum
 sui proprietatibus non est simpliciter talis; ergo nec simpliciter
 scibile. eadem simpliciter formam valet de intellectu, et confirmatione
 dico enim rationis ut credendum cum sui proprietatibus est enim recordandum
 quid materialiter pro simpliciter, et in eundo. non videtur
 formaliter pro complexivo, et in eum obiecti quia illa complexio formalis
 licet, et pro complexivo nec est realis, nec rationis sed intelligentis
 ut complexio artificis a seipso intali cum proprietatibus igni necessi
 consensuibus: ut actu intellectus artificis dicitur pro complexivo
 nec est nec accidens, sed actu artificis tantum dicitur
 alogica. **¶** Insuper: subiectum (et idem die de gradibus) nec est complexiva
 cum sui proprietatibus: sed subiectum non est simpliciter scibile,
 quia subiectum non est obiectum primarium logice; ergo. **¶** Simpliciter
 hoc quod manifeste videtur, et est ratio de denominatione subiecti
 complexiva soluta manet est dicitur: subiectum enim nec est complexiva
 cum sui proprietatibus non complexiva, et per modum totum sed im
 complete, et per modum partu, et ideo simile complexio non est per se
 scibile, sed per ordinem ad totum ut a se ratione fieri debet ab ad
 veri ens in out. **¶**

¶ Sequitur 3° enim rationis nulla habet
 proprietatem; ergo nec est obiectum simpliciter talis. **¶** Antea probatur:
 enim rationis non potest habere proprietatem reales ut est separata: abunde
 nec proprietatem rationis; ergo. **¶** Probatur minor: si haberent aliquas pro
 proprietatem rationis ab eis dimanarent: sed proprietatem rationis cum
 nihil sunt ab eis dimanarent; ergo. **¶** Dicitur: proprietatem rationis
 si darentur vera non concordant cum eis; ergo. **¶** Probo antea:
 enim rationis, et illius proprietatem vere nihil sunt; ergo inter illa non
 potest dari vera complexio.

Ad Argum^{um} autem nullam habet proprietatem entis
tanti^{at} dicit per modo sententi. expressum dicit^{at} nego autem et con^{amr}
habet ergo enunciationem proprietatem^{at} rationis expressum ab ipso dicit^{at}
tas, ab ipso demonstrabilis, ut univocaliter est proprietas generis
ad hanc^{at} nego proprietatem necesse non est propria, et restricta demand
sed idem metaphoricam, et impropriam quia consistit in eo quod en
tationis ut veluti radicali illarum, necesse enim Male radicali unum et
bonum, ad hanc^{at} dicit iam est dictum dari inter en^{at} rationis et
hanc^{at} proprietatem veram conditionem obiectivam, et formalem mi
nime vero subiectivam, et transcendentali.

Arguitur 2° en^{at} rationis non est obiectum primarium
intellectus, ergo nec log^{at}. autem supponitur et conseq^{at} probatur
logica est habitus determinans intellectum infra speciem sui
ob^{at} i^{at} primarij; ergo si en^{at} rationis non est obiectum primarium
intellectus sua et ob^{at} i^{at} primarium logicum. per quod, autem
nego conseq^{at}. ad probandum nego autem. quia licet logica ut
determinatio intellectus non tamen proprie intra^{at} tenet
na obiecti primarij sed etiam secundarij. Ratio huius, et quia
habitu determinat ut vincant difficultates quas pot^{at} ponunt ha
bere, illas vero ponunt pati non solum in cognitione obiecti pri
marij sed in cognitione obiecti secundarij quale supponitur en^{at} ra
tionis.

Arguitur 3° modus sciendi obiectivum est en^{at} rationis
logica non docet scire sed refingere sed hoc est falsum; quia logica
docet scire ut si non errore cognoscatur; ergo probatur maior
logica docet conuenire modum sciendi obiectivum; ergo modus sciendi
ob^{at} i^{at} primarij et en^{at} rationis logica docet scire et non scire confirmatur
en^{at} rationis ut si cognita dicitur ac et inu^{at}; sed logica dicitur inu^{at}
ut cognoscatur en^{at} rationis; ergo logica dicitur inu^{at} ut cognoscatur
si dicitur non inu^{at}. sed hoc est falsum et inu^{at}; ergo.

Hoc argum^{um} etiam habet propriam formam extractam sequenti
sed confirmatur ad dicta, et dicitur dicitur. ^{id est} partem antecedentem
docet scire materialiter et pro^{at} en^{at} i^{at} concesso maiorem. fas
maliter et pro^{at} en^{at} i^{at} nego maiorem concesso min^{at}. et nego conseq^{at}
logica enim docet conuenire obiectivum modi sciendi obiectivi quod
est en^{at} rationis, pro^{at} en^{at} i^{at} tamen et quatenus terminat doctrinam
logica non implicat en^{at} rationis sed en^{at} en^{at} ordinata et significati
dignitatem rationis huius artificum, et scientie tradidit.

ne artificium modi sciendi formalis quatenus terminat dicitur
et non logicus non explicat eum esse Naturale sed esse artificiosum.

Dicitur ergo logicus docet fingere saltem materialiter
ergo logica non docet scire sed existere. Et contra probatur: logicus
docet contineat in se modo sciendi obiectum: sed illa non potest
vivere ad se^{am} sed ad errorem, sicut pro implicatis et mater
rialiter firmata; ergo. ad Negativam concedo. Et contra nego. Et ad
probationem, concedo maiorem, nego minorem. quia logica docet cognoscere
esse obiecta distincte, et ordinata, docet enim cognoscere speciem
vel superiorem ad sua individua, sicut ut inferius ad species
quod in obiectu aliunde identificari saltem nequit in forma
Natura ficta.

Hoc autem non est docere errorem. Et fragmenta
quia intellectus non potest cognoscere obiecta nisi ordinata et dis
tinguendo in illis varios conceptus. et ideologica hoc modo dis
ponere obiecta. Adde illa aptiori modo cognoscibilia quia in
selectis fluxa simul percipere non valent: sic Unus debilius vivat
trix ab arte ad videndum per mixtum artificiosum. Repreheatur
obiectum invisibile sub ea magnitudine quae aptius videri poterit quam
vivat ad errorem et fallaciam inducatur.

Ad confirmationem distingo maiorem esse Naturam esse
vel cognita aliter ac et inue phisice concedo maiorem aliter ac
et inue obiective nego maiorem, et distingo minorem: distingo in se
ut cognoscat emulacione ut artificiosum concedo minorem, ut fictum
nego minorem et consequentiam. logicus enim distingo intellectum, ut cognos
cat emulacione ut artificiosum, et vel ab ipso artificioso distincta. Secun
dum aut obiectum, representatum per speciem abstractam et inaequata
quod proprium loquendo non est vivat ad errorem, sed ad cognitionem
possibilem in hoc statu operationum in materia: sic obiecta denominata
per naturam denominationem distincte et ordinate cognoscuntur
et licet talis distinctio, et ordinem non reperiat in illis phisice et vel
aliter simpliciter non ideo vel falso cognoscuntur.

Ad huc quia dictu in tota disputatione habemus obiectum
formale ad quatum logicus situm non esse ad quatum, in aliquo vivat
negat modo sciendi nec in modo sciendi formalis. Et modo sciendi
obiectiva quia nec quodlibet vivat totaliter est per se at in quibus
et logica secundum quod in illo reperitur Ratio formalis specifica
tota illius nec omnia vivat complete modo sciendi, sicut in for
malis in obiectum attingibilia sunt per se propter eandem Naturam

Magis utrum colligitur virtutem formalem sub qua
locus est formam artificiosam totalem modo recedit ut
comuni quae non est determinate essentiali, nec essentiali, sed
est dubii, comitari, et in illi, sequenti. et sic pro tota disputatione
sintelaty. 29 in

Intractatus De ente rationis

In superioribus disputationibus aliqua de essentialibus liberrimum alia qua
dicenda sunt in descriptione praedictorum. et ideo quantum proprie
tractatu proprio ad metaphysicam spectet in logica convenienter
pertractatur. Illud enim communem imitandum naturam entis
rationis, et illius causas brevitex explanabo.

Q. Duplex Unica de nat et Causa enti rationis
Augustin. an ut et quid sit enti rationis. Actio et ca
placatur quid ut enti rationis et referuntur ad.

Pro intellectu praesentis dubii et totius disputationis sermone operari
rationis simpliciter dici scilicet effectus subiectivi, et obiectivi. Omnia
quod ab intellectu sit ignis qui actus dicitur essentialis effectus, esse
rationis subiective est illud quod recipitur in intellectu ut species
illiusmodi, scilicet intellectualis, et ignis actus intellectus. Entis rationis ob
iective est illud quod habet esse in intellectu per modum obiecti coarsiti
inter ea vero quae habent esse in intellectu per modum obiecti aliquos
comituntur. Et contra primum, alia vero nec existunt nec ponunt esse
esse, et sic proprie non dicuntur entia rationis alia vero dicuntur
entia rationis non quia proprie talia sunt sed quia ab intellectu seu
ratione dependent. Entis rationis primum dicitur esse illud, quod volens
habet esse obiective in intellectu fervente, quod nomen, ac nomen
hoc dicitur in actu rationis rationis et in actu rationis rationis.
Igitur est entis rationis quod nomen et ignis illud fundam. ut hinc Ceterum.
Et est entis rationis quod fundam habito in se cognita, ut scilicet creatoris
ad Creatoris. Quod dicitur entis rationis in se cognita quod nomen
et scilicet rationis, fit dum negatio seu carentia foris respondentis
subiecto concipitur, ut forma positiva. Q. scilicet Ceterum colligitur con
cipitur, ut forma positiva, tunc fit entis rationis quod dicitur nomen.
Igitur dum carentia debilis subiecto Q. scilicet Ceterum in homine concipitur
ut forma positiva, entis rationis scilicet rationis fit dum concipitur scilicet
inter ea quae sic ordinantur nec ordinari possunt. Q. scilicet Ceterum
ad Creatoris et scilicet rationis quod nomen ad speciem.

Adverte tamen privationem, et negationem agnosci posse semotim
 et quatenus concludunt formam spirituum oportet, in quo sensu non sunt
 extra rationem, sed quatenus cognoscuntur ut formae spiritus aliquomodo
 informantis aliquid subiectum: ut tenebris communiter apprehenduntur
 ut nigredo quaedam recepta in aere. Denique enim rationi aliud est
 intentionis, et aliud Preintentionis. ^{1^{um}} fundatur in obiecto nudo nemptu
 ut Felatio Dei ad Creaturam. enim rationis Preintentionis fundatur in obiecto
 prius percogniti, ut dum cognoscit genus, et postea agnosco illius Felat
 tionem ad speciem.

Ad hanc connexionem divisionem extra rationem annus
 entis omnino Scholasticis ne explicatis, antiquitus quod non tan probatis
 quam nuperis. Comurimus enim omnium antiquorum sensu
 cum Philosopho, et D. Thoma quidam eorum omnium possibilitatem
 indubitanter aierunt, sed cum nihil sit tan aperte notum quod
 impugnari non valeat, nec in hac parte defuerunt Opiniones. quidam
 enim docent nullum esse rationis sine quimericam, sine cum fundam
 ene possibile. ita Valerius, Caumont, Spinula, et Eruditioni Dnu
 M. Caramuel.

Alij possibile credunt esse rationis quimericam.
 sed esse rationis ratiocinate, sine cum fundam in obiectis acriter ingu
 gnent. hanc sententiam lato calamo defendit Potius, cui subscribunt Alex
 and. Duedo, Lince, Kerico, Sarna, et Emin^{mu} Princeps Nax Celeri
 nty Sfondati, illam que nouissime maxime hospitalat Angersonimus
 nry famulij recentior primarij Cathedry in Salamantina liceade
 mea iam emeritu, qui fulcra compositate Verborum recendo =
 tale condita nersonne, et erudite antiquorum sententia exfabulau
 = t = somnia, ipsa quod intentionis quimerica est hac Cathedra relegauit, sed
 = n = quansui imperie ueliter eruditionem, et doctrinam Romanurum
 Patru et Maguru mei, Italo cum Dno Thoma, antiqui que
 omnibus quimericare, quam noua uia sine utilitate calcare

Sectio 2. nra Conclusio

Possibilia sunt extra rationem ratiocinanti, et ratiocinate. probatur
 conclusio est Parente nro Bernelmo in prologo Ep. 13 dicente:
 multa namque cogitamus esse, que non esse scimus, non tamen existi
 mando sed fingendo esse cogitamus conionat Angelicu Mag. plu
 rebu in locu picipue uero ^{1. q.} quistione 15 articulo 3. ubi conclu
 sionem nram tradit definiendo esse rationis per hęc uerba: esse ra
 tionis est illud, quod cum uere nouit esse est tamen obiectue co
 gnoscibile ac si esset.

Ani. 13

D. Thom.

Deinde probatur conclusio ratione efficiendi: quod solum habet ens
in intellectu, ut in ratione proprie dictum: sed fluxa huiusmodi
cognoscuntur ab intellectu sine fundamentis, et cum fundamentis; ergo proba-
tur minor: fluxa cognoscuntur ab intellectu ut ens, quia repugnat;
ergo antecedens probatur: intellectus cognoscit fluxa Deo ut entem-
tem, verum Deum non ensiter, hinc Cereum, et alia quaezari: sed
hæc omnia nec erunt, nec erunt ponent, sed absolute repugnant;
ergo intellectus cognoscit fluxa repugnantia ut existentia, quod for-
malissime est in ratione.

Confirmatur hæc ratio, et probatur extra
rationem cum fundamentis: fluxa cognoscit intellectus cum fundamento
ut existentia, quae ensiter non ponunt: sed illa sunt extra rationem
cum fundamentis; ergo minor est certa, et maior probatur: intellectus
cognoscit cum fundamento tenebrarum ut nigrae, animal ut superius
speciei, et alia similiter: sed hæc ensiter non ponunt; ergo maior
quatenus avertit intellectum cognoscere tenebrarum ut nigrae, et animam
ut superius experiri constat: quod autem hæc cognitio fundatur in
sensu ipse patet, quia animi defecto et fragilitatem communi plu-
ribus speciebus, et rebus omnibus nigris apparet; ergo

Dicitur intellectum non facere extra rationem cognoscendo hinc
Cereum, tenebrarum ut nigrae, et animal ut superius, et divinum a
rationali, quia tunc intellectus cognoscit entitatem realem, non fingendo
extra rationem, sed errando in cognitione obiectorum. Contra =
intellectus cognoscens hinc Cereum fingit identitatem hinc, et Cereum,
quae vera et impossibilia: dum cognoscit tenebrarum ut nigrae, illas
cognoscit ut aliquod esse positivum: dum cognoscit animi ut gen-
cognoscit relationem illius ad hominem: sed hoc est fingere extra,
quae nec sunt nec ponuntur; ergo tunc fit extra rationem.

§ Sectio 3^a Solvuntur Argumenta

Argumentum: non datur causa effectiva extra rationem; ergo nec extra
rationem. Antem probatur: si aliqua causa daretur cui intellectus: sed inte-
lectus non est causa effectiva extra rationem; ergo probatur minor: ente
lectus, et causa realis sed causa realis non potest efficere extra rationem ergo.
probatur minor: causa realis causat per sealem causalitatem: sed causa
causans per sealem causalitatem non potest efficere extra rationem, ergo.
probatur minor: omni effectus debet proportionari cum sua causa:
sed nulladatur proportio inter causam causantem per sealem
causalitatem, et extra rationem ergo.

Ad hanc tum nego antequam ad probationem conceda maiorem, nego
 minorum, ad eam probationem iterum concedo maiorem, et nego mi
 nori: ad hanc probationem ditingo maiorem: causat per causa
 litem Realem effectum primarium concedo maiori: effectum
 secundarium ubi ditingo: per causalitatem Realem materialiter
 concedo maiorem: formaliter, et pro empirico nego maiorem, et
 sic distincta minori, nego conseq. ad ultima probationem au
 ttingo maiori: effectum primarium permitto maiorem: effectum
 secundarium nego maiori: concedo minori, et nego conseq. Intellect
 ergo et nisi causa Reali absolute et in se, hoc non explicat
 in ordine ad ensationem, quia causa non explicat in ordine ad
 effectum, nisi id quod emittit effectum productibilem per talem
 causam.

Hoc patet in causa infinita, cuius virtus, et causalitas
 est absolute et in se infinita et cum producat effectum finitum,
 non tamen est infinita pro empirico, quia effectus finitus quantum
 est in se non emittit causam infinitam. hoc ipsum patet in actione
 productiva, cuius secundum secundarium est empirico formae per
 se virtus, quae non emittit formaliter, et pro empirico causam po
 sitivam, sed ad numerum pro implicito. sic usualiter ensationem
 cum ut effectus secundarius intellectus non emittit proportionari
 cum sua causa, nec causam et causalitatem Realem formaliter, et
 pro empirico, sed ad numerum materialiter, et pro implicito.

Replebitur: intellectus media cognitione causat ensationem:
 sed cognitio pro empirico, et formaliter et Reali causalitatis; ergo
 intellectus causat ensationem per Realem causalitatem formaliter
 et pro empirico. Confirmatur: intellectus causat ensationem quia
 tamen hoc est obiectum illius: sed est Reali obiectum intellectus
 ergo causat ensationem Reali pro empirico: ad hanc conceda maiori,
 ditingo minorem: est Reali causalitatis formaliter Reali
 concedo minorem: Reali ensationem nego minorem, et conseq. cogni
 tio ergo formaliter proportionatur cum effectu productivo, et ideo
 in ordine ad ensationem non explicat Reali tatem, sed fictionem.
 ad hanc nego maiori, quia a virtute causat ensationem quatenus
 hoc est effectus, non tamen quatenus obiectum est, in quo virtus
 non est effectus sed Causa

In virtute: virtus causat ensationem per co
 gnitionem fingentem: sed cognitio formaliter et pro empirico Re
 aliter fingit; ergo: conceda maiori nego minorem. quia cognitio
 ficticia quantum Reali tati fingit, non tamen explicat
 Reali tatem

2
qua. Realitas illa superflua, et imperminenter se habet
respectu effectus producti, ut similiter actu infiniti causari esse
circumfinitum Realiter entitati infinita est, similem autem infi-
nitudinem non explicat in ordine ad effectum finitum propria ean-
dem rationem.

Ad huc inuota: Definitio Obiectiua et terminus primariorum
definitionum formalium: sed definitio formalis pro ens primo, et formaliter
et casualiter Realis; ergo definitio obiectiua non est ex ratione et
ens rationis potest causari per casualitatem Realem formaliter et
pro ens primo. Respondio definitionem obiectiuam secundum quod
est artificiosa esse terminum primarium definitionum formalium
hanc uero non est formaliter et pro ens primo casualiter Realis quate-
nus ordinatur ad sententiam obiectiuam, quia hanc ut formaliter
et artificiosa solum ens primo quod ens casualiter ut artificiosa

Arguitur 2°: Requiritur species impropria Representatiua entis
rationis; ergo et ens rationis. Antem supponitur quia nihil est in
intellectu quod prius non fuerit in sensibus. conseq uero probatur:
ens rationis et sic cognita aliter ac et in se sed si Requiritur species
Representatiua entis rationis ens rationis non potest cognosci
quia nihil est cognoscibile nisi per speciem Representatiuam
ergo. ad Argum. Respondes ens rationis cognosci per speciem
Entis Realis secundum Representatiuam ens rationis, sicut cognosci-
mus per mutationem, et negationem, quas procul dubio agnoscimus
et non per speciem propriam quia per mutationem et negationem
cum nihil uideat propriam speciem si abesse non possent

Arguitur 3°: ens rationis non potest dari nisi dum
actu cognoscitur: sed ens rationis non potest actu cognosci;
ergo nec dari. probatur minor: quod actu cognoscitur et cognos-
cibile antequam cognoscatur: sed ens rationis non est cognos-
cibile antequam cognoscatur; ergo probatur minor: ens rationis
est effectus in cognitione: sed effectus est posterior nisi causa
ergo ens rationis non est cognoscibile antequam cognoscatur
Oratur: ens rationis ideo est ens quia actu cognoscitur; ergo
est rationis non est cognoscibile antequam cognoscatur; ergo
ens rationis non potest actu cognosci. Ad Argum. contra maiorem
nego minorem ad probationem ducingo maiorem: quod actu cognosca-
tur et cognoscibile antequam cognoscatur secunde in signatu
concedo. secunde in edicere nego maiorem: et sic ducingo minorem
nego conueniens ad prob. ducingo maiorem: ens rationis essentia, ut effectus
cognitionis concedo: negatur sub ducingo: ut effectus cognitionis negatur

concedo maiori: cognitionu exercitū nego maiori, et concedo
minori, nego conquam. Cognoscibilis est enim in parte entis, ita actus
ali, nisi possibile, et ideo ensationis secundū nisi in possibile et
natum et actus cognoscibile, independenter acquisitione exercita
itae ensutenti et idem dependenter acquisitione possibile. Hoc ampli

care potest in obiecto cognitionis practicae quod est cognoscibile ante
quā cognoscatur, non secundū in exercitū, et ensidem obiecti quia
hoc fit acquisitione practica tanquam a causa efficiente: sed solum, nisi
dum predicata essentialiter obiecti: similiter ergo philosophandum
est de ensationis respectu propriis cognitionis, quae quaedam mo
do practica est quia illud datur. In quo patet ad 2^{am} quod
antem duntaxo: ideo ut enim exercite, et ensutenti concedo: negate
et essentialiter nego antem, duntaxo eodem modo 3^{am} consequenti.
et nego 2^{am} conquam.

Argumentum 2° daretur ensationis ens est
vera hęc contradictoria ensationis ensutenti, ensationis non ensutenti
hoc est impossibile; ergo. probatur maior: daretur ensationis ensutenti
vera hęc propositio negatio ensutenti hanc et ensationis negatio ensutenti
non est ens hanc: ergo. antem probatur: nam 1^a propositio negatio ensutenti
est ens hanc ambu negatur, quia omni neg est ens hanc negatur
2^a clara est quia neg. non potest esse id cuius est neg et ite negatio
licet non potest ens uterque; ergo daretur ensationis. Certificatur
duo contradictoria.

Ad 3^{am} sequitur nego antem: quod si verum est ens hanc
ensutenti, falsum est ens hanc non ensutenti. ad probationem dico quod illa
propositio verum est verum ens uterque in quo nulla hęc ensutenti contra
dictio: factio hanc est quia hęc propositio neg ensutenti hanc non est ens hanc
est absolute vera, sed propositio non est absolute vera quia neg ensutenti hanc
habitualelogatur non est ensationis, sed hanc non ens, nisi hanc motus
intelligatur: nam, neg positive nuntatur, et cognoscatur tunc neg ensutenti
est ensationis negatur.

Dico: ergo neg ensutenti est ens hanc negatur.
ergo neg ensutenti est, et non est ens hanc. duntaxo hoc consequi. est et non est
ens hanc ensutenti renuncio concedo. in eade, renuncio nego conq. neg ergo
ens hanc non absolute est ensationis, sed fundamentaliter et quatenus
neg probet fundam. ut cognoscatur ut forma positiva absolute vera
non est forma, quia negatio probat, neg ergo ensationis absolute non
est ensationis, fundamentaliter vero est ensationis, in quo nulla apert
contradictio.

Argumentum 5° omni sui tribuit fundam. ut cognoscatur ut et
tunc: sed tribuit fundam. ut sui cognoscatur ut et tunc non est tribu
ere fundam. ad ens hanc, quia ens hanc ut sui cognoscatur ac ut tunc; ergo
nulla sui probet fundam. ad ens hanc. ergo non datur ens hanc de fun
dam. omnia patent probata maiori, quae hanc nota videtur

na, omni se tribuit fundam^{tionem} ut cognoscatur, sed no ut cognosca-
tur aliter ac est in se, quia hoc est noncognosci, et nulla se tribuit
fundam^{tionem} ut noncognoscatur ergo. Applicatur: si in eo cognoscitur ut
prima primitiva nra: noncognoscitur ergo ut tribuit fundam^{tionem} ut possit
in cognoscatur tribuit fundam^{tionem} ut non cognoscatur qd est impos-
sibile: ergo impossibile est esse in se cum fundamento.

Propter efficaciam huius argum^{tionem} negatur supra Sapientiam hanc supra
laudatum similitudinem entis rationalis cum fundam^{tionem}, sequi tam mixtum
sunt in illo abstrahit conceptum filium: nam utrumque animal potest cognosci
non cognito rationali cum ipso identificata, et hoc cum fundam^{tionem} quia ergo quo
modo animal propter suam sensualem naturam propter fundam^{tionem} ut cognoscatur
non cognito rationali? hoc est tribuit fundam^{tionem} ut cognoscatur ali-
ter ac est in se hoc est tribuit fundam^{tionem} ut non cognoscatur, hoc est enim
cognitum non cognosci

Directe vero ad argum^{tionem} dicitur quod maius omni se
tribuit fundam^{tionem} ut cognoscatur ut est in se intellectum intrinsece cognoscere
concedo maiorem intellectum abstrahit cognoscere abstrahit: ut cognos-
catur ut est in se, virtualiter, et equaliter concedo maiorem: ut cognos-
catur ut est in se entitativum nego maiorem, et dicitur maiorem: tribuit
fundam^{tionem} ut cognoscatur ut est in se utriusque non est tribuit fundam^{tionem}
ad entem concedo maiorem: tribuit fundam^{tionem} ut cognoscatur ut est in se
abstrahit nego maiorem, et concedo ad prob. concedo maiorem dicitur
maior: non ut cognoscatur aliter ac est in se entitativum nego aliter
ac est in se utriusque, et equaliter concedo maiorem: sic dicitur
includam probationem et nego contra.

Cognitio ergo intuitiva est illa quae cognoscit obiectum
ut est in se adaequate, abstractiva vero est cognitio inadaequata obiecti
hoc enim propter virtualitatem inaequalitatem et aequalitatem praebet fundam^{tionem}
ut cognoscatur abstractiva et per speciem inadaequatam, non aliter ac est
in se virtualiter sed aliter ac est in se entitativa et realiter: primum enim
de representatione per se abstractiva clare manifestat rat animalis,
obiectum vero, et secundum identitatem illam cum rationali, et cum
selectis aliis cognoscit operationes virtuales ut dicitur ad operationes
rationalis hinc non est fundam^{tionem} ut concipiat animam ut dicitur a rationali
et ut concipiat eam ut genus, et alia huiusmodi

Ad applicationem dicitur autem: nra non cognoscitur abstractiva
nego intuitiva concedo autem. Intellectus ergo cognoscere negatur ut est
obiectum noncognoscit intuitiva illam, cognoscit tam illa abstractiva
imperfecte, et modo, quo nra est cognoscibilis per se, nam omne per se
cognoscibile est aliquomodo enunciatum, nec enim hoc negatur negatione
positiva cognoscitur noncognosci, nam hoc negatio tunc non cognoscatur
positiva, et sciendum quod formaliter est cognoscitur tamen secundum
qd fundamentaliter qd est modo quo animus potest concipi.

Dicitur: nulla res ^{tem} quod est fundam^{tem} ut intellectus exeat; ergo nullatenus probetur fin
 damentum ut cognoscatur abstrahere aliter ac est in re entitatis - conce
 so antecedenti nullo conquam. quia ex obiectum ad quod non potest conner ea
 fluxus conceptus virtualiter saltem distincti, quos unum non potest simul
 concipere ob sua limitatione, unde evenit quod obiecta virtualiter diversa
 factum agnoscatur inordinate, et distincte tales conceptus represententur.
 ad hoc ergo probetur fundam^{tem} obiecti quod non est prob. certitudinis ad exceden
 sed facilitare intellectu ad cognitionem abstractam non proportionatam

Quaestio 2^a quoniam sit causa effectiva extra
 rationis. Sectio 1^a applicatur futurum, et referuntur ad

Secundum Resolutionem quoniam operatur equatur et modum definitionis
 ut magis intueatur unitas illius, et ut simpliciter aliqua experientia quo
 cum modo operatur, breviter videbimus an sensu corpora efficiere possint
 extra rationis: an sensu interni? Et quod potest operari. Talium docet
 omnia sensu sua exteriora, sua exteriora facere extra rationis. Cuius de
 car tertia solum sensu exteriora illa facere. Scotus enim non hanc sen
 tentiam concedit intellectu et iudicanti. Communiter vero non docet solent
 intellectum efficiere extra rationis

Resolvitur Dubium

Nulla pot^a sine exteriora, sine interiora potest facere extra rationis. probatur
 concinens ratione efficiens: nulla pot^a sine exteriora, sine interiora attingere potest
 quod est extra suam essentiam, et actum; sed extra rationis est essentia
 essentia circumlibet pot^a sine exteriora, sine interiora; ergo. maiorat per se
 et minor probatur; extra rationis et essentialiter immaterialis et insensi
 bile sed obiecta circumlibet pot^a sine exteriora, sine interiora est sensibile et ma
 teriale; ergo. maior patet quia omne sensibile, et materiale est essentialiter mate
 rialiter; omnia sensu sine exteriora sine interiora sunt essentialiter mate
 rialiter; ergo.

Dicitur: extra rationis impedit essentialiter negationem communitati
 sed illud potest fieri et attingi ab intellectu qui est potentia sensu; ergo licet
 extra rationis impedit negationem totum materialitatem attingibile est omnibus
 materialibus saltem extrinsecis, et secundario, ut attingitur ab intellectu
 concipi primum nego conque quae quantum extra rationis sensibile non sit est
 tamen intelligibile, et per consequens attingit valet a potentia intellectiva
 secundum quod intellectiva est, minimammodo a sensibus materialibus quorum
 obiecta et essentialiter materialia, et sensibilia

Dico 2° contra Scotum voluntate non potest facere extra
 rationis. sique conclusio deductiva est Thomae 1° 2° quaestione 8^a art^o 1° in
 hunc modum: pot^a illa, quae non potest facere nisi obiecta non potest facere
 extra rationis

sed Volunt' non potest facere nisi obiectu; ergo nec extra rationi. probatur
minor: Volunt' est sua nat' factu' obiectu' p' hunc, & intentionaliter existit
tunc: sed pot' quod existit obiectu' p' hunc & intentionaliter existit non
potest facere illud; ergo maior patet ex illo prologo nihil volitum quod
frigo coarctum, minor vero probatur: simili potentia nup' existit
per suum existit in p' hunc & intentionaliter: sed pot' nup' existit
existit non potest illud facere; ergo.

= Solvuntur Objectiones =

Obiecti. sensus interni esse attingit per aliter ac nunc: ergo efficiunt
extra rationi. antequam probatur & in actu infirmi, qui attingit ut amara
quod est sicut dulcis. 2. Uno attingit colore apertu' ut verum ut patet in eide
in cauda pavonis, in colo columbae, in vitro triangulati, et alibi sepe. unde
liter magna iudicia ut craba ergo, quod curba non est, etiam tembrass.
quod nihil non videtur. 3. quotidiu experimur pot' variis videtur obiectu'
distanti non uno aliquo colore determinato: sed talis actus significat
rationem communem coloris, quia ager; ergo facit extra rationi

Locarunt. nonne discipuli proponitur a Patre nro Ambrosio
dialogo de Veritate Cap. 6 p' hanc verba: est quidem verum corpus
vni ueritas, sed non semper nam fallit nos aliquando: cum enim
iudeo per medium vitri aliquid, non fallit uinu, nam tenentur nisi
corpu, quod iudeo ultra vitri est eiydem coloru, cuius et vitruus
cum alteru ut coloru. Cui primum Respondet Mag. nra dicens: non
miseri videtur hanc uerita, & saluta' enisibus sed inopinora em:
ipse namque uinu interu' fallit, non illi meretur exterior. pro
bat hoc exper: dum enim quicquid timet scultum draconem apertu ore
facile cognoscitur quod hoc non facit iuru, qui nihil aliud tenentur
fuerit quod ueribus, sed praxiu uinu exterior, qui nondu bene scit
discernere interu' & se u' similitudine

Sed 3. experim' dico quoniam infirmi, attingit amaritudinem
quod uera est utruq' infecta humore colerico, et uirgine. ad 2. dico
quod uinu non fingit in eide in cauda pavonis, in colo columbae nec
in vitro coloru illos quos uidet. sed uinu id uidet, quod ipu signu
sententia: Representantur autem uary colora procedente & radi
solariu uary refracti et diuersimode illuminantibus obiectu illa.
ad 3. duo. uinu nullo modo potest deum ratione communem adiferenti
alij sed uice propter dit. nondiscernere determinatu coloru est.
su ergo experimentu et alijs quam plurimu solum sequitur sensu
externo occasionari emitationu factu ab intellectu quod multoties acci
dere non negamus.

Amulm.
dial. ad Petr.
cap. 6.

D. M.
quod d.
uic.

D. M.
quod dicitur
dicitur =

Obiectum 2° Thomam quoniam 1° del Veritate archetypum 1° dicente
 Imagin^o apprehendit ut plurimum rem ut non est, quia apprehendit
 illa ut preterite cum ut obiectu, et ideo dicit Philosophus 2° meta
 phisic^o quod sensus non est Divi falsitatis sed phantasia. tunc per
 teste eodem Angello Magistro imaginativa cum subordinatione
 ad int^o potest ducere huius conformia sicut quod docet. Patet
 nec Anselmus in allegato testimonio, in quo deceptionem concedit
 sensibus exterioribus. ad hoc addunt plurima experientia in duobus apu
 tendente hominum videtur, pelle lupina esse lupum. Cum quibus ad
 volatilibus ad ubi picta, et ad alia poma, et in alijs pluribus
 lat que mirum phantasia exemplum hoc experitur, ergo.

Aliqui doctores iudicant imaginativam esse subordinationem ad
 int^o ducere licet imperfecte. in quorum doctrina concedi potest
 imaginativa efficere per quod entia rationis habeat et esse, sed respectu
 intellectus tanquam causa principali absolute vero dicendum est
 non quancunque fictionis esse entia rationis sed fictionis seu absolute imper
 bili ut patet ex explanatione entia rationis. hac de causa imagina
 tiva non facit emulacionem cum attingit rem obi. ut pugi. quia si ab
 sensu potest esse proprium ad 2° testimonium Thomae patet esse dictum.
 ad 2° dicitur par. nam Anselmus nomine sensus exteriori intelle
 ctui potest intellectiva ut est verbi allegati clare colligitur.

Ad exempla aperta dicendum est quomodo non apprehendunt
 hominum esse lupum, nec auri apprehendere ubi picta esse veras ubi
 quia ovis nequaquam apprehendit hominem, nec auri ubi picta sed
 ob similitudinem, quod datur inter lupum et hominem auri pelle induta
 et inter veras et optime depictas ubi, ovis, et auri decipientia
 quia ducere non valent inter se, et eorum similitudinem, et ideo
 nec ovis, nec auri in huius casibus fingunt, ac proinde nec emulacionem
 faciunt. Arguitur 2° potest attingere se, aliter ac ut vinum; ergo. quod datur mirum volentem
 sed voluntas attingit se aliter ac ut vinum; ergo. quod datur mirum volentem
 attingit bonum apparet ut verum bonum, sed bonum apparet nonat bonum bonum
 ergo volens attingit se aliter ac ut vinum. Confirmatur 1° Volens cum
 peccat ordinat Deum ad creaturas, in quibus potest ultimum finem, sed
 Deum non ordinat realiter ad creaturas, ergo talis ordo est ordo
 finis, sed talis ordo fit ad voluntatem peccantem; ergo Confirmatur 2° dicitur
 Volens peccat amat ut bonum, quod nec est nec potest esse bonum, ergo est
 emulatio.

Ad Argum² duntaxo maiorem pot² attingent² aliter ac ut inre
eficit exlationis effectus attingem concedo mai²: pot² attingem asse
ctine sem aliter ac ut nego maiorem. et sic dicitur in me, nego congrua
ad probationem duntaxo mai²: attingit affectus concedo mai²: effectus
nego mai²: concedo mai², et nego congrua. ad 3^{am} confirmationem duntaxo
mai²: ordinat De² ad creaturas per affectus concedo: per effectus
nego mai²: nam talis ordo fit ab intellectu et non a voluntate: concedo
mai², et nego congrua, et nego subiungit. ad 2^{am} confirmationem
concedo affectus, nego congrua.

Volent² ergo, quia et pot² exca nihil amat, quod ipse non
sit prae proprium ut amabile: amat bonum appari, plura amat
bonum, quod nec est, nec potest esse bonum, ponit se ad
in creaturam, proponit De² creaturam, et ne De² ad illam ordinat, sed
in se omnino Volent² nihil causat effectus, nec causat bonum appari,
nec relationem Dei ad creaturam, nam hoc omnia proponuntur causa
effectus ab intellectu, qui per proprium imperium semper mouet Volent²
tatem ut effectus proponatur obiectum ab ipso efficaciter proponitur
per prae quae emittunt² realiter, et intentionaliter.

Replicab²: Volent² attingit ut bonum, bonum fictum: sed hoc
bonum ficta non provenit effectus ab intellectu; ergo a voluntate. proba
tura minor: non provenit ab intellectu quod est contra empiriam illius
sed bonitas illa est contra empiriam intellectus; ergo, probatur minor
bonitas illa est proprium obiectum voluntatis: ut obiectum voluntatis est
contra empiriam intellectus, ut De² est contra empiriam voluntatis; ergo.
Concedo maiori nego mini: ad probationem dico bonum sublatione boni
non fieri ab intellectu, et est contra illam empiriam, et actualitatem non
autem sublatione Dei quod ergo intellectu effectus cognoscit ut De
ri, Volent² proprie dicitur amat ut bonum.

Orgeb²: Voluntas attingit bonum fictum sublatione boni: sed
sublatione hac non est ab intellectu ficta; ergo illa bonitas sublatione
bonitatis est ficta, et effecta ab Volentate. Concipimus nego congrua
quia bonitas ficta sublatione bonitatis nec est ficta ab intellectu, nec ab Vo
luntate, imo sub hac latione a se manifestari potest: et ratio est quia de
intellectus proponit obiectum appari bonum et ut amabile: a volu
tate proponitur iam causata bonitas illa ficta sublatione ueri, et
qua ratio boni solus empiriam duntaxo.

99

Quaestio 3a. Otrū Deū cognoscat, et efficiat entia
rationū. Sectio 1a. explicatio. Titulo, Reseruntur.

Diximus solum intellectum efficere posse entia rationū, dubitatur
autem inquit an hoc pot' ita ut propria intellectus ut diuino intellectus
eiam conueniat. in quo dubio S. Vazq' docuit Deū, nec cognosceret
nec facere entia rationū. plures antiqui Thomae cum Casiano non
nulli eos nū cum Cuius^{mo} Dno Card. de Alaquara, et plures Scotus pro
aliqua parte nobilit' Doctorū docent Deū cognosceret et facere, entia rationū
conuincunt uero sicut inter authorū media uia procedens aicit Deū
cognosceret entia rationū, illa uero non possit facere.

1a Conclusio

Deū perfectissime cognoscat omnia entia rationū sed nullū entia rationū
potest efficere & conuincuntur probatur 1o: cap' illo sapientis octauo Deū scit
uirtutes uirtutum et diuisiones argum. 2o: uia, et monstra antequam
fiat. conuenit S. Thomas 1a parte 2a quaestione 1a articulo 2o per hoc uerba
quocumque sunt impot' creaturū sine operandi, sine imaginandi, sine
quocumque modo significandi cognoscat Deū item contra 2o articulo 2o
1a dicit: non derogat nobilitati scientiā diuinae uelut uerū cognitio
quia uirtus cognitiua incognoscentem non sedendat.

Insuper probatur conclusio ratione: Deū perfectissime et omnino
reuerentia comunicatiuam effectū entia rationū ergo et entia rationū. Probatur
cognitio comprehensiuā causā cognoscat omnino effectū producibilem
ideo uerū cognoscat comprehensiuā entia etia cognoscat entia rationū. Contra
uirtutes: comprehensiuo est cognitio rei quāntū est cognoscibile sed Deū
comprehendit entia creatū, ergo cognoscat illū quāntū est cognoscibile
sed uerū creatū non uolū et cognoscibile in ordine ad effectū primariū
sed in ordine ad secundariū seu entia rationū; ergo

Respondet S. Vazquez Deū cognoscere perfectissime et comprehensiuā
causā effectū entia rationū et ad hoc sufficere cognitionē illius per ordinē ad ef-
fectū primariū. sed contra est 1o: cognitio beatificā cognoscat omnia quae sunt se-
cundum uirtutē in dno per modū obiecti primariū sed cognitio beatificā uocat com-
prehensiuā; ergo. 2o: Deū contra est cognitionē effectū entia rationū in ef-
fectū: sed solum est ficticia per ordinē ad obiectū secundariū; ergo. 3o: Deū
cognoscat non actu liberū ut dicitur a necessitate: sed actu liberū Deū
distinguitur a necessitate per relationē rationū uirtutē S. Vazquez
ergo.

Secunda pars conclusionis uigila maior est difficultas ut probatur:
cognitio effectiua entia rationū est cognitio imperfecta ergo cognitio diuina
non potest efficere entia rationū. antequam probatur: cognitio effectiua entia rationū
est cognitio rei aliter ac et uice sed cognitio rei aliter ac et uice est
imperfecta uantū cognū representat obiectū ut nō est; ergo

Uiget: Deum et unam Veritatem in cognoscendo: sed unam Veritatem in
cognitione non potest cognoscere se, aliter ac est vere; ergo. probatur minor
una veritas in cognoscendo. quod non est obiectum in aliquo fundamento: sed cognoscit
se aliter ac est cognoscit obiectum cum aliqua fictione; ergo.

Dicitur quod cognitio realiter ac et imperfecta non est quando
obiectum alio modo non est cognoscibile. ideo que privationes et negationes
cognoscibiles sunt aliter ac sunt vere, absque imperfectione cognitionis
quia privationes, et negationes necessario consequuntur positivis seu aliter ac
sunt vere cognoscere: quia propter intellectum Divinum cognoscere potest pri-
vationes, et negationes, aliter ac sunt vere non generaliter, sed affirmati-
vum esse aliquod positivum, sed per diversum et apprehendendo illam ad
modum entis positivum.

Sed contra est: apprehensio privationis ad modum
entis positivum est apprehensio ficticia sed apprehensio ficticia est imper-
fecta; ergo apprehensio negationis ad modum entis positivum Deo repugnat.
maius videtur certe, ne, nisi apprehensio cognoscit formam positivam
in obiecto, in quo nihil positivum est. probatur minor: sicut Deus est
veritas in affirmando ita est veritas in apprehendendo: sed veritas seu
affirmatio seu aliter ac est vere dicit imperfectionem; ergo apprehensio seu
aliter ac est vere est imperfecta, ac per consequens Deo repugnat.

2° Repugnat quod Deus apprehendere possit quod non potest affirmare.
sed Deus non potest affirmare privationem esse aliquod positivum; ergo minor
conceditur quod adveniens probatur maior: ideo Deus potest non affirmare
quod apprehendit quia Deus potest imperfecte, et vicere apprehendere
sed Deus non potest imperfecte et vicere apprehendere quia Deus noster
perfectus est in apprehensione; ergo repugnat quod Deus apprehendat quod affirmare
non potest. 3° Deus potest apprehendere remota negationem sed sic appre-
hendit illam ut non est vere seu ut non est; ergo sic appren-
dit et non alia concedenda est Deo.

Ad hoc impugnatum magis fundam^{tu} in ditione immutabilis
nam Deus non potest apprehendere rem, aliter ac est vere, quantum non
essentia proprie affirmativa; ergo. antem probatur 1° quia repugnat
quod veritatem aliam nomen perfectum, non essentia proprie appren-
dendi que non potest non esse, perfectissima. 2° Repugnat Deus affirmare
resalium quantum non essentia salutari. 3° cognitio non essentia
seu cognitio affirmat se, in cognitione, aliter ac est vere: sed nullus
cognitio Deo repugnat; ergo.

Sequitur Argumentum

Requiruntur contra conclusionem: remotionem cognoscitur a Deo habere
esse obiectum indivinam cognitionem: sed ens non potest habere esse obiectum
in indivinam cognitionem; ergo ens non potest a Deo cognosci

maximè videtur certè, nam eni veru habet eni obiectum in intellectu
 cognosc. probatur minor: neni hui haberet eni obiectum in diuina cognoscione
 illud eni obiectum conuaretur ad Deo: sed ad Deo non quare cauam; ergo.
 probatur maior: eni hui et eni obiectum cognatu ab intellectu, conuaret
 eni incogniti; ergo neni hui haberet eni obiectum in intellectu,
 illud eni obiectum conuaretur ad Deo.

Ad Arg. dicitur magis: haberet
 eni obiectum extrinsecè concedo: intrinsecè nego magis, et ne dicitur
 minori, nego congruè. ad prob. nego magis: ad ultimum prob. autem:
 ut dicitur obiectum cognitu practice concedo autem: cognitu speculati
 ue nego autem. et sic autem excludit a probatone nego congruè. Deu
 ergo speculatiue cognoscit eni hui et hoc habet eni obiectum extrin
 secè in actu diuino, quam ab illo effectiue procedat. quia ad hoc quod
 eni hui extrinsecè terminet cognitionem speculatiue non sequitur quod
 a Deo fiat. sed quod ut factum est factibile ab intellectu creato.

Deo namque non sequatur cognitio speculatiua, et pura contem
 platiua extrinsecè quia simul cognitio non est cognitio ficticia sed
 cognitio ficti: ne Deo non sequatur cognitio actu aspiratiue ex ordine
 quantum Deo sequatur actu aspiratiue, et ex ordine. et ob hanc rationem
 sequatur Deo cognitu practice extrinsecè, nam talis cognitio extrinsecè
 ficta est et obiecto diuina. et ideo indefensibile intellectu diuino

Arguitur 2° contra 2^{am} conclusionem: Deu cognoscit extrinsecè
 immediate, et independenter aucta cognitione; ergo Deu illa facit.
 autem probatur: sequantur omni intellectu creato Deu cognoscere hinc
 Ceterum sequantur: sed hinc Ceterum ut eni hui; ergo. Confirmatur 1°:
 sequantur omni intellectu, uerum et quicquid eni impossibile; sed Deu
 cognoscere omne uerum; ergo cognoscere quicquid eni impossibile; sed
 ad quicquid factum eni hui; ergo. 2° Deu cognoscit omnia extra hui
 finitè, quia nunquam extrinsecè; ergo illa cognoscit immediate;
 ergo factum extrinsecè. autem ut certum. 2° conuè sequitur, et videtur
 extra quia Deu non potest cognoscere extrinsecè factibile dependentes
 a cognitione, quia nunquam extrinsecè.

Ad Arg. nego autem: ad prob.
 contra maiorem, dicitur magis: hinc Ceterum ut negat ut eni hui. nego
 cognitu ut eni concedo magis, et nego congruè. Deu ergo independenter
 ab omni actu creato cognoscit aliter Deu sequantur, hinc Ceterum eni impos
 sibile sed tunc non factum extrinsecè, neque extrinsecè cognoscit extrinsecè
 in positione, quia sequantur alterum Deu, hinc Ceterum, quicquid
 non factum, nec Deu aliquid fingit cognoscere illa: ut inuenit aduerti
 xionem, nihil finit Deu affirmat. hinc Ceterum sequantur. nihil ergo fingit illa
 apprehendendo. hinc patet solutio ad 2^{am} confirmationem

am 2 2
Ad 2. Confirmationem concedo antecedenti nego ^{am 1} conseq. nam entia
possibilia, quae nunquam existunt sunt etiam cognoscuntur a Deo mes-
sitate et dependenter a cognitione possibili quia illa non cognoscun-
tur a Deo nisi ut pure possibilia et ut factibilia sunt ab intellectu
creato: et neut Deum cognoscit creatura possibile per cognitionem
Videturque illi ita pure speculativa cognoscit entia in possibili
cognoscendo illa secundum eum ignatum, et possibile, et per ordinem ad
cognitionem possibile, et ignatam

Arguitur 3.º: tunc fit ens in quando
cognoscitur non enim ad modum entis: sed Deus cognoscit non ens ad
modum entis; ergo. probatur minor: Deum cognoscit privationem et neg.
sed illas non potest cognoscere nisi ad modum entis, tunc quia obiectum
specificativum divini intellectus est ens, tunc etiam quia Deus cognoscit
privationem per formas positivas; ergo. Confirmatur: Deum cognoscit
obiecta materialia modo immateriali; ergo cognoscit non ens
ad modum entis. patet conseq. quia tunc cognoscit se aliter ac est
ens. ^{tum}

Ad 3.º argum. concedo maius et nego minus. ad probationem iterum con-
cedo maius; et nego minus. ad 1.º probationem dicimus obiectum specificativum
intellectus divini esse ens, et ideo nihil a Deo cognosci nisi ratione entis
seipsum enim non autem ad modum illius sic cognoscit Deum omnes creaturas
ratione divini essentis, non autem ad modum illius: cognoscit ergo Deum pri-
vationem, per formas positivas, et non ad modum formas positivae. Quia ap-
prehendit oculum cognitionis non applicando, et fingit aliquam formam, quod est ens
rationis sed cognoscit directe per se ipsam, et indirecte, et per motum eum
oppositum, scilicet cogitationem.

Ad confirmationem dicimus Deum cognoscere
obiecta materialia immateriali modo, quia obiecta non sunt pro-
me intelligibilia, nisi pro ut abstrahunt a materia, et simile vero cog-
nitione Deum non apprehendit materiale ut immateriale, nec fingit ali-
quod esse immateriale, ut materiale cognoscit, quod necessarium erat
ut faceret ens rationis: hoc patet in iudicio divini quod cognoscit sem-
per materiale modo immateriali quoniam transiit ad ens in. patet etiam
in intellectu humano, qui omnia cognoscit modo immateriali et per
speciem immateriali, absque eo quod imperficiat ens rationis.

Arguitur 4.º: Deum causat intellectum et actionem effectum entis
rationis; ergo et ipsum ens rationis. antequam sit certum quia Deum ut
causa universali omnia causat. conseq. vero probatur ens illo prologo
causa cuius est causa causatis; ergo. Confirmatur 1.º: sicut Deum ut
infinitum incognoscibile sic infinitum est in causis. sed cognoscit ens in
quia est infinitum incognoscendo; ergo et illud causat quia est infi-
nitum incausando.

Confirmatur 2°. Deu producit fluxa entia imperfecta abiqua
imperfectione ergo potest cauare fluxa entia ficta abiqua fictione 67

Ad 2^{am} Respondo Deu cauare actione factuq^{ue} ente /
ut uera actio est entitativa, non uero ut fictio est, quia Deu non
potest cauare fictione formaliter eadem. hoc explicari potest in
actione peccante: illam enim cauat Deu non ut actio mala est,
sed ut uera actio phurca est. Ad confirmationem dicimus cognitionem
diuinam omnia agnoscere posse, quia cognitio speculatiua curuicunt
quae sic licet imperfectiua non arguit imperfectionem, secus uero
actio practica, et factio est quae cognit^o nihil dat. Uero dat totu esse
et ideo Deu speculatiue cognoscit peccatu, actum oporatiu, et erroru
practice uero non cognoscit.

Neque eni eo infertur Deum non esse in
finitu inop^{er}, quia non potest fieri quod imperfectum est, non dero
que infinitudini, ad hoc, et alia huiusmodi gulexa, et ueruminaut
doctr^{ae} Pat^{ris} n^{ostri} Anselmi. arduu ergo illi inproposito Ep^{iscop} dicent^{es}
Omnipotentem quomodo et non omnia non potest: si non potest coarumpi
ne mentiri, nec facere uery inofari, aut quod factu est non esse
factu quomodo potest omnia? Atque hoc potest non esse potest, sed inpot^{ent}
qui ergo ne potest, non potest sed impotentia potest. ad confirmationem
dico quod si phurca imperfecta cauantur a Deo, quia non potest
essentialiter imperfecti, modo incaualitate. eni Perfecti enigit
essentialiter fieri p^{er} fictionem, quae imperfectionem arguit.

Arguitur ultimo ex Thom^{ae} 1° 2° q^{uestio} 15° art^{iculus} 1° ad 1° d^{ic}o.
Respectu idealia quibus multiplicentur ideo non cauantur a seibus
sed ab intellectu diuino comparante entiam suam ad se: sed etiam
Respectu uere relationu relationu; ergo Relationu relationu cauantur a
Deo. menta in qua forte est difficultas etiam ut Thom^{ae} loco supra
= citatu ad 1° ubi requit: Respectu multiplicantiu ideo non sunt in
= seibus creati, sed in Deo, non tamen sunt seales, sicut illi quibus multi
= plicantur seibus sed sunt Respectu intellecti a Deo.

Arguetu testimonij contracti aliqui homin^{um} propugnant Deum
facere entia rationu idealia sed cum ratio eque probet sepugnant
tiam horu entiu, ac alioru non uere in conuq^{ue} concedit^{ur} Deum fa-
cere entia rationu idealia, et alia efficere non posse. cum alijs uero
Thom^{ae} b^{er}bit^{ur} explic^{et} et menti Angelici. Inceptione seilingentio
Analogu me^o propria, ut professori calamo deprimat^{ur} genuer^{is}
seruum horum testimonioru.

9990
= imitabile =

Respectu ergo idealis formaliter sumpti sunt Relationis
Rationi, fundamentaliter vero intellecti Reali nisi: fundamentum
ergo idealium est ipsa divina essentia ad Deo cognita ut diuersi
modo participabilis, et imitabile a Creatura. Cuius diuini inte-
lectu cognoscit essentiam suam sic diuersimode imitabile fundam-
probet; ut nec intellectu fingat in essentia diuina alios Respectu ad
diuersa Creaturas. qua propter Respectu illi formaliter sumpti
in quo remanent essentia Relationi Relatiua a Creatura sunt non a
Deo. fundamentaliter vero ad Deo sunt, et non a Creatura.

= de =

Dico D. Thomas auerit Respectu illos idealis cauere ab in-
tellectu diuino sed Respectu idealis fundamentaliter sunt ipsa
siles, quia sunt ipsa diuina essentia; ergo D. Thomas non loquitur
de Relationibus fundamentaliter, que sunt ens Reale sed de Relati-
onibus Relationi, & de ipis formaliter. = tripliciter ad se potest considerari
in essentia diuina: secundum se, et absolute. 2. quatenus ab intellectu
diuino cognoscitur ut imitabile. 3. ut comparata ad Creaturas
modo diuina essentia non est fundam. proximam idealium. 2. modo
ut fundam. proximam, et Respectu illi quare cauere a Diuina co-
gnitione, cognoscitur nam essentia ut imitabile, in qua cognitione ni-
hil est fictum. in 3. consideratione essentia comparata formaliter
ad Creaturas per Relationem Relationi, simili autem comparatio non
ab intellectu diuino, sed ab intellectu creato comparatur.

Augustinus 4. an. denominatio est in uerba pronomen
a forma Reali ut Reali, & Relationi. Sectio 1. aliqua pronomen
et sent. Refero. Non loquimur de denominatione, quatenus nomina
pro nomine, sed de illa denominatione, que conuenit in calculante forma Res-
pectu alius terminis & subiecti. in quo seruetur ratio est de genere
intrinseca, que conuenit in intrinseca conuenit a forma Respectu alius
subiecti. D. 3. Partem denominationem intrinsece alius ab alio dicitur que
est forma intrinseca illius. denominatio est intrinseca, de qua in principio de
sumitur a forma intrinsece communicata subiecto. ut denominationem
Dei a Deo, denominatio cogniti a cognitione, et alij denominationem
simili. Insuper aduertit quod forma est intrinsece denominatio intrinsece
denominant aliquid subiecti. Dico enim et forma est intrinsece denominatio
Operetur. Quomodo intrinsece uero denominat potest uideri. In uerbo
docet denominationem intrinsece esse ens Inu. ita. Ratio. Insuper. Denominatio
Luce. et alij antiqui Thomistae. 2. text. inter omnia communia docet quod

Denominatio extrinseca proveniens a forma reali reali est probata con-
 cluso ratione apriori: denominatio proveniens a forma reali realiter co-
 municata est denominatio reali: sed denominatio extrinseca provenit a
 forma reali realiter communicata; ergo. maior est certa, minor quo
 ad 1^{am} certissima est, et quo ad 2^{am} probatur: communicatio reali formae est
 terminus nihil aliud est quam realiter tendit actu ad obiectum, et realiter
 terminatio obiecti: sed forma extrinseca realiter tendit ad obiectum, et obi-
 ectum realiter terminat tendentiam formae; Quia enim realiter tendit in
 partem, et partem realiter terminat Quoniam; ergo

Orgetur, et explicatur haec ratio: per hoc patet quod
 Vinum realiter communicatur parieti, partem denominatur realiter
 extrinsece vivum: sed Vinum realiter communicatur parieti; ergo
 partem denominatur realiter extrinsece vivum. maior est certa, quia
 partem denominatur vivum a Vinum communicata, ergo a Vinum
 realiter communicata denominatur realiter vivum. probatur minor:
 potest Vinum realiter videtur parietem per Vinum; ergo Vinum realiter co-
 municatur parieti antequam sit certum, et conque probatur: si potest Vinum
 realiter videtur parietem partem est realiter vivum a potest vivum; ergo.

Respondetur: quod licet Vinum tendat realiter in partem partem
 non denominatur formaliter vivum a Vinum, si intellectus non concepit
 vivum ut extrinsece inherentem in pariete: unde partem solum
 denominatur realiter fundamentaliter vivum a Vinum extrinsece de-
 nominante, formaliter vero a Vinum concepta per modum inherenti-
 in pariete = sed contra est 1° denominatio vini reali est non solum fund-
 damentaliter, sed formaliter; ergo solutio est nulla antequam probatur
 denominatio videtur non solum fundamentaliter sed etiam formaliter
 reali est; ergo et denominatio Vinum.

2° forma denominandi extrinseca
 realiter accedit ad subiectum, ergo formaliter denominat subiectum, reali-
 ter denominatum, conieq est legitima quia forma denominat subiectum
 per hoc quod accedat ad illud. antequam patet. nam Vinum realiter accedit
 ad obiectum coloratum. 3° Solutio recurrit ad denominationem extrinsecam
 sed quae procedit de denominatione extrinseca; ergo impertinens
 est solutio. 4° talis est denominatio qualis est communicatio. ergo si co-
 municatio extrinseca extrinseca est denominatio. sed communicatio
 Vinum extrinseca est; ergo et denominatio vini

Quinto subiecty denominationis intrinsece significat formam per modum
 subiecti receptiuum et subiecty denominationis extrinsece significat formam
 per modum terminantis; ergo ad hoc quod pars realis terminet
 actionem uidentem non sequitur inhærentia intrinseca facta, seu quod
 uero significatur intrinsece inhærente. Tandem: scilicet omni fictione uero
 uidet et pars realis formaliter uidetur; ergo. antequam probatur. inte-
 lectu nihil operante uero potest uideri, et pars potest uideri; ergo. ut
 clausa omni fictione uero uidet, et pars realis formaliter uidetur.

Soluentia Argum^{ta}

Arguitur: Denominatio realis prouenit a forma reali realiter comunica-
 ta sed denominatio uero non prouenit a forma realiter comunicata; ergo.
 minor probatur: denominatio uero prouenit a uero: sed uero non commu-
 nicatur realiter subiecto uero; ergo. probatur minor: uero uero commu-
 nicatur realiter subiecto, in quo est: sed uero non est realiter in subiecto
 sed in potentia uero; ergo. Confirmatur: esse uero formaliter et esse
 latronis; ergo. antequam probatur: esse uero formaliter dicit inhærentiam
 latronis: sed hoc inhæret et esse uero; ergo. esse uero et esse uero. maior
 patet quia uero est acciden^{ti}, cuius proprium est inhære. probatur minor:
 hoc inhæret non est in potentia uero quia uero pro ut inhæret in potentia uero
 denominat illud uidentem; ergo hoc inhæret et in subiecto: sed inhæret latroni
 in subiecto uero et esse uero; ergo. Ad argum^{tum} concedo maiori nego min^{or}
 ad probem concedo maiori nego min^{or} ad huius probem dicitur qd mai^{or}
 uero solum communicatur realiter in subiecto, in quo est ad huius et inhæ-
 re. concedo maiorem: in huius proprie nego maiori, ubi dicitur qd: solum
 communicatur realiter intrinsece concedo: extrinsece nego mai^{or} et du-
 tingo min^{or}: non est in subiecto sed in potentia uero inhæret et intrinsece
 concedo: ad huius, et extrinsece nego mai^{or} et conq^u ad confirm^o nego
 antequam ad probem nego mai^{or} scilicet intelligitur de inhærentia propria et intrin-
 seca, et non de adhærentia. ad probem dico quod uero est acciden^{ti} uero
 non in uero, sed in uidente: uero ergo constituit duplex concre-
 tionem, unam intrinsecam scilicet pot^{am} uidentem et hoc constituit per inhæ-
 rentiam, et per adhæ-^{am}rentiam, scilicet uero.

Hoc et ergo differ^{et} inter denominationes intrinsecas, et extrinsecas quod
 denominatio intrinseca prouenit a forma intrinsece uide^{te} in subiecto denomi-
 nato quia effectus intrinsecus non potest formaliter cauere nisi a forma
 intrinseca: forma uero est extrinsece denominata non debet inhære in
 subiecto extrinsece denominato sed uicepetit. attingere illud ad huius
 hoc est illi adhære, quia uero cauere effectus formale et extrinsecum
 et, uero uero intrinsece subiectatur in pot^{am} uidentem, et extrinsece adhæret
 subiecto uero.

63
Replicabur: quod ens est concretum accidentale; ergo forma illius et acci-
dentali: sed forma accidentali dicitur in hunc; ergo ens unum dicitur propter
malum in hunc unionem. ad replicam concedo entium esse et distinguo subiectum
propter forma accidentali dicitur in hunc in subiecto extrinsece denominato
concedo. in subiecto extrinsece denominato nego. Unum ergo in hunc dicitur
ubi in hunc. in hunc autem in hunc; et non in subiecto dicitur ergo in hunc ens
vidente, et non in hunc.

Item in hunc forma accidentali licet extrinseca
ca videtur conceptum in in subiecto, quod denominat: sed conceptus in
et conceptus in hunc; ergo omni forma licet extrinseca dicitur in hunc.
nunc et certum, quia conceptus in est proprius accidenti, quod est ens in malum
probatum maior: omni forma accidentali extrinseca, ponit nunc effectus
in subiecto, quod denominat; ergo = Respondeo, quod duplex est conceptus in
et dupliciter valet intelligi. alium in hunc proprium formam extrinsece
nominantem. alium in hunc proprium formam extrinsece informantem, sicut
in hunc in subiecto, et in effectus. conceptus non exercet unum in hunc sed in
vidente et exercet non in hunc sed in hunc.

Argues 2°. Unum non denominat subiectum unum, ut ten-
dit in illud: sed nihil est reale in hunc nisi reale tendit unionem in illud; ergo
ens unum et aliquid rationum. probatur maior. Unum pro ut tendit in subiectum
et effectus illius, ab ipso ens extrinsece specificat. sed Unum non denomi-
nat subiectum unum, ut est effectus sed secundum quod est causa formalis deno-
minari. Ergo. Distinguo magis. Unum non denominat subiectum unum, ut ten-
dit in illud tendit actus nunc concedo magis: tendit quam terminatur
et passim accipit nego magis: permittit nunc, et nego consequens.

Illud ergo concretum ut videtur a hunc non est forma, sed est subiectum:
Unum enim, quod est causa formalis extrinseca videtur, et extrinseca
unum est causa, et effectus subiecti in hunc, non diuisa tamen ratione
et enim effectus, quatenus gradum potentia tendit in subiectum et ab
ipso specificationem, causa vero quatenus exercet conceptum in hunc
ponit constituit concretum extrinsece unum, cuius est causa formalis
subiecti: et effectus quatenus exercet conceptum ad proprium actionem;
Causa vero quatenus exercet conceptum in in hunc proprium causam for-
malis extrinsece. in hoc ergo nullum reperitur abiectionem, nam causam
et causam secundum diuisam mixta ponibile est ipsi aduersarij annu-
entibus.

Arguitur 3°. hoc concretum Deum cognitum provenit a denominatione
extrinseca: sed illud est ens unum; ergo. probatur minor: si esset ens reale Deum
aliquid haberet in tempore, quod non habet ab eterno: sed hoc opponitur im-
mutabilitati diuina; ergo. Confirmatur: hoc concretum Deum cognitum est
creatum et increatum; non quia subiectum illius est increatum: non secundum
quia forma est creata; ergo et aliquid unum. Concedo maiorem nego minorem
ad probationem deinde Deum in tempore non habere aliquid extrinsece.

Quod non habuit ab eterno sed aliquid extrinsecu, qd non habuit mu-
tatione cogiti na cognoscentis. ad confiteri dico illud concertu esse
creatum quia in contentu accidentalibus denominat unitate affirmat
de concertum illud accidentale et propter eandem rationem

Aligua dubiola Resolventur

Supposito qd id apot intellectua ponit efficere eni hui. Inquiruntur an illud po-
sit fieri per tri opirat intellectui. affirmatue respondetur et obicitur proba-
tur simplex aprensivo potest comparare animi ut superius ad sua infere-
ria: hoc ipsum potest affirmare per uditum, et illatue inferre per actus
ducuntur: sed totum hoc ut eni hui; ergo eni hui potest fieri per aprensio-
nem, uditum, et ducuntur. Inquiruntur 2°: an eni hui fiat per actum reflexi-
um? Respondetur eni hui aliquando fieri per actum proprium reflexum, quia
cognitio animali cognoscere formam illam cognitione ut intrinsecu anima
E. potest, etiam hui fieri per actum directum ut patet in cognitione alterius
Dei, et in cognitione Relationis Dei ad Creaturas; ergo proprie loquendo
eni hui potest fieri per actum reflexum, et per actum directum

Inquiruntur 3°: an eni hui cum fundam^{to} emittat per emitt^{am} fundam^{ti}
negatua respondetur, et probatur: nem hui emittit per emitt^{am} fundam^{ti}
non emittit quare fictum, sed inquantu emittit eni hui seale ne hui hui
non est prius homo: quia emittit per emitt^{am} diuina sed eni hui et eni
quare fictum ergo non emittit per emitt^{am} fundam^{ti}.

Dicitur hui ratio probat eni hui fundam^{ti} in ente seale non emittit
re per emitt^{am} fundam^{ti}: quid ergo dicendum est in uoy eni hui fundam^{ti}
in alio? similitex negatua respondetur quia emitt^{am} non potest actuari hoc
est conuenire emittentem nisi unica emittentem. ne una albedo non
potest dealbare nisi unice subiectum, et una emitt^{am} emitt^{am} seale non potest
facere emittentem duo emitt^{am} seale; pariter ergo.

Dicitur licet emitt^{am} sit actu emitt^{am} potest emitt^{am} seale actuari eni hui. ergo
eni hui potest emittit per emitt^{am} emitt^{am} seale. antequam probatur: specia est actua
tis in linea intentionali: sed specia seale potest actu representare eni hui; ergo
emittentia seale potest actuari eni hui. neq antequam ad probat^{am} detingo magis:
specia et actu emitt^{am} per modum principij representationis concedo magis: per mo-
dum terminu intrinsecu emitt^{am} nego magis: concedo magis, et nego conuam
emitt^{am} ergo est ultimis terminu intrinsecu hui emittentis, specia uero ter-
minu uoce et principij representationis extrinsecu; unde nulla est paritas
patet hoc. nam uoce specia in Angelo significat hominem, leonem, et alia
uoce uero emittentia non potest emittentem sed de hominem, et leonem.

Quæritur 2: an enim huius habeat propriam speciem representationis? dico enim huius non habere propriam speciem sed cognoscere per speciem entis realis. Probatur ratione: enim huius representationem potest per speciem entis realis: sed aliunde enim huius non potest habere speciem propriam quia non potest esse in se ipsis essentia; ergo. maior probatur: ipsa enim entis realis est representatio antecedens cognoscibilitatem entis huius: sed speciem antecedens cognoscibilitatem entis huius potest secundum se representare illud; ergo. maior et certa et minor probatur in eadem diuina, quæ propter eandem rationem potest representari Creaturam

Dico: enim huius representationem per speciem realem habere realem intelligibilitatem quia in se est intelligibile inquantum representatur, nego nequa illoquatur de intelligibilitate realem, quæ se habet et existit quia in obiecto nihil reale respicit. Quæ speciem realem inquantum representat enim huius, explicat realitatem non realem intelligibilitatem, uicem enim diuina pro ut representari Creaturam non explicat infinitudinem in se presentando

Inquiri præcipue utrum enim huius conueniat in aggregato ad extremum realem, et enim cognitione falso adueniente illa entia. negatiua respondetur contrafluxum recentiorum sententiarum, in extremum que enim huius conuenit in esse facti, et impossibile ab omni ente reali durante. probatur: enim huius et quod tantum habet esse in intellectu fingente: sed quæ hoc modo habet esse durante ab omni ente reali; ergo. probatur minor: enim reale in fictione habet et habere potest esse in se natura; ergo. Probatur: aggregatum, et in duobus entibus, et enim cognitione falso adueniente et in reali; ergo. tenentur probatur: tale aggregatum conuenit enim extremum realem, et in reali cognitionem; ergo et in reali.

Dico: enim huius conuenit in cognoscere ergo in ipsa cognitione, quæ reali est. durante autem: conuenit in cognoscere actiue nego autem. terminatur in dubio ergo. in cognoscere practice concedo. speculatiue nego autem et conuenit. solutio conuenit enim dictum: enim rationis conuenit in termino cognitionis practice fingentis. ipsa uero cognitio non nisi casualiter entis huius dici ualeat

Probatur: terminus cognitionis semper est aliquid reale; ergo et cognitio ipsa terminatur in ulla. autem probatur: terminus unius cognitionis homo est rationalis, et irrationalis et idem cum termino huius cognitionis homo est rationalis, et irrationalis sed terminus huius est realis; ergo et terminus huius probatur maior: pro positione uero, solus distinguuntur huius particulam copulatiuam et diuidentur sed particulam uero non inueniuntur enim terminis, sed enim cognitionis; ergo.

Nego autem, ad probandum nego maior. ad huius probandum dico maior: solus diuidentur autem per particulam copulatiuam, et diuidentur eodem modo significandi concedo maior: in significandi nego maior: sic diuidentur huius et nego conuenit. Ergo quæ sitio determinate enunciat identitatem hominum cum rationalitate et cum irrationalitate quæ identitatem ficticiam et repugnantem. Ergo in determinate

2 2
 est, et diuinitas, solum sanuitur identitate homini cum aliquo
 est in extrema, que uera est quia homo est rationali
 In ista terminu huius cognitionis homo est irrationali et iden-
 titate sicut irrationali cum homini: sed hęc identitate est enolatoris; ergo
 est sicut non diuinitas ab omni ente reali. probetur maior: terminu
 huius cognitionis ut quod ueritas affirmat: sed affirmat identitate reali, ex ratione
 cum homine; ergo = dicitur maior: ut identitate reali, que datur ratio
 maior que figuratur concedo maior, affirmat equide, propositio illa identi-
 tate que est in omni uero, ac ueritate uet, et ideo ficta est, et ab omni ente
 reali diuinita. et hęc uobis sufficiant de ente uero leuissimo, circa quod se
 ueritiora decidimus, si in illo aliquid est ueritabile.

Tractatu 3. de Universalibus

Conglicare entium naturam, ut facilius aequamini intentiones logica-
 les, nunc de ipso naturam uirtutem uerbo. ad logicam enim spectat de uni-
 uersalibus formaliter nunc tractare, et ideo in propria tractatu agens
 diem est de uniuersalibus incommuni, de fundam uniuersalium, et de casu
 ipsorum. sed ut clarior procedamus ad uerbo, aliud est uniuersale ex igni-
 ficando, aliud interpretando, aliud in casu, et aliud in eundo, ut sig-
 ficando, 1° est quod significat se pluribus conuenienter, ut hęc uobis homo
 significat uobis huiusmodi conuenienter, Petro, et Paulo. 2° est quod plura
 conuenienter ut idea artificii. 3° est quod plura causat, ut Deus

- = In uniuersale in eundo de quo exprimitur est uerbo aptus ad eundem
- = in multi, sine unum aptus significari de multi. in huius definitionibus
 1^a traditur ut uentura. 2^a uero ut descriptiva, quia predicabilis est
 proprietas uniuersalis. in data definitione sequitur tria prerequisite ad
 uniuersale, scilicet unitatem significatam per unum, aptitudinem
 ad eundem in pluribus, et plura inferiora. Unitas conuenienter debet esse
 perfecta in nomine, et uel significata per nomen: et hac de causa
 analogum ut ens, et terminus completus, ut omni homo, et cluduntur
 ab uniuersalitate logica. Insuper aduertite quod unum desinitur per
 hoc quod ut in diuisione uerbo, et diuisionem a quolibet alio = unde unum
 dicitur casu diuisionis, et tunc maior est unitas, quando nomen est diuino.
 Diuino enim, et sit per predicata formalia ut ueritate constitutiva, et per
 predicata materialia, scilicet per singularitatem. 1^a diuisione diuiditur ge-
 nus in duas species, uocatur que diuisione formalis; quia per exercetur uerbo
 predicata centralia, Rationalis scilicet, et irrationalis. 2^a diuisione

dividitur species unius individua, Ut homo in Petru, et Anny. Uoca
traque materiali, numerica, et individuali hęc divisione, quia causatur
per propria materialia, seu individualia. Unitas divisioni opposita
dicitur formalis, pro ut dicit car. divisioni formalis, materiali vero
pro ut dicit car. divisioni materiali.

De 1^a Unitate scilicet formali, et non de materiali intelligent
di, et diu dicitur uniuersale, cui ^{at uero} quando dicitur eius actus
ad euendū in multu intelligendum est de aptitudine reru nature
qz formaliter ad euendū in multu cum diuisione, et identitate cons
illu: quapropter nat diuina non est uniuersali quia est inducna in
tribus generibz. nec mat^a est uniuersali respectu formaru substantiaru
quia non identifiatur cum illis.

Notate quod uniuersale est
duplex metaphisicu, et logicu. Uniuersale metaphisicu est nat secun
du p^rdicata essentialia, et sine singularibus concepta. Uniuersale logic
addit ad metaphisicu respectu, et ordinu ad inferiora ea quo requiritur
uniuersale logicu consistat ea natura, et ex forma relatiua. Uniuersale
nominu pro nat^a abstracta dicitur uniuersale fundamentalter, et ideo
uniuersale metaphisicu dicitur fundam^{tem} produm uniuersali loqui
Uniuersale namqz logicu consistat ea natura, et ea actu abstracte
ea forma relatiua, de omnibus ergo agendū est imp^retraciatu. in
cipimus tamen a natura quę est fundamentu totius uniuersalita
tu

Duplex 1^a de nat^a Uniuersali, de Unitate, et
distinctione illius. Inquis 1^a Otrū apaxte res dicitur naturę
uniuersales? Sectio 1^a Referuntia antiquorum placita (circa

Circa propriu dubium Dant ex hac p^rferunt antiquorum sent^{ia}
nam Heraclitu et Cratiu ac emp^r Pictauoru, et Academicu apu
bant ei natu illud axioma de singularibus non datur sententia, omnes
sententiam de medio tollant, quia omnia credebant singularia. hęc
sent^a delegata fuit a Platone, et eui discipulo Aristotele. qui inuictu
me probant de singularibus quatenus conueniunt in aliqua ratione
communi fluxa scilicet, et demonstrari, sed infidei danda et Aristotele
et alijs authoribus Plato dixerunt inuicem grecoru, qui diuinitu nuncupa
tu est ut primu errorem istaru in alijs modis nota mure lapsu
et.

Sed contra concludimus ^{1.} omne quod ^{est} contra ^{te} Petri et regulariter 66
 maliter; ergo non est uniuersale fundamentale. Antem est certum, et aucto-
 probatur: uniuersale, et irregulari opponitur; ergo quod est uniuersale non est im-
 uersale. Confirmatur: nat^a Petri identificatur cum irregularitate; sed un-
 diuersitas non potest esse ⁱⁿ uniuersalitati; ergo. Confirmatur: omne
 quod est contra Petri est generabile et corruptibile; sed quod est generabile et cor-
 ruptibile non est uniuersale, quia uniuersale est generabile et incor-
 ruptibile; ergo.

^{Ad 2.} ^{concedo} antequam conueniat ad probandum dicimus uniu-
 uersaliter informalem non concludere uniuersalitate fundamentale, hinc
 enim conuenit in eo quod nat^a Petri et irregulari capam ut ad uniu-
 uersalitate formalis unitatis abstractionis, quod optime conuenit sicut cum
 eadem natura que nat^a Petri irregulari in Petri simili est naturae sicut
 Pauli, et ideo licet nat^a Petri irregulari et irregulari non sit un-
 uersaliter formaliter, propter uero propter aduenit uniuersaliter, in forma
 ut nat^a Petri et Pauli concipitur ut una naturae

^{Ad 3.} dicimus nat^a Petri identificari realiter cum irregu-
 laritate, et uniuersaliter ad illa distinguuntur; unde ostenditur quod nat^a ut licet
 aliter dist^a irregularitate fundam^{en}taliter conceptu, communis uniuersali-
 tati. ad 2. confirmamus dicimus nat^a Petri esse essentialiter incorruptibilem
 quatenus natura, que nunc essentia potest non esse: hoc autem
 nat^a incorruptibile phisice incorruptibile est metaphysice essentialiter, quia
 predicata essentialis, et metaphysice naturae independentes ab essentia
 habent conditionem necessariam, et indefectibilem, que negentur ut ad euentum
 scientificam, et ad uniuersalitatem.

^{Ad 4.} dicimus corruptibilitas est predicatum essentialis naturae
 materialis, et phisice essentialis illius: sed predicatum essentialis conuenit
 nat^a uniuersali metaphysice; ergo nat^a metaphysice sumpta est corruptibilis.
 Respondens conuenientiam, non ueritatem, quia ^{ad} nat^a materialis habere has
 predicata essentialia necessario ueritatem conuenit, et indefectibile, et ideo
 natura materialis necessario incorruptibilis est metaphysice; qualicet
 tunc importet corruptibilitatem, illud dicit tunc per ordinem ad naturam
 phisicam, et non secundum conditionem metaphysicam.

^{Ad 5.} natura uniuersalis sunt corruptibilis: sed uniuersalis
 phisice fundam^{en}taliter ad uniuersalitatem ergo pro ut phisice fundam^{en}taliter ad
 uniuersalitatem non corruptibilis. concedimus propter nego conuenit naturae
 enim non corruptibilis uniuersalis phisice, uniuersalis phisice fundam^{en}taliter
 ad uniuersalitatem, non tamen phisice fundam^{en}taliter pro ut non corrup-
 tibilis, nec non formaliter corruptibilis secundum quod fundam^{en}taliter uniu-
 uersalis fundam^{en}taliter ergo illud quatenus uniuersalis sunt, et quatenus phisice
 necessariam inter se conueniunt, que omnia in nat^a corruptibilis incorrupti-
 biliter, signate, et obiective reperientur. quantum illa conuenit et simili-
 tudo

Exercitio quo ad ^{am} essentiam ut defectibili? Solus 2°: nat^a a parte sui non
 est apta ad evadendum in multum; ergo nat^a a parte sui non est fundamentum
 saltem univocum, antequam probatur: omni nat^a est essentialiter irregularis,
 sed quod est essentialiter irregularis non est aptum ad evadendum in multum; ergo
 dicitur antequam: non est apta ad evadendum in multum univocum concedo
 univocum metaphisice nego antequam, et consequens. apta est ergo nat^a ad evan-
 dum in multum univocum abstractione singularitate, univocum vero cons-
 tractione apta est ad evadendum in multum formaliter, quatenus est
 apta ut abstractetur a singularitatibus.

Questio 2^a Utrum nat^a a se habet aliquam
 unitatem positivam, & negativam communem pluribus.

Sectio 1^a explicatur status, et referuntur sententiae

Indubium est nat^a ^{am} essentem irregularibus esse unam unitatem ^{am} uni-
 versalem, quia nat^a ^{am} reperitur in Petro proculdubio est unum naturae. Pauli. Ex
terminum etiam est nat^a a se esse unam unitatem irregulari, et individuali, quia
Petro a se ut individuum irregulari individuum in se, et ab omni alio indivi-
 duo distinctum, et divinum. Veritatem ergo sequens dubium circa unitatem forma-
 lem, et propriam. Inquirent quae est nat^a quae est in Petro, et in Paulo ut una
 et eadem nat^a formaliter, ita ut retineat unitatem formalem, licet individuali-
 ter sit multiplicata.

Sed ut claritate possibile in se, ratio obscure procedatur
 in memoriam revoce unum esse individuum esse, et divinum a quo libet alio
 unde qualis fuerit individuum, retineat divisionem talem esse indivisibile, illud ergo in quo
 datur causa divisionis per principia irregularia, materialia, et numerica, et
 unum numerice, quae unitas materialis est inter omnia unitatem, quae individuali-
 ter irregulari nulla admittit divisionem. nat^a vero in qua datur causa divisionis per
 principia formalia, sive generica, sive specifica, et una unitate formali com-
 muni de qua impugnetur.

Adverte etiam quod nat^a quae denominatur uni-
 versali potest considerari tripliciter. 1° voluntate, metaphisice, & secundu-
 m se, in quo sensu nat^a solum dicitur predicata essentialiter, sed non omni predicatio
 accidentali. 2° status et tractus essentis, sive a parte sui, in quo natura non
 solum dicitur esse predicata essentialiter, sed forma quo ipse accidentaliter con-
 sistit. 3° status dicitur logicus, in quo nat^a propter predicata essentialia dicitur
 quae denominatur intentionalis generis, speciei, et similibus.

Tandem adverte quod unitas formalis alia est propria,
 negativam alia. Unitas positiva consistit in eo quod eadem natura ut absolute, et
 positive apta ad evadendum in pluribus, & apta duplicibus. Unitas communis negativam
 consistit in eo quod nat^a non sit determinata aliquod individuum, sed indifferenter
 se habeat ut sit, & non sit eadem in pluribus. de duplici ergo unitate procedit
 questio.

et demat^a induplici statu considerata, nimirum de nat^a unitate secundum se 6:]
et de nat^a a parte rei existentis. Quod ergo supra i. serva docet nat^a a parte rei
habere unitatem formalem pluribus communem. pro hac sent^a citatur Scotus
et in certamen contra Thomam adducitur. sed infidei danda est. Illud
Alexandro Docto, et ingenioso Scotus subditulo Doctor immerito protul
la sent^a allegata. sed quid quid sit. Scotus communiter defendit veri
tatem formalem naturae: dixerunt modo tamen: alij enim docent naturam
esse unam influxibus aptu, positivu, et formaliter. ita ut nat^a Petri aptu
et formaliter sit nat^a Pauli. alij dicunt nat^a esse simpliciter communem
aptitudinaliter ita ut nat^a Petri non repugnet esse naturam Pauli, et ita
ut nat^a Petri possit esse nat^a Pauli. Authores supra allegati et cum eo
philosophi recentiori in subtile scola docent nat^a esse unam unitate negati
va aptitudinali, ita ut nat^a Petri esse non contradicat repugnantiam ut sit
in Pauli.

Pater. Porro docet nat^a habere unit^a formalem perfectam
pluribus communem hanc vero unitatem esse perfectam naturae in status
solitudinis sive naturae secundum se consideratae. et sic ad inferiora non
descendere. Thomae, et Seneca in audito fidei communione docent nat^a
secundum se esse unam negativam, et naturam a parte rei nullam habere
unitatem pluribus communem. Concedunt vero unitatem formalem, quae
identificatur cum unitate numerica: hae autem unitas iam appellatur
unitas transcendentalis, iam unitas importans eam divisionem per se
formalia, iam unitas similitudinis, sive uniformitatis, et alij no
minibus, et ideo rei satu carissima tantu nominibus docetur. et
additur: et quantum non sperant clariorum reddere lucem, vixi tamen
conclusionibus difficultatem solvam, ut ordinate saltim procedamus.

Sectio 2. Conclusio

Natura a parte rei non est una formaliter positivae, nec aptu, nec aptitudinis
duplicem partem continet conclusio, et quo ad probatorem ratione: nat^a essentis
a parte rei est multiplex formaliter positivae: sed nat^a multiplex formaliter positivae
non est positivae una; ergo. minor est certa, quia unitas actuali positivae oppositur
cum multiplicitate positivae. maior probatur: nec essentis uniuscuiuslibet cons
tituit plura singularia formaliter positivae sed nat^a constituit plura singularia
formaliter positivae et multiplex formaliter positivae; ergo. minor videtur cer
ta, et maior patet quia Petrus et Paulus sunt duo homines formaliter positivae
essentis. Confirmatur: Petrus dicitur a Paulo non solum in individua
tate, sed etiam in nat^a humana; ead^a nat^a humana Petri est actu formaliter
diversa a nat^a humana Pauli. hae ratio est legitima quia distinctio essentialis
humana est distinctio formalis quia unitas interpretata essentialis sententia
probatur: Petrus, et Paulus non solum sunt duo individua, sed etiam sunt duo
homines distincti sed constituitur individua distincta singularitate distincta
ergo debent constitui homines distincti ab humanitate distincta

sed sunt duo homines acti formaliter positae distincti; ergo natura illi
est acti formaliter positae distincta; ergo non est una, et eadem natura formaliter
9 Dicitur Petrus quod natura eorum in regularibus est diuina realiter, et
numerice ratione irregularitatis, in diuina vero formaliter est ergo diuina realiter
una in diuina formaliter, ergo non est aliqua sequentia nam prius est
merita non oportet unitate formali sed tantum unitate numerice; sed con-
tra est 1° natura eorum in deo, et Paulo^{us} diuina formaliter positae; ergo non
probatur Petrus et Paulus non esse non distincti et diuina in regularibus
sed etiam non duo homines formaliter positae: sed acti positae non duo ho-
mines unat^{us} humana; ergo.

Secundo: implicat quod eadem natura realiter sit et aliquid capite
realiter diuina, et distincta, et quod non sit formaliter diuina, et distincta; ergo
implicat quod. autem probatur: multiplicata distinctio, seu diuina sunt propo-
sita inuicem in omni unitate, seu formalitate; ergo. 3° si natura eorum eadem
in regularibus acti formaliter positae saluaretur multiplicata personarum cum
unitate naturae: sed hoc est falsum, quia in creatis saluaretur inefabile, et in-
comprehensibile in seipsum^{us} inuicem; ergo.

9 Ad dicta probata manet de se conclusionem, quia natura non habet
aptitudinem ad id, quod non essentialiter sequatur: sed natura Petri sequatur eius
in Paulo acti formaliter positae; ergo natura eorum ad se non est una forma-
liter positae, ad se in aptitudine. probatur minor: natura Petri acti formal-
liter constituit Petrum distinctum in disparitate a Paulo: sed natura quoque
acti constituit Petrum non potest esse in Paulo; ergo. probatur conclusio:
unitas dependens a conditione inuicem est inuicem: talis ut unitas apti-
tudinalis; ergo probatur minor: a principio naturae Petri ut in Pauli depen-
det ab eo quod natura Petri non identificetur cum irregularitate: sed hoc
est impossibile; ergo.

sectio 3^a impugnatur unitas negatiua nat^{us}
ad se. ^{1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a}
Natura ad se non est communis pluribus negatiua. conclusio nec
dum est contra Mericem, et alios. soluta, sed etiam contra Caeteram
asserentem naturam eorum esse unam negatiua, eo quod irregulari
non est sed ea ipsa doctrina probatur. nostra conclusio: natura positae a pro-
priate aliquo in diuino non est negatiua communis: sed natura ad se est
a propriate aliquo in diuino; ergo non est communis negatiua. maior corat
in communem explanationem unitatis negatiua. ulterius probatur: tunc
natura est negatiua communis quando ipse non sequatur esse in multis
sed natura positae a propriate aliquo in diuino sequatur esse in multis;
ergo

Mine efficaciter natiua propria minor: nat^a ag^a lei est nat^a g^a n^ate
 re singulari: sed nat^a g^a n^ate singulari et ag^a n^ate aliquo indivi
 duo; ergo. maior et certa, minor probata maiori in conclusionibus antecedent
 tibus, uterque que natiua: nat^a actu et positive identificate cum aliquo
 individuo et illi appropriata: sed nat^a positive singulari et actu positive
 identificate cum individuo; ergo. Confirmatur: nat^a cuiuslibetque est in
 multis individuis non est una communis negatur: sed nat^a ag^a lei ^{am ter} sequi
 quod est in multis individuis; ergo. Dicit^r nat^a contenta sequi quod est
 in multo non esse, et ratione naturae, sed ratione fecerit cum qua
 identificate: contra: natura Petri non potest esse in multo ratione fecerit
 certitudo identificate: sed impossibile est quod nat^a Petri non identificate
 cum sua fecerit; ergo impossibile est quod nat^a Petri sit in mul
 ti. Uterque: cum dicitur nat^a ag^a lei ^{am ter} esse non dicitur sequi ad
 eundem in multo et loquitur de nat^a incommuni, et tunc im
 plicatio est propositio, et aliunde nobis non dicitur, loquitur
 in universali, et reali, et tunc nat^a esse est singulari ac per
 consequens appropriata positive aliquo individuo; ergo implicatio
 est assertio, et aliunde contra chorum cantari, et argum^{ti} efficacia non
 infungit.

Ingenium: non sequitur natura ut sit in multo et procedit
 in nat^a metaphisice, et recurrendum inconsiderata, habita ut in ledio
 tinte an singularitate. n^o primum solutio non est ad rem, qua quod pro
 cedit de nat^a unitate: n^o secundum est falsum: probatur hoc: nat^a
 Petri ut in se distincta an singularitate Petri non potest non esse Petri na
 tura; ergo talis nat^a esse pro ut in se distincta an singularitate est Petri
 natura; ergo est singulari; ergo esse non est communis. consequens
 non legitur. antem probatur: nat^a Petri esse ut in se distincta a
 singularitate non potest esse nat^a Pauli, quia illa natura non potest
 in se identificari esse, et ratione n^o cum subiecta realiter distincta
 ergo. Dicit^r nat^a ag^a lei esse esse non singulari formaliter, quia nat^a
 et singulari distincta formaliter est naturalis: sed contra est
 quia simili distinctio ut implicatio scienda est: illa tamen generalis sig
 nificatur unitate negativa: nat^a ag^a lei et realiter entitatis singulari
 in se distincta: sed nat^a realiter entitatis singulari non potest esse com
 muni negative; ergo. maior et certa, probata minor: nat^a realiter entitatis
 singulari non potest esse realiter in Petro, et Paulo: sed natura, que non po
 test esse in Petro, et Paulo non est communis negative, quia simili naturalis
 est essentialiter appropriata unica individuo; ergo.

in

112

lectio 4^a explicatio unitatis naturae ap^{te} lei
 In nat^a ap^{te} lei datur unitas formalis positiva fluxibus communi fieri
 damentaliter remota. conclusio potius explicatio, quam in quibus intelligit
 quapropter advertit quod unitas formalis et simplex, atq^{ue} impropria
 et alia propria, et stricta. hoc dicit axiomaticam dicitur, et dicitur
 in natura, illa vero, conclusio dicitur similitudinem, seu diversitatem, de hac
 ergo unitate intelligit et conclusio, illa que probatur ex Thomae
 propositionum, sectione 2^a ubi inquit. Solus est simul Plato in humani-
 tate non, quam eadem numero humanitate introque eadem

ratione probatur conclusio: unitas formalis positiva fundamen-
 taliter remota. et illa que nat^a ap^{te} lei probatur arguitur ut conclusio ut
 communis, et univocaliter. sed natura humana ap^{te} lei probatur fundamentum ut
 concipitur ut communi, et univocaliter; ergo nat^a humana ap^{te} lei est una
 unitas fundamentalis, major et certa et univocaliter, tunc quia nat^a h^um^a
 Petri et simili nat^a h^um^a Pauli in quibus formalibus, tunc etiam
 quia Petrus minus difert a Paulo, quam ab equo in quibus formalibus, ergo
 nat^a humana Petri simili et naturae Pauli ergo in nat^a humana ap^{te} lei
 datur unitas formalis univocaliter, et convenienter fundam^{en}taliter unitatem
 officio formaliter talem. Dicit nat^a humana ap^{te} lei est univocaliter, sed in
 dicitur conclusio unitatis formalis; ergo nat^a h^um^a ap^{te} lei est univocaliter
 formaliter. solutio constat ex dictis in 1^a questione, nunc autem dicimus
 quod unitatem. Excludere omnem unitatem formalem strictam oppositam de
 ratione et distinctione naturae: quia naturae singulariter in fluxibus unit
 iudicium est in illis distincta, diversa, et multiplicata: singulariter autem
 non opponitur similitudini, et convenienti, quae opponitur in fluxibus
 duali, et distincta, ut ab inductione patet in omnibus fluxibus, et in
 nat^a convenientibus.

lectio 5^a explicatio unitatis naturae secundum se
 Nat^a secundum se non est una, et communis fluxibus unitate positiva
 sed unica et communis fluxibus negativae. dicitur in 1^a conclusio et
 1^a et 2^a et 3^a et 4^a et 5^a et 6^a et 7^a et 8^a et 9^a et 10^a et 11^a et 12^a et 13^a et 14^a et 15^a et 16^a et 17^a et 18^a et 19^a et 20^a
 cetera essentialia. sed unitas formalis positiva non est positivae essentialis
 naturae; ergo nat^a secundum se non est una unitate communis positivae
 maior constat ex notabilibus et minor probatur: positivae essentialis naturae
 non conveniunt in omni statu: sed unitas formalis positiva non convenit
 naturae in omni statu, ut manet probatum; ergo. Conclusio: quod con-
 venit nat^a secundum se positivae convenit illi in omni statu sed unitas
 formalis positiva non convenit naturae unitate positivae; ergo unitas for-
 malis positiva non convenit naturae in statu secundum se

Confirmatio: nat. pluribus positae communis est natura, quae una
 in se consistere potest pluribus communicari: sed nat. in nullo statu reali
 potest pluribus communicari una in se consistens; ergo nat. in statu reali
 dum in non est positae una. probatur minor: nat. singulariter
 non potest esse in pluribus individuis una in se consistens; ergo natura
 una in se consistens in nullo statu reali potest esse in pluribus individuis.

2^a pars conclusionis, expressere docetur ad Thomam Capite 2° de ente
 = et creata per hoc verba: si quaeratur utrum una natura possit dici
 = una, et plures naturas dicendum est, quia utrumque est contra intel-
 = lectum humanitatis. = hinc videtur ratione concludi: natura carnis una
 = secundum positivum universalitatis, sive unitatis communis est una communi
 = negativae: sed nat. secundum se caret impedim. positivum universalitatis
 = sive unitatis communis: caret etiam singularitate, quae est unicum unum
 = sive unitatis communis: ergo nat. in statu secundum
 = se est una unitate communi negativae

Solvuntur Argum. Scotistarum

Argumentum: Unitas formalis est care divisione in principia formalibus: sed
 nat. a se caret divisione in principia formalibus; ergo, probabile minor: una
 et eadem nat. a se segetur in pluribus individuis; ergo, autem probatur:

Petrus, et Paulus nondutinsistentia formaliter in nat. humana, sed solentem
 singularitatem: caret enim distinctione specifica; ergo, una et eadem nat.
 formaliter a se segetur in Petro, et Paulo; ergo, et plures individuis

Confirmatur: Petrus, et Paulus a se sunt species individuis; ergo Petrus
 et Paulus a se nondutinsistentia generis principia specifica; ergo naturas
 Petri, et Pauli est una formaliter.

It solvitur argum. advenit dicitur
 Men, quod veniat inter distinctionem, divisionem, et diversitatem. distinctio
 enim opponitur identitati, non unioni, conque enim distinctio ab anima
 unita, nec similitudine, Petrus enim, distinguitur a Paulo sibi simili, diversio
 opponitur unioni, et identitati, et sic duo individua separata sunt dis-
 tincta, et non unita. diversitas opponitur similitudini, et identitati, ea enim
 quae diversa sunt, et distincta, et dissimilia sunt: sic Petrus distinctus est, et
 diversus ab equo, a Paulo vero distinctus est, non autem diversus.

Insuper advenit quod nat. humana a se dividitur, et multipli-
 catia in pluribus individuis non solum per proprietates materiales, seu indi-
 vidualia, sed etiam per predicata formalia: hoc autem diversio extremis
 dicitur a predicatu individualibus, exercetur autem in predicatu formalibus
 quia predicata individualia identificantur cum predicatu formalibus, ideo
 quae multiplicati, divisi, et distincti predicatu materialibus, non possunt
 non multiplicari predicata formalia.

In quibus ad argum^{tu}m. conceda maiori nego minori. ad probem distingo maiorem. una, et
 eadem nat^a unitate similitudini concedo antem: unitate identitatis nego antem: et contra.
 Petrus ergo in nat^a ad^{tu} formaliter distinguitur a nat^a Pauli non dicitur ordo dicitur
 nec dicitur ordo dicitur similitudini et consuetudinis, sed idem dicitur ordo dicitur
 titati, ordo que ad principii individualium. ad includendum utrumque dicitur ordo dicitur
 dicitur Petrus et Paulum ad^{tu} lei non distinguitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 quia in eadem specie formaliter ad^{tu} lei, sed per negationem suppositi, scilicet
 quia ad^{tu} lei non datur dicitur, nec identitatis dicitur formaliter, quia non datur
 tuz speciei formaliter. Ad quo patet, ad confirmationem. quia eadem suppositi dicitur
 litem importat, Petrus enim ad^{tu} lei non est speciei dicitur a Pauli, et hoc
 tamen non negatur indituitio speciei, siue unitate speciei formaliter, quia ad^{tu} lei
 non datur speciei formaliter, ad quam negatur dicitur, siue unitate speciei formaliter
 maliter: sic similiter hoc antecedenti uero Deo non est dicitur speciei formaliter
 maliter a Creatura, non negatur quod sit eadem speciei cum illa, quia Deus
 in nulla est speciei: sic etiam hoc antecedenti est latiori non dicitur
 realiter ab alio, non negatur quod realiter identitatis. Sed multipliciter respici
 cabu: est concessu in hunc modum. Petrus et Paulus sunt ad^{tu} lei eadem nat^a
 tuz speciei fundamentaliter: sed speciei fundamentaliter est igitur nat^a Petri
 et Pauli ergo Petrus et Paulus sunt ad^{tu} lei eadem nat^a ad^{tu} lei
 pondus est doctrina tradita in sectione 2^a Petrum, et Paulum eum eadem
 speciei fundamentaliter quia similitudo in natura dicitur et fundam^{tu} ut inteli
 ctu concipiat in Petro, et Paulo unam speciem: in quo idem requiritur quod
 nat^a Petri non sit diversa a nat^a Pauli, maxime uero quod dicitur non sit;
 sunt ergo eadem nat^a per similitudinem, et non per identitatem.
 Insuper eadem est formaliter nat^a Petri, ac nat^a Pauli; ergo Petrus et
 Paulus sunt eadem nat^a formaliter per identitatem. antem probatur:
 ubi nulla datur dicitur formalis datur identitatis formalis: sed inter nat^a Petri
 et Pauli nulla datur dicitur formalis; ergo probatur minor: dicitur quod
 datur inter tales naturas datur apud dicitur materialibus: sed dicitur
 datur apud dicitur materialibus non est dicitur formalis, sed solum est dicitur
 datur materialis; ergo inter nat^a Petri, et Pauli solum datur dicitur materialis
 datur ergo inter igitur solum est datur dicitur materialis: sed hoc non
 datur identitatis formalis; ergo Petrus et Paulus sunt eadem nat^a formaliter
 realiter per identitatem. Ad replicam nego antem. ad probem conceda
 maiori nego mino. ad eum probem conceda maiori dicitur mino: non est dicitur
 datur formalis pro ut est datur inter datur formalis nego mino. pro ut
 est datur inter datur materialia concedo mino. datur ergo datur a
 datur materialibus, et est datur inter datur materialia, materialibus
 est secundum quod datur apud datur materialibus, et secundum quod datur
 illa est datur, igitur uero datur pro ut est datur inter datur formalis
 est datur formalis: et ratio est quia datur requiritur nat^a extremum, ideo
 que datur quod datur inter formas Petri, et Pauli est et datur datur
 formalis, sicut datur, quod datur inter duo accidentia et datur accidentibus
 et datur, quod datur inter duo extrema datur et et datur latiori.

11

11

Inveni: Dicitur extra angularetibus nequit exerceat in natura; 70
ergo solutio est nulla. antea probatur: ideo tunc dicitur exerceatur in natura
in qua singularitatem identificatur cum natu: sed hęc ratio est nulla;
ergo probatur minor: sicut dicitur extra angularetibus ita unita si
multitudine unita anatura: sed unita similitudini non exerceatur in natu
singularitatem identificatur cum natura ergo nec dicitur extra angula
retibus exerceatur in natura. Confirmatur: singularitas Petri est
diversa anati Pauli: sed nat^a Petri identificata cum singularitate non
est diversa; ergo idem quod pauli sic replic. et confirmat. digna respondet
singularitatem non esse capacem convenientis, et similitudini, et nat^a
non esse capacem diversitatis, ac per consequens conveniunt tantam anatura
non exerceatur in singularitate, nec diversitatem ortam angularetibus
in nat^a quatenus singularitas, et nat^a identificatur, sed hęc solutio non ali
unde non solvitur: inefficax videtur, quia eodem modo potest dici fieri
quod precipue magis conclusionis singularitatem Petri distinguit angu
laritate Pauli quam simili dicitur exerceatur in natura, quia
capaces non sunt dicitur formali. Alter ego respondeo magis antea
ad probem concessa maiori nego minorem. ad hanc probem concedi pro
magis nego congrua. duplax est ratio quod dicitur est pro dicitur
de generi absoluto, et transcendentali, et ideo congruit omni entitati
secundum omni formalitatem, et actualitatem ipsius, quia propter im
possibile est quod singularitas identificatur cum natura, et quod hęc non
distinguitur ab omni eo, quod distinguitur singularitatem: diversitas
vero seu similitudo non sunt pro dicitur absolute, sed sunt de genere
relativo, et ideo convenire possunt enti secundum eam actualitatem
et non secundum aliam: sic aliando absolute distinguitur a singularitate
est tamen ab illa dicitur secundum rationem particularem, et non
in ratione communi. Non queritur: magis distinguitur Petrus ab equo,
quam a Paulo: sed ab equo distinguitur formaliter; ergo a Paulo solu
distinguitur materialiter. dicitur magis: magis distinguitur nomine
dicitur pro diversitate concedo magis. sumpta dicitur pro cas
identitatis nego magis. et sic dicitur minime nego congrua. si enim
distinguitur similiter proprie non magis distinguitur Petrus ab equo, quam
a Paulo, quia nec nullo modo est equus, ita nec est Paulus; si vero
distinguitur similiter ut eadem similitudinem magis diversificatur
Petrus ab equo, quam a Paulo, quia huic similis est in natura, equo
vero diversitas est

Arguitur 2° nat^a h^um^a pro ut definita est una: sed nat^a h^um^a definita
pro ut et ap^lei; ergo ap^lei et una. Confirmatur: nat^a h^um^a predicatur
de Petro, et Paulo ergo eadem et nat^a Petri et Pauli. Ergo si datur
singulare; ergo et universale, patet conseq, quia singulare et correlativum
universali. 3° obiecti unius h^um^a excedit omnem operationem illius: sed obiecti
unius et universali quia ad singularem non datur i^uri; ergo ap^lei
datur universale. ^{sum}

Ita concedo maiori nego min^{or} quia nat^a definita
est nat^a quae et ap^lei, non tamen pro ut et ap^lei, sed secundum eam
essentialem, et notatam annularibus personis. dat^{ur} confirm^{atur} dicitur
eandem nat^a voce predicari de Petro, et Paulo, non eandem nat^a s^um
sice, quia unitate s^um^a non datur predicatio, ad e^um^{dem} d^um^{dem} singulari
et intentionali, et voce summatum hoc est pro ut et ubi dicitur
et correlativum universalium, minus ratio, intentionaliter summatum
in s^um^a singulari non reperitur ap^lei, sed solum in d^um^{dem} ad nego
magis quia s^um^a unitate solum secundum rationes communes sunt
tiales sunt obiecti, ut patet, et intelletus. Et sic universale fundament
taliter iungitur, ut obiecti unius, de quo alibi.

Arguitur 3° pro unitate aptitudinali nat^a: nat^a h^um^a ut co
municabilis pluribus ap^lei; ergo ut apta positae ad vendum, ut
pluribus; ergo habet unitatem communem aptitudinali, antequam
ad eam: nat^a h^um^a ap^lei pluribus positae communicatur; ergo ut
pluribus positae communicabilis, quia de actu ad p^ou^m valet conseq.
Confirmatur: nat^a h^um^a ap^lei et materialis: sed nat^a materialis et
apta positae ad vendum, in multis, quia mat^a est unice principij
multiplicationi un^{um} hominum; ergo. Ad h^um^a autem et
communicabilis pluribus per identitatem, Et sic videtur nego antequam
cum ne divisione et multiplicitate concedo antequam, et nego conseq
ad p^ou^m d^um^{dem} antequam: pluribus positae communicatur, ut de
iura, et multiplicata concedo antequam: ut videtur et immultiplicata
nego antequam, et conseq: quia nat^a ap^lei potest positae pluribus co
municari, et defecto communicatur quilibet et nat^a materialis
multiplicata tamen, et diuisa per varias generationes, quod nemo
negabit, solum ergo negamus nat^a alij propter diuisio^m esse com^{mu}
nicabilem pluribus servando unitatem, et indivisionem naturae
ut con dictu constat. hinc patet solutio ad conseq, quae eodem mo
do solui debet

Nota: nat^a multiplicabilis et una acti, et communi in potentia; ergo
 nat^a ap^{le} est una unitate aptitudinali; sed nat^a ap^{le} est positiva nat^a
 multiplicabilis; ergo potest esse una acti, et communi in potentia. nunc
 autem. noquatur de nat^a acti diuina, nunc loquatur de nat^a humana
 in uno individuo. Quod de nat^a Adam; nunc dicimus quod tunc nat^a
 est communi in pot^a unitate in propria, et unitate diuina, quatenus po
 test communicari pluribus individuis unilibus. Insuper nat^a unius
 salu^a communicatur realiter pluribus cum in diuisione: sed nat^a unius
 ueritate est una communi pluribus aptitudinaliter; ergo licet nat^a ap^{le}
 sit ut communicabilis pluribus individuis cum in diuisione et
 una, et communi pluribus = nunc nunc. quia nat^a ueritate non co
 municatur realiter inferioribus, sed nat^a tunc habet per modum
 propriabilis de inferioribus, a quibus fuit abstracta, et inferiora s.
 habent ut logice nobiscum, que mixta intentionalia sunt, et nu
 clo modo realia.

Arguitur 2° pro unitate negativa: nat^a humana
 Mutens in Petro non est esse, et ratione sui irregulari; ergo esse
 et ratione sui caret in proprio, ut in unius individuo: sed nat^a esse
 in proprio ap^{le} ut in pluribus est una negativa; ergo nat^a Petro ap^{le}
 sit et una communi negative Confirmatur: esse nat^a in individuo
 repugnat esse in pluribus non illi repugnat esse seu esse in proprio
 nunc sed ratione irregularitatis; ergo nat^a ap^{le} esse non repugnat
 quod esse in pluribus; ergo esse et una communi negativa

Respondetur communitate nunc oppositum et implican^{te} rater
 quorum argum^{ta} et confirmationis quadam debita nat^a esse
 ratione nunc, et alia similiter, notificatur nat^a abstracta et cons
 tradic^{te} anat^a unitate ap^{le} de qua procedit argum^{ta} sed hanc
 solutionem non acquiescunt: tunc quia scilicet subtilitate soluta
 optime valent quod sit nat^a ap^{le}, quod uero illi oppositum tunc
 et propterea quia a nobis cum hominibus dictum est nat^a esse in
 diuina anat^a Pauli diuisione contra irregularitatem, et non anat^a
 huc ergo si fallor et cogit argum^{ta}: dolent ergo et merito
 notari non quia sua placita communitate ueritate, sed
 quia sua argum^{ta} alia ut illud non tenet propterea intelligantur

Ad hanc argum^{ta} ergo daturgo autem claritate gratia: non
 est esse et ratione sui irregulari figurata secundum pro
 dicata ueritatis conuictio autem esse et ratione sui

phince et in se nego antea et conseq. concedo subsumptam
et iterum nego conseq. ad confirmam. eodem modo dubitatio arg.
non sequitur ratione naturae propter irregularitatem concessio
ratione naturae includente irregularitatem nego. nat. ergo esse et
ratione sui in sensu questionis dicit positivam sequitur et ut una in
fluxibus, quia nat. pro ut in se est irregulari, et in nullo sensu est
non irregulari in statu phinico, quia vitali statu nat. scilicet dicitur
minata est ad totam irregularitatem. idem dic ad confirmam

¶ Dico nat. huius ad se distinguitur virtualiter, formaliter
a singularitate; ergo nat. huius est dicit a singularitate et non in
quatuor, quia ut dicit ab illa illam excludit; ergo nat. huius ad se
est una negatio. Confirmatur nat. huius est dicit a singularitate
non dicit sequitur ad unum in multo aliam naturam, sed a
singularitate; ergo nat. huius ad se esse, et ratione sui non dicit
sequitur aliam naturam ergo ut dicit a singularitate esse et ratione
sui est una negatio. Ultimus quod continent nat. secundum se con
uenit in statu phinico: sed nat. secundum se est una negatio.

Ergo. Nam primus antecedenti ditingo consequens: et non singulari
virtualiter et formaliter concedo. Realiter nego conseq. ditingo eodem
modo includam probat, et nego conseq. licet ergo nat. superatur
distinguitur formaliter a singularitate, supponitur tamen realiter identifi
cata cum illa, et ideo nat. non potest non esse realiter positivae irregu
lari, et diversa, atque adeo non potest esse una, et commensurata, nec generalis
nec negatio; quia realiter distinctio, ut pote maior ingenio distinctionis
obstantia formalis identitati, et realiter distinctio individuationis formalis.

¶ Sed confirmat constat ex dicto nat. ergo dicit sequitur essentialis
et positivam ut sit in multo; non ergo dicit non sequitur; dicit ergo
sequitur essentialis quantum hoc non ostenditur arguit, sed a singularitate
sic albedo non potest esse nigredo, quantum hoc impot. ostenditur ex lar
litate coloris, et non ex capite coloris in commensurata. gloria alia sunt
arguit, sed quae ex doctrina data recte sequuntur. gloria alia sunt
ad confirmam in sequente sectione constabit

¶ Sectio ultima. Solventur Argumenta P. Ponces
Argumenta nat. secundum se ut est positivum, sed unitus positivum sequitur
ad esse positivum; ergo nat. secundum se est una positivum. maior et certior
probatur minor: unitus sequitur ad esse: ergo unitus positivum sequitur
ad esse positivum. Concedo maiori ditingo in se unitus positivum etiam

72
cendentali concedo magis. Veritas positiva predicamentali nego
magis, et conque. concedimus ergo nat secundum se veritate positive
transcendentem, illi vero in illo statu negamus veritate positive
predicamentalem.

Veritas positiva predicamentali contra dicitur
quod una et eadem quod nat² nec in divisione positiva coexistit
pluribus, quod non concedit nat secundum se, quia non convenit nat
veritati physico non dividitur. propter quod dicitur Thomae
quod nat² secundum se nec est una, nec plures, quia aliter nunquam
posset in una, non una quia nunquam potest dividi. Veritas vero
transcendentali a nobis concedit in eo quod nat² secundum se
predicata essentiali positiva sit in individua, et divisa positiva ad
qualibet alia veritate, quod naturam convenit in omni statu, sive phy-
sico, sive logico, sive metaphisico.

Dicitur: nat² secundum se est individua
et una predicamentali; ergo solutio est nulla. Veritas probatur:
in nat² secundum se dicitur positiva veritas, et est divisionis per se
capitulum formalis: sed nat² positiva una, et carens divisione regulari
formali; et individua, et una predicamentali; ergo, nego
Axioma. ad quod dicitur magis: dicitur positiva veritas transcendent
tali concedo. predicamentali nego magis. idem dicitur ad
illud p. ne que dicitur magis nego magis conque. nat² ergo secundum se
divisione caret, non positive, quia hoc individuo est extra essentiam
illius, individua ergo negative est, quia ipse non sequitur individuo
positiva, in statu logico, et positiva divisa in statu physico.

Replicabitur: nat² secundum se non est positive divisa; ergo est
positiva individua; ergo committitur positive. patet conque, quia dicitur
et individuo opponitur contradictory. Confirmatur: nat² secundum se
caret omni impedimento positivo ad veritatem communi positive; ergo
est communi positive. Alterum: nat² secundum se non est positive in se
divisa; ergo est positive non regulari. autem est certum, et conque
negative in sequella illa non regulari. et oppositione negativa de
predicato physico valet conque ad propositionem affirmativam de pro-
creato infinito, et ne est hoc antecedenti homo non est albus
quod valet hoc conque. Ergo homo est non albus. sed replicat concedo ant
ecedenti nego conque. quia nat² secundum se nec est positiva
positiva, nec positive individua, sed ab his precipit, quod et non dicitur
Thomae nec est una, nec plures; et ne divisa, et individua non sunt
predicata contradictoria respectu naturae secundum se, nec ut
et veritas

non sunt contradictoria, esse album, et non esse album, quia in
nat^a secundum se idem sunt predicata contradictoria quae in
omni statu naturae repugnant. ad confirmandum utroque autem casu
fortius nego autem casu negatiua concedo autem, et nego con-
fessio. causet ergo nat^a secundum se singularitate, negatiua uero
quia nec est igitur, nec fluxus. ^{Ad 2um} concesso antecedenti nego consequens
ad problemam dicimus quod a negatiua de predicato finito, ^{et de infinito} de infinito est bonum, conueniens habitudine loquatur, non uero facta aliquid
multiplicatione et limitatione status secundum se, quia nat^a inuisibile
statu uoluntatis dicit nam essentiam, et ad alia predicata indifferenter
et negatiua uel habet, ideo quae nec fortius dicit singularitate, nec
causet illius, quia inordinata, et illius casu sunt accid^{ta} logica naturae
propter hanc rationem non est bona hęc illatio homo ueritate secundum
se non est albus; ergo in tali statu et non albus.

¶ Arguitur 2°: nat^a secundum se potest esse una communis gen-
tiae quoniam talis ueritas et conueniens ueritate physico; ergo nulla est
ratio probatoria conclusionum. autem probatur. nat^a secundum se
est ingenerabilis, et incorruptibilis. sed hoc non conuenit nat^a
in statu physico, quia nat^a ueritate physico est generabilis et corrupti-
bilis; ergo. nego mai^{or}. ad prob^{andum} dicimus nat^a secundum se inge-
nerabilem et incorruptibilem esse extrinsecam, et ratione status, non
tunc extrinsecam, et ratione naturae, alia semper nat^a ingenerabilis
et incorruptibilis foret. ^{ergo} Arguitur ultimo contra e. f. conclusionem: quod
conuenit nat^a secundum se deest illi conuenire in omni statu; sed nat^a
ueritate secundum se et una negatiua; ergo etiam in statu physico, et non
est una negatiua ueritate secundum se. n. dicit illam ueritatem negati-
uam non esse propriam nat^a ratione sua, sed ab extrinsecis, accidentali-
ter, et ratione status, ac proinde non descendere ad statum physicum, con-
tra inueniunt. Dicitur negatiua est non sequitur ad eundem in multis: sed
nat^a secundum se ratione sua dicit non sequitur ad eundem in multis; ergo.

¶ Ad argum^{tum} ostima et inuincibile solutio, quia nat^a secundum se
essentialiter statum dicit sua predicata essentialia fortius cum essentia
omnium predicatorum, quae essentia opponitur. U. g. homo secundum se
essentialiter includit uisibilitatem, et alia igni repugnantia: dicit etiam
negatiuam indifferenciam, nempe nec esse uisibilis, nec irregularis
hoc autem adueniunt naturae ab extrinsecis, et ratione status, quae nat^a
ratione sua, idem dicit sua predicata essentialia in omni statu conuen-
ientia, et ideo negatiua indifferens non descendit ad statum physicum.

In hunc ad impugnationem, conceda magiori duntaxat: nat^o secundum relationem non absolute nego: nat^o secundum se rationem ut in tali statu considerata concedo: nat^o et nego conquis. nat^o exom secundum se, et solitarie nempe procul dubio dicit non sequi ad eam in multis, sed hoc non est propria nat^o absolute, sed est propria nat^o secundum se, hoc est propria illius secundum quod consideratur in tali statu, et dependenter ab illo: unde veritas negativa non les fugi ad emendam in multis, videlicet tenuerit aliam, et singularitatem non conuenit nat^o in alio statu. Inuergo ergo, quod conuenit nat^o non absolute, sed ratione status non conuenit nat^o in omni statu, sed veritas positua proportionata a Ponencia conuenit nat^o ratione status et non absolute; ergo ipse non conuenit in omni statu: concedo conquis et nego subemptam, quia nullum predicatum positivum conuenit nat^o secundum se ratione status, quia status solitudinis, seu prece abstractionis a singularitate nihil positivum ponit in ipsa natura, ob id ergo conuenit naturae ratione status negativa videlicet, nisi veritas negativa, quia ratione status habetur casus adhibet in propria positua.

Quotio^{ta} Utrum inter gradus metaphysicos de
tur distinctio formalis ex nat^o sei. Sectio^{ta} pignotantia
aliqua et referentia s^o.

Celebris est inter Scotum et reliquos Doctores controversia prorens, circa quam uarie discordantibus auctoribus non solum in propria sententia sed etiam in tractatu de accidentibus, et relationibus diuisis, et eodem modo philosophantur: et quantum plures presentibus immisceant aliquid illa trinitati sacra, alium uero ueritatem, nulla que nobis circa exit de illis, ne unum uerum ueritatem omnia confidamus, de gradibus ergo metaphysicis ueritate agemus. aduenit autem quod ueritatem gradus intelligimus predicata metaphysica superiora, et inferiora. Ue. substantiam, corpus, sensum, animal, rationalem, ipsam que hocceitatem, seu distinctiorem in diuisualem, et de his omnibus procedit dubium. Insuper aduenit quod distinctio nihil aliud est quam casus identitatis, unde unum distinctio ab alio eodem modo quo non identificatur cum illo. distinctio ne incommuni explicata alia est realis, et alia s^o. Negatiua inter extrema realia, et antecedit omni operationem intellectus, hoc autem distinctio appellatur sei, al^o, ueritas etiam inter sem et sem nisi inter entitatem, et entitatem, ut distinctio que datur inter Petrum et Paulum, et inter corpus et animam: ueritas uero datur inter se, et modum, et inter modum, et modum, ut distinctio que datur

inter me, et meam iuvenem, et inter senorem, et stationem
dicitur distantia realis modalis. ²Uterius distantia realis
est positiva intercedens inter extrema positiva ut distantia quae
datur inter Petrum et Paulum: alia vero est negativa inter
cedens inter extrema negativa: ut distantia quae datur inter
mortem et tenebras et inter extrema positiva et negativa cum
ut distantia quae datur inter mortem, et vitam. Deinde
distantia realis alia dicitur adaequata seu excludenti et ex
clusiva alia vero inaequata seu includenti, et includit, et distans
tione distinguitur Petrus a Paulo. Et vero haec ratio ab hoc co
legio. Distantia ista est quae datur inter extrema quae sunt per
aliter idem, solum quae distinguuntur per operationem intellectus
haec distantia etiam est duplex: alia rationis faciocinantis, et alia
sua faciocinate. ¹Distantia est opus ab intellectu fictione nullo inter
veniente fundam. ensibus: ut distantia ficta inter Petrum, et eius
constitutum. ²Distantia fit ab intellectu cum aliquo fundamento.
fundam. huius distantionis est quod aliqua forma realiter, et formali
ter indubitablem faciat propter sui emin. et perfectionem, quod pug
tant fluxu formae distans, et diverg. propter quod talis forma dicit
tur multigenis virtualiter, et equivalenter

Exemplum huius habemus in nat. huius, in qua sepe dicitur indubitablem
ta, et identitatum quid quod sepe dicitur in fluxibus formae diuisis, et
distans: homo enim participat quaedam conuolu ut lapu, et uiuon ut
arbor, sensibile ut leo, et intelligens ut Angelus: et hinc exorta questio pro
seu, inquirere an producti gradus distinguantur sola distantione sua nat
deitate, an vero dicant aliquam maiorem distantionem.

Subtile Ductor aliam excogitauit distantionem, quam uocauit for
malis est nat. rei, sive mediam inter distantionem realem, et rationis.
appellata autem haec distantio media non quia laxetur inter extrema
partem realem, et partem suam, sed quia est maior distantione sua, et ma
ior distantione reali: minor inquit distantione reali, quia non variatur
inter entitatem, sed inter formalitatem ap. rei distantiam, ideo quae dicitur
distantio formalis est nat. rei, et maior est distantione reali quia pug
dit omnem operationem intellectus, quapropter reali formali etiam
nuncupatur.

Coniunctio ergo hęc media duritio in eo qđ conceptus metaphisicus 74
 tenui gradu non sit formaliter apđ sei conceptus altero: Quod coniunctio
 in eo qđ animalitas non sit formaliter apđ sei rationalitas. Scotus ergo
 affirmat animalitatem, et rationalitatem esse eandem entitatem,
 obicit tamen esse duas formalitates dicit non realiter entitative, sed
 realiter formaliter. hanc duritionem propugnat inter gradus me-
 taphisicos superiores, et inferiores: hanc dilatat inter eam diuina
 et illius relationem, et inter attributa diuina, illam qđ iudicat neces-
 sitate de eadem entitate uerificentia predicata contradictoria. Sco-
 tum sequuntur eius discipuli ex cepto Herrera, qui ut ait quidam
 Scotista noluit intelligere ut bene ageret. Reliqui uero Doctores
 scilicet et Thomista, Thomista, et Lombardus excepti in arduo spede
 Scotum impugnant, unde non incongrue de Scoto dicit quidam
 Thomista manus eius contra omnes, et manus omnium contra illos

Sectio 2^a nra conclusio

Inter gradus metaphisicos eandem entitatem non datur duritio
 formalis ex natura rei. Quod probatur impossibilitate
 tali duritionis. impossibile enim duritio media inter realem et
 possibilem foret extrema media inter eam realem, et
 possibilem: tunc enim probatur tunc quia eam ab ipse
 et possibilem: tunc etiam quia et illa extrema habent eam
 telectu, et apđ sei. si primam sunt entia
 realia; ergo impossibilia sunt extrema media inter eam
 ergo et duritio media.

Respondent Scotus argo duplici dicitur
 realem: tunc enim entitatis et stricta, que uariatur inter
 realia entitative dicitur: aliam uero dicitur antecedentem omnem
 actu intellectus, que non inter entitatem, sed inter formalitatem
 eandem entitatis uariatur: sed contra et: omni duritio realiter
 aut est stricta, aut nulla; ergo. autem probatur: omni duritio
 alii uariatur inter entitatem: sed duritio que uariatur inter en-
 titatem et realem stricta; ergo. minor conceditur, et maior
 omni duritio realiter supponit unitatem realem realiter duritionem ab
 alia: sed unitas realiter supponit entitatem realem quia unitas est
 pars entis; ergo.

2
Dicitur distinctionem formalem esse naturam seu strictam esse comparativam ad distinctionem factam, latam vero comparativam ad distinctionem existentiam: nec distinctionem formalem modalem lata dicitur si comparatur cum distinctione existentia, stricta vero si comparatur cum distinctione formali. — sed contra est distinctio modalis realis et stricta, quoniam vocatur realis modalis distinctione extremorum, uterque quoque veritatis; ergo si Scotus concederet distinctionem ita propriam, et strictam, nec est distinctio modalis consequens distinctionem figuratam, et strictam. Deinde: animalitas ut dicitur a rationalitate est una videtur esse, et dicitur ab omni alia formalitate unita. Scotus; ergo animalitas dicitur unita formalitati dicitur ab alia quacumque unitate. Ergo animalitas est unita dicitur ab alia quacumque que formalitate probat hanc congruam unitatem est productum necesse est hanc unitatem cum unitate quae unitatem requirit ad esse. Ergo si animalitas dicitur unitate dicitur ab alia quacumque unitate dicitur etiam existentia distinctam; ergo si unitas animalis et rationalis daretur aliqua distinctio, antecedenti omne operaretur intellectu illa distinctio esset realis existentia, ergo et nulla daretur distinctio realis. Et illa est realis stricta existentia. No

3
Probatur conclusio. Uterque propositus dicitur animalitas secundum: distinctio formalis est naturae seu non est necesse; ergo, antequam probatur: distinctio virtualis potest facere quod quod faceret distinctio formalis; ergo, antequam probatur tunc ratione, tunc ab inductione ratione quidem quia quod equivaleret alteri potest facere quod faceret illud si advenit: sed distinctio virtualis equivaleret distinctio actuali; ergo, maior et generalior, ideo namque dicitur multiplex equivalenter quia facit quod quod faceret seu distinctio, minor etiam probatur: seu dicitur virtualiter multiplex, et distinctio quae equivaleret pluribus seu distinctio actuali; ergo distinctio virtualis equivaleret distinctio actuali. Hoc inductione etiam probatur antequam distinctio virtualis refertur ut de unica se non recitatur quaedam quae si contradictoria, refertur etiam ut eadem se tenentur diversos conceptus, ac proinde refertur ut definitur dicitur definitionibus: sed haec sunt quae faceret distinctio media; ergo, probatur maior: hoc pro quod seu, ut virtualiter multiplex potest aliquid dici de illa secundum unam rationem, et aliud secundum aliam quod vero refertur ad terminum distinctio conceptus, et definitiones apertus probatur: seu equivaleret pluribus potest conceptus, et definitur secundum quod equivaleret uni, et probatur secundum quod equivaleret alteri; ergo

Unus autem hoc ratio: eadem res secundum eandem formalitatem
potest esse alteri simili, et dissimili, ergo non est formalis du-
bitatio contra eam legitima quia contra eam existit propositio Scoti
contra eam vero probatur: singularitatis Petri et unice illius
formalitati: sed hoc est simile, et dissimile singularitati equi; ergo
minor quo ad ^{nam} eam est certa, quo ad ^{nam} vero probatur: ideo animalitas
hominis est simile animalitati equi quia una et alia sunt prin-
cipium sentiendi: sed singularitatis Petri et singularitatis equi sunt
formalitates individuales ergo sunt simile, et dissimile ergo ad
illam in unice entitate similitudinis, et dissimilitudinis superfluit
dubitatio formalis. ^{nam} Denique probatur conclusio rationes

communis: formalis identitatis inducit divisionem formalem: sed
gradus metaphisici ad se identificantur formaliter: ergo probatur
minor: gradus superiores predicantur formaliter de inferioribus
ergo contra probatur: ut predicat homo et animal homo et de
vno vna predicatione formalis sed in illis predicantur gra-
dus superiores de inferioribus, ergo gradus superiores predi-
cantur formaliter de inferioribus ergo formaliter identifi-
cantur quia predicatio formalis per identitatem ensit
identitatem formalem. Dicunt Scotus non esse necesse ^{nam}

identitatem formalem predicationis cum subiecto ad vnam esse
formalem predicationem, ad illamque sufficere identitatem ma-
terialem, et entitativam. Contra est: ad predicationem materi-
alem necesse est identitatem materialis predicationis cum subiecto; ergo
ad predicationem formalem requiritur identitatem formalem
contra est certum et in illo contra probatur: ideo contra
est verum quia predicatum identificatur cum subiecto
eo modo, quo affirmatur de illo sed in predicatione formali
predicatum formaliter affirmatur de subiecto; ergo formal-
iter identificatur cum illo. Dicit Thomia propositiones for-

males non esse veras inveniuntur formales sed solum inveniuntur
tali, unde predicatio proprie facit hunc sensum, superpositum
habere humanitatem habet animalitatem, vitalitatem etc.

sicut uita homo est albus facit hunc renem suppositum habere
humanitatem habet albedinem = sed hoc Uultantur, quia
proportiones essentielles non solum suppositiue uero uerbis: sed
hae proportiones homo est animal, animal est uivens uerba essent
tialia, quia homo definitur per animal, et animal per uivens; ergo.

Soluantur argum^{ta} Scotitarum

Arguitur: de animalitate, et rationalitate ap^{te} uerificatur
predicata contradictoria: sed predicata contradictoria ueri
ficari non possunt de eadem formalitate; ergo animalitas et
rationalitas sunt duas formalitates distinctas. minor uerificatur
a Scotitis, et maior probatur: animalitas ap^{te} uerificatur animalat hominem
equo, sed rationalitas non animalat hominem equo; ergo. proba
tura minor: rationalitas ap^{te} uerificatur et ratio diuisandi hominem ab equo:
sed ratio diuisandi non animalat; ergo. maior et certa, quia ras
tionalitas est conceptus differentialis, minor autem probatur: ratio
diuisandi excludit similitudinem, quia diuisitudo et non ut
militudo; ergo.

Confirmatur: eadem quantitas nequit esse equalis,
et inequalis alteri; ergo eadem formalitas nequit esse similitudo, et di
uisitudo: sed homo per animalitatem est similitudo, et diuisitudo per ras
tionalitatem; ergo animalitas, et rationalitas sunt duas formalitates
distinctas = hoc est proprius Scoti fundamentum, quod a philosophis
nris sententia patroni maxime laudatur, ab alijs uero praesertim Jes
uitis uariis, frivola que nobilitate ore pleno uocatur, a Francu
canis autem inter demonstrationes numeratur: sed quantum Jes
uitis non avertiam, ratio que complem^{entum} illud mihi apparat, mi
nime uero nodum hunc inextricabilem uideo, illum ergo solui
re cum communis sententia conabor. Sed quod diligerenter aduertite quod
animalitas, et rationalitas possunt conuiderari in duplici statu. Mor
aliter, et ap^{te} uerificatur. Uero praesertim: in statu communiter applicatur
per has uoces animalitas, et rationalitas realiter, philosophice, ap^{te} uerificatur, et
alij in pronominibus similibus: in uero flexione applicatur per has
uoces animalitas, omne, animalitas rationem, animalitas praesertim,
et qua talis est: in uerbo accipiuntur animalitas, et rationalitas, et
quacumque alio gradus meta philosophice, quae non conueniunt, omnibus
gradibus realiter identificati pariter conueniunt: e contra uero
inueniuntur praesertim, et meta philosophice.

Insuper est notandum quod similitudo, et dissimilitudo conueniunt, et diuconueniunt sunt predicata connotatiua, quae admittunt magis et minus, et non conueniunt in aliquo indiuicibili: fundatur autem in conueniuntate, et diuconueniuntate predicatorum, et sic maior est similitudo quando perfectior uniformitas fuerit: hoc patet quia Petrus similior est homini, quam equo, et huic similio quam lepore, quia impliciter conuenit cum equo, quam cum lepore, et impliciter cum homine, quam cum equo. Insuper notandum antiquam informam ad argum^{um} respondeam audite Thomam questionem de pot^o act^o 1. at. 5. de iho (inquit Sanctus Doctor) quod et eadem idem secundum se, et ratione differens nihil prohibet predicari contradictoria, ut dicit Aristoteles 3. phisicorum. sic patet quod idem punctum se, differens solum ratione est principium, et finis et secundum quod est principium non est finis, et de contrario. rursus ad argum^{um} nego maius ad probum conueniunt maius dicitur magis: rationalitas realiter sumpta non auimulat nego magis: rationalitas proprie, concedo minus, et nego conueniunt. ad probum conueniunt maius nego minus. ad ultimam probum dicimus sem omnino diualem non esse similem, quia omnimoda diuimilitudo est omniparte excludit similitudinem: rationalitas uero diuimili et spontanea absolute, seu in omnibus, quae ipse asserit conueniunt. Similitudo namque hominis cum equo non est omnimoda similitudo, sed solum est similitudo generica fundamentaliter, quia homo, et equi asserit solum conueniunt in uita sensitiua, et in predicatu superioribus: diuimilitudo uero est diuimilitudo specifica, quae sumpta a predicatu differentialibus ipsorum, et ideo similitudo animalis cum equo non excludit diuimilitudinem, nec diuimilitudo opponitur similitudini quia similitudo, et diuimilitudo diuersi rationi non opponitur, et ideo una non uincit alteri in eadem entitate indiuicibiliter formaliter, et uirtualiter diuimilitudo. Ad confirmam conueniunt antecedenti nego conueniunt, quia equalitas in indiuicibili conueniunt, conueniunt enim duo quod quantitatem eandem dimensionem habeant, manifeste quae leguntur quod una, et eadem quantitas habeat et non habeat eandem dimensionem, unde quae leguntur unam quantitatem esse equalem, et inaequalem alteri: similitudo uero perimit magis, et minus, et ideo eadem se formaliter potest esse simili alteri in uno seruo, uel generice, et in alio diuimili

1.
2.
3.

Dicitur diuinitudo rationalis cum equo est non similitudo: sed
rationalitas est diuinitudo equo; ergo est non similitudo equo ergo ras-
tionalitas non est similitudo equo = concedo totum usque ad ultimam
consequens, quod non infertur, arguit enim a se in infinitante ad ab-
solutam negationem, et ideo et irrationalitas habeat non simili-
tudinem cum equo quatenus est equi positus diuinitudo, non tamen
debet habere similitudinem cum equo quatenus est principium
seruationis; et ergo similitudo, et diuinitudo, seu non similitudo; similitudo
quatenus radicatur uitam seruitutem, non similitudo, et diuinitudo quatenus
diuinitudinem radicatur.

Replicatio: rationale ap se non est simile equo; ergo
nulla est similitudo. Anterior probatur: ratio auferendi debet conuenire
similibus; sed rationalitas non conuenit realiter homini, et equo; ergo ras-
tionale ap se non est simile equo = ad replicam nego anterior ad probandum
distinguo maius: ratio conueniendi adequate, uel specificiter concedo maiorem
ratio conueniendi inadequate uel aliter nego; debet conuenire inadequate
et secundum aliquam uirtutem concedo: adequate nego maiorem
et distingo minus: rationalitas adequate non conuenit realiter homini
et equo concedo minus. inadequate nego minus, et conuenit.

Animal ergo ap se auferat hominem equo in gradu utriusque
uitae, in quo rationale realiter, et ap se similitudo auferat hominem equo
quia rationale ap se non solum est principium diuinitudis, sed etiam
principium seruationis, similitudo etiam animal non solum est principium
seruationis, sed etiam est principium diuinitudis, et ideo secundum uirtutem
auferat seruitutem auferat, et diuinitudinem secundum uirtutem di-
uinitudis: hoc distingo de animali et rationale realiter princeps, quia u-
triusque nomen animal solum auferat quia uice radicatur uitam
seruitutem, et rationale solum diuinitudinem quia uice radicatur uitam
solum radicatur.

Insuper: irrationalitas est simile equo, equi est se
aliter simile homini in irrationalitate: sed hoc est implicatorium, quia
equi non est rationalis; ergo = ad replicam, si uerum sit, et reali pro-
cedat, distingo maius: equi est simile homini in irrationalitate, in ade-
quate sumpta, concedo: in irrationalitate adequate, et secundum omnes
uirtutes, nego maius. certum enim iudico equum realiter
auferat homini in irrationalitate, realiter sumpta, non quia equi rati-
onalis sit, sed quia est principium seruationis, quod etiam conuenit
rationali realiter secundum uirtutem seruitutem.

Insuper: animal ^{ap' se} animalat hominem equo, quia animal ^{ap' se} 77
sepeitur in homine et equo: sed rationale ^{ap' se} non sepeitur in homine
et equo; ergo rationale non animalat hominem equo; ergo rationali
tas non est unum equo. permissa maiori, distinguo min: rationale
^{ap' se} non sepeitur in homine, et equo, secundum perfectionem
distingua, concedo, secundum perfectionem, sententia, nego. rationale
ergo eo modo sepeitur in equo, quo sepeitur animal identifi
catur cum rationali, inadeguate scilicet, et secundum aliquam
virtualitatem, et ideo similitudo hominis cum equo, ^{ap' se} non
est similitudo specifica fundamentaliter, hoc est, non fundat unita
tem specificam, sed solum unitatem genericam. Non quia: anim
qua anima est, potest esse in homine, et equo: rationale qua rationale
est, non potest esse in homine, et equo; ergo anima qua anima est,
non est formaliter rationale; ergo alia est formalitas animalis
a formalitate rationali: hęc replicat procedit de gradibus meta
physicis, inveniuntur considerati, in quo sentit, unum ab alio
distingua, non deficit: uero loquatur de animali realiter
sumpto, dicimus animal posse esse in homine, et equo, sed non idem
animal, seu animal unum entitatis, sed animal entitatis di
stinctum. Uno uerbo; animalitas, et rationalitas sunt in se idem for
maliter, et ideo nihil uerificatur formaliter ^{ap' se} de uno, quod non
uerificatur de alio; et ergo animal ratio animalandi genericę, et ratio
animalandi specificę, uerificatur que rationale eodem modo animalat,
et animalat, quia licet rationale ducatur in equo, secundum virtualita
tem ducatur, non sepeitur in equo, sepeitur tamen in illo
aliquid simile rationali, scilicet ratio uita sentit, que formaliter
sepeitur in rationale ^{ap' se}. Hęc dicta sufficiant circa hoc difficile
argumentum, quod patribus ingeniorum merito dicitur, sed
antiquam ab illo secedamus, in aduersarios sepeitur, si qua simi
litudo, et non similitudo, conueni, et non conueni, defertur tanque
eri a non ente; ergo est illorum uerificatione maior distinctio
probatur quam distinctio formalis. 2. aliquid conuenit rationali,
in quantum et principium uolendi, quod ipse non conuenit qua
tenu et principium intelligendi. 3. aliquid conuenit intelec
tu, ut ducatur, quod ipse non conuenit, ut iudicatur; ergo
rationale distingua debet iudicari formaliter dist, idem qua
dicendum est de intellectu; sed hęc non admittunt aduersarij
ergo.

Argue 2°: simul que contradicta simpliciter? n. gradus metaphisica
identificarentur formaliter ap^{te} sui singularitas identificaretur formali-
ter cu^m nat^{ura}; sed singularitas non identificatur formaliter cum nat^{ura}; ergo.
probatur minor: nat^{ura} Petri est formaliter unum nat^{ura} Pauli; sed
singularitas Petri non est formaliter unum nat^{ura} Pauli; ergo. Con-
firmatur 1°: animal ap^{te} sui probet fundamentum ut ut genui formaliter sed
rationale ap^{te} sui hoc fundamentum non probet. Ergo ap^{te} sui aliquid
conuenit animali, quod non conuenit rationali. Confirmatur 2°:
Animal ap^{te} sui formaliter sentit, et non ducit; sed rationale for-
maliter ducit, et non sentit; ergo idem quod prius.

Ad Argum^{tum}. concedo maiorem nego minorem. ad probem nego minorem
singularitas enim ap^{te} sui est formaliter ipsa nat^{ura} Pauli; ideo que
singularitas adequate unum est nat^{ura} Petri formaliter
ratione identitatis formali quam habet cum illa. Relinquitur ergo
quod si singularitas conceptiva secundum quod constituit ipsum
indivisum unum et diuisum a quolibet alio tunc non explicet
formaliter similitudinem, nec ut capax illius respectu naturae
quia licet singularitas ut idem formaliter ap^{te} sui cum nat^{ura}, tunc
non conceptiva adequate, sed solum secundum determinatam
eientis actualitatem. Ad confirmam^{tionem} distingo maiorem tribuit
fundam^{tionem} ut conceptiva ut genui secundum quod connotat actionem
sensitivam concedo maiorem; secundum quod connotat actionem rationalem nego
maior^{em} et sic que minor nego congrua. Item non animi nomine
uocem animalis connotat actionem sensitivam, et rationale hac uoce
dictum connotat ducendum, quia ut uere, et ingeniosedicit Magister
Baiona nominamus se, ut illas concepimus, et concepimus rati-
onalitatem progreua ab omni eo, quod non est rationale, et ideo
dicimus animal in genui fundamentaliter, et rationale eius
fundamentaliter differentia. Absolute uero, et de se uocatur primo
loquendo rationale tribuit fundamentum ut conceptiva diuisum,
et distinctionem in parte quarum una ut genui, et alia differentia
quia secundum quod equaliter formae sentit fieri dat genus
et secundum quod radicatur ducendum fundat differ^{entiam}. idem
que dicendum est de animali: ut quo solum requiritur unum

Explicitus virtualis animalis, et rationalis, tunc inaequalendo 78
sibi distinctis, tunc interminando ratione huius equivalens
distinctus conceptus sui intellectus. ^{nam} Cuius ad confirmationem sequitur
solutio, unde enunciat quod anima sui et formaliter principis
sui, sentiens, et dicentis, et rationale similiter. Argumenta 3:

quae dicuntur definitionibus definitiva distinguuntur formaliter
a natura sui sed gradus metaphisice definitiva distincti defini-
tionibus; ergo patet minor nam anima definitiva per hoc quod
est principium sentiendi, et rationale per hoc quod est principium
dicendi. probatur maius: distinctio definitionum arguit differ-
entiam essentiarum quia definitio explicat ^{animam} ^{et} ^{rationem} et definitiva
convertitur cum definitione; ergo hoc arguit etiam veritatem
in Scotista: quia est et principium sui dicitur modo defi-
nitiva a quod principium boni: deinde rationale ut dicentis, de
veritate definitiva acutudicatum: sed nec Verum, et bonum
nec rationale ut dicentis, et iudicatum distinguuntur for-
maliter est natura sui; ergo. ^{tum} Ad Arguere nego absolute maius
quia distinctio definitionum absolute loquendo solum arguit
distinctio metaphisice. ad probandum distinctio maius: arguit differ-
entiam metaphisice essentiarum concedo: distinctio metaphisice
subditur: distinctio aequata definitionum hoc est scilicet aequa-
te semper concedo maius: distinctio definitionum sui in aequa-
te semper nego maiorem. definitio ergo explicat essentiam sui in
aequata, et secundum quod a nobis dividitur in rationem conceptus
et eodem modo definitio convertitur cum definito: nullo scilicet
definitiva aequata, et secundum omnia gradus ipsius tunc
scilicet arguitur est distinctio definitionum distincti in anima sui, quia sui con-
vertitur cum definitione eo modo quo definitiva. Dicitur haec defi-
nitio animae et principium sentiendi est definitio aequata
animalis; ergo anima distinguitur a rationale antea probatur
si non esset aequata ut quilibet gradus definitiva definitiva
deberet cum omnibus gradibus identificari, et cum singularitate

sed hoc est falsum quia de singularibus non datur scientia
ergo. = ditingo autem et adig quata definitio animalis pro ut
anobis concepitia animal concedo, pro ut est in se nego: ad pro
be dicite quod adig quata definitio sui secundum quod est in se
comitari debet in omnibus predicati, quantumvis singularibus
de quibus negate et secundum quod dicunt concessorem essentiali
suorum predicatorum datur scientia, ut alibi diximus.

Argumentum 2°: Compositio realis resultat in extrema
aliter dicitur: sed inter animi et rationale datur composi-
tio realis; ergo. probatur minor. Compositio realis inter animi et rati-
onale datur compositio metaphisica: sed hoc est compositio
realis; ergo probatur minor: compositio metaphisica datur
dicitur a compositione logica: sed compositio logica est com-
positio sui. ergo. = respondetur compositionem metaphisicam
consequi extrema solum intentionaliter, et proprie dicitur
unita tamen per nescium sui ratiocinatio secundum Thomam
et per cognitionem extrinsecam secundum Senitum: hoc autem
compositio ditinguitur a compositione phisica quia dicitur
partium est intentionalis, et a compositione logica quia omnes
partes non reales, nam in compositio logica forma est in se.

Dicitur ad eo requiritur compositio metaphisica est
comuni sententia: sed in deo datur dicitur sui; ergo quia com-
positio metaphisica videtur extrema realiter dicitur = Respon-
detur in deo arguatur ditionem sui fiendatam in infinita
perfectione naturam attributorum, et in illo negari compo-
sitionem metaphisicam, non quia hoc requiritur partes dicitur
sed quia resultat in predicato differentiali, et in predicato
communi perfectibili per illud, in deo autem nullum sequi-
tur predicatum, quod ab alio perfectibilis. Dicitur ergo compositio
metaphisica resultat in predicato contrahibili, et perfectibili et in pre-
dicato contrahente ergo resultat in partibus dicitur realiter. prolo hanc
compositio: nam contrahenti, et nam contrahibili nam relative oppositi: sed nam
relative oppositi, pro nam sua ditinguitur; ergo. Confirmatur: animal
ita et contrahibile generationale vel hoc non est de illius sententia; tunc quod

anim et genu et rationale differ^a, et uerba Verborum sunt differ^a non
sunt de e^a generis, tunc etiam quia anim potest sepe esse in
mali ut in bauto; ergo. Ad^{am} nego C. conseq. ad prob^{am} disting^{am} may
sunt Relatiue phinice opposit^{am} nego may. loquit^{am} metaphisice concedo
may, et ne aut^{am} minori nego conseq. solum ergo disting^{am} uerba
ta^{am} nat^{am} contractibili et contractibili phinice, at uero natura contract
heru et nat^{am} contractibili loquit^{am} et metaphisice solum opponitur
Relatiue loquit^{am}, et metaphisice, et ratione actus preponderant^{am} et du
tinguentur, et ratione form^{am} Relatiue, rationu, et ne solum disting^{am}
ad confirm^{am} disting^{am} ant^{am}: anim^{am} ita et contractibile ut rationale
nonit de illu^{am} et metaphisice et logica concedo ant^{am} ut rationale
nonit de illu^{am} et phinice nego ant^{am}. uolunt^{am} et disting^{am}. Probatio
et uero ne disting^{am}: anim^{am} loquit^{am} potest sepe esse in ratione concedo
phinice subdisting^{am}: anim^{am} bauto concede: anim^{am} hominu^{am} nego. dictio
clara et ideo que in p^{am}licatione non eget. Arguitur S^o quod realiter
separantur Realiter disting^{am} tunc: sed gradus metaphisice Realiter
separantur; ergo. probatur minor: tunc quia anim^{am} emittit in quo
Realiter separatur a ratione contenta in homine. tunc etiam quod
gradus sentiendi sepe esse impede, et in illo non sepe esse gradus
intellig^{am}; ergo. Confirmatio: unguis axata et acciden^{am} natiu^{am}.
sed acciden^{am} Realiter disting^{am} tunc esse, etiam et acciden^{am}; ergo.
argu^{am} etiam probat euidentissime disting^{am} tunc Realiter entitatuam
ut intuetur conitabit. Ad illud ergo concessa maiore nego mir^{am}
ad^{am} prob^{am} dico gradus metaphisicos disting^{am} specia^{am} et entitatu^{am} ter
aliter entitatu^{am} separari, et Realiter entitatu^{am} disting^{am}, quod
affirmari non potest de gradibus euudem entitatu^{am}. ad^{am} C. prob^{am} dico
gradus intelligendi emittit etiam impede, quia per infirmitas
ab anima rationali, quod uero anima non constituat p^{am}dem
intelligentem, hoc non prouenit ex defectu form^{am}, sed ex defectu
dispositionum et organizationum, que sepe separantur ad m^{am}ura
rationalia. ad confirm^{am} dicite unguis axatam esse acciden^{am} lo
quum natiu^{am} quia non est de e^a metaphisice illu^{am}, hoc autem
acciden^{am} nondisting^{am} Realiter anat, sed solum acciden^{am}
phiniceum.

9.
Aequitas ^o ante omnem ^{nem} operat intellectus dicitur dicitur
inter Virtualitatem. Finitudinem, quia sola Virtualitas non
est alia: sed hęc est dicitur. Scotus mutatis nominibus; exp. =
= u = Aliqui sunt auctores iudicantes ducimus sententiarum in hac
difficili controversia positum esse in Vocibus, illi tamen non
formaliter Rationali, deinde in huius dictionis de animali
et Rationali aspectu affirmantur contradictoria sed nihil horum
habentia in dictionis virtuali in notabili assignat; ergo
dicitur virtuali non est formalis est nat. Ver. Sed occasione huius
argum^{ti} placet aliquantulum immorari in explanatione di-
tinctionis virtuali. Dicitur Virtuali, quę potentiali dicitur
et equivalencia intusca unius indivisibili. Et ad plura mun-
ra realiter dicitur: hęc autem equivalencia potest
ordine ad ducere effectus causas. Et dicitur muneris ex-
cenda: ne animal Rationali dicitur virtualiter triplex, quę
facit, quod faciunt animę sententis negatius, ac si dicitur
est triplex. dicitur virtuali ne explicata a nobis in prop^{ri}
propugnatur, et ab omnibus præter aliquos scotus comul-
niter admittitur. Sumitur dicitur virtuali pro capacitate
inter se ea remota unius Ver, et de qua verificentur contradictoria
est triplex, et intentionaliter: hęc dicitur fundamentali dicitur
quę nihil aliud est quam fundamentum, quod unica Ver præstat inte-
lectui, ut illam dividat, et præcendat in plura formalitates, unam
quę nre alia cognoscit. Dicitur in hoc sensu explicata etiam pro-
batia a quibusdam auctoribus, a quibus iam dicitur fundamen-
tali, iam dicitur virtuali est intusca, iam dicitur virtuali
intusca minima vocatur. In supposito compatet ducimus
dictionis virtuali a Scotica dictione; nam virtualitas ducit
sua ante omnem operat ^{nem} intellectus est actu formaliter positive vir-
tualitas sententis, quantum non est eadem virtualitas negativa in-
potentia, et fundamentaliter, quia eadem forma equivalens explicat
præstat fundamentum ut in plura formas intentionaliter divide-
tur: et vero una formalitas ante omnem operat ^{nem} intellectus est
actu formaliter positive dicitur ab alia, ita et Rationalitas aspectu
non sit formaliter animalitas: quod toto celo dicitur ante modo operat.

3° Sumitur distinctio virtualis pro capacitate proxima, 88
intrinseca scilicet ad recipienda predicata contradictoria intrin-
seca, absolute, et omnino independentia a cognitione, hanc distinctionem
rationis: hęc uocatur distinctio virtualis intrinseca maxima
deficit qui a minimo, quia ratione maxime distinctionis conueni-
unt immediate predicata contradictoria scilicet pro ut et in se: e con-
tra uero ratione distinctionis virtualis fundamentali nulla predi-
cata contradictoria conueniunt scilicet pro ut et in se, sed solum con-
ueniunt illi pro ut scilicet est distinctio per intellectum. hęc distinctio
aplicibus conceditur inter gradus metaphysicos, et inter attributa,
relationes duarum, et essentiam, quod autem de illa sentiant bre-
uiter aperiam. Distinctio virtualis intrinseca maxima non
datur inter gradus metaphysicos. probatur conclusio quia nulli
predicaty intrinsecum se habent conuenit absolute aliquo gradum
quod pariter non conuenit absolute omnipredicato identifica-
tione ipso ut patet ex solutione argumentorum; ergo ex hoc capite
inuitur et talis distinctio. tunc etiam quia rationale ante
omnem operat^{ionem} intellectum est formaliter ratio animalium non
supremum nihil conuenit animali quod non conuenit rationali.
si secundum ergo rationale non est acti formaliter animi quia
aliquid formaliter conuenit animali, quod non conuenit rationali;
ergo hęc distinctio non datur virtualiter ad distinctionem formalem scilicet

Disputatio 2^a de Causis uniuersalibus. Questio 1^a
utrum inter gradus metaphysicos datur predicatio
obiectiua. Sectio 1^a notatis aliquibus proponuntur 11.

1° Cognitio uniuersalis nihil est nisi cognitio unius non cognitio alio
identificata cum ipso. hęc autem est duplex formalis scilicet
obiectiua. predicatio obiectiua est cognitio unius predicati alij iden-
tificati nullo modo cogniti. formalis uero est cognitio attributi
omnino predicati, unum expressae, et alia pro implicite. unum
clare, et alia non ita clare: sic cognitio animalis in ista obiectiua
predicanti ita cognoscit animal, ut nullatenus cognoscat ratio-
nale, et irrationale: et uero formaliter cognoscit animal
et eius differentias, sed diuersimode nam animal clare, et ex-
pressae cognoscit, et per ordinem ad proprium connotatum. differ-
entia uero non ita clare, et expressae ut de illis possit ratio scire

Et ergo maxime ducimus inter utas precisiones: nam
 precisio formalis tota se habet in actu cognoscenti, qui non
 ita clare cognoscit omnes virtualitates & formalitates obiecti
 at vero precisio obiectiva dividit, et dividit obiectum, ita ut
 una formalitas cognoscatur, altera vero absolute non cognos
 catur, huiusmodi sententia negat precisiones obiectivas, illius
 antiquitatem propugnarentur Nominales, nunc autem et tumulo
 suavitati flectit. Apud Iuniorum Iuniorum, et sententia affirmativa et
 communis inter Thomistas, et Scotistas, et inter celeberrimos Je
 suitas, quales sunt Cosimius Doctor Suarez, Pater Vazquez
 et alij quam plures. Sectio IXa conclusio

Inter gradus metaphysicos superiores, et inferiores datus pro
 cino obiectiva probatur conclusio est. Parte 1^a Aristoteli in
 = Monologo Cap. 1° dicitur. Com enim aliquis homo dicitur corpus
 = Rationalis, et homo, non uno modo consideratione dicitur
 = hinc tria: secundum aliud ut corpus, secundum aliud rationale
 = et unguis hominem non est totum, quod est homo = ergo unum
 = quodlibet nunc dicitur consideratur rationale non considera
 = tur totum, quod est homo; ergo solum attingitur conde
 = ratum aliquid homini: sed in hoc fit precisio obiectiva; ergo.

Idem etiam repurme docetur a Precipiente Aristoteli.
 precisio vero 1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a
 per hinc verba: dicitur
 ut abstractio per intellectum. una quidem secundum quod
 univocale abstractio a particulari ut animal ab homine
 et in hac abstractione non remanet id, in quo fit abstractio
 remota enim ab homine dicitur rationale, non remanet in inte
 lectu homo, sed solum anima = sed remanere homo in intellectu
 dicitur animi est precisio obiectiva animi rationali; ergo unum
 dicitur possibile et obiectiva precisio. Ratio probatur conclusio
 precisio obiectiva datus dum cognoscatur una formalitas nullo
 modo cognita alia identificata. sed potest cognosci animal non
 cognito rationali identificato cum ipso; ergo. probatur mensura:
 potest cognosci principium sentiendi non cognito principio sa
 tiocinandi; ergo. autem probatur: potest cognosci principium
 sentiendi

nullo modo cognita ratiocinatione: sed tunc cognoscitur per
cipium sententiæ non cognito principio ratiocinandi, quod per
cipium ratiocinandi non cognoscitur formaliter nisi in ordine
ad ratiocinationem; ergo. Confirmatur: animi potest praeiudici
obiectiva ab omni eo quod non est de eius conceptu obiectivo essen-
tiali: sed rationale non est de conceptu obiectivo essentiali animalis
ergo. maior et certa, et minus probatur tunc quia rationale
non ponitur, in definitione obiectiva animalis tunc etiam
quia animi et rationale non est per metaphysicam homini sed in
partem et extra conceptionem alterius; ergo. tunc denique
quia si rationale esset de conceptu essentiali animalis ratio-
nale formaliter praeiudicaretur de animali: sed hoc est
falsum; ergo rationale non est de conceptu obiectivo essen-
tiali animalis. ergo dum hoc essentialiter et obiective
cognoscitur obiective praeiudicat a rationali. Dicunt ad
verum in cognitione animalis illud cognosci clare, et
ad primum per ordinem ad sententiam quod est proprium conota-
tionem animalis, rationale vero non cognosci clare si est per
ordinem ad ducendum, absolute vero rationale etiam cognosci
per ordinem ad conotatum commune, ideo que obiective non
praeiudicat: sed contra ut 1° absolute cognoscitur animal
et absolute non cognoscitur rationale; ergo. antequam probatur:
dum absolute cognoscitur principium sententiae non cognoscitur
absolute per principium ducendum absolute cognoscitur animal
et absolute non cognoscitur rationale: sed absolute cognosci-
tur principium sententiae non cognito principio ducendum,
quia huius cognitio absolute negatur; ergo. 2° dum cogno-
scitur quoniam per ordinem ad sententiam absolute non cognoscitur
totum homo; ergo. probatur antequam dum absolute aliquid non
cognoscitur in homine absolute non cognoscitur totum homo
sed dicitur animal cognoscitur per ordinem ad sententiam
aliquid non cognoscitur absolute in homine; ergo. probatur
maior: tunc absolute non cognoscitur homo per ordinem
ad ducendum: sed rationale non potest ullo modo cognosci
formaliter nisi per ordinem ad ducendum quia conotatum
nullo modo potest absolute cognosci nisi per ordinem
ad proprium conotatum. ergo

In hac doct. efficaciter impugnetur ratio probatur
aduenariorum: quia ex dubio identificatu non potest
cognosci unum non cognito saltimpro implicato alio
non erit possibile prosequi obiectua: sed hęc doct. inaffilia
et uoluntatis aduenarior; ergo. probatur minoris dicit
cognoscitur homo per ordinem ad uenationem et non per ordinem
ad ducendum cognoscitur ordo ad uenationem absolute
non cognito ordine ad ducendum, ducendum enim absolute
se non cognoscitur, ideo quia nec ordo ad illud; sed ordo
ad uenationem identificatur cum ordine ad ducendum
nam nihil ordo nihil est nisi nat. hunc uoluntatis uenationem,
et ducendum; ergo. Deinde impugnetur ratio et
creaturam fixam aduenariorum: uoluntatis communis uenit Theologorum
intellectu humano potest cognoscere essentiam Deum in naturali non
cognitu alio; scilicet identificatu cum uentia Diuina; ergo potest
cognosci unum absolute non cognito alio identificato cum ipso;
ergo conuenit prosequi uenationem, fixam, conuenit non legitime
et antea probatur. Trinitatem uenationem identificatur cum in
diuina: sed intellectus creatus non potest naturaliter cognoscere
trinitatem uenationem, ut omnes Patres, et Theologi inuenerunt
docent; ergo. Dicunt Iuniorum, trinitatem uenationem naturaliter
cognoscibilem esse non sub uenatione Trinitatis, sed sub uenatione
Deitatis. sed hoc. Cognitio uenit Trinitatis sub uenatione Deitatis
est in aliquo uenit uera cognitio Trinitatis non, uenit uenit
trinitatem uenationem lumine naturali uenit potest cognosci, sed hoc negant
communiter Patres; ergo. si uenit, ergo uenit, et absolute non
cognoscitur. trinitatem cognita uentia diuina; ergo potest cognosci
idem non cognito alio identificato scilicet. 2. si cognitio Deitatis
esset aliquo modo uera cognitio Trinitatis. Confessio Deitatis
esset confessio Trinitatis: sed hoc est falsum. quia plures fatentur
Deum unum, et negant Trinitatem, hoc est uoluntatem uenationem
ergo. Denique probatur conclusio rationis fundamentali: uenit
distinguitur a rationali distinctione huius sed hęc distinctio est
obiectua ergo et prosequi dicitur quoniam animal a rationali.
maior est cetera, et minus probatur: animi et rationali in tali
cognitione sunt plura obiecta; ergo uenit obiectua distincta

= sub =

antem probatur: 1° quia animi ut cogniti non est rationale ut cogniti
2° intellectus uere cognoscit quod homo sentit, quia animal est et
non sentit quia rationale est; ergo dum cognoscit animi distinctum per
rationem a rationali animi et rationale sunt duo obiectiua distincta
ergo et praecepta.

Orgetur distinctio huius inter animi, et rationales
non conuenit formaliter in diuersitate cognitionis, ergo talis distinctio
se habet ex parte obiecti. antem prouabimus agentis de obiecto
loquens amplius quae uadetur: distinctio inter animal, et rationale
talis est ut animi ut generis, et rationale differet: sed generis obiectiue dis-
tinguitur ad differet; ergo. Uterum: animal est praedicatum uniuoce,
conueniens speciebus: sed praedicatum uniuoce conueniens speciebus
est obiectiue distinctum ad differet, haec quae nullo modo includit
ut est uniuoce definitio patet; ergo. Sicut distinctio huius anima-
li a rationali saluari per hoc quod animal cognoscatur clare, et expressis
et rationale non ita cognoscatur: quia tunc apparent distincta obiecta eodem modo
cognoscendi = sed contra est: quia animal, et rationale sunt distincta obiecta per
rationem: sed ad hanc distinctioem non sufficit distinctio in modo cognoscendi.
ergo. probatur minor. distinctio in modo cognoscendi est distinctio huius: sed
distinctio huius non est distinctio huius, ergo inter animi et rationale patet dis-
tinctio huius ille non habet in modo cognoscendi praecepta, sed ex parte obiecti.

Contra 2° animi cognitionem esse obiecti non est rationale confusum cognitionem
ergo haec cognitio animal non cognoscit rationale adue confusum. adue probat.
animi cognitum, est per obiecti et formaliter generis, sed in cognitione generis ne
confusum cognoscitur differet quia generis et contra conceptus differetiarum;
ergo. 3° si inter animi et rationale non datur obiectiua praecepta, est igitur
non sentiat compositio metaphisica: sed hoc est falsum; ergo. probatur maior
compositio metaphisica constat ex partibus, quarum una est potest perfectibilis
et alia est actus perfectus. sed negata obiectiua praecepta animal non est
potest nec rationale est actus adue intentionaliter, quia uniuoce conuenit quod
alteri metaphisice conuenit; ergo. Soluentur argum.

Argumenta 1° uadetur praecepta obiectiua uerificarentur praedicata con-
tradictoria de eadem indiuisibili entitate: sed hoc est falsum; ergo.
probatur maior: posita praecepta obiectiua cognoscitur animi V. g.
et non cognoscitur rationale eum ipso identificat, sed cognosci et non
cognosci sunt praedicata contradictoria; ergo. Confirmatur: in dicitur
contradictoria sunt cognosci et non cognosci ac producta, et non producta
conuenit, et non conuenit: sed repugnat eandem producta et non producta
conuenit, et non conuenit; ergo repugnat eandem indiuisibilem entitatem
cognosci et non cognosci

In hoc argum^{to} multy per omnes mody fidem adueniunt, licet quia
eximium carente mixtice inter choros quorundam uocem extollunt,
sed a Verum fatear quantum ab ipis munitione procedit uarij argum^{ti}
infinita que quicquid ornatum, et obocurum fortasse nusquam tamen
solidum apparabit. sed anteluporionem sic in adueniunt inuicem:
non minus contradictoria sunt cognosci clare, et non cognosci clare, que
cognosci et non cognosci sed per uiam cognitionis animal, hoc clare co-
gnoscitur, et non cognoscitur clare rationale identificat, cum illo, ergo.

2° animal per ordinem ad sensationem non dicitur quia reali-
ter ab animali per ordinem ad ducendum: sed animal per ordinem ad
sensationem progreditur formaliter ab animali per ordinem ad ducendum
quam autem per ordinem ad ducendum progreditur formaliter ab ani-
mali per ordinem ad ducendum, ergo. Uterum certy et anim-
malis progreditur formaliter a rationali, sed rationale non progreditur for-
maliter a rationali quia rationale est rationale non sunt duo ex-
trema; ergo de rationali uerificatur progreditur formaliter et non
progreditur formaliter. ^{tem} Directe ad Argum^{um} respondet Arg^{um} Insuper
originatione de pot^o dicens de illo, quod est idem se, et ratione diffin-
si nihil prohibet contradictoria predicari sed gradu metaphisice annu-
entibus. Sicut differunt per rationem; ergo. huius ergo uentiqui in hunc
ad argum^{um} ditingo maius; uerificatur contradictoria de eadem uel
diuisibili entitate metaphisice nego maius; de eadem indiuisibili enti-
tate phisice subdistingo: de eadem indiuisibili entitate formaliter con-
cedo, ueritatem nego maius, in quo sensu nego maius, et consequi. de
eadem ergo entitate indiuisibili sensu in quo entitas indiuisibili
et contradictoria dici non possunt: sed nihil prohibet contradictoria
dici de gradibus metaphisice non quatenus idem sunt, sed quatenus
per rationem ditinguntur. Ad confirm^{em} ditingo maius: eque opponi-
tur cognosci et non cognosci respectu eiusdem entitatis intentionaliter
concedo maius respectu formalitatis intentionaliter ducens nego maius
concedo maius, et nego conquis. contradictoria enim talia sunt nature
ut solum affirmatiue de sebris ditinguntur, hoc autem ditinguntur debet
esse phisice contradictoria phisice sunt, intentionaliter uero contra-
dictoria solum extrinsece, et intentionaliter uerificantur, quia ditinguntur
debet esse eiusdem conditionis cum eo, quod uerificatur de se, ut ditinguntur
et ideo extrinsece, et non extrinsece, produci, et non produci extrinsece
materialiter ditinguntur, quia non contradictoria respectu nature phisice
considerantur.

Replicabū: diciturō nū non sufficit ut aliquid realiter verificetur
 de animali, quod non verificatur de rationali: sed data p[re]cisione
 obiectiva cognoscitur animal realiter, et rationale non cognoscitur
 realiter; ergo ex diciturō nū non probatur p[re]cisione obiectiva: diciturō
 māy: non sufficit ut aliquid verificetur de animali p[re]cise quod non ut
 verificatur de rationali concedo māy: de animali ut diciturō p[re]cisionem
 subdistingo: non sufficit ut verificetur aliquid intentionale nego māy;
 aliquid esse intrinsecum, et proprium naturę concedo māy: concedo māy
 et nego conq[ui]s. Cognitio obiectiva p[re]cise dicitur animi cognoscit illud
 nego ut est a p[ar]te s[er]v[er]i, alia cognoscitur secundum q[uo]d est principij
 diciturō, sed p[ro] ut ab ipso actu s[er]v[er]itatis et diciturō a rati-
 onali, in quo sensu verificatur quod animal cognoscitur realiter
 ut principijem rati s[er]v[er]itatis, et non ut principijem diciturō, seu q[uo]d
 idem est verificatur quod animal realiter cognoscitur, et quod realiter
 non cognoscitur rationale, sed cum hoc p[re]dicatum, scilicet se
 ali cognitio non ut p[re]dicatum intrinsecum, et proprium naturę anima-
 li, aliunde que non conveniat animali p[ro] ut est v[er]e, sed secundum esse
 intentionalit[er] diciturō, unde est quod in hoc nulla est contradictio.

Inu[er]ge: anim[us] hominu[m] est rationale: sed p[er] hanc cognitionem animi
 cognoscitur anim[us] hominu[m]; ergo cognoscitur rationale. 2.º: cum cognosci-
 tur anim[us] rationale est se[ci]p[er] cognita, quia rationale v[er]e est animal; ergo
 rationale est cognitum. 3.º: dicitur cognoscitur anim[us] cognoscitur id quod
 est anim[us], sed anim[us] est rationale; ergo hoc cognoscitur. 4.º: quod dicitur
 de p[re]dicato convenit subiecto; sed rationale est animal; ergo inde anima-
 li dicitur quod cognoscitur, hoc convenit etiam rationali. Eandem:
 hoc illoquimur enonatoris ita arguit: hoc animal est hoc rationale:
 hoc animal cognoscitur; ergo et hoc rationale. Nos illoquimur ut conclu-
 dente proponit adu[er]sarij sed ingenialoquens mal[us] e[st] e[st] p[er] hanc
 l[og]ic[am] p[ar]t[ic]ulam concludunt: omnia enim saltim asenu[m] formale ad mate-
 riam, unde captio est variatione app[er]ationis liquido app[er]ent. fite-
 mia enim animal invenit p[re]cise esse rationale, dicimus autem v[er]itatis
 sensu fundam[en]tu[m] tribuere intellectui ut p[er] cognitionem diciturō, ac p[er]
 consequenti diciturō v[er]itatis metaphisico, aliud ergo sensu et metaphisico
 app[er]ent, aliud in uno, aliud in alio statu anat[er] exponitur, cum que
 illoquimur p[ro]p[ri]e omnia immu[er]eant necessary est ut nihil dicitur
 cast. Ad v[er]um diciturō māy: anim[us] hominu[m] invenit p[re]cise et
 rationale concedo, v[er]itatis metaphisico nego māy: et diciturō māy:
 cognoscitur anim[us] hominu[m] p[re]cise nego. anim[us] hominu[m] metaphisice con-
 cedo māy et nego conq[ui]s. ad diciturō ant[er]o cum cognoscitur

animi in ensi phisico concedo, in ensi metaphisico nego. ostendit
quod unice, probat inclina probatio. ad 2^{am} dicitur, quod dum cogno
scitur animi metaphisice cognoscitur id quod et animi metaphisice in quo
sensu animi non est rationale. ad 3^{am} dicitur magis quod dicitur
deprecatio intrinsece concedo. extrinsece nego. magis: concedo. magis
si loquatur de rationali in ensi phisico, et nego. congrua. ad ultimum
dicitur magis: hoc animi et hoc rationale phisice concedo. et hoc rationa
le metaphisice nego. magis et ne dicitur minor nego. congrua.

Argumentum 2°: si animi ponit obiectum sciendi a rationali
ponit in illo cognosci: sed animi non potest cognosci in rationali
ergo. probatur minor: animi non habet dicitur cognoscibilitatem a rationali
scilicet quod non habet dicitur cognoscibilitatem a rationali non potest cognosci in
illo: ergo. minor videtur certa et maior probatur: tunc quia cognos
cibilitas est pars entis sed entitas animalis non est dicitur ab entitate
rationali: ergo. tunc etiam quia obiectum gaudens indivisibile est
entitate, gaudet unice cognoscibilitate, quia intellectus non potest dicitur
dixit id quod est indivisibile. Ad Argumentum concessa maiori nego. magis:
ad probum dicitur magis: animi metaphisice non habet aliam cognosci
bilitatem nego. magis: phisice sub dicitur magis: non habet aliam cognosci
bilitatem actu formaliter concedo: fundamentaliter nego. magis: et ne dicitur
minori nego. congrua: ad probum dicimus cognoscibilitatem entitatis
proportionari cum illa, et ideo est indivisibile tam virtualiter
quam formaliter gaudet unice cognoscibilitate phisice, et metaphisice,
et contra vero est virtualiter multiplex, et divisibile in plures gra
dus metaphisice, gaudet in illo statu unice: cognoscibilitatibus, quia
ad se probat fundamentum ad non divisionem. Patentur enim ad unum
gradu metaphisicos importantes ordinem ad operari realiter dicitur
simul convenire per identitatem homini, fatentur similiter eandem
animam rationalem esse vegetativam, sensitivam, et intellectivam. ex his
ergo colligimus hominem esse cognoscibilem per cognitionem abstractivam
inadequate, et secundum aliquam perfectionem, quam unum omnes co
gnoscuntur, similiter que docemus hominem aptum habere aliam et aliam
cognoscibilitatem fundamentaliter, et diversam cognoscibilitatem for
maliter unice metaphisice quia ut dicitur Anselmus. Patere. homo
congrua est, et rationali sed secundum aliud est homo, secundum aliud
congrua, et secundum aliud rationali.

Replicabi? cognoscibilitati animalu et predicatu intrinsecu illius
 sed predicatu intrinsecu animalu non est aliud a predicato intrinsecu
 rationali; ergo. ad replicam conceua maiori intellectu de predicato intrin-
 seco conotatio duntaxat. predicatum intrinsecum animalu non est
 aliud phinice a predicato intrinsecu rationali concedo: non est aliud me-
 taphinice et intentionaliter nego magis et conquis. Cognoscibilitati animalis
 distinguitur a cognoscibilitate rationali eo modo quo animi et rationale
 vitae distinguitur a metaphinice scilicet, et per rationem non realiter
 phinice. Obiectum enim ^{ap^{te}} gaudet iuxta cognoscibilitate forma-
 liter, ^{magis} frigit tamen fundam. ut cognoscatur per dist. cognitiones abstra-
 ctivas, et inadguatu, tunc et distaditur videtur obiecta metaphinice
 et diversimode cognoscibilia: quia neut intellectus facit unum ex multis
 diuisi facit uniuersale, fundam denotio ex conueni fluxu, in aliquo
 predicato, sic unilater ex unica entitate fluxu facit obiecta, supposito fieri
 dant indueritate, et fluxualitate equuolenti. Inuerg: animi ap^{te} non
 habet capacitatem ut vitatu praeconu cognoscatur sine rationali; ergo. anten
 probatur: animi ap^{te} est formaliter idem principum utendi, et diuisi
 ergo. nego anten. innotatur de capacitatem nota, ad prob. dicimus quod
 animi ap^{te} est idem principum utendi, et diuisi. est autem hoc principum
 virtualiter multplex, ac proinde capis ut ut intentionaliter diuidatur
 indit formalitate, et vitatu metaphinice cognoscatur ut diuisi: et ideo
 animalia conu metaphinice cognoscuntur in rationalitate, quia in se, et phinice
 actu, et formaliter idem effectus eion illa.

Ad quo sequitur quod dum cogno-
 citi principum utendi praeconu, et metaphinice diuiditur intentionaliter unum
 quod ap^{te} est principum diuisi, unde cognoscitur tunc eum distinctionem
 ab animalu, et rationali pro ut et ap^{te}, quia animi pro ut et ap^{te} est for-
 maliter principum diuisi. cognoscitur ergo in illo situ animi quod ut ap^{te}
 non tamen pro ut et ap^{te}, hoc est cognoscitur animal, quod et ap^{te} non
 adguate, sed inadguate; et pro ut et abstractum aie ipio, secundum
 quod est rationale. Innotatur intellectu non potest cognoscere quod non est:
 sed formalitate non uent dist^o pro proxi ad cognitionem; ergo non potest
 cognoscere formalitate ut dist^o distinguo magis: quod non est nec fit
 a cognitione concedo magis: quod non est, et a cognitione fit nego magis
 et distinguo magis formalitate non uent dist^o et distinguitur a cognitione
 concedo. et non distinguitur nego magis. Cognitio enim ut pote abstra-
 ctiva, et inadguata cognoscit obiecta inadguate, et ne distinguit
 unam formalitate ab alia. nec propterea falsa ut sit tacite occurrant
 replicae, quia intellectu non affirmat, sed solum apprehendit cum fundam
 in illa formalitate ut distaditur. scilicet dicta in quatione de ente in.

Arguitur 3°: indubibile attingenti aut totum, aut nihil attingit
 sed animi, et rationale ex obiecti uent entitas indubibile; ergo intellectu
 nihil cognoscit et cognoscit nomen animal et rationale = distinguo magis

atque enim indivisibile tan formaliter quam realiter concedo maius
formaliter precise neque minus. et distinctio minus: non est per obiecti entitatem
indivisibile realiter concedo. intentionaliter nego minus. aliam nulla distinctio
est. claretur inter animam et rationale, nec unum ponit cognosci clare alio
clare non cognoscit, quia indivisibile attingit aut totum aut nihil clare
attingit. Arguitur 2° distinctio inter animam et rationale tota scilicet est per
actum cognoscendum; ergo et precise ergo nulla doctrix precise obiectiva
probo antem: per hoc precise quod intellectu distinguitur animam et rationale
animam et per rationem distinctum ab illo: sed hoc distinctio scilicet est per actum
intellectus; ergo. Confirmatur: animal non est unum per rationem unitatem
obiecti ergo omni unitas scilicet est per actum. antem probatur: tunc
quia unitas quod ut talis unitas in quo conuenit, tunc etiam quod
cognoscens animal talem unitatem non cognoscit est per obiecti sed solus
cognoscit animal; ergo nulla unitas scilicet est per obiecti. ergo nec distinctio

etiam
Quoniam maius non semel tetigimus breuiter tamen confirmat ad di-
cta nego antem ad probum distinctio maius: animam et distinctio per rationem a ratione
conuenit concedo maius: inter nec modum distinctio: et distinctio inualiter, seu
inferi casualiter concedo: formaliter et respectu esse nego maius. distinctio
ergo inter animam et rationale exercita scilicet non est, et ideo non potest conueni-
tere formaliter in actibus intellectus: conuenit ergo in actu effectiue, quatenus
ab ipso conuenit distinctio huius, quod sepe dicitur ut ex gradu metaphisico, quia
apud se, et hinc sunt idem. Ad confirmandum nego antem ad probum dicimus animam
esse unum negatiue, et componitur: unum negatiue non quia excludat
positiue pluralitatem, sed quia a pluralitate prouenit, unde in tali prouenit
conuenit animal non obiecti differentis, et ne apparet animal clare et
est precise, et nullo modo nec est precise, nec implicite apparet differentis. Unum
velo positua animalis conuenit inuenit pluralitati positua conuenit, in
tione cuius animal scilicet dicitur unum in se per rationem, et distinctio per rationem
ad differentis, per quas contrahitur. et que patet ad 2° probum, patet enim quod
intellectus talem unitatem cognoscit. Arguitur 3° intellectu requirit prouen-
dere enim a non differentis: sed hoc quia enim scilicet identificatur cum
illis; ergo negatiue metaphisice scilicet uterque identificatur unum non
potest ab alio prouenit. Circa maius huius argum. sicut in prima disputatio
explicanda et in Metaphisica, hinc autem per maius nego causa
lem minori. quia ratio inclusionis differentis, in conceptu obiectiue est, et
non est quicquid scilicet identitatis, sed identitas propria conceptu analogi
hinc enim ad distinctio, conceptus unius non nec implicet differentiam
iuxta analogiam approbante maius propositionem argum.

Quæstio 2^a per quam operat intellectus fiat Uni
uersale. Sectio 1^a explicantur aliqua scitu digna, et reflexion
tur sententis

Omniem cognitionem nram primum ducere a
sensibus tradunt communiter Doctores in libro de anima. apud autem
illud axioma nihil est in intellectu quod prius non fuerit in sensibus. Quo
modo autem hoc fiat iuxta communem sensum exhibitum explanabo. Primum
sensus exterioris attingunt obiecta propria medij: speciebilibus ab obiectis immixtis
species autem receptas in sensibus transeunt ad alium sensum interioris
quia sensus communis dicitur quia recipit, et conuertit omnes species sensuum
exteriorum. dicitur etiam hic sensus uideri, et arbitri, quia ille tribuit
officium discernendi circa sensibilia. Sensus hic communis, qui materialiter et
mittit species sensibiles a sensibus acceptas in Imaginatiuam, scilicet phantasiam
cuius proprium munus est consequare species in absentia obiectuum, quæ
species phantasmata uocantur, hæc autem quantum præiora, et immaterialia
aliora sunt, quam species sensuum exteriorum, et sensus communis,
aduc tamen sunt materialia, quia causa illorum materialis est, ideo
que improprie dicuntur, ad hoc quod attingantur ab intellectu, inque
illam descendunt ab omni proprio materia. Propterea necesse est
aliqua facultas spiritualis factua species intelligibiles omnino immat
teriali, quæ facultas dicitur intellectu agens, quæ species imperias ob
iectuum est phantasma educit, illas que reddidit omnino spirituales, cau
sando scilicet species immateriales similes speciebus Imaginatis. propter
hoc dicitur quod intellectus agens non est proprie cognoscitiuus, sed solum
factiuus specierum quæ recipiuntur in intellectu passibili, qui passibilis di
citur quia species factas ab intellectu agens in se recipit: dicitur etiam passibilis
quia potest cognoscere omnia ipsi representata per species. Intellectus pass
ibilis, seu passibilis media specie imperia factuus intra reproductit species
expressam, seu Verbum mentis, quod est imago intellectualis, in qua tota
quam in speculo perfectissimo intellectus contemplantur obiecta, in qua co
gnitione contemplatiua omnimode uirtus sensus intelligendi. Cognitio
hæc contemplatiua (pro ut ad præiens) diuiditur in abstractiuam, et
concretiuam. cognitio abstractiua, seu purpurea est illa, quæ intentiona
liter diuidit unum ab alio identificatum cum ipso: id est cognitio naturæ
humanae sine singularitatibus. Hæc autem est duplex abstractio naturalis
et abstractio fortuita. 1^a est quæ naturaliter attingit materiam, negat uero reha
bendo circa inferiora, et nullatenus illa cognoscendo. abstractio fortuita
est illa, quæ licet intellectus solum cognoscat naturam, cognoscit tamen indi
recte, et de connotato inferiora, non per modum termini seu obiecti cogniti

sed per modum termini a quo talis natura separatur. Cognitio comparativa est illa, quae per se abstractam refert ad sua inferiora tanquam ad terminum, ad quem nihil universalitatis. hinc autem etiam est duplex simplex, et composita. simplex comparatio attingit naturam cum ordine ad sua inferiora nihil affirmans, et negando, et hinc spectat ad intellectum ut apprehensivum. Comparatio composita, quae ad iudicium spectat ordinat, et refert naturam, illam actu predicando de inferioribus, et ideo composita dicitur. Huic breviter proponatur in praesenti dubitatur quoniam in operacionibus ut causa effectiva Universalis, sive metaphysica sive logica. circa quos Datus dicuntur adhaerere, maxime vero in causa Universalis logica. Plures enim Tenet docent universale logicum fieri per abstractionem intellectus partibus, et perficitur per cognitionem comparativam alii cum. D. Vanger docent Universale logicum fieri per comparationem comparativam. Thomae vero asserunt illud fieri per simplicem comparationem illi ergo adhaerendo causam universalem logicam breviter assignabo, ad causas quae de causa universalis metaphysice recte redibit

Sectio 2.ª. Conclusio

Universale logicum efficienter fit per simplicem comparationem. Conclusio est Thomae quoniam d. de pot. art. 11 ubi ait: intellectus adinvenit relationes generis, et speciei conuicti ordinis eius, quod est intra intellectus ad se ipsum ad extra = in quibus sic: tunc datur forma relatiua generis quando generis dicit ordinem ad sua inferiora: sed comparatio simplex causat tantum ordinem; ergo per illam fit universale logicum.

Probatum conclusio ratione: Universale logicum proformali ditionat in relatione, qua natura inferior respicit inferiora: sed hae relatio fit per simplicem comparationem; ergo per illam fit universale logicum. maior multoties probata naturae, facile que nunc madetur: Universale logicum proformali ditionat et inuoluntate: sed hae conuicti formaliter in relatione qua natura est res exors, et sic inferior respicit inferiora; ergo. nunc probatur minor. Illud dicitur: simile relatio fit ab intellectu comparatiua ad terminum, ad quem non potest relata ordinari; ergo. Dicitur quod licet Universale in tali relatione conuicti formaliter non probatur quod fiat per simplicem comparationem quia ad hoc quod datur talis relatio sufficit quod per cognitionem abstractam ponatur forma proxima talis relationis. nam in positione fundamenti proximi et termini relationis, statim tendit relatio, quin necesse sit noua causa illius = sed contra: repugnat quod cognitio abstracta causet relationem naturae ad sua inferiora tanquam ad terminum ad quem; ergo et solutio repugnat. antea probatur: cognitio abstracta abstracta natura ab inferioribus tanquam a termino a quo; ergo non refert natura ad inferiora tanquam ad terminum, ad quem

Deinde impugnatur solutio, et ratio solutionis soluta: simul relatio
 et relatio rationis: sed relatio rationis non soluitur in positione fundam^{ta} proxima
 et non datur causa illius; ergo si abstractio non est causa talis relationis necesse
 est per simplicem comparationem. Vergetur: Relatio rationis fit ab inte
 lectu per actum, per quem cognoscitur, sed per simplicem comparationem, et non
 per abstractionem cognoscitur ordo naturae ad sua inferiora; ergo hic ordo
 fit per simplicem comparationem, et non per abstractionem. Respondebitur 2°
 cum III^{mo} nro D^o Aloneda quod cognitio abstractiva potest esse iuxta
 taliter comparativa, in quo sensu cognitio potest ordinari nat^{ae} ad sua inferi
 ora: sed quid quid sit de veritate huius doctrinae illa non militat contra
 nostram conclusionem, nos enim non disputamus an idem actus intellectu
 possit esse abstractivus, et comparativus secundum diversam considerationem
 hoc enim ad propositum nihil valet; ergo si relatio rationis fit per abstractionem
 quatenus simplex comparatio ut habemus interdictum.

= Solvuntur argum^{ta} =

Primum: per abstractionem intellectus simplicis nat^{ae} fit una, et apta positura
 ad quendam influxum, ergo Universalis loquens fit per abstractionem intus simplicis
 conseq^{ue} negativae quae Universalitatem loquae committit in aptitudine unius ad fluxum.
 Antea probatur: per abstractionem intellectus simplicis nat^{ae} absolute fit una per relationem
 sed talis unitas non est absoluta; ergo per abstractionem intellectus simplicis nat^{ae} fit
 una et apta positura ad eorum influxum. Confirmatur: In abstractione positus
 nat^{ae} fit dicitur per relationem a singularibus, et positus contrahibilis ad ipsa; ergo.

Distinguo autem: nat^{ae} fit una absolute concedo. Relativae formaliter nego antea
 ad propositum concessa maior nego minor quia nat^{ae} propter per cognitionem abstracti
 va^m positiva, sive negativa non respicit inferiora formaliter talia, sive tan
 qua terminum ad quae quod necessarium est ut nat^{ae} ut una unitate relativae huius
 nat^{ae} enim non est una relativae nisi per relationem, quae non datur in nat^{ae} in
 abstractione, sed in simplici comparatione. Ad confirmandum similiter dico quod nat^{ae}
 in abstractione est dicitur positus per relationem a singularibus, et positus fundam^{ta}
 mentaliter contrahibilis ad ipsa, et sic ut sic damentis proximi universa
 litari loquens, nec est positus fundam^{ta} proximi sequitur relatio rationis, nam
 eo ipso quod talis respectus rationis est, necesse est cognitio, quae est causa
 illius. Item in cognitione abstractiva concipitur nat^{ae} ut totum potentiale
 sed totum potentiale relativae respicit inferiora, ut inferiora; ergo. Distinguo
 maius: concipitur nat^{ae} ut totum potentiale fundamentaliter proxime concedo
 ut totum potentiale formaliter nego minus, concedo minus, et nego consequentia
 solutio conatur ad dicta: Universaliter formaliter, sive totum potentiale respicit
 inferiora ut terminum, in quo potest esse, et non ut terminum, a quo. hic esse
 ctu fit per cognitionem abstractivam, ille vero per simplicem comparationem.

Argumentum 2°: abstractio continua potest inducte producere Relationem Inis
ergo non sequitur simpliciter comparatio. antequam probatur: actio distinctiva unius
extremum ab alio inducte causat Relationem inter illa extrema: sed abstractio
continua distinguit nat^{am} ab inferioribus ergo abstractio continua inducte
potest producere Relationem Inis. argum^{um} probat cognitionem abstractivam
inducte comparatur^{am} esse causam universalium logicum, in quo nihil sequitur
contra conclusionem. Directe dico quod cognitio abstractiva potest causare
Relationem distinctivam, quatenus distinguit nat^{am} ab inferioribus, sed cum
Universalium logica non consistat in tali Relatione, sed in respectu superioris
ad inferiora, quo nat^{am} apta ut ad evadendum in medium per identitatem, unde
est quod talis respectus incurabili sit a cognitione abstractiva, ad illum quod
necesse sit cognitio comparativa.

Argumentum 3° pro comparatione composita:
nat^{am} fit logice universalium per actum per quem cognoscitur ut una in plu-
ribus: sed nat^{am} non cognoscitur ut una in pluribus per simplicem compara-
tionem compositam; ergo universale logicum fit per compara-
tionem compositam. maior videtur certa, quia universale est actu in illis
de quibus predicatur. probatur minor: nat^{am} cognoscitur ut una in pluribus
dum cognoscitur ut appropriata illi sed nat^{am} cognoscitur ut appropriata
pluribus per comparationem compositam ergo. Confirmatur 1°: nat^{am} non co-
gnoscitur ut universalium logicum quin cognoscatur inferiora ut actus
includit nat^{am}. quia superior est de eis inferioribus; sed inferiora cognoscen-
tia ut actu includentia nat^{am} per comparationem compositam; ergo. Conf. 2°:
nat^{am} constituitur proprie predicabili per comparationem compositam; ergo. Confir-
matur 3°: ad hoc quod nat^{am} sit universalium sequitur iudicium; ergo et
comparatio composita. antequam probatur: non daretur iudicium non esset
ratio cui nat^{am} respectus potius nam quam non nam inferiora; sed Universalium
respectus nam inferiora; ergo ad universale sequitur actu iudicij.

Ad Argumentum respondetur quod nat^{am} per comparationem compositam cognoscitur
ut actu una in pluribus, unde comparatio composita non facit univer-
sale, sed illud factum supponit, quia quod actu predicatur de pluribus
aptum est pro aliquo priori ad evadendum in illi per identitatem
ad confirmandum dicimus quod inferiora propria nat^{am} universalium actus
includunt illam, hanc tamen inclusionem de formali non explicant in
ordine ad nat^{am} universalem, inferiora enim respectu naturae universalium pro
formali rehaerent ut subiectibilia, nempe quae subiectibilitatem explicant.

Ad confirmandum nego antequam. quia nat^{am} per comparationem compositam
constituitur actu predicata, predicabilitatem vero antecedit actualis predi-
cationem. ad confirmandum dicimus actum iudicij non esse necessarium ad hoc
quod actus universalium formaliter, quia hoc antecedit iudicium: nec oppositum
convenit probatio, quia si nat^{am} sit abstracta continua, pro priori ad unum
3

^{tem} Comparata cognita fuerunt inferiora nat² indirecte, et per modum
 tramenti aquo, quod sufficit ut nat² sequatur hęc inferiora, potius quam
 aliter. Si vero nat² fiat abstracta per abstractionem negativam (in quo casu
 maiorem vim habet arguere) tunc nat² etiam sequitur propria inferiora
 per simplicem comparationem, quia licet cognitio abstractiva negativa
 habeat circa singularia, actum tamen inferiora cognoscuntur et infer-
 ora formaliter per simplicem comparationem, nam implex comparatio
 apprehensiva cognoscit predicata universalia naturę, et de corollato cognos-
 cit inferiora, quibus conveniunt talia predicata: quod negare non possunt
 aduersarij doctores nat² negativę abstractam acti predicari de pro-
 prijs, et non de alienis inferioribus.

Inquiratur per quam opem fiat unives-
 sale metaphysicę. Variant auctores. plures enim docent fieri per ab-
 tractionem intellectus agentis: alij vero per abstractionem sive positivam
 sive negativam intellectus passibilis. huius adhuc et probatur. Univer-
 sale metaphysicę est fundam. primum univ. logicę. sed per abstrac-
 tionem positivam, et negativam intellectus passibilis fit fundam. primum
 univ. logicę; ergo. probatur minor: per abstractionem positivam,
 que negativam intellectus passibilis nat² cognoscitur ut positivus esset
 dñi generalitatis, et una positivę: sed Univer. logicę fundatur
 immediate supra nat² positivam; ergo. Dicitur: nat² per abstractionem
 intellectus ut representativa sine multiplicitate individuationis et sine
 limitibus: sed talis nat² est Univer. metaphysicę, quia nat² non est univ. ut
 ut in multis; ergo. distinguo. magis: representativa sine multiplicitate ut
 quod univ. et sine singularitatis negativę concedo. positivę nego. magis. et
 distinguo. min. talis nat² est univ. metaphysicę negativę. Qualiter, et
 in fine, concedo: positivę formaliter et in facto esse magis, et congruę.

Dicimus etiam ad universalitatis metaphysicę formaliter talis, necesse
 esse aliquę unitatis obiectivę, ratione clara nat² reddatur ut una gen-
 tiva, et per quam nat² acti positivę distinguatur a singularitatibus
 et individuis, et una nat² univ. ab alia, que unitas causationis
 potest ab intellectu agente, quia est unitas obiectiva rationis, ut op-
 nantur, et unitas cognitionis, que ab intellectu ag. ut pote non cognoscitur
 incommensurabilis est. Dicitur; ergo Univer. metaphysicę est univ. positivę: sed
 per abstractionem negativam nequit causari unitas positivę; ergo est univ.
 metaphysicę non dicit unitatis positivę et illud causari non po-
 test per abstractionem negativam. probatur subiectiva: per cognitionem
 nat² secundum se nulla causatur unitas positivę in nat² cognita: sed
 abstractio negativam est cognitio nat² secundum se; ergo per abstractionem
 negativam non causatur Univer. positivę.

Respondes abstractionem negativam cognoscere nat^{am} secundum se
 sicut negativam ut habendo circa inferiora, non autem circa unitatem
 naturae, quia licet nat^{am} secundum se pro ut terminat abstractionem inte-
 lectus agentis non sit una positiva, est tamen quatenus cognoscitur
 positivum ex eius pluralitate: unde nat^{am} secundum se est una positiva, et
 una negativa. Una negativa quatenus presentatur abstracta per in-
 tellectum agentem: Una positiva secundum quod cognoscitur ut una per
 cognitionem abstractivam positivam et negativam. Et ideo quando
 Thomae docent nat^{am} secundum se, nisi metaph^{ice} non esse unam positivam,
 hoc intelligendum est de nat^{am} proprie dicitur abstractionem intellectu agentis
 sive intelligatur nat^{am} ut cognita per abstractionem, tunc una positiva
 est, non una intrinsece, ratione sua, sed una extrinsece, et accidentali-
 ter, hoc est ratione cognitionis effectus cavantis similem unitatem posi-
 tivam.

Quæstio 3^a quodam ut subtrahitur Universalitatis
 logicae. explicatur. Titulus, et referuntur sententiis

Cum universale ut quodam concretum accidentale referatur ad
 materiam et formam merito dubitatur quænam sit materia, et quodam ut
 subtrahitur Universalitatis. in quo dubio consequenter ad dicta resolvunt
 orthodoxi. Formaliter enim docent subtrahitur Universalitatis
 tati esse concretum, hoc est omnia individua confuse cognita haberi
 tamen aliquam unitatem extrinsecam denominationem ex unitate co-
 gnitionis. Omnes obiective procedentes consequenter tractant subtra-
 hatur Universalitatis esse nat^{am} obiective propriam angula-
 ribus, et predicabilem de igni.

N^{ra} Conclusio

Subtrahitur Universalitatis non sunt fluxa individua
 confuse cognita, sed nat^{am} una angularibus obiective abstracta. Conclu-
 sio est de Thomae Cap. 2° de ente, et est ibi: Ratio speciei accedit naturæ
 secundum illud esse quod habet in intellectu abstracto ab omnibus indi-
 viduis. Ratio probatur: subtrahitur Universalitatis est illud quod est
 fluxibus predicatur: sed collectio omnium individuum non predicatur
 de fluxibus; hæc enim est bona Diversa predicatio. Petrus est homo
 ita vero est falsum Petrus est fluxa individua confuse cognita; ergo
 subtrahitur Universalitatis nat^{am} est in nat^{am} abstracta, et non in
 collectione omnium individuum.

Dicunt aduersary collectionem illam indiuiduorum predicari de inferioribus non adquate, et secundum notam, sed inadquate et secundum aliquam partem. Contra est 1° quia in resolutione e unicitate totum integrale esse uniuersale ad se respectu non est partium, quia illud uerificatur de qualibet parte inadquate. 2° Vera est solutio hoc proportionis Petrus est homo et absolute falsa ergo falsa est solutio. antem probatur: hoc proportio anima est homo est falsa quia non conuenit subiecto quod representatur esse predicati sed in hac proportione Petrus est homo non conuenit. Ad subiecto totum, quod esse predicati representatur, quia esse predicati se presentatur fluxa in uadua confusae, ergo. Uterum probatur conclusio et impugnatu solutio data: Substracti uniuersalitati debet esse unum id quod, sed collectio indiuiduorum non est unum ut quod; ergo. maior patet tunc quia substracti uniuersalitati est unum aptu ad plura, tunc etiam quia est unum, tunc den que quia est uniuersale in essendo. minor uero probatur: collectio indiuiduorum dicit pluralitatem, et diuersitatem, sed pluralitas opponitur ueritati; ergo. Dicunt substracti uniuersalitati quate non cognitiu sed duplicatiue esse unum unitati cognitionu extrinsece denominanti illud cognitiu. contra est: etiam Cuius, essentia, et alia nomina id cognita gaudent unitate extrinseca: sed hoc unitas non sufficit ad uniuersalitem; ergo. in hu facile uadetur 2^a soluti conclusionis: nat^a a triangulari obiectiue propria est unum quod et capax ut predicetur ut quod de pluribus inferioribus; ergo nat^a a triangulari obiectiue propria est substracti uniuersalitati

Solutio argumenta

Arguitur: nulla nat^a que est in Petro est in Paulo; ergo nat^a huius ueridicam totum quod dicit non potest predicari de Petro et Paulo conieq^{er} se quia quia solum potest predicari de Petro et Paulo quod identificatur cum Petro, et Paulo. antem probatur: nat^a que est in Petro idem identificatur cum illo: sed nat^a que identificatur cum Petro non potest esse in Paulo; ergo. Confirmatur: si Petrus, et Paulus essent idem in nat^a interne identificarentur: sed hoc est falsum; ergo. probatur maior: que identificatur externe interne identificantur; ergo si Petrus et Paulus essent idem in nat^a interne identificarentur.

Ad ^{rum} ~~Primum~~ ^{2^o} ~~ducingo~~ ^{antem}: nulla nat^a quae est in Petro phivice est
phivice in Paulo concedo ^{antem}: nulla nat^a quae est in Petro meta
phivice nego ^{antem} et conueq^a. ad prob^o ~~ducingo~~ ^{mau}: identificatur
cum Petro phivice concedo: metaphivice subdistingo: actu et perfecte nego.
in potentia concedo ^{mau}. et redit ^{mau} nego conueq^a. ea ergo nat^a quae
phivice identificatur cum Petro non potest phivice identificari cum Paulo
metaphivice vero conuexaia solum dicitur predicata essentialia communia
Petro, et Paulo, quae formaliter predicari possunt de Petro, et Paulo, et ne
per identitatem dicendi illi.

Natura enim, quae ap^{te} se et diuisa in Petro
et Paulo, propter conuenientiam fundat unitatem intentionalem et meta
phivicam, quae sup^ota nat^a excludit differentiam individuali, quae nomen
quam possunt identificari cum subiectu distincto, unde eadem nat^a phivice
nequit predicari de Petro, et Paulo, ipsa vero prout sup^ota distincta
metaphivice a se ipsa phivice sumpta potest de illis obiective per identitatem
predicari. hinc ad confirm^o ~~ducingo~~ ^{mau} identificatur perfecte
nego ^{mau} ~~mau: imperfecte et recordum predicata essentialia metaphi
ca concedo ^{mau}: Petrus ergo est eadem nat^a metaphivice sumpta
cum Paulo, et in illa metaphivice identificatur cum illo, quae identitatis
non opponitur perfecte phivice et reali distinctioni.~~

Replicabitur: per abstrac
tionem non resultat in nat^a phivice, et solum identitatis cum individuis
quia abstractio non immutat realiter obiecta: sed nat^a quae realiter non
identificatur cum Petro, et Paulo non potest predicari de illis; ergo nat^a
abstracta non potest predicari de illis = Conuenientiam negamus
conueq^a: identitatis enim nat^a cum inferioribus non resultat ex vi
abstractionis, sed ad abstractionem praeponitur, quia nat^a abstracta
analogis eadem identitatis: in illa enim abstractione solum re
sultat in nat^a unitatis, non phivice, sed metaphivice.

Dicitur: hae unitas est
falsa, et quae metrica sed uniuersale metaphivice non est falsum et quae
metricum; ergo = nego ^{mau}: quia licet sup^ota unitatem illam esse
rationis, ad huc tamen non sequitur quod falsum, et quae metrica sit, quia
falsum est quod affirmatur esse, et existeret cum Petrus nec sit, nec exis
tat, quae metricum vero quod sine illo fundam^o fingitur. Unitas autem
metaphivice cum fundam^o apprehenditur in se, et a nobis non affirma
tur, non enim dicimus nat^a esse realiter unam, sed solum metaphivice
esse unam, quod in hoc sensu verum est.

Respondeo: subtractum uni
uersalitati non est unitatis; ergo illam non habet. Confirmatur: sub
tractum uniuersalitati significat et homo: sed homo non habet unitatem
quia hae uox homo significat omnia individua nat^a humani; ergo.

Concilio antequam ditingo coniectionem illam non habet esse et est pro
 prius naturae concedo: acognitione causi veritatis nego coniectionem habet
 ergo substractis nam veritatem effectus causitatem per abstractionem
 intellectu possibilem dicitur nat est veritati metaphisico, et per implicent
 comparationem in statu logico. ad confirmam concedo materiam nego materiam
 quam non conuenit inclina probatio, quia hoc uos homo significat unam
 naturam fluxibus communicabilem. Dicitur hoc uos homo et terminus conu
 ni: sed terminus communis significat plura diuina ergo hoc uos
 homo significat plura indiuidua. Confirmatio: si homo significat for
 maliter hominem: sed homo formaliter dicitur indiuidua; ergo probatur
 minor: homo est totum diuisibile in indiuidua tanquam in parte: sed
 totum dicitur formaliter parte; ergo ad ^{non} conciliandum plura nego coniectionem
 quia significat plura diuina et significare unum non est a se habile de
 fluxibus. ad confirmam dicimus quod homo est totum potentiale in pot
 dici non nisi per non uero actus, ut est instituto docebimus

Quaestio 2^a quoniam sit forma Uniuersali logica

Uniueriale aliud est metaphisicum, aliud logicum. Uniueriale metaphi
 cum dicitur nat abstracta angularibus, et unam unitate absoluta.
 unde nat re habet per modum substracti abstractio per modum cuius effi
 entia unitatem absolutam, quae est forma illius. Uniueriale logicum dicitur
 pro substracto igitur naturae, quae iam praesupposita una, pro forma uero
 dicitur ordinem superiorum ad inferiora, in quibus autem in quibus in quo
 consistat talis ratio.

Circa quod docentes substractis Uniuersalitati con
 sistent in indiuiduis confusae cognitioni ac erunt cognitionem confusam
 continuae denominantem indiuidua cognita per modum Uniuer
 formam Uniuersali logicae. Contra uero obiecta progredienter docent
 formam Uniuersali logicae sitam esse in aptitudine proxima naturae
 ut sit in multis, quam aptitudinem hominum communiter ponunt infor
 ma intrinseca relatione rationis, nonnulli uero in ipsa entitate naturae
 non uigilant uelata ordinata ad inferiora per implicem comparationem

3^a Conclusio

Forma Uniuersali logicae sita ut in relatione sui naturae ad sua
 inferiora. Conclusio frequentissime traditur a Thomae fluxibus in locis
 in quibus constantiter docet quod ratio generis, speciei, et simili conu
 tat in relatione dicitur ab omni essentiali. id ipsum probatur ratione
 licet Augustini: Uniueriale logicum constitutum formaliter per relationem
 ad sua inferiora sed non per relationem realem; ergo.

maior videtur certa quia Uniuersale loquens et unum agens ad euen-
dum in multis: unum uerum multa, solum formaliter superior: sed
unum uerum multa, unum agens ad eundem in multis, unum uerum
formaliter formaliter dicit relationem ad plura inferiora; ergo. Nunc pro
batum principia minus: respectu, qui nullatenus existit inferioris
natura non sunt reales: sed Relatio Uniuersali ad nra inferiora nulla-
tenus existit inferioris naturae, quia ad se non datur nat^{us} uerum
ad multa, ergo Relatio Uniuersali non est realis. eadem impugnata ma-
net doctrina. Tenentur autem tenentur forma uniuersali consistere in co-
gnitione confusa, et similiter doctrina docentium illam Relationem
sitam esse formaliter in simpliciter comparatione, quia cognitio illa
confusa et simpliciter comparatio sunt actus reales; sed nihil non constituit
tenenturale loquens formaliter; ergo.

Soluentur Obiectiones

Obiectio 1^a: forma Uniuersali loqueri et illa, quae constituit nat^{am} unam, et agens
ad plura: sed hoc facit cognitio confusa; ergo. probatur minor: cognitio con-
fusa attingit nat^{am} plures per modum unum; ergo constituit nat^{am} unam
Concedo maiori nego minus. ad prob^{am} dico quod non sufficit ad uniuersa-
litatem quilibet uniti, sed sequitur uniti inueniendo, alia concessio
analogi uel formaliter Uniuersali; cognitio enim non est formalis
uniuersali, quia est obiecti plura dicit representat, ac provide ad non
est uniuersale in seipsum, minime uero in eundem. Obiectio 2^a: ratio-
nalis loquens constituit in aptitudine nat^{am} ad eundem implicitibus: sed or-
do ad plura prononit aptitudine nat^{am} ad eundem implicitibus, nam idem
nat^{am} respicit plura quia nulli potest esse per identitatem; ergo uniuersale
loquens non constituit in Relatione ad plura = concedo maiori et nego minus:
ordo ad plura prononit aptitudine ad eundem implicitibus est subiecti
sue fundamentali concedo: formaliter nego minus: unde patet ad prob^{am}
nat^{am} enim respicit plura, quia capax est ut plura respiciat. hic autem respectus
habetur formaliter a forma Relatiua, ante quam nat^{am} est una unitate abso-
luta nullatenus inferiora ut inferiora respiciens. Applicabit Relatio Patris
ad plura filios non constituit Patris loque uniuersalem; ergo Relatio uniu-
ersali ad plura non constituit nat^{am} uniuersalem. Confirmatur: uniuersale loquens
predicatur de inferioribus sed forma Relatiua non predicatur de inferioribus
ergo forma Relatiua non constituit uniuersale loquens = quod concedo auctori du-
bitatio consequenti: ergo Relatio uniu-
ersali ad plura in quibus potest esse per identi-
tatem nego consequenti: Relatio uniu-
ersali ad plura alio modo respiciens concedo consequenti

Id confirmamus dicimus quod uniuersale logicum pro nobis tracto, et quo ad subiectum quod est uniuersale predicatur de inferioribus, et cum ipis identificatur, forma uero non identificatur, nec predicatur nisi ut quo, quatenus conuenit non predicabilem, quod a fortiori concedi debet ab aduenariis, nam cognitio confirmatur et quod quid aliud arguitur pro forma uniuersali non identificatur cum inferioribus, imo nec ipsa aptitudo naturae ut ut in multis, quam uide sequitur quod uniuersale non ut uerum aptum ad eorum in multis.

Argumentum: duplex est ueritas, scilicet in se, ergo probatur antea per hoc quod intellectus per simplicem comparationem apprehendit non ut ueram actus respectu inferiora ut inferiora ueritate datur uniuersale logicum: sed ad hoc non sequitur ueritas scilicet in se, ergo. In quo dicitur quod ueritas formaliter respicit inferiora ut inferiora ueritate datur forma scilicet rationis, quia respectu superiorum, et inferiorum ueritate non sunt: uero talis respectus ueritas non habet effectum cognoscendum tunc datur uniuersale logicum, et ueritate, et incognoscendo non uero ueritas ut multoties dicitur. Inquirens Utrum intellectus angelicus possit aspicere uniuersale logicum? Respondetur quod Angeli non possunt facere uniuersale logicum circa obiecta pure naturalia, quia omnia naturalia, homine comprehendunt, et saltem ueritate cognoscunt, unde ipsa abstractiue cognoscere non possunt, e contra uero communiter doctores Angelos posse abstractiue cognoscere obiecta super naturalia quia ipsa nec intuitiue, nec comprehensiue cognoscunt.

Ad dictum colligitur solus intellectus creatum esse causam effectiue uniuersali logicis pro forma, illud que pro forma utrum est in respectu rationis, quia naturalis ueritas dicitur plura tanquam inferiora, in quibus potest esse, ipsam uero naturalis esse essentem quatenus ueritas dicitur conuenientia. Et dicitur conuenientia multorum esse causam materialis formae mentaliter remota, quia talis natura habet capacitatem, ut abstractiue a singularibus, et fiat ueritas natura uero ueritas iam facta, et causa materialis uniuersali, causal denique finalis uniuersali est nulla est, et uniuersale fit propter reuocacionem scientiarum, que circa singularia et talia non ueritate.

Tractatus Ius de Predicabilibus

Quia Predicabilitas est pars uniuersali materia huius tractatus apprehendenti nondifert, ad eandem enim scientiam spectat essentia cognoscere

et de propriatione ventiarum agere, unde eadem paralogis agere de
uniuersalibus incommuni tractare debet de illis in particulari. Commu-
nem tamen diuisionem amplectimur, cupiens ut dicta sedulo inquiri-
amari, quia ad captum sequentium optime ducunt. Porro auctor huius
tractatus fuit Porphyrius, sicut in Prolegomena nota, cuius nomen
proponitur et Catholici omnibus, quae fides Christianorum in ueris
dixerit, illam que inficere actus acerrime enagitant. sed quae
in iniquis malitia figuranda est. Veritas uero a quoque ut
aprobanda, ideo auctores Catholici Inuocem eius, nec tractationem
deprogricabilibus in scolaribus inuocem, et nos cum illis in progricabilibus

Disputatio I de Genere primo progicabili
Questio I. quid sit genus. Sectio I. explicatio, et approba-
tio definitio generis. Omnium uariis acceptionibus generis, ut ad pro-
gricabilis ne definitur a Porphyrio: quod progicabilis de pluribus differentiis igitur
est. in quod quid: hanc definitionem exactam esse omnes (excepto Luciano
Dila) conueniunt. probatur que quia conuenit generi et differ, quod explic
singulae eiu parte patebit. In progicabilis, quod inquit pro progicabili
significat locum generis, quod conuenit omnibus progicabilibus, per se de pluribus
diferentiis specie aspectu differ, quae solum progicabilis de pluribus
diferentiis nomen. per se inquit quid differ attribui alij progicabilibus
diferentiis inquit quid differ attribui alij progicabilibus
accidens inquit contingit. Sedulo aduertite diuisionem, quod uaria
tunc inter eos terminandi quid, et quale, illa enim progicabilis inquit
que essentialiter conueniunt subiecto, et descriptiuntur modo substantia
sive per modum seue stantia, ut homo est animal, quae uero progicabilis
inquit progicabilis non conueniunt essentialiter subiecto, et est modo progicabilis
diferentiis per modum alteri adiacenti, ut homo est albus, homo est subiectum
inter dictas progicabilis mediat progicabilis differentiis, quae progicabilis
inquit quid, inquit quia differ essentialiter conuenit subiecto: inquit
quia in modo non differentiis per modum alteri adiacenti ut homo
est rationalis. Genus logicum, sic definitionem diuiditur in uariis
subalternum, et infimum. ^{suam} nullum aliud supra se habet, alia uero in
se continet, ut substantia. ^{nam} aliud est alia habet supra se, et aliud
est alia infra se, ut Corpus, Uerus, quae animal habent infra se, et ubi
tantum supra se. Infimum alia generis habet supra se, nullum uero
infra se, sed tantum specie. ut animal habet supra se substantiam, con-
sili, et Uerus, infra se uero solum habet speciem hominum, leonum, et aliorum
huc obiter nota, quod genus infimum et idem dicitur de subalterno dicitur

genus respectu minorum inferiorum, et speciei subyicibili ut comparatur 97
ad genus superius. Solventur objectiones

Objecio 1°: quod definitur debet esse speciei: sed genus non est speciei; ergo
nequit defini, maior probatur: solum potest defini quod conatur generare
et defini: sed sola speciei conatur generare, et defini; ergo = Distinguo maius debet
esse speciei essentialiter et denominative concedo: essentialiter nego maius
et sic dicitur maiori nego congrua, ad probandum contra maiorem et eodem modo dicitur
maiori nego congrua. Genus enim quod essentialiter genus est, et in propria
le in ordine ad sua inferiora denominatur speciei subyicibili; a relatione
predicabili comparatur cum alijs predicabilibus, et cum genere supremo

Dicitur: Genus definitur pro ut a genus formaliter sed pro ut est
genus formaliter non est speciei; ergo = concedo maiori distinguo maius:
non est speciei formaliter concedo denominative et essentialiter nego maius,
et congrua. Genus ergo non est speciei formaliter pro ut definitur, sed
quia definitur per aliud genus superius denominative, et accidentaliter
est et speciei subyicibili: ne animal genus est per ordinem ad speciem
denominatur vero speciei subyicibili comparatur ad alia genera super
iora. **R**eplicabitur: si genus definitur esset per se ipsum quia omni defi
nitio conatur generare: sed per se ipsum nequit defini, quia definitio
non includitur in definitione; ergo. **C**onfirmatur: genera superiora de
finiri nequeunt: sed genus incommune est genus supremum; ergo genus
incommune nequit defini. probatur maior: superiora superiora defini
rentur daretur genus supremum supra genus supremum: hoc est pugnat, ergo.

Respondeo quod genus nate et incommuni definitur esse
cetera per genus inparticulari, nec definitio, incommuni definitur esse
cetera per definitionem inparticulari et nec supra definitio defini
tur quatenus conatur sub definitione incommuni, ita quod generis
sunt ad confirmandum dico quod genera superiora intentionaliter, et quatenus
superiora nate non possunt defini. contra vero pro formali, hoc est pro
intentione predicabilitatis, quae superior est omni generi, et in qua omnia
genera conveniunt, quia superiora, subalterna, et inferiora predicari po
ssunt de specibus. **D**icitur ergo predicabilitas est predicatum commune superiora
omni generi; ergo predicabilitas est predicatum univoce univoce conveniunt
omni predicabili; ergo predicabilitas nequit defini quia non potest
conferri sub aliquo genere inparticulari = de hoc est in titulo agemus
dubio sequenti, tunc conceit alijs distinguo ultimum conveniens: non est
definibile esse cetera, et inparticulari transueat, signati et incommuni
nego congrua. omne enim genus, ipsum quod genus supremum nate, et incommuni
definitur per definitionem generis

Obicitur V Genera suprema predicantur de differentibus genere ut ubi
t de spirituali, et corporea, quae genere differunt; ergo l. etiam acci
dens predicantur de differentibus specie ut color de albedine, et nigredine
ergo. 3° etiam enipredicantur de pluribus differentibus specie. 2° Genus
predicantur de pluribus differentibus numero ut in his propositionibus
Petrus et animus, Pardus et animal ergo definitio generis convenit
alij ad infinito, et non implicat totam illius essentiam. Ad hoc dicitur
quod spirituale, et corporeum comparatur ad nunc genus supremum, sunt species
subiectibiles, et genera diversa comparatur ad sua inferiora: unde genus nu
primum predicantur de nobis corporea, et spirituali, quatenus species subiec
tibile sunt, et specie differunt. ad 2° dico quod color et accidens per ordinem
ad subiectum receptivum coloris, genus vero per ordinem ad dist^{um} species
accidentis, quia color non convenit accidentaliter albedini, sed essentialiter
et per modum predicati communis generis. Ad 3um Respondetur non esse
genus, et quia non est univocum, et quia predicantur ut tota ut de spe
cibus, genus vero univocum ut, et eodem modo predicantur non predicantur ut
tota essentia. ad ultimum dicitur genus non predicantur immediate de
individuis, sed mediate, hoc ut ratione speciei, quia quod predicantur de
specie necesse predicantur de individuis, quia quod convenit essentialiter
speciei per se in individuo convenit. Obicitur 3° genus differt aspectu
in modo predicantur. sed speciem predicantur in quod nunc genus; ergo definitio
non ut bona. 2° differt predicantur in quod; ergo idem quod primum. Respondetur
genus in modo predicandi aspectu distingui, quia speciem predicantur ut
tota essentia et in quod complete, genus vero eodem modo predicantur
in quod incomplete, quod in ut per se in quod differentibus
specie. ad 3um patet esse dictum quod differt predicantur in quod, hoc est
adjective in modo significandi, genus vero predicantur in quod, sed non
in quod. Dicitur etiam genus predicantur in quod, ergo dixerimus et nulli
probo autem genus predicantur ut forma subiecti: sed forma predicantur
in quod, et per modum forme actualiter subiectum; ergo. - neco autem, ad
probo, distingui magis: genus predicantur ut forma logica subiecti concedo: ut for
ma metaphisica nego magis. et ne dicitur minori nego congrua. genus enim eodem
modo significandi predicantur in quod incomplete, ad distributionem differentis, quae
in quod, et adjective dicitur: et ne licet dicitur forma subiecti quae logica de
terminat subiectum, hoc nihil obstat, quia solem et propriam forme metaphi
sicae in quod dicitur. Posabitur an tradita definitio generis sit essentialis? Respondetur
definitionem generis et aliorum univocalium esse descriptivam, et ratio est, quia
predicantur ut pars, et proprietate univocalitatis: nam idem genus ut predicantur
bile quia est univocum, et unum aspectu ad eundem in multum: sed omni des
finitio tradita per proprietatem est descriptiva, et non essentialis; ergo defini
tio tradita generis est descriptiva, et utraliter quilibet definitio cuiuscuque

Questio 2^a Utrum Uniuersale sit genus ad quinque predicabilia. Sectio 1^a explicatur, et soluitur Dubium

Supra cum communi sent^a quod Uniuersalia sunt tantum quinque, scilicet Genus, Species, differentia, proprium, et acciden. hęc autem secundum se simplicia, et intentionaliter alia nec substantia, alia ad hęc acciden. spectant, unde ab ipis intentionaliter non potest abiri aliqua ratio communi uniuoca, de illis ergo intali sensu non procedit dubium, procedit ergo de Uniuersali formaliter, scilicet de forma, sive de 2^a intentione Uniuersalitati, quo supposito afix matius cum Communi sent^a respondeam. Uniuersale est genus ad quinque predicabilia. probatur: genus est quod predicatur uniuoce in quod de quinque predicabilibus specie dubitatur: sed Uniuersale predicatur uniuoce in quod de quinque predicabilibus specie dubitatur, ergo Uniuersale uniuoce participatur ab illis uniuersali habet partem. probatur 2^a. Ratio predicabilis uniuoce participatur ad predicabilia; ergo uniuersale uniuoce predicatur de illis. quod predicatur in quod probatur: Si predicabilia essentialiter sunt Uniuersalia, quia essentialiter sunt predicabilia; ergo. Si pariter etiam est certa, nam omnia predicabilia differunt specie, secundum ditinctos modos predicabilitatis, scilicet in quod incompletum, in quod completum, in quod inuale quid, in quod inuale necesse, et in quod contingenter; ergo Si predicabilia specie differunt. **S**oluitur obiectio: **O**biectio: Uniuersale non participatur equaliter ad predicabilia; ergo non est genus ad illa patet contra: quia uniuocum equaliter participatur ab inferioribus. antea probatur: Uniuersale est unum aptum ad multa, sed predicabilia inegaliter non apta ad multa; ergo. probatur minor: genus, species, et differ. sunt apta ad eundem in multum essentialiter, proprium, et acciden. sunt apta ad eundem in multum accidentaliter; ergo aptitudo ad eundem in multum inegaliter participatur ad predicabilia. Confirmatur: genus est in multum differentibus specie, species uero in multum differentibus numero; ergo non sunt apta ad eundem in multum equaliter. Respondeo Uniuersalitati equaliter participari ad predicabilia, uniuersalitati enim formaliter coheret in ordine ad multa, et sicut tria predicabilia dicunt essentialiter ordinem ad multa ita proprium, et acciden. quod autem dicitur inegalitati certum est, ceterum hoc inegalitati non oritur ex conceptu communi Uniuersali sed ex particularibus differentiis. per quas Uniuersalia intene differunt specie, unde genus et idem dicitur de quolibet alio predicabili secundum quod est uniuersale potest esse in multum, hoc autem. E illo modo potest esse in multum est differentia illius Uniuersali. unde patet solutio ad confirmat.

Dicitur ad subit^{am}, et accidenti nullum datur² predicatum uniuocum: sed predica-
bilia alia sunt subit^{am}, alia accidenti; ergo nullum predicatum uniuocum conuenit
unul². Quare predicabilibus: dicitur ergo magis ad subit^{am} et accidenti secundum
concedo ad subit^{am} et accidenti² intentionaliiter unum magis nego magis. ad modum dico
quod omnia predicabilia pro formali sunt, et intentionali, conuenient ex am ut de
alium informaliatiua satoru, quod ab omni uniuoce participatiua nam
affirmatio accidenti de subit^{am} ita talu simpliciter est, ac affirmatio subit^{am}.

Obiectum 2° si uniuersale enit genus ad predicabilia uniuersale pro
dicatur de illi: sed genus solum predicatur de speciebus; ergo si predicabilia
enit uniuersale predicabile nuncup² species. 2° genus enit superius et inferius
respectu eundem: hoc est implicatorium; ergo. probatur maius: genus enit sub
genus respectu generis, quia est genus ad igni, enit inferius quia subpro
continetur; ergo. sic et alia sophismata, quod eni reflectione infinita horum
secundary intentionu formam conuenit maiorem confusionem, quam difficul
tatem habent. pro illarum ergo solutione breuiter aliqua notare oportet
dum. Scite ergo intellectum nam, quare supra nos actus potest infinite se
flectere pone supra unam intentione aliam fundare: considerat ergo
intellectu genus predicabile conuenit enit predicabile cum alij predi-
cabilibus, hinc que unat^{am} fundamentum ut in intentione generis fundat
intentionem speciei subicibilis, respectu uniuersali ut sic: considerat et
quod uniuersale ut sic conuenit cum alij predicabilibus in hoc quod est eni
unum aptum ad multa specie diuina. Genus ergo potest considerari sub uniuersali
ut sic, et uniuersale sub genere ut sic, utroque genus consideratur sub
uniuersali est species subicibilis denominatiue, et accidentaliter, similiter
uero uniuersale continetur sub genere. **Ad huc ad dico quod genus et quod**
libet aliud predicabile ponunt accidentaliter denominatiue subinducere
intentione speciei subicibilis respectu uniuersali ut sic, et respectu cuiuslibet
superioru, in quo conuenit ulterius quod genus essentialiter tale potest acciden-
taliter, et secundum diuersas intentiones considerari, ut speciei subicibilis.
ad uniuersale quod genus secundum diuersas considerationes potest eni
superius, et inferius respectu eundem diuersimode sumpti: quia uniuersale
ut subicibile inflexionatur, et ne potest eni sub genere, et genus ut speciei
subicibilis continetur sub uniuersali, et ergo superius quatenus genus
formaliter est, et inferius secundum quod speciei subicibilis est. **Obiectum 3°**
genus ordinatur ad compon^{am} species: sed quod ordinatur ad componendam
speciem non potest conuenire uniuoce cum illa, quia totu requit uniuocari
in unigata; ergo. dicitur ergo magis: genus secundum conceptu secundary
permittit magis: secundum conceptu primary nego magis de dicitur magis
et nego conuenit. Genus ergo secundum eni primary est unum ad modum
ita et hoc explicat secundum quod conuenit uniuoce cum specie, in quo
conceptu non explicatur modo compositionis et partu, propter quod quod

2a intentio generis de qua anima nullatenus explicatur ad con. 13
 per spec. dicitur 2a Universale ut accidens quantum predicabile quia
 ut accidens huius; ergo universale requirit enegatum ad predicabilia
 dicitur autem ut accidens comparatur ad hoc illud subiecti, concedo
 comparatur ad hoc illud predicabile. Universale negat autem. Im-
 uersale ergo accidens est absolute et comparative ad hanc. Et 2a
 uero comparatur cum genere. Et cum specie formaliter non est acci-
 dens respectu illorum, sed uentia: ut coloratum, et color est accidens ab-
 solute, et etiam respectu Petri, et Pauli, maxime uero respectu albi
 Iniqui.

Augustia 3a quodam est definitio formalis in des-
 finitione generis. Sectio 4a aperitur dicitur, et referuntur.

In quolibet concreto tria reperitur forma scilicet subiecti, et compo-
 sitionis, ut in genere reperitur natura, quae denominatur genus. 2a intentio
 sua forma, quae nati denominatur et compositio est forma, et nati conu-
 gendi sed cum hoc concretum sit accidentale certum non est solam nati non
 esse definitionem formalem, quia sola nati non est genus unilaterale etiam certum et
 solam formam non definit: unde tota difficultas uenit circa compositum
 inquit quae quomodo illud definitur? Et quomodo dicat nati per respectu des-
 finitionis. Insuper aduerso concretum esse duplex. scilicet, et ac-
 cidentale: de subiectuali hic nondubitamus, cum enim illud definitur ad
 quate uisito definitur. solum ergo de concreto accidentali procedit quae-
 stio. pro qua ulterius aduertit quod concretum accidentale album 2a
 et principalis significat albedinem, sua formam, non est uero pro sub-
 iecto.

2a intentio: eorum receptio formae. 2a dicitur quodam dicitur quodam dicitur quodam dicitur
 omni concreto accidentali, et ideo quod quod uigilanti de genere dicitur
 pro dicto de omni predicabili habere. Circa hoc uariis sunt sententiae
 definitum formale est concretum accidentale uisito dicitur naturam
 et intentionem, uel materiam, et formam: ita. Pubio, Cauero, Illius. Inu. Tho-
 nada, et nostrate communiter. 2a docet definitum formale quodam dicitur
 nati est nati uisito, et intentionem de connotato: ut operantia co-
 muniter tenent cum Heratado, et plures Thomae cum Sapientissimo
 Magistro Lerma. 3a huc immediate opposita docet intentionem
 definitum uisito, et nati in obliquo, ut Caietano, Joanne ad Thomam, Da-
 lona, Soudin, et alij plures Thomae, quibus communiter adherent. Sco-
 tuz cum Illmo. Mexerero.

Sectio 2a 2a Conclusio

Definitum formale in definitione generis non est nat^a in lecto et forma
in obliquo; nec concretum dicitur in lecto nat^a, et intentionem. dicitur per
terti^{am} continet conclusio, et 1^a probatur: genus est nat^a pro ut unitati logico:
sed nat^a pro ut unitati logico non dicitur in lecto nat^a; ergo genus pro ut
unitati logico non dicitur in lecto nat^aiam: subsumo sic: dicitur definitum
genus definitum formale est illud quod genus dicitur in lecto: sed genus
logicum non dicitur in lecto nat^a; ergo definitum formale in definitione
generis non est nat^a in lecto connotari formam. Explicatur hęc ratio: des
finitum formale est genus sed nat^a connotari formam non est genus; ergo.
probatur minor: nat^a connotari formam est nat^a informata ab ipsa, et
nat^a ut susceptiva formam: non prim^o quia nat^a ut informata dicitur in lecto
formam; ergo secundum. nunc sic: sed nat^a ut susceptiva formam non est
genus; ergo. probatur minor: nat^a ut susceptiva formam generis est casual
materiali illius, sed nat^a ut est causa materiali formam generis non est ge
nus; ergo. Confirmatur: nat^a ut susceptiva generalitatis non est formaliter
una una unitate relativa; ergo nec genus. probatur antem: nat^a ut formaliter
una una unitate relativa quatenus dicitur pro formali relationem: sed nat^a
ut susceptiva generalitatis non dicitur pro formali relationem, sed illam
dicitur per modum effectus; ergo. Denique ex sententiarum principiis pro
batur conclusio. definitum formale in definitione generis est genus
ut genus: sed nat^a connotari formam non est genus ut genus; ergo. pro
batur minor: nat^a connotari formam non est unum formaliter: sed genus
ut genus est unum formaliter; ergo. probatur maior: nat^a una ad unum
saxio solum est una unitate cognitionis, sed nat^a ut connotari formam
non est formaliter una unitate cognitionis; ergo. probatur minor: nat^a
ut connotari formam connotat unitatem, connotat etiam cognitionem, a qua nat^a
est formaliter una; ergo. 2^a pars conclusionis probatur: concretum est
nat^a et 2^a intentione in lecto est enim per accidens: sed nullum enim ex
accidens potest defini unice definitione; ergo aggregat^{um} dicitur nat^a
et intentionem in lecto non est definitum formale. probatur maior
illud concretum resultat ex subit^o et accidenti; ergo est enim per accidens.
Confirmatur: si solum potest defini unice definitione id quod est
unum per se: sed aggregat^{um} est nat^a et 2^a intentione in lecto non est
unum per se, quia coniungit^{ur} est sibi accidentaliter uniti; ergo. Con
firmatur: animi et accidentaliter genus; ergo dum definitur genus
non definitur animi in lecto, et per se.

Dicitur: definitio non explicat naturam subiecti absolute, et secundum se bene tamen subiecti duplicati, quatenus hoc subiecti forma, quod sufficit ut sit definitio quod = Contra h. definitio nullo modo explicat esse subiecti; ergo subiecti in se, et per se non definitur

2. subiectum duplicatum definitur secundum aliquid quod esse habet et unice secundum aliquid quod habet a forma? sum est falsum. quia nihil non accidentale subiecto explicatur in definitione est 2. requiritur subiectum per se non definitur; ergo. probatur hoc: subiectum definitur secundum aliquid, quod habet a forma et ratione huius definitur, et nullatenus per se, et ratione sui; ergo. 3.

3. subiectum ut subiectum duplicatum sic definitur ut definitio nihil explicet proprie et per se conveniens naturae; ergo natura in se et per se non definitur. explicatur: licet in definitione albi ponatur corpus tanquam id in quo exercetur effectus formalis albedinis, et tanquam id quod redditur album, corpus non definitur in se et per se sed solum albedo; ergo simili. Urgetur: dum definitur corpus ut album corpus non est per se definitum; ergo dum definitur natura ut subiecti forma generis natura per se, et in se non definitur

Dicitur: esse subiecti accidenti resultat unum per se attingibile a metaphisica, esse ente reali et rationi resultat unum per se attingibile a logica; ergo esse natura, et intentione resultat unum per se definibile sed contra est: quia aliud est simplex esse unum in esse obiecti, et aliud esse unum per se, et esse entis. sum admittimus 2. est falsum in se esse accidentaliter unitis: sed hoc necessarium erat ad hoc quod natura, et 2. intentio in se definitur unice definitione; ergo.

§ Sectio 3^a n^a Conclusio §

1. intentio in se connotari natura est definitio formale in definitione generis probatur conclusio est long. Magister metaphisicae lectione 2. ubi = nec verum est quod predicata quae sunt in genere accidenti principaliter significant substantiam et posterius accidens. album enim solum qualitate = et significat, et ex consequenti subiectum = ergo unum a Thomae omne concretum accidentale principaliter significat formam et ex consequenti subiectum: sed genus et concretum accidentale; ergo.

In hac authoritate probatur conclusio: illud est definitum formale
in definitione generis quod significatur per hoc nomen generis: sed per
hoc nomen generis significatur in se, et per formam, et de connotato
substractum; ergo. maior est certa quia si definiuntur secundum
quod per nomina significantia, minor traditur a Thomae proba-
tur quod ab inductione: uirtus enim in se, et per se significat uirtutem
fidelis fidem, philosophia philosophiam; ergo genus in se et per se
significat generalitatem, et de connotato naturam, tanquam subiectum
denominatum accidentaliter per formam. Confirmatur: definitum
formale in definitione generis est quod per se predicatur de pluribus
differentibus specie sed intentio per se formaliter predicatur de
differentibus specie; ergo. probatur minor: natura adus ut iubet et inten-
tioni non predicatur per se sed accidentaliter et ratione formae; ergo.
Confirmatur: genus ut genus formaliter est definitum formale in
eius definitione: sed intentio ut denominari nat^{am} et genus ut ge-
nus formaliter; ergo intentio ut denominari nat^{am}, siue nata ut
denominata per se^{am} intentionis est definitum formale. nunc dic: sed
intentio ut denominari a non^{am} generis dicit in se et per se formam
et de connotato nat^{am}; ergo. Respondebo: subiectum generalitatis quatenus
subiectum illius est esse essentialiter predicabile, Corpus enim uirtus
dictam solutionis est essentialiter album ut iubet albedini: sed hoc
solutio equiuocaloquitur. sicut ergo. an corpus ut iubet albedini si-
gnificet pro formale albedini et subiectum: ipsum solutio facit
nunc sensum: Corpus ut iubet albedini dicit formam essentialiter albi
quod certum est; ergo cum definitur corpus ut album albedo
est definitum formale; ergo cum definitur natura ut iubet generalitati
hoc est definitum formale. si uero significat subiectum patet quod
illud non dicit essentialiter accidens; ergo. Explicatur: Corpus ut
iubet albedini est pars materiali concreti accidentali; ergo con-
tra ut iubet albedini est per accidens album; ergo natura ut iubet ge-
neralitati est per accidens genus; ergo natura ut iubet generalitati non
definitur per se, et in se, sed forma. Tertium: licet corpus ut iubet
albedini sit essentialiter id quod habet albedinem non tamen ut id cui
conueniat essentialiter effectum formalem albedini; ergo similiter lo-
quendum est de natura in se substracti. probo antem: pars ut sub-
iectum albedini dicitur unum ratione albedinis ipse accidentali-
ter aduenientis; ergo.

Denique probatur conclusio contra Thomam opposita: definitum formale quod generi est id quod comprehenditur sub obiecto formali quod logicis; sed uerba Thomam sub obiecto formali loquens solum comprehenditur & intentio in concreto; ergo.

Explicatur: definitum formale huius definitionis est obiectum formale quod tali consideratione logicis; sed sola intentio predicabilis in concreto sumpta est obiectum formale quod tali consideratione logicis, nata uero solum est obiectum materiale et secundarium; ergo.

Soluitur argum^{tu}

Arguitur contra partem 1^{am} conclusionis: illud est definitum formale in definitione generis quod per se formaliter predicatur de speciebus: sed hoc est proprium naturae connotantis intentionis; ergo natura intellectus connotans intentionis est definitum formale. probatur minor: illud per se predicatur de speciebus quod identificatur cum illis: sed sola natura identificatur cum speciebus; ergo. Confirmatur: sola natura predicatur inquit quia sola conuenit essentialiter speciebus; ergo. 2°: definitio generis non conuenit intentioni; ergo. antea probatur: genus est id quod predicatur ut quod: sed predicari ut quod non conuenit intentioni ergo definitio generis non conuenit per se, et in se intentioni.

In solutione aduerto quod cum accedens definitur in concreto definitur per subiectum, ut dicitur Philosophum et contemplator sex per causas, in hac ergo et in omnibus definitionibus accidentis in concreto ponitur subiectum, cuius quo male infertur quod subiectum definitur sed solum quod ut id, per quod est definitum explicatur unde definitiones accidentis in concreto non sunt proprias et rationales quia in eis necesse ponitur aliquid quod est extrinsecum. Hoc ignorato ad Argum^{tu} distingo magis quod per se et formaliter predicatur de speciebus ut quod nego magis, ut quo concedo magis nego absolute minus, et conuenit per quod patet ad probandum. certum enim est quod sola natura identificatur cum speciebus, hoc tamen solum probat quod natura ut id pro quo supponit genus definitum, et conuenit quod de se uerificatur definitio accidentaliter uero et ratione formis, quia natura redditur predicabilis. propterea ne sciamus absolute minus quia natura per se, et essentialiter non predicatur natura enim predicabilis est accidentaliter, siue ratione formis accidentaliter ipsi aduenientis.

Ad 1^{am} ^{am} confirmam^{us} similiter dico quod sola nat^a predicatur inquit ut
quod, et per modum substanti, quod redditur predicabile; unde licet
nat^a generis essentialiter predicetur, accidentaliter tamen convenit ei
predicabilitas, quia predicabilitas advenit ei ratione 2^a intentioni
que est naturae accidentalium. ad 1^{am} confirmam^{us} dico quod genus pro materi
ali, et de condito est id quod predicatur ut quod; ut quo uero pro for
mali: unde forma est quod predicatur ut quo, inquit, hoc est: forma
est constitutum nat^a predicabilem inquit, sicut albedo est id quod reddit
subiectionem albi ut quo, et formaliter.

Arguitur 2°: ideo nat^a non
est definitum formale in definitione generis, quia ipsi per accidens
convenit definitio: sed nat^a ut substanti 2^a intentioni non convenit
accidentaliter definitio; ergo. probatur minor: nat^a ut substanti 2^a inten
tionem non convenit accidentaliter predicari; ergo. ad argum^{um} conca
maiori nego min^{us} ad prob^{us} distinguo antem non convenit accidentaliter
predicari ratione naturae nego antem, quo ad 1^{am} intentionem concedo
antem. albo enim semper convenit accidentaliter adgregari diuini,
alio uero ut albo convenit essentialiter, quia tunc simili effectu non
tribuitur subiecto, sed albedini.

Arguitur 3° contra 1^{am} ^{am} ^{rem} conclusionem
definitum formale in definitione generis est concretum accidentale
sed concretum accidentale dicitur utranque ^{em} in se; ergo et definitum
formale. probatur minor: partes concreti accidentalis sunt unitus per
modum actus, et pot^{us}: sed concretum compositum est unitus per mo
dum actus, et pot^{us} dicitur in se utranque partem; ergo. maior et
certa quia nat^a habet per modum potentis, et forma per modum actus.
minor etiam patet quia non alia ratione concretum substantiale dicitur
utranque ^{em} in se.

Contra maiorem nego min^{us} ad prob^{us} distinguo
sunt unitus per modum actus, et pot^{us}, complete, et totaliter in utro
tuum unius linea concedo min^{us}: incomplete et partialiter in utro
nego min^{us}: et distinguo min^{us}: ex partibus unitus per se ordinatum ad com
ponendum concretum concedo min^{us}: per accidens ordinatum nego min^{us}.
partes compositi substantialis sunt essentialiter tales, ac proinde quod
incomplete per se ordinatum ad aliud componendum, et ideo in illis
sentire potest unum per se, ac uero partes concreti accidentalis re
cundum se sunt extra completa in una linea, unde requirit esse unum
per se sentire.

Replicabitur: unio accidentalium partium generis talis est ut ex se resultet
 totam unice definitione definibile; ergo nulla est solutio. antem proba-
 tur: nologum connotat ea partibus accidentaliter uniti secundum
 se completi et accidentaliter ordinati ad illum componendum: sed nolo-
 gum est totam unice definitione definibile, quod ad omnes nati^{tes} inf-
 lecto; ergo. - Circa ^{am} nologum variant auctores, quidam enim
 docent totam illius ^{am} esse in proximo connotantibus conclusionem.
 alij e contra, alij vero in proximo, et conclusione inflecto sumpti.

In supposito uera duas priores sententias nullam iam habet replica,
 in 1^a enim dispositio proxima est forma nologum, conclusio uero
 se habet per modum subiecti, in 2^a uero est opposito, et ne uera illa
 in definitione nologum forma se habet per modum subiecti definiti, mate-
 ria uero de connotato. in 3^a uero sententia in qua proximus et conclusio res
 habent inflecto aliquid componendum est ut forma, et aliud ut materia.
 in hac ergo sententia dispositio proxima in ordine ad conclusionem est for-
 ma inflecto definita, propositiones uero pro ut tales sunt nologum mat-
 que solum de connotato ingrediuntur in definitione nologum. In omni
 um ergo sententia definitio nologum unum dicit inflecto, et aliud in obli-
 quo, est enim nologum unum ueritate ordinis, et ideo dicere debet
 dispositionem, et ordinationem inflecto, et formaliter, et se disposita
 per modum materis: nam uolunt aduersarij quod forma nologu-
 mi ut forma totali illi essentio, hoc tamen supposito dico quod in pro-
 positionibus datur perfectio prima, et secundaria, secundum hanc
 ergo ponunt ordinari per se ad aliud componendum, non autem secun-
 dum perfectionem primam; abstractionem uero et forma generis se-
 cundum se uent essentialiter essentia perfecta et completa in una linea
 unde est illi necesse componitur unum per accidens. Dicitur uero 1^a inten-
 tio fundari potest supra aliam ut 2^a intentio uniuersalis supra genus
 ergo ex genere et uniuersalitate potest resultare unum per se inflecto
 definibile quo ad utramque partem. antem ut certum, et conseq. requiritur
 quia in tali casu partes sunt in eadem linea accidenti ratione. conce-
 do antem nego conseq. quia genus supra quod fundatur 1^a intentio Uni-
 uersali ut ne est quid completum, et ideo 2^a intentio species subiectionis
 ipsi adueniunt conuenit illi accidentaliter, semper ergo resultat ex dis-
 placi 2^a intentione unum per accidens.

Argumentum 2°: definitum formale in definitione generis est id pro quo
supponit definitio: sed definitio supponit pro nat^a et non pro forma; ergo
Confirmatur: in definitione accidentis inconcreto subiectum ponitur
loco generis: sed genus in qualibet definitione inquitur in lecto; ergo
nat^a in lecto definitur in definitione generis. id ipsum docuit D^o Th^o 6° in
D^o Th^o: in huius lectione 2^a per hoc Verba oportet quod subiectum in defini-
tione accidentis ponatur quandoque in lecto, quandoque uero in obli-
quo, in lecto quidem quando accidens significatur inconcreto et

non
Sed Argum^o nego magis quia accidens inconcreto supponit pro
subiecto materiali, et genus subitanti, ut album pro subiecto albe-
dini, significat uero formam, unde significatur formale cadit sub
definitione non uero id pro quo supponit: propter hoc dicitur D^o
Th^o intentione allegata quod subiectum ponitur in lecto in defi-
nitione accidentis concretis, non quia illud sit definitum for-
male, sed quia subiectum est id pro quo supponit accidens inconcre-
to, et illud definitio;

Quia patet solutio ad confirmam, que est
dictu manet absolve soluta: genus enim in qualibet definitione
inquitur in lecto quando definitio explicat ei^{am} unum ei per
proprium genus, accidens uero inconcreto non definitur per
proprium genus, quod euidenter patet quia subiectum non est
de ei^a accidenti, et ideo accidens inconcreto non est definibile
unica et figurata definitione.

Argumentum 5°: quod et unum fieri
potest defini una definitione: sed aggregatum est nat^a, et est in
tentione et unum fieri, per se itate autem accidentali; ergo
aggregatum est nat^a, et in intentione in lecto potest defini unica
definitione, minor patet est D^o Thoma docente est subiecto et acci-
denti non fieri unum per accidens ut est acerbulum lapidum. —
Conceda maior nego min^{us}, quia est verbum diuisionem per dicta
mentorum et est verbum uniuersalia completi unum fieri fieri non
potest, nec authoritas D^o Thome aliquid probat, est illa ergo
solum habemus quod est subiecto et accidenti non fiat unum
per aggregationem, non uero quod non fiat unum per accidens

Denique obicitur directe contra naturam conclusionem: illud est definitio formale in definitione generis quod se habet ut quod: sed 1^a intentio non se habet ut quod; ergo: maior est certissima nam illud est definitum quod definitur. minor patet quia 2^a intentio non est id quod predicatur sed id quo nat^a se habet ut quod predicabile. Confirmatur: terminus predicat quod significat: sed genus non predicat 2^{am} intentionem, ergo nec significat; ergo 2^a intentio non est definitum.

Distinguo magis quod se habet ut quod essentialiter concedo quod se habet ut quod accidentaliter nego magis, et distingo magis: 1^a intentio non se habet ut quod respectu predicabilitatis concedo respectu definitionis nego magis, et conuequenter. nam enim non se habet ut quod definitum in definitione generis quia predicabilitas accidentaliter conuenit naturis, solum ergo se habet ut quod definitum forma, sic in definitione albi forma ut quo dealbat, ut quod in se definitur, quia album formaliter significat albedinem. ad confirmandum dicimus quod terminus in absoluto predicat quod significat in connotatum uero terminus predicat id pro quo supponit

Dices: ergo quod se habet ut quod essentialiter est definitum formale in definitione generis: sed natura se habet ut quod essentialiter et non 2^a intentio, quia sola natura generis predicatur essentialiter; ergo: aduertite scilicet simpliciter, qua cognita soluta manet diuisum enim natura 2^{am} esse accidentaliter predicabilem ut quod quia predicabilitas conuenit accidentaliter naturis contra quam doctores quos uerissima est dicunt aduersari naturam essentialiter predicari ad quod dicimus naturam generis essentialiter conuenire speculatiue essentialiter predicari, hoc est per modum essentis, nos autem asserimus quod predicabilitas per se et essentialiter igni conueniat. Dices ergo genus essentialiter sumptum non est id quod predicatur sed id quo natura predicatur ergo per se quod predicatur non bene definitur, sed definiendum erit per se quo predicatur = concedo antea nego conuenit quia definitio generis est definitio accidentis in concreto in qua debet poni subiectum accidenti tanquam id pro quo supponit accidere, accidere ergo non in concreto nisi in abstracto definitur definitur cum ordine ad subiectum: in concreto uero subiectum ponitur ut quod, et ut genus, ut dum explicamus clavem per tibi am cubam, in abstracto uero subiectum ponitur ut defectus, ut dum dicitur cubitus tibi: quomodo cumque tamen accidere definitur forma est definitum formale, subiectum uero ingreditur in definitione materialiter, et de connotato

Inquisitio 2^a Utrum genus predicetur ut totum et ut pars
Sectio 1^a notantur aliqua, et referuntur sensu

Pro resolutione dubij, quod commune est omnibus predicabilibus
adventuram et 1° quod hic non loquimur de genere pro formali sed
de nat^a que predicatur. ne autem equivocationi patiamini scire
oportet quod inq^uisitur an nat^a predicatur ut totu^m et partem
respectu morum inferiorum non vero respectu proportionu^m, quia
predicatur ut pars predicatur proculdubio et partem illius. dubitatur enim
ananim^{us} quod ut predicatur et partem proportionu^m predicetur ut totu^m
est inferioru^m, et ut partem eientis? an totum actuale, et potentiale?
an vero ut partem actuale, nunc potentiale? genus ergo de quo inq^uisitur
diveat modo de potest ad sua inferiora comparari, animal enim po-
test comparari ut conitari in Uenti, et sensibili, et sic dicitur
totum metaphisicum actuale. potest etiam accipi ut actu constitut^{us}
enim speciem simul cum differ^{entia} rationali, et tunc est partem actualis.
tertio potest sumi ut determinabile et perfectibile est per differ^{entia} in-
feriori, et sic dicitur partem potentiale. 2° potest intelligi animal
ut contineri in potest hominu^m, leonu^m, cetera que species de quibus
potest predicari in quo sensu dicitur totum potentiale.

Insuper advertite quod animu^m potest predicari animum inferioru^m
huius abstractione totali, et abstractione partiali. Sunt animu^m abstractione
abstractione partiali quando concipitur cum imperfectionibus essentiali-
bus, et cum exclusione positiva differentiarum. ut nunc concipitur ut
principium sentiendi positive excludere rationalitatem, que abstractio
partialis dicitur, quia abstractio unam partem metaphisicam ab alia com-
parte, et ratione unam partem et aliam excludere, abstractio totalis
concepit animal ut quid superius contineri pro implicito species non actus
sed in potentia, et animu^m sic abstractu^m dicitur totum potentiale. Sciendum
etiam est ad veram predicat^{ionem} necesse esse identitatem predicati cum sub-
iecto unde in predicatio est materialis datur identitatem materialis, ut
in hac proprie rationale est animal. nunc est formalis predicatur debet
esse idem formaliter cum subiecto non pro expresso et eo modo significat^{ur}
sed implicite, et quo ad rem significatam. ex hoc manet impugnat^{ur}
sent^{entia} doceri genus predicari ut totum actuale, quia predicatio
est totu^m quod subiectu^m, quo ad rem significatam; sed animal ut totu^m
metaphisicum actuale non est totu^m quod est homo; ergo.

2° genu ut totum actuali nec et formaliter nupereu nec formaliter 28
predicabile; ergo. 2^a sent^a docet genu predicari, per modum actus
alii ita Paulus Venetus, Ona, Sanchez, et alij. 3^a docet genu predicari
per modum partu potentiali: ita Didacius a Teu, Cantexu, et fluxess
tecentiore. 2^a sent^aque docet genu predicari ut totum potentiali
conueniunt in hac conclusione plures Doctores ex omni schola, ma-
ne tamen differunt in explanatione totius potentiali, unde potius
nomine quam se conueniunt

Sectio 2^a d^{us} 1° sent^a impugnatur =

De Genu non predicatur de inferioribus, nec ut partu actuali, nec ut
partu potentiali Concl^o traditur ad Thomam Cap. 1° de ente et ei
per hęc Verba: Si enim anim^{us} non esset totum quod est homo, sed partu
eius non predicaretur de homine cum nulla partu predicetur de toto =
hinc exiit ratio conclusionis: ad Veram et formalem predicationem
requiritur quod predicatum ut totum quod subiectum: sed genu non
est totum quod subiectum, nec ut partu actuali, nec ut partu potentiali
ergo genu in eis partu non predicatur de inferioribus. Minor conitit

quia non predicatum non est totum quod subiectum non est idem for-
maliter cum illo. probatur minor: genu in eis partu excludit positi-
ue differentiam: sed genu ut excludit positue differ^{am} non est totum
quod subiectum, quia specis formaliter includit differ^{am}; ergo. pro-
bat^{ur} maior: de ratione partu et excludere positue aliam comp^{ar}te
ergo. explicatur: animal ut partu non includit totam perfectionem
hominis; ergo non predicatur ut partu. antem probatur: anim^{us} ut partu
includitur in homine ut partu intoto: sed partu intoto non est tota per-
fectio totius; ergo. Confirmatur 1°: si enim ut partu predicaretur
sensu huius propositionis homo est animal Et esset quod homo est, non
tantum Et anim^{us} ut differentiam a rationali esset totum quod est homo
sed uterque sensu est falsus; ergo anim^{us} ut partu siue ut arbitrium
ab inferioribus abstractione partiali non predicatur de homine.
confir^{ma} 2°: genu predicatur formaliter de inferioribus quatenus
uniuersale et nupereu est; sed non est Uniuersale et nupereu ut
partu; ergo. probatur minor: nat^{us} generu intantum est nupereu
inquantu continet subie species: sed non continet subie species ut partu
sed uno ut partu ab speciebus continetur; ergo.

Dicunt aduersary rationem nr̄am solum probare de p̄ ḡnerica
quę realiter distinguitur ab oī r̄atione alterius comparati, at uero
nat̄ ḡnerica quę et pari metaphisica realiter identificatur cum
specie, hanc quę includit, et ideo ut pari potest p̄dicari formaliter
de specie = sed contra at 1°: ad ueram et formalem p̄dicationem p̄
identitatem requiritur uera et formalis identitas: sed pari metaphisica non
est idem formaliter cum toto sed solum materialiter; ergo animi ut pari
metaphisica non p̄dicatur formaliter de specie, sed solum materialiter
et identice. 2°

2°: sicut pari ḡnerica non est realiter totum quod est componi-
tum ḡnericum ita pari metaphisica non est formaliter totum quod est
compositum metaphisicum, quia de r̄atione totius est excedere formaliter
partem in eaparte; ergo genu in eaparte nequit formaliter p̄-
dicari. 3°: ad ueram et formalem p̄dicationem non sufficit identitas ḡnerica,
et materialis ergo uerum ut pari non identificatur formaliter
cum subiecto non potest formaliter p̄dicari de illo. p̄ r̄ationem autem
si p̄dicatione rationalitatis est animalitatis non est formaliter uera
sed tantum materialiter: sed rationale identice est animal; ergo

Dices distinctio p̄ r̄ationem non opponitur formalis p̄dicationi
sed animi ut pari solum p̄ r̄ationem distinguitur a specie; ergo. probatur
maior: animi ut totum potentiale distinguitur p̄ r̄ationem a specie
sed ut totum potentiale formaliter p̄dicatur; ergo = distingo maior
distinctio solum pro exp̄o concedo: distinctio implicita nego maior
et ne dist̄ minori nego congr̄. animi enim ut pari pro implicito ex-
cludit dist̄, quia concipitur ut excludere omnem p̄fectionem, quę
non est de eius conceptu essentiali, quę exclusio opponitur formalis p̄-
dicationi, quia opponitur identitati formalis: totum uero potentiale non
excludit pro implicito in pot̄ dist̄, quia in pot̄ includit speciem, ut
infra docebitur.

Replicabit: pari ut pari formaliter excludit aliam
compartem, non pro implicito et in pot̄, sed pro exp̄o; ergo solutio est
nulla. antem probatur: pari ut pari formaliter excludit aliam pro
implicito, quia concipitur ut excludere aliam pro exp̄o: sed exclu-
sio formalis explicita solum opponitur inclusioni pro exp̄o, non uero
inclusioni implicitę; ergo. probatur minor: distinctio pro exp̄o non
opponitur identitati formalis implicitę; ergo exclusio pro exp̄o non
opponitur inclusioni implicitę, et in pot̄. Ad replicę nego antem ad
probę distingo maior: quia concipitur ut excludere aliam pro

Propositio positiva permittit magis: negativa nego magis: et ditingo
 minus: Adhuc formalis explicita positiva nego: negativa concedo
 minus et nego congrua. pari ut pari formaliter positiva conceptiva secu-
 dum illud esse quod est de conceptu quidditativo, et metaphisico illius
 ad quod esse nec pro congruo, nec pro implicito spectant differentis. ad
 ultimam probz concedo anxi nego congrua, quia ad hoc quod unum
 sit ab alio ditivum pro congruo, sufficit quod unum non exprimat
 aliud, ad exclusionem vero positivam necessarium est quod quiditas
 unum sit dit^a a quidditate alterius.

Soluntur argum^{ta} quz militant contra pri^{or} conclusionem^{em}

Arguitur 1° in Philologo dicitur q^{ue} definitionu^{te} genis de definitio^{te} pro-
 dicari, quod confirmat. In dicens quod paraphrasia inconcreto, et
 adiectiva potest de suo toto predicari: ut in hac propria homo et mater
 alii; ergo genus ut par metaphisica potest predicari = ad dico quod
 partes simul nempe ponunt predicari debito quia igitur adquirent. t^{er}
 dicite quod par definitionu potest predicari non in esse q^{ue} sed in esse
 totiu. ad dico quod paraphrasia inconcreto includit aliam com-
 partem, ut patet in exemplo aducto: at vero par metaphisica comp^{tem}
 includit uno conceptu, si eni^{am} partu non confundunt cum e^o totiu.

Arguitur 2° genus predicatur de speciebus eo modo quo et in illis:
 sed et in speciebus per modum partu; ergo. probatur minor: genus et
 in speciebus ut et latro conveniendi: sed et latro conveniendi ut par
 specierum, quia species constat in genere, et diffe^{re}; ergo. = ditingo magis
 modo quo et in illis tanquam superioris inferiori concedo magis: mo-
 do quo et in illis materialiter nego magis: et sic dicitur minori nego congrua
 ad probz ditingo magis: ut et latro superior conveniendi concedo: ut et
 latro conveniendi proprie materialiter nego. Species enim potest conde-
 rari quatenus est totum constans genere, et diffe^{re}, in quo sensu genus
 non est formaliter predicabile, quia tunc explicat ordinem ad definiti-
 onem, et non ad species ut inferiores. potest etiam considerari ut inferioris
 formaliter et ut par q^{ue} o^{mn}itativa generu ipi subiecta, in quo sensu
 genus est formaliter totum potentiale contineri pro implicito unum
 iam perfectionem speciei inq^{ue} solum pro ut et predicabile, actu vero
 in ipa predicatione

Arguitur 1°: genus ut pars potentialis continet defectum pro implicito
 ergo genus predicatur de speciebus ut pars potentialis. antem probatur
 genus ut pars potentialis et determinabile, et perfectibile de per defectum
 sed genus continet in pot^a id per quod est perfectibile; ergo. = in ad-
 ueritatem concedunt genus predicari ut contineri in pot^a inferioris
 a nobis nomine tenent defectum. nego autem antem, quia genus ut
 pars potius concludit, quam continet defectum. Ad probe dicitur magis:
 et determinabile, et perfectibile per defectum tanquam per comparati-
 uum concedo magis: tanquam per partes subiectibiles formaliter nego
 magis, et sic dicitur minori nego conuenit. genus enim est predicabile de
 speciebus secundum quod illud superius est, in quo sensu non est formal-
 iter pars: et etiam contrahibile per defectum contractionem metaphis-
 uo potentialis, ad actualiorem partem, in quo sensu genus non est
 formaliter predicabile et superius, quia potius explicat ordinem ad
 compositionem, quam ad predicationem, et potius ut in quibus, quam
 ut superius comparatur. Arguitur 2°: defectus predicatur ut pars;
 ergo et genus. antem probatur: defectus est modo significat et imperfe-
 cta, et solum ponitur ad latum in linea predicamentali; ergo. = Respon-
 detur defectus ut predicabilem esse formaliter totum potentialis, et ut totum
 potentialis predicari: quod autem est modo predicat ut imperfecta et
 quod non ponitur in linea procedit ex eo quod non significatur
 per modum imperie stantis, et per modum totius uentis.

Sectio 2^a applicatur et probatur nra conclusio

Genus predicatur de inferioribus ut totum potentialis quantum con-
 cluso necesse sequitur ex dictis uarietamen loquentur auctoribus in illi-
 us explicatione. Per uerum tamen, et communem modum explicat totum
 potentialis uobis proponam: totum ergo potentialis utitur et in eo quod
 nat^a abstracta ab inferioribus abstractione totali concipitur dicens
 actu utroque in quo solam nat^a metaphisicam propriam illius, pro impli-
 cito uero et in pot^a omnes alias perfectiones, quae illi conuenire possunt: ut
 in concipitur animal ut principium sentiendi formaliter superius, et
 uniuersale cum continet potentialis homini, leoni, et aliam speciem
 animalium. Totum potentialis sic explicatum est a D^o opusculo 22 Cap.
 9°. per haec uerba: superius ostendere quomodo genus continet implicito

ea, quae sunt in eo: sciendum est igitur quod genus continet differ^{entia}, et
 species potentate: potentia autem principium indeterminationis est, nec per
 oppositionem actui distinguitur = item eodem loco inquit Cum uniformita-
 te, quae et a ratione ipsius generis habet ad omnia, quae sibi subeunt
 quod est in pot^{entia} illa continere; ergo genus ut totum potentiale continet
 in pot^{entia} species, et differ^{entia} ut subicibiles, et hoc modo progreditur de spe-
 ciebus.

Probatur ratione: in hac proprie homo est anim^{us} anim^{us} at for^m
 maliter superius ad hominem, et ad omnia species animalis: sed anim^{us}
 ut superius est totum potentiale modo explicato; ergo anim^{us} progredia-
 tur ut totum potentiale quatenus totum potentiale continet in pot^{entia}
 species. minor est certa, quia anim^{us} ut superius dicit ordinem ad
 species tanquam ad p^{ri}ncipium potentiae ipsius. probatur maior: nihil est
 progreditur est superius de inferiori formaliter; ergo anim^{us} tenet
 progreditur ut superius ad hominem et ad omnia species animalis
 antea probatur: talis progreditur est progreditur de generi de specie
 sed progreditur de generi de specie est progreditur de inferiori
 formaliter; ergo.

Sed dicitur contra explicat totum potentiale: genus
 solum progreditur ad differ^{entia}, et non a specie; sed solum continet
 in pot^{entia} id a quo progreditur ergo probatur maior: si genus progredia-
 deret a specie a se ipso progredieret et esset seipso superius: hoc impli-
 cat: ergo. Respondeo genus progredieret a speciebus adaequate et non
 solum ad differ^{entia}, quia genus progreditur ab omni eo, de quo progredia-
 tur ut superius: progreditur autem de speciebus ut ex definitione
 constat: progreditur ergo a speciebus progredione totali, et ad differ^{entia}
 progredione partiali, et ideo continet immediate species ut inferiori, et
 mediate vero differ^{entia} tanquam p^{ri}ncipium species, et ideo progredibilitatem generis
 non explicatur per ordinem ad differ^{entia}, sed per ordinem ad species.

Nec inconueniens est in eo quod genus ut superius seipso subie-
 uera ratione, imo potius necessarium est quod superius est inferioris
 genere genus ut superius seipso ut in specie contento, nam sicut dixi-
 mus quod genus ut ne continet uniuersale secundum quod est genus
 peculiare; si nunc dicendum quid anim^{us} ut totum potentiale conti-
 nere immediate species hominum V.g. mediate vero et per modum
 partu potentiae animalis superioris, ipsum animal ut superius, quia
 in superioritate in ordine ad totum et est continet potentiale totum
 necesse sequitur superioritas in ordine ad p^{ri}ncipium, et continet potentiale partu

Solventur argumenta

Arguitur: ad Veram, et formalem ^{mem} predicat. sufficit quod predicatum
continuat totum quod subiectum quin sit necesse continere potentialiter inferi
orem; ergo ad hoc quod genus predicetur de specie necesse non est continere
potentialiter specierum = indicat ad Veram et formalem predicationem
superiorem de inferiori loquere necesse ^{am} est continere ^{am} potentialiter omnium
specierum contra inuicem: animus non potest predicari de homine ut
continens in pot. speciei; ergo. antea probatur: nam predicatur de
de homine ut continens in pot. speciei verificaretur de illo quo ad talis
contineret, quia quod quid dicitur de predicato conuenit subiecto: sed
hoc est falsum, aliter homo esset in pot. leo, equi &c., ergo.

Solutio inuoluta uera est. ad sepliq. nego antea ad prob. 3
distinguo magis verificaretur de homine quo ad talis continere in ad quae
ta concedo: ad quate nego: cuius inclusa probatio non obest quia de
subiecto dicitur quod quid actu conuenit predicato, non uero quod
ipsum conuenit in pot.; quia continere illa potentialiter solum est conditio nisi
ad predicatum formalem loquere, et superiorum de inferiori, ali
ud ergo dicitur animus per modum se predicat, et aliud per modum
conditionis, ad hoc dicitur continere potentialiter omnium specierum, et per
modum se predicat continere actualiter speciei de qua predicatur

sepliq. ab: dum animus predicatur de homine predicatur ut con
tinetur solam perfectionem hominis: sed ut continens solam perfectionem
hominis non est totum potentialiter, nec uniuersale; ergo. = distingo
magis: predicatur ut continens solam perfectionem hominis actu con
cedo. ut continens solam perfectionem hominis in pot. nego magis: et
distinguo magis: ut continens solam perfectionem hominis in actu quo
in pot. concedo. actu seque nego. animus enim predicatur de homine
actu continens solam perfectionem hominis ratione contractionis ad illum
in pot. uero obiectiva natura predicabili continens omnes speciei, qual
tunc se praesentatur ut formaliter generi

Inuicem: dum animus predica
tur de homine non potest predicari de alijs ab homine; ergo dicitur
animus predicatur de homine non continens in pot. alias speciei ab homine
ergo nec est totum potentialiter. antea probatur: dum animus predica
tur de homine actu contrahitur ad illum: sed dum actu contrahitur
ad hominem non potest de alijs speciebus predicari; ergo. =

107
Distinguo autem dum animus predicatur de homine sedupliciter
concedo specificative nego antem. animus enim ut predicatur de
homine, non potest predicari de equo, absolute tamen et secundum
potest obiectivam, illius predicari potest de homine et equo: sic ut
virtus potest absolute amare et non amare, ut amari vero non
potest non amare.

Augustinus 2° predicatum formale formaliter continet
virtutem quod subiectum, sed animus ut totum potentiale non continet totum
quod subiectum, ergo genus non predicatur ut totum potentiale. proba-
tur minori: genus ut totum potentiale continet in potest species et de-
fectus, sed quod continet in potest species et defectus non continet totum
quod species, quia species actu continet defectus; ergo respondet quod
totum potentiale ante actuali predicacione solum continet in potest
species, de quibus potest predicari, deveniendo autem ad actuali contra-
ccionem genus reducit namque ad actum inadquate, ideo quod con-
tinet actu defectus propria specie de qua predicatur. Dicitur ergo animus
in actuali contractione actu continet defectus rationalis; ergo in actuali
predicacione de homine non est totum potentiale. probatur contra: animus actu
continet defectus rationalis est animus determinatus: sed animal determi-
natum non est totum potentiale; ergo. Arguetur: tale animus est actu
animus hominis: sed animus hominis non est totum potentiale; ergo animus
actu predicatur de homine non est totum potentiale. Pro solutione hu-
ius replicatur adverte quod animus in actuali predicacione considerari
potest secundum quod habet ut predicabile, et etiam in esse predicati
et secundum quod habet ut actu componens, si in hoc sensu consideretur
animus actu continet defectus rationalem, quia ratione compositionis expli-
catur actuali identitati predicati cum subiecto. si autem animus con-
sideretur secundum id quod emittit ut predicabile tunc solum cognoscitur
contra propria naturam univariatum, ac proinde in esse predicabile solum
continet defectus in potest. Cuius ad replicatur distinguo ^{sum} consequens: actu con-
tinet defectus secundum id quod emittit ut predicabile nego contra: se-
cundum quod est predicatus concedo contra. in quo ulterius significatur
quod animus predicatur de homine est actu totum potentiale, univariatum,
et genus, non autem in esse predicati, sed in esse predicabilis. ad con-
firmationem distinguo magis tale animus est actu animus hominis ratione compo-
sitionis, et in esse predicati concedo: in esse predicabilis ubi distinguo:

est animi hominum abstracti ab abstractione totali concedo abstractum
abstractione partiali nego magis, et sic dicitur magis, nego congruam. animi
hominum abstractum ab ipso abstractione totali dicitur differat immediate,
in potest et subicibiliter quod est proprium predicabili in eis talibus
et non in eis predicati. Insuper: animi in actuali predicatione et pro-
dicabile predicabilitate deducta ad actum; ergo animi in actuali predi-
catione est tale animi in eis predicabili: sed tale animi in eis predica-
bili non est totum potentiale; ergo: dicitur ante quod est predicabile
predicabilitate deducta ad actum ratione compositionis concedo: ratione
predicabilitate nego antequam, et congruam. est ergo animi in actuali predi-
catione tale animal, hoc tamen habet non est conceptu potentiale
generico, sed est in compositione: ne voluntas amari est potest taliter
determinata non est conceptu potentis, sed ab amore, et nec est voluntas
determinata ad amorem potest ad odium determinari quia est potest
ad amorem, et odium ita animi determinatum ad hominem potest
ad aliam speciem determinari, quia illa in potest continet.

Inquirer: an¹ actu² predicatum de homine absolute, et
 est³ si predicat⁴ dicit⁵ pro implicito rationalitatem; ergo abso-
 lute non dicit⁶ pot⁷ obiectivam ad aliam speciem, quia rationalitas est
 claudit⁸ diffe⁹ opposita¹⁰ = concors¹¹ an¹² nego¹³ conq¹⁴. nam licet animal
 includat actu¹⁵ rationale ad hoc tamen habet pot¹⁶ ut predicetur de
 alijs speciebus, non sed duplicative, et quatenus rationale includit
 sua specificative, et quatenus est pot¹⁷ obiectiva ad plures species:
 ne mat¹⁸ actu¹⁹ includens animam rationalem, habet pot²⁰ ut recipi-
 et aliam formam specificative, et dicitur ad anima²¹ Rationale

Arguitur 3°: genus non predicatur ut tota ei; ergo nec ut
 totum. antem probatur: genus distinguitur a specie in predicari
 sed species predicatur ut tota ei; ergo. videtur genus esse modo si-
 gnificandi non esse totam²² ei contra vero est p²³te Ver²⁴ significat²⁵,
 et pro implicito inuicem: ergo genus pro proprio non predicatur
 ut tota ei; ergo predicatur ut pars. Respondet²⁶ genus esse modo
 predic²⁷ non esse totam ei, non vero predicari ut pars, quia
 ad hoc q²⁸ pro proprio predicatur ut pars, non sufficit quod non
 predicatur ut tota ei, sed ulterius requiritur quod concipitur
 ut p²⁹te includens diffe³⁰, quod non continet in genere.

Arguitur 2°: totum nequit predicari de³¹ sed genus
 etiam, et species est pars; ergo genus ut totum non potest pre-
 dicari de speciebus. Confirmatur: si genus predicaretur ut to-
 tum potentiale predicaretur ut continens in pot³² infinita species
 sed hoc implicat; ergo. ad h³³ dicitur totum non posse predicari
 de³⁴ componente, contra tamen de³⁵ potentia, que est terminus
 predicabilitatis ipsius. ad 2° Respondet³⁶ quod nullum genus conti-
 net actu infinita species, quia omnes species actu sunt finit³⁷,
 et determinat³⁸, sunt tamen infinit³⁹ species animalium sine
 g⁴⁰ematice possibili, et sic anim⁴¹ potest illas continere, et in
 illis predicari

Quæstio 5^a aliqua dubiola breviter Res-
 solventur.

Inquiri⁴² 1°: utrum genus predicatur immediate
 de individui? individua alia sunt completa, incompleta alia
 & dicunt totam⁴³ ei speciem singularitatis, ut Petrus, incompleta

dicunt aliquis ^{am} sicut ut hoc animal, ubi li anim^l conceptu
mediate irregularit^r ab hęcitate. V.g. homo uidet a longe
corpu, et motu uero cognoscit eue animal, et eue uuy animal
et ne cognoscit hoc animal uue difex^a, quod dicitur indiuiduum
incompletum. Notu nota quod predicatio immedata dicitur
illa in qua predicat^r conuenit immedate subiecto, mediata uo
ro et illa in qua predicat^r conuenit mediante alia. 8

ad quatum dico genui immedate predicari de indiuiduum
completo, mediate uero de completo. probatur 1° pari: in hac pro
dicatione hoc anim^l est sensibile predicatum immedate applicat^r
subiecto sicut in hac hoc animal est anim^l; ergo. anten^l probatur:
inter subiectum, et predicatum pro ut representantur per tale co
nitionu nihil mediat; ergo nullum predicatum mediat in hac
predicatione hoc anim^l est anim^l, inter anim^l et hoc animal;
ergo predicatum immedate conuenit subiecto.

2° pari uadetur: genui predicatur de indiuiduum completo
mediante conceptu specifico; ergo in hac predicatione Petru est
animal animal non predicatur immedate de Petro, sed median
te specie. anten^l probatur: indiuiduum completum non potest cognos
ci non cognito genui conceptu specifico; ergo genui non predica
tur de indiuiduum completo nisi mediante conceptu specifico ergo
non immedate sed mediate predicatur de illu.

Dices contra ^{am} conclusionem indiuiduatio est difex^a ulti
ma sed difex^a ultima nequit contrahere genui immedate,
alia non uet ultima; ergo. 2°: hoc propositio hoc anim^l est anim^l
probatur per hanc hoc anim^l est rationale: sed propositio per alie
probata non est immedata; ergo: ad 1° dicimus quod indiui
duatio est difex^a ultima per se, per accidens uero et in linea pro
dicabili potest eue difex^a immedate contractua s. uui. ad
2um dicimus eis hac propositio hoc anim^l est rationale non se
quit formaliter utam hoc animal est anim^l, quia est rationale
tate solum identice sequitur animalitas. Dices contra ^{am} 2° p^{ri}m^o
genui predicatur immedate de illu a quibus immedate abi
strahitur: sed genui immedate abstrahitur ab indiuiduum com

pletu quia genus immediate constituit illa; ergo = nego min
 quia species immediate abstrahitur ab individuis, et genus a spe-
 cibus: nec probatio inclusa quod quod probat quia individuum
 non constituitur immediate per genus inveni. logice sed tantu
 phurice, et ratio est, quia inter individuum logice sumptum
 et genus mediat species. Inquiri 2: utrum genus predicatur de
 individuo ut genus? dico genus ut genus. predicari de indivi-
 duum completu, de incompleto uero ut species. 2° pari probatur: in
 hac predicatione Petrus est animi animi predicatur inquit in
 complete sed hoc predicatio est propria generis formaliter; ergo.
 2° pari suadetur: in hac predicatione hoc animi est animi predi-
 catur animi ut tota est metaphisica subiecti, quia hoc est animi (sic
 communiter conuenit) non spectat ad eum metaphisicam ^{am} sed;

ergo
 Contra 2^{am} dicitur: hoc predicatio hoc ubi et substantia non
 est species de individuo; ergo. proba autem: ubi non est species. proba-
 tur: ubi non constat genere, et dicitur: sed species constat genere, et dicitur
 ergo = nego, et 2^{am} autem. ad proba^{am} distingo modu: ubi non constat ge-
 nere et dicitur predicamentaliter et in eis entu concedo modu^{am} esse
 predicabili ergo modu. ubi predicamentaliter et genus inueniuntur
 unde non potest constare genere eiusdem lineae, in linea uero predicabili
 potest subindire ratione speciei subiectibili respectu generis ut ne, et ge-
 neris predicabili in ordine ad speciem et individua completa, et speciei pre-
 dicabili in ordine ad individua incompleta.

Inquiri 3: Otrum genus
 quatuor sequatur essentialiter plures species? affirmative Respondeo
 Eum a Thoma Posteriorum lectione 2^a dicente: non est possibile inuenire
 aliquod genus cuius una tantum sit species: ratione probatur: genus
 essentialiter predicatur de pluribus speciebus nec de pluribus diferen-
 tiis specie; ergo non daretur nisi unica species non daretur ge-
 nus formaliter. Dicitur: conuenit unica species animalis animi eodem

modo se haberet ac uine: uine est genus; ergo = nego magis quia
 animal tunc non est capax multitudinis et conuenientis pluribus
 nec uoluntati intentionali: quia non datur terminus multitudinis
 non datur multitudo, nec uoluntati communi datur non datur plu-
 ra, nec uoluntati uelatiua abiqua termino relationis.

Inquiri 4: quo
 modo intelligendum si axioma illud genus uenit a mat^{re}
 et dicitur affirmatiua? Respondeo intelligendum esse proportionaliter

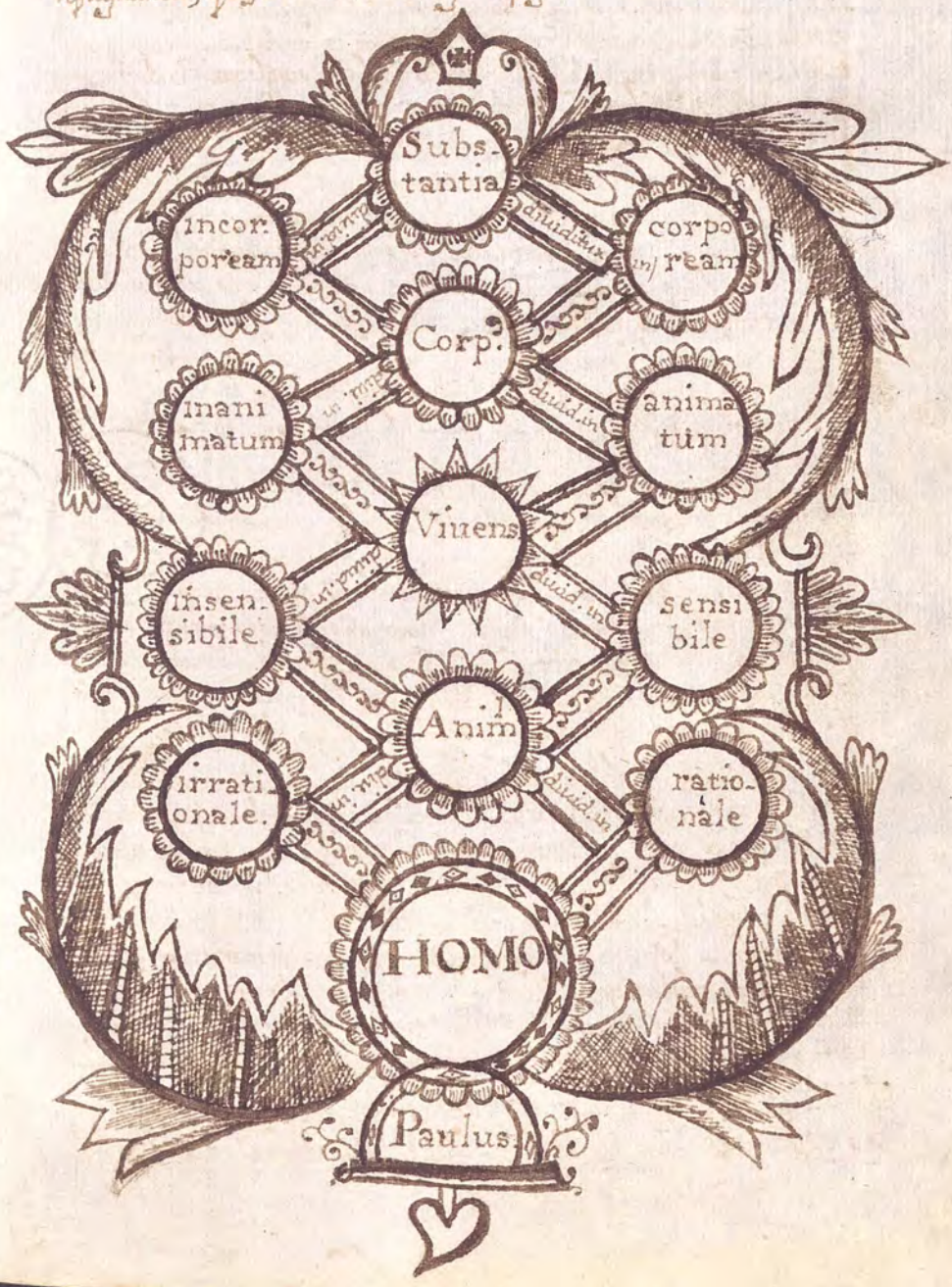
quia nec in composito plurima forma actualiter materiam, et mal-
determinatio per forma sic simuliter genus et per potentialiter et di-
ferentia forma determinant genus: ibidem in angelis, qui mal' continent
genus simuliter a gradu potentialiori conceptibiliter. sed dicitur
unde proliant quod in gradibus eius semper unus concipitur ut
determinans et alter ut determinabilis. ad quod dicitur hoc autem est
maiori et minori extensione predicatorem, quod enim communius
est, quia pluribus conuenit, ut genus, differ' uero, quae minori ex-
tensione grauet.

Disputatio de specie predicabili

Questio 1a. quod sit species.

Cum species ut correlatiuum
generis recte modo exponat ut ab iudice sermone de genere, de
qua loquamur. Species uero potest pro pluritudine, pro imagi-
ne, sive pro nota expressa, et impressa sicut de his autem in proxi-
mo, dicitur ergo nunc pro conceptu ad quo uisum in
indiuisionem, in quo uisum diuiditur in subiectibilem, et predicabilem.
Species subiectibile est quae subicitur generi ut de illa dicitur predica-
ti. Species predicabilis est quae predicatur de pluribus differentiis
numero in quibus completi. propter definitionem recte uent, quo
ad h. probatur unum correlatiuum in recte definitur per seipsum
ad aliud: sed species subiectibile est correlatiuum generi predica-
ti; ergo recte definitur per datam definitionem. bonitas uero dicitur
patet in eadem ratione, constat quae est dictum in definitione gen-
ris. unumque probatur: data definitio traditur per genus,
nam quae predicatur conuenit cum omnibus predicabilibus, ab
eis quae differunt per se ipsas particulari, ergo traditur per genus,
et differ' ergo lecta est. Propter iam species definitionibus pla-
cet arborem predicamentalem uobis apponere, ut liquido clare-
ant superioritatem, subiectibilitatem, modum predicabilitatis, et alia in
ipsa uidentur, in hac ergo arbore sequitur unum genus superius
supra quod non est aliud, et sub quo omnia alia continentur, sequi-
tur etiam in ipsa species infima, et etiam in diuisionem, species
uero, et reliqua genera intermedia si ad propria inferiora com-
parentur obtinent rationem generis, et species, dicuntur autem
species subiectibiles in ordine ad genus superius. Aduertite etiam
in ramis et fructibus huius arboris quod ad latera, quod uero in
medio ponatur, in trunco ergo, sicut in medio genera, et species.

ponitur. infimo que medij loco ponitur Individuum, quod
 est veluti punctum centricum, & quam radii omnium predicato-
 rum. ad latera dextrum in quatuor circulis radiabitur differētiis propo-
 si ponitur dividendi illud genus ponitur in medio circulo.
 in unum vero in totidem circulis collocantur differētiis negatibus, et
 repugnantes, quę omnia in vulgari figura videbitur

199
Ibius contra^{iam} definitionem speciei infima subicitur speciei
sub altera; ergo non solum subicitur generi. Confirmatur: etiam
individuum subicitur generi licet mediate, ergo hoc explicari
debet in definitione. = ad^{sum} respondeo speciem sub alteram dici
talem non ordine ad speciem infimam, quia tunc dicitur genus
solum ergo dicitur speciei sub altera ut subicitur, hoc est ut sub
altera contenta. ad confirmam dico ^{individuum} immediate subicitur speciei
mediate vero generi, hoc autem non debent explicari in definitione
quia definitio relativa traditur in ordine ad terminum primarium
et immediate, et non ordine ad secundarium.

Ibius 2° genus definitur per ordinem ad speciem, ergo speciei non po-
terit defini per ordinem ad genus. alias committeretur circulus rationis
Confirmatur: unum correlativum non potest predicari de alio: sed genus
predicatur de specie ergo non est correlativum illius: ergo nec tunc defini-
tur per ordinem ad illam = concedo antea nego congruam, et convenientem,
quia correlativa defini nequeunt nisi per ordinem ad aliud: patet ergo
defini nequeat nisi in ordine ad filium, nec filius nisi in ordine ad patrem,
ad 2° dico genus pro subiecto predicari de specie, non vero quo ad formam
relativam

Ibius 3° contra^{iam} definitionem: Specia predicatur de indivi-
duo inquit incompleta; ergo non dicitur in hoc agerari. probo autem
dicitur individualiter et de eo individuo: sed hanc non dicitur speciei, ergo =
nego autem. ad prob^o distinguo mai^o: et de eo plurima concedo. metaphi-
sica nego maiorem. concedo minus, et nego congruam. solum enim et de eo
metaphisica individualiter id per quod respondetur ad questionem quod et
hoc autem non ostendit dicitur individualiter; interroganti enim quod
est Petrus dicimus et homo. interroganti autem qui est dicimus et Petrus

Ibius 4° per hanc definitionem definitur speciei incommuni: sed
speciei incommuni predicatur definitibus differentibus specie, nam ho-
mo est speciei, equus est speciei; ergo = respondeo simile proportionis
esse propriae status abstractionis, que ad speciem in particulari non de-
cendunt respectu inferiorum, unde tales propriae sunt accidenti que
et predicabili. definitur ergo in data definitione speciei incommuni,
et abstracta, abstractione se habet per modum conditionis: unde ratio defi-
nita est speciei secundum quod illi convenit in particulari manifeste
sicut et quod homo non predicatur de pluribus differentibus specie.

Quisio 2^a an speciei ut subicitur ut predicabili, et contra.
Sectio 1^a explicatur dubium et referuntur sententia. E

Ad datu definitionibus constat speciem esse subycibilem relative ad ge-
 nus, et predicabilem relative ad individua. dubitatur autem utrum
 hi respectus sint formaliter idem. Et dato quod sint distincti, an unus sit
 causa et fundamentum alterius. in hac se 1^a sent^a quod tribuitur solus
 affirmat tales respectus esse idem. 2^a docet subycibilitatem esse causam
 seu radicem predicabilitatis, utam vero esse proprietatem: ne Cartesianus
 Franciscus, et alij. 3^a docet predicabilitatem in specie esse radicem subycibi-
 litatis sic Aristoteles. Joannes autem Thomae. 4^a denique aperit respectus illos esse
 formaliter distinctos, et omnimode inconsonos, et disparatos. ne Com-
 plutenus. Ill^{ms} Moneda, Barona, et alij quamplurimi.

1^a Conclusio

Species in quantum subycibilis non est formaliter predicabilis, nec
 hi respectus sunt inter se consoni. duas partes continet conclusio, et 1° pro-
 batur illatione formaliter distinguuntur per terminos quos respectus
 sed subycibile et predicabile respectus terminos formaliter distinctos; ergo
 respectus illi sunt formaliter distincti. ergo species in quantum subyci-
 bilis non est formaliter predicabilis. probatur minor: subycibile ut su-
 bycibile respectus formaliter superius, et predicabile respectus inferius
 sed hi termini sunt formaliter distincti; ergo. 2° pars probatur: pro-
 dicabilitas convenit naturis in ordine ad sua inferiora, et subyci-
 bilitas in ordine ad superiora: sed tales respectus sunt formaliter inco-
 nsoni; ergo. probatur minor: respectus habentis terminos oppositos se-
 latius sunt formaliter inconsoni: sed superiorum et inferiorum oppositum
 formaliter relative; ergo. Confirmatur ab inductione: ita semper
 predicabilem, et non esse subycibilem, ut patet in substantia. deinde
 ita semper esse subycibilem, et non esse predicabilem, ut patet in indivi-
 duo, in specie angelica, et in specie subalterna, quod subycibilis est
 ut species, et ut species non est predicabilis, nam solus est predi-
 cabilis; ut genus; ergo predicabilitas non conicitur cum subycibi-
 litate, nec e contra. Dicunt aduersarij se non affirmare tales respectus
 esse consonos in genere supremo, et in specie subalterna, sed solum in specie in-
 fima: sed contra est quia relationes subycibilis, et predicabilis sunt relative
 et oppositae in genere infimo; ergo et inconsonae. 2° subycibilitas species in-
 fima est eundem ratione cum subycibilitate subalterna; sed hoc non
 est consona cum predicabilitate; ergo. 3° predicabilitas uniuoce conicitur
 cum omni predicabili: sed predicabilitas substantia non est consona cum
 subycibilitate; ergo. Tandem nota Michaelis incommunionem opinionum

et speciei subiectibili sed tamen non et formaliter predicabili; ergo.

Solventia argumenta

Argui 1°: Speciei ut subiectibili et correlativum generis ut predicabili: sed correlativa non sub eodem genere; ergo speciei ut subiectibili et predicabili. Confirmatur 1°: speciei ut subiectibili ponitur inmediate sub genere: sed quod ponitur inmediate sub genere et in universale et predicabile; ergo. Confirmatur 2°: speciei ut subiectibilis non est univocalis; ergo est univocalis. hoc argum^o probatur per speciem ut subiectibilem in genere, Patrem esse filium, quia latuna sunt in eodem genere. Ad 1um ergo respondeo correlativa esse in eodem genere Relationis ut sic, non autem in genere eadem Relationis sunt enim in eodem genere remota, non vero proximo. ad 2^{am} confirmacionem non negare speciem esse formaliter univocalem, et predicabilem absolute, dicimus enim non esse formaliter predicabilem ut formaliter subiectibilem, quia quod ponitur inmediate sub genere ut subiectibile solum est subtractive predicabile. ad 3^{am} confirmacionem ut subiectibilem nec esse formaliter univocalem, nec univocalis, sed ab eis progrediendum. Argui 2°: Univocale ut genus ad 3° predicabilia ut predicabilia formaliter sunt; ergo 3° predicabilia, ut talia formaliter subiacentia univocali. ergo predicabilia ut predicabilia non subiectibilia. consequens non legitimum, et antequam probatur univocale ut genus ad speciem ut speciem est: sed speciem ut speciem et est predicabile; ergo. Confirmatur: speciem definitur ut formaliter predicabile sed ut definitur esse formaliter subiectibile, quia definitur per genus; ergo. Ad Argum^o nego antequam ad prob^o distinctio magis: ad speciem ut speciem subiectibilem est concedo: ut speciem predicabilem est nego magis. he distinctio magis, et nego consequens. de primo enim univocale ut genus ad 3° predicabilia, non ut predicabilia sunt, sed quatenus subiacentia intentioni speciei subiectibilis. ad confirmacionem magis si loquatur de definitione speciei predicabilis, et nego minorem, distinctio que videtur magis: definitur per genus in esse parte definitionis concedo: per genus superius subiacentia: materialiter et eo ipso subtractive permittit: formaliter nego. solutio consistit in dicto, in illa ergo immorari non licet. Dicitur speciem inquantum participat rationem univocalem ut sic et univocalis; sed participat rationem univocalem ut sic et subiectibile; ergo. probatur minor:

speciei ut subycibili generi Universalis et ita de quo potest predicari
 ut tanquam de inferiori: hoc enim est Vera proportio speciei et uniuersali;
 ergo speciei ut subycibili generi participat rationem uniuersali
 salu ut sic, alias uniuersale ut sic non predicaretur de specie. hoc terti
 ca difficili ab aliquibus legitur, mihi uero maxime iohanna in
 datur, probat enim speciem esse generi, esse uniuersale ut sic, quibus
 nihil absurdiu. Sed ut illam alia que uniuersali soluat aduersus quod

dimensio aliqua superior predicatur de inferiori non predicatur, et
 uerificatur de illo superioris igitur. alias inferiori quia tale est superioris
 unice ergo uerificatur de inferiori abstractione, supra quod cadit uer
 superioris igitur. unde ad simplicem premisa maiori, nego min. ad proba
 dico uniuersalitate uerificari de specie, non in esse inuolui, et subycibi
 li formaliter, sed in quantum respicit sua inferiora. Argues 2° pro 11

Caritati: quod si concipitur in specie et subycibilitati: sed quod si
 concipitur in se et uentia contra uero sunt proque tati; ergo suby
 cibilitati et in specie, et predicabilitati et illa proque tati. minor et
 certa et maior probatur: subycibilitati ueritate inferiorum ad al
 quod extrinsecu, et predicabilitati in ordine ad extrinsecu, scilicet
 in ordine ad individua ergo si concipitur subycibilitati in specie
 et consequenter predicabilitati.

Premisa maiori, que unice et uera
 de eo quod concipitur per modum aduui aliorum predicatorum
 nego magis quia nulla ratio captuare potest intellectus ut prout in
 specie cognoscat subycibilitatem, quam predicabilitatem, talem
 enim respectu inuolui, et disparate si habent inuolui abstracto
 de nec oppositum euenit ratio Caritati, quia species determinati
 tul per rationem agere ut ab individuo, alia ueritate non
 datur relatio. Argues 2° pro 11

Joanni a^o Thoma: predicabi
 lita speciei non est predicabilitati ut sic, sed determinata et ge
 neru subordinata; ergo subycibilitati sequitur ex predicabilitate
 antea probatur: predicabilitati speciei, et inferiori predicabilitate
 generi; ergo. = nego antea que ad ultimam partem quia species ut
 predicabili non subordinatur generi, nam si hoc responsum est ge
 ciei esse predicabili. nec probatio conuenit intentioni, non enim
 quolibet inferiori et signum subordinationis, sed unice illa,
 que participat esse a superiori: species autem non participat pra
 dicabilitatem agere propter inuolui rationem.

Duglio 3^a Utrum nat^a Angelica sit species uniuersa
 ly, et predicabili, supposita in multiplicabilitate individua
 duali illius. Sectio 1^a probatur aliquibus sequentibus sent^a.

nota 1.

Subiungitur, videtur potest de quacunque nat^a sup^{or} sequi
 plurimum individuum: oportere tamen sequitur eadem denat^a ang^a
 quia secundum proprietatem habere non potest plura individua in
 numero aut: et cum in talibus unicum principium multiplicationi
 numerus mat^a e^{am} ad mat^a quae cum Angelis sequitur, conse
 quenter ipse sequitur multiplicatio pura numerica. Hinc ergo doct^a
 supposita inquitur videtur an nat^a huius Angelorum esse uniuersa
 salu^a species predicabili, pro resolutione ergo notandum est dup
 plicem esse unitatem, positivam unam, et aliam negativam. Uni
 tati negativa sita est in unitate generationis, quia nat^a cognoscitur
 sine singularitate. Positiva vero consistit in aptitudine positiva,
 ut, cuius nat^a propria a singularitate sequitur plura individua in
 inferiora. in ipso notandum est quod uniuersale aliud dicitur
 secundum rem, et rationem, et aliud secundum rationem tantum.
 est quod defacto habet plura individua de quibus potest predicari
 C. iuxta defacto unicum habet individuum ut nat^a Solis habet ta
 men capacitate ad plura possibilia, et ad plura quae concipiuntur
 cum fundam^{en} ut possibilia, quod dicitur modo explicata ut in gra
 disputatione patebit. Hu^{ic} probatur sicut docet ratio angelica
 esse uniuersalem secundum rationem sicut communem inter Ho
 mines antiquos, quibus est unioibus adhaerent Complutenses
 Texe, et nouissime Gaudin et Probianus: et est extraneus It
 quendo, Bonarri, et Lobanieris. Sent^a negativa communem
 est inter Scotum, et Tenuat, illam quae defenduntur Ill^{mu} Texe
 Pacheco pro Tarraconensi uniuersa Caruea Salmantina certami
 ne Scholastico, Emin de Aguirre, et Ill^{mu} Moneda. ipse quae
 adhaeret quam plures Thomae, nouissime vero Ill^{mu} Salaneo, et
 Mag. Barona. * De * **3^a Concl^{usio}** * De *

Nat^a angelica non potest concipi cum fundam^{en} ut uniuersalis secun
 dum rationem. probatur conclusio est Ang. Magister quae, unice
 de Spiritualibus Creaturis art^o 1^a dicente: nat^a ang^a prohibetur
 esse in multi. et eo quod non est nata sequi in aliquo subiecto
 item art^o 8° hae habet: natem Angelus est forma simple abstracta

a materia impossibile et etiam fingere fluxus Angelos eadem specie = sed Angelus est forma unplex et nat^a angelica non est nata
 recipi in aliquo subiecto; ergo impossibile iuxta fluxus Angeli, quoniam
 terminus Relationis specificus secundum rationem; ergo nat^a angelica
 non est species uniuersalis secundum rationem. Deinde omnium alij
 efficacissimi fundam^{ti} uigentissime ratione probatur Concl^{usio}:
 uniuersale logicum est unum actum ad euendum in multis; sed nat^a
 Michaelis Ug. non est apta ad euendum in multis; ergo. mater
 et definitio uniuersalis logica. probatur minor: nat^a Michaelis
 non est apta ad euendum in multis indiuidijs, quia repugnant
 sed opposita fluxa indiuidua repugnant; ergo. Urgetur: Repugn^{ti}
 terminus formalis Relationis repugnat Relatio: sed natura angelica
 repugnat terminus Relationis uniuersalitati specificis, quia re
 pugnant fluxa indiuidua; ergo repugnat Relatio uniuersalitati
 specificis; ergo nat^a ang non potest concepi ut species uniuersalis.

Dicunt aduersarij nat^a Angelicus absolute repugnare
 fluxa indiuidua, similem autem repugnantiam non dicit esse
 conceptu in ad quatuor specifico natura, sed esse conceptu ad quatuor
 comprehendente indiuiduationem, unde si nat^a concepiatur in
 ad quatuor, et precipue in angustate potest etiam concepi ut uniuers
 ali secundum rationem = hęc est summa aduersarij doctrina,
 quę Urgentissime est oppositu impugnatur. 1° quia nat^a prohibe
 tur esse in multis, quia non potest esse uniuersalis: sed nat^a ang
 quomodo cuique concepta est essentialiter impotens esse in ubi
 tate, quia est immaterialis; ergo. 2° impugnatur solutio: nat^a Mi
 chaelis in ad quatuor uimq; repugnat multiplicatio numerica; ergo. ex
 ista probatur: ea repugnat uniuersali et centrale principij multiplicationis
 numerice repugnat multiplicatio numerica: sed nat^a ang repugnat
 centrale principium multiplicationis numerice; ergo. probatur minor:
 natura angelica in ad quatuor conceptu repugnat materia: sed hęc
 est centrale principium multiplicationis; ergo. explicatur: Angelus
 secundum conceptum specificum est completi immaterialis; ergo qu
 repugnat materia, et consequenter multiplicatio numerica.

3° nat^a ang est immultiplicabilis non solum esse conceptu in
 indiuiduaj sed etiam esse conceptu specificu; ergo. antea probata:
 hęc conseq^u inferretur legitime Angelus in una specie, et specificu conceptu
 est perfecte immaterialis; ergo ipsa fluxa indiuidua repugnant; ergo
 Angelus est immultiplicabilis etiam esse conceptu indiuiduali.

2° aliter et immultiplicabili nat^o Michaeli, ac nat^o Petri: sed nat^o
Petri est immultiplicabili eo conceptu individuali, quia Petrus ut de
tatu est non potest esse multipes numero, et homo ut multipes;
ergo Angelus est immultiplicabili non solum eo conceptu individuali
sed etiam eo conceptu specifico. In hu manet impugnata doctrina
docens natam Michaeli inadquate specificè conceptam, hoc est
secundum quod est origine principium volendi et intelligendi eius
numerice multiplicabilem: impugnata inquam manet: quia nat^o
Michaeli quomodo cunque contrahatur nec est materialis, nec dicit
ordinem ad materiam, sed essentialiter pugnat cum mat^o, et cum ordi
ne ad illam; ergo nat^o Michaeli secundum quod est principium volendi
et intelligendi specificè et essentialiter numerice immultiplicabilis.
Deinde: quilibet conceptus specificus Angeli essentialiter pugnat cum
mat^o; ergo similiter pugnat cum multiplicatione numerica.

Propterea dicitur aliqui natam angelicam esse aptam ad ven
dium in multis non absolute, sed conditionate: id est non sequens
sunt plura individua, quae absolute sequuntur: sed hoc solutio ap
pud, et falsa est: quia nat^o angelica in materia non est absolute
immaterialis, sed solum conditionate; ergo. probatur alteri: nat^o
angelica solum est, immaterialis quatenus potest esse in multis: sed na
t^o ang^o non potest absolute esse in multis sed solum conditionate; hoc
est impossibile fuerit plura individua; ergo. 2° aptitudo ad evendū
in multis quae dependet a conditione impossibili est absolute impos
sibilis: sed aptitudo ad evendū in multis, id est, dependet a
conditione impossibili, quia in materia impossibilium dubiis impossibilis
sunt plura individua naturae Michaeli; ergo. tandem: id est, ut
plura individua naturae Michaeli, hoc est naturae illius, hoc non
est apta ad evendū in multis; ergo solutio est omni modo falsa et
probo alteri: illa individua sunt materialia et numerica
proximum nat^o Michaeli non est apta ad evendū in multis quia
est perfecte immaterialis: de qua meriti proferri non potest, ut
patet; ergo. Tandem dicitur Thomae plura inferiora realiter
vel possibiliter coexistentia absolute sequuntur, non tamen plura in
dividua obiectiva sunt in intellectu cum fundam^o desumpto a
nat^o Michaeli propter anularitatem conceptam: nam hoc igitur quod
nat^o concipitur secundum conceptionem naturae sine irregularitate
datur fundam^o in parte obiecti, ad hoc quod intellectu concipiat plu
ra individua eo conceptu naturae possibili, quod sufficit ad univers
salitatem secundum rationem.

Sed hoc solutio iam preoccupata manet, ulterius que impugnatur
 1. Individua obiective existēt et erūt de linea entitū calū. Et rationū non
 primum quia individualia solo numero distincta absolute se pugnant
 non 2. quia nat^{ura} non potest predicari de individuū ficti; ergo. 2.
 dato quod nat^{ura} Michaelis non se pugnant plura individua obiective
 cum fundam^{um}, aduc non erit predicabili de illis; ergo nec univ^{er}sali
 secundū nram. probō antea: nat^{ura} Michaelis non erit predicabili de
 individui cum quibus non potest identificari: sed nat^{ura} Michaelis
 non potest identificari cum quibus^{us} individui; ergo. nec dicat indi
 vidua illa esse absolute ficta, non tamen se pugnant realia esse ex con
 ceptu naturę, nam. in primis sequitur nullum esse impossibile non
 possibile; homo enim potest esse realiter equus quia ipi non se pugnat
 esse eo qđ est animal. 2. illa individua absolute sunt ficta: sed nat^{ura}
 angelicę ex conceptu naturę se pugnat predicari de individuū fi
 cti; ergo. 3. quoniam nat^{ura} angelicę non se pugnant plura indi
 vidua ex conceptu naturę, se pugnat quod: secundū talem conce
 ptum se pugnat illa ut inferiora; ergo. antea probatur: dum
 terminus identitatis est absolute impossibilis se pugnat relatio ne
 peroxi ad inferiora: sed quoniam non se pugnant plura indivi
 dua esse absolute impossibilis terminus identitatis, quia nat^{ura} ang^{elice}
 ex nullo conceptu est potens ad plura individua per identitatem
 ergo. Nec ad hoc dicitur valere univ^{er}sali^{ter} secundū rationē
 per ordinem ad unicum individuum, et plura positiva possibili
 ex aliquo capite nam ubi sunt plura individua possible pon
 tute supponemus enim plura individua absolute se pugnant. nec
 est eo quod nat^{ura} ex aliquo capite non se pugnet probatur possible
 esse: nam Oritus preteritis impossibile est respectu voluntate
 Np̄t^{us} Dñi, nisi tē adveniens: sed preterit Np̄t^{us} non se pugnat
 quatenus homo erat; ergo ut sic ut possible non sufficit non se
 pugnat ex aliquo capite. Deinde non se pugnat^a individuum ex
 aliquo capite non sufficit ut concipiantur plura possible possibi
 litate necesse ut nat^{ura} bene predicetur de ipis; ergo. 4. tertio aliud et
 natam ex aliquo conceptu, non explicare se pugnat ad plura, et ali
 ud plura esse positive possible ex illo conceptu; ergo est non se
 pugnat^{um} 2. antea tradidit plura ad adveniens, nam ex eo
 quod nat^{ura} secundū se progredat angularitate non sequitur
 quod nat^{ura} ex in tali conceptu ut non regulari, et positive tenet
 ergo ex eo qđ nat^{ura} Michaelis angularitate progredat non sequitur
 quod ex conceptu naturę se positive univ^{er}sali^{ter}, quod est tale
 conceptu nisi illa possible plura individua.

Solventur argumenta 6

Argumentum est Thomae quod. Quia deus generalibus creatu-
ris aut dicitur: sicut hinc albedo non prohibetur habere esse multas
individuas. Et hoc quod est albedo, sed et hoc quod est in hoc, quod per-
tinet ad rationem individui, ita nat^a huius Angeli non prohibetur esse
in multis. Et hoc quod est nat^a in tali ordine Verum, quod pertinet
ad rationem speciei; sed et hoc quod non est nata recipi in aliquo se-
breto, quod pertinet ad rationem individui. nunc sic: nat^a huius
Angeli non prohibetur esse in multis, et eo quod pertinet ad rationem
speciei; ergo secundum conceptum speciei potest esse in multis; et
consequenter uniuersali. alia Sani Doctorum testimonia dicunt
aduersarij, nullum tamen hoc effectum, ideo que illa omittenda
placet.

Sed antequam aductum solvam qua plura uult in illo
fidione aduersarij ne in illo Veroque: albedo et eo quod est al-
bedo non prohibetur esse in multis secundum sem, et ut sic; ergo u-
todem modo nat^a angⁱ prohibetur esse in multis et conceptu speciei
potest esse in multis secundum sem, et rationem; ergo exit uniuersa-
lis secundum sem et rationem. 2° nat^a angⁱ prohibetur esse in mul-
tis quia non est nata recipi in uniuerso: sed et conceptu speciei est
in capax recipi in uniuerso quia est perfecte spiritualis et immate-
rialis; ergo.

Respondes ergo natam Michaeli non prohiberi esse
in multis et eo quod pertinet explicito ad huius speciem, quia et con-
ceptu speciei non est premit Veroque ad plura: illa tamen potest
obscure esse in multis pro implicito, quia nat^a Michaeli ut pote per-
fecte spiritualis, et immaterialis essentialiter inuoluit consentit
et ad rationem unius tantum singularitatis, quia nat^a perfecte spi-
ritualis est essentialiter immutabilis uita eandem speciem.

Dicit: nat^a Michaeli et conceptu speciei nec explicito, nec
implicito dicit singularitatem; sed hoc est uniuersum impedimentum
uniuersalitati; ergo. 2° Thomae docet natam Michaeli non
posse esse in multis et conceptu individuali: sed conceptu speciei
non est individualis; ergo. ad 1um quod natam Michaeli speciei
ce nemptam nec explicito, nec implicito dicit singularitatem
formalem, et tamen uniuersam singularitatem, quia plura
habere non potest. ad 2um dicit mag^{is} docet non posse esse in mul-
tu et conceptu individuali formaliter et radicaliter nempta concedo
et conceptu individuali formaliter nempta speciei nego mag^{is}: ut
distingo mag^{is}, et nego conq^{ue}.

Replicab^o nat^a an^a est immateriali et conceptu generico: sed
 est conceptu generico non negat unam singularitatem, ergo: concen
 trationi disting^o mag^o non negat unam singularitatem, ut generice
 concedo: ubi qualibet specie. nego mag^o et conq^o. Universalitas ge
 nericæ non dicitur a mat^e proprie dicta, sed a forma, quia multi
 plicitas specierum sumitur a formis specie diversis: multiplicitas
 vero numerica, quæ necesse sequitur ad universalitatem, specifice
 sumitur a mat^e, Et ab ordine ad illam venit adve^o mag^o: unde
 cum non sequatur multipliciter formam, et abinde Angeli se
 quunt mat^e, ideo nat^a an^a potest esse universalis generice secun
 dum legem, et rationem. et nullatenus universalis specifice.

Hoc et communis, iuxta quæ solutio, quatuor tamen conceptio na
 tam an^a præcise habentem esse a singularitate radicali, nisi abesset
 unius singularitatis, aduc tamen negamus esse univ^oalem secun
 dum rationem, quia tunc sequitur ad evidenciam in multis non exi
 stentibus est conceptu specifice, et tunc tamen est defectu individuum
 quæ negantur absolute repugnantia. Sed contra hanc solutionem

Replicab^o: nat^a abstracta a singularitate formali, et radicali est un
 v^oale metaphysice; sed univ^oale metaphysice est fundam^o pro
 mum Universalis logice; ergo nat^a abstracta a singularitate formali,
 et radicali potest concipi cum fundam^o ut univ^oale logice. Confir
 matur: nat^a ne abstracta dicit esse non sequitur ad evidenciam in
 multis; ergo esse dicit pot^o ad evidenciam in multis; quia non sequitur
 absolute et pot^o. *Respondeo*

Respondeo disting^o mag^o: est univ^oale meta
 physice pro ut dicit totum compositum est genere et defectu conce
 do mag^o: strictly nego mag^o et ne dicit minor nego conq^o. quia
 univ^oale metaphysice, ut proprie, et strictly sumatur, non potest in nat^a
 absolutam capacitatem ad evidenciam in multis, quæ non potest præ
 seponi in nat^a an^a quomodo cunque abstracta a singularitate
 semel quod ipsi repugnantia quia individua, et nisi nego absolute mag^o
 quia univ^oale metaphysice non constituitur formaliter per caren
 tiam singularitatis, sed aliunde dicit nat^a unam positivam præ
 sumentem, et inferentem fluxum possibilitatem. *Respondeo* nego ab
 solute antequam quia nat^a ne præcise, nec dicit esse non sequitur
 nec repugnantiam, sed ab ipso præcise, et primo antequam nego conq^o
 et inclinat^o prob^o disting^o: non sequitur absolute et positivam concessio.
 non sequitur negativam et condicionatam nego antequam. Unde hanc solutionem
 naturæ angelicæ absolute sequitur multipliciter individuum.

quia hoc sunt impossibilia, et ideo nat^a esse absolute, et positius
non potest esse in multo, neut homo absolute, et positius non potest
esse Angelus, quantum hoc non repugnet ipsi esse omnia capite

Arguitur 2° et unum contra dicta replicab^o: nat^a angelica
potest obiective prescindere a singularitate: sed nat^a prescua a sin-
gularitate non habet impedimentum ad uniuersalitate, quia
unicum impedim^o uniuersalitati est singularitas; ergo de
simis nat^a ang^a prescindere non potest ab e^o uniuersalitati
tatu, quia omni^o nat^a perfecte spirituali exigit existere in
co individuo. sed in multo magis absolute concedere, dicendum est
nat^a illam habere sequens ad multa, quia nondatur possibilitas
ad terminum absolute impossibilem; habet ergo nat^a in potentia
prescissionis impedimentum uniuersalitati non posituum, et e^o
a singularitate, sed negatiuum, in e^o termini consistens.

Replicab^o: ergo nat^a ang^a potest concipi ut prescindens a singulari-
tate; ergo e^o in talis conceptus nat^a probet fundamentum et consequatur
cum e^o ad fluxa e^o talis conceptus possibilis; ergo e^o in talis conce-
ptus est logice uniuersalis = per se. conseq, nego 2°. tunc quia fluxa
possibilia sunt absolute impossibilia nat^a angelica e^o conceptus nat^a
a singularitate prescissis, quia nat^a e^o in talis conceptus est perfecte im-
materiali: tunc etiam, quia nat^a e^o in talis conceptus solus est prescissis
in non singulari, hoc est prescindit a singularitate, quod non agitur
ad uniuersalitate posituum.

Arguitur 3°: hoc pro dicta 1° et
chaal est Angelus est superior de inferiori; ergo species ang^a est lo-
gice uniuersalis. anten^o probatur: hac predicatio non est equalis de
equali, alii est identitas et non formalis; ergo. Confirmatur. vidi-
uolum Gabrielis non ponitur immediate sub genere sed mediante
specie; ergo species Gabrielis est quod superius ad individuum = ad
argumentum dico quod nisi Angelus natus proprie, et ideo natus pro-
prio aponitur et superior de inferiori, est enim generis de Gabrielis
duo.

Proutem si Angelus supponat pro nat^a specifica Michaelis et
dictu respondere potest quod tunc supponit pro nat^a metaphisice Gal-
brielis, qui improprie est superior, et solus quatenus consistit in
genere, et dicitur a dicitur anten^o: est superior positius nego anten^o
negatiue concedo anten^o. ad uniuersale ergo sequitur superioritate
positius, ad fluxa inferiora formaliter non extenditur, hoc autem signi-
ficat nat^a Michaelis, nullu ergo predicatio predicatum non se
extendit ad fluxa quam subiectum, sed quia predicatum secundum

Conceptum non est ita determinatum ac subiectum, negatur dicitur
 superius. Ad huc ad proba dicimus quod tale predicatio secundum
 conceptum non est equalis de equali, et consequenter ut predicatio for
 mali, quia hoc solum sequitur distributionem obiectivam predicati a
 subiecto. ad confirmand. concedo ancti nego congrua, quia ad hoc quod nat
 specifica Michaelis ponatur immediate sub genere et individuum
 illa mediante sat est quod nat specifica determinat magis determi
 nationem, quam individuum, nam hoc ipso minus dicitur secundum
 conceptum a genere, unde immediate ex illud debet poni.

Dicitur solum individuum est predicabile de uno tantum, sed
 species Sabruelis non est individuata; ergo non est predicabili de uno
 tantum; ergo de pluribus = duntaxo magis. solum individuum est pro
 dicabile de uno tantum explic. repugna, ut propter de multis conce
 do: implic. repugna nego magis. concedo magis, et nego congrua. unde
 Individuum enim, necesse significat irregularitatem, et repugnantiam
 ad plura, species vero contra non exprimit repugnantiam, sed negatur
 se habet circa illam, scilicet carentiam; unde a quomodo difert
 predicatio individui a predicatione speciei angelicæ.

Acquitur 2º: sicut irregularitas opponitur universalitati, ita
 pluralitas unitati: sed pluralitas radicali natura materiali non
 obstat unitati; ergo nec irregularitas radicali universalitati, ma
 ior videtur certa, et minor probatur. nat. hinc a regularitate
 propria radicali plura individua, et cum positus multiplicabilis.
 sed nat. hinc a regularitate propria est una positus unitati mul
 tiplicis, et loquitur contra nostram doctrinam; ergo pluralitas radica
 li unitati non opponitur.

Ad hanc permissa maiori nego magis
 ad proba duntaxo magis radicali permissa concedo magis. obiective
 nego magis, concedo magis et nego congrua. dicimus enim naturam materialem
 esse ad hanc multiplicationem numerice, non quia esset contrarie
 plures irregularitate, sed quia per se habet multiplicitatem, ut patet in nat
 soli, quod materialis est, quod plura individua singulariter essent
 difert ergo nat. materialis, et immaterialis, quod hoc contrarie
 in multiplicabili est in plura solo numero distributa, materialis vero
 permittit multiplicationem. Potest etiam concedi natura materialem
 originem multiplicationis numerice individuum, sine autem cu
 duntaxo magis: ita pluralitas unitati numerice concedo magis: unitati
 formali subduntaxo: unitati formali subiectus concedo: obiectus
 nego magis: necesse minori negamus congrua quia unitas natura
 materialis est unum formalis obiectus, quod non opponitur cum

multiplicitate num^a individuum, sed unofortu nat^a una uni
tateformaliobiectiva erigit fluxa ex pte termini, in quibus ponit
eae, & quibus ponit communione

Questio 2^a De individuo Sectio 1^a Explicatio
nat^a individui et illius definitiones Individuum potest

considerari 1° et 2° intentionaliter. 1° intentionaliter et compo
situm metaphysice consistit ex nat^a speciei, et ex defectu individuali
quod ne definitur a philosopho: cuius collectio proprietatis in uno
speciei, vialtero speciei non potest. proprietates autem in his cas
tribus habet. Forma, figura, locus, Tempus cum nomine san
guis, Patna: Sunt septem, quae non habet unus, et aliter.

Forma denotat pulchritudinem, & deformitatem, temperamentum
et complexionem, figura dispositionem membrorum, coetera vero
se ipsi innotescunt, sed defectus ista, quae ad unum et deceptiva
compositum convenit in usque, tunc quia consistit individuum
solum per accidentia: tunc etiam quod non semel unum est omnia
illa nomina speciei in duobus sine alicuius ducuntur invariabili.

Unde magis, et essentialiter definitur individuum 1° inten
tionaliter cum Dithoma 1^a pte quod. Et ad 2° per haec Verba:
individuum unum, et ducuntur a quo libet alio = Essentialiter enim igitur: quod
non dividitur ultimum, nec formali, nec materiali divisione = et
est individuum non est dividibile in pte subiectiva, quare unum
lo sunt totum eundem denominationem, ac ducuntur: et ne Petrus
non potest ducere in fluxu Petrus, potest tamen individuum di
vidi in fluxu pte integrantis, ut aqua dividitur in partem qua
rum quilibet ut aqua, non tamen est tota aqua ducitur.

Individuum 2° intentionaliter, et compositum. Vultur ex indi
viduo 1° intentionaliter tanquam ex mat^a, et ex 2° intentione tanquam
essentia. dividitur invariabile et predicabile. et quod unum
aia subiectiva speciei. 2° quod de uno tantum predicatur. et quo habe
tu quod individuum non habet subie inflexione, unde eius predicatio nec
est formalis, et logica, nec spectat ad aliquod et predicabile: unde
dicitur Philosophus quod 1^a habet de nemine predicatur, de numero 1^a
licet ubi inflexione. Solventia obiectiva

Dicitur 1° contra omnem definitionem individui: Individuum est un
quale: sed de irregularibus non datur 1^a nec definitio: ergo. videtur
individuum esse esse non esse definibile, nec autem igitur

sumptum, et ut explicatum nomine exprimitur solam singularitatem
 O. g. singulare, individuum: contra est: nam individuum nōnate
 sumptum et ut expressionis nominibus non predicatur de uno
 tantum sed de pluribus, ut in una affirmativa Petrus et individuum
 Paulus est individuum; ergo.

Respondet solutione data: ad Neglectam
 distingo autem non predicatur de uno tantum ratione naturae abstrac-
 tionis sub quo definitur concedo: Res ipsa definita nego, quod dicitur
 mihi de specie, dicitur nunc de individuo. species ratione naturae ab-
 tractionis predicatur de specie deferentibus, quae bene dicitur ho-
 mo et species, equi et species, quoniam ideo factum ut quod species so-
 lum predicatur de deferentibus numero. nec Petrus, et quodlibet al-
 iud individuum de uno tantum predicatur, et nō intentione indi-
 vidui nōnate nōnata predicatur in concreto de pluribus, quod
 accidentale est individuum. Dicitur 2°: quod definitur debet esse species
 sed individuum non est species: ergo. Neglecta manifeste probat nihil
 praeter speciem esse definibile, ad illam dico omne definitum quate-
 nus tale est speciem et logicam et metaphysicam et formalem et denomi-
 nativam, quatenus conitatur ratione aliqua communi, et alia quam
 differentiali, individuum ergo ut definitur est species metaphysica
 et denominativa, non vero logica, et formaliter. Inquirat utrum ratio
 individui sit univoca et analogica? Inquirat cum communiori est
 rationem communem individui 2° intentionaliter nōnata esse uni-
 vocam, nam licet Petrus et Paulus in se maxime differant conce-
 runt tamen in ratione predicabili de uno tantum, sic species diffe-
 runt uterque per proprias differē, univocantur tamen in ratione
 predicabili. deinde dico quod ratio individui est intentionaliter
 et analogica. nam illa est ratio analogica respectu nominum in se
 eorum, quae univo conceptu includit differē: sed ratio communis
 individui intentionaliter includit differē scilicet heterotates
 ergo. Dicitur: omnia individua conveniunt in ratione individui
 ergo ratio individui est univoca. Confirmatur: Ratio personae
 est univoca omnibus personis: sed persona eadem nōnificat
 ac individuum; ergo. = ad 2° distingo autem: conveniunt et
 differentia concedo autem: conveniunt tantum nego autem:
 heterotates enim est conceptus nōnata ergo ad similitudinem et di-
 similitudinem individua, quod est proprium conceptu analogi.

Dico ad 2. quod persona est conceptus uniuersus ut modo se
quific et dialectice, proprie uero, et uide persona significat sub
stantiam, quae est modus substantis, uue habet incompleta; et per
consequens analoge.

Disputatio 3^a de diffe^a 3° pro dicabili.

Questio 1^a quid sit diffe^a, et quibus conueniat definitio

Sectio 1^a explicatur nat diffe^a. Diffe^a est forma faciens de-

fere. diuiditur autem in communem, propriam et proximam.
diffe^a communis est accidens faciens diffe^a uoluntatis, et uoluntatis ut ipse
ut seruo facit diffe^a hominem uidentem a non uidente, et uoluntatis ut uolens
et hoc spectat ad quintum predicabile. diffe^a propria, quae ad quatuor
spectat est accidens inaequabile faciens diffe^a necesse uoluntatis, ut
liberitatis. diffe^a proxima facit diffe^a uoluntatis ex eadem

hoc etiam est duplex: phinica, et metaphinica. 1° est quae facit di-
fere phinice uoluntatis comparatum ab alio, ut anima rationabilis. metaphinica
est, quae facit diffe^a metaphinice uoluntatis ab alio. diffe^a metaphinica
quae proprie constituit hoc predicabile diuiditur in subalternam, et
infimam: 1^a aliam subalternam, ut ierubile, contra uero ultima et infimam.

Diffe^a metaphinica qua dupliciter definitur. Diphinica, uen-
dum quatuor mueria ipsius. diffe^a enim diuiditur, constituit spe-
ciem, distinguit unum ab alio, et est predicabile de pluribus. ut uolens
diffe^a est, quae sepe diuidit, quae non sub eodem genere. uolens et id in
quo species concedit genus. uolens id quo diffe^a uolens uolens. uolens
uero diffe^a est quod predicatur de pluribus diffe^a uolens uolens uolens
le quid. sed cum diffe^a infima. rationale uolens. uolens predicatur de
diffe^a uolens uolens, dubitatur an propria definitio conueniat omni-
bus diffe^a uolens.

Sectio 2^a nat^a conclusio. Innotata definitio

lum conuenit diffe^a uolens uolens. probatur ratione: tradita des-
finitio uolens conuenit diffe^a uolens quae predicatur de pluribus diffe^a uolens
libus uolens inuale quid: sed uolens diffe^a uolens uolens predicatur
de pluribus diffe^a uolens uolens inuale quid; ergo tradita definitio
non conuenit diffe^a uolens uolens sed uolens diffe^a uolens uolens

Dicit Caelestinus diffe^a infimam predicari de pluribus diffe^a uolens
uolens uolens negatur et per non liquet: quatenus ille non uolens
gnat quatenus diffe^a est, quod non repugnat ut infima est: sed non
tra est: quia illa definitio uolens conuenit diffe^a uolens uolens
et non quia infima est: sed definitio hoc modo explicatur uolens uolens

non est lecta; ergo. probatur manca: definitio que explicat euentum
secundum conceptionem generalem, omnino differentialis, lecta non est
alibi homo lecte definitus per id quod est animal, & per id quod igni
non repugnat quatenus animal est; ergo. *Nullus*

definitioem conuenire differentis infinis, quia predicatur de differen-
tibus specie non inter se, sed ab alijs. rationale enim predicatur de Petro
et Paulo, qui quamuis inter se specie non differant differunt tamen
specie ab equo, et Leone = sed contra: quia in hoc sensu differit definitus
poterat per predicari de pluribus differentibus genere, quia Petrus, et
Paulus genere differunt ab alijs. ulterius: species definiti ponit per pro-
dicari de pluribus differentibus specie propter eandem rationem; ergo.

9. *Opponas*, ergo diminute procedit Josephus in definitione differen-
tis: nego conuenit quia Josephus uerba definiti differit ab altero
ut possit negorem. namque ulterius opponis quod assignata definitio
absoluta dic^{ta} est diminuta, dico diminutam non esse in ordine ad de-
fer^{am} substantiam. namque uultu definitionis differentis incommu-
ni illam cum pluribus ne cerno definendam. quod predicatur
de pluribus iniquale quod

Soluentur objectiones

Obiecti 1° pro inmutata sent^{ia} Caietani. fluxa sunt quibus definitiones
conueniunt per non repugnantiam; ergo definitio differentis potest uel
conuenire differentis infinis. antequam probatur: quantum definitus
per hoc quod ut diuisibile: sed hęc definitio solum conuenit per non con-
gruantiam, celo et minimo naturali, quia nec celum nec minimum
sunt genere diuisibilia; ergo: nego antequam ad probis dico celum et
minimum esse diuisibilia potius in actu 1°: quia in ipso assignantur
partes autem, in quibus sunt flexi diuisio *Obiecti 2°* pro *Nullus*

Notanda: minus proprium differit ut facere differit; ergo cum differit
explicari debet per facere differit: sed in diuisiua non differunt in-
ter se differit, sed ab alijs; ergo ne debet intelligi definitio differit
significando quod in differit duplici assignata mouit aliud in ordine
ad speciem que facit differit ab alia, et aliud in ordine ad in-
feriora hęc autem non significat ut diuisa, sed uno potius ut
conuenit in ipso differit: unde differit predicabilis significat inferiora
secundum quod inter se conueniunt in differit euentuali et metaphisica

Obiecti 3° differit infima predicatur de differentibus num^o
subalt^o uero de differentibus specie; ergo constituitur duo predica-
bilia quia non alicuius ratione generis et specie sunt duo predicabi-
lia diuisa = concedo antequam nego conuenit et causalem ineluctam

nam dicitur predicabile non simpliciter essentialiter a termino
predicabilitatis nuda sumpto, sed ab ordine, et respectu ad illum, ge-
nerum enim respectu inferiora ut predicabile in quod incomplete, spe-
cies ut predicabile in quod complete, et dicitur respectu predicabile in
quale quod. in quibus habetur distinctionem essentialem horum predi-
cabilium.

Questio 2^a an dicitur ut Universalis per ordi-
ne ad species & per ordinem ad inferiora. Sectio 1^a ad
plurimum, et Sectio 2^a ad unum.

Liquido constat dicitur^{am}
non ut Universalis in ordine ad genus superius ad ipsam, sed quia
considerari potest & per ordinem ad speciem, quam constituit, & in ordine
ad inferiora species, respectu enim considerari potest & in ordine ad ani-
mal, quo constituitur, & in ordine ad inferiora animalium, nimirum qua
rationalia & per ordinem ad speciem hominum & ad inferiora talium spe-
cies, hinc ostenditur dubium proferri, in quo cum communi sententia contra Ca-
retanum. ut conclusio.

Dicitur non constituitur ut Universalis formaliter in
ordine ad speciem, sed in ordine ad inferiora. probatur ratione: dicitur
est Universalis per respectum ad inferiora formaliter. sed dicitur non respi-
cit speciem ut ubi inferiorum; ergo. maior est certa, quia Universalis
est formaliter superioris. probatur minor: dicitur respectu speciem ut ubi
equalis quia dicitur non respicit speciem in ordine inferiori; ergo dicitur
non respicit speciem ut inferiori; sed dicitur respectu inferiora speciem ut
ubi formaliter inferiora; ergo per ordinem ad illa est formaliter Uni-
versalis Confirmatur: Universalis constituitur formaliter tale per ordi-
ne ad fluxa: sed speciem tantum est una, & una ut ipsa dicitur, ergo.

Dicitur: speciem esse unum formaliter et fluxa essentialiter quia
speciem continet in se inferiora, in quo est divisible: sed contra est: Uni-
versalis constituitur formaliter per respectum ad fluxa formaliter, ergo solus
est nulla. probatur antea: tunc quia Universalis constituitur talis
per respectum ad fluxa essentialem, quam in se non habet formaliter: sed quod
libet unum essentialiter et essentialiter et in se fluxa; ergo. tunc etiam quia
Universalis constituitur per respectum ad fluxa ubi inferiora: sed Universalis
est solus et superior formaliter per respectum ad fluxa formaliter; ergo
dicitur non est formaliter Universalis per ordinem ad fluxa tantum senten-
tiam.

Solutio ad objectiones.

Obiectio 1^a: dicitur ut Universalis per ordinem ad illud quod imme-
diatius respicit: sed dicitur respicit immediatius speciem, quam inferi-
ora speciem; quia hoc respicit mediante specie; ergo dicitur est Universalis
per ordinem ad speciem. Confirmatur: eodem modo quo probatur
dicitur Dubio, dicitur de omni eo contento sub illo: ergo eodem

modo quo dicitur predicatur de specie predicatur de inferioribus
 speciei: sed de inferioribus predicatur ut uniuersali; ergo similiter
 de specie. **Distingo** mai: per ordinem ad illud, quod immediatum
 respicit ut superior concedo mai: ut equalis nego mai: ne dicitur
 go mai, et nego conq: dicitur enim non est uniuersali nisi per
 ordinem ad inferiora formaliter, speciem uero immediatum res-
 picit non ut sibi inferiorem, sed ut sibi equalem in contin inferiori
 ad Confir: respondes quod diverso respectu respicitur species ad dicitur
 ac inferiora: hoc enim respicitur ut inferiora formaliter, illa uero
 respicitur ut equali, et ideo quo ad equalitatem in superioritatem
 dicitur modo respicitur. **Dico:** dicitur et superior, et uniuersalis

ut dicitur formaliter ut: sed dicitur ut formaliter talis respectu speciei;
 ergo in ordine ad speciem est superior et uniuersali formaliter. =
 dico quod quilibet dicitur habet tria munera scilicet dividere genus,
 contribuere speciem, et esse formaliter uniuersalem, sibi 2 munere respicit
 speciem quia illam constituit, minime uero ut sibi inferiorem, unde
 hoc predicatio homo est rationalis est predicatio dicitur non superi-
 ori respectu subiecti, sed ipi equali in contin inferiorum, solum ergo
 ut formaliter uniuersali uerendum quod respicit inferiora formaliter

Replicab: auarata predicatio ad aliquid predicabile gerit ut
 cum ut predicatio formalis: sed non pertinet ad aliud quam sit dicitur
 predicabile quia predicatum dicitur in quale quod; ergo. respondes
 predicatio, illam esse formalem non loque sed metaphisice quia
 ut equali de equali unde formaliter ad unum predicabile spectat
 materialiter uero et significatiue pertinet ad 2as quia predicatio
 denominabile ut ad intentione huius predicabili similiter etiam
 predicatio definitionis de definito formalis ut metaphisice et non
 loque propter eandem rationem. **Obicitur 2°:** dicitur predicatio de
 specie ut conueniunt cum illa, et ut ipi equali: sed species est uniu-
 uersali; ergo dicitur predicatur de specie ut uniuersali. **Pro** inquit
 certis et conseq sequitur quia quid quid ad quatuor uniuersali
 ut uniuersali. **Confirmatur:** dicitur predicatur de specie: non ut uniu-
 equali; ergo ut uniuersali. **Concedi** primus nego conq: ad prob
 dicimus dicitur ad quatuor speciei, speciem esse uniuersalem, et dicitur
 tiam ipsam, statat ergo probandum quod ut terminus huius uniu-
 uersalitati. ad confir: concedi etiam primus negamus conq:
 quia licet quodlibet predicatur ut uniuersali in uniuersali non ta-
 men respectu cuiuslibet subiecti, ne speciei nec ut uniuersali, nec
 singulari respectu generis. **Obicitur 3°:** dicitur constituit immediate
 speciem, et ordinem mediate: sed predicatur eo modo quo
 constituit

ergo: ^{am} Dicitur dicitur ^{am} dicitur dicitur immediate metaphysice utique quod
leim: sed dicitur dicitur ut constituit metaphysice speciem respicit illam
immediate; ergo respicit illam ut Universalium. patet conseq quia Un
iversalitas fuit dicitur in constitutione metaphysice. concedo autem nego
consequ ad proba. Respondet universalitatem fundari in constituti
one metaphysice ut constituit metaphysice ut capax inferioritatis
species utro huius capax non est. ac proinde nec dicitur et capax in
ferioritatis

Quaestio 3a. Verum dicitur infima includat for
maliter genus, et reliqua dicitur subalternam. Sectio 1a. age
ritur. Articulus et Sententia sententia 3a

Non loquamur de reali inclusione, congeatum enim est genus et
dicitur que idem realiter, loquamur ergo de inclusione formali nec
deformali identitate, que dicitur in eo quod unum dicitur ut
de conceptu metaphysico alterum. dicitur ergo et an rationale inclu
dat in eo conceptu metaphysico sensibile, animal, et alia genera huius
ma, nec homo includit formaliter animal rationale. Inquale dicitur
mant. Nominales ipsi que adhibet. Soto, Spinula, Socca, et nonnulli
alij. negant rari communiter auctore.

3a Conclusio

Dicitur infima non includit formaliter genus, nec dicitur subalternam.
Sed dicitur 1a conclusio est Aristopho 2a dicitur Cap. 2 dicitur: omne quod
participat genus est species et individuum, dicitur autem nec est spe
cies, nec individuum; manifestum est igitur quod dicitur non partici
pat genus. probatur ratione: aliquid includit formaliter et meta
physice species quod non includit ipsa dicitur: sed hoc nihil aliud est
nisi genus, et dicitur subalternam; ergo dicitur infima non includit for
maliter genus, et dicitur subalternam.

Applicatur hęc ratio: aliquid
includit formaliter homo, quod non includit formaliter rationale
sed homo includit formaliter animal, ergo rationale non includit illud
formaliter. conseq sequitur quia nihil aliud sequitur in homine
quod non sequitur in rationale, minor est certa, et major probatur.
tunc quia rationale est pars metaphysice hominis, et homo est totum
metaphysicum. sed totum metaphysicum includit formaliter aliquid
quod non includit formaliter pars; ergo. tunc etiam quia rationale
le includit formaliter animal et formaliter totum homo: sed
pars metaphysice non est formaliter totum metaphysicum, nec pars phi
sica non est formaliter totum metaphysicum; ergo.

Confirmatur: aliquid
includit formaliter homo propter animal, ratione cuius dicitur abstrato:
sed hoc nihil est nisi rationale; ergo rationale est formaliter distinctum
ab animali, alia homo dicitur formaliter abstrato pro animal

nunc ut: rationale non includit formaliter quod et ab ipso formaliter
distinguitur; ergo. sequitur ex dictis conclusio formaliter differentis ubi
tenet ad differentiam infima quia rationale includit formaliter animam
excludit id quod formaliter constituit animam: sed differens ubi
constituit formaliter animal, hoc enim et formaliter scribibile; ergo.

¶ Dicitur animal, et rationale, quatenus sunt partes distingu
Aggenus, non autem pro implicito: sicut modus per se distinguitur
pro expresso a conceptu entis, quam per se excludat formaliter ens.
sed contra est: quia compositio metaphisica tendit in partibus pro
prie talibus in eo sensu in quo componunt: sed partes se excludunt
formaliter; ergo rationale invenit in quo et pari excludit formal
ter animal: et pari formaliter metaphisice; ergo. unde exemplum
adductum impertinet est, peritiam enim non excludit formaliter
ens quia compositio tanquam in partibus non tendit vera compositio
metaphisica: sed oppositum docetur de differens, Aggenus; ergo. opposita
debent sequi consequentia.

Quintum argum^{ta}

¶ Arguitur 1° ex Philosopho 3° metaphisice textu 25 dicente: differens
infimam esse totam venturam speciem, quam a propria in definitione
alia superioris ponere non oportet. Respondet philosophum convarianter
docuisse definitionem tradendam esse per primum genus, et per pro
prium differens, quibus primum necessarium non est ponere differens ubi
alterna, nam illa includuntur formaliter in genere. unde quando
docet differens infimam esse totam esse speciem, intelligendum est de in
clusionione identica, non vero de formali, ne ubi manifeste contrarietur.

¶ Arguitur 2° animi ut formaliter principium intelli:
led huiusmodi, quod est differens infima, est formaliter principium intelli:
ergo huiusmodi est formaliter animal. probatur minor: huiusmodi est
formaliter principium huiusmodi: sed huiusmodi est formaliter sensatio;
ergo. hoc argum^{tum} eformale valet in rationale, et in quacunque alia
differens infima. ad illud ergo contra maiori nego minor: ad proba du
tingo maior: et principium huiusmodi in ad quatuor et pro ut significat
differens sensationis concedo: ad quatuor, et pro ut significat totam
speciem sensationis ubi distinguo: huiusmodi quatenus differens est nego:
quatenus significare potest totam speciem concedo maior: et applica
ta distinctione maiori nego conquis.

¶ In dictione enim et sic dicitur
Quintibus) distinguimus rationem Quatuor) scribibile a talitate Vi
centu) et sic distinguitur principium utiq a principio talis utiq

ita vitam incommuni adifer Vitalitati, quam in Leone exprimi
mau nomine legitur. cum hoc tamen componitur quod si iugiter accipi
atur pro tota specie ad quata operationu leonum, includat tunc for
maliter rationem utiq; immobili, et iterum accipio ita impertineri et
qua questio non procedit de difere uimpta prospice, sed de difere in
eue difere q; diuificantu inter se unum ab alio. Arguitur 2°:

quod predicatur de alio includitur formaliter in illo: ut animal
predicatur de rationali; ergo in hoc includitur formaliter. probatur
minus hoc illoquuo facto in Darapi: omni homo est formaliter ani
mal: sed omni homo est formaliter rationalis ergo aliquod rationale
est formaliter animal; ergo animal in conq; formaliter predicatur de ra
tionali. Confirmatur: quod identificatur formaliter inter se iden
tificantur inter se formaliter: sed animal et rationale identificantur for
maliter cum homine; ergo et inter se formaliter identificantur.

Ad Argum. nego absolute magis. ad illoquuum concepitur magis
nego congrua, quia in nullo modo est recte eformatur, nam si me
dium non est formaliter inducibile non potest sequi identitas forma
li extremorum, sicut nec realu identitas si medium non est realiter
inducibile. in aperto autem illoquuo homo est medium, homo
uero non est formaliter inducibile, sed diuibile in animal et
rationalis: unde in maiori negant homo pro ea q; qua est animal:
in minori pro ea qua est rationale, uariata autem ueritate q; q;
mutuam conseq; legitime non inferitur. Solutio clara est aliter

uero infirma nego magis ad illoquuum de utroq; magis. omni
homo est formaliter animal in ad quate concedo: ad quate nego magis
ne dicitur minori nego congrua. ad confirmat; dicendum quod si textus
est formaliter diuibile non sequitur identitas formalis extremorum
est identitas illorum cum toto. Ratio est quia ratio quodlibet est
extremum solum in ad quate identificatur cum toto, manifestum
est autem quod est identitas in ad quate unius extremi cum
toto non sequitur identitas cum alio extremo. Arguitur 2°: omni
difere substantiali est formaliter ubi: sed ubi est formaliter genu
ergo omni difere substantiali includit formaliter genu: si dicitur ubi
tantum completam esse genu non uero ubi transcendentem ab ita
entem a completa, et incompleta hanc que includi in difere substan
tiali, non uero illam, utriusq; rationale formaliter includit rationem
substantialem animarum et diuinitu: sed ubi uerum est ubi completa
ergo et rationale

Ad Argum^{tu}m dicimus quod rationale est formaliter sub^{tr}ans
 essentiali quod transcenditur, et inveniunt in omnibus differentis
 substantiis. hic tamen non loquamur de illa, sed de nobis quod
 circumstanti, et completa, quod est genus ad Veritatem nego magis
 quia rationale non includit formaliter Veritatem, sed solum determinat
 naturam: rationale enim determinat gradum usque ad aequalitatem usque
 licet principium ducimus determinat principium variationis ad de-
 terminatam variationem, propterea quia ducimus quod rationale
 est principium variationis in adaequatione et pro ut significat determi-
 natam differentiam variationis, non autem adaequatione et pro ut signi-
 ficat totam speciem.

Arguitur 5° genus est de conceptu formali
 speciei; ergo et de conceptu formali differentis. probatur conseq:
 differ et speciei predicantur ut aequali et conuenit. hinc ducuntur
 nam utraque prologio ut aequali de aequali homo est rationale. et est
 homine sequitur rationale; ergo quod quid est de conceptu speciei
 est de conceptu formali differentis: genus est de conceptu formali
 speciei; ergo = conceptus aucti nego conuenit ad quod ducuntur
 predicantur ut aequali in contrariis inferiorum conceptis: in contrariis
 et inclusione predicantur nego aucti, et conuenit.

Ad hoc enim quod
 homo et rationale ad inuicem consistantur non sequitur quod
 adaequantur in formalitatibus, et predicantur quia per se ut per se non
 possunt adaequare totum. sufficit ergo quod adaequantur in
 reualitate, ita ut de quocumque predicantur speciei possunt pro-
 ducere differ: ne admiratum, et subtile ad inuicem consistantur
 tunc unum ut de conceptu formali alteram. cum hoc tenen-
 tur quod differ consideretur in latore totum potentiali, et ut
 predicabili de individuo tunc includat in pot quod quid est de
 conceptu formali individuorum, ut de genere ducimus.

Arguitur ultimo: animum ut per se metaphisica hominum; sed animum inclu-
 dit formaliter nobis completam, quod est genus ergo licet differ infima
 ut per se metaphisica possit includere genus. Confirmatur: si rationale
 non includeret animum non esset definitum, quia non includit genus: sed
 potest definitum; ergo. 2° si rationale ut differ infima hominum debet
 includere aliquod per quod ultimo differat ab Angelis: sed per vite
 uelutiam non differ ultimo ab Angelis; ergo debet includere
 genus et differ sub alteram. Ad Argum^{tu}m respondetur quod animum
 et per se metaphisica hominum consistit in ignem unum cum rationale

217
linguam cum ^{se} com^{te}, et quia ^{de se} ratione partu et excludere aliam
et ab alia excludi, ideo anim^{us} excludit rationale, et a rationali
excludit^{ur} anima, anim^{us} vero non est pars metaphisica componens eum
nisi completa aliquod totum metaphisicum, sed ut quodam totum
compositum ex nobis, et alijs generibus intermedijs, et essentia propria
diff^{erentia} scilicet sensibili, et ideo quantum anim^{us} includat formaliter
nisi completam, secus vero sensibile, et ipsum rationale, diff^{erentia} enim
non includunt composita. Nam

Intentionaliter non potest de se de se proprie ex defectu generis ita
similiter de se infima. ad 2° respondio intellectuali ut ita non
est propria differentia homini, convenit enim Angeli, et Deo
et ergo diff^{erentia} homini rationale, non est significat quare intelle
ctuum, sed pro ut nunciat pro conceptu contrahente, et deter
minante genus animal ad vitam dixerunt, quia ratione soli
homini convenit.

Disputatio 2^a de Proprio

Questio Unica quid sit Proprium constitutum hoc pro
dicabile. Sectio 1^a explicatur nat^{ur} proprii predicabilis

Primitiva explicat Porphyrius nat^{ur} Proprii, avertit quia hoc
ponit nom^{ina} quadrupliciter: 1° Proprium dicitur, quod convenit
unice specie, sed non omni individuo illius, ut sine Animam et
Rationem. 2° quod convenit omni individuo, sed non soli ut Dige
ritas, quod non solum convenit omnibus homini, sed etiam animalibus
3° quod convenit omni individuo unius speciei, et soli sed non sens
per ut Carere. 4° quod convenit omnibus soli, et sens per ut
Sensibilitas, et hinc ut definitio proprii intentionaliter. Proprium
vero intentionaliter et quod predicatur de pluribus in quale
necesse.

His suppositis aliquod dandum est inter auctores circa su
bectum constitutum proprii predicabilis. quidam enim docent
proprium in omnibus talibus acceptioibus esse subiectum suum
predicabilis. communis vero sent^{entia} docet solum in 2^a acceptioe
spectare ad hoc predicabile. illam docuit Philosophus in 1° libro
Cap. 2° dicens: proprium est illud quod convenit de se predica
tur: sed hoc solum convenit proprio stricte et in 2^a acceptioe
simpliciter, argo.

Communis sent^a probatur ratione: proprium hoc predicabile con-
 tituere predicatur in quale necesse: sed solum proprium stricte
 nump^o predicatur in quale necesse; ergo. maior patet quia proprium
 est conatum cum e^o cuius est proprium. minor probatur. solum pre-
 dicatur in quale necesse id quod emanat ab e^o, et constituitur necesse
 cum illa: sed solum in 2^a acceptione constituitur necesse cum e^o; ergo.

Confirmatur: proprium in alijs acceptionibus non constituitur necesse
 cum e^o. patet hoc quia non semper conveniunt e^ontis, ut e^ontis
 Murem, et Canem, et alijs e^ontis conveniunt ut duos habere pedes
 ergo.

Dico, esse Murem nempe^o agitudinaliter constituitur
 cum e^o homini; ergo ipse ad hoc predicabile: dicitur quod n^o habet
 cui nempe^o radicaliter est panis homini, quia est ipse intellectus qui
 est radix murem, et aliam^o autem: n^o vero nempe^o pro special^o
 inclinatione ad murem, et pro illius notione spectat ad accidens
 commune, quia peculiaris inclinatio, et de^ontentia non emanant
 ab ipse, sed ab individuo diversimode temperato, dicitur ergo pro
 prium ab accidenti, quia proprium stricte nump^o emanat a
 predicatu^o e^ontialibus, accidens vero a predicatu^o individualibus

Solventur Objectiones

Obiectio 1^a: proprium in alijs acceptione non conveniunt homini
 et contingenter necesse est e^ontis; ergo in alijs acceptione non
 clat ad accidens et predicabile. Respondes accid^o communia ubique
 ponunt n^o et n^o conationem secundum diversu^o temperamenti
 et dispositionem n^o ubique: sed h^o maior et minor conatio non est
 h^o illa a ratione accidentu^o communu^o, quia non emanat a predicatu^o
 tu^o specificu^o, sed ab individualibus, et materialibus, a quibus oritur
 omne accidens commune.

Dico, proprietas individua constituitur
 cum illo: sed proprietas individua ab illo emanant; ergo proprium
 stricte nump^o potest emanare ab individuo: Respondes individua
 dicta habere proprietate, que ipse adveniunt ratione ipse et qua
 metaphisice qualiter: habet etiam individuum proprietate, que
 ipse adveniunt ratione h^occatatur: sed vere et proprie spectant ad
 et predicabile. 2^a vero ad quantum, quia ab e^o metaphisice non
 emanant, nam etiam individuum nempe^o negate fittemur ha-
 bere proprie n^o proprietate que tunc etiam proficiunt ab e^o
 metaphisice individua

Obicit 2° fluxa sequuntur propria, quae non conueniunt necesse
 esse soli et semper; ergo. autem probatur 1°. Calor est proprietas
 ignis: sed calor conuenit alijs ab igne; ergo. 2°. pot^{est} Diuina et pro
 prietas animalis: sed non conuenit omni animali ut patet in
 talpa; ergo. 3°. motu deorum est proprietas corporis grauius: sed
 grauius non semper mouetur deorum; ergo. Confirmat^{ur}: sunt alia
 quae non sequuntur propria, quae necesse conueniunt ut neq^{ue} redo
 Comu, Videntur animalis somnium, et alia huiusmodi; Ergo.

Et dare nat^{am} proprii percipiatu aduertit quod proprium
 aliud est genericum et aliud specificum. dicitur proprium gene
 ricum quod conuenit cum predicato generico. sic potentia uni
 tus conuenit cum gradu generico animalis. proprium vero
 specificum conuenit cum predicato specifico, et cum illo conuenit
 ut habile et indeterminate respectu rationali. quo supposito ad obiecta
 omnia nego autem ad prob^{am} dicimus quod calor inuenio solum
 conuenit igni sicut inuenio solum conuenit soli.

Ad 2^{am} prob^{am} dicimus quod pot^{est} Diuina quae est proprii
 respectu gradus generici animalis solum conuenit animalibus
 perfectis; inter quae non sequuntur talpa, licet non deficient
 aurius, qui talpa concedat Diuinam licet debilem de quo agitur
 in libro de anima. ad respond^o quod motu deorum est pro
 prietas corporis grauius, potest tamen ab extrinseco agente in
 pediri, imo potest habere oppositionem motum, uel int^{er} uero et
 contra naturam, quod euidenter patet quia motu extrin
 seci impedimentis, et euerit extrinseco impulsu corpus graue
 statim deorum mouetur.

Ad Confirm^{am} respond^o quod mare
 de Comu non sequuntur proprie necesse Comu, sed est accidens
 commune illius, quia non conuenit illi necesse necessitate orta
 ab ipse et genere sed a predicatu individualibus. similiter et
 Videntur nec orta a gradu specifico homini, quia alijs ab
 homine conuenit, nec a gradu generico animalis quia non con
 uenit omni animali: hinc hinc et alia dic^{ta} sunt accid^{entia} communia
 nam licet phuce non conuenit ad eum et ab eum conuenit tamen
 metaphisice, et obiectum neg^{at} de eu. ad illud inuenio dicitur
 somnium uere et proprie dimanare a gradu generico ani
 malis unde est proprium illius. Inquiri: in ordine ad quod
 proprium sit producibile? est dictu capite de diff^{erentia} respondeo

proprium constituta formaliter predicabile in ordine ad sua inferiora: nam proprium est predicabile ut uerum; sed idem est uerum in ordine ad sua inferiora; ergo. Inquit V. utrum tractata diuino proprio ut uniuocata analogica? Respondet analogam esse, quia ratio proprii participatur simpliciter a proprio in 2^a acceptione, et ab alijs secundum quod; ergo.

Disputatio 5^a de accidenti ultimo predicabili;
Questio 1^a quod sit accidens constitutum hoc predicabile
Sectio 1^a proponitur et probatur definitio accidentis

Accidens intentionaliter est id quod predicatur de his quibus in qua contingenter, quod definitio bona est dictu clarissime apparet. pro accidenti intentionaliter tunc definitionem tradidit. Inquit. Nam per negationem, quod ne habeat quod nec est genus, nec species, nec differens, nec proprium. Et est quod contingit eadem se in se, et non in se, et propterea quod potest adesse abique subiecti corruptione. aduertite quod si adesse et abesse non est occupandum copulatur ad distinctionem, id est subiectum non destructum nec adit, nec deest accidens.

Hanc definitionem deierunt aliqui recentiores, et redefiniunt accidens incommuni, quod conuenit subiecto tantum forma accidentali omnino contingenter, sed hoc definitio aliter non defuit; illa ergo est scilicet probatur autem: accidens est predicabile ut dicitur tum ab alijs predicabilibus et essentialiter quod contingens subiecto; sed hoc simpliciter per se adit, et abesse abique corruptione subiecti; ergo maior est certa, et minor conuenit, quia alia predicabilia adesse contingunt abique corruptione subiecti.

Soluentur obiectiones 3^{ae} Obiectum: acci-

dens inseparabile spectat ad hoc predicabile ut negando Causa et aliud Cigni: sed accidens inseparabile non potest adesse et abesse abique corruptione subiecti; ergo. Contra maiori duntaxat minus: non potest adesse, et abesse abique corruptione subiecti quod ad predicta individualia per se minus, quod ad essentialia nego minus: non quia color ab odor in rationibus incommensurabilibus consistere affirmant sed quod quod sit de hoc dicendum est definitionem accidentis intelligendam esse de inseparabilitate accidentis ab ipso, et non ab individuo. Dicitur etiam proprium non potest separari ab ipso abique illius corruptione; ergo non defuit et accidenti communi

Respondeo qd licet proprium possit separari ab eis, & de pot^a
Dei absoluta, & ab aliquo agente fortiori violenter operanti, ma
xima tamen deficit ab accidenti communi, quia propriam essentiam,
& radicaliter non potest separari ab eis, ut enim semper existit in
proprietate, cum illi que coniectitur. accidenti vero communi nulla
tenus coniectitur ab eis, nec cum illa coniectitur. Obicitur 2°: essentia est
accidenti communi respectu essentia: sed essentia non potest adesse et ab
esse abique corruptione essentia; ergo. 2°: lux est accidenti communi
respectu. Idem: sed lux non potest deficere permanenti modo; ergo. 3°: calx
ut octo est accidenti communi aqua: sed calx ut octo destruit
aquam; ergo. 4°: motus est accidenti communi respectu hominis, sed
motus destruit hominem; ergo. *Ad* non

Obicitur 5°: anima rationalis, et quilibet alia forma substanti
alis possunt adesse, et abesse abique corruptione materiae; sed anima
non est accidenti respectu materiae; ergo. Confirmatur: esse maiorem
feminam est accidenti communi respectu hominis: sed non est pos
sibile transmutatio abique corruptione subiecti; ergo. ad 1° respondet
cum dicitur Thomae quod subiectum de quo loquitur inquitur. Porphyri
us debet esse compositum et habere esse simpliciter tale, quod non
conuenit materiae. hinc namque constituitur in actu completo per
formam. *Ad* Confirmatur respondet fluxus possibilis esse naturali
ter sensu mutationem, et hoc accidere frequentissime legitur
apud Poetas, et Philosophos, id ipsum habetur apud Veritatem
Hyeronimus, quia se id videtur non semel testantur: primum ergo ter
ribus iure sua fides, secundum vero est iure debita. namque
huius non acquiescentia dicendum est possibilem esse sensu mutationem
abique corruptione subiecti quo ad esse metaphysicam, et non quo ad
individualia.

Obicitur 3°: anima rationalis, et quilibet alia forma substanti
alis possunt adesse, et abesse abique corruptione materiae; sed anima
non est accidenti respectu materiae; ergo. Confirmatur: esse maiorem
feminam est accidenti communi respectu hominis: sed non est pos
sibile transmutatio abique corruptione subiecti; ergo. ad 1° respondet
cum dicitur Thomae quod subiectum de quo loquitur inquitur. Porphyri
us debet esse compositum et habere esse simpliciter tale, quod non
conuenit materiae. hinc namque constituitur in actu completo per
formam. *Ad* Confirmatur respondet fluxus possibilis esse naturali
ter sensu mutationem, et hoc accidere frequentissime legitur
apud Poetas, et Philosophos, id ipsum habetur apud Veritatem
Hyeronimus, quia se id videtur non semel testantur: primum ergo ter
ribus iure sua fides, secundum vero est iure debita. namque
huius non acquiescentia dicendum est possibilem esse sensu mutationem
abique corruptione subiecti quo ad esse metaphysicam, et non quo ad
individualia.

Augustio 2^a Primum accidens ut Uniuersale peroxide
nem ad Subiectum in quo est Sectio Unica Terminata
Dubium et Obiectiones Soluentur = Suppono qd accidens

logice uniuersum predicatur dupliciter contingenter dubitatur in
pro^{ti} quoniam nnt illagura. an illa sint subiecta, in quibus et, an
ipsa accidunt concreta terdantia, quod explicatur in his propositionibus
Petrus et albus, aliud est color, hoc albus est albus. inquitur
ergo quod predicatio est hu ut propria huius predicabili. Respondeo
primum. unde accidens est predicabile per ordinem ad subiectum pro
batur ratione: accidens ut uniuersale per ordinem ad inferiora de
quibus predicatur contingenter: sed albedo solum predicatur contin
genter de subiecto, in quo est, nnt de subiecto accidentaliter deno
minato, nam color essentialiter predicatur de albedine, et de hoc,
et illo albo, informaliter intelligatur propositio; ergo.

Oppone¹: accidens est essentialiter predicabile; sed de subiecto
denominato non est essentialiter predicabile, sed accidentaliter; ergo
non est predicabile in ordine ad subiecta. Respondeo quod accidens est
essentialiter predicabile in quibus contingenter, unde est essentialiter
predicabile quia emittit plura subiecta de quibus potest predicari
est tamen predicabile in quibus contingenter, quia est essentia cu^m illorum
de quibus predicatur. Oppone²: omnis propositio affirmatiua fieri
datur in aliqua identitate: sed inter Petrum et album non da
tur identitas, sed solum inter hoc albus, et albus, et inter albedi
nem, et colorem; ergo. Respondeo. quod licet albus non dicat iden
tatem cum Petro ^{est} ^{formis} dicit illam esse^{te} supponit, et subiecti
quia subiectum habent albedinem et idem ac albus, unde in his
predicationibus Petrus et albus homo et albus predicatum sup
ponit pro eodem subiecto, significat uero formam ut est in illo.

Dicitur. terminus predicat quod significat sed albus solum
significat albedinem; ergo solum predicat albedinem: sed albedo
in identitate cum subiecto; ergo. Respondeo quod terminus
notatiuus significat formam, et subiectum; sed de huius modo, signifi
cat eum formam in seculo et principaliter, huius autem non idem
ficatur, alia predicatio non accidentaliter, sed essentialiter est, me
diante uero, et minus principaliter significat subiectum, pro quo
supponit. unde in predicatione accidentali enunciatu identitate
supponit, et non identitate formis cum illo

Obiecti 3°: album non comparatur ad subiecta ut totum potentiale; ergo non est gradabile ut superius per ordinem ad illa antea probata: album non abstractum a subiectu abstractione totali sed partiali; ergo. antea probata: abstractio accidentis a subiecto est tanquam a comp^o concreti; ergo. Respondet quod album in abstracto non potest comparari ad subiecta accidentaliter denominata ut superius, et totum potentiale, album uero in concreto, et in communi non ut pars, sed potest comparari ut superius, et totum in ordine ad omnia alba in particulari

Supra Ultima de actuali gradatione

Cum gradatio actualis sit actu secundum naturam gradabilis, facta ita descendimus a gradabilitate ad gradationem. n. ponam diem autem est quod gradatio est enunciatio unius de alio & per affirmat ut homo est animus, & per negat ut homo non est lapis gradatio est triplex identica, disparata, & formalis. Est illa in qua idem de eodem enunciatur ut Petrus est Petrus: & in qua gradatum uolum^o materialiter, identice, et s^unce est idem cum subiecto ut rationale est animus. Est illa in qua gradatum non est conueniens cum subiecto ut Petrus non est lapis, & hoc affirmat dicitur iniquari ut Petrus est lapis, & est illa in qua gradatum formaliter enunciatur de subiecto ut homo est animal.

Gradatio formalis alia est directa, alia indirecta. Est in qua gradatum est uniuersalius subiecto ut homo est animus, & in gradatione & subiectum sunt equalia determinatiuum & perfectiuum se habet ut gradatione et determinabile & perfectibile ut subiectum ut hominis est rationale. Indirecta est illa in qua determinatiuum se habet ut subiectum, determinabile uero ut gradatum ut rationale ut homo, unde dicitur quod in gradatione directa forma est gradatione, mater uero se habet ut subiectum, contra uero in gradatione indirecta

In per gradatione alia est essentiali in qua gradatum est de e^o subiecto ut homo est animus, alia est accidentaliter in qua gradatum accidentaliter aduenit subiecto ut homo est albus. Huiusmodi de gradationibus formalibus, affirmatiuis, directis, alia qua adhibemus, omnium alia quia ad nullum gradabile spectant.

Ingestio Unica qualiter abstracta, et Concreta pro-
dicentur

Ad dictu in parva logica constat de fuito concretu,
et abstracti. incommuni, hic vero aliqua de illis impredicatione
docebitur. Concretum, et abstractum alia sunt substantiaria ut ho-
mo et humanitas, alia accidentalia ut album, et albedo, alia ge-
nerica ut animi et animalitas, alia differentialia ut rationale,
et rationalitas, alia simplicissima ut Deus, et Deitas. alia tran-
scendentia ut ens, et entitas, alia sunt substantiaria ut artifex
et angelus adiectiva ut bonum, et bonitas. hec omnia ³ intentioni
dicuntur. alia sunt ² intentioni ut genus, et generalitas
speciei, et specietas, de quibus omnibus in ¹ proloquio loquimur.

sa Assertio Abstracta sua substantiaria
sive accidentalia non predicantur Deum concretu, nec concreta

de proprijs abstracti, unde proprie ut album est albedo, ho-
mo et humanitas, et contra sunt falsi. probatur ex ³ Thoma
Quod de ente et ei ubi ait: ^{tem} non proprie predicant de toto, nec to-
tion de p. Ratio id modet quia ad ² etiam et formalis impred-
icationem requiritur identitas predicati cum subiecto: sed nec
abstracta identificantur cum concretu, nec concreta cum ab-
tracti; ergo.

Dicitur: predicaciones ut quantitas et quantitas
lucis et lucida sunt ueris formaliter; ergo. Respondet quod con-
creta in huiusmodi non dicunt aliquid de abstractis
unde predicis proprie communiuntur substantiaria ueris: quia licet
et lucida non supponunt pro subiecto habere quantitatem et lucem
sed proprie forme lucis, et quantitatis: namque proprie pro-
dictis sic accipiuntur ut predicata supponant pro suppositis
quantitatis, et lucis tunc falsi sunt, ut ista albedo est album

Propter hanc rationem aduertite quod concreta et abstracta
simplicissima ut Deus et Deitas et similiter transcendentia, ut ens
et entitas predicantur formaliter ad unum, quia propter unam
identitatem et propter unam ueritatem et simpliciter non in-
cludunt aliquid inconcreto quod non sit uerum formaliter in
abstracto. aduertite etiam quod concreta predicantur
de abstracto alieni unde huiusmodi est terra uel carbonis
quia concretum supponit pro forma abstracti

2a Sectio

Concreta superiora sive substantiaria, sive accidentalia prae-
dicantur formaliter de suis inferioribus, ut si dicat homo est animus
Petrus est albus, album est coloratum, et probatur: quia in pro-
dictis propriis prae-dicantur et subiectum superioris pro eo-
dem nomine formaliter, ergo. Dicitur propriis ut album
est dulce Deus est homo, homo est Deus sunt materiales, et
relatives et tamen prae-dicantur concretum de concreto; ergo
in primis dicitur quod non prae-dicantur concreta superiora
de inferioribus. Deinde respondet simile propriis
dici posse vera formaliter, quia prae-dicantur insonat
pro subiecto subiecti, dicuntur tamen materiales
et materialiter vera, quia prae-dicantur applicat
num significatum formale supra materialiter subiecti

3a Sectio

Abstracta generalia sive accidentalia sive substantiaria
vere et formaliter prae-dicantur de specificis. Primum patet
quia propriis ut albedo est color, scientia est habitus in domo
opinionem sunt vera et formalia. 2a pars probatur: hoc
proprio humanitas est animalitas est formalis, et vera
ergo. probatur antea: hoc proprio homo est animus est vera
et formalis, ergo et illa. Confertur probatur: sicut animus
potest abstrahi ab homine et equo abstrahit rationali
quia homo et equus conveniunt univoce in ratione
animali, ita animalitas potest abstrahi ab huma-
nitate, et equitate; ergo nec proprio homo
est animus est vera et formalis, proprie eandem
Rationis est vera, et formalis ita humanitas
est animalitas. Dicitur animalitas est pars huma-
nitate; ergo abstrahitur ab illa abstrahit in partem
dico esse ^{sem} metaphysicam, et totum ^{sign} orientale. Quatenus con-
ponit humanitatem simul cum rationalitate. Quatenus

est forma contrahibilis per humanitatem et rationalitatem
 ut dicitur de toto potentiali. in quibus et est dictum inquit.
 1^a differentia sequitur quod abstracta generica solum mate-
 rialiter et identice possunt predicari de differentialibus
 ut videlicet Rationalitas est animaliter; quia ad predicationem
 formalem requiritur identitas formalis: sed animaliter non
 identificatur formaliter cum Rationalitate sed uno tan-
 quam^{se} se excludunt ergo

2^a differentia Abstracta differentialia

predicantur formaliter de specificis immediate constitutis
 sed non predicatione logica. 1^a pars probatur: quia ad
 predicationem formalem sufficit identitas formalis modo
 explicato inquit. 2^a de differ. sed humanitas et rationalitas
 formaliter identificantur; ergo. 2^a pars videtur: Rationalitas
 non est superior humanitati, sed ipsi equalis ergo non
 potest predicari de illa predicatione formali et logica.

Ad dictum colligitur quod concreta et abstracta
 1^a intentionis predicantur de concreto et abstracto
 1^a intentionis eo modo quo accidit predicantur de su-
 bjecto, quia sicut accidentale ut parietis esse albi
 ita animalis esse canis, et hominis esse sapiens, de ipso
 vero inter se colatus sermō est doctus tradita de abstra-
 ctis, et concretis 1^a intentionis. possunt et alia dubia
 discutari proposita tamen sufficiant pro totius di-
 alectico fore. quod si vobis non tan perbia quam im-
 perbia iudicaverint Deum amate, qui Veritas est
 in ipso que expeditionem logicam, totius que animi
 vni scopum universitatis: cetera omnia Rursus, et
 quantum erit mixti duplicantur, solus ergo ille semper
 est, qui Solus est, ipsi ergo gratias agentes grati-
 atote. hoc namque est totum deum, solumque hoc
 fragmentum emopto, nam si gratias Deo laudem

sat mali est, pereant enim si optata finis esse uolens non
adferunt nostris

Commentaria in Uniuersam Aristotelis
Metaphysicam Prooemium

Deiunctis iam asperitatibus montium Vorticibus
que logicalibus glaciis remigando transit, ameniora uia
luem uerecitas, portus que sequem exorabat animus. Uidem
enim Vero ea ut humanam pacem tranquillitas, atque felici
tatis iucunda, ut curas curis, labores que laboribus responde
am, non enim ab ipso partita suspensa, aucta nobis tran
quila mentibus trahit, sed geminante aucto fructibus ita,
iterum, atque iterum, semper que ad manus remos habere
necessitas possit. logice ergo iustibus, metaphysici subcedunt
Reconditissimum Recensu, quippe altissimas ideas omnes omni
no scire contemplanando, arcanorum omnium arcanam
cognitionem menti propinquant. unde soli metaphysicis ita
scientias naturalis, sapientis nomen, et manus ad huius
fieri adaptatur, quia sola illa per altissimas causas, sola
que de omnibus agit, ad illam ergo hilarem illares uos
hilo charissimum Sodales, ad illam attingimini, pennis
que ingeny, atque Study indefesa Curia, ad sublimiora
mentem uiam erigite. non enim uos texeat improbus
labor, stat namque sapienti sine morte digni, et ad ma
gna premia, magnum que nomen, non nili percontu
os, magnos que labores assignatur ita. ad sapientis
ergo aspirate, nam si sola sit, ut dicebat Seneca, illa
omnibus latu.

Duplicatio 1^a de Anteprogdicamentu

Ligatio 1^a quodam ut obiectum metaphisicis

Sectio 1^a explicatur, et resolutiva Dubium

Sicut acriter, numi que contentione disputetur hge
quatio, de illa tamen libenter brebiter agam, tunc quia
obiecti mat late et acurate pertractata nobis pcedit
ad hanc resolutionem non exiguam lucem, tunc etiam quia
communis vera que est pro ente incommuni pugnat:
cum hac tamen difea quod aliqui augnant pro obiecto meta
phisicis ens progrediendi alicui, et rationis, alij uero progrediunt
Tenent docent ens reale esse obiectum primarium, et ens inu tan
tam esse obiectum secundarium. et dictu uero plattenda est
nra resolutio unde conformiter ad illa ut conclusio.

Obiectum formale adqquatam metaphisicis ut ens in omni
sua latitudine, pro ut comprehendit ens reale, et rationis, creatum
et increatum, substantiam, et accidens; ut Philosophus 2° met
aphisicis lectione 1^a dicitur: est autem rei quodam, que pcedit
tix ens in quantum ens: supra quod ita loquitur D. Thomas:
supponit Philosophus aliquam ens: rei cuius subiectum est ens:
unde sic: aliqua est rei cuius subiectum est ens in quantum ens
sed nulla alia est propter metaphisicis; ergo hge agit de ente
incommuni, sed de ente sub ratione communis inna entis

Probatur ratione: ens ut ens seu in omni sua latitu
dine est obiectum alicuius scientie; ergo ens ut ens est obi
ectum metaphisicis. anten probatur: ens ut ens est simple
citer scibile, habet que proprietates ab rei demonstrabilis
sed ens simpliciter scibile est obiectum alicuius scientie;
ergo. et respondeat cum Suarez metaphisicam agere pce
et primario de omni ente reali, indirecte uero et secund
de ente inu, quatenus hoc est aliquomodo simile enti reali
contra et h. intellectus magnam patitur difficultatem inco
gnitione enti inu; ergo metaphisicis de illo agit primario

2° sicut ens inu est ens secundum quid ut accidens
sed metaphisicis agit pce et primario de omni accidenti

ergo similiter agit de ente Inu . Obiectum: licet entitatio
dependeat ab ente reali inesse, non tamen inesse obiecti, et
scibili; ergo probatur assumptum ad hominem contra suum
sicut Inu dependet ab ente reali, ita omne ens creatum ab
inreato, et omne accidens a subit: sed ens creatum, et acci-
dens non explicant dependentiam inesse obiecti, et scibili; ergo
idem dicendum est de ente Inu . Dicitur: ens Inu dependet
ab ente reali inesse entis: sed ens Inu est obiectum meta-
physice inesse entis; ergo ens Inu inesse obiecti dependet ab
ente reali, et consequenter non est obiectum primum
Confirmatur: ens Inu aduc in esse entis est umbra entis
realis; ergo = inita replicam cum Confirmatione in ente
creato respectu inreati, et in accidenti respectu substantie
que eodem modo dependent. Respondio ergo quod ens Inu
ut ens potest nomi materialiter, incomplete, et in esse Inu en-
titative, potest etiam nomi in esse scibili, obiective, et comple-
te: in Inu dependet formaliter ab ente reali, in Inu vero
illam explicat dependentiam, sed solum ordinem ad scientiam
idem dicit ad confirmationem

Solvuntur Objectiones

Obiectum 1°: obiectum adquatatum metaphysice est illud ad
quod omnia ordinantur: sed omnia de quibus agit meta-
physice ordinantur ad Deum; ergo Deus est obiectum
primum adquatatum metaphysice. Respondio quod omnia
de quibus agit metaphysice ordinantur ad Deum enti-
tative et inesse quia Deus est ultimus finis omnium
creaturarum: ceterum inesse obiecti alia propter Deum
ad illum non ordinantur formaliter et pro expresso,
sed solum materialiter et entitative, quod non sufficit
ut Deus sit obiectum formale adquatatum metaphysice
alunde propter eandem rationem esset omnium scienti-
arum obiectum. Dicitur: obiectum metaphysice debet esse
univocum: sed Deus, et Creatura non possunt univocum con-
nere; ergo ratio entis pro ut comprehendat ens creatum et in
creatum non est obiectum metaphysice: respondio Deus et Cre-
aturam non univocum inesse, sed solum in esse obiecti in
surge: Deus in nullo gradato intrinseco univocatur cum Cre-
atura

sed ratio obiecti est predicatum intrinsecum Dei; ergo. Respondeo solutione data. ad Replicam dicitur magis. in nullo predicato intrinseco absoluto, et de linea essendi concessio magis. in nullo predicato relativo de linea intelligibili nego magis. ne dicitur magis, et nego congruē. Metaphysica ergo cognoscit in Deo rationem entis non inveniēti, & infiniti. Et admodum aliquam perfectionem, quae oritur a Deo secundum quod dicitur sed attingit perfectioni communi entis ut ens est, et secundum quod seibile est, in quo servit Deum univocati cum Creatura non arguit imperfectionem: unde sequitur quod Deus univocatur cum creatura non in se intelligibili ad quatuor sumpto, quia solum univocatur in se intelligibili, quod fundatur in ratione entis, non autem in se intelligibili fundatur in Deitate, infinitate, & in aliis perfectionibus diversissimè ad Replicam respondeo quod nec absolute maiorem ratio dicitur in quodammodo de obiecto. Logica. q. 1. 2.

Replicabatur contra solutionem: Deus, et Creatura non conveniunt univocati in se entis quia ens non est univocum sed analogum; ergo. Deus, et Creatura non univocantur in se obiecti seibilibus, coniecturatur: Deus, et Creatura habent esse obiectum metaphysicè in se entis; ergo si in ratione entis non univocantur, non univocantur in se seibilibus. Respondeo Deus et creatura non univocari in ratione entis incompleti & in ratione entis transcendentaliter negati, quia ens in hoc sensu inaequaliter participat a Deo, et creatura: univocantur tamen Deus et creatura in esse entis completi et obiective sumpti, quatenus pro ut sic aequaliter terminant veritatem scientificam metaphysicè, in quo sensu seibilibus, et accideri similiter univocantur. Obiectum 2. idem habitus requirit cognoscere per speciem intrinsecam et abstractivam; ergo idem habitus metaphysicè requirit cognoscere Deum et Creaturam. patet coniectura, quia metaphysicè cognosceret ens naturale intrinsecum, et abstractivè cognosceret ens super naturale: nego autem, quia non idem habitus potest cognoscere per speciem intrinsecam, et abstractivam sed etiam una, et eadem species potest esse abstractiva

558
et iniustitia respectu diuersorum unde Angelus
per eandem speciem intelligibilem cognoscit virtu-
tue hominem, et abstractiue Deum.

Dicitur nullus habitus naturalis cognoscere potest con-
ceptum communem entis naturalis, et supernaturalis
ergo nec metaphisica. antequam probatur: si habitus natu-
ralis cognosceret conceptum communem entis natu-
ralis et supernaturalis talis habitus esset partim ve-
re naturalis: hoc est falsum; ergo. et nego antequam.
sed probatur nego maius: quia metaphisica significatur a
conceptu communi entis abstractante anaturalitate, et
supernaturalitate, unde non redditur naturalis et ve-
re naturalis ab obiecto, sed a subiecto, in quo respicitur.

Obicitur 3°: obiecta diuersificantur uia diuer-
sam abstractionem a materia: sed Deus, et Creatura, sub-
stantia, et accidentia diuersimode abstrahunt a materia; ergo
sunt diuersa obiecta, et consequenter attingi non po-
tunt ab eodem habitu. Confirmatur: nisi in omni
sua latitudine esset obiectum metaphisicum, latitudo
obiecti metaphisici equaret obiectum intellectus: sed
hoc est falsum, quia metaphisica est habitus deter-
minatus intellectus; ergo. Ad objectionem respondeo,
obiecta diuersificantur formaliter non quia secundum di-
uersam abstractionem a materia: diuersificantur ergo secun-
dum diuersam abstractionem a materia de formali imperan-
tem rationem formalem sub qua formaliter diuersant
quod non contingit in obiecto metaphisico, cuius ratio
formalis est eadem. ad confirmandum dicimus quod intellectus
cognoscit omnes res non solum sub ratione communi-
ssima entis ut metaphisica, sed sub qualibet ratione
particulari, quia intellectus per modum potentis con-
tinetur cum habitibus intellectualibus ad cognitionem
obiecti proprii illorum.

Augusto 2^a de Univocis, equivocis, et Denominativis

Definitiones Univocorum, equivocorum et denominativorum sic explicavit Philosophus. Univoca sunt quorum nomen est commune, Ratio vero significat unum nomen est omnino eadem utrumque respectu hominis, et equi, ubi non solum nomen est commune, sed significatum per nomen est omnino idem. Equivoca sunt quorum nomen est commune, Ratio vero subitantiis nominibus accommodata est diversa. ut hoc nomen Canis respectu siderum et animalis latrabili.

Univocum, et idem dicitur de equivoco aliud est Univocari, et aliud univocari. ^{sum}convenit nominibus, ^{sum}vero sibi significatur per nomina. sibi alii significantur immediate per nomen univocum dicuntur quod univoca in eis, sub specie participata. alii significantur mediate quod vocantur Univoca participantia. sic nomen homo est univocum una vocans sive in significando, sicut hunc immediate significata est univocum univocatum participatum, Petrus Paulus, et alia individua vocantur univoca univocata participantia humanitatem. Ibi diligenter observetur nomen univocum immediate significare rationem intentionaliter unam, quod hinc vero multiplicatam implicatam, equivoca vero immediate significare conceptus formaliter omnino diversos ut patet in eis quod ponitur, ex quo transit sequitur. sibi eadem univocari si exprimitur nomine significanti rationem aliquam ipsi communem, equivocari vero si declarantur nomine eorum quod hinc dicitur diversa: sic Canis colutus et latrabili univocantur si exprimitur nomine substantiis equivocantur vero nomine Canis. Dicitur: equivoca sunt omnino diversa ergo non constant ratione communi ergo definiunt non possunt: distinguo autem equivoca et dicitur sumpta concedo autem: non nate sumpta

831
nego anteru. equiuoca ergo (ut diximus de induu
ditiu) exerceat et intentionaliter sumpta sunt l' diuina
et ideo definire non possunt. si autem sumantur signa
te, et l' intentionaliter conueniunt inter se, non idem
in nomine, sed in ratione equiuocationis, hoc est in non
conuenire.

Dicitur: equiuoca ut conueniunt in ratione equi
uocationis seu in non conuenire sunt Uniuoca: sed quibus
non possunt defini ut uniuoca; ergo equiuoca non possunt de
finiri, ut conueniunt in ratione equiuocationis: distinguo maiorem
sunt Uniuoca denominatiua, et accidentaliter conueniunt maiorem
essentialiter nego maiorem et d'istinguo minam non possunt defini
ut uniuoca essentialiter conueniunt: ut uniuoca denominatiua
nego minam et conueniunt ^{an} definiuntur ergo equiuoca sub ratione
communi, quae equiuoca essentialiter est, quia essentialiter
participatur et in omni modo diuersitate, denominatiua
uero, et accidentaliter est uniuoca, quia datur aliqua
ratio communi disconueniunt omnibus equiuocis, quae ut con
ueniunt in disconueniendo.

Denominatiua sunt, quae ab aliqua
nomine appellatione habent solo differ^o casu. ne dicitur
fortis a fortitudine. ubi aduerte quod in qualibet denomi
natione tria inueniuntur scilicet res denominatiua
forma denominans, et ipsum denominatum: ne
in alio albedo est forma denominans. subiectum et res de
nominata, et ipsum alium et denominatum. Insuper
nota formam denominantem accidentaliter aduenire
subiecto denominato, quod inuenitur per se ab aliquo, aliquid
enim significat aliud quod res quod aliud dicitur
a subiecto.

Denominatiua sunt intrinseci differ^o, nam
quidam sunt denominatiua se et non uoce ut Studiosum
Studiosum enim ortum in uoce ab studio, uel uero aux
tate. alia sunt denominatiua uoce, et non se ne Studiosus
quo ad uocem ortum dicitur ab studio, non tamen quo ad
significationem. alia denique sunt uoce, et se ut Puff
et putat, et fortis a fortitudine. aduerte tamen quod
aliqua denominatiua quae proprie sunt in se, et non in uoce

non difertur a forma denominata in casu, siue in modo significandi, ut in uerba si supponit pro femina perita uitali arte

Questio 3^a de Complexi et incomplexi et de Regidiu antepredicamentaliu

Complexa, et incomplexa in hoc sapite antepredicamentorum explanauit Philosophus, duas quæstiones de uerborum predicatorum, quæ de aliquo dici possunt, quarum sic se habet: ^{1^a} eorum quæ dicuntur, quædam cum complexione dicuntur ut homo albus, quædam uero sine complexione ut homo. unde sequitur quod complexa sunt quæ plura simul comprehendunt, incomplexa uero, quæ simplicem euentiam significant, et ideo excluduntur a predicatione seu significato per uocem complexam, quia solent pertinere ad diuersa predica^{ta}.

^{2^a} Sic ut dicitur in Aristotele dicitur sic se habet: eorum, quæ sunt alia de subiecto dicuntur in subiecto uero non sunt, ut homo. alia in subiecto sunt, de nullo uero dicuntur subiecto ut hoc album. alia dicuntur de subiecto, et sunt in subiecto ut album. alia denique nec in subiecto sunt, nec de ullo dicuntur subiecto ut Petrus.

Subiectum aliud est in honore, et aliud attributioni ^{sum} et illud in quo aliquid existit per modum accidentis.

^{2^{um}} Quod uero illud de quo aliquid dicitur, siue predicatione dicitur ergo Philosophus ait aliquid esse non esse in subiecto loquitur de subiecto in honore, de subiecto uero attributioni dicitur aliquid predicari non predicari de subiecto.

Unde genera, et species predicam^t substantis cum accid^{ta} non sunt in subiecto non sunt: dicitur uero de subiecto: ut homo est animal. Petrus est homo. Substantis particulari ut Petrus nec in subiecto sunt quia non sunt accid^{ta}, nec dicuntur de subiecto quia hic solum est uerbo de predicatione formali.

genera et species accidentium in subiecto sunt et de ipso dicuntur ut Petrus est albus, homo est coloratus. accid^{ta} denique in generalia, in particularia in subiecto sunt de ipso autem non dicuntur

centia

predicatione formali logica

Postquam complexa, et incompleta explanavit
Philosophus, duas statuit regulas antepredicamentales
ad perfectam predicationem ^{totum} intelligi ^{an} necess. ex his 1^a tenet habet
cum quidpiam de quopiam, ut de subiecto predicatum, quod
dicuntur de predicato dicuntur etiam de subiecto. legitima
huius regula intelligit quod naliqum predicatum quidi
tatur de alio, quodquid dicitur essentialiter de predicato
dicitur etiam de subiecto. unde quia animus predicatur de
homine quod datur, et de animali quod daturus predica
tur Verum, etiam Verum predicatur de homine contra
vero licet animus ut genus homo non sit genus quia unige
nus convenit accidentaliter animali

2^a Regula est huiusmodi: genera non subalternantur
posita diversa a specificis habent differ. genera vero sub
alternantur posita nihil prohibet eadem habere differentia
genera non subalternata sunt illa, quae ad diversa pertinent
predicam^{ta}: ut homo, et sci, quae constituentur inducuntur
predicam^{ta} per differ^{entia} essentialiter distincta: genera vero
subalternata sunt, quae collocantur in eodem predicamento
ut animal, Verum.

¶ Augustus 2^a de Analogis et de Causis analogis

Analogia incommuni ne definiuntur a Philosopho:

- = quorum nomen est commune Ratio vero subit^{ur} nomini
  - = accommodata partim est eadem, et partim diversa.
- et definitione constat per illa non defini analogia ana
logantia, siue nomina, sed tantum analogia analogata
siue si significata per nomen. constat etiam ex igitur ana
logia esse aliquid medium inter Univoca et pura equivoca
quia Ratio significata per nomen analogum nec est omni
no eadem ut in Univoco, nec omnino diversa ut in
equivoco. unde analogia simpliciter differunt in se signi
ficata, in qua etiam aliquantulum cum proportionibus con
veniunt.

Analogia dividuntur in phurica, et logica. phurica sunt quorum nomen est commune, ratio uero significata est eadem logice, et per rationem, diuersa uero phurice et realiter. ne enim realiter phurice diuersum in homine, et equo, logice uero ut idem. hęc autem improprie sunt analogia, et uis phurice diuersa, nam diuersitas in se respecta non oritur a ratione communi, sed a differentia: quia etiam de Causa dicuntur phurice, et non logica: quia apud logicum, qui considerat se cum perceptione nullam habent diuersitatem licet illam habeant apud phuricum, qui se considerat ut existunt

Analogia logica, quę proprie talia dicuntur sunt quorum nomen est commune, ratio uero significata est eadem secundum quid, et simpliciter diuersa. hęc diuiduntur in analogia proportionu, seu attributionu, et in analogia proportionalitatu. pro hęc diuisionu capte aduente quod proportio est habitudo, seu respectu uniu ad aliud per aliqualem similitudinem sic sanum est analogum attributionu, uel proportionu ad animal uitam et medicinam, quia ratio significata per nomen sanum est eadem secundum terminu cum ea ut sanitas quam respiciunt anim uita et medicina, et respectu iua abstrudo diuersificantur, anim anim est sanum per modum subiecti, medicina per modum causę, et Urina per modum signi. Unde analogia proportionu sic definiuntur: quorum nomen est commune, ratio uero significata est eadem secundum terminu et diuersa secundum habitudinē ad illum. ut continet in exemplo aperto sani. ubi aduente rationu significatę per nomen analogum proportionu effertur uice in propria analogato, et in alio per eandem denominationem ut pariter constat in exemplo alato sani: propterea communitex dicitur quod analogum proprie stat proprie analogato. Analogia proportionalitatu sunt illas quorum nomen est commune, ratio uero significata est non phurice diuersa et proportionalitex eadem. sic in exemplo ripum analogice dicitur de corde, de causa, et de fundam domus: quia sicut cor et principium uitę ita causa sui effectus, et fundam domus. analogia utraque sunt proprie analogatiss.

proprie. alia improprie et metaphorice & dicuntur illae
 in quibus ratio significata proprie reperitur. ne ratio principij
 proprie convenit cordi, canis, et fiondam. ^{to} Ratio vero illa
 in quibus ratio significata non reperitur proprie, sed solum
 reperitur proprie in uno, in alij vero metaphorice. ut fuff
 respectu hominis et praelixanti, et planetis respectu homi-
 nis, et fluxoris. Et quibus sequitur quod in analogis pro-
 portionibus non multiplicatur ratio significata per nomen
 quia unice reperitur in unice in quo analogo, in
 alijs vero extrinsece, solum ergo multiplicatur in illis res-
 pectus, et habitudines ad rem significatam. in analogo vero
 proportionalitatu multiplicatur in analogo ratio usque
 eata, per nomen, in illis que intrinsece reperitur propor-
 tionaliter ut cernitur in exemplo principij. analogi propor-
 tionalitatu proprie quatuor numerantur proprietates.
 Et quod ratio significata ut intrinsece in omnibus. Et quod
 sit multiplex, et non una nec in univoce. Et quod unum
 non debeat defini per aliud, & denique quod ab eis non
 abstrahi conceptus aliquo modo communis. Inquiri quoque ut causa
 analogis focique proprie dicitur. dubium hoc radicitus perxi-
 pitur inquisitionibus sequentibus. brebiter tamen dico quod
 transcendentia est sufficienti causa analogis. probatur ratione.
 sola transcendens sufficit ut predicatum transcendens sit par-
 tim idem et simpliciter differens; ergo. antem probatur.
 predicatum transcendens tale est ut in eis conveniant inferiora
 et simul simpliciter differant. antem quo ad s. ptem patet
 quia inferiora conveniunt in ratione ipsi communi. quo
 ad 2^{am} madetur: inferiora differunt per differ: sed predicatum
 transcendens et de conceptu essentiali differantur; ergo.

Questio 5^a de ente, et illius proprietatibus
 Ordine licet proptero prius agimus de proprietatibus entis,
 quam de ipso ente, quia cognitio proprietatum non parum vivat in-
 tellectum ut commodius percipiat ea, quae de ente disputantur. pro
 quo adverte duplex genus proprietatum communiter assignari alijs
 sunt reales, quae realiter ab eis dimanant, et ab ipsa realiter distinguuntur
 ut subtilitas respectu hominis, alijs sunt nothales, et loquor, quae ab
 eis realiter non dimanant, nec distinguuntur, sed ipsam claroni
 modo explicant, et per ordinem ad aliud, unde ab eis distinguun-
 tur solum expresse, et per ordinem ad distincta connotata.

Huiusmodi sunt proprietates, siue attributa, quae enti commu-
 niter attribuantur, quae nec ab eis realiter dimanant, nec ab eis di-
 stinguuntur: sed quia ad eis aliquomodo sequuntur, ut aliquid ab ipso de-
 monstrabile agnosci ideo proprietates uocantur. unde enti communiter
 assignantur. uere proprietates notionales, et logice, ut autem aliqua huius-
 modo dicitur possit proprietati uere necessario existeretia conditioni. Et
 quod ut sit aliqua, quia fluxum nihil non potest dici proprietati. Quod
 cum eis conueniantur. Denique quod ab ipso aliquomodo distinguatur.

Huiusmodi certum omnino est eis habere uere proprietates
 cum ut obiectum, de quo metaphysica illa demonstrat, sed est aliqd
 diuiduum in aliquo numero illarum, aliquae enim uidentur carere
 esse tres scilicet unum, Verum, et bonum. alij dicunt esse uere conten-
 tari in hac dictione Verbum, uidelicet Veri, esse, uerum, bonum, aliquid,
 unum. alij excludentes a numero esse dicunt esse quinque. alij excludi
 dicunt esse, et Verum. huius etiam Statuti, solet actu uitari quomodo dis-
 tinguantur ab ente, et quid adant supra eis, non autem in se non
 magni ponderis fluxum immorabimur.

Prima Assertio

Primum Verum, et bonum sunt proprietates, siue uera attributa
 enti. Concluidio est communis, et probatur: Unum, uerum, et bonum
 subsequuntur uertualiter ad ens, et ei aliquid super addunt, nimirum
 unum addit enti negationem diuisionis, siue indiuisiorem, Verum
 ordinem ad intellectum, siue possibilem conformitatem cum cognitione,
 et bonum ordinem ad uoluntatem; ergo unum, Verum, et bonum
 sunt uera attributa, siue uere proprietates enti. Dico: Verum, et
 ens non conueniuntur; ergo Verum non est proprietas enti, antequam
 probatur: intellectus capioscit non ens; ergo non uera, sed non sunt
 ens; ergo. 2. Voluntas semper amat bonum; sed gliscit. alij amat non
 ens quod non ens; ergo bonum non conueniuntur cum ente. 3. nat
 secundum se est ens; sed nat secundum se non est uera; ergo uerum
 non sequitur ad ens. ad 1. et 2. dico: intellectum et uoluntatem
 semper attingere non nisi ad modum enti, et per ens, unde Verum
 et bonum semper sequuntur ad ens. ad 3. nam alibi diximus uita-
 tem secutam ad ens esse ueritatem transcendentialem, quam nat se
 cundum se non regimus. 2a Assertio

Aliquid est proprietas enti, pro asertione ad uera, quod aliquid
 potest difam accipi. secundum quod significat aliquam qualitatem
 in quo sensu non est proprietas enti, sed ignem ens. 2. pro ut edem
 ualeat ac aliud quid, in quo sensu qualitas linguis conuenit.

aliquid significat pro formali diuisionem a quolibet alio ex quo
ut sic est proprietati entis. Vatu negatiua: aliquid super addit
entis diuisionem a quolibet alio nam loquere prius est quod est ut
tunc quam quod sit ab alio diuisionem; ergo aliquid inuenit explicata
to scriptum est proprietati entis. Dicitur: unum et in diuisionem tunc
et diuisionem a quolibet alio; ergo diuisionem a quolibet alio significatur per
unum; ergo aliquid nihil addit ad ens quod non addit per unum
ergo aliquid non est proprietati entis. Respondet ex D. Thoma quod
1° de Veritate art. 1° qd sicut ens dicitur unum in quantum est
indiuisionem tunc, ita dicitur aliquid quatenus est aliud quod. hoc est
aliquid in diuisionem ab alio. unum ergo est formaliter in diuisionem tunc
constitutur et formaliter per in diuisionem, unde solum est illa
tunc diuisionem ab alio quatenus unum uisum esse aliud quod

3^a Responsum

D. Thom.: Responsum non est uera proprietati entis: sic D. Thoma loco allegato,
ubi ait: in hoc differt res ab ente, quod ens sumitur pro actu uerendi
et nomen res exprimit quid dicitur seu est: sed quid dicitur, seu in
entis non est proprietati illius; ergo res secundum quod exprimit qui
dicitur, seu ueritatem non est proprietati entis. Res ergo est diffinitio
ab ipso expressiue distincta. Responsum iam proprietati entis placet
illam breuiter explanare. Unum ergo quod dicitur tale ab unitate
constitutur formaliter per in diuisionem: et Vatu est quia ens ut
unum est ens pro ut non in diuisionem: sed ens pro ut non in diuisionem con
stitutur formaliter per in diuisionem; ergo unum transcendentali
ter sumptum constituitur formaliter per in diuisionem. Unum ergo
solum addit ad ens in diuisionem, seu non in diuisionem ab ipso ente
congrua distincta.

Dubitantibus autem ut ne hoc in diuisionem aliquid
positiuum et negatiuum. Variant auctores prope in uero modo
do loquendi. Respondet autem in diuisionem esse aliquam negationem
et priuationem non stricte, et proprie, sed communiter et ex modo
significandi, qualiter in Diuisionem. Repugnantia immensitatis, infinitas
et alia huiusmodi. 1^a pari probatur: priuatio, seu negatio stricte
dicitur distinguitur uere ab omni ente positivo: sed idem non di
tinguitur uere ab ente; ergo in diuisionem constitutur illud non est
stricte, et proprie priuatio. 2^a pari patet quia in diuisionem ut non
diuisionem: sed non in diuisionem ex modo loquendi est quod priuatiuum; ergo.

De Veritate latissime assent auctores. Breuiter tamen dico
uerum dici tale a Veritate secundum quod Veritas excludit falsitatem
Veritas autem est duplex, formalis, et stricta. Veritas formalis con
sistit in uera cognitione objecti ut sit uere. Veritas obiectiua que
transcendentalis dicitur, quia omnibus uere congruit dupliciter

et habere id est: 1° pro eo quod res uere sit quod est. 2° pro eo
 quod res habeat positivam, et intrinsecam capaciter ut res
 terminet ueram cognitionem. 1^a Veritas uocatur absoluta et phy-
 sica, quia conuenit sibi ipse. 2^a dicitur respectiva et intrin-
 sicalis, quia explicatur per ordinem ad intellectum: unde
 Socrates in Aristoteli dialogo de Veritate cap. 2. inquit: Ve-
 ritatem esse rectitudinem sola mente percipibilem.

Veritas in 1^a acceptione proprie loq. solum conuenit enti,
 reali. in 2^a uero adaptari potest omni enti, siue reali, siue rationi,
 cum hoc tamen ducimur quod enti reali conuenit subiectiue, alij
 uero solum conuenit nunciatiue. enti reali conuenit realiter in-
 trinsece, actu & pot. alij uero realiter extrinsece, et solum per
 extrinsecam denominationem derumptam a cognitione, seu
 Veritate formali. in his duobus sensibus uerum potest dici pro
 prietas entis, quia ipse addit nouam expressionem ab ipso qui
 agnoscitur inferius: in 2° uero tantum est proprietas entis realis
 et in 2° uero entis obiectiue sumpti. Cōspicua nam Veritatis, seu
 uera superest tandem agendum de bonitate, quae ad omne ens
 sequitur iuxta illud: Odit Deus auidiam, quae fuerit et exant
 ualde bona. bonum ergo iuxta Thomam exprimit conueniam ad
 appetitum, ideo quae dicitur Philosophus 1° et commun: bonum est quod
 omnia appetit: itaque ratio boni importat relationem conuenientis.
 bonitas autem alia est absoluta, et alia relativa 1^a consistit in per-
 fectione propria rei. 2^a uero in ipsa entitate ut altera conuenientis.
 bonitas absoluta alia est essentialis consistens in perfectione essentis
 alia integralis quae sita est in debita omnium partium dispositione.
 alia uero accidentalis procedens ab accidentibus debite dispositis
 et temperatis ut sanitas, et pulchritudo. Deinde bonitas alia
 physica est, moralis alia. 1^a consistit in perfectione debita naturae.
 2^a in conformitate cum dictamine grae uel scilicet rationi. Alterum
 bonitas diuiditur informalem, et obiectiuam. 1^a in uoluntate
 tendit. 2^a uero est intrinseca capacitas obiecti, ut terminet
 ac moueat appetitum. Denique bonitas alia est honesta quae
 conueniens est rationali naturae rationaliter operanti. alia est
 utilitas, quae dicitur ad alterius utilitatem. alia denique est delecta-
 bilius, quae delectationem, et gaudium secum afert. ex his omni-
 bus sola bonitas absoluta formaliter et fundamentaliter relativa
 dici potest entis proprietas, quia sola illa conuenit semper omni
 enti.

Malum quod bono contrarietur et est singulare boni

Dionisy.

unde nequitia mali mansuanda est ab omni, qua gerit
 ita ut in omnibus sibi sine phureu, sine moralibus, tale malum
 est quale bonum exat bonum defectivum, et ideo ante Cre
 ationem Univerſi nullum exat malum, quia nullum fuit bo
 num. unde communiter dicitur nullam causam peccati agere
 in malum. unde illud D. Dionuy: nemo peccat intendens in
 malum operatur, quia non est non datur causa peccati, sed
 solum peccat accideri. divisiones mali habentur per contraxiorem
 ad divisionem boni, non ergo licet in illarum explanatione em
 morari, eo t maxime quia nri instituti non est de illis agere.
 ad Ethics enim, et Theologos spectat, in quibus plura satis u
 cunda, pariter que utilia, plera manu congenita inveniuntur.
 sufficiat ergo de proprietatibus entu hgc. De perfectione libere

2^a Questio 6^a Vtrum ens transcendat omnes modos, et
 differetiam. Sectio 1^a aliquibus proximis referuntur sententia.

Dubium hoc procedit de transcendentia in sensu materiali, et iden
 tico; contextum enim est quod dicitur predicatum superius, quantum Uni
 vocum est, identice includi inveniuntur differentia in inferioribus procedit
 ergo de transcendentia in sensu formali, inquitur que verum ens est pro
 dictatum transcendens, ita ut sit de conceptu quiditativo, et essentiali
 omnium differentiarum, pro quo advenit quod ens est duplex, parti
 cipiale scilicet, et nominale: ens participiale est ens existens, et extra
 causas positum: nominale vero est ens aptum ad existendum realiter
 sine ens possibile, et quomodo oppositum.

Procedit ergo proprii difficultas
 de ente nominali, in qua sententia negat transcendentiam formalem.
 ita Scotusq. omnes cum Subtili Doctore. Nominale cum Ochamo
 et aliqui Sententia, teste Patre, Peinado. 2^a sententia propugnat transcen
 dentiam formalem entu in omnibus sui differentia. et Thomista omnes
 cum Angelico Doctore, Moritate plerumque cum Emin^o Cardinali
 de Aquino, et Morada, et Communiter Sententia cum Chano Doctore

1^a Conclusio

Datio communis entu reali transcendit formaliter omnes differetias
 esse Verum. ita Philosophus 3° metaphisicis, textu 12 per hgc verba:
 1° Philoſophi. ens non est genus eo quod de differentia predicatur: nec sefert si dicat
 2° Met. ens materialiter predicari de differentia. nam genus etiam predicatur
 materialiter de differentia: sed ens non est genus, quia predicatur de
 differentia, ergo predicatur de illis in sensu formali: non sic: sed pro
 dictatio formalis est in se in se, et identitatem formalem, in quo
 consistit transcend^a formalis; ergo. idem docet D. Thomas, quare 1^a

Philoſophi.
 2° Met.

D. Thom: de Peccato aut 1° dicens: enti nihil potest addi extraneum, ad modum

quo dicitur additur generi, quia quilibet nat^a essentialiter est ens.
 Probatur ratione Concl^o: ens transcendit formaliter omne id
 quod est formaliter ens; sed quilibet dicitur ens formaliter ens; ergo
 ens transcendit formaliter omne dicitur. Probatur minor: Rationalitas v.g.
 est formaliter possibilis: sed possibile formaliter est formaliter ens; ergo mi-
 nor patet quia ens, et possibile pro eodem in patienti respondent. Major
 probatur: Rationalitas formaliter excludit suum contradictorium: sed po-
 ssibile est quod excludit suum contradictorium; ergo. minor patet, quia
 possibile est quod sine contradictione potest existere: probatur maior: Ra-
 tionale formaliter opponitur irrationali; ergo. Confirmatur, et ex-
 plicatur hęc ratio: omne id quod excludit formaliter suum contradi-
 ctorium negativum, est formaliter ens: sed rationale excludit formali-
 ter suum contradictorium negativum; ergo. patet maior: quia exclu-
 dere formaliter suum contradictorium negativum est excludere forma-
 liter non ens, ac consequenter est ens formaliter. Probatur minor: con-
 tradictorium negativum rationali est non rationale: sed rationale ex-
 cludit formaliter non rationale; ergo. probatur minor: animal iuxta ad-
 versarios excludit non animal; ergo et rationale non rationale. patet
 conseq^a quia eodem modo opponitur rationale non rationali, ac animal
 non animal. Respondent Scotisti rationale (similiter loquuntur de alijs
 differentijs) nec est formaliter ens, nec nihil, nec possibile, nec impossibile esse,
 nec excludere, nec includere formaliter suum contradictorium, sed ab his omni-
 bus precipiendū formaliter: dicunt enim rationale solum esse formaliter id
 per quod definitur: sed per nullum est dictū conceptibus definitur; sed
 sicut per esse principium dicitur: iuxta determinationem animalis ad ho-
 minem. hinc ergo rationale nec est formaliter ens, nec formaliter possibile
 sed ab his iuxta ipso precipiuntur. similiter enim docent cogere dicitur
 non esse ens sed determinationem entis. Contra est 1° anim^o formaliter ex-
 cludit non anim^o; ergo rationale formaliter excludit non rationale. antea
 conceditur et conseq^a probatur 1°: quia ita contradictione ponitur rationale
 non rationale, sicut anim^o non animal. 2° anim^o non definitur per esse
 non animal; nec ens per exclusionem non entis: sed anim^o est
 cludit non animal, et ens non ens; ergo et rationale non definitur per
 exclusionem non rationalis, per esse possibile, et per esse formaliter ens, po-
 tuit tamen hęc omnia formaliter includeri: et ratio est quia definitio
 animalis per hęc ens veribile; et definitio entis per aptitudinem ad existen-
 dum, sunt definitiones inadæquate secundum et hęc, sunt enim
 plura alia predicata quiddativa in expressis in hęc, inter quę nul-
 latur excludit contradictioni; idem ergo dicimus de definitione ra-
 tionali. 2° rationalitas formaliter est possibilis; ergo a possibilitate non gra-
 vatur. antea probatur: tunc quia rationalitas est formaliter determinat
 animalis ad hominē; sed determinat animalis ad hominē est formaliter
 possibilis ut ipse homo; ergo. tunc etiam quia homo distinguitur per ra-
 tionalitatem ab impossibili; ergo rationalitas est formaliter possibilis
 ergo et ens. antea probatur: homo per rationalitatem distinguitur ab

omni eo quod non est homo: sed impossibile non est homo; ergo homo per
 Rationalitatem distinguitur formaliter ab impossibili. Rationalitas ergo
 est formaliter in nominale, sive possibile; ergo ens formaliter trans-
 cendit rationale, et omnes alia differ. ¹ Plures adveniens enim ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

Argum Solvuntur

Argumentum 1°. Ratio communis contrahibilis non includit formaliter in
 one particulari contrahente: sed ratio communis entis contrahibilis, et determinatur
 ad subit, et accidenti per differ^a generis, et in alio; ergo ens in communi non includi-
 tur formaliter in alio particulari. maior probatur exemplo animalium, quod non in-
 cluditur formaliter in rationali: ulterius quod in dicitur ratione: Ratio communis contra-
 hibibilis per se facta, et sequentia ad actum, per differ^a contrahentem; ergo non inclu-
 ditur formaliter in differ^a contrahente; alia enim non erit in actu perfecta.

Ad Argum, respondeo maiorem esse veram in contrahente propria, et im-
 pliciter tali quali est contractio conceptus. In hoc: ens vero non contrahitur
 proprie, et simpliciter per non differ^a, sed solum expressum, et improprie, quatenus
 ens communiter expresso super additur, nova expressio magis determinata, impli-
 cite actus formaliter contenta in expressione communi, sicut in ratione communi
 summa entis, ideo quod non resultat ex compositione metaphisica, ex ente, et ex suis
 differentibus, sicut resultat ex animali, et rationali, quia animi, et rationale multo
 ut partes se concludunt, at per se ens, et per se non comparantur ut partes, quia
 parte formaliter et ens, et hinc constat disparitas ad 3° probat, et ad 2° in alio.

Dicitur: Rationaliter proprie contrahit animalitatem: sed animaliter et
 formaliter ens: ergo et rationaliter, proprie contrahit ens. ergo et per se: cans
 cedo mai, et distingo min: animaliter et proprie ens determinatur concedo: ens
 absolute sumptum nego min: et distingo consequenti: proprie contrahit ens deter-
 minatum concedo: ens communi nego consequenti: animaliter solum est ens determina-
 tum ad 1^{am}, et indeterminationem ad talam 2^{am} vitam, ad quam proprie contrahitur
 per rationalitatem: ens vero determinationem ad vitam solum proprie contrahitur
 et extra conceptum differentiam iam, ens vero absolute non quidem, et in communi
 solum potest determinari per differ^a actu inclusas, non ergo proprie, sed expressum
 et improprie potest determinari. Replicabo ergo dum ens contrahitur per se
 et in alio, non contrahitur per aliquid formaliter distinctum ab ipso ente, sed per ali-
 quod ab ipso expressum distinctum; sed subit, et accidenti different per se, et in
 alio; ergo subit, et accidenti solum expressum different. Ceterum concedi nego hanc
 conseq^a, quia cum ens sit conceptus simpliciter dixerit, subit, et accidenti different
 simpliciter per se, et in alio, et etiam different simpliciter per ens, quia desin-
 tione conceptus communi simpliciter dixerit et conuenit secundum quid, et si qu-
 rosa dixerit in ipso conceptu communi. Inuita: subit conuenit cum acciden-
 ti per ens; ergo per ens non differ^a ab accidenti. proba conseq^a id per quod subit.

defert ab accidenti non est ratio conveniendi cum illo; ergo si subit con-
 venit cum accidenti per ens, per ens non defert ab accidenti: ^{am} d'itingo anti:
 convenit cum accidenti, analogice concedo: univice nego antem, et conveq.
 nam conceptu communi, ana loqui talu est, ut ut ratio conveniendi, scilicet
 dum quid, quia ratio significat, et secundum quid eadem, et etiam ratio
 differendi simpliciter, quia significat se simpliciter diversa, unde subit, et
 acciden secundum quid continentur in ente, et simpliciter differunt, quia
 ingqualiter illud participant.

Argumentum 2: Perseitas non definitur per ens
 ergo ens non includitur formaliter in perseitate. antem probatur: perseitas
 est conceptu superadditu enti; ergo. — Confirmatur 1: perseitas non defini-
 tur per solum ens; ergo per ens, et aliquid aliud: sed hoc aliud non est for-
 maliter ens; ergo defert enti non est formaliter ens, sed aliud ab ente.
 Confirmatur 2: Rationale et principium diversum: sed in hac definitione
 non ponitur ens; ergo non definitur per ens; ergo non est formaliter ens.

Nego antem. ad quod duo quod perseitas est conceptu superad-
 ditu enti secundum expressum et non secundum implicitum: quia perseitas
 est peculiaris implicatio enti: cum quo stat eam nondistingui formaliter
 ab ente, nec a ratione non distinguuntur ab ente, nec ab homine. hinc
 ad confirmam dicimus illud aliud esse distinctum, et aliud quo ad modum ex-
 plicandi, ut desimus ad argum. ad confirmam d'itingo consequi: non defi-
 nitur per ens tanquam per predicatum generale concedo: per ens quid est
 tue inclusum nego conveq.

Argumentum 3: qui dicunt ordinem ad diversa
 connotata distinguuntur formaliter distinctione excludenti, et exclusi: sed ens
 et rationale dicunt ordinem ad diversa connotata, hoc enim dicit ordinem ad
 diversum, illud vero ad ens; ergo inter ens, et rationale datur fundam.
 ad distinctionem formalem, excludenti, et exclusi. conveq sequitur. Minus et
 certa, et maior patet quia non alia ratione enim distinguuntur a ratione
 simili distinctione: ad argum. d'itingo magis: qui dicunt ordinem ad diver-
 sa connotata minus non includitur in conceptu alterius concedo: ad di-
 versa connotata interve quiditate inclusa nego magis. et sic dicit minori
 nego conveq.

Distinguuntur enim anim et rationale distinctione mutua
 clivorum quia habitudo ad diversum non est de conceptu formali quadi-
 tatis habitudo ad sensationem, duplicata enim se habent, aliquando
 enim identificantur ut in homine, aliquando vero non ut in equo: ha-
 bitudo vero rationali ad diversum est habitudo ad existentiam, nam
 simili modo est formaliter possibile, sine poteri existere, unde ordo ad
 diversum includit formaliter ordinem ad existentiam possibilem.

applicabi: ergo Rationale pro expreso dicit ordinem ad diversum
 et includit ordinem ad ens: sed Rationale pro expreso excludit non ra-
 tionale sine nam contradictorium negativum; ergo quam ut formaliter
 ens excludit formaliter minus contradictorium. — conasa conveq d'itingo
 subsumptam: excludit non rationale secundum exprem non rationali con-
 cedo: secundum implicitum sub d'itingo: secundum exprem rationali
 concedo: secundum exprem possibile concedo minus et nego conveq.
 cludit ergo Rationale non rationale et sequenti non rationali secundum
 qd Rationale pro expreso est. — Vero secundum qd pro expreso possibile
 est, quia Rationale pro expreso opponitur non rationali, et possibile pro
 expreso opponitur sequenti

Arguitur 1. malitia formalis peccati et propria differentiis: sed malitia formalis peccati non est formaliter ens; ergo. probatur minor: omne quod est formaliter ens causatur a Deo: sed malitia peccati non causatur a Deo; ergo: arguitur materia et genere theologica, a nostro quod in initio prout aliena. brevis et tamen eos patet non habere. Respondet magis maiorem, quia malitia peccati non est aliquid ens, sed privatio entis, unde tantum est, sicut privatio. sed quia opinio constituit peccatum per seipsum prout aliud est, secundum illam conce-
 ta maiori nego: minus ad probandum positivum malitiam peccati causari a Deo sub ratione dicente non de formalitatem. Vel cum Senariu dicite Deum causare malitiam peccati non sponte, sed quia inuentionem, et a Creatura atque

Quaestio 1a utrum ens habeat analogiam ad Deum, et Creaturam, subit, et accidentem. Sectio 1a prout per libatiss

1a Reflexiva Significamus per ens non esse pure equivocationem, nam omnia inferiora entis participant aliquid aliud propter nomen, nimirum rationem entis per similitudinem entis, aut proportionem cum illo. Significamus etiam contra aliquos Scotus ens non esse univocum in eundo sed ens reale, et rationis, quia hoc non participat simpliciter rationem entis. In supposito, ens potest dividi in Creaturam, et in increatum, sive in ens a se, et ab alio, hoc est in Deum, et Creaturam. potest etiam dividi in ens per se, et in alio, hoc est in subit, et accidentem. potest etiam dividi in ens in completionem, et in incompleti-
 onem, et quod directe ponitur in gradum ut homo. Vel, quod Reductum ponitur in gradum ut deus, pars plurium, et modi.

Supra libatiss 1a sententia proponat univocationem entis. Ita Scotus, et Ochamus dicunt quod eorum dicitur Scotus videlicet, et Nominales. Illi adhaerent ad sensum dicitur, Senariu, dicitur. Respondet, et alij quae plures, quoniam eos suppositione non transcendunt entis loquuntur. Et sententia est negativum. Ita Communiter omnia qui transcendentiam negant: hoc sententia necessario sequitur eos dicitur, sed quia aliqua arguunt ad univocationem placuit nobis cum divisione loqui

* 1a Conclusio *

Ens analogum est respectu Dei, et Creaturae Substantiae, et accidentis, dicitur = parte continet conclusio, et 1a probatur ex 2a. Thomae contra gentes Cap. 36. 16. Relinquitur ergo nihil de Deo, et rebus alijs univocis predicari = probata ratione: Ratio inquam inferiora non conveniunt simpliciter non ut univocum sed analogum: sed Deum, et Creaturam non conveniunt simpliciter in ente; ergo. probatur minor: differens entis sunt de conceptu qualitativo illius: sed Deum et Creaturam non conveniunt simpliciter in conceptu de cuius est sunt differentis; ergo. maior et certa, negat transcendentiam; et minor patet, nam Deum, et Creaturam simpliciter in ratione simpliciter, et qualitativa diversa

Respondent Scotus 1am rationem non probare de ente simpliciter proprio analogo differentis, sed solum de ente ad illa contracto: sed contra est quia ens non potest simpliciter proferri cuius differens ut conitabit in libatiss dubio; ergo solutio falsum supponit: sed quia plures conciliant praeconem simpliciter talem cum analogum, aliter in ista illos impugnatibus solutio: ens simpliciter proferri et predicatum essentialiter radice diversitatem: sed analogum predicatum essentialiter radice diversitatem non est univocum, sed analogum loquuntur; ergo. maior probatur eos transcendit entis, et minor eos definitione univocum

arguunt

differunt

Philos

7°. Eni non est genu ad Deum, et Creaturam; ergo eni non est Uni-
 uocum. conseq. sequitur nam uerba doctrinam communem a nobis tra-
 dita; quae uniuoce conueniunt sub aliquo genere uirt. Antem uero pro-
 batur: tunc quia non euet genu ad Deum, et creaturam, Deum compone-
 rena est genere, et dicitur: sed noma actualita Dei est infederabili cum po-
 tentialitate generu; ergo eni non est genu ad Deum, et creaturam. tunc et-
 am quia non euet genu, eiet iustitiam. nubit; daretur qd genu iustitiam
 ad deum p[ro]dicant. sed hoc est contra communem sent. in Philosopho,
 Damasceno, et d. Thoma de uemptam; ergo. Na

Philos.

Ed transcendentu, ulterius qd uadetur l. eni dicitur in metaphisica
 textu 15 ubi: eni nec equiuoce dicitur, nec eodem modo. Ratione uade-
 tur conclusio: nubit est eni simpliciter, et accideni et in secundum quid;
 Ergo nubit, et accideni secundum quid copuenit in ente, ergo eni et
 analogum, et non uniuocum. Antem probatur: eni est id qd potest conue-
 re: sed nubit potest simpliciter conuere; et accideni secundum quid; ergo.
 probatur minor; conuere solum conuenit simpliciter enti per se existenti:
 sed nubit conuere per se, accideni uero in alio; ergo. Ad dictu sequitur eni
 esse analogum respectu uocum inferiorum, unde etiam est analogum. Res-
 pectu omnium p[ro]dicamentorum, a quibus cum iniquitate essentiali par-
 ticipatur: et ratio eadem est, quia eni transcendent omnes dicitur p[ro]dica-
 mentorum: sed conceptu transcendent omnes dicitur p[ro]dica-
 mentorum: sed conceptu transcendent omnes dicitur, inclusi-
 dit essentialiter illarum differentiam: sed analogia explicatur per inclusi-
 onem essentialiter differentiam; ergo.

Solutio Argumenta

Argumenta l. nubit transcendent dicitur inferiorum; sed nubit et p[ro]dicatum
 uniuocum, et genu supremum; ergo conceptu eni est uniuocum, et ita trans-
 cendent. Confirmatur: eni est obiectum metaphisica; sed obiectum metaphisica
 debet esse uniuocum, et unum per se; ergo. probatur minor: obiectum meta-
 phisica tribuit illi unitatem, et illam specificat; ergo. Confirmatur l. unitas
 positua dicitur uniuoce de inferioribus: sed unitas est conceptu transcendent;
 ergo. probatur maior: unitas conuere in negatione diuisionis: sed neq. uniuoce
 conuenit omnibus inferioribus, quia neq. non admittit magis, et minus; ergo.

Ad Argum. distingo magis: nubit completa nego magis: nubit p[ro]dicandu
 acomplata, et incomplata concedo magis, et distingo minus: nubit completa et
 p[ro]dicatum uniuocum concedo minus: nubit incomplata nego minus. de hac di-
 uisione nubitanti uniuocum, et analogam, siue in completa, et in incomple-
 tam iam aliqua diximus, plura que alia est proposito dicemus. ad l. confirmat
 uidet no esse minus, quia ad rationem obiecti necessaria non est uniuocum, nec
 unitas positua intrinseca per se, sed sufficit unitas extrinseca, et copulata,
 nam obiectum non tribuit scientis unitatem posituam intrinsecam, illam
 enim non intrinseca, sed tantum extrinseca specificat.

Sed, secundum doctrinam
 alibi uniuocum, dicimus eni in esse obiecti et in linea intelligibili uniuocum
 dici posse, quia in linea intelligibili terminare potest cognitionem equaliter scien-
 tificam, plura enim uniuocum ponit in linea intelligibili, que analogam sunt
 in ente, de qua uniuocum procedit questio. ad l. confirmat nego magis
 ad prob. nego iterum maiorem, quia unum pro formali quid posituam et

Complicatum per negationem subiectam ad illud, illa tamen ad multa di-
 ma negatione, et privatione maior, et minor dici potest per ordinem ad for-
 mam privationem, unde quo magis subiection recedit a multiplicitate, et ma-
 gi unum: sic peccata letalia quantum in privatione consistunt grauiora et
 leuiora sunt per ordinem ad iustitiam, qua privant. **Argumentum 1.º** Deus po-
 test esse causa uniuoca Creaturarum; ergo potest uniuocari cum illi. anti-
 probatur: Deus potest seipso producere quod quod medijs causis secundum quo-
 dam modum suppleto illarum concursu: sed causas uniuocantur cum suis ef-
 ctibus; ergo. **Confirmatur:** Deus est mensura creaturarum: sed mensura uniuo-
 ce conuenit eum mensurato; ergo. = argum. eum confirmatione probat Deum
 posse producere effectus uniuoce secum conuenienter, non solum in esse entis
 sed etiam in ratione specifica; quia Deus potest suppleto concursu causis aui-
 tantis ubi effectum in ratione specificam, potest esse mensura conceptui-
 specificam creaturarum: sed hoc sequitur et abstrahitur; ergo. **2.º** Dico ergo cum co-
 muni doctrina Deum suppleto posse concursu causis uniuoce, operando
 autem non modo proprio creaturam, sed modo excipientem, et perfectiorem; unde
 Deus sic operans calaret effectus uniuoce conuenienter cum creatura eiusdem
 generis, non tamen cum deo. ad confirmam. similiter respondeo quod mensura
 homogenea ad quatuor, et eundem rationem cum se mensurata uniuocatur
 eum illa: Deus autem est mensura heterogenea, et super ad quatuor creatu-
 rarum, ac proinde diuersum rationem. **Argumentum 3.º** daturus predicata uniuoca
 respectu Dei, et creaturam; ergo eni et predicatum uniuocum. anti-probatur:
 sapi, bonitas, et iustitia, et predicata subiecta ad ens uniuoca sunt; ergo. = in pre-
 mi argum. directe non procedit contra conclusionem, quia determinate depen-
 demus ens non esse uniuocum respectu Dei, et creaturam; non autem an possit
 dari aliqua ratio uniuoca. deinde nego antem. ad probam. uniuocum nego antem
 quia omnia predicata nata, et quicunque alia natura opponit, tranuen-
 tur in Deo, et creaturam cum infinita diuersitate in essentiali, ac proinde
 cum predicato essentialiter opposito uniuocationi.

Argumentum 4.º accidens in se-
 trone entis non dependet a subit; ergo in ente uniuocatur cum illa. anti-probatur:
 quod conuenit accidenti ut esse entis conuenit formaliter omni enti:
 sed non omnia ens dependet a subit, nam subit esse non dependet; ergo. **Confir-**
matur: accidens non est ens metaphorice, sed uere, et proprie est ens; ergo nec-
 deri est uniuocum ens; ergo simpliciter conuenit eum subit in ente. in pri-
 mi concedo antem nego conseq. nam scilicet dependet accidentis a subit, id est
 transcendentia entis, et in se in se diuersitatem respectu ut accidens,
 et substantia non conueniant simpliciter in ente, sed cum diuersitate.

Deinde ad argum. nego antem nam dependet accidentis a subit et
 illi essentiali. ad probam. distingo magis; quod conuenit accidenti in quantum ens
 et secundum hoc experiam. concedo magis: secundum implicatum, et secundum al-
 ad experiam nego magis. concedo minorem, et nego conseq. Sepe enim diuisum
 differ. entis conuenit in ente, in esse entis, non explicita, sed implicita, quod nati-
 cit ut sint de conceptu entis, non autem respectu ut differentis entis sunt com-
 munes omni enti, quia cum ens non sit simpliciter unum, sed simpliciter di-
 uersum, conuenire non possunt omnibus ueterioribus omnes differentis in se
 in ente. ad confirmam. dico quod accidens uere, et proprie est ens metaphorice
 et improprium; quia uere et proprie participat licet ens secundum quod.

+ uniuoce

Insuper qualiter? Insuper? Si enim non participat a Petro, et Paulo, nec cum dependit
 unum ab alio; ergo respectu unum et uniuersum. Confirmatur; enim descendit
 ad individua per media uniuersa scilicet per animal, uerum; ergo,
 non probatur proprie eos dependere, inquam qualitate, sed ad illam, nisi quod
 enim sit ratio differendi formaliter in individui, hoc autem habet enim quia et
 transcendens. ad confirmandum dicimus quod enim in quantum enim non descendit
 ad haec inferiora mediate, et ad alia immediate, nam enim analogum, seu
 ut enim immediate ab omnibus participat, et ideo negamus autem. quia so-
 lum descendit ad inferiora per media uniuersa enim contractum, et detra-
 minatum ad predicatum uniuersum.

In dicto sequitur enim reale esse ana-
 loquum analogia proportionalitatis proprie respectu omnium uerum infe-
 riorum, quia ratio entis intrinsece participat ab omnibus inferioribus,
 uere que multiplicatur in illis. dici tamen potest enim etiam esse analogum
 analogia attributionis respectu Dei, et creaturarum, quia enim aliquando
 significat entitatem intrinsece respectam in solo Deo iuxta illud Exodus:
 Ego sum, qui sum: qui et mutue ad Deum: sed dum entitas consideratur
 extrinsece in solo Deo, creaturae ponunt denominari extrinsece entia ab en-
 titate diuina, nam creaturae dicunt ordinem ad Deum per modum uerum
 et effectus; ergo.

Augustinus 8^a Vtrum, detra unum conceptum entis
 a se inferioribus simpliciter proprie. Sectio 1^a explicatur. Situ-
 tu et referentia II.

Haec uerba transcendens entis Ceterum et inter
 Metaphysicos controversia patitur. pro qua aduertite aliquid esse conceptionem
 formalem entis, et aliud obiectiuam. formalis est imago intentionali respectu
 sententi in actu intellectus rationem entis, obiectiuus est ipse enim ut con-
 ceptionem correspondens per modum obiecti conceptus formalis, uerum intentionis.
 aduertite etiam conceptionem obiectiuam dupliciter posse dici unum, et dupli-
 citer posse proprie, scilicet perfecte, et simpliciter, et imperfecte, et seclen-
 dum quid: proprie dicitur et q^d perfecte unum conceptus obiectiuus quando
 ita connectitur ut nullo modo edgnoscantur inferiora, nec in illo includan-
 tur. proprie dicitur imperfecte, et conceptus obiectiuus est unum secundum
 quid, et simpliciter multos quando inferiora actu includuntur in ra-
 tione communi.

Insuper aduertite quod abstractio alia est partialis, totalis
 alia. 1^a datur quando cognoscitur unum predicatum cum propria exelu-
 sione alterius identificati cum ipso: ut dum cognoscitur animus cum exclu-
 sione formali potentia rationali. 2^a datur dum cognoscitur unum sine ex-
 clusione potentia alterius, imo cum inclusione potentia non actualis sed poten-
 tiali: et haec est duplex: alia mutua, et adaequata, alia uero non mutua, et
 inadaequata. in 1^a possunt ad unum duo predicata separari intentionaliter
 et unum sine alio cognosci ut animus sine rationali, et de conuerso: in 2^a
 unum potest sine alio cognosci, non uero et contra. Insuper. Scotus et alii
 formaliter tenent uniuocationem entis, simpliciter docent illud esse simpliciter
 unum a perfecte q^d proprie dicitur a se differenti proprie partiali, et mutua.
 2^a sent adhaec uerba transcendens entis, et illius analogia descendit proprie

totalem non mutuam, docet qd' eni simpliciter aui differentis pgi-
cendere quantum differentis non pgi-cendant simpliciter ab ente. ne sine
quantitate opinantur Scotista, quibus adherent communiter Servatius cum
Comino Doctore, nonnulli Thomista, et Portuensi quamplurimi cum Ill.
Aloneda. Iam sent' negat absolute omnem pgi-cionem simpliciter talem, et
igitatem propriam obiectuam entis, et communi inter Thomista, et ia-
tu, frequenter inter novato Emu de Aquirre, quibus est Jev-
itu' adherent Vazquez, Dubio, Alphonso, Pontica, et alij plures.

Sectio 2^a na Concluro

Philos:

D.Thom.

11
11
11
11
11

Impossibile est conceptus obiectuum entis aui inferioribus perfecte, et sim-
pliciter pgi-cere. probatur i' conclusio cor. Philoopho I' metaphisicis dicit: eni nequit
esse genus, quia omne genus habet diffe^{am}, que non est extra eum ipsum, nulla tamen
dicitur diffe^{am}, que sit extra su^m entis. cononcat D.Thomas pluribus verbis pgi-cere
tum pgi-t. de Veritate art' I' dicens: enti nihil addi potest quam e contra na-
tura, per modum quo diffe^{am} additur generi. item I' q. igitione Part. 5.
per hęc verba: in illis, que analogice dicuntur non est una ratio, nec in Om-
nium, nec totaliter diversa nec in equivoce, sed nomen, qd' ut multipliciter
dicitur, significat diversas proportionis ad aliquid unum; ergo signat anato-
gia, eni non est unum simpliciter. Deinde probatur conclusio ratione ista: nu-
llum predicatum transcendentem potest simpliciter pgi-cere aui inferioribus:
sed est ut predicatum transcendentem; ergo minor admittitur et maior probatur:
predicatum transcendentem et de essentiali conceptu inferiorum: sed predicatum qd'
est de essentiali conceptu inferiorum non potest ab illis simpliciter pgi-cere; ergo
probatur minor: quod est de essentiali conceptu inferiorum et constitutum
essentiali illorum: sed constitutum sui nequit esse simpliciter pgi-cere; ergo.

Confirmatur: quilibet diffe^{am} entis est essentialiter eni; ergo quilibet diffe^{am}
tu et de conceptu entis illius in ad quatuor: sed eni non potest simpliciter pgi-cere
de conceptu ipi' essentiali, ut patet in animali, quod non potest simpliciter
pgi-cere a genibili, et in homine, qui non potest simpliciter pgi-cere a rationa-
li; ergo subsumpta videtur certa. ^{num} Antem supponitur, et conseq' probatur: im-
plicat quod per se sit formaliter eni, et quod eni non sit de conceptu essentiali
in ad quatuor per se statum; nec implicat quod aui sit formaliter sensibile, et qd'
sensibile non sit de conceptu essentiali in ad quatuor animalium; ergo

Respondent communiter adueryary est transcendentem entis solum probari
diffe^{am} entis non posse pgi-cere ab ente. cum hoc sit essentialiter clarum in
diferentis: est hoc tamen unice sequi impossibile esse pgi-cionem mutuam, mini-
me vero pgi-cionem totalem non mutuam, scilicet entis ad differentis: cuius solu-
tionis ratio euidens iuxta Divedo est, quia licet eni sit de essentiali conceptu
diferentiarum, differentis non sunt de eis entis: hoc euidenter et per se pro-
batum in animali quod ab homine potest simpliciter pgi-cendi, quamvis homo
simpliciter non pgi-cendat ab animali.

Ad hoc est una adueryaryorum doctrina
que aequum minime soluit I' quia diffe^{am} entis per se I' q. non est aliquid super-
additum enti; ergo et de eis entis. Antem est D.Thom., et conseq' probatur: quod
non sit de eis entis est aliquid super additum enti, ipi' qd' est transcendentem, nam tui-
bet naturę super additum est quid quid ad eam essentialiter additur; ergo.

2o impugnatu solutio, et antea. *Thomae probatur: quilibet diffe² entu,*
et de conceptu essentiali obiectivo illius; ergo. *probo antea: quilibet diffe² entu*
et predicatum essentiali, sive modus essentiali entis: sed predicatum essentiali
et de conceptu essentiali obiectivo entis; ergo. *To*

Concedere ab ente in illu transcendo, et intone includo; ergo nec eni adifferenti-
consequ² probatur: sicut differentis entis non possunt progredi ab ente in illu
includo, ita nec eni adifferenti, in quibus includitur: probatur assumptione: sicut
differentis non possunt progredi a conceptu illu essentiali, ita nec eni: sed diffe²
in quibus includitur eni sunt de conceptu essentiali illius; ergo. probatur mixta:
eni predicatum transcendens, et de conceptu essentiali entis: sed de conceptu essen-
tiali predicati transcendentis sunt differentis; quia de conceptu predicati essen-
tialiter includi in conceptu alio et essentialiter includi, et quod essentialiter
includitur in alio, essentialiter exigit aliud includum; ergo.

Quia impugnationibus iam constat aliam solutionem non esse ita
claram, et evidentem, ut enunciat pater Duesio; iam ergo ad paritatem solutionis
veniamus. et in primu illa inadvetiarum Nigetur: nam uerba plures animal
non potest progredi ab homine ad quatu² nuptu, sed solum a rationali: sed ani-
mal non includitur in rationali, sed solum in homine; ergo eni includum in diffe-
renti non potest simpliciter ab illu progredi. Deinde supposita possibilitate progri-
nonu animalu ab homine ad quatu² sciditur disparitas: in qua progrediens
tu animal ab homine, illud potest ab hoc progredi quia anim² et totum ge-
nerale, et genus non respectu diffe² sed respectu specierum: sed eni nec et ge-
nus, nec totum potentiale respectu noxum inferiorum; ergo nulla est paritas.

Denique probatur conclusio, et impugnatu tradita solutio: eni sepe
cui noxum inferiorum non est uniuocum; ergo conceptu entis non est
pluribus uniu, nec simpliciter progredit ab inferioribus, probatur conseq²: con-
ceptu simpliciter uniu, et simpliciter ab inferioribus progredi et conceptu
uniuocui; ergo. antea probatur: conceptu nullam includens diuersitatem
et uniuocum: sed eni simpliciter obiectiue progressionem nullam includit diuersi-
tatem; ergo. minor est certa, et maior constat et uniuocorum nat², et
exemplo animalu quod est perfecte uniuocum, quia nullam actu includit
diuersitatem. Dicit, anim² esse uniuocum quia nec actu includit diuersitatem
nec exiit descendere ad inferiora cum diuersitate: et etiam quia nec ani-
m² et de² eni differentiarum, nec diffe² sunt de eni animalu: certation eni non
enit uniuocum, quia licet ut simpliciter progredi ab inferioribus, diuersum
de, et ingqualiter descendit ad illa: etiam q² quia licet diffe² non sint de
enit entis, eni raro et de eni differentiarum: sed contra ut²: nisi simpliciter
progredit adifferentis, ingqualita, et diuersitas non oriatur ab ente, sed ad-
differentis: sed ingqualita orta adifferentis non opponitur uniuocationi con-
ceptu communi; ergo. Nec ualet dicere quod eni non includit actu diuersi-
tatem, exigit tamen communicari cum diuersitate, nam dici potest quod di-
uersitas radicalis, et potentiaua non impedit uniuocationem. probatur ad homin²
sicut eni potest contrahi per diffe² per se, et in alio, quo non essentialiter diuersi-
tis, et ingquali, ita anim² exigit contrahi per homin², et equum, qui essentiali-
ter distanti sunt, et ingquali imperfectione: sed licet anim² possit contrahi per
hominem et equum animal, et perfecte uniuocum; ergo licet eni possit contrahi
per posse, et in alio erit uniuocum;

fca pene, et in alio exit Uniuocum. 2.º diuersitas radicali non oppo-
 nitur unitati simpliciter tali; ergo nec uniuocationi. antequam sit certum diuersa
 aduersation, et conseq. patet, quia conceptus simpliciter uniu. est conceptus uniuo-
 cui. 3.º in ente simpliciter proprio ad differentiam non reperitur formalis dudo ad diffe-
 rentiam ergo omni diuersitas, nua formalis, nua radicali oritur ad differentiam. 4.º eandem eni
 simpliciter proprium est ens, quod nec est subit. nec acciden. sed solum est ens
 pro ut opponitur non ens: sed ens, quod nec est subit. nec acciden. equaliter op-
 ponitur non enti, et consequenter est uniuocum, et nullatenus dictum; ergo.

2.º ratio excludendi ab ente uniuocationem nullam est 1.º quia
 iam probatum est, ens non esse de eius differentiarum, si differentia non sunt de eius en-
 ti. 2.º et ad hominem contra plures aduersation: nam unum est ipso genui et de
 eius differentia infima, quantum hoc non sit de eius generi; ergo. 3.º dicitur alio modo ad
 eius differentia infima, quantum hoc non sit de eius generi; ergo. 4.º dicitur alio modo ad
 eius differentia infima, quantum hoc non sit de eius generi; ergo.

Solutio Argumenta

D. Thom. 9

Arguitur per D. Thomam Cap. 1.º de ente, et est ibi: id quo intellectus con-
 cludit omnia conclusionem est ens: unde oportet quod omnia alia se habent ad
 additionem ad ens; ergo subit. est aliquid super additum enti. item 1.º per quod
 act. 1.º ad 1.º inquit: subit. quantitas, qualitas contingunt ens applicando illud
 ad aliquam gradationem, id est naturam; ergo. 2.º solutionem, et propriam mentis
 explicationem dedit nobis D. Thomas quod 1.º de veritate, act. 1.º per hanc uerba:
 secundum hoc aliqua dicuntur addere supra ens, in quantum et prominent igni-
 tu modum, qui nomine enti non exprimitur; subit. enim non addit supra
 ens aliquam diffe-^{rentiam} sed nomine subit. exprimitur specialiter modum essentiali;
 scilicet ens per se. in eis D. Th. solutionem, totum que hanc doctrinam explana-
 tionem.

Idem.

Idem.

Arguitur 2.º argum. principali: ens proprie simpliciter ab omni eo
 quod non est de conceptu obiectiuo, et essentiali illius; sed differentia entis non sunt de
 conceptu obiectiuo, et essentiali entis; ergo ens proprie simpliciter ad differentiam.
 maior anobis traditur, et minor probatur: ens potest esse, et intelligi sine diffe-
 rentia; ergo differentia entis non sunt de eius entis. quod probatur: ens in subit. est,
 et intelligitur sine acciden. et in acciden. sine subit.; ergo. Explicatio hanc ratio:
 subit. est ens: sed subit. est aliquid quod non est subit., et acciden., quia subit.
 non est acciden.; ergo non est essentialiter subit., et acciden.; ergo non includit

14

essentialiter inferiora. Confirmatur, et arguitur hanc ratio: si differentia entis essent
 de eius entis de quocumque predicaretur est predicarentur differentia: sed inali-
 etu non predicatur de subit., dum de ipsa predicatur ens; ergo. minor est cer-
 ta, quia subit. non est acciden. probatur maior: de quocumque predicatur ens
 predicatur eius ens, sicut de quocumque predicatur animal predicatur tota eius
 animal: sed omnia inferiora entis, omnia que differentia sunt de eius entis; ergo
 in hac predicatione subit. est ens, acciden. predicatur de subit., si differentia entis
 sunt de eius entis.

Hoc argum. quod proprium est effectum sequitur in
 aduersation: si in sententia docente subit. actum uniuocum est plura inuadua
 consue. cognita, unde in ipsorum sent. anim. est obiecti actu implicite includit
 omni speciem, quo supposito, sic arguuntur: dum anim. predicatur de homine pro
 dicatur omni id quod est de eius animalis, nua omne id quod actu obiectiuo continet:
 sed actu obiectiuo continet omni diffe-^{rentiam}: ergo omni predicatur de homine in
 non predicatur animal secundum omnia, quod implicite continet, cum ens pro-

dicendum est secundum omnes differ^{am}. Dicunt aduersarij maxime No-
 trati ex hoc ipso euidenter probari impugnari sensu n^{am}, nam que pro-
 bari: nam uerba non ideo fluxa inferiora confusi cogita non sunt subtra-
 ctum Uniuersitati, quia de quocumque predicaretur uniuersale, predica-
 rentur omnia, inferiora, quia predicaretur, secundum omne qd actu inclu-
 dit; ergo simili si eni actu includit inferiora, inpredicatione entis illa
 predicarentur. negamus animum, concedimus casuales, et negamus conieq.
 et ratio est, quia animi ut pote uniuocum et perfecte unum predicat totu
 qd significat; oppositum uero, propter analogiam, contingit ut ente. sed de
 hoc infra. Deinde argum p^{er}sequum q^{ue} p^{ro}gnit p^{ro}pugnante analogi^{am}
 Enti: nam licet eni possit p^{ro}gredere actu ad differentiu, non potest p^{ro}gredere ad
 actuali entis illarum; ergo dum predicatur eni de subit^o predicatur eni actu exigenti
 differ^{am} p^{er}ue, et in alio: sed eni actu exigenti differ^{am} p^{er}ue, et in alio, non potest predicari
 de subit^o, quia cum illa non potest identificari ead^{em} entis in alio; dicant ergo aduers-
 tarij cum non predicatur in q^{uo} de subit^o in alio. no ergo dicimus accidenti non
 predicari de subit^o, dum predicatur eni, quia conceptu analogu non predicatur
 adq^uate secundum implicitem.

Nunc ad argum conceia maior, nego minor,
 ad prob^o nego argum. ad huius prob^o distingo antenu, eni determinatum, p^{er}-
 mito antenu. eni in communi nego antenu. ad explicationem conceiu p^{ro}mittu,
 distingo consequenti: ergo eni no^o subit^o, et accidenti essentialiter explicite con-
 cedo conieq.^{am} Essentialiter implicite nego conieq.^{am} eni ergo eni conceptu commu-
 ni non exprimit substantia, et accidenti secundum particulari^oz modos illar^{um},
 exprimit tamen conceptum commune substantia, et accidenti, hic tamen
 conceptu ut pote ana loquy, et in huius essentialiter indifferenti, implicite, et
 includit essentialiter distan^oz illarum. loquimur de conceptu communi adq^u-
 quate n^{am} p^{er}ue, nam de ente restricto ad subit^o non procedit quib^o.

Ad confirmati-
 onem distingo mai^o: de quocumque predicaretur eni, predicarentur differ^{am} se-
 cundum esse p^{ro} commune differentiarum concedo mai^o: secundum esse p^{ro} p^{ro}-
 spectum peculiarit^o illarum, et secundum inuicem in esse p^{ro} communi nego mai^o:
 concedo min^o in hoc sensu, et nego conieq.^{am} ad prob^o distingo eodem modo p^{ro}-
 p^{ro}na, et nego conieq.^{am} quia inpredicatione entis esse p^{ro} commune adq^uate,
 siue tota sit esse p^{ro} commune dicitur de subit^o, et accidenti, id
 uero quod implicite in esse p^{ro} commune non dicitur adq^uate, sed solum
 in adq^uate, quia cum predicatum non sit unum nisi p^{ro}portionaliter, solum
 hoc modo uerificatur.

Ducimur autem ergo Uniuoca, et analogia sicut in eu,
 ita inpredicando: predicantur ergo Uniuoca de uis inferioribus adq^uate,
 ac subinde predicantur secundum omne, quod actu continent, quia cum
 actu nullam inuoluant differ^{am}, nihil prohibet identitatem adq^uatam meta-
 phisic^{am}. analogia uero significant rationem simpliciter diuersam, et ideo affi-
 ma^o non possunt adq^uate de omni inferior. in hac ergo predicatione homo
 et animi, animi obiectiue et animi communi homini, et equo, quia animal
 includit simpliciter differ^{am}: in hac uero: subit^o est eni, eni obiectiue p^{ro} implici-
 to est eni, quod determinate, et subit^o, quo ad esse p^{ro} commune entis est eni co-
 mune substantia, et accidenti.

Dicitur: ergo tota est ens pro expresso predicatur de nobis: sed ens pro
 Expresso constituitur per se inferiora; ergo dum ens predicatur de nobis in-
 feriora ens de ipsa predicatur = distingo subsumptis: ens pro expresso constitu-
 itur per se inferiora expressa nego: Implicita concedo subsumptis, et nego
 consequens. hęc enim predicatio nobis est ens facit hunc unum: nobis est ens
 in quo omnia inferiora ens proportionaliter sunt unum; quia nec nobis ha-
 bet esse, ita proportionali modo accidens, sed cum hoc esse actu implicite sit
 diversum simpliciter, et unum solum proportionaliter, ideo non predicatur ad-
 quate secundum implicitum, sed solum inadaquate. **Explicita**; ergo dum ens
 predicatur de nobis, non predicatur accidens, qđ pro implicito continet; ergo
 actu predicari ens de nobis procedit simpliciter ens ad accidens. **probo con-**
sequens: actu predicari ens de nobis cognoscit ens, nullo modo cognoscit accidens,
 nam predicat ens, et nullo modo predicat accidens: sed actu cognoscere ens, nu-
 llo modo cognoscit accidens procedit simpliciter hoc ab illo; ergo. - hęc **Explicita**
apud sicut sicut magnificata aduersarij non fauet: nam actu proprie simpliciter
 procedens in ista ipso pertinet ad operationem: sed actu predicari pertinet
 ad iudicium; ergo. Sed quia ipsi volunt ens predicari secundum qđ est apprehen-
 sionem, et sicut subtiliter inferant esse apprehensum sine differentia pro implicito
 quia sine differentia predicatur, ideo inferant, concedo et consequens. **ad probandum**
distingo maius: actu predicari cognoscit ens nullo modo cognoscit accidens per mo-
 dum. **per predicatam concedo**: per modum termini proportionis. **per predicatam nego**
maius: sicut conicit ens dicitur: ens enim predicatum exprimit esse in quo nobis
 et accidens proportionaliter, et ideo in predica proportionis ens pro implicito
 includit nobis ^{nam} ut sem predicatam, nobis vero est ens proportionaliter ad acci-
 dens. unde ens predicatum etiam includit accidens non per modum per pre-
 dicatam, sed per modum conditionis simpliciter exacte ad predicationem pre-
 dicatam analogam, qđ essentialiter requirit terminum proportionis. **Inter**: ergo hęc
 affirmat: nobis est ens non est superiori de inferiori. probatur consequens: in hac affir-
 matione per predicatam est ens, quod est nobis, et non accidens: sed ens, quod est
 nobis, et non accidens non est superior; ergo. - distingo consequens: non predicatur
 ens superior pro expresso nego: pro implicito predicari concedo. ens enim, quod
 est nobis, secundum expressum ens est superior ad illam, exprimit autem esse
 in quo nobis, et accidens proportionaliter sunt unum, non exprimit differentiam,
 quod refert ut sit superior, et commune quo ad explicitum, sed quia differentia
 implicat, et pro implicito est ens, quod est nobis non est superior pro implicito:
 sic uita aduersarij Omnis enim non est, quia pro implicito ualeat ens, quod est
 nobis. **Argumentum B**: animus includitur essentialiter in homine: sed animus potest
 procedere simpliciter ab homine; ergo licet ens includatur indifferenter potest
 ab illi simpliciter procedere. **Confirmatur**: licet ens sit de eius differentiarum
 et in illi includatur, non inferatur differentia eius de eius ens: sed, hoc statuto, ens
 adifferentis potest simpliciter procedere; ergo. minor conicit quia quodlibet
 predicatum procedere potest ab eo, quod non est de eius ens, maior probatur:
 in quo animus sit de eius homini, et deoni non inferatur homini, et leonem esse
 de eius animalis; ergo idem dicendum est de ente respectu suarum differen-
 tiarum.

Ad Argum. distingo magis: animi includitur essentialiter inad-
 quate in homine concedo magis: adquate nego magis: concedo minus, et nego
 conuq. ad confirmam distingo magis licet ens sit de eo adquate differentio
 animi nego magis: si ens de eo inadquate permixto magis. animi enim
 non includitur in inferioribus adquate nempe, et ideo potest abstrahi
 perfecte ab inferioribus, ceterum ens adquate includitur in inferi-
 oribus cum nulla sit formalitas, quae formaliter non sit ens, et ideo non
 potest abstrahi perfecte ab illis. **Respondebo:** ens sub expressione entis non
 est adquate eius differentiarum; ergo sub hac expressione potest ab illis
 praeserui. probatur autem: distingo nam ens secundum peculiarem expressionem;
 ergo: distingo autem: non est adquate eius differentiarum pro aliquo
 concedo: pro implicito nego. ad pro. dicimus differat esse ens sub expre-
 sione entis, et sub quacunque qualibet expressione, unde sequitur quod
 expressionem per se includit expressionem ens, ens uero secundum expressionem entis
 includit expressionem per se.

Sed Respondebo: animi etiam est tota eius homi-
 ni, et per qua homo est animi: sed animi ut totum potentiale praeserui,
 ab homine adquate sumpto; ergo quantum ens ut tota est differenti-
 arum potest ab illis simpliciter praeserui. negant minus argum. plu-
 res, aduersary, contra quos illud euidenter **Respondebo:** distingo ergo
 distingo magis: animi ut parum concedo: ut totum potentiale sub distingo:
 et in pot. concedo magis, actu nego magis, permixto minus et nego conuq.
 nam iuxta hunc modum optandi animi praeserui ab homine ad-
 quate sumpto idem secundum quod est totum potentiale, in quo sensu
 non includitur, actu in homine, quia homo sub illo constituitur ut parum
 potentiale. animi uero absolute, et ut parum homini non praeserui ab
 homine adquate sumpto, sed ab ipso secundum quod est rationale. nam
 circa quod est ut totum, ut superius potest etiam simpliciter praeserui
 cedere, negandum est impositum propter dicta.

Arguitur 2o: potest
 non est de conceptu obiectivo proximo: sed ens est primum differentis; ergo
 differat non sunt de conceptu obiectivo entis. probatur minor: id est primum
 altero, a quo non ualeat substituendi conuq., ualeat tamen uice uera. id
 non ualeat ab ente ad inferiora, nam hoc conuq. non est bona: est ens;
 ergo est subit: neutrum hoc: est, animi; ergo est homo; ualeat tamen ens
 opposit; ergo. **Confirmatur:** intellectus potest esse certus de ente, et in
 certus de differentiis, immo multoties cognoscit ens, et non cognoscit differat
 ens.

Distinguo magis: posterius secundum quod, et idem expressio nego magis
 posterius simpliciter, et secundum expressionem, et implicitum concedo magis
 sic distingo minus, et nego conuq. ens enim est primum tantum quo ad
 expressionem nisi inferioribus, implicite uero est idem cum illis, et ideo
 est de conceptu obiectivo essentiali illorum, illa quae de conceptu obiectivo
 entis: prioriter autem expressio, et secundum quod refert, ut ab ente ad
 inferiora non sit bona conuq., quantum ut ens opposit: neutrum tamen bona

consequens ab individuo uago ad hominem determinatum, quammodum
est oppositum ut bona. non enim ualeat: et quidam homo; ergo et de
tali, ualeat autem: et Petrus; ergo et quidam homo, quoniam hoc pro
Petra, individuum uagum, ut individuum perfecte predicante ab omni-
bus individuis determinatum.

Nota tamen est communis Regula analogorum, quod cum analogum per se uerum sit, et non ponat pro se
inferiori analogato, si in superiore loquamur hęc absolute est bona con-
sequens: et erit: ergo et Deus, sicut hęc similiter est bona: et erit creati;
ergo et uobis, quia principale analogatum entis est Deus, et princi-
- hęc - pale analogatum entis creati est uobis: propter quod conuersione hęc et
regula contra: est erit creatum; ergo et accidere, quia Creatum ab
solute prolatum non pro accidenti, sed pro uobis ponitur. Item tamen

non est bonam conseq. ab ente ad aliquid inferius determinate, non
quia hoc essentialiter non includatur in ente, sed quia expressum
entis est superius quolibet analogato, si enim ab implicito entis ad-
quatur recte sunt conuegens in sensu implicito propter predicam,
Regulam. Nam quæritur an hæc proprio: erit creatum, et uobis ut
bona, dico quod propositio uera est ratione impliciti entis creati, pro
quo principaliter ponitur, non autem est formalis dialecticæ, quia em-
prehensio subiecti est uniuersaliu predicato, quod est contra Regulas
propositionu formalium.

Ad confirmandum dico conceptum illo, distinguere ob-
iectum perfecte, quod non ponit mutuo definitum per inclusionem, et per mu-
tuam illorum positionem: ens autem, et sua inferiora non distinguuntur im-
plicitè obiectiue, quia omnia inferiora ponunt definitum per ens, et ens per
ordinem ad sua inferiora, quia uobis et accidere sunt formaliter et de-
finitus totum ens, et ens est formaliter, et definitus unum in uobis
et accidenti unitate uig. explicata: unde quolibet differ. de
qua est certum intellectus, et de qua est dubium, uno quo ignoratur
secundum expressionem differentiale est formaliter ens, uelud ens, inclu-
ditur in ente, et in esse entis cognoscitur, et ideo conceptus obiectiui di-
ferentiarum non est implicitè distinctus a conceptu entis.

Dico: dum uidet
ctus certo cognoscit ens, et non cognoscit differ. predicantem obiectiua perfecte
ens adferentem: id, intellectu ignorari differ. cognoscit ens, et illud non
cognoscit; ergo. distingo magis: dum cognoscit ens, et nullatenus cognoscit di-
ferentiam per se magis: et non cognoscit differ. solum sub propria expressione
illa nego magis. ad minorem dico quod intellectu cognoscit differ. sub
ratione entis, et nego conseq. nam sola predicatio imperfecta et secunda
quod tali, sola quod distinctio expressiua uisum ut intellectu sit certum de
horo, et incertum de alio: Sept enim intellectu est certum de entitate,
et bonitatem ignorat, absque distinctione obiectiua perfecte bonitatu ab
entis.

Inquitur S: inter ens, et inferiora entis datur fundam. ad predicu
tionem
omnium

simpliciter talis; ergo enim simpliciter procedit ab inferioribus: antequam probatur: subit^a, et acciden^{ti}, et omnia inferiora entis conveniunt in ente: sed conveniunt et fundam^{tu}m ad progressionem simpliciter talem; ergo. Confirmatur: enim, et differentis respiciunt diversa conotata: sed respicere ad diversa conotata fundat progressionem simpliciter talem; ergo: ad hoc iam conotat et dictu. ad hunc iam dicitur conveni^{am} propriam, quae non reperitur inter subit^{am} et acciden^{ti} fundare unitatem propriam, et simpliciter talem. ad confirm^{am} similiter dictum est enim, et sua inferiora respicere diversa conotata inter se inclusa essentialiter. Arguitur 6° argum^{to} Theolog^o: malitia peccati est formaliter ens: sed est ab illa procedit simpliciter; ergo. probatur minor: Voluntas divina vult entitatem peccati: sed voluntas divina non vult malitiam illius; ergo. — iuxta dicta potest negari, maior. sed illa permissa nego min^{us} ad prob^{am} concei^{am} p^{am} p^{am}, nego, con^{am}q. nam Voluntas p^{am} p^{am} nonat. vult enim entitatem, malicia non vult, quia illa amabili, et causabili est a Voluntate divina, malicia vero incausabili est, quia mal^{us} est contra exheram voluntatu illius. unde Deum cognoscit maliciam, et entitatem, causat vero entitatem, et non maliciam, sed quo pacto hoc fiat dicant Theologi.

Ad hucque dictu sequitur nondaxi conceptum formalem entis, quo ut simpliciter unum: quia conceptus non potest esse formaliter representativus simpliciter unum, nisi obiectum representativum sit simpliciter unum. patet autem obiectum representativum non esse simpliciter unum, quia constituitur essentialiter per diversa obiecta. Sequitur etiam subit^{am}, et acciden^{ti} simpliciter entitativus differe, nam conveni^{am} in entitate entis est secundum quid talu.

Inferitur similiter authori, univarium negantei progressionis obiectiva nondaxi conceptum Univocum, et genericum a conceptu analogo, et transcendentis: quia nulla sens^{us} ratio generica immediate includit diversitatem, sicut in nra^{am} ratio entis. Tandem inferitur substantiam transcendentalem, sua communem ad completam, et incompletam, et acciden^{ti} pro ut comprehendit omnia p^{am} p^{am} acciden^{ti}um non procedere simpliciter a propriis inferioribus: et ratio est, quia uterque conceptus est transcenden^{ti}, et analogu, alia^{am} supra genera p^{am} p^{am} supra se aliud genu^{am} habent, quod est terminu^{am} p^{am} p^{am}.

Augusto 3^a Utrum Creatura in statu possibilitatu habeant aliquid esse actuale. Sectio 1^a p^{am} p^{am} aliqua, et referentia Sententia. Proximu^{am} Titulu^{am} loquitur

de ente nominali, et quo ad eu^{am}, nam, et doct^{am} Revelata conotat exlatuam omnes esse in tempore producta, quod idem est ac accipere existantiam, ut esse contra causa. advertit^{am} autem creaturae considerari posse in triplici statu, scilicet in statu solitudinis, in quo solus est verum dicit: in statu existentia, qui dicit se contra omnes suas causas: et in statu possibilitatu, sua aptitudinu

ad existendum, in quo tunc sunt intrinsece possibili. possibilitas autem consistit in conditione intrinseca predicatorum ratione cuius possibile sunt quia possunt existere. Possibilia ergo sunt, quae existere possunt, et a Deo possunt produci: impossibilia autem, quae existere non possunt, et ideo nec a Deo produci. nota tamen quod tunc non dicuntur a priori possibile, quia a Deo possunt produci, sed a conditione, et contra intrinseca verorum predicatorum. sicut quædam non dicuntur a priori impossibilia, quia a Deo non potest fieri, sed quia ipsa ipsa regnant: unde impossibilia, et possibile proprie loquendo denique debent aliquid, et non sequi terminorum, quia propter dicitur d. Thomae: convenienter dicitur quod impossibilia non possunt fieri, quam quod Deum ea facere non possunt. Huic ergo supponitur inquisitionem utrum possibilitas verum, sine concessio possibilitum sit ab æterno aliquid actu. Circa hoc sententia docet creaturas ab æterno habere aliquid esse diminutum, quod uocatur esse in eis cogniti ab intellectu Divino, qui illud causat per cognitionem terminatam ad possibile. pro hac sententia testatur Scotus cum antiquioribus Scotistis. 2a docet possibile nullum omnino habere esse positum, sed esse proximum nihil existentis, et eventus, et communis inter se iuxta cum Primis Doctore, inter recentiores Thomistarum cum Joanne a Thoma, et Baiona, et inter nos cum Illmo Moneda, et Emulo de Aquarum. 3a propugnat possibile ab æterno esse aliquid actu positum, non actualitate existentis, sed actualitate eventus: ita plures antiqui Thomistae cum Casetano, et Capreolo. quam sententiam post Illmum Godol, et Martinum de Pradonouimus illustrat Illmum Palanco; in illam maxime inclinavit plures Scotista pro 1a sententia Nlati, eam que defendunt est Senatus Pradondo, et Albertinum, et alique est nati in manu scriptu.

* Nova Conclusio *

Creaturas possibile sunt extra realia actualia, actualitate eventus, antequam a Deo producantur. antequam conclusionem probemus, illius sensum aperire oportet, ut certius contra illam probatur, inuicta probentur. dicitur ergo nra, annuntiationi aduersarij, toto celo distat ab errore unij Joannis Breles, acriter omne creaturas existentis fuisse ante sui productionem. longè etiam abest conclusio nra a mente Epicuri, et Epicureorum sententia, a Petro Savando nouiter excitata, hi enim docent spiritum imaginariū esse rem quandam, æternam, immouentem, et existentem, quæ non est de genere producibilium: non enim nihil existens præter Deum ab æterno agnoscimus, nihil que, quod improducibile sit. Dicimus ergo creaturas ab æterno habere actualitate eventus, huius autem nomen, intelligimus actuale inclusionem unius predicati in alio, sine unum predicatum esse actu, positum, et subiective de eis metaphisice alterum: unde acrius ita debet intelligi, quod creaturas ante sui productionem includunt unum in metaphisice, et quidditativa rationem actu reali, et concessione actualem positivam, et subiectivam verum predicatorum. Et hac explanatione detegitur

adversariorum equivocatio, qui nisi argum^{tu} probare volent actu
aliam esse anobis statutam esse actualitatem essentiam inferiorem
naturam, quae correspondet creaturae existenti in nono priori eventus

Conclusio ergo inveniri aposito suaderi potest 1° ad Thomam quod-
libet 8° quost. 1^a in corpore ibi: Remota omnibus, quae sensui perfectio-
nis adue perfectio naturae sensui competit, hanc doctrinam deri-
gelium Augustinus ad magno D^o Augustino quaero super Genesim ad
Litteram ubi dicit: itaque si ista non essent opera scilicet sensus,
adue sensui perfectio esset, item eodem loco ad 3° docet Thomam rationa-
litatem competere naturae huius, nulla remota creat quo ad existentiam.
ergo humanam, et sensuum, remota essent, conecristur actu cum nisi
prodicatu essentialibus: sed in hoc consistit actualitas eventus anobis propugna-
ta; ergo.

Deinde probatur conclusio ratione communis: Creaturae ab eterno
includunt unam metaphisicam sua prodicta essentialia: sed nihil aliud
intelligimus nomine actualitatis eventus; ergo. minor et certus, et siquid ali-
ud intelligunt adversarij, fingunt hortem, quem fecerunt. probatur maior:
Creaturae ab eterno, actu includunt, quod vere de ipis ab eterno potest
afirmari: sed ab eterno possunt affirmari cum veritate, de qualibet creat
sua prodicta essentialia; ergo. maior est certa, nam verum, semper est
quod vere semper potest affirmari. probatur minor: de homine ab eterno
vere affirmata quod ut quadratura, et essentialiter animi rationalis; ergo.
Orgetur: conecio eventus hominis cum homine, ab eterno vera fuit; ergo
in eternitate est homini fuit enim reale actuale actualitate eventus

Respondent communiter adversarij hominem possibilem non esse actu
animali rationale, sed tantum, in pot^{est} = Solutio vera est, si intelligatur
de actualitate eventus existentis, sed in sensu adversariorum, impugnat
1° homo possibilem nequit esse animal rationale in pot^{est} eventus; ergo. proba-
tur antem: quod tantum in pot^{est} est animi rationale caret actu animalit-
ate et rationalitate: sed homo possibilem non caret actu animalitate, et
rationalitate; ergo. probatur minor: animi rationale est ut est metaphi-
sica adaequata homini: sed homo in nullo statu caret sua est meta-
phisica; ergo. Orgetur: homo in nullo statu valet intelligi actu sine
animalitate et rationalitate; ergo in omni statu est actu animi rationali-
le. antem est certus, et comes probatur: quilibet res potest intelligi actu
sine eo, quod non dicit actu, sed solum in pot^{est}; ergo. 2° et efficaciter conecio
animali rationalis cum homine non est possibilem; ergo nec actualitas probatur
antem: si conecio prodictorum esset possibilem homo possibilem esset in pot^{est} ad
possibilitatem; sed hoc est falsum, nam pot^{est} possibilem est ad existentiam, et non
ad possibilitatem; ergo. probatur maior: si conecio esset possibilem, homo po-
ssibilem esset in pot^{est} ad conecionem: sed possibilitas consistit inconecione pro-
dicatum essentialium; ergo homo possibilem esset in pot^{est} ad possibilitatem.

+ prob min:

2° probatur conclusio, et impugnatur tradita solutio: quia quid includit actu in suo esse quidditatis. Rationem enim Reali et eni Reale actuale actualitate essentis; sed homo possibilis includit actu in suo esse quidditatis Rationem enim Reali; ergo probatur minor: illud de quo potest verificari actu essentia enim Reali includit actu in suo esse quidditatis, Rationem enim Reali; sed de homine possibili verificari potest actu essentia enim Reali; ergo. et enim Reali ut aptitudo ad existendum Reale: sed hoc actu verificatur et potest verificari de homine possibili; ergo probatur minor: homo possibilis ut actu positivus, et non tantum possibilitatis possibilis; ergo aptitudo ad existendum Reale actu consentit homini possibili.

Urgitur: possibile actu est illud quod in suo conceptu non implicat actu contradictionem: sed homo possibilis non implicat actu contradictionem; ergo homo possibilis est actu homo possibilis: sed possibile, et eni Reale nominale idem uert; ergo homo possibilis est actu eni Reale; ergo cum possibili habeat aliquam actualitatem: non existens; ergo essentis. Uterum quod excludit actu positivum non contradictorium est eni Reale actuale positivum: sed quodlibet possibile excludit actu positivum suum contradictorium; ergo quodlibet possibile est actu eni Reale positivum.

Dicunt aduersarij possibilis esse aliquid positivum obiective, et formaliter: non subiective, et transcendentia, nam ad hoc quod actu verificatur de homine concessio cum inu predicatu essentibus, necessaria non est, ueritas positivum actuali actualitate intrinseca, sed ueritas ueritas obiectiva desumpta a cognitione, quae actu cognoscit possibile sit possibile. Contra est: homo possibilis est aliquid positivum actuale propter ad cognitionem; ergo est aliquid positivum actuale subiective, et non quae obiective. antequam probatur: obiectum cognitionis affirmantis concessio; homini cum inu est, et uerum pro priori ad cognitionem: sed homo possibilis est obiectum cognitionis affirmantis talem concessio; ergo.

2° Intellectus affirmat quod homo ab aeterno est animus Rationale: ergo ab aeterno est uerum obiectum uerbi affirmantis: sed obiectum talem affirmantis est concessio animalis Rationalis cum homine; ergo ab aeterno datur concessio animalis Rationalis cum homine; ergo homo ab aeterno est actu positivus animalis Rationalis: non actu per actualitatem existens; ergo actu per actualitatem concessio, ueritas essentis. 3° Ueritas formalis obiectiva huius cognitionis animalis Rationalis est ueritas solum positivum consistens in ipsa cognitione: sed datur actu aliqua ueritas, quae praequam non consistit in ipsa cognitione; ergo probatur minor: propter ad cognitionem ino et nulli. Existens cognitio homo est animalis Rationalis, et est animalis Rationalis; 4°

tandem: homo possibilis siue cognoscatur, siue non cognoscatur ab aeterno est animus Rationale; ergo homo possibilis, siue cognoscatur, siue non cognoscatur est actu positivum actuale; actualitate concessio; siue non cognoscatur antequam et certum: nam concessio affirmata inter predicata essentia, non dependet a cognitione. contra, necesse est: ut enim inu conclusio clarum ne expressa; illa autem, ne probatur: subiectum ab aeterno, et semper eorum cum inu predicatu essentibus est semper, et ab aeterno est positivum: ueritas ueritas a cognitione: sed actu positivum semper, et ab aeterno talem est actu positivum actuale actualitate concessio, quia concessio quae semper datur semper actu est; ergo.

Dicitur: privationes et negationes includunt actu sua predicata essentialia: id privationes, et negationes non sunt entia actualia actualitate sui; ergo ex actuali conditione non sequitur possibile esse aliquid actu = dicitur: magis includunt actu sua predicata essentialia desinere non entia concedo: de genere entis nego magis et negationes, concedo minus, et nego conseq. ^{am} fatemur enim privationes, et negationes actu essentialiter dicere sua predicata essentialia, sed quia ista non sunt entia, sed non entia, ideo sunt nihil essentialiter, ac proinde non sunt aliquid actu ale actualitate essentis. Solvuntur Argum^{ta}

Opponunt 1° aduery infinita propemodum testim^a sacro pasq, et Sanctorum Patrum, eos quibus selectiora, et clariora breuiter enpla-
 nabimus. ^{sum} testimonium nimirum est illo Joann^{is} 1°: Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil. ^{sum} et nimirum est d^o Paulo dic^{te} quid habes quod non accepisti? Si autem accepisti quid gloriaris quare non accepisti; ergo secundum Joannem omnia per Verbum facta sunt et quod sine verbo factum est, nihil est: et secundum Paulum omni perfectio quęcumque illa sit accepta est a Deo: sed si est possibile non essent quicquam nihil essentis, et essentis aliquid esset non factum per Verbum, et aliqua perfectio a Deo non participata; ergo.

Idem docet Patris Augustini probari contra Arianos aqua-
 litatem filij cum Patre, illius q^{ue} eternitatem per hęc verba: si factus non est, creat non est, si autem creat non est, eundem cum Patre subit^{us} est, omni enim subit^{us} que Deu non est, creatura est, et que creatura non est, Deu est. unde sic: quod non est nihil est Deu, et creatura: possibile ab eterno nec sunt creaturę, nec sunt Deu; ergo nihil sunt. idem do-

cut Patris Amelmu in Monologio Cap. 6, in quo docet quod nema-
 est omnia per se ipsam produxit ex nihilo, et Cap. 8 docet quod præter summam essentiam cuncta, que sunt ex nihilo facta sunt. Eadem lingua

Ab locutus est Ang. Augustinus l. p. quęst. 6^a art^{ic} 1° dicens: Solus Deu est ab eterno, hoc enim fidei Catholica indubitanter tenet, et omnia contra, cum sit neut^{us} hęreticorum resistendum: sic enim Deu creaturam produxit, quod eam ex nihilo fecit, id est postquam nihil fuerant. Item quęst. 1^a art^{ic} 1° dicit: hoc ipso quod quiddam esse tribuitur, non est ipse, sed ipsa quiddam creati dicitur: quia antequam habeat esse nihil est, nisi forte in intellectu Creati, ubi non est Creatura, sed ipsa creaturę essentia: sed Thomas nomine quiddam intelligit essentiam, et per esse intelligit existentiam; ergo esse ante existentiam nihil omnino est.

Ad Argum^{ta} respondemus creaturam omni ante sui productionem esse quicquam nihil essentialiter, quia ab eterno nihil præter Deum existit: ergo hoc autem non probatur quod creaturę possibile non sint actu conseq. cum sui predicatu essentialibus, postquam q^{ue} capax existens, in quo consistit actualitas essentis. Ergo ergo nunc Utinam creaturę participant a Deo possibilitatem, et conditionem cum sui producatu essentialibus et aptitudinem ad existendum

an homo ² & participet a Deo possibilitatem ad existendum cum ra-
tionalitate, potius quam equus: si autem non participet aliqua perfectio
essentis ut a Deo imparticipata, et imparticipabili, nimirum essentia es-
sentialiter iungta, quae nec creabili, nec generabili, nec corruptibili sit.

Sunt ergo creat² nihil quo ad esse physicum existentiale, in quo sen-
su a Deo accipiunt in tempore totum vitam esse, essentis vero metaphysicis
ut terminans ^{am} per essentiam a Deo sunt, quia a Deo causantur, et
ab illo ^{ant} essentiam accipiunt, essentialiter autem accepti sunt invariabiles, accipio
inde non accipiunt a Deo vitam esse essentialiter iungtum. hoc non obien-
Anim² = re indicat Schellmaus Patrem. & Theologia dicitur: quare cum ea, quae fa-
cta sunt, clarum sit nihil fuisse ante quam fierent, quantum ad hoc, quod
non erant, quod nunc sunt: sed nunc sunt ^{essentia} existentia; ergo quantum ad
hoc nihil erant, nimirum quantum ad esse esse existentia.

Propter 2°: Si possibile essent aliquid actu essentis creaturam,
non posset creari, nec annihilari: sed hoc est alienum a fide, ergo proba-
tur maior: creatio est productio entis ex nihilo, et annihilatio est tran-
situs sui in nihilum: sed creaturae non possunt produci ex nihilo, nec tran-
sire in nihil, si possibile essent aliquid actu: 3° probatur minor: si possi-
bile essent aliquid actu producerentur ex ente positivo actuali, et post
annihilationem essent ex positivo actuali: sed ens positivum actuali non
est nihil; ergo nec fierent ex nihilo, nec transirent in nihil.

Ad Argum^{um} nego may. ad probam concedo maiori nego min^{or} ad
huius probam ^{durando} may: producerentur ex ente positivo essentis, siue
nominali concedo: ex ente positivo participialiter nego may, et dicitur
3° min^{or} ex positivum actuali non est nihil essentis concedo, non est nihil
participiale nego. Catholice enim fatemur creaturam ante sui productionem
et post annihilationem esse purum nihil physicum, essentialiter, siue parti-
cipialiter: ex quo colligitur, omnia possibile esse nihil, quatenus si nihil
opponitur enti positivo, physico, participiali, et existentia, non autem nihil
essentialiter, idcirco pro ut nihil opponitur enti nominali, metaphysico, et
essentiali.

Creatio igitur consistit pro termino ad quem, ens existens, et pro
termino a quo, non ens existens, siue nihil entis existentis, non autem
nihil entis essentialiter accepti: similiter etiam annihilatio consistit non ens
siue nihil existens ut terminum ad quem, et ens existens ut terminum
a quo, et ideo ad creationem necesse imponendum est nihil participiale, et
ens nominale, siue essentiali, quia cum ens nominale, siue essentiali, nihil ali-
ud sit quam ens existentis, capax, hoc necesse proponi debet ad creationem,
quia quod non est aptum ad existendum, creari non potest. Sed multiplici-
ter invadunt aduersarij: deductio formae est pot^{est} materiae non est creatio
sed deductio et productio formae ex nihilo existentis formae; ergo ad cre-
ationem requiritur productio ex nihilo essentis. 2°: si creatio esset produ-
ctio ex nihilo ^{essentia} tantum, quodlibet agens naturale posset creare, et
annihilare: hoc est falsum; ergo probatur maior: quodlibet agens naturale
potest deponere existentiam, et aliam de novo producere; ergo. 3°: non solum

Existit, sed est ipsa productura per creationem; sed existit creatura ex
 nihilo existenti; ergo est ex nihilo uentis. Iste, et alia eadem di-
 ficulata nam doctrinam minime impugnant: nameductio formae prae-
 ponit matrem existentem, unde licet forma productura ex nihilo existenti
 formae, non tamen ex nihilo phuce, sive ex nihilo subiecti existenti. sive
 litera etiam, quodlibet agere poterit producere exist^{am}, praeponit tamen su-
 bjecto existenti, poterit etiam destruxere, non annihilare compositum, quia
 mat^a, quae exat phu illius tranit ad aliam formam: ceterum possibile nihil
 subiecti existenti praeponit, annihilatum non tranit ad aliquid aliud
 positum existenti: ut omnes fatentur. Informa concipi primum, nego con-
 seq. nameductio quantum ut ex nihilo exist^{am} formae non est ex nihilo
 subiecti, et claritate gratia ditingo min^{am}: est productio formae ex nihilo
 existenti illius formaliter concedo. ex nihilo existenti uerbaliter nego.
 nam omni forma educibili praecontinetur uerbaliter in mat^a et conse-
 quentia ipsa exist^a, sive uoluit formae, ut in Philosophia docetur. hinc
 patet ad Quam ad Iudicium non idem existit sed uentiam ipsam ex-
 istit ex nihilo existenti, et ex nihilo uentis phuce, et existentialiter
 sumptis, non tamen ex nihilo uentis essentialiter, hoc est non ex nihilo
 conditioni, nec ex nihilo entis metaphisici, et nominaliter sumptis, et
 manet probatum. Ad hu^{am} euasit solemnem aduersariorum Replicam
 deumpta, et communem Theologorum doct^{am} docente humanitatem Opti
 Dni existeri per exist^{am}, Verbi Dni, quae increata, et aeterna est. et
 quo probare intendunt humanitatem, non esse productam in tempore,
 quia non est producta ex nihilo existenti, quae semper existit. eua-
 necit inquam: quia humanitas Opti producta fuit in tempore ex ni-
 hilo existenti terminanti naturam humanam, non quia existit ut
 producta, sed quia existit aeterna, et improducta coepit in tempore ter-
 minare naturam humanam, et ideo humanitas Opti producta fuit ex
 nihilo existenti respectu ipsius humanitatis, ex nihilo uentis phuce
 sumptis, sed non ex nihilo humanitatis uerbaliter. Inquitur I, et contra
 dicta Replicabu: esse possibile non haberet actualitatem uentis et existenti
 sed que possibile existenti repugnat; ergo possibile non gauderet actualitate eis
 probatur maior: existere nihil aliud est quam habere actu uerum esse, dicitur
 que actu a non esse sui: sed possibile haberent actu uerum esse actu di-
 stinctum a non esse sui; ergo. Confirmatur: esse in actu ditinguitur per
 exist^{am} ab ente in pot: sed possibile sunt esse in actu, ergo per existentiam
 et consequenter si possibile gauderet actualitate uentis in statu possibi-
 lity esset exist^a. Nego mai^{am}: ad prob^{am} ditingo mai^{am}: quam habere actu
 nam esse phucum, et existenti concedo mai^{am}: quam habere actu essen-
 tialiter nego mai^{am}: concedo min^{am}, et nego conseq^{am}, idem q^{am} dicendum est
 de distinctione actuali. Existere enim est actu habere uerum esse phucum
 contra causam positum, quod creatura, non competit per suam inclusionem,
 producturum, et conditionem uentialem, sed ipsi hoc aduenit per exis-
 tentiam phuce terminantem uentiam. unde patet ad confirmationem

quod vera solum est de ente in actu existens phisice posito, non au-
tem de ente actuali actualitate existens. *Explicitur?* esse actuale actu-

alitate existens est esse actuale actualitate existens; ergo solutio est
nulla. antem probatur: esse actuale actualitate existens conuenit existens
existens, nam existens etiam habet sua propria essentialia: sed actualitas
existens existens est actualitas existens; ergo. nego antem: ad probandum con-
cedo maiori distinguo minus: actualitas eius existens phisice, et exercite con-
cedo minus: actualitas eius existens signat essentialiter subdistinguo: est
actualitas existens essentialiter concedo, participialiter nego minus, et conuenit.
Existens enim possibile etiam est, est quod aliquid actu actualitate existens, per
hanc autem actualitatem nec ipsa est existens, nec possible, sed per
actualitatem exercitam existens, quod possibile erat. Dicitur, ergo esse existens

est enim in actu actualitate eius ante sui productionem; ergo per produ-
ctionem solum, caratur existens secundum actualitatem phisicam, et exer-
citam. nunc sic: actualitas phisica, et exercita est entia de nouo
producta, dicitur quod ab actu metaphisica eius et existens, et non: ut primum
ergo possible non producentur, sed aliquid distinetur ab ipso. in secun-
dum; ergo nihil producentur in productione exercita eius, et existens.
Iste regulis aduersarij non fauit. omni enim explicare debemus, quo
modo rei possible distinguantur a se ipso quatenus sunt existentes.

Concedo, ergo ^{sam} et ^{am} conuenit. ad dilemma dicimus exercitum
illud, et actualitatem phisicam eius et existens esse totam entitatem
eius et existens indistinctam ab entitate metaphisica phisice nupta,
quia, ipsa entitas metaphisica, quae erat possible, in nati phisice phisice
existens. Sicutem quibus, quomodo esse, et existens rei possible distingua-
tur, a se ipsa existente, dicimus distinguere ut enim nominale ab ente par-
ticipiali, seu tanquam idem a se ipso inducitur statim: unde comple-
tionem hoc homo possible includit esse, et existens signat, et metaphisice,
reducitur quod ad actualitatem exercitam per existentiam ipsi donatam
et libera Dei uoluntate.

Arguitur 2o: quod factum non est a Deo
Deo, et nihil est: sed a Deo non est factum aliquid esse conueniens po-
sibilibus; ergo illud esse nihil est, quia Deus non est. Confirmatur:
illud esse actuale non est ens ab alio; ergo a se. conuenit sequitur nam
ens adquate dividitur in ens a se, et in ens ab alio. antem probatur:
ens ab alio est creatum et dependens a Deo: sed illud esse nec est crea-
tum nec dependens a Deo, quia Deus nihil ab eterno creauit; ergo.

Explicitur: illud esse actuale et est creatum, et dependens, et independens,
et independens? ^{sum} non est quia, sicut Deus. ^{sum} refrugnat; ergo proba-
tur: illud esse non est creatum libere, nam Deus ab eterno nihil libere
creauit, nec necessario, nam Deus ad dextra nihil operatur, sed ne-
cessitate; ergo. Urgetur: illud esse non est ipsa creatrix entia: sed
possible nihil nisi ipsa creatrix est; ergo.

Ad Argum^{um} duntaxat magis: quod factum non est nec actualiter, nec
 potentialiter concedo: actualiter progre^{ssive} subduntaxat: nihil est co^ontentia^{am}
 phisic^{um}: concedo: nichilitate eventus nego magis. Concedo magis, et nego conseq^{am}
 illud namque esse possibilem quantum a Deo non est factum est factibile
 et producibile, Deum autem nec factum, nec factibile est, manifestum
 est et quod illud esse non est Deus: nec esse cense^{re} debet actu nihil
 existit, ut sensu questionu^m, et pro ut si nihil opponitur enti nominale
 et essentialiter negativo, nam illud esse actu, et essentialiter et eni nomi
 nale oppositum nihilo enti. Ad confirm^{am} nego anteu^m. ad prob^{um} duntaxat
 magis: est participiale concedo: est nominale subduntaxat: et creatum
 actu nego. in pot^{est} concedo magis: ad explicationem dico illud esse actuale
 non esse creatum actu, sed creabile, non actu creatum, nam creatio,
 terminatur ad esse phisicum co^ontentiale. potest tamen illud esse dicit^{ur}
 increatum non positivum, et repugnantem, in quo solus Deus, cui repugnat
 creati et increatum, sed privatum, et negativum, quatenus actu existit,
 creatione, cuius est capax. ad ultimum dicitur quod creatur^{um} existit
 sic, et essentialiter sunt aliquid eventus, et non eventus, existit ut ve
 ro, et in causa sunt ipsa creatura eventus, quae vere existit

Dico: illud esse actuale non dependet actualiter a Deo: hoc
 est ab^ojectum; ergo = duntaxat magis non dependet actualiter exercite
 concedo: negata nego. nec proprietate in quocumque statu dependet
 ab eis, et in rationu^m ab intellectu, non dependet exercite, quae solum con
 venit illi unitati phisico, sed dependet negata, et essentiali, ut creat^{ur}
 in omni statu dependet actualiter a Creatore, non exercite create, et
 sed negata, et quatenus creat continetur induana omnipot^{est} tanquam
 in causa effici^{enti}. ad hoc autem minime requiritur actio exercite
 producere, sed actio poteri producere: unde nunquam concedendum est
 Deum ab aeterno creare, nam hoc absolute dictum significat exer
 citam ab aeterno creationem. Reprehen^{ditur}: terminu^m creationis exercite
 requit proponi in actu: sed creatur^{um} terminant creationem secun
 dum actualitatem eventus; ergo. Confirmatur: actio, quae dependet
 effectus et prior effectui; sed nulla actio divina proponitur ad illud
 esse actuale; ergo. probatur minor: actio illa debet esse libera: sed nulla
 actio libera proponitur ad illud esse actuale; ergo = ad 1um dicitur ter
 minum creationis possibilem proponi in actu eventus ad creationem, sed
 non in actu eius eventus, ad hunc enim transit sui per exercitiam
 actionem. ad 2um dicitur quod actio creativa proponitur ad creatur^{um}
 tanquam causa ad effectum, non tamen proponitur ut exercita et
 tempore, in quo sensu est libera, sed ut poteri exercite, in quo sensu
 necessaria est, quia Deus necesse potest producere possible. unde ad cre
 aturam possibilem proponitur creatio possibile. ad eventus existenti

requisitum proponi in actu: sed creatur^{um} terminant creationem secun
 dum actualitatem eventus; ergo. Confirmatur: actio, quae dependet
 effectus et prior effectui; sed nulla actio divina proponitur ad illud
 esse actuale; ergo. probatur minor: actio illa debet esse libera: sed nulla
 actio libera proponitur ad illud esse actuale; ergo = ad 1um dicitur ter
 minum creationis possibilem proponi in actu eventus ad creationem, sed
 non in actu eius eventus, ad hunc enim transit sui per exercitiam
 actionem. ad 2um dicitur quod actio creativa proponitur ad creatur^{um}
 tanquam causa ad effectum, non tamen proponitur ut exercita et
 tempore, in quo sensu est libera, sed ut poteri exercite, in quo sensu
 necessaria est, quia Deus necesse potest producere possible. unde ad cre
 aturam possibilem proponitur creatio possibile. ad eventus existenti

Dico: illud esse actuale est aeternum, quia caret principio,
 et fine: sed aeternitas est attributum solum Dei; ergo illud esse actuale est qui
 mensurum. Respondet quod necesse illud esse est possibile ab aeterno, et possibilitas est
 aeterna, ita actualitas possibilitati, hae autem actualitas est actualitas me
 taphisica eventus, et consequenter ipsa aeternitas: aeternitas vero, quae est
 attributum solum Dei est aeternitas co^ontentis exercite, et phisic^{um}, necesse illud
 actualiter. et hae breviter dicta sufficiant pro aliqua noticia possibilem.

plexa enim alia designat, et de futuro absoluto et conditionati
ad philosophiam conceptatione expectantibus

¶ Duplex de predicam in Communi

Questio Unica quod sint predicamenta, et quid requiratur ut res in predicam locentur.

¶ Item
Predicam graece cathogoria dicitur et coherdum predicatorum essentialium a supremo genere usq ad individuum. Sumitur ergo predicam pro tota serie predicatorum, per quos intellectu gradum ascendit, et descendit ab individuo usq ad supremum genus, et a genere supremo usq ad individuum. unde predicam est conceptum accidentale dicenti genera, species, et individua per modum abstracti, coherdinationem vero, in cuius predicata universalia locantur in superiori loco, dicit per modum formae, sed quia iam late equum de superioritate, et inferioritate nunc solent tractandum et de nat, ess, et proprietatibus predicatorum. In predicam triples communitate assignata linea ut in arbore conat. predicam, quae in medio ponitur directe pertinet ad predicam, quae vero in lateribus indirecte, et reductiva ad predicam spectant. Secundum autem est ad communi docti septem ad minus conditiones necessarias esse ut predicatum aliquod directe locetur in predicam. hae autem sequuntur in hu Vericuli contracta leguntur.

¶ Una, et simplex, propriaq accomoda resu.
¶ Entia per se, finita, realia, tota.

¶ Requirit ergo predicatum predicamentale Univocationem, unde analogia, et equivoca excluduntur a predicam. Exigit simpliciter et incomplemionem, et ideo complexa in predicam non locantur. Requiritur quod significetur nomine oportuno, hoc est nomine concreto nullo subit, et abstracto si est accident. Quod ut erit per se, nam erit per accidens caret unitate predicamentali. Quod ut futurum, et ideo excluditur Deum a predicam substantis. Quod ut reale, et non rationu. De nequa necessarium est quod sit totum, et completum, unde partes quae ta le excluduntur a predicam. ha sunt conditiones communitate assignatae omnes tamen non omnibus placent. Ad dictu colligitur predicatum de recte locabile in predicam necesse esse genus, speciem, et individuum, nam solum uti adaptantur numeratq conditiones, unde dixit quia talis est nequit directe in predicam locari, quia significatur per modum alteri adiacentis, partes tamenque modi substantis, et accidentis. Uq. mat, forma, subit, resit, unio, et inhrentia in nullo ponuntur in predicam, quia sunt entia incompleta. Circa numerum predicamentorum non fuit Philosophorum sententia. Communi autem cum Philosopho decem assignat, Videlicet, Substantiam, quantitatem, qualitatem, Relationem, actionem, passionem, Ubi, Sittum, quando, et habitum. decem autem hic numeru in hu carminibus clauditur.

Arbor, Sex, Sexus, fexuore, Refugerat, Vitor:
Auri, Cras, Stabo, sed Junuatu ero

Subor significat substantiam, Sex quantitatem, Sexus Relationem, Sexu qualitatem, Refugeat actionem, Uto passionem, Dici ubi-
 cationem, Exi quando, Stabo situm, et denique Unicatu habi-
 tum. Ige diximus entiu in decem predicam^{ta} potius in actualitate, qu^{am}
 in aliqua ratione solida fundatur, ceterum quia communi ut, haec co-
 muni ratione fundatur: Tot sunt predicam^{ta}, quot sunt suprema gene-
 ra: sed suprema genera sunt decem; ergo et predicam^{ta}. probatur
 minor: tot sunt suprema genera, quot sunt modi evendi: sed modi gene-
 rales evendi sunt decem; ergo, probatur minor: quodquid est Est per
 se substantiu ut Angelu, homo, Et, et constituunt unum predicamen-
 tum substantiu, Est est eni in alio, et sic est acciden, quod quia ma-
 confusum, et univerialiu dividitur in novem suprema genera Rela-
 ta, quia non est aliud genuu entiu, Upe completum, et paulatim de-
 currit temporu videtur, ergo. Dici: S tantum augmantia predi-
 cabilia; ergo tot debent augnari predicam^{ta}, nego conseq^{am}, nam uni-
 versalia, et predicabilia sunt modi Relatiu, quoru unum sequit
 multa, ut superioru inferiora. predicam^{ta} vero sunt suprema genera
 Relatiu predicabilium, et licet aliqua predicam^{ta} possint spectare ad Uni-
 cum predicabile, quia possunt sequere inferiora eodem modo, ut in
 omni accidenti patet, necesse tamen sunt suprema genera Unice
 diversa, ac per consequens tot constituunt predicam^{ta}, quot sunt gene-
 ra suprema.

Duput^o 3^a de Predicam^{ta} Substantiu^{to}

Quaestio 1^a Utrum Subit^a ponatur in predicam^{ta} in
Concreto, et in abstracto. Sectio 1^a Reductiva Dubium
et obiectione Solvuntur

Contra substantiaalia concretiva
 sumpta ponuntur directe in predicam^{ta}, indirecte vero si ponantur
 in abstracto. probatur ratione: Sola subit^a completa ponitur directe
 in predicam^{ta}: sed sola subit^a in concreto significata est subit^a completa;
 ergo solum in concreto significata ponitur in predicam^{ta}. maior est cer-
 ta, quia quod ponitur in predicam^{ta} debet esse eni per se completum
 in sua linea: probatur minor: subit^a solum est completa ut termina-
 tia per substantiam, quia subit^a est ultimum complementum substantiu;
 sed subit^a est terminata per subit^a et subit^a in concreto; ergo. antu
 patet 2^a pari assertioni, nam subit^a in abstracto est subit^a incompleta
 sed subit^a incompleta indirecte, et Reductiva spectat ad predicam^{ta} en-
 tium substantiu; ergo. Contra Obiecti 1^a: entia substantiaalia in abstracto
 sunt essentialiter completa; ergo. antu probatur: humanitas est essen-
 tialiter completa. constat enim esse mat^{er}, et forma completa; ergo =
 respondet humanitatem dici, et esse completam in linea naturae, quia
 cotulatur esse mat^{er}, et forma, hoc tamen non est completum proprium subit^a
 predicamentali, quia subit^a non dicitur completa in sua linea, nisi a
 subit^a, quae est ultimum actiu illu, quia quilibet Se in tantum est per-
 fecta,

et completa in quantum est in actu proprio illius, quia communi-
ter dicitur quod unumquodque est perfectum in quantum est in actu

Dicitur: quod positum esse in predicam^{to} debet a subiecto predicand^o.
ergo idem debet esse completum in linea natura, antequam probatur: quod po-
nitur in predicam^{to} predicand^o ab omni eo, quod idem ipse in individuo con-
venit: sed subiectum idem convenit nat^o in individuo; Ergo. = nego antem.
ad prob^o concessa maiori, ditingo minori: subiectum essentia concedo: negata
nego: subiectum enim in predicam^{to} non dicit subiectum essentiam, quod con-
tinet unum in individuo esse, et ab omni alio divinum: sed idem dicit
subiectum negatam, cuius effectus formalis est reddere subiectum incommuni-
cabilem alteri, tanquam inposito. Obijerit 2°: anam positum directe in pre-
dicam^{to} subiecto: sed anam non est subiectum completa; ergo. probatur minor: ani-
ma predicatur in quid incompleta: sed quod predicatur in quid incompleta
non est subiectum completa; ergo. Confirmatur: anam est communicabile ho-
mini, et leoni: sed subiectum completa non est aliis communicabile; ergo. =
Concessa maiori, nego minori. ad prob^o constat ex logica tractatu 2°.
disput. 1^a quod anima esse totum potentiale, et quod completum secundum
quod dicitur inquit, in qua acceptione locatur in predicam^{to}. ad confirm^o con-
stat similiter ex ibi dictu animam esse communicabile homini, et aliis spec-
ieb^{us} tanquam sibi inferioribus, et tanquam partibus obiectivis, et potestatis
est tamen illi incommunicabile tanquam inposito, quod est proprium sub-
iecti completi metaphysice. Replicabit: subiectum incompleta, et in abstracto est
predicabile predicacione logica, et superiorum de inferiori. Vg. humanita
est animalitas; ergo subiectum incompleta est totum potentiale: sed totum po-
tentiale ponitur directe in predicam^{to}; ergo = ditingo antem: est predica-
bile ut quid incompleta ponitur, et pro expreso concedo: ut quid com-
pletum, et ut quid incompleta negative nego. arguatur ergo predica-
bile ut quid completa affirmans subiectivam incompleta idem pertinet ad
hoc predicam^{to}, quatenus ad hanc reducitur: homo est animus, quia ut con-
stat ex antecedenti quatuordecima, sola entia completa in linea lo-
cantur directe in predicam^{to}.

Invenitur: etiam dicitur predicatur ut quid,
completum, et ut totum potentiale; ergo collocari debet in factu: dicitur
dicitur non collocari in factu, quia licet sit totum potentiale, et superius ad
subiecta inferiora, significatur adiective, seu inquam. et ideo enclauditur a
facta linea, quia in illa idem collocatur cum in qua completum ab-
solute, et significatur nomine exprem^{te} completionem, et independentem.
ut ex traditu^o sequi constat, conuabit quodammodo memoriam. Respon-
dendum est logicis disputationibus.

Questio 2^a utrum Deum, et Optimum
Dicitur ponantur in predicam^{to} subiecto. Sectio 1^a duplici questione

Resolutur Dubium. Axioma 1°: Deum Optimum maximum non ponitur
in predicam^{to} subiecto. Et contra aliquos recentiorum. Expres^o quod traditum
a Patre Augustino libro 1° de cognitione Veri Capite 3°: per hanc verba:

Augustinus manifeste probat nullum predicam^{to} proprie Deo conuenire: quia di-
uina subiecta in nullo predicam^{to} ponitur: idem docet Patrum n^o Anselm

Anselm.

in Monologio Cap. 26 per hęc uerba: Inomodo qui sumatur naturam
in aliarum substantiarum tractatu contineri intelligit, quę nec in glie-
ru subit se diuidit, nec in unum, cum aliqua alia per euentus com-
municationem se colligit? Ad hac auctoritate hęc effeas deducit Ratio:

quod non est intentionaliter diuibile in plures subitas, nec potest flexi inten-
tionaliter unum cum alio, non ponitur in predicam^{to} subitę: subit^a diuina
est huiusmodi; ergo maior patet, quia quod non est diuibile intentiona-
liter, nec intentionaliter unum obiecti. Uniuersum, nec genus, nec speciem
minor ponitur a Pat^{re} nro, qui peculiariter docet de Diuina nat^e quod
non sit diuibile, et qd non potest cum alio flexi unum; sed hoc intelli-
gi nequit proprie in sensu phisico, quia hoc est commune omnibus na-
turis; ergo. Ratione etiam probatur minor: nat^e diuina est metaphi-
sice unplex; ergo. Vltimus uadetur conclusio Ratione communi:

Deus est infinitus in omni linea; ergo non ponitur in predicam^{to}. proba-
conseq: quod ponitur in predicam^{to} subitę clauditur nisi terminu, et ali-
quum per seipsum non includit: sed infinitum in omni linea a nulli clau-
ditur terminu: unde Iustinianus loquens de Deo, dicit: angusta est
domus predicam^{ti}, quę tantum hospitem capiat; ergo. Confirmatur. De-
us est de linea actu puri; ergo non ponitur in predicam^{to}. probatur con-
seq: quod ponitur in predicam^{to} componitur metaphisice ex genere, et de-
flex^a; sed actu puri nequit componi metaphisice ex genere et de flex^a; q.
probatur minor: compositio metaphisica exigit quod genu possit con-
cipi simpliciter ut potentiale: sed actu puri non potest fieri
ut in ipis aliquid concipiatur ut potentiale; ergo. Axioma 2. Notu Dni,

ut individuum natę huius directe ponitur in predicam^{to} subitę. Ratione
probatur: Notu Dni est individuum natę huius uniuersi participant
omnia illius predicata: sed omnia individua natę huius collocantur
directe in predicam^{to} subitę; ergo. minor ut certa, et maior probatur:
Notu Dni cum Uniuocatione est homo, animu uiuens, corpus, et
subit^a, nam est eiusdem speciei cum ceteris hominibus; ergo.

Soluentur Argum^{ta} =

Argum^{tu} 1° est Augustinus, et alij Patribus aixerentibus quidam predi-
camenta scilicet substantiam, Relationem, et actionem dici proprie de Deo
ergo Deus ponitur in his predicam^{to} = Respondeo omnia innumerata
proprie de Deo conuenire, non tamen proprietate Uniuoca, quę imper-
fectionem sapit respectu Dei, sed analogę analogę proportionali-
tatu proprio; quatenus ita predicata proportionaliter conueniunt
cum Diuino. unde dum alij dicunt aliqua predicata esse genera
ad Deum et creaturę non intelligunt: he genere proprie, et stricte
sed de genere ut significat analogę communem utriusq.

Argum^{tu} 2°: subit^a est commune Deo, et creaturę; ergo Deus
ponitur in predicam^{to} subitę. Si dico substantiam analogę esse commune
Deo, et creaturę, quia Deus est subit^a infinita, et imper^a predicam^{ti} et
creaturę, quod non conuenit creaturę, uniuersi subit^a completa et communis
Deo, et creaturę

+ completa +

non analogice; ergo Uniuoce. probatur minor: predicatum non
includit actu diuersitatem non est analogum: sed subit non includit
actu diuersitatem; ergo. probatur minor: subit completa non est pre-
dicatum transcendens defectum inferiorum, aliter quilibet defectus esset
subit completa: sed predicatum non transcendens non includit diuersi-
tatem: hoc enim ostendit et transcendens; ergo. Ad Argum. Respondo
Ratione et solutione data, ad probz. concessa maiori, nego minz. ad
eius probz. concessa maiori, distingo minz: subit completa non inclu-
dit actu diuersitatem creaturazum ut se concedo: creaturazum
a Deo, nego minz, et conseq. ad probz. distingo mai: non est predica-
tum transcendens defectum creaturazum inter se, concedo: defectus crea-
turazum a Deo, sub distingo: actus, concedo: passus, nego. Substantia
enim essentialiter includit diuersitatem Dei a creatura, quia subit
creata est necesse enim ab alio. Deum uero est essentialiter ab eis, unde
subit completa quantum uniuoce ut, respectu cuiuslibet subit creatz,
analogam tamen est respectu huius, et Dei. Obiicit 3°: compositio meta-

phica est compositio rationis: sed Deo non repugnat compositio rationis
ergo. probatur minor: Deo non repugnat distinctio rationis; ergo nec
compositio = concessa maiori, nego minz. ad probz. distingo antem: Deo
non repugnat distinctio rationis in ad quata concedo. ad quata nego an-
tem, et conseq. docent enim communiter Theologi inter predicata
diuina non dari ad quata distinctionem rationis, sicut mutua
exclusionem unius predicati ab alio, quia necesse est ad compositionem
metaphysicam = Si uultu dicite non omnem distinctionem rationis
sufficere ad compositionem metaphysicam, ad hanc ergo requiritur di-
stinctio rationis fundata in perfectibilitate actus et passus predica-
torum, quia in Deo non reperitur, solum ergo assignatur in Deo
distinctio rationis fundata in suma equa lentia, actualitate, et
perfectione diuinarum predicatorum. Dicei: datur defectus propria

perfectio subit diuina; ergo nulla est solutio: antem probatur:
subit diuina est enim actus; ergo actus est defectus propria perfectio
subit diuina = nego antem. ad probz. concedo actus, nego conseq. quia
actus est predicatum intus inclusum, metaphysice que identica
tam cum subit diuina, et ideo non est proprie defectus perfectio illius,
nam subit diuina est formalissime, et metaphysice est, et subit actus

Arguitur 2° contra 2^{am} conclusionem: Notum diuina ut homo
includit subit diuina: sed Notum ut includit subit diuina,
non ponitur in predicamento, aliter Deum poneretur in predicamento; ergo = con-
cessa maiori, distingo minz: ut, includit subit diuina, subit reha-
bente ut ratio formalis positioni Notum in predicamento, concedo minz: sub-
sit reha-bente per modum conditionis, nego minz. nam ratio formalis
ut Notum locetur in predicamento, et humanitas Notum subit uero est com-
plementum naturae summe, et conditio, sine qua non est locabilis in predi-
camento. Dicei; ergo subit diuina est completum in actum, ut nat^a
Notum diuina locetur in predicamento. ergo reductus ponitur in predicamento.

probo conseq: subit^{am} creata^a reductivè ponitur in gradicam^{to}: sed sub-
 it^{am} creata^a unice ut complem^{am} nat^{am} hum^{am}; ergo: conceda^{am} nego^{am} conseq^{am}
 ad prob^{am} conceda^{am} majori, distingo min^{am}: et complem^{am} pezie ordinat^{am}
 ad perficiendam nat^{am} concedo min^{am}: per acciden^{am} ordinatum nego
 min^{am}: Et enim maxima diver^{am} inter subit^{am} divinum perficien^{am}-
 tem nat^{am} hum^{am} Npti Dni, et inter subit^{am} creatam. Penim pezie
 solum habet continere suppositum Divinum, ineffabili vero modo, et
 exclusa omni imperfectione, complet^{am} etiam natam humanam.
 subit^{am} autem creata pezie ordinata ad perficiendam nat^{am} hum^{am}
 et ideo illa et extra^{am} et supra omne gradicam^{to}, h^{am} autem sedu-
 citur ad gradicam^{to} subit^{am}. Insuper: Humanita^{am} Npti et in gradicam^{to}
 cum subit^{am}, et non^{am} ipsum; ergo totu^{am} Nptu^{am} et in gradicam^{to}
 dicam^{to}; ergo et ipsa subit^{am}. Et secundum humanita^{am} in abstracto
 ponitur in gradicam^{to}. Respondes humanitatem Npti Dni subiter-
 tem locati in gradicam^{to}, subit^{am} se habente per modum conditionis,
 et non per modum rationis formalis, et ideo humanita^{am} ponitur in
 gradicam^{to} cum subit^{am}, quam subit^{am} ponitur in gradicam^{to}, quia idem
 est conditio ut Nptu^{am} ponatur: sic igni solum applicatu^{am} comburit,
 sed quia applicatio conditio est, et non ratio formalis comburibilia,
 igni comburit, quin ipsa applicatio comburat. Insuper: Nptu^{am} po-
 nitur in gradicam^{to} ut individuum completum, completionem se ha-
 bente per modum conditionis; ergo aliquid infinitum potest esse con-
 ditio ut se ponatur in gradicam^{to}; ergo infinitu^{am} non potest esse im-
 pedim^{am} ut se in gradicam^{to} ponatur = concedo ancti, distingo conseq^{am}:
 aliquid infinitu^{am} de formali, et pro expreio nego conseq^{am}. materiali-
 ter concedo conseq^{am}. infinitudo enim subit^{am} duam omnino de
 materiali se habet ad hoc quod Nptu^{am} Dni ut Veru^{am} homo, h^{am} enim
 optime salvatur sine infinitudine; unde in Nptu^{am} Dno de formali se
 habet subit^{am} ut complem^{am} naturam, et ut reddem^{am} illam personatam
 et alteri supposito incommunicabilem, de materiali vero quod sit
 infinita. Arguet^{am} 5° exione ut h^{am} propositio: Nptu^{am} ut creat^{am}; ergo
 Nptu^{am} Dni non est subit^{am} creata: sed sola subit^{am} creata ponitur in gradicam^{to}
 dicam^{to} subit^{am}; ergo. concedo ancti, distingo conseq^{am}: non est subit^{am} cre-
 ata ex^{am} supposito concedo conq^{am}: ex^{am} natura nego conseq^{am}. Similiterg^{am}
 distingue no sumptam. denomin^{am} enim creatia^{am} cadit supra suppositum
 qua propter Deo convenire non potest. ad hoc autem qd Nptu^{am} ponatur
 in gradicam^{to} necessarium est qd suppositum sit creatum, sed sufficit qd nat^{am}
 qu^{am} sit ratio formalis e^{am} in gradicam^{to} ut creata. Sequitur ex dictu^{am}
 omnem subitam creatam corruptibilem et incorruptibilem, materialem
 et immaterialem collocari in gradicam^{to} subit^{am} directe, indirecte vero
 collocari in illo dif^{am}, et modis substantiales reductivè.

2° Dignit^{am} 3° quid, et quatuorplex ut subit^{am} eui qd pro
 prietate Sectio 1^a divisione, et proprietate subit^{am} angu^{am}
 tia 2° Omnium pluribus subit^{am} acceptionibus qu^{am} ad metaphisicam
 non expectant

Subit^a 1° dividitur infinitam, et in infinitam. infinita nulli
 clauditur terminu ut Deus. finita est limitata perfectioni ut quilibet
 creat^a. Subit^a finita dividitur in completam, et in incompletam
 1^a ad aliud componendum non ordinatur ut homo. 2^a ordinatur ad
 aliud componendum, ut parte compositi substantiali, subit^a et exist^a.
 Subit^a completa dividitur in 1^{am} et 2^{am}. 1^a iuxta Philosophum est subit^a
 singulari. 2^a vero quilibet subit^a Universalis. nota subit^a 1^{am} subitari
 secundum, non tanquam subiectum in hunc, sed tanquam subiectum
 logicum, de quo 2^a predicari possunt. Quam subit^a completa creata
 dividitur in Corpoream, et in incorpoream. Subit^a incorporea est
 Spiritualis, potestque dividi in Varias Angelorum species. Corporea
 dividitur in celestem, et sublunarem. Celestem in fluxu caelo, et astra.
 Sublunarem in elementum et mixtum. Elementum in ignem,
 aërem, aquam, et terram. mixtum in animatum et in anima-
 tum. hoc in Varias terras, lapidum, metalorum, gemmarum que
 genera. animatum in Vegetabile, et sensibile. Vegetabile in Varias
 plantas. Sensibile in rationale, et irrationale. irrationale in Varias
 species, Quadrupedum, avium, et piscium, et rationale denique in fluxu
 homini.

= 6 =

Positu divisionibus, ad proprietatem deveniamus. Sed autem
 communiter numerantur. 1^a et non esse in subiecto in hunc, nec
 non in hunc. que convenit omni subit^a soli, et semper. 2^a et predi-
 cari univoce, que solum convenit subit^a 2^a predicamentali completi.
 3^a et 1^a subit^a significari ut hoc aliquid. 4^a vero ut quale, Equid
 logicæ, qua 1^a sunt subiectum, 2^a vero predicatum. predicatum sem-
 per est 1^a ut forma, subiectum vero semper concipitur ut subiecta-
 culum formæ. 2^a et non superare magis, et minus. Excluditur per
 hanc proprietatem augmentum intentionem, non autem intentionem
 unde una subit^a potest denominari maior, non autem, magis subit^a

1^a et quod nihil subit^a sit contrarium. intellige de con-
 trariis proprie dicti, de his scilicet, que sub eodem genere maxime
 durant, et ab eodem subiecto mutuo se expellunt, quia cum subit^a non
 sit in subiecto nihil potest subit^a expellere ab illo, proinde quod subit^a nihil
 est contrarium strictè. loquendo vero de contrarietate impropria
 sumptis pro oppositione, una subit^a potest alteri contrariari, ut forma
 vitali formæ. Cadaveris. 6^a denique est quod sit susceptiva contra-
 riorum in eodem subiectum modo est calidum, modo frigidum, mo-
 do album, modo nigrum. Huiusmodi dubitamus per quod constitu-
 atur subit^a, nec numeratur contra positum ad accidens, nec numeratur
 pro subit^a completa, et predicamentali. in quo dubio maxime dicor-
 dant authores, Omnino vero illorum opinionibus apud Emin. de aliqui-
 bus videndum, frequentiori proponam, et impugnabo, propriam que
 mentem cum communiori modo loquendi aperiam.

Thom:

August.

Subit^a incommuni non constituitur per substantiam accidentibus, nec per negationem erendi in alio. 1^a pari probatur: prout intelligitur substantiam esse constitutam, quam substantiam accidentibus, Et illa Negativa: sed constitutum substantiam est quod intelligitur iniqua; ergo substantiam accidentibus non constituit substantiam. minor est communis, et maior patet, quia substantiam acceptibus accidentibus praerogatur constitutum in suo esse proprio ad negationem. Confirmatur: constitutum substantiam incommuni debet convenire omni substantiam; sed substantiam accidentibus non convenit omni substantiam, nam Deus subit^a est, et accidentibus non substantiam; ergo.

2^a pari probatur eadem ratione: constitutum substantiam est quod intelligitur iniqua tanquam praedicatum predicare omnia alia substantiam: sed hoc non est neque; ergo minor patet, nam omni neque entium positivum fundatur in aliquo positivo: sed prout intelligitur ratio positivum fundatur quam ratio fundatur; ergo. Confirmatur: subit^a est erogativum: sed tantum positivum non constituitur per negationem; ergo. Dicit illam negationem talem dici in modo manifeste, et non quo ad rem non existentem, non autem inquirimus quid sit hoc significatum positivum. De hoc enim procedit questio Ansero 2°: subit^a in communi et ut con-

Thom:

tra posita accidentibus constituitur per essentiam^{am} per se, independentem a subiecto iniquum: id docet D. Thomae in d. distinctione 1^a quod 1^a dicitur: Subit^a est ens, cui debetur esse per se, et non in alio. Ratio id dicitur: ens in communi constituitur per ordinem ad erendum. Et mutandum; ergo tale ens per ordinem ad erendum modo ubi proprio: sed modum erendi per se est proprium substantiam; ergo. Confirmatur: subit^a constituitur per oppositum immediate accidentibus: sed accidentibus constituitur per esse in alio iniquum, ergo subit^a per esse per se.

Ansero 3°: subit^a completa constituitur per essentiam^{am} sui per se independentem ab alio tanquam a subiecto. probatur: subit^a completa constituitur per id per quod difert ab incompleta: sed hoc est esse per se independentem ab alio tanquam a subiecto; ergo. probatur minor: subit^a completa difert ab incompleta per id, quod illa huic superaddit: sed completa unice superaddit incompletae esse per se, independentem ab alio tanquam a subiecto; ergo. probatur minor: omni subit^a incompleta existit per se independentem a subiecto iniquum; ergo. Confirmatur: subit^a redditur completa per subit^a: sed per subit^a unice habet esse per se independentem ab alio tanquam a subiecto, nam pro priori ad subit^a independet^{am} ab alio tanquam a subiecto iniquum; ergo.

Solventur Argum.

Contra 1^{am} 1^{am} conclusionem ne argui: subit^a dicitur arbitando accidentibus; ergo per substantiam accidentibus constituitur = 1° nego anti nam Deus subit^a est, et accidentibus non substantiam. Vera ergo substantiam etc. mologia traditur ab Augustino libro 1° de Trinitate Cap. 2° ubi: nec ab eo, quod est esse apelatur ens, ita ab eo quod est substantiam subit^a dicitur

August.

Deinde omnino aucti nego conseq^{am}. nam multoties nomen et
mologia sumitur non ab ^{est} sed ab aliqua noxiōe proprietate, ne
Deperitio dicitur ab exitu Deperitans, quoniam per illum constituitur.
sic igitur subit^a potest dici ambitando, quantum non sit nisi aliqua
proprietate, quae doct^a applicari debet pluribus alijs argum^{tu}, quae in
nominis origine fundantur, et nullus uert precij, si aliunde non
roborentur. Dicitur uero subitare actualiter accidentibus ut pro-
prietati subit^a, non autem subitare radicaliter, et in aptitudine. Ergo
subit^a potest constitui per subitare radicaliter. patet conseq^{am}. quia
dicitur proprietatem et quia met euentia in primo nego conseq^{am}. quia
licet radix proprietatem pondit in quatuor radicaliter dicitur tunc
Virtualiter a praesens, prout enim intelligitur est uia quam ut
radix proprietatem, unde licet subitare radicaliter constituat subit^a
In eue natus non tamen sub conceptu euentis. deinde falsum est sub-
tam constituitur aduc inesse natus per subitare radicaliter accidentibus
nam diuina subit^a accidentibus non subitat. Tandem omnino conseq^{am}
nego in subit^a debito modo explicari per subitare radicaliter non
potest. quia conceptu radicali proprietate et ualde confusum, ideo que
debet explicari quid sit illud esse radicaliter, quid sit subitare radicaliter.
sic licet homini est ut radix subilitatu, non bene explicatur per subitare
radicaliter. quia aduc ferat explicandum quid sit radix illa. quia propter
licet agnoscamus diuina attributa, et quae plures proprietates naturam aduc
tamen inuidamus incognitione et explanatione euentiarum, quoniam ex-
plicemus illa per conceptum radice simpliciter, et uide prolatum.

Argui contra 2^{am} conclusionem: subit^a constituitur per ali-
quid super additionem entis: sed hoc nequit esse aliquid posituum; ergo
per negationem, probatur minor. si aliquid posituum quod super addi-
tum, foret entis ens: sed hoc nequit dici; ergo. argum^{tu} manifeste con-
uincit accidere etiam constitui per negationem, ad illud ergo iam con-
tat ea dictu entis nihil progre super addi, illud ergo posituum entis
super additum, non est quoddam entis diuina, sed expressio particulari
entis, per quam diuersimode explicatur: unde in definitione subit^a bi
ponitur ens, diuersimode tamen expressum. Dicitur accidere euentialiter
est ens in alio: sed subit^a euentialiter non est accidere; ergo subit^a euenti-
aliter non est ens in alio; ergo constituitur euentialiter per negationem
entis in alio: replica haec punitur radice est ut in hac patet dicitur euenti-
aliter est in alio: sed homo euentialiter non est leo; ergo euentialiter
non est in alio; ergo homo constituitur euentialiter per negationem
in alio. in forma concessa maiori, dicitur ergo minori: non est accidere
euentialiter illud concedo: euentialiter constituitur ergo. debet enim
euentialiter est quid posituum oppositum accidenti, est ergo quid pos-
ituum, est quo euentialiter inferitur non esse accidere. Argui contra
2^{am} questionem: constitutum subit^a nec diuinitu potest conuenire
accidenti: sed esse per se independenter a subiecto in ignoni diuinitu con-
uenit accidentibus eucharystici; ergo subit^a ut accidenti contrapone

non constituitur per se peise independente a subiecto in hgnoni^{am}
 Concedo maiori ditingo min^{am}: esse peise secundum propriam essentiam
 nego min^{am}: contra $\bar{E}$ inq^{am} propriam essentiam concedo min^{am}, et nego
 Conseq. constitutum subit^{am} est esse em, est debet esse per se, esse
 em essentia essentialiter esse per se, qd nec diuinitu potest communi
 cari accidentibus: unde accid^{am} accidentia non secundum propriam
 essentiam sed inq^{am} illam essentia peise Arguit 1° contra eandem con-
 clusionem: forma materiale igni vs. et ligni sunt in mat^{am} tanquam
 in subiecto in hgnoni; ergo est subit^{am} probatur antem: esse in alio in hgnoni
 est recipi in alio, ab illo qd dependere in esse peise, et conseruari: sed forma
 materialia recipiuntur in mat^{am} ab illa qd dependet in esse peise, et conser-
 uant; ergo. Confirmatur 1° subit^{am} vno, et emt^{am} essentia in com-
 p^{am}to; ergo per se non essentia. 2° Deu, et n^{am} positum creatum sunt
 in linea subit^{am}: sed non essentia esse per se, quia nemo essentia id quod
 essentialiter includit; ergo. Ad 2^{am} nego antem ad prob^{am} ditingo

may: ab illo qd dependere, tanquam a subiecto in hgnoni, concedo: est
 quam a subiecto informationi, nego may, et ne est maiori, nego conq.
 Ut solutionem capiatu aduertit ditingo subiecti in hgnoni, a
 subiecto informationi. difert enim subiectum informationi a subiecto
 in hgnoni, quia subiectum informationi est peise, et essentialiter incom-
 pletum in linea substantiali, et consequenter per se, et primario or-
 dinata ad componendum totum substantiale per modum partu. nam
 quilibet parti substantiali per se ordinatur ad totum, cuius est natura
 utraque parti. Subiectum vero in hgnoni, n^{am} subiectum in quo accid^{am}
 in hgnoni, n^{am} ut subit^{am} completa, n^{am} incompleta, nequit per se primario
 ordinari ad componendum concretum accidentale; t^{am}o, quia peise pri-
 mario ordinatur ad perfectionem substantialem n^{am} debetam in propria
 linea, t^{am}o etiam, quia concretum accidentale est conceptu suo est
 subit^{am} imperfectum, unde concretum accidentale n^{am} subit^{am} incompleta or-
 dinatur a mat^{am}, cum scitur quilibet mat^{am} ut subit^{am} incompleta or-
 dinata peise ad componendum subit^{am} cum forma totum substantiale,
 inde essentia, quod forma substantiale non dependet a mat^{am} tanquam
 a subiecto in hgnoni sed tanquam a subiecto informationi, n^{am} tanquam
 a comp^{am}te peise ordinata ad componendum totum substantiale.

Dicit: quod essentia in alio non essentia peise; sed forma
 igni essentia in alio; ergo non essentia peise = ditingo may: quod
 essentia in alio, in hgnoni, concedo: informationi, subditingo: non essentia
 peise ut quod, et complete, concedo may: ut quo, et incompleta, nego may.
 sic ditingo may, et nego conseq. Solum ergo n^{am} positum, n^{am} subit^{am} con-
 cretue accepta essentia peise, ut quod, quia solum n^{am} positum est id quod
 essentia, cetera vero, quae constitunt n^{am} positum substantiale, essentia per
 se ut quo, incompleta, et partialiter, et modaliter, per quod patet ad
 confirmationem. Dicit: essentia peise ut quo non est proprie essentia peise;
 sed constitutum subit^{am} debet proprie conseruari omni subit^{am}; ergo.

dicimus ^{am} nobis constituitur per esse per se precipiendum a quo, et quod, ^o sua
 per esse per se, cui repugnat infirmitas, quod proprie conuenit omni nobis
 per se constituti, sive hoc conuenit ut quod, et complete, sive conuenit ut quo
 et incomplete. ad ^{am} 2. conuenit concedi maiori, ut quo magis: non exigunt
 nisi per se concedi: logica nego magis: hoc enim fundatur in conuenientia
 essentiali, cum predicato exacto, sive iudicato, per se vero fundatur in
 potentialitate, et distinctione, et sic cum dicimus quod nobis conuenit esse
 per se, intelligendum est de omni logica, hac enim omni quolibet se
 conuenit sua predicata essentialia. Arguitur contra ultimam conclusionem:
 anima rationalis separata a corpore est nobis completa; quia est per se ubi
 sicuti: sed anima est pars hominis, et est in illo tanquam in supposito: ergo
 nobis completa non constituitur per esse per se ad quod requiritur nisi in
 alio tanquam in supposito: nego magis, quam non conuenit inclusa pro
 quia nobis solum complet simpliciter nat, quando communicatur nobis
 iam complet, et in uia nat, quod non conuenit animae separatae, hinc enim
 ut pote pari in sua nat non est completa in uia nat, unde non dicitur homo,
 sed anima, non est suppositum, sed est suppositum.

§ Augustinus ^o Quid addat nobis supra naturam
sectio 1a ^{na} promittuntur aliqua, et reflexionem

habemus in superioribus nobis in ratione tali ultimo corpore
 re per nobis. ad cuius captionem necessarium est dicere quod sit nobis
 sive suppositum, sive quod addat ad nat, quam complet. pro quo scilicet
 oportet quod si nobis communicatur nat, rationali: ^{na} Quia nat
 Leonius, tunc resultat ego nobis, et nat concretum quod dicitur in
 suppositum, sive communicatur rationali, concretum resultanti dicitur
 persona, et ideo Unum suppositum a persona distinguitur est per naturam
 cui nobis communicatur. Unde suppositum est nobis completa incom-
 municabili alteri tanquam supposito, persona uero est rationali nat
 individua substantia, sive rationali nat et incommunicabili est.
 Unde colligimus quod omnis persona est suppositum, quomodo non omnia
 suppositum ut persona. ^{am} Aduertendum etiam est quod non est idem
 nat esse individuum absolute, ac esse nobis talem, sive suppositum
 nam Verbum Divinum assumit nat suam individuum, et non
 nobis talem. unde definitio personae intelligitur est de rationali natura
 individua quod nobis secundum quod est principium quod operationum
 rationalium, quod habet a nobis, secundum illud actionem sunt
 suppositum. Alii suppositum dicitur inpropietate an nobis, sive su-
 ppositum distinguitur a nat. et Verbum ut aliquid positum
 et negatum. Circa quod ^{am} sententia defendit nobis nihil reale
 addere supra nat, sed unice ab hac distinguere personam, et eo
 modo significat quatenus nat significatur ut habita assumpto, et
 suppositum ut habere naturam, in hac ergo sententia homo est humanitas

197
significata ut haberi, et humanitati est homo significata ut habita:
ut Durandus, Ochamus, Bachonius, Anselmus, et alij antiqui. Vnde
ut subit^{am} addere supra nat^{am} negationem Unionis cum alio. in hac
ergo sent^a non est aliquid positivum, sed pura neg. ut subtilis Doctor
cum suis discipulis. et alique recentiores. Sicut, cum Magistro Sisto.
I^a docet, subit^{am} esse modum positivum. Realiter autem anat^a. et
communis Theologorum, et Philosophorum sent^a.

1^a Conclusio

Subit^a distinguitur anat^a non solum in modo significⁱ, sed Realiter
potest firmari. hęc conclusio pluribus Sanctorum Patrum Testimonijs
quos plena manu adducit Emin^{issim} Cardinali de Beauguere. Illi tamen
obicitur causa omnium, probatur conclusio Ratione communi est
muni incarnationis denotata: Separatio Realis quo ad entitatem
est argum^{um} eadem distinctioni Realis: sed entitas subit^a separa
ta Realiter anat^a, ergo. probatur minor. in N^o D^o erunt
ita nat^a hum^a: sed non erunt entitas subit^a creat^a, alia erunt
in N^o duo person^{um}, quod damnatum fuit in concilio Ephesino con
tra Nestorianos; ergo. Respondet Durandus non esse in N^o D^o dua
person^{um}, quia nat^a hum^a unita Verbo Divino non concipitur ut ha
berem, sed ut habita, unde solum est unita in esse nat^a, et non in
esse person^{um} = Contra ait: divinitas in modo significⁱ non tollit iden
tatem Realem nat^a hum^a cum Supposito: sed Verbo Divino vere, et Re
aliter unita est nat^a hum^a; ergo et Suppositum. 2: Suppositum et al
quid positivum in se identificationem cum nat^a: sed Verbum assumpt
totum, quod in se est nat^a hum^a; ergo et suppositum. 3: Subit^a non
distinguitur anat^a nisi in modo significⁱ. ergo in se significata ma
nent in N^o duo supposita, et duo nat^a: sed secundum Ver^{um}, et in
se hoc est error Nestorianus; ergo Durandus non distinguitur a
Nestorio in se affirmata, sed solum in modo affirmata.

Dicit licet Relatio non distinguitur a suo fundam^{to}, hoc
non denominatur Relatum, usque dum ordinatur terminis essentibus; q
uo subit^a non distinguitur anat^a, nat^a non potest dici person^{um}, in
positum et subit^a, in non significatur ut haberi. conclusio antea, nego
conseq^{am}. quia cum Relatio sit necesse in ordine ad aliud, ad denominationem
Relati necesse videtur aliud, nimirum terminum: ceterum denomi
nabitentem, suppositi, et person^{um} non est in ordine Relativo, sed absoluto.
unde posita subit^a, necesse datur denominationem person^{um}, et suppositi.

Ad supra posita Ratione iniquaturam etiam Scoti sententia:
nam subit^a addit supra natam aliquam perfectionem positivam: sed
neq^{ue} unioni cum alio non est perfectio positiva; ergo. probatur maior:
person^{um} Verbi Divini nihil in N^o D^o minus person^{um} creat^a; sed
non nihil solum aliquam negationem; ergo. Videtur: si subit^a non

conuict in negatione, dum Patres Ephesini contra Nestorium definiunt non manuum personam creatam in Verbo Dno, posita unione ad Verbum definiunt non manuum negationem Unioni, posita unione: sed hoc auctorem ut pote nimis Periculum, nec negari a Nestorio poterat, nec auctoritatem videlicet Canonis conciliaris; ergo Subiit non addit supra naturam negationem Unioni. Denique impugnantur opinionem agens ratione philosophica: subiit conuict in eo quod suppositum addit tunc sed nihil addit naturam perfectionem positivam. Realiter anaxi dicitur, ergo suppositum non conuict pro formali in negatione unioni cum alio, nec in natura hoc illo modo significata. pro natura minor: suppositum addit supra naturam ultimam perfectionem in linea nobilitatis: sed ultima perfectio sine ultimo completum subiectum, non est pura neg, quia ultima perfectio substantiatur et de genere nobilitatis, deinde est sicut anima ditione reali, aliam igitur esse perfectiorem ipsam, et a se ipsa perfectiora; ergo. Conuict ergo quod subiit est perfectio positiva Realiter dicitur anima, est ergo subiit modum positivum ultimo terminari, et completum naturam; Nam quod reddere incommunicabilem alteri tantquam inopio. hoc est dictum sequentia. breuiter tamen inuenta: nobilitas creata est participatio nobilitatis diuinae: sed illa conuict inopio; ergo et creata. quod ut modum patet, nam idem est complementum substantiale; quod reddat naturam incommunicabilem alteri ut inopio probatur: quia ultimam completum essentialiter tale non admittit aliud completum eundem lineam, aliam non est ultimam essentialiter; ergo.

Soluentur Argum.

Damasc. Arguitur 1° pro na Scoti et Durandi: Sed Damasceno libro 3° cap 6 dicente Verbum accepit quid quid in humanitate plantaret: nunc nec: sed subiit non audivit; ergo non est quid positivum; Et solum hoc modo significat differt a natura. Confirmatur: non fiat per incarnationem sanatum id quod a Verbo non fuit assumptum: sed suppositum non fuit assumptum; nec Redemptum et sanatum = felicitatem Damasceni intelligi debet de his, qui pertinent ad naturam, non autem de nobilitate. ne enim ipse docet libro 2° de fide Cap. 3° dicenti: id est dicitur frangi haereticum est quod natura, et suppositum idem esse personam habentem = ubi aperte statuit distinctionem suppositi, sine nobilitate a natura. ad Verbum quod totus homo fuit sanatus, et Redemptus ab homine Deo, quia tota natura fuit assumpta sic enim significatur quod homo iustificatus pro peccato, et quod homo per hominem ut liberatus. Arguitur 2° ex Thomae 2° 2^a 2° quod

Idem. 3° dicitur: id est dicitur frangi haereticum est quod natura, et suppositum idem esse personam habentem = ubi aperte statuit distinctionem suppositi, sine nobilitate a natura. ad Verbum quod totus homo fuit sanatus, et Redemptus ab homine Deo, quia tota natura fuit assumpta sic enim significatur quod homo iustificatus pro peccato, et quod homo per hominem ut liberatus. Arguitur 2° ex Thomae 2° 2^a 2° quod

Thomae = 3^a ait 3° dicitur: forma, quae non est receptibilis in materia, de qua subiit per se ipsam inuadit. Item in his quae non sunt compositae ad materiam, et forma non differt suppositum a natura =

Respondet Thomam asserere formas spirituales esse per se subsistentes, et individua lato modo, hoc ut independentes a mat^a, non autem iterum per se propriam subsist^{am}. sic Thomasz docent formas consistere per se, non quia illa illorum forma non distinguatur ab ent^a, sed quia consistit in propria forma, et non mat^a.

Arguet 3° pro Div^o:
 Subsist^{am} distinctio rationis inter nat^{am}, et subsist^{am}, ut assumpta a Deo nat^a h^{um}, non assumpta subsist^{am}: ergo, in Verbi incarnatione non probatur distinctio Reali^{am} inter nat^{am} et subsist^{am}: antequam probatur: personalitas Verbi unitiva humanitati non unita immediate nat^a divina: sed ad hoc sufficit distinctio h^{um} inter nat^{am} divinam, et Verbi per sonalitate^{am}; ergo simili modum est de nat^a h^{um}, et personalitate eiu^{am}. Instat argum^{um}: nat^a divina ultim^{am} immediate unitiva humanitati, quia identificatur cum per^{sona} immediate unita; ergo subsist^{am} creata licet mediate unita personalitati Verbi propter eandem rationem.

Nego, antequam, ad prob^{am} concedo antequam, nego conseq^{am}, et paritatem tunc quia in creatu non debemus admittere aliqua incomprehensibilia similitudine, in qua Verbum divinum generatur et ei non generatur. persona immediate unitiva humanitati, et nat^a identificata non unitiva immediate, opus enim admittere in creatu hoc mysterium si semel assumpta nat^a, non arumeretur esset identificata: tunc etiam quia personalitas Verbi unitiva humanitati immediate, et nat^a divina mediate, unde hic nulla datur Reali^{am} separatio. cogitum generationis Verbi, nec mediate unitiva subsist^{am} creat^{am}, datur ergo Reali^{am} separatio entitativa, ac proinde Reali^{am} distinctio.

Arguet pro II. Scoti:
 Effectus formalis subsist^{am} est reddere natam incommunicabilem alteri tanquam supposito: sed hic effectus est formaliter negativus; ergo subsist^{am} solum addit ad nat^{am} negationem, et in alio negatio. = distingo magis: et reddere natam incommunicabilem alteri positiva concedo magis: negativum tantum nego magis: et distingo minus: hic effectus est negativus, et modo manifeste concedo: in se nego. nat^a enim est Reali^{am} completa in se subsist^{am} per subsist^{am}. et ratione huius perfectionis positive venit unione cum alio, sufficit q^{ue} negationem communicabilitatis.

Inurgit Scoti: effectus formalis subsist^{am} est quare negativus; probat assumptionem: nat^a h^{um} D^{omi}ni nulla caret perfectione positiva ipsi debita: sed caret subsist^{am} creata; ergo effectus huius non est quare positivus, sed quare negativus = Omnia constant^{am} negat magis, quod ne probatur: si nat^a h^{um} D^{omi}ni caret aliqua perfectione ubi debita, est illa privata, appetit illam, et est Violenta nam quilibet rei appetit perfectionem ubi debitam: sed nat^a h^{um} D^{omi}ni non potuit esse Violenta, ergo: instat nec omni nat^a appetit completum naturale ubi debitum; ergo nat^a h^{um} D^{omi}ni negationem univ^{am} cum D^{omi}no, est ergo Violenta.

Nego autem ad probam duntaxat magis: nulla caret perfectione formaliter nego magis: equivalenter concedo magis. similiter duntaxat minus. quia subiecta diversa equivalentur modo perfectioni subiecti creati et nego conseq. igitur appetitu in natu, et naturali natu hominis imperfectionem subiecti propriam, perfectione satiatur, per subiectum divinum, aqua, modo excellentiori accipit quod quod ipi adveniat a propria subiecta: unde dicimus quod omni appetitu sine in natu, sine elicitu tendit in propriam perfectionem formaliter et equivalenter, et sic qualibet potest satiari: sic magis appetitu inato. appetit omnia formaliter, non tamen vero animus beatus inamovibiliter, illa non appetit propter eandem rationem. Argue contra ultimam conclusionem: subiectum non constituit naturam incommunicabilem alteri, ut supposito. Ergo non bene explicatur effectu formali subiecti. autem probatur: tunc quia subiectum est propria natura et modum communicabile: sed modum communicabilem naturam non reddat naturam alteri incommunicabilem, quia nulla forma proprie effectum in ipsa non precontentum; ergo. tunc etiam: quia Vas aquae continet individuum in se subiectum: sed hoc est alteri communicabile, ut experiri possit; ergo. tunc denique quia natura divina est supposita, et subiectum per subiectum Patris: sed hoc est communicabile Verbo, et Spiritu Sancto; ergo.

Ad Argum. nego autem ad probam dico subiectum communicari naturam ut subiecto informationis, et non ut supposito, quia subiectum incommunicabile est alteri supposito, unde natura dat effectum, qui habet. ad 2. dicimus aquam Vas non posse facere cum alia compositionem elementalem, quae fit eo actu, et potest, sed unice compositionem integram homogeneam, quae convagat eo actu, et actu per accidens unum, et contrariatum. ad 3. dicimus naturam divinam terminatam per subiectum Patris esse communicabilem abstractivum, non vero concretum aliam non solum naturam, sed suppositum communicativum filio, et Spiritu Sancto, quod Veritati contradicit.

Replebitur natura humana terminata per subiectum. Ipsi est ulterius terminabilis per subiectum Patris, et Spiritu Sancto, ut cum D. Thoma docent communiter hominibus; ergo subiectum non habet sibi aliam naturam incommunicabilem alteri supposito. si statim aperit Patris non habet sibi negandi autem. nam Sanctus Doctor aperte docet naturam creatam non posse simul terminari pluribus personarum Divinarum. ad hunc tenentur Thomistarum secundum mentem Thomam reddenda est solutio concedendo autem, et duntaxat conseq. subiectum creata non reddat naturam incommunicabilem alteri supposito nego conseq. subiectum divina per se ipso illam et cum Emin. Dno de Aquino illam subdistingo: alteri supposito intractato. hoc est eandem naturam concedo: alteri supposito extraneo: hoc est aliter naturam nego. Dicunt ergo Thomae naturam subiectentem per subiectum creatum non esse terminabilem ad aliam divinitatem per aliam subiectum. quia subiectum creata

147

terminat quantum potest terminare, et quantum nat^a terminabilis est, subit^a uero diuina non terminat quantum potest terminare, quia cum sit infinita in termin^{do}, potest ulterius alia terminare: in uera docent quod subit^a diuina terminat interu^u nat^{am} quantum et terminabilis, non autem extensiu^u, creata uero tan extensiu^u qu^o interu^u terminat nat^{am} h^{um}, quantum illam potest terminare, et sic terminari.

Arguitur ultimo: nat^a substantiali ut terminata per ess^{am} non eget ad ess^{am} utendum per se subit^a; ergo nec ad subit^a utendum per se; ergo ess^{am} suppositum nat^a illa cum ess^{am}, et u^o subit^a. Sic conie^{ct} scilicet ess^{am} h^{ic} qu^o ne probatur: nat^a illa ess^{am} per se ess^{am}: sed subit^a utendum idem est ac per se ess^{am}; ergo. Confirmatur: omni forma perfecte informata mat^{am} reddat illam incapacem ad informandum alterius form^{am} perfect^{am}; ergo et incommunicabilem alteri; ergo licet subit^a reddat nat^{am} alteri supposito incommunicabilem, hoc non est aliquid peccati^{ae} subit^a, et consequenter non recte explicatur nat^a illi. Argum^{um} supposit^{um} ess^{am} posse communicari nat^{am}, non communicata subit^a, quod impossibile est secundum omni^u Thomistas, quia ess^{am} et essentialiter ultimus actus entis, ac proinde debet reportare subit^a, et alio actu intermediario. impossibile etiam est casu in Uia aliorum, qui cum ess^{am} n^o Cardinali negant distinctionem realem inter ess^{am}, et subit^a, quo supposito repugnat communicatio ess^{am}, non communicata subit^a reddite cum ipsa identificate, casu tamen admiss^o, dicimus quod nat^a ess^{am} u^o subit^a ess^{am} ess^{am} per se, et non per se subit^a ess^{am} ess^{am} ergo per se ess^{am} partiter, non autem supposititer, et personaliter. Ad confirm^{am} dicimus solam subit^a reddere nat^{am} incommunicabilem alteri ut supposito, quia sola est ultimus actus nat^{am} in linea suppositi. omni^u autem form^{am} complet^{am} in sua linea reddunt mat^{am} incommunicabilem alteri form^{am} et alteri subiecto, non autem alteri supposito propter eandem rationem. unde confirm^{am} reperitur in aduersariis, ut clarius dicta patefiant: quia forma substantiali, equa^m U^o, est completa in sua linea, et est essentialiter actus su^u mat^{am} reddat mat^{am} incommunicabilem alteri form^{am} complet^{am}, et actus primo; ergo quia subit^a est actus ultimus subit^a in linea suppositi reddat illam incommunicabilem alteri subit^a, u^o supposito.

Tam^{en} ex dicto colligitur effectum formalem subit^a esse ultimo positus comple^{re}, et perficere nat^{am} in linea subit^a, illam q^uo proinde reddere positus incommunicabilem alteri supposito. etiam colligitur subit^a, et nat^{am} realiter modaliter distingu^{ere}, quia subit^a in propria acceptione non est, sed modus subit^a. Tandem colligitur contexta substantialia significare nat^{am}, et subit^a: si autem explicentur nomine nat^{am}: ut homo, et equus, significant in recto nat^{am}, et conotatiue subit^a, si uero explicentur uoc^e suppositi, subit^a entis, u^o per se, de conotato significant nat^{am}, et de formali subit^a entiam.

Dupl^a de Accidenti in Communi
Inq^uisio 1^a per quod constituitur accidenti in Communi
Sectio 1^a primum aliquibus referentur Sententijs

Accidenti in communi est ens ens, sive ens adueniens subiecto substanti-
aliter completo, ideo q^{uod} afficit subiectum, extra cuius est. accidenti so-
ludicitur in logicum, et q^{uod} huiusmodi, in ore^{am} autem solum agitur de phisico,
quod nihil aliud est quam ens haberi esse in alio tanquam in subiecto inhg-
renti. Accidenti phisicum dividitur in completum, et in incompletum.
completum est, quod in ratione forme accidentali est totum esse non ordi-
natum ut parti alterius accidentis. incompletum vero quod habet rationem
partis integranti respectu alterius accidentis, ut semper habet respectu pal-
mi, et calor ut duo respectu caloris ut quatuor. Nota q^{uod} accidenti phis-
ice incompletum potest esse metaphisice completum, dicitur metaphisice
completum accidenti illud, quod habet integram^{am} metaphisicam, cuius-
libet accidentis, quod directi locatur in predicam^o, ut quolibet qualitas,
et quantitas, unde accidenti incompletum metaphisice est illud quod est
pars metaphisice accidentis, differ^{entia} scilicet, et genu. Accidenti etiam potest
dividi in^{sum}, et^{um} ut subit^a, potest q^{uod} ulterius dividi in naturale, et in-
per naturale, in materiale, et spirituale, quorum nat^{ur} est nomina pro
nunc sibi liquet. Potest q^{uod} accidenti dividi imperfectum et in^o imperfe-
ctum. perfectum est forma accidentali^{um} vere perfectiori absolute subiectu,
ut quantitas, et qualitas. imperfectum, quod modus dicitur est modificati-
o^o composita, ut Seno. alij^{um} terminu^{um} ^{um} uocatur^{ur} vale. ^{um} vero modale.
Huiusmodi^{um} extra dubium est accidenti metaphisice consistere per inhg-
rentiam. sed cum hoc alia^{um} it^{um} actuali, alia^{um} radicali, et aptitudina-
li alia, relinquatur locu^{um} pro^o dubio, in quo antiqui Philosophi fide de-
tituti^{um} pugnant^{ur} pro actuali inhg^{renti}. Scoti pro radicali, et Thomi^{um} pro
aptitudinali.

1^a Conclusio

Accidenti essentialiter constituitur per inhg^{rentiam} aptitudinalem, sive^{am} ens
est in alio tanquam in subiecto inhg^{renti}. ut^{um} dicitur^{ur} conclusionu^{um} innotuit
primum, explicari debet. aptitudo ergo, ut^{um} dictu^{um} constat, alia^{um} est logica,
phisica alia. hoc importat^{ur} necesse^{um} esse^{um} predicati exacti, unde in hoc
sensu aptitudo ad^{um} sciendum in alio non constituit^{ur} accidenti in commu-
ni, quia certum est accid^{um} imperfecta necesse^{um} inhg^{rentem} actu. aptitudo
logica necesse^{um} importat^{ur} predicatum exactum. ideo q^{uod} nec^{um} in hoc sensu
constituitur accidenti per aptitudinem. nam certum est accid^{um} perfecta
actu existere in^{um} essentialitate^{um} sive actuali inhg^{renti}. Sensus ergo conclu-
sionu^{um} est aptitudinem, et^{um} emg^{um} inhg^{renti} praeiudicantem^{um} a phisica, et
logica constituitur accidenti in communi. Conclusio in hoc sensu explicata
facile^{um} madetur: accidenti phisicum in communi debet constitui per op-
positionem subit^a in communi: sed subit^a in communi constituitur per

aptitudinem, et ^{am} ergo ex uterque ² progredientem a phisica, et logica; ergo accidenti in communi constituitur per ^{am} ergo in h² progredientem a phisica, et logica. maior est evidens, quia in h² loquimur de accidenti incommuni contrapositione ad subit. ^{am} conseq. sequitur, et minor est dictu comunitate constat. Confirmatur: quod essentialiter convenit omni accidenti constituit illud: id aptitudo in h² progrediendi a phisica, et logica convenit essentialiter omni accidenti; ergo. minor conceditur loq. de accidentibus perfectu. de modalibus vero probatur: accidenti modalis necesse convenit aptitudo logica ad in h² progrediendi: sed aptitudo logica necesse contrahit aptitudinem progredientem a phisica et logica; ergo. **Urgatur:** accidenti modalis convenit necesse aptitudo ad evadendum: sed non ad evadendum per se; ergo in alio probatur maior: accidenti modalis essentialiter convenit entis essentialia: quia a^{am} modale est essentialiter ens: sed ² entis est aptitudo ad evadendum; ergo. **Dicit:** homo essentialiter est ens: sed ens ² non explicatur per aptitudinem ad evadendum; ergo = conceitum proximum, nego conseq. quia ^{am} est metaphisica explicari debet per genus proximum aptitudinis vero ad evadendum, cito essentialiter homini conveniat, non est genus proximum respectu illius, nisi consideretur in esse entis. accidenti vero in communi immediate dividit rationem communem entis, et consequenter aptitudinem ad evadendum: unde sicut hoc est immediatum genus ubiq., sic similiter est immediatum genus accidentis.

Unde inferri accidenti communissime acceptum, constituitur per aptitudinem in alio communitate etiam acceptam: si autem ad particularia accidentia attendatur, omnia important in h². ^{am} diversimode autem: quia accidenti perfectum potest ² phisice in h², non enim semper in h² ut patet in accidentibus Eucharisticis, quae manent nisi subiecto, accidenti vero modale, et imperfectum semper necesse in h², et ideo in h² potest, non potest a phisica, sed logica. unde hoc constituitur per aptitudinem, et ^{am} logicam in h². Illud autem per aptitudinem, et ^{am} phisicam.

Solvuntur objectiones

Arguetur 1°: aptitudo ad evadendum in alio est predicatum Relativum: sed accidenti incommuni non potest constitui per predicatum Relativum; ergo. probatur minor. accidenti dividitur in absolute et Relativum: sed accidenti absolute non constituitur per predicatum Relativum; ergo = d² magis. Et predicatum Relativum predicamentale nego magis: transcendentalia ² progredientem a transcendentali, et predicamentali concedo magis, et sic dicit minor nego conseq. ^{am} respectu predicamentali constituit determinatum predicamentum Relationis, ² ad aliquid, et ideo non potest constitui accidenti in communi. Relatio vero transcendentalis communi est omni entis accidentali, ² absolute, ² Relativa. **Dicit:** ergo aptitudo ad in h² est Relatio transcendentalis; ergo nequit constitui Relativum

judicamentalem = distingo consequenti: nequit constitui^{am} Relationem
judicamentalem secundum esse differentiale concedo consequenti: in esse acci-
denti communi nego consequenti. Relatio enim judicamentalis dicitur talis
in ordine ad nomen terminum, transcendentali vero dicitur in ordine
ad subiectum inherens, in ordine ad causam, et effectum, unde per ordi-
nem ad aliud constituitur in specie rationis judicamentalis, et per
aptitudinem ad inherendum, (quae Relatio transcendentalis est) constitu-
itur in genere accidenti communi. Arguitur 2: Uno est accidenti
Respectu obiecti sui: sed Uno non inheret in obiecto Uno; ergo Uno
non constituitur per inherens. Et accidenti incommuni non constituitur per
aptitudinem ad inherendum in subiecto, cuius est accidenti. Confirmatur:
actuali inherens accidenti est accidenti Respectu illius: sed actuali inherens
accidenti non constituitur per aptitudinem ad inherendum; ergo ad
Arguunt distingo maius: Uno est accidenti predicabile Respectu obiecti
sui concedo: est accidenti predicamentale Respectu obiecti sui nego maius:
concedo, minus, et distingo consequenti: Uno non constituitur per inheren-
tiam in subiecto tribuente denominatione concedo consequenti: in subiecto inuen-
tice denominatione. sed distingo: Uno secundum conceptum communem
accidenti nego consequenti: secundum predicatum differentiale concedo
consequenti: Uno enim, et quolibet alia forma existitice denomi-
nari est accidenti predicabile Respectu subiecti denominationi, quia sub-
iectum accidentaliter denominatione, est autem accidenti predicamen-
tale Respectu potius Unus in qua inheret. ad confirmans quoniam in
praesentibus non loquitur de constitutivis peculiari cuiuslibet accidenti, sed de
constitutivis accidenti in communi, sed quia inherens actuali parti
cipat conceptum communem accidenti, dicendum est actuali inherens
secundum conceptum communem constitui per aptitudinem ad inheren-
dum, unde de actuali inherens secundum quod accidenti est, eodem mo-
do philosophandum est, ac de ceteris accidentibus.

Arguitur 3: aptitudo ad inherendum praesupponit accidenti iam
constitutum; ergo illud non constituit. Antem probatur tunc quia omni pot
supponit sem, cuius est pot, tunc etiam quia accidenti potest inherere quia ac-
cidenti est; ergo potest intelligitur Ratio accidenti, quam aptitudo ad inheren-
dum. Confirmatur: nulla se potest cognosci, nisi cognita esse sui; sed ac-
cidenti potest cognosci non cognita aptitudine ad inherendum; ergo aptitu-
do ad inherendum non est esse accidenti probatur minus: quantitas definitur
potest quia definitiva per aptitudinem ad inherendum: sed quantitas est
accidenti; ergo. Ad Arguunt nego Antem ad 1. proba distingo Antem: pot
causae efficientis concedo: causae formalis nego Antem, quia in praesentibus
potest consistit^{am} causae formalis, materialis, et cuiuslibet potest ad 2 distingo
Antem: si quia formaliter, et constitutivis concedo: casualiter nego Antem.
sic homo est homo quia est animi rationale. constitutiva nimirum, ut in
praesentibus ad confirmans concessa maiori nego minus. ad proba dico quantitas
tem includere essentialiter in sui definitione aptitudinem ad inherendum.

non tamen debet deservire per illam, quia cum sit accidens determinatum non debet deservire per predicata communissima constitutiva accidentis in communi, sed per particularia constitutiva talis accidentis.

Questio 2a quo modo accidens locentur in predicamto
Sectio 1a explicatur, et resolvitur Dubium

Jam albidissimum accidens in concreto esse accidens ut in subiecto Og album. in abstracto vero esse accidens ut separationem a subiecto et per se ita in modo significandi ut albedo, quantitas, qualitas &c. hoc supposito, notandum est quod accidens sive in concreto, sive in abstracto et dicit ordinem ad subiectum in quo inhæret, et in quo potest inhære, et ad sua inferiora, si ut superius, et contra. sic albedo dicit ordinem inferiorum ad colorem, et album ad coloratum, et similiter color, et coloratum superiora sunt ad albedinem, et album. In supposito dicimus accidens in concreto non locari in predicamto, sed in abstracto. est Philosophi 3o Toporum, Cap. 2o dicenti: notum non est in genere, sed in specie: ergo solum unitatis est genus: ergo non notum, sed unit locatur in predicamto. probatur ratione: solum ponuntur in predicamto species, genus, Individuum: sed accidens solum in abstracto talia denominantur; ergo. Confirmatio: quod ponitur in predicamto debet esse unum per se: sed concretum accidentale non est unum per se, quia constat ex rebus pertinentibus ad diversa predicamta; ergo. 2o: quod ponitur in predicamto directe significatur per modum per se stantii: sed hoc solum convenit accidentibus in abstracto; ergo.

Solvuntur objectiones

Obiectio 1o: quod ponitur parte directe in predicamento debet esse completum in sua linea: sed accidens in abstracto sunt incompleta; ergo. probatur minor: accidens in abstracto non dicunt inhære: sed inhære et complementum accidentis; ergo. probatur minor: inhære est actus potest accidentis: sed actus potest accidentis est completum illius, nam quilibet potest perfectus per actum; ergo. Conceda majori nego minorem. ad probandum conceda majori, distinguo minorem inhære est completum accidentis modalis concedo: accidentis perfecti subdistinguo: est completum philosophicum per modo minorem: metaphisicum nego minorem, et consequens.

Distinguo iam accidens modalia, et imperfecta centraliter dicere actualitatem inhære. unde actuali inhære signate importata est completum cuiuslibet accidentis modalis, et consequenter hoc propter sui imperfectionem nunquam ponitur directe in predicamento. accidens vero perfectum ut philosophice perfectum ponitur per inhære actualitatem, non tamen metaphisice, quia actuali inhære est extra conceptionem metaphisicam accidentis perfecti, et consequenter hoc est metaphisice completum sine actuali inhære, perfectum quia in abstracto, quam in concreto, saltem in modo significandi. Dico: accidens perfectum in abstracto necesse dicit inhære: ergo si in concreto non ponitur in predicamento, nec in abstracto. probatur antea: accidens in abstracto dicit ordinem ad subiectum inhærenti: sed ordo ad subiectum inhærenti est ordo formæ inhærenti; ergo = distinguo antea: dicit inhære per ordinem ad sua inferiora, et

per ordinem ad genus superioris nego antem: per ordinem ad subiectum concedo antem. unde patet ad prob. accidens enim abstractivum nomen unice importat deformati in ordine ad superius, & inferius identitatem formalem, ut sicut predicari formaliter de superiori, & formaliter subieci superiori, ad hoc autem de materiali scilicet ordo ad subiectum.

Obiecti 2°: genus directe ponitur in predicam^{to}: sed accidens in concreto ut genus: ergo probatur minor: hęc propt: album est coloratum est propositio generis de specie; ergo coloratum est genus. — distingo mag: genus predicamentale concedo mag: genus pure predicabile nego mag: sic dicitur minor, nego conseq. ad prob. dicimus coloratum non esse genus proprie, et predicamentale, quia genus predicamentale quia tale est unum per se non conuenit eo rebus pertinentibus ad diuersa predicam^{ta}, coloratum uero constat in forma accidentali, et ea subiecto substantiali, & ea subiecto per se non ordinato ad componendum unum per se cum colore. unde non est unum per se, sed per accidens. Hęc doct^a expressa est in D. Thoma Cap. 6

D. Th =

de ente, et in ubi inquit: ea accidenti, et subiecto non fit unum per se, unde nomina accidentium conueriunt, ut album, & mureum, non ponuntur in predicam^{to} nisi ut species, & genera; reddunt q^{uod} rationem dicunt: quia ad diuersa pertinent naturalia. ideo ergo dicimus coloratum non esse genus proprie predicamentale, quia ad diuersa predicam^{ta} spectat id, pro quo ponitur, et id quod formaliter significat, unde non est unum per se: idem ergo dici potest genus predicabile, quia, ad illud refertur quod genus supponit pro eodem supposito inferiori, ut innumeratum manet, dicta locuti sumus de concreto, et abstractis

De quantitate. Quesito 1° quid, et quoti-

plex sit quantitas. Cum quantitas sit accidens immediate notivum tum in nobis, et medium, quo cetera accid^a recipiuntur, ideo ab omnibus agit^{ur} de quantitate, quę dupliciter potest neri. 1° metaphoricę, et impro- prie in quo sensu dicitur aliquis magnus homo, magnus sanctitate, doct^{us}, & pot^{est}, et hęc dicitur quantitas virtutis, de qua inquit non est sermo. 2° sum- ptive proprie pro quantitate nobis, uel magnitudinis, et hęc at hinc predicam^{ta} materia, dicitur autem in continuam, et discretam, et cuius partes copulantur modo termino communi, discreta uero est, cuius partes non conueniunt aliquo termino communi.

Quantitas continua diuiditur in permanentem, et subiectiuam. partes permanentis emittunt simul, ut partes tabulę. partes secundę non emittunt simul, sed subiectiuę, id est una parte aliam uel partes horę. quantitas continua diuiditur in lineam, superficiem, et corpus. linea secundum Euclidem Mathematicę (Purissimę) est quantitas continua uel uel longitudinem punctu in diuisibilibus copulata. Superficies autem sic: quantitas continua uel uel latitudinem copulata lineę in diuisibilibus secundum latitudinem. Corpus tandem sic: est quantitas continua uel uel profunditatem copulata superficiei in diuisibilibus uel uel profunditatem. sed de his omnibus uel uel Philozorum sic dabit sermo.

Quantitas continua subiectiuę diuiditur in motu, et tempore motu est actu entis in pot^{est}, pro ut in pot^{est} tempore est numerus motu se- cundum prius, et posterius. de quibus in 3°, et 4° Philozorum. Quantitas di- creta

= part.

dividitur in numerum, et Orationis. numerus est multitudo numerata ut duodecim. Oratio est multitudo Syllabarum, et mensura durationis illarum. numerus dividitur in predicamentalem, et transcendentelem. ^{1^o} est multitudo essentiarum, est divisione continet. 2° Veniat ea quibus libet unitatibus ut tres Angeli. Numerus predicamentali dividitur in numerantem, et numeratum. ^{1^o} est ipsa actio, qua res numeramus. 2° vero ipsa multitudo numerata. numerus numeratus alius dicitur formalis, sive ab abstractu a mat^{am}, supra quam cadit, ut ternarius. alius materialis, et contractus ad mat^{am} numeratam, ut tres homines. Oratio denique, quae durationes Syllabarum recte attendit, dividi potest in pedes Carminum, et in longitudines Syllabarum, et in tonos Musices, de quibus Grammatici, et Musici. in praesentem autem nominatur pro quacunque Syllabarum collectione. Quantitas Intellectus

sic definitur a Philosopho 5° Metaphysicorum Cap. 12; quantum est dividibile in ea, quae unum, quorum utrumque, aut unguela, unum quid, et hoc aliquid, aptum est esse. Vel Clavius ut alij explicant: quantum est dividibile in integrantia, quarum quilibet separata a toto, est aliquid unum, et unum per se; per li in ea, quae unum, excluditur diverso modo in quatuor dem. hoc enim, unum commune non sunt formaliter, sed tantum virtualiter in modo, et demum per alia particulas excluditur diverso modo in mat et formis, quia per totum separata non sunt unum per se, ut per quantitatem.

Postquam Philosophus explanavit naturam quantitatis, tunc illius assignavit proprietates. 1^a est non habere contrarium. unde contraxerit, quae referuntur inter magnum, et parvum non est quantitativa, sed relativa. 2^a est quod non nunciat magis, et minus, sicut secundum intentionem. sed assignat proprietates, cum etiam conservant nobis, non sunt propria, et in 2° modo quantitativa. 3^a et propria est esse principij aequalitatis, et inaequalitatis. 4^a et propria est esse communiter docentia ab authoribus. Cuius tamquam aliqua non uicanda dubia dimanant. ad illa ergo quaedam faciamus.

Quaestio 2^a quoniam sit ratio formalis constitutiva quantitatis Sectio 1^a quibusdam supposito, referentur

1° Quae referuntur in Quantitate, quae ariam praebent per se duobus. 1° enim referuntur in illa distinctio partium. 2° dividibilitatis physica, et sensibili illarum. 3° impenetrabilitatis. 4° extensio partium in ordine ad se, considerari in eo quod quantitas habeat unitas secundum extensum tantum. 5° extensio partium in ordine ad locum, sive localem, et realem, considerari in eo quod una pars sit extra locum alterius. 6° referuntur ratio mensurae, quae duplex est: extensiva, quae aliquid mensuramus, et intrinseca, quae est ipsa quantitas mensurandi subiecta, in qua est, ita ut per ipsam consideratur partitas, et magnitudo nobis. Notandum etiam est quibus non assignatur de conceptibus uti in actu, quia est omnia, et plerique deservit quantitati. Notandum in Cichazitia. procedit ergo questio de conceptibus istis radicaliter, et in aptitudine. pro quo tandem notandum est

=paru=

am
 cum ^{ei} quantitatu sitam, esse in radicatione, et cons^o predictorum: sed
 aliam proprietatem, merito dubitatur quod ea enumerati concipia-
 tur, quod ut ^{si} quantitas erigat. In qua se alij pro menura pugnant.

Antonius Andreae pro diuisibilitate. M^o Moneda pro distinctiōe partium.
 Fluxado, Arriaga, et Durando pro impenetrabilitate. Suarez et alij pro
 extentione locali. Thomista denique communiter pro extentione partium
 in ordine ad se. quibus adhaerent M^o Durandus, Frondatus, et Aguirre

1^a Conclusio

D^o = Ratio formalis constitutiva quantitatis est extensio partium in ordine
 ad se. hanc conclusionem docet D. Th. Opusculo 2° quod 2° ad 2°. per
 haec uerba: ordo partium in toto includitur in ratione formalis quantitatis
 tanquam duplex constitutiva ipsius. sed ordo partium in toto, est extensio
 partium in ordine ad se; ergo. Ratio probatur: extensio partium in or-
 dine ad se praeintelligitur in quantitate ut radium omnium, quod in ipsa inue-
 niuntur; ergo est constitutivum quantitatis. cons^o est legitima, et anti-
 probatur: ides a priori quantitas est in loco, est mensura, et mensura-
 bili, impenetrabili, et quantitativa diuisibili, quia habet unam partem
 contra aliam; ergo extensio in ordine ad se, sed habere unam partem
 contra aliam, et radium omnium, quod uirt in quantitate.

Confirmatur: constitutum uentiale quantitatis non est illud
 sine quo quantitas potest existere: sed quantitas potest existere sine ex-
 tentione locali, sine penetrabilitate, sine diuisibilitate, et sine mensurabi-
 litate; ergo in nullo utrorum consistit essentialiter quantitas maior et ce-
 tera, quia nulla se potest existere sine sua uentia. probatur minor: Consi-
 deretur D^o in Eucharistia et proprie quantum: sed in illa non est local-
 iter extensum, nec partibile, nec impenetrabile, nec mensurabile, sed
 modo indiuisibili, et inmensurabili; ergo. Dicunt aduersarij quantitas

D^o in Eucharistia non esse formaliter in loco, esse tamen radia-
 ter, et aptitudinaliter, in quo consistit in quantitati. ne partiformiter,
 omnes pro sua respondent sent. sed eodem modo omnes impugnantur: quia
 illa extensio locali aptitudinali consistit formaliter in extentione partium
 in se ipsa, nam in se quod est in ordine ad se extensum, sequitur a priori
 ad occupandum locum distinctum; ergo solutio ista ad unam reducitur
 sent.

Dicitur: quantitas habet extensio in ordine ad se, quia illa habet
 distinctam; ergo una distinctio partium, probatur a priori extensio illarum
 in se, = nego. Equalem. quia distinctio partium non probat extentionem, ut fa-
 cere debent fluxu aduersarij concedente subit^o p. aut, et non extensio.

Dicitur: saltem distinctio partium praeintelligitur ad extentionem; ergo est confir-
 mativa. = dicimus rationem accidenti praeintelligi ad distinctioem partium;
 quoniam quantitas constitutiva formaliter per rationem accidenti, quia acci-
 dens praeconoscitur tanquam praeconditionem commune transcedentem, et non
 tanquam praeconditionem specificam. idem ergo dicendum est de distinctioem
 partium,

Phi

D.Th

quod commune est omni entitati compositae.

Solvuntur Argum.

Philos.

Obijci 1° Philosophum dicentem: Orationem esse quantam quia mensuratur syllaba longa, et brevi. Obijci etiam plura Arg. Mag. idem in quibus apertè docet quantitatem consistere in mensurabilitate; et divisibilitate = dicendum est Philosophum, et Thomam descripturè explicare quantitatem per ordinem ad sui proprietates esenciales, et notissimas, cum quibus aptetur probatur quam optime orationem esse quantam. Quantum ad Philosophum patet, nam quantum aliq. explant per divisibilitatem aliq. vero per rationem mensurag: non ergo de constitutivis essentiali, sed de proprietatibus loquitur, nisi ubi ipsi contradicat. Eadem ratio militat pro D. Thoma.

Argues 2° subit^a materialu habet^{tu} q^o extensiu in ordine ad se: sed constitutivum quantitatu non potest communicari subit^a materialu; q^o quantu non constitutivum per extensionem partium in ordine ad se = argum^{tu} mat^a est instituto a nobis explant^a et, et iuxta ibi dic. negamus maiorem. nunc eadem admissa, dicimus extensionem partium subit^a esse pure entitativam, nullatenus radicant^a extensionem localem a se habendam, extensio vero partium quantitatu est extensio, et coordinat^a partium in se, a se extensio, et radicant^a extensionem localem. Arguitur 3°:

Constitutivum quantitatu non potest separari ab illa: sed extensio in ordine ad se potest separari a quantitate; q^o probatur minor: Corpus Npti in Eucharistia non est extensum in ordine ad se: sed Corpus Npti gaudet propria quantitate; q^o minor et certissima, probatur maior: Corpus Npti in Eucharistia est modo indivisibile; q^o = Respondent aliq^u Corpus Npti in Eucharistia careere extensione actuali, gaudere tamen extensione aptitudinali, et radicali: unde soluz con- vincitur quantitatem non constitui per extensionem actualem in ordine ad se, non vero per extensionem aptitudinalem, ut dicitur de in- hgr accidentium. Solutio communis, satis q^o probabili est, aliter tam^{tu} respondere nego mag^{is}. ad prob^u nego mag^{is}. ad eru prob^u concedo anteu, et nego consequari. quia ex eo qd Corpus Npti sit modo indivisibile in Eucharistia, non sequitur non esse extensum in ordine ad se, nam potest esse modo indivisibile ex defectu extensionis locali, est ergo Corpus Npti (secundum D Thomam) in 2° distinctione l. quest. 6.

D.Th.

Attentionem, et ordinativum. sic enim inquit: Quamvis non sit per- cipere ordinem partium Corporu Npti secundum comparationem, ad parte hostis, tamen est accipere ordinem ipsarum partium ad inuicem secundum propriam quantitatem. Corp^u enim Npti habet^{tu} gene- rales in ordine ad locum, extensio vero, et coordinata in ordine ad se. unde de hoc inefabili, et obieto sacram^{tu} iudicandum est quantitatem in. Corporu Npti em totam sub qualibet minutissima particula hostis,

remota omni confusione partium, et ordinatissime quo ad se entem
 sicut est in Coelo: hęc dicit ut altissima illius mysterij arcana, ducente
 Thomam, aliquomodo captati, impensam q̄ totius animi seruat, colati,
 et adorati. Obijci 2°: diuinitas et radix omnium, quę sunt in quan-
 titate; ergo et eū quantitatu. antem probatur: diuinitas non radica-
 tur in alio predicato quantitatis; ergo. = Si dicimus diuinitatem radica-
 tem, nunc aptitudinalem non radicari in alio predicato quantitatis, eueq̄
 indut^{am} ab ipsa eū constitutua illius, secum uero formalem: Dicet; ergo
 eū quantitatu optime explicari potest per diuinitatem radicalem. pa-
 tet hęc coneq. quia diuinitas radicalis est indut^a ab eū quantitatis.

Nego antem: ad prob^{am} respondeo data solutione. ad replicam, quę
 pro qualibet sent^a potest affirmari, nego illationem, nam licet quilibet pro-
 prietas in 2° modo radicaliter ut indut^a ab eū, nam et ipsa radix, nunc
 nat^a eū tamen non explicatur per ipsam proprietatem radicaliter num-
 ptam. tunc quia conceptus radice absolute prolatus nunc et confusus:
 debet ergo arguam^{ur} in quo ita ut ita radice: tunc etiam quia conceptus
 nunc potestior est saltem logice ad conceptum eū, qui prior est absolute.
 hoc explicatur in similitudine de qua, et qualibet et alia proprietate eadē
 replica affirmari ualeat. Replicabū: dixeris species quantitatu arguan-
 tur secundum diuersum modum diuinitatis; ergo diuinitas ut di-
 fer constitutua quantitatu. probatur antem: linea, superficies, et Corpus
 sunt diuersę species quantitatu; sed sunt diuersę, quia linea et diuisibilis
 secundum longitudinem, superficies secundum latitudinem, et Corpus secundum
 profunditatem; ergo. = Dicimus diuersitatem harum specierum a priori
 nunc in diuerso modo extensionis intoto, seu in se, nam quantitas et
 diuisibilis quia est entem; diuersificantur autem a diuisibilitate a poste-
 riori, et tanquam a proprietate magis nota. Obijci 3°: entem in ordine

ad se non conuenit omni quantitatu; ergo non est constitutua quantita-
 tu. antem probatur: entem in ordine ad se non conuenit quantitatu di-
 cretę, quia est numerus: ergo. probatur antem: numerus compositus est
 unitatib^{us} indiuisibilib^{us}; sed indiuisibilia non faciunt entem, nec diuisibilia;
 ergo. = Respondeo quantitatem discretam esse entem discretam, et sic
 diuisibilem, quia de additione et ablatione unitatum, numerus fit equalis,
 et in equali, maior et minor.

Augustinus 3°. Utrum linea, superficies, et Corpus
 sint Verę species quantitatu. Sec. 1° explicatur Dubium, et
 Responsetur Sententia.

Dicimus lineam esse uerę longitudinem entem, superficies
 uerę latitudinem, et Corpus Mathematicum secundum profunditatem.
 unde superficies composita est pluribus lineis, et Corpus est lineis, et ea

Superficiebus: unde linea unice dividibilis est per se longitudinem, et
 per se per longitudinem, et latitudinem, et Corp^u versus longitudinem la-
 titudinem, et profunditatem. hinc autem hoc dubium, quia cum linea
 et superficie ordinentur ad componendum Corp^u mathematicum, sua
 quantitas, et nulla species potest ordinari ad aliud componendum, Vi-
 detur qd idem corp^u sit vera species quantitatis. Sic sentit Fluxado,
 Cavalero, et plures alij. Jellius consequenter ad ea, quae circa obiectum
 Logicis docuerunt. Opposita vero sent^u necesse a nobis consequenter ad di-
 ctam et amplectenda. Sectio 2^a nra Conclusio

Linea, et superficies sunt verae species quantitatum continuis. probatur
 ratione: quod vera, et proprie participat rationem constitutivam quantita-
 tu continuis, et vera species quantitatum; sed linea, et superficies vera,
 et proprie participat rationem quantitatum continuis; ergo probatur
 minor. Ratio constitutiva quantitatum continuis est extensio partium,
 utro: sed linea, et superficies proprie sunt extensae, et ad defini-
 tionem habetur ergo. Confirmatur: Linea, et superficies sunt men-
 surabiles, dividibiles, et localiter extensae; ergo extensae inordinatae
 ad se. patet conseq^u nam omnia praedicta sunt proprietates exten-
 sionu inordinatae ad se. de Corp^u nihil dicimus, quia sine dubio
 est vera species quantitatum. Solventur Objectiones

Obje^{ctio} 1^a: Linea, et superficies non sunt quantitatum complexae
 ergo nec species quantitatum. antem probatur: linea est pars superfi-
 ciei, et superficies Corp^u. sed p^{er} quantitatum non sunt quantitatum
 complexae, quia p^{er} ordinantur ad compon^{dam} totu; q^{uod} minor cum inclu-
 sa probatione constat. et maior patet: quia superficies componitur
 ex lineis, et Corp^u ex superficiebus. Confirmatur: punctum non est
 vera species quantitatum, quia ordinatur ad compon^{dam} lineam; q^{uod}
 linea ordinatur ad compon^{dam} superficiem non est propria species
 quantitatum. Ad objectionem nego antem. ad prob^{em} distinguo maj^{orem}.
 Linea est pars ut indivisibilis concedo maj^{orem}: ut dividibilis nego maj^{orem}.
 factum namque linea ordinari ad superficiem compon^{dam}, esse quae illius
 pars: ut indivisibilem vero versus latitudinem. in quo sensu non est
 vera species quantitatum, quia non est extensa. Similiter etiam su-
 perficies est pars Corp^u ut inextensa versus profunditatem. in quo
 sensu species quantitatum non est: sed cum linea extensa sit versus
 longitudinem, et superficies versus latitudinem, hinc sequitur quod sunt
 verae species quantitatum secundum qd sunt vere extensae, et vere di-
 visibiles

Dico: Linea etiam ut diuisibilis, et similiter superficies compo-
nunt Corpus: ergo non nisi uera species quantitatis probatur antea:
Corp^o in latere Corp^o dicitur ternam dimensionem, scilicet per longi-
tudinem, latitudinem, et profunditatem; ergo Componitur ex lineis, et di-
perficiebus ut diuisibilis = distingo antea: Componitur Corp^o per accidens,
et secundario concedo antea: parte, et quod nego antea, et conseq.
ad prob^o distingo antea: dicit ternam dimensionem materialiter
concedo: formaliter nego antea. Corp^o enim dicitur ternam dimensionem
unam formaliter, scilicet uerum profunditatem, aliam uero materialiter,
et similiter superficies de formaliter dicitur ternam dimensionem secundum latitudinem,
et de materialiter longitudinem; ratio ergo formalis constitutiva Corp^o
in continuo, et extensio uerum profunditatem. alia uero exten-
sionem materialiter praeponitur in ipso. unde impossibile, et
impossibile daretur Corp^o extensio secundum profunditatem, et secundum
aliam dimensionem non extensio, aduc daretur propria ratio consti-
tutiva Corp^o: unde patet lineam ut diuisibilem per accidens
ordinari ad Corp^o, quia ad hoc constitutum de materialiter uerum
bet longitudo. patet etiam in dictis ordinem hunc non obitare per-
fectioni lineae, ut sit uera species quantitatis, et obiectum mathematicum.
Oppositum dicit ad confirmand^o, quia punctum et omnimodo indiuisi-
bile.

Replicabo: Una species substantialis completa, nec per accidens
potest aliam componere; ergo nec species accidentalium aliam acciden-
talem. = primum antea nego conseq. quia species substantialis ut pote
essentialiter completa est omnibus modis completa. et ideo non potest alte-
ri communicari. Linea uero, et superficies sunt species integraliter
completae, et respectu maximorum partium, incompletae uero in ordine
ad lineam et superficiem maiorum extensionum, potentes quod in illis includi.
sic Corp^o minimum quamuis sit uera species quantitatis, completum quod
integraliter in se, ordinari potest ad Corp^o maximum componendum.

Replicabo: si linea continetur in superficie ut materialiter,
linea non distinguitur a superficie, aliam autem ipsa distingueretur
ergo linea, et superficies non sunt distinctae species quantitatis = distingo
antea: non distingueretur adaequate distinctione essentiali, et exclusi
concedo: inadaequate, et distinctione includenti, et includi nego antea,
et conseq. distinguitur ergo linea a superficie tanquam aliquid
includit in ipsa, modo iam explicato. quomodo autem lineam
indiuisibilem ut uerum latitudinem alibi reddidit sermo. Obijci^o D^o linea
et superficies non participare proprietate in dicto modo quantitatis: ergo
nec eius probatur antea: linea, et superficies non sunt impenetrabi-
les: sed impenetrabilitas et proprietates quantitatis; ergo. prob. maior

Una linea potest penetrari cum alia, et nimirum una superficies cum altera; ergo. antea probatur: una linea potest aliam attingere secundum se totam, et nimirum una superficies, sed in hoc non penetratio; ergo. Confirmatur: si duo corpora perfecte plana tangantur, unius superficies tangit omnes superficies alterius corporis; ergo penetrantur. Nego autem. ad probandum nego magis. ad eum probandum nego autem. et distinguo magis probativam: una linea secundum quod est externa nego. secundum quod est indivisibilis concedo magis, et sic dicitur minori nego conseq. dicimus enim unam superficiem et lineam posse aliam attingere secundum se totam, non autem secundum quod est indivisibilis, et externa; nam linea potest aliam attingere secundum se totam versus latitudinem, et superficies aliam versus profunditatem secundum quod dimensionem linea, et superficies sunt indivisibiles. In quo ad confirmandum patet superficies illius corporis plani se tangi secundum se totam versus profunditatem, secundum quod dimensionem superficies sunt indivisibiles.

Inquiri solet an locus, motus, et tempus sint vere species quantitatum. pro his breviter aliquam notationem tradidam, ut solutio pateat. locus ergo est ultima superficies corporis continentis immobilis prima. motus est actus entis in potentia, pro ut in potentia, et subsequens illa finem habens in termino motus. Tempus autem est numerus motus secundum prius, et posterius. unde patet quod motus habet rationem unius, et tempus etiam quia mensurat motum: sed quae habent rationem unius, non sunt species completae, quantitatum, sed quantitatum incompletarum et imperfectarum; ergo. Similiter etiam dicimus quod locus formaliter non est quantitas, quia loci cui non addit ad superficiem ultimam nisi ambitus corporis locatum sed ambitus corporis non est proprie quantitas, sed modus accidentalis ultimae superficiei continentis corpus; ergo nec locus est propria species quantitatum.

Augusto 2. De Verum Numerus sit Unicus vere, et Vera Species Quantitatum Sectio 1. aliqua nota.
Referuntur Sententiae

Exactu huius, quae expectant ad eam quantitatum continuum, ad quantitatem discretam veritate summo. cum autem illa non habeat se unum, sed se divisum scilicet, servato tamen aliquo ordine inter ipsa, dividitur in partes, ad quantitatum discretam ut unum vere et vera species quantitatum, inter species quantitatum discretarum ponuntur numerus, et oratio, sed quia de his maior est difficultas, de illo

prosequi loquemur, ad calcem q̄ de oratione. Sermo reddibit.

Jam alibi diximus qd numerus alius et numerans, et alius nu-
meratus. numerus numerans est actus intellectus, quo res numerantur.
numeratus sunt res numeratae, ut tres homines. hic autem est duplex
materialis, et formalis. formalis est ipsa ratio numeri, ut ternarius con-
tinet in triplici unitate. igitur res numeratae sunt numerus materialis
dividitur etiam numerus in predicamentalem, et transcendentalem.
Transcendentali est multitudo, quae per se multa vagatur predicam
convenit q̄ est unitatis transcendentibus, quae sequitur ad omne eni.
Unitas enim sequitur ad eni. Predicamentali est quae convenit
est unitatis quantitativae, et eisdem rationis, sive est unitatis
quae continentur in divisione continua. Tandem notandum veni qd

eni per se multipliciter dicitur. 1. pro ente opposito, accidenti, in quo
sensu sola subit et eni per se. 2. pro entitate composita tan en parti-
bus metaphisicis, ut Angelus, quam in partibus simplicibus per se ordinatis.
hoc eni per se est duplex. 1. constat in partibus ordinatis per modum
actus, et potest ut homo. 2. in partibus ordinatis, et unitis, abique eo qd
se habeant ut actus, et potest ut Continuum, et denique aliis compositis
in partibus ordinatis ad unum, et non unitis, ut pulchritudo. His
negatis, 1. sententia negat. hanc sequitur Omne Auctore Societatis,
plures q̄. Notate, cum Emin. Sphondato. et Opposito affirmant
communiter Thomae, et Scotus, cum Philosopho, D. Thoma, et sub-
tili Doctore. in quorum obsequium, quamvis non ratione consistit
sit nra Conclusio. Nra Conclusio.

Philos.

D. Thom:

Numerus predicamentali est unum per se, et Vera species quantitatis
2. a partibus constat in 1. a, quae probatur per Philosopho 5. Metaphisicorum Cap. 6.
dicens: Ea, quae sunt unum per se, quaedam sunt continuatione, ut
linea, quaedam colligatione, ut domus, et alia artificialia, quaedam
vero, quae ad unum ordinantur ut Syllaba, et numerus. Cono-
nat D. Thomae 1. Metaph. lectione ultima dicens: Oppositum
quandoque sortitur specie ab aliquo uno, quod est forma, ut patet
in Animalibus, et Compositis, ut patet in domo. Et ordo, ut patet in Syl-
la-
ba, et numero: et tunc oportet qd totum compositum sit unum
simpliciter: in quibus verbis aperte traditur conclusio nra.

Ratione vadetur Conclusio: qd habet 1. inter se ordinata
est unum per se unitate ordinis: sed numerus habet 1. inter se ordi-
nata; ergo. probatur minor: numerus ternarius constat in triplici
Unitate: id 1. dicitur per ordinem ad 2, 2 dicit ordinem ad 3;

Et ultima dicit ordinem ad 1^{am}, et 2^{am}; ergo. Confirmatur 1°: in numero ternario datur ordo priorum, et posteriorum; nam 2^a unitas supponit 1^{am} et 3^{am} 1^{am}, et 2^{am}, sed hoc est esse unum per se unitate ordini; ergo. 2°: numerus ternarius et numerus determinat: sed numerus determinat conat in mat^a determinat, et forma determinante; ergo talis est ternarius: sed qd conat per se et forma determinat, et in mat^a determinata per forma est unum per se; ergo.

Dicunt Unitatem ternariam esse inter se ordinata et determinata, non per se, et in propria sua nat^a; sed per rationem; unde unitas ternaria non est unitas quantitativa reali, sed unitas in intellectu cavata: sed contra est 1°: per hoc qd continuus dividatur in tres ptes, resultant tres Unitates eiusdem rationis: sed tri unitate eiusdem in^{ti} faciunt unum per se; ergo. 2°: in designatione intellectu nulla interuenit fictio; ergo ternarius non est unum per rationem. anti probatur: intellectu numerari ternarium non fingit Unitate, que vera dantur non ordinem, qua 1^{am} Unitate ordinatur ad 1^{am}, 2^{am} ad 1^{am}, et 3^{am} ad 1^{am}, et 2^{am}; ergo. 3°: In quo talis

ordo ut ab intellectu, non probatur qd ab ipso fingatur; ergo. anti probatur 1°: quia esse cognitum dependet ab intellectu non fingit. 2°: actuali Syllogismo unita aduersario, et unum unitate ordinis: sed ordo maioris, et minoris dependet ab intellectu, nam tali ordo non operatur in proportionibus, maior enim potest esse minor, et de contra; ergo. Tandem: intellectu numerari nihil fingit; ergo ternarius non dependet ab intellectu fingit. anti probatur: per hoc qd in intellectu numeret ternarium, et per hoc co erit trium unitatum, datur actus numerari, et numerus numeratus: sed actus ille nihil fingit; ergo. probatur minor: actus ille denominat extrinsece numerum: sed unita Tertio actu intellectu extrinsece denominari nihil fingit; ergo. Denique uadetur conclusio

ad principiu Tertiarum: numerus est obiectu quatuordecim hactenus Arithmetice: sed obiectum Arithmetice non potest esse unum per se Unitate in^{ti}, ergo si est unum per se, et unum per se unitate reali ordini: maior est unitas et minor uadetur: non alia ratione, in in^{ti} potest esse obiectum quatuordecim hactenus Tertiarum, nisi quia in in^{ti} non potest specificare se in Malem: sed Arithmetica est rei Male; ergo obiectum illud non potest esse unum per se unitate in^{ti}. Eadem ratio inuoluntari potest Reprobare omnia argumta, quibus Tertio probant modum sciendi obiectum esse in Male: ut p^{ri}uim mediantem patebit

Soluentur Argumta

Augustina 1° quod et unum per se habet formam determinatam, et materiam determinatam; sed numeri predicamentali nec materiam, nec formam determinatam habet; ergo probatur minor: in ternario nulla datur forma determinata; ergo. anti probatur: si aliqua forma determinata daretur esset ultima Unitas: sed nulla unitas numerum ternarium ut determinatam, ultima Unitas, quia quilibet potest esse ultima; ergo in ternario nulla datur forma determinata. Similiter etiam circa materiam numeri potest argumentari. similiter quod solvendum est argumentum.

Et hoc autem faciamus cognoscere oportet formam numeri: et ergo forma totalis ternarii ternitas, sicut forma totalis hominum est humanitas: forma vero partialis a qua ternarius accipit suam unitatem, et determinationem est ultima eius unitas formaliter qua talis: sic Thomas 8° Metaph. lectiones per hoc verba: **De** est enim unum per se numerum, in quantum ultima Unitas datur numerum speciem, et Unitatem = notandum est etiam ternarium aliud de formalis, et aliud de materiali importare: de formalis dicitur Unitatem, nam quilibet ex his deficientes, deficit ternarius: de materiali vero dicitur quod una pars alia ut 1^a, 2^a, uti. nam ternarius salvatur hinc hinc ut 1^a, 2^a, hinc 3^a. Ternarius ergo necesse conitatur ex 3^a Unitate tanquam ultima. contingenter vero ultimitas nominatur ab hac, et illa: unde in Unitate ultima ternarius se habet per accidens ad terminandum hinc per illa, per se vero quod sit 3^a, si enim 3^a non esset, ternarium non terminaret, terminat enim ternarium 3^a ut ultima. **3°** notandum est Unitatem considerari posse philosophice, transcendentaliter, et in eis entis. Arithmetice, et in eis numerabilibus. in 1° sensu est indivisa in se, et ab alio diuisa in 2° numerabilibus formaliter, potens quod cum alijs formaliter hinc, et illam numerum constituit. in hisceptionibus, quilibet Unitas est indifferens ut ut 1^a, et 2^a in actu 2° numeri. Probatur autem explanare a quo proveniat determinatio ad 1°, et 2^{am} in quo subtili huius argumenti differentia nota est. Pro hoc advertitur quod quilibet Unitas est 1^a quatenus ab ipsa incipit numerus, quilibet est media, quatenus unam ante, et aliam post se ponit, et quilibet est ultima quatenus numerum finit: sic ergo quilibet Unitas est 1^a, et ultima, non tamen ultima quatenus 1^a, sed 1^a ut unitas, et ultima secundum quod finit numerum. sic etiam quilibet est materia et forma, non tamen ut materia est forma. et namque materia, ut terminatur, forma vero est ut terminatur. In eumplum satum persequendum

habemus in puncto terminativo lineae, quod et principium, et finis lineae
 neg est, quatenus non est principium, ut formaliter finis, finis enim
 est quatenus terminat, et initium, quatenus linea a puncto venit
 secundum Unitatem. Unde ratio 1^a, 2^a, et 3^a ac proinde ratio materiae, et formae
 multiplicata in quolibet numero a multiplicatione Unitatum, materia-
 liter autem, et non formaliter, materialiter inquam: quia quilibet
 Unitas est 1^a 2^a ac 3^a ac proinde materiae, et formae, non autem forma-
 liter, quia haec multiplicata de materiali retinet, et ita ac si
 non esset, ad constituendum ternarium. ad hoc enim refert quod
 una Unitas esset ternum 1^a alia 2^a, et alia 3^a una materia, et alia
 forma. Nota haec doctriam intelligi aut de numero secundum se, ignorata, et
 arithmetice sumpta. non autem de numero in actu. Et innumerato, quod
 pro se de Unitate (et sic de alijs) est determinate 1^a ab intelli-
 ctu non fingit. sed Ratio 1^a pro libito numero. Et dicitur sequitur

quolibet Unitatem in compositionibus ternarium posse ab intellectu
 1° 2° 3° loco designari: 1^a tamen non potest designari nec qua-
 ternum media, nec 3^a media quatenus 3^a primum namque enun-
 ciatur Unitatem 2^a formaliter quatenus formaliter. Et sic ad ar-
 gum quom concessa majori distinguo minus: numerus non habet formam
 determinatam materialiter concedo: formaliter nego minus, et conseq.
 ad probandum nego autem ubi eadem distinctione. ad eum probandum distinguo
 minus: esset ultima unitas formaliter, et inesse ultimam concedo: ma-
 terialiter, et inesse Unitatum nego minus: et sic dicitur minori, et in-
 termedia probare, distinguo conseq: nulla est ultima determinate in esse
 unitatum, et materialiter concedo: formaliter, et sic connotant ar-
 gumentum nego conseq. Replicabunt: ablata autem Unitate rema-
 net Unitatem: ergo forma ternarium transit in formam Unitatem, quod
 patet implicat. 2° si ternum addatur alia Unitas haec est forma nu-
 meri quaternarium: ergo quae erat forma ternarium esset tunc mat-
 terialiter: sed materia non potest esse forma: 3° Ultimam, scilicet 3^a
 Unitatem ultimam identificatur in ternum cum Unitate: ergo 3^a Unitas et
 necesse ultima: ergo requirit esse materia quaternarium. Ad 1um concedo autem
 distinguo conseq: forma ternarium materialiter sumpta, sive ut 1^a
 transit in formam Unitatem concedo: formaliter, et ut 2^a nego conseq
 et oppositum consequenti: ad 2um similiter concedo autem, distinguo conse-
 quenti: quae erat forma ternarium materialiter, et inesse Unitatum concedo:

Ad 2° concedi proximum, negamus consequens. quia maior procedit
 in sensu reali, et minor aiat ad sensum multiplicatum. eadem ergo
 Unitas est realiter 1^a, 2^a, & 3^a ultima, quia licet ut 1^a non sit ulti-
 ma, realiter vero ultima, et 1^a est, diversimode tamen: ut in puncto
 long explicavimus. Namque intellectu ponit unitatem a loco 1^a,
 et quoniam loco 2^a Unitas a euet ultima, et caret ultimitate, diver-
 simode autem, hoc est respectu diversorum. sic similiter et ultima
 et 1^a quatenus diversimode ordinatur ad alia Unitate. Nota hoc docet

com = quod ^{1^a} modo explicata manet in puncto long, explicari etiam
 potest exemplo loci, qui consistit in immobili superficie ambiente
 locatum, quoniam oppositum immobilitati superficiali, continuata ra-
 tio superficialium a eui, quia variantur materialiter tan-
 tum, ut docent Philosophi. potest etiam doctrinam in Caxido,
 in quo ut pote finis, debet in 1^a assignari principium, et finis, li-
 cet quilibet pari potest assignari a manente, ut finis, et initium
 nec vere dicitur, ut aliqui dicunt, quod intellectu ficit eui 1^a
 assign principium Caxidi, quia intellectus in tali assignatione nihil
 fingit. sed solum affirmat partem a U.g. esse principium per or-
 dinem ad 1^a C, quod finis est, quod verum est. Arguitur:

Est pluribus entibus completi fieri non potest unum per se. sed
 numerus constat ex pluribus entibus completi, ergo non est unum per se
 probatur minor: numerus constat ex unitatibus continuis: sed unita-
 tes continuis sunt entia actu completa; ergo. = unita argum in
 demonstratione; quod constat ex pluribus entibus completi audentibus
 unitate Ordini: unita similiter in Senario, quod unita aduersionem
 est unum per se persistere 1^a: sed Senarium constat ex duplici
 ternario; et ex triglici Binario; ergo. Respondet ergo informa
 quod ad unit aduersionem Respondent. distinguunt enim maiorem:
 1^a ex pluribus entibus completi formaliter concedo: completum in eui er-
 tu subdivingo: nequit fieri unum per se unitate continua, siue
 entis concedo: Unitate discreta, siue ordinis nego magis, et sic
 aut minori, nego consequens. Unitate ergo compon^{te} numerum sunt ma-
 terialiter, et in eui entis completi, incompleti vero formaliter et ut nu-
 merabilia, hoc est in eui 1^a, 2^a, 3^a. in quo sensu essentialiter sunt per se
 ordinati ad constituendum numerum, siue unum per se Unitate or-
 dinis. patet hoc exemplo proportionum, hoc enim est totum completum in
 eui truncatur, in eui vero maior, et minorum proximus dicit ordinem ad cong

et ad Syllogismum, qui est unum passu convenientibus aduersariis
patet etiam in lineis, et in superficiebus; patet qd in Cubis Unius Unius
qui constituent unum totum politicum, quia gaudent ordine pote-
tico, et Cuali. Arithmetica g. numerus est unum passu phurum, et C-
ale ab ordine Rati maxim partium. **Deleatibus:** numerus est mul-
tudo Resultans ex diuisione Continui: sed Unitas opposita multi-
tudo, ergo numerus non est unum. **Verum:** numerus Resultat con-
tra non unitatis ut non: sed non, ut non sunt fluxa, ut fluxa; ergo
constat ex fluxibus, ut fluxibus. ergo non est unum. = hinc ut **Org** et **spe-**
cialia in non **Remouet Ingeniosu** nra famulig **Necessitate** multum pla-
omnem modum. mihi **Charitimus**, sed nec specialia sunt, nec urgen-
tia, non primum quia iam soluta manent. non ^{Quia} quia breui flate, et
sua sponte fuerit. **Dico** ergo quod Unitas ordinis essentialiter emittit
multiplicitatem, quia nemo ad se ordinem dicit. in forma distinguo
magis: est multitudo materialiter sumpta nego: formaliter et in esse id
est **concedo** magis et distinguo magis: Unum unitate ordinis nego: unum
phurum, et continue concedo. ad **Similiter** distinguo magis: constat non
ut non materialiter sumptu nego: formaliter et in esse **con-**
cedo. **Arguitur** 3o: numerus trium Angelorum idem habet ac numerus
Resultans ex diuisione quantitatis: sed tres Angeli non sunt uera
species quantitatis; ergo nec numerus Resultans ex diuisione quantitatis. me-
nor supponitur, et maior patet quia numerus trium Angelorum gau-
det **1a** 2a et 3a Unitate, sicut predicamentalis = ad **Argum.** in nota-
bilibus nego magis: quia numerus trium Angelorum, ut transcendentia-
lis referitur ad Unitates transcendentiales. unde **Vatio** **1a** 2a et 3a in Angeli
est transcendens, quia Unitates illi sunt completi, et non ordinati
ad aliud. est ergo numerus trium Angelorum Rati transcendentia-
lis, et non predicamentalis. Unitates uero predicamentales ut pote
de linea quantitatis solum completunt Rati quantitatis, uel non
Resultanti ex diuisione Continui. **Id** dictu patet solute ad aliqua
textum **Sanctorum Patrum**, in quibus docent numerum esse una plu-
ra, uel unum, et plura, et alia huiusmodi. concedimus enim hinc, et
illu autem solum sequitur numerum non esse unum Unitate conti-
nua, minime uero non esse unum Unitate ordinis: constat etiam
ex dictu **Orationem** esse Veram speciem quantitatis diuersa, pro ut
menuratur Sylabu, et Varys dimensionibus, quia pro ut sic gaudet
maiori et minori duratione, uel extensione diuersa, ut empirie docet
tur a **Thoma** loco supra allegato. aliqua, que contra hanc sequentem
Opponi possunt et docti tradita facile soluentur.

Lugitio sa Utrum Sub^{am} Materiali habeat^{rei} distinta, et Contenta independenter a Quantitate. Sectio
1^a prohibentur aliqua, et Referuntur Sententia 1°

contra Nominales, non illos q^{am} Recentiores Subit^{am} Materialem Rati-
ter distingui a Quantitate, huius Suppositionis Ratio potissima denominatur
ex Sacro 1° Aut Eucharistia, in quo, manet quantitas parvi vine subit^{am}
et quo ulterior requiritur subit^{am} Materialem completam saltem diuinitus
Contenta posse sine quantitate, si enim accidit, quod magis dependet in
Capit a subit^{am} potest diuinitus sine illa existere, meliori uere subit^{am} complet^{am}
potest existere sine accidentibus. Supponimus etiam distinctionem differe
posse numi 1° stricta quatenus distinctio opponitur Unitati, et Genitati,
et ut dicitur distinctionem unum, quod non est aliud. 2° Sumitur late qua-
ntum opponitur confusioni, et it dicitur dist^{am}, quae sunt debite ordina-
ta. tandem Suppono triplex esse genus partium: aliquae sunt metaphysicae ut
genus, et differe, aliquae physicae, et substantiales ut mat^{am}, et forma, aliquae deno-
que sunt integrales ut Capit, manus, et quae heterogeneae dicitur, si
sunt diuersae Nationis, ut in exemplo agris. homogeneae uero, si ut prae
agris, sunt eiusdem Nationis. Iu suppositu 1^a sent^a defendit substantiam ma-
terialem ab ut quantitate positam non habere partem dist^{am}, sed esse subi-
tantialiter simplicem totam q^{am} totam quantitatem, et totam sub qualibet part^e
quantitatis. hanc sent^{am} latissime progugnant Complutenses in proleg^{em}, et
etiam in libro de Generatione, et Corruptione. quibus adhaeret Itaque
Laxa. 2^a sent^a docet subit^{am} ut quantitate habere partem dist^{am} entitatis
non aut, sed a Quantitate. unde prop^{riore} ad quantitatem et quantitatem
diuinitus ablata a subit^{am}, hoc non haberet partem dist^{am}. ita Placidus
Sozo, et Ioanni a Thoma. pro se stantes Celebrationes, atque antiqui-
ores Thomista. quibus adhaeret ex Septimo Quaest^{ione}, et Iohanni

3^a Sent^a docet substantiam Materialem habere partem integrales
entitatis dist^{am} independentem a Quantitate. ita Scotus, et cum eo
Coling. Septimo communiter cum Gravino Doctore. plures q^{am} Thomista
pro quantum Iuniores. sed authores uti sunt inter maxime diuini.
nam Septimo communiter docent substantiam Materialem a se habere
partem nee dum dist^{am}, sed etiam contenta extensione entitatis subi-
tantiali. alij uero licet concedant distinctionem partium illam in exten-
sionem, negant. ita communiter Thomista citati pro 3^a sent^a. et Monta-
te etiam cum Erasm^o De Quaest^{ione}, et Monte.

Prima Conclusio =

Sub^a Materiali dum sit sub Quantitate habet p^{te} distinctas
 ac proinde non est tota in tota quantitate, et tota sub qualibet p^{te}
 quantitati. probatur conclusio ratione communi: subit^a pedis non est ubi
 Capiti. Ergo subit^a hominis habet p^{te} entitatis dist^a sub quantitate
 anti^a probatur. subit^a pedis est Realiter separabilu a subit^a Capiti; q
 subit^a pedis non est ubi Capiti. antequam sit, accidere, nam pedis separa-
 to a capite, manet in illis ubi, non unita; ergo separata, conseq
 sequitur, quia Separabilitate entitativa Realis arguit distinctionem
 Realem, et sic Realiter distinguuntur, quae Realiter entitativa separan-
 tur.

Respondent Complutensis quod Separabilitate partium ubiq
 arguit distinctionem illam non actu, sed in pot. Unde p^{te} ubiq
 ungaratq sunt potentialiter dist^{is}. adveniente vero separatione sunt
 actualiter dist^{is} = Contra istam solutionem pugnant clarissime ab-
 surda. nam est separabilitate animae Rationalis a mat^a, quantitati
 a se quanta, unius partu quantitati ab alia, et subit^a a nat^a
 probant Philosophi efficacissimi, cum illi q Complutensis Realem di-
 stinctionem: sed hoc ratio clarissime eliditur, si dicatur distinctionem
 potentialem sufficere ad Realem separationem; ergo dist^{is} potenti
 inter ea, quae Realiter entitativa separari possunt, quia necesse est

2° Subit^a pedis separata Realiter a subit^a capiti distinguitur
 Realiter actualiter ab illa; ergo ante separationem ~~consequenter~~ probatur:
 subit^a pedis post separationem est eadem Realiter ac ante separationem;
 sed separata est Realiter actualiter dist^a; ergo ante separationem.

Objetur: et subit^a a post separationem habet aliquid intrinsecum
 substantiale, quod non habebat ante separationem. et non. i^o proximum;
 ergo, non est eadem. si secundum, ne: separata sunt Realiter dist^{is};
 ergo et in separata. 2° p^{te} indist^{is}, possunt Realiter distingui; ergo
 p^{te} dist^{is} possunt Realiter identificari: hoc repugnat, quia t^o ma-
 nent cum suis differentis essentialib^{us} non. i^o proximum, essent dist^{is};
 si secundum, non essent partu illg, quia deficiente dif^{er} essentiali
 rei, rei ipsa necesse deficit. Sed dicitur: A Thomas quodlibet 2° quist.

2° art 2° art. impossibile est quod una mat^a contraria, et dupa-
 ta forma recipiat nisi secundum diversam p^{te}. diversitas autem par-
 tium non intelligitur in mat^a, non intellecta divisione, nec divisio
 non, intellecta dimensione. quia subit^a remota quantitate, remanet in-
 divisible = magis urget aliud testimonium; Doctorum est p^{te}

Idem. quist. 2° art 3° in corpore ubi ait: manifestum est autem quod
 nat^a ubiq tota est sub qualibet p^{te} dimensionum, sub quibus conti-
 netur, sicut sub qualibet p^{te} aeri est tot^a nat^a aeri, et sub qualibet

pte panis, est tota nat^a panis =; ergo secundum Thomam subit^a
 sub quantitate, est tota in tota, et tota sub qualibet parte, et conse-
 quenter subit^a sub quantitate nullam habet partem. Ad¹ testimonium
 Thomae dicimus diversitatem sumptam pro ordine, seu coordi-
 natione, sive distinctionem oppositam confuioni partium non haberi in
 subit^a sine quantitate. bene tamen diversitatem substantialem, sive di-
 stinctionem oppositam identitati. ad Respondent communiter Authore
 ipsius Thomae Thomam intelligendum esse non de totalitate in-
 tegrali, sed de totalitate specifica, et essentiali subit^a, quae tota salva-
 tur sub qualibet pte quantitati. quia tota nat^a, et cui panis salva-
 tur in minima pte panis. Conueniat hae expositio communem modo
 loq^{ti} Thomae, qui nomine nat^a multoties significat^{am} unde opu-

D^oculo de nat^a mat^a Cap. 5 hae habet: tota forma ignis secundum
 totalitatem suam est sub qualibet pte sua mat^a, cum tota defi-
 nito ignis cuiuslibet eius parti conueniat = ubi aperte loquitur de
 nat^a specifica ignis, cum ea sit, quam explicat definitio

Sed dicunt Complutenses: Thomam concedit aliquid pe-
 culiare subit^a, quod non concedit quantitati: sed tota est quanti-
 tati metaphyse, et sub qualibet parte, ergo subit^a materialium non
 solum metaphyse, sed physice est tota sub qualibet pte quantitati =
 Respondes quod aliquid speciale concedit subit^a pte quantitate. nam
 hae est metaphyse diuisibili a se, licet ut diuisa in minutissima
 parte: subit^a uero a se, et ratione sua non est proximae, et proximae
 diuisibili, sed hoc habet dependenter a quantitate. Inuergunt:

Thomam docet totum Corpus Christi contineri sub qualibet pte
 hostie, sicut nat^a materialium sub qualibet pte quantitati: sed totum
 Corpus Christi est totum integraliter et physice sub qualibet pte
 hostie; ergo et tota subit^a sub qualibet pte quantitati = dicimus
 partem non esse intelligendam omnibus modis, hoc est non esse
 in omnibus partem, sed in aliquo, aliam non esset mirabili, et in-
 comprehensibili modum, quo Corpus Christi est in Eucharystia: stat
 exo partem in eo quod totum Corpus Christi est sub qualibet pte spe-
 cificam, sicut tota est specifica panis est sub qualibet pte panis. aliam
 argum^{ta} Complutensium sequentem impugnant conclusionem, unde por-
 titam oportunitate soluentur. Ad² Conclusio³ Subit^a materialium

a se habet pte aut^a a se tamen non habet pte entem. 1^a panis
 conclusionem probatur ex Thomae 2^a 2^a questionis ad 2° dicente:
 D^octo: totum in genere subit^a compositum ex suis partibus, et integralibus, et
 essentialibus est unum simpliciter = ergo totum substantiale compositum
 ex partibus substantialiter diuisum: sed pte substantialiter diuisum sunt diuisum
 a se,

et non a quantitate q̄ subit^a aut, et independentia a quantitate
et habet p̄tū dūt^a ratione efficaci madetur conclusio; p̄tū subit^a di-
tinguuntur Realiter distinctione substantiali: sed distinctio substantialis
provenire non potest a quantitate; ergo. minor patet, quia effectus
formalis substantialis non potest provenire formaliter ab accidentibus.
maior probatur: p̄tū subit^a ita distinguuntur ut una pars non sit
substantialiter altera: sed p̄tū substantialiter non esse substantialiter
idem, et esse substantialiter dūt^a, ergo. Confirmatur: p̄tū subit^a
a se ipsis sunt constituta in se esse substantiali: ergo et substan-
tialiter dūt^a, antequam sit certum, quia p̄tū a se ipsis sunt de linea
subit^a, conseq̄ sequitur quia constitutum idem est ac distinctum

Dicunt p̄tū subit^a non constituta in se esse substantiali a quantitate,
constituta tamen ab illa in se partium integralium, quia hoc
ipsum est accidentale = sed contra est: subit^a, quae tantum differunt
accidentaliter, substantialiter sunt idem: sed p̄tū subit^a non sunt ubi-
tialiter idem; ergo plus quam accidentaliter differunt. 2°: quod
una res non sit in se, et in una entitate alia, a nulla entitate dūt^a
potest provenire: ergo. anti probatur: quod una res sit in se una
a nulla entitate dūt^a potest provenire: sed res, quae a se est una, a se
non est alia; ergo. 2° probatur idem antequam: unam rem in se non
esse aliam, est effectus formalis, intrinsecus, et essentialis rei: sed effectus
formalis intrinsecus, et essentialis rei provenire non potest absq̄, et
contra rem; ergo. 3°: dicitur, separata quantitate a subit^a Capiti

hinc distingueretur a subit^a pedis: sed non a quantitate; ergo a se.
maior probatur: subit^a pedis, quae est sub quantitate distingueretur Re-
aliter a subit^a capiti, quae est sine quantitate; ergo. 2°: subit^a sub quan-
titate est integraliter dūt^a; ergo destructa quantitate, et remanente
subit^a, antequam sit certum. et conseq̄ probatur: quae Realiter dūt^a non
Realiter identificari non possunt; ergo. 3°: Deus potest conservare subit^a
capiti, et destruxit subitam pedis, ablata prius ab ipso quantitate;
ergo p̄tū illa sunt dūt^a sine quantitate patet conseq̄, quia eadem res
requirit conservari, et annihilari Tandem impugnatur solutio ab inco-
mmentibus: subit^a pedis est separabile a subit^a capiti quam quan-
titate, separatur: sed eos separatione impugnant homines propositam
opinionem Complutensium; ergo. maior probatur: tunc quia Deus po-
tuit separare a pede illius subitam remanente continuatione quanti-
tatis prae cum alijs partibus: tunc etiam quia, teste Thoma, Sa-
cerdote consecrati medietatem hostiae, a se designatam, maneret subit^a
partis non consecratae, deficiente alia, et perseverante continuatione
quantitatis; ergo p̄tū integrales subit^a sunt separabile independenter

a separationem quantitatis, ergo independentem a quantitate sunt
 distincta. 2^a paxi conclusioni, quae militat contra Tertium, ne proba-
 tur: effectus primarius alicuius formae non potest convenire alteri: sed
 effectus partium est effectus primarius formali quantitati; ergo ubi
 non potest convenire effectus partium; ergo ubi non habet partem
 externam. Confirmatur: si ubi haberet partem externam a se, illa ha-
 beret unitatem secundum extremitatem: nam haberet partem extra parte.
 sed, ubi non habet partem extra partem, nec partem unitatem secundum extre-
 mitatem. ergo ubi a se non habet partem externam. probatur minor: po-
 tuit partium extra partem, sine unione partium secundum extremitatem,
 imponat deformali impenetrabilitatem: sed ubi a se, et ratione sui
 non potest convenire impenetrabilitatem; ergo.

Respondent Tertius, impe-
 netrabilitatem partium a compositione, et exaltitudine partium sine
 propria quantitate, ubi vero unice convenire extensionem,
 et impenetrabilitatem desumptas ab unione partium secundum
 extremitatem: duplicem quae distinguunt extensionem partium scilicet
 entitativam, et quantitativam. et similiter duplicem impenetra-
 bilitatem, ad modum quo datur duplex distinctio inter partem ubi
 scilicet substantiali, et quantitativa. sed hae doctae sustineri ne-
 quit. nam si vera est, dabitur extensio locali entitativa, sine
 substantiali entitativa externa, et denique quid quid convenit quan-
 titati, mutatu verbis, potuit adaptari ubi. Ut enim hae doctae
 nomine, et non se desunt a Nominalium sententia identificante ubi-
 tam cum quantitate: nam si potest assignari duplex impenetra-
 bilitas, et duplex extensio, unam communem ubi, et accidenti,
 et alteram solius quantitativam, quomodo impugnetur Nominalium
 si assignarent, ut plures faciebant, multiplicem quantitativam, aliam
 identificatam cum ubi, ratione cuius hae sit externa, et impene-
 trabilis, et aliam cuiuslibet accidenti, ratione cuius accidenti sit
 dividibile. et denique aliam externam (nam enim interna vocabantur)
 ratione cuius se sit tangibilis, Corporea, et crassa; ergo sententia
 nomine tenus desunt ab antiqua, et exaltata Nominalium sententia.

Nec ad distinctionem ad exteriorem fit paritas: nam distinctio
 est pars entis, et ideo quilibet se, quae non est alia, est ab aliis
 unde si se est ubi, et distinctio substantialiter: distinctio vero, quae pro-
 venit a quantitate inter partem ubi non est proprie distinctio, sed
 coordinatio. hae autem ut pote accidentalis, a quantitate proveni-
 re potest. unde ne arguo: ideo ordinem partium substantialium in toto
 provenit a quantitate, quia est effectus coordinatus, immo pro eodem supponit
 et effectus coordinatus, immo pro eodem supponit coordinatum,
 ac sine externa, ergo respectu ubi sunt ordinata a quantitate, sunt
 similiter a quantitate extensa

Solventur Argum.

Arguitur: si subit^a pro priori ad quantitatem haberet p^{ri}o^{ri} inte-
grali^u dit^a, illa haberet unitas; ergo faceret interse^m v^{er}am com-
positioⁿem, patet conseq^u quia compositio est distinctioⁿem v^{er}o. nunc
sic: sed p^{ri}o nullam faciunt compositionem. ergo. prob^o subsumptam.
si faceret compositionem esset et p^{ri}o et v^{er}o: sed h^{ic} non faciunt, quia
h^{ic} est, et mat^a, et forma, et actu, et pot^a, nec item v^{er}o quia h^{ic} est et
compositio accidental^{is}; ergo p^{ri}o integrali pro priori ad quantitatem
nec faciunt compositionem p^{ri}o, nec v^{er}o. ac p^{ri}o nec sunt dit^a,
nec unitas. Confirmatur: mat^a a se, et ratione n^uo, nullum habet
actum; ergo nec p^{ri}o dit^a. anti^o supponitur, et conseq^u probatur:
quia iⁿtra commensuratum, actus est, qui distinguit^r.

Ut argum^{tu} solvas, nota quod alia ut compositio physica,
quae resultat ex mat^a, et forma, tanquam ex pot^a, et actu, et dicitur
p^{ri}o, alia, quae resultat ex mat^a, et forma accidental^{is}, quae acciden-
tali^u est, et dicitur v^{er}o. alia vero est compositio substantial^{is} in-
tegrali^u, quae et si accidental^{is} ut logicae, quia ut extra cu^m h^{ic}
non tamen physice. unde compositio substantial^{is} duplex est. alia
essential^{is}, et alia integral^{is}. p^{ri}o resultat ex actu, et pot^a, v^{er}o vero
ex partibus integrantibus totum: ne p^{ri}o integral^{is} quantitatu
faciunt unum Compositum, quin habeant per modum actus, et
pot^a; et sic ad argum^{tu}, concedo anti^o, et conseq^u, nego subsumptam
ad prob^o dicimus, quod p^{ri}o subit^a faciunt compositionem substantial^{is}
integral^{is}, et non essential^{is}. Ad Conseq^u. adm^o anti^o, dicim^u
quod distinctio sumitur ab actu et v^{er}o, et de Constat^o. hoc est ab actu,
et ab ordine ad illum, unde p^{ri}o subit^a sunt integraliter dit^a a
se, et ratione n^uo, quia ex n^uo intrinsecu^m radicant actus distin-
ctoⁿ, h^{ic} p^{ri}o quantitatu integraliter dit^a, quod clarissime patet
ex sent^{ent}ia aduersariorum, nam d^{ic}o, subit^a totales sunt interse
Realiter dit^a, ac ip^{si}, quomodo a se, et ex se nullum habe-
ant actum. sunt autem a se dit^a totaliter, quatenus a se radi-
cant dit^a quantitatem. pariformiter ergo et nos Philosophamus
de substantial^{is}, partialibus. unde non contemnendum argum^{tu} con-
tra aduersarios deducitur. Dico: distinctio integral^{is} prouenit de-
terminate, ab actu; non ab actu essential^{is}; ergo ab accidental^{is}; pro-
batur minor: distinctio subit^a capitu a subit^a pedu^m prouenit a quanti-
tate; ergo non ab actu essential^{is}. anti^o probatur: quod una sit h^{ic} capitu,
et alia pedu^m, prouenit a quantitate, sed in hoc, stat distinctio
v^{er}o ab alia; ergo distinguo mag^{is}: prouenit ab actu pro formali,

nego magis: tanquam ab actu radiceo, et conotato, concedo magis,
 nego minus, et conseq. ad probz dicimus quod sicut una mat^{am} totali
 est non est alia, quia radiceat quantitatem dicit, ita una subit par-
 trali. Et dicite quod a quantitate procedit quod una ut capiti, alia
 pedis, hęc enim spectant ad organizationem et coordinationem, quę
 accidentali est, non tamen est a quantitate quod una non ut alia
 hoc enim ut pote effectus substantiali, in quantitate non continetur.

applicabu; ergo saltem dicendum est quod subit materialiter habet
 pte distincta, dependentem a quantitate; ergo distinctio substantiali
 est effectus quantitativus dicimus quod admissa Opusione neg magis
 omnem actum, et admissio quod mat^{am} inducitur a quantitate, tan-
 quam a conditione, potest in sensu explicato, et conseq. concedi: hęc
 tamen depend^{am} impertinens est ad pte^{am} quętionem, quia advariaz
 docent mat^{am} extra quantitatem nullam habere pte; et conseq. vero
 unice sequitur quod mat^{am} habeat pte^{am} extra quantitatem, ut radiceam
 tamen quantitatem. in sensu ergo explicato, p^{am} conseq. nego.
 quia mat^{am} esse, et ratione sui est in pte^{am} distincta, quia esse, et
 ratione sui, radiceat, et conotat quantitatem. Arguitur: si subit

esset composita ex partibus, inter illas daretur unio: sed inter pte^{as}
 subit non intercedit unio; ergo probatur minor: Unio illa est ex
 indivisibili, et indivisibili non primum, alia esset composita ex partibus.
 non secundum, quia pte^{as} illę essent extensę. quod ne probatur: pte^{as}
 illę se tangunt secundum indivisibilia; ergo = ad argum. dici po-
 terat pte^{as} illas se igni uniri, non diting^{am} unionem ab extremi uniu,
 quod alibi approbavimus. deinde concessa maiori, nego minus, ad probz
 dicimus unionem illam, esse indivisibilem, non impedire unionem
 totalem partium, et illarum penetrationem, quia honorat unio partium
 secundum tota indivisibilia, sive secundum indivisibilia quanta, ut
 unio indivisibili intercedens inter mat^{am}, et formam non impe-
 dit quod secundum se tota adquate se tangant. Dicunt inter pte^{as} mat^{am}

intercedit aliqua unio mat^{am} esse generabili et corruptibili: sed hoc
 est contra communem sensum Philosophorum; ergo probatur maior: homo
 dicitur generabili, et corruptibili quia unio inter mat^{am} et formam
 est generabili et corruptibili; sed unio intercedens inter pte^{as} materię
 est generabili et corruptibili; ergo. nego magis: ad probz concessi
 esse generabili et corruptibili. nam unio inter pte^{as} homini talis
 p^{am} negat conseq. et paritatem. nam unio inter pte^{as} homini talis
 est ut non salvatur homo sine illa. homo namq. est compositum hetero-
 genum cuius est non salvatur nisi in partibus uniu diversę pte
 unio. deficiente tamen unione determinata partium materię, non

deficit mat^a, quia hęc essentialiter saluatur in qualibet pte
applicabili. Repugnat subit^a materiali, quę non habeat pte^m
unitat^e; ergo remanere non potest subit^a una Unione. ergo non reman
Unione non remanet subit^a: nunc ne: sed homo est corruptibilis, quia
non remanet homo eor^{um} destructione Unioni; ergo mat^a etiam est cor-
ruptibilis, si habeat pte^m = dicimus quod homo ita dependet ab Uni-
one determinata, ut hac deficiente, deficiat homo. quia homo non po-
test diuidi in fluxu hominis: deficiente tamen Unione determinata
inter pte^m mat^a, aduc remaneret mat^a. nam, una mat^a potest in
fluxu diuidi, nam subit^a homogenea potest diuidi in plures subit^a
eiusdem rationis. Insuper; ergo separata omni Unione a mat^a, et ab
omnibus partibus illius non remaneret mat^a; ergo hęc dicitur cor-
ruptibilis. = secundum communioem opinionem negandum est in partibus
quia non est possibile casus in quo omnis Unio auferatur a materia.
nam licet hęc, et illa Unio determinate auferatur a determinatis
partibus mat^a, secus autem omnis Unio indeterminate, hęc solutio
est ad mentem illorum, qui continuum constituunt per pte^m inopi-
nitum diuidibile: si enim per indiuidibilia componitur, ablata diui-
nit^{um} omni Unione a quantitate, et a mat^a, aduc remaneret mat^a
ad indiuidua Relata, nec ipsa quantitas sequitur. 1° est duobus
entibus completis nequit resultare unum per se: sed quilibet pars mat^a
esset totum completum, quia mat^a esset totum completum; et etiam
forma materialis illius, ergo. = hoc argum^{um} probat repugnare unum
per se in partibus quantitatum, nam quilibet pars quantitatum est to-
tum completum in linea quantitatum = respondeo qd mat^a completa essen-
tialiter est pte^m incompleta, similiter qd quilibet forma quod refert
ut est in se subit^a unum per se pte^m completum in genere subit^a: ne
humanitas est completa in linea mat^a, quo non obstanti est illa et ip-
sa fit unum per se in genere subit^a. quia in genere subit^a humani-
tas est incompleta. Dico: quilibet pars aquę separata a quantitate
est mat^a pte^m completa: sed est duobus modis pte^m completum non
potest fieri unum per se; ergo. minor est certa et maior probatur:
quilibet pars aquę constat in mat^a, et forma per se sufficientibus ad
constituendum unum per se pte^m completum, nam quilibet esset indiuidua
si, separaretur ab alia, ergo. = nego mai^{or}: ad prob^{and} nego antem
quia pars aquę constat in mat^a et forma non totaliter, sed partiali-
ter: si uero pte^m illę reponantur diuisę, iam non sunt pte^m sed tota
in una linea; pte^m, ergo subit^a ut constant quantitatem indiuiduam
incompleta sunt in una linea, si uero constant quantitatem diuisam,
sunt subit^a totales inter se procul dubio indiuidualiter diuisę.

Arguitur 2° si subit^a haberet p^{te}i, concurrens illi definitio quan-
titar^u hoc est fatium; ergo. probatur maior. subit^a illa esset diu-
sibili influat p^{te}i, quod diuis^u possent par^u emittere; ergo. = nego mag^{is}
nam subit^a solum ratione quantitatu^m est p^{te}i^u formaliter, et na-
turaliter diuisibili, independenter uero a quantitate, subit^a solum
est remote, et super naturaliter diuisibili. diuisibilitat^u ergo p^{te}i-
ma, et formal^u est p^{te}i^u accidentali^{ter} adueniens substanti^u
sicut impenetrabilitat^u, et extensio. an ergo subit^a sit diuisibili^u in
p^{te}i^u semper diuisibilis, ad p^{te}i^u nihil interest. quia cum subit^a
sit diuisibili^u p^{te}i^u ratione quantitatu^m, dependet h^uc resolutio ex
sua explanatione. Arguitur 3° quamuis subit^a non habeat p^{te}i^u inte-

grales actu^m d^ut p^{te}i^u ad quantitatem, potest recipere d^ut^u p^{te}i^u quantita-
ti^u, et d^ut^utionem max^{im} partium a d^ut^uti^u quantitatu^m; ergo neglectis
d^ut^uti^u substanti^u partium antecedenti quantitate. anti^u probatur: subit^a
potest recipere extensionem a quantitate licet a^u non sit extensio; ergo. nego anti^u
et concedo anti^u, nego conseq^u. nam extensio, et alia similia sunt effectus forma-
li^u quantitatu^m nullu^m q^u effectus formali^u potest antecedere formam, cognatum unitas,
compositio, et d^ut^uti^u sequentia ad e^u, ac p^{te}i^u d^ut^uti^u partium subit^a,
sicut entitas ipsarum necesse antecedit co^ordinationem quantitatu^m.

Argui^u Ultimo contra ultimam conclusionem: sup^ota d^ut^uti^u
inter p^{te}i^u subit^a, subit^a in^u quantitate esset extensio; sed non esset extensio
extensio^m quantitatu^m; ergo esset extensio extensio^m substanti^u, et entita-
tua. probatur maior: in instanti reparationis quantitatu^m a subit^a, p^{te}i^u subit^a
non mouentur immediate, et secundum se tota; ergo una pars e^uo^m unita
alteri immediate, et alii^u mediate; ergo quet extensio entitatu^m. anti^u proba-
tur: si p^{te}i^u mouentur in^u immediate, omnes mouentur ad idem
indiuisibile loci: sed hoc est impossibile in instanti reparationis quantitatu^m
a subit^a nam motu locali^u ut pote sube^unt non potest fieri in instanti; ergo

applicatur h^uc ratio: si d^ut^u auferret quantitatem a subit^a a quib^u
in d^ue ex^ustanta, subit^a illa esset extensio; ergo. anti^u probatur: p^{te}i^u subit^a
aq^u ex^ustant eandem positionem quam nunc habent in ordine ad e^u; id
nunc sunt extensio; ergo. probatur maior: p^{te}i^u ill^u non mouentur; ergo.
Confirmatur: inter p^{te}i^u subit^a datur indiuisibile loci, et p^{te}i^u unita^m
sed non alia ratione datur extensio inter p^{te}i^u quantitatu^m, ergo. Hoc argu-

mentum probat subit^a par^u se, et ratione sui esse extensam localiter
impenetrabilem, compositam q^u ex lineis, punctis, et superficibus. quibus
omnibus gaudet sub^u quantitate. Dicunt fluxu aduersary omnia h^uc ad-
uersaria subit^a ratione quantitatu^m, hoc et non similit^{er} dicimus de exten-
sione locali. Quare nego mag^{is}. ad prob^u nego ant^u. ad e^u prob^u dicimus
quod in ex^ustante illo miraculoso necessariu^m foret conflum^u partium ad
indiuisibile loci, non quia p^{te}i^u mouerentur localiter, et sube^unt, sed quia
de^unerent esse in loco, ex defectu quantitatu^m locanti substantiam: unde
p^{te}i^u ill^u essent nullibi tanquam in loco.

Hoc solutio probabili est, redditur qd ut cinque perceptibile, exemplo Co-
 rpu Np^o Dm, quod in tantu ultimo conuersionu fit p^operu, quatenus in
 cupit esse modo indiuibilibi ubi antea non erat. quia corpu Np^o proprie lo-
 caliter mouetur. aliter tamen respondeo ea argum^o non esse intentione
 aduersionum. diximus enim p^o illa non u^o n^oxi secundum se tota
 Inp^o oza adit. ita, ubi erant, non autem eo eo qd una pax, et Unio in-
 termidia scilicet unione partium secundum se tota: unde diximus quod inca-
 su apponit una pax quae unita alteri, et non omnibus immediate, non
 ratione n^o, sed pax accideri, et latrone durantis. Constat ergo extensionem
 formaliter consistere in eo quod una pax unita alteri secundum
 extensionem tantum, ita ut alteri pax, et latrone n^o non possit totaliter
 uniri: in quo ulterius constat p^o n^oxi qd non tunc unita in ordine
 ad se, quia licet una pax immediate unita alteri, et non omnibus, hoc
 non oritur in nat^o partium n^oxi, sed ab extrinseco, sive a d^o, quam
 habent p^o inter se, quam in unitate non possunt exagitate. hoc clari-
 me certum est exemplo duplicis n^oxi totali, si enim d^o ab illi d^o d^o d^o
 quantitate, minime ex hoc uniantur, et facerent unam, extensionem,
 non quia neutra scilicet Unioni, sed quia una ab alia distaret.

Confiam laborat in equiuoco. pro eodem enim uerbat unione
 substantiali, indiuibilem, ac indiuibile proprie, et striete sumptum unio
 ergo substantiali indiuibile est, non tamen striete potest indiuibile proprie
 et striete, quia hoc proprie, et in rigore et conuentionem, Unio uero sub-
 stantiali conuentionem non est. unde et si indiuibile ut implere Unioni
 non ideo indiuibile proprie est, ac proinde non impedit qd p^o seati-
 gant secundum se tota: hoc fatere tenentur aduersioni in Unione substan-
 tiali magis, et formis, quae ut indiuibile, et hoc non obstanti est medi-
 unum matam, et formam secundum se tota. Replicabo p^o n^oxi ut
 a nobis conceditur uniti sunt extensio in ordine ad locum, sed extensio
 in ordine ad locum, supponit extensionem partium in ordine ad se, ergo. minus
 est certa, et maior probatur: extensio in ordine ad locum consistit in eo
 qd una pax sit extra utram alteram: sed pax distans ab alia est extra
 utram illius; ergo. = nego magis: ad prob^o concedo magis. Si tu proprie
 concedo minus de propria distans; et nego illam in eam argum^o nam pax
 illa nec sunt extra, nec intra utram, quia sunt extra se distantes non
 proprie, et impliciter, qd idem conuenit partibus ratione quantitati, sed
 non intra se distantes in proprie, et de finitute, qd explicari etiam po-
 test exemplo duplicis n^oxi totali supra inuoluat. Inuente; p^o n^oxi
 et ratione n^o non sunt unioles secundum se tota; ergo solutio est falsa.
 antea probatur: p^o a, b, c non possunt uniri secundum se tota; ergo.
 antea probatur: p^o a adquate unita cum c, non est unioles cum b,
 ergo, prob^o antea. quod est unioles caret unione: sed pax a non caret
 unione, quia est adquate unita; ergo. Confirmatur: idem num^o effectus
 non potest provenire a duplici causa totali: sed p^o a esse adquate uni-
 tam, provenit ab Unione cum b; ergo non potest provenire ab Unione
 cum p^o c. 2° p^o adquate uniti non possunt recipere quae p^o quantitati;
 ergo nec extensionem. ergo p^o adquate non Unioles, illationes non legitime

Quinti probatur: pte adquate Unitz, re habent per modum Unitz;

In hunc modum arguebat Ingenioſius naq̄ familia ſecundorū, et qui-
dem ſubtiliter, ſed nimia iſta ſubtilitas manifeſta patet inſtantia, q̄
ſe ostendo: anima rationali adquate Virtus capiti, et ut unibili
adquate pte: 2: quilibet forma adquate Virtus matz, et ut unibili
adquate emittz et ſubſtantia: 3: quilibet forma materiali perfecte
Unitz adquate virtutis omnibus, et unguis partibus matz; idem etiam
contat in cau penetrationis talem corporem. fluxibus q̄ alij exemplū
Ingenioſo Magistro non ingratū; ergo licet pari a ut adquate uni-
ta cum pte b, et ſe, et ratione ſi extt adquate unibili cum pte C

Ad ſextam nego anti. ad probz nego anti. ad eiu probz iterum
nego anti, et diſtingo magz prouatiuam: caret unione cum pte, cum qua
et unibili unio: cum eo, cum quo et unia conego magz, et diſtingo magz.
pari a non caret unione cum b, ſiue cum termino cum quo et unia
concedo: cum eo, cum quo non et unia nego magz, et conſeq. itaque
pari a adquate unia cum pte b. non caret unione cum illa, et, tamen
adquate unibili cum alia quacunque pte et ſe non impediēte Uni-
onem adquatam. proinde que unia adquate cum una pte prouata
et unione cum alij, ut in exemplū aductū cernitur clare. *ſi ſam*

ſiue conceda maiori diſtingo magz: ptem a eiu adquate unitam
cum pte b prouenit ab unione cum pte b concedo magz: eue adquate
unitam cum pte C nego magz, et diſtingo conſequens: unio a cum C
non potest prouenire ab unione cum C nego conſeq. unio a cum b conce-
do conſeq. nam quid diſtinctum est unio a cum b ab unione partu a
cum pte c, non ergo ſequitur quod idem effectus aduſus eua totali
proueniat. quod etiam liquet in inſtantia aductū ad ſextam dici-
mus pte illa interne eue penetrata, ordinabile tamen a quantitate
quia licet re habent per modum Unitz totius integralis, non tamen per
modum Unitz partu

Iniciat p̄ḡdictu Aucthor: Corpus adquate cir-
cumſcriptum ab ure loco, non potest ab alio ſimul circūſcribi; mat actu-
ata p̄e unam formam, non potest ſimul p̄e aliam actuari, nat termina-
ta p̄e unam ubiut, p̄e aliam terminari requit; ergo pari adquate
unita cum alia, non potest ſimul adquate uniri cum altera: p̄e
m̄o in omnibus anti. negamus conſeqm quia unita ſimul. Conſ
circūſcribitur p̄e unum locum, mat actuatur p̄e unam formam, et
nat terminatur p̄e unam ubiut adquate interne, et externe,
pari autem a adquate interne unita b non autem externe.

Horum rationu, et fundam ad hunc locum non ex p̄ctant, neſi-
ciat pro nunc et communi Philoſophorum mente reddere rationem ſolu-
tionis naq̄, docent enim communiter Philoſophi contra Durandum im-
pedimentum totale ad penetrationem duarum partium eue contactum
quantitatum eorum, ratione cuius una pari ſcutit introductioni al-
terius in proprio loco. unde ablato miraculoſe a quantitate contactu quar-
titatis

Non parum non tenet introductioni alterius, nec expellit eam a proprio loco: cum ergo parum a separata a quantitate non habeat quantitativum contactum, potest quantum et eo se adquare unum cum pluribus partibus.

Disputatio 6^a de Qualitate. Quæstio Unica quod, et quodplex sit Qualitas. Nominis qualitatis non inte-

ligimus de se metaphysicis, quæ prædicantur in quale quod, nec essentialiter proprium, et accidenti, quæ etiam prædicantur in quale, et necesse est contingenter. intelligimus ergo nomina qualitatis quandam formam accidentalem aut a quantitate, et ab alijs accidentibus, quæ modificant, et qualificantes subiectum, reddunt illud album, et nigrum, frigidum, et calidum, sic et aliter se habent. In quo sensu sic a Philosopho definitur: qualitas est qua quale est dicitur: ubi videtur abstractum explicari per concretum, quod quodammodo magis notum nobis est. sic sapientia clarius præcipitur quam sapientia. Hanc definitionem recipiunt plures receptiones ut obiectivam, et negatoriam: sed considerandum est cum D. Thoma quod genera suprema non possunt ita exacte defini, præcipue vero qualitas, quæ tantam varietatem non naturalium, et supernaturalium, materialium, et immaterialium nobis se continet. unde Philosophus quæserit aliquid commune omnibus qualitativis, id idem invenit quod omnium qualitas, aspicit subitam per modum qualificativum, nec mixtionem et rem univocalissimam ita definitur. omnes enim definiuntur esse per esse, et tamen esse non videtur notius ante. ingenue tamen fatetur insignantem definitionem non obviare omnes regulas, ut bona sit, illam tamen amplexi æstimus, quia plures alijs apud recentiores inveniuntur, et alijs utitur et barant. Dicitur Philosophus qualitatem in quatuor speciebus. 1^a est habitus, et dispositio. 2^a potest, et in potest. 3^a passio et passibilis qualitas. 4^a forma, et figura. de quibus omnibus eundem est agendum. habitus in presenti non significat rem habitam, nec indumentum. nec dispositionem, quæ ut hoc, et illo modo se habent. est ergo habitus qualitas difficile movibili a subiecto. per quam subiectum bene, et male se habet. Dispositio solet nunquam pro quacunque forma disponente subiectum ad formam substantialem, et pro dispositione partium et intoto, et in loco. in præterito vero est qualitas facile movibili a subiecto, illud determinam, ut bene, et male se habeat. Observandum tamen est cum D. Thoma quod qualitas est natura sua difficile movibili, ac proinde de linea habitus, per accidens, et ea defectu subiecti facile solet amoveri, et de contra qualitas ad dispositionem expectari, et facile movibili, solet esse difficile movibili propter subiecti tenacitatem. quid enim firmius fide, quæ verbo Dei nititur. quid fortius charitate! et tamen ob humanam inconstantiam crebri flatu dantur. similiter etiam veritate immutabili fundatur, et a fictionibus facillime in dubium vocatur. e contra vero veritas, quæ debilitatima est, ita in homine robusto firmatur, ut nullis laboribus expugnetur.

februm etiam ita profunde in homine, ut et radicans, ut dicitur me-
 dicamentum, madruu torpore, sed precipue infirmu, solum cum morte
 eradicitur. **Triplex** obiectiva quod habitu, et dispositio dividuntur in
 entitativa, et operativa. cum habitu determinat ubi ad bene, et
 male se habendum in seipso, et secundum esse proprium, dicitur habitus
 entitativus. si vero determinat ipsam in sui facultatibus operati-
 vum ad bene, et male se habendum circa operari, dicitur operativus. sic
 Virtus, et Vitium in Voluntate, sci, et error in intellectu disponunt
 ad bene, et male operari, dicuntur qd habitu operativum. at uere sanitas
 et coactio, pulchritudo, et deformitas, gratia, et peccatum in anima
 sunt habitus entitativi, quia precipue disponunt ad bene, et male esse.

Pot non sumitur in p^{ri}mo pro pura pot^a obiectiva, sive pro non
 Regula ad eundem, et agendum. sumitur ergo pro pot^a naturali, et phre-
 sic, que sua est in facultate, et capacitate propria agendi, et recipiendi.
 unde sic definitur: qualitas per se ordinata ad actionem, et passionem, sic
 intellectus proprie ordinatur ad intellectionem, et caraciter ad suscipien-
 dos obiecta: nota tamen quod pot^a difert ab habitu, quia pot^a proprie
 et simpliciter dat pot^a. habitus uero non dat simpliciter pot^a, sed illud
 praeponit, determinat qd pot^a ad bene, et male se habendum: sic sci prae-
 ponit intellectum. impot^a non sumitur pro care potentia, sed pro pot^a
 nimis debili, que partim potest operari. sic lebetudo mentis impot^a di-
 citur, non quia intellectum auferat, sed quia illum operationi retardat.
 unde pot^a, et impot^a tantum accidentaliter, et per se magis, et minus dife-
 runt.

Passio alig^{do} sumitur pro proprietate, alig^{do} pro Receptione forma
 multoties pro laboribus, et cruciatibus. nonnunquam etiam pro appetitu
 quo sem amamus. unde tunc dicitur apassionati. in p^{ri}mo autem u-
 mitur pro forma accidentali per alterationem producta: in quo sensu
 sic definitur: est qualitas sensibilis ab alteratione causata: ut calor pro-
 ceden^{do} ex Verescencia. calor ex metu, si autem hae qualitas ortus ex
 Verescencia alteratione, et cito transiente dicitur passio, si autem or-
 tum ducit ex permanenti causa ut calor ortus ex temperamento
 dicitur passibilis qualitas. unde habemus passionem, et passibilem qualitates
 accidentaliter solum distingui. non enim difert specie calor, sive ex me-
 tu, sive ex temperamento.

Forma non sumitur hic pro actu informante
 subiectum: sic enim anima est forma, et etiam quodlibet accipere, forma
 ergo sic definitur: est qualitas resultantis ex diuersa dispositione partium
 quantitatum. unde per quantitatem bene, et male disposita vidunt subiectum
 bene, et male formatum. per enim indifferenter ubi, ut formatur, et fion-
 rentur rotunde, quadrate, triangulante, et ideo qualitas illa, qua
 tali, et tali modo disponuntur, et terminantur per quantitatem dicitur
 forma, et figura. proxime qd in p^{ri}mo forma, et figura pro eodem recipitur

Sui proprietate qualitate arguunt Philosophi. sicut et proprie habere
 contrarium, nam qualitate ad invicem pugnant, ut Sanitas, et morbus
 humiditas, et iccitas. haec tamen proprietate et si ubi qualitate proprie conue-
 niat.

non tamen omni; ut patet in luce. 2^a et recipere magis, et minus.
sic calor est maior, et minor, non tamen omnes qualitates sunt huius capa-
ci nam potus naturalis non intenditur. 3^a denique ut ferre et similitu-
dinem, et similitudinem, quae proprietates secundum aliquos auctores pro-
prie, et stricte solum continent qualitates, et alij. 4° solum secundum aliquam
analogiam. Secundum alios uero hae proprietates, eque adaptatae omni-
bus predicamentis, et hae sufficiant pro aliquali, non qualitate. hae enim
communiter docentur. alia enim difficultiora in omnibus fere materijs du-
putari solent.

De qua 3^a de Iudicam ad aliquid, siue R-
latione. Iudicio 1^a Explicatur quod ut Ratio, et assignan-
tur fundam^{ta}, et Conditiones illius.

Relatio est ordo, respectus,
habitus, et tend^o unius ad aliud. unde Philosophus sic Relationem defini-
uit: quorum totum unum esse est ad aliud quodammodo se habere, u-
ne ut communiter explicatur: Relatio uero quorum totum unum esse
est ad aliud se habere. diuiditur in Relationem in eadem, et Relationem in
alio. inter extrema Relationem dicitur. 2^a uero inter extrema ibidem per Ra-
tionem dicitur. Relatio in eadem diuiditur in Relationem secundum esse
et in Relationem secundum dici. 1^a est cuius esse in se et formaliter
Respectus, ut Paternitas, et filius. esse 2^a est formaliter abiectum
Explicari tamen non potest nisi in ordine ad aliud: ne scilicet et qualitas
absoluta. sed quae explicari non potest nisi in ordine ad obiectum scilicet.

De uero assignata parum differat, a diuisione Relationis in predi-
camentalem, et transcendentalem. Relatio predicamentalis est illa, quae
proprie hoc predicamentum constituit, nec ad aliud se extendit. transcendentia-
li uero per omnia predicamenta uagatur, et in omnibus solum abiectionis
cuiuslibet predicamenti Respicitur. sic Omnis scilicet, habitus, et potest dicitur
ordinem ad proprium actum, et obiectum, causa ad effectum, effectus ad
causam. materia ad formam, Uero ad colorem, motus ad terminum, et
sic de alijs. hae certae sunt, certum est etiam per 2^a hoc predicamentum
constitui. dixerunt tamen, quod uariatur inter Relationem predica-
mentalem, et transcendentalem, nec est ita certum, et exploratum, nec
ita facile potest assignari. Ut autem hoc aliquomodo fiat, communior
et prouabilior doctrinam breuissima solum proponam. Sciendum ergo est
quod Relatio predicamentalis esse, et Relationem sui exigit terminum con-
sistentem, inuicem est sciendum quod Relatio predicamentalis quae habet
Respicere terminum, (ut dicitur in Vi. p. de terminis) id est nullum ali-
ud minus exerceat, nihil quae aliud facit nisi terminum Respicere. unde
sic in abstracto communiter definitur: Relatio predicamentalis est illa,
cuius totum nomen esse est ad aliud se habere. Relatio cuius totum nomen
esse est in ordine ad aliud. sed si notum patet dixerunt Relationem predi-
camentalem a transcendentali, hae enim nec proprie exigit terminum
consistentem, et aliunde aliud minus exerceat, ut in omnibus exemplis
aductis liquet.

Cuius inferior Relationem secundum dici esse proprie transcendentali. Ratio vero secundum esse ad plus se extendit quam Ratio predicamentali. nam Relationes duae sunt Relationes secundum esse. et tamen non sunt predicamentales, sed supra predicamentales, similiter q^d respectu naturae universalis, alig^d intentiones logicae sunt Relationes secundum esse, sed non predicamentales, sed infra predicamentales. omni ergo Ratio predicamentali est Ratio secundum esse, non tamen Oppositum. Ratio predicamentali dividitur in mutua, et non mutua, mutua ut cuius terminus denominatur per aliam Relationem. ut paternitas, et filio. non mutua est cuius in pte termini non correspondet alia Ratio, ut ordo creaturæ ad Deum. Ratio mutua subdividitur in Relationem equiparantiæ, et disparantiæ. Est illa cui in pte termini correspondet alia Ratio eiusdem generis, et denominationis. ut Ratio similitudinis inter duo extrema in eodem similia. Est illa, cui in pte termini correspondet Ratio diversæ denominationis, ut paternitas, et filio. Et dictu colligitur ad quatuor Relationem predicamentalem tua conveniens, scilicet subiectionem, fundam^{tionem} proximum, et eamdem. Subiectum est quod refertur. terminus ut id, ad q^d refertur. et fundam^{tionem} proximum est id, in quo exercetur denominatio. Sed quia triplex fundam^{tionem} potest arguere in se, et omnia fundam^{ta} possunt ad tria genera Ratio. sunt autem alia divisio in tria genera Relationum. Relationes primi generis fundantur in Unitate, et multitudine, sine numero. nomine Unitatis intelligitur conveniens, seu conformitas, quæ in predicato centrali dicitur identitas, non fisica, et formalis, sed logica, et fundamentalis: hoc conveniens, in qualitate dicitur similitudo, et in quantitate dicitur equalitas, nomine multitudini intelligitur disconveniens, quæ in centrali dicitur diversitas. in qualitate dicitur dissimilitudo. et in quantitate inquantitas, unde dicitur subit^a facit eadem, et diversa. Qualitas similia, et dissimilia, et quantitas equalitas, et inquantitas. et etiam Unum in unitate facit sem in quantitate equalitas, et in qualitate similia

Relationes 2° generis sunt, quæ fundantur supra actionem et passionem. ut Relationes inter Patrem, et filium, Patrem, et Dnm, discipulum, et Magistrum, et alia huiusmodi. Relationes tertii generis fundantur supra mensuram, et mensurabile. nomine mensuræ non intelligimus mensuram physicam, et quantitativam. supra quam fundantur Relationes equalitatis, ad q^d genus spectantes: intelligimus ergo nomine mensuræ mensuram obiectivam, seu mensuram perfectionis centralis: huiusmodi sunt Relationes obiecti ad actum, et cognitionem, signi ad signatum, imaginis ad Prototypum, alias q^d similes. Examinata iam nat^a Relationes predicamentales, divisionibus q^d assignatis, necesse est conditiones, seu proprietates illius assignare. Est autem Relationem proprie non habere contrariam una enim Ratio licet opposita alteri Relationi, proprie non contrariatur illi. quia contraria mutuo se destrunt, et unum contrarium ad illud non erigit quo erit alterum, nec in proprio, nec in alieno subiecto.

2a et non suscipere magis, et minus, quia cum non detur actio termi-
nata ad Relationem, nec creabit, nec decessit Ratio in: solum ergo au-
geri poterit Ratio fundamenti. 2a propria est quod Ratio dicatur
ad convenientiam. ut est ^{patris} filius, et filius; ergo Patris 2a dicit co-
eant a Naturarum. 3a simul ^{cognosci}. impossibile est cognoscere filium
sine ordine ad Patrem. 3a

Augustinus 2a Verum dicitur Relationes
Naturae predicamentales Sectio 1a explicatur, et Resolvitur

Dubium = Indubium est dari in Verbo respectu transcendentali.
solum ergo dubitari potest de predicamentibus, existimantur. No-
minales Relationes Naturae esse denominationes extrinsecas, a quibus non
diferunt aliqui recentiori doctores Relationes secundum esse formale
ipsarum consistere in cognitione comparativa, et in motu representati-
quod est in Verbo ut intellectus ponit unum ad aliud ordinare. et ali-
quibus Relationes predicamentales esse respectu rationis ad nomen ter-
minum. Communi sententia Philosophorum, et Theologorum, imo Sanctorum
Patrum praecipue Augustini, et Thomae constituit Relationes per res-
pectum Naturae intrinsecum. Rursum ad nos termino. Dantur aptae
Relationes Naturae predicamentales, probatur Ratio: formalitas Naturae
ab omni predicato absoluto dicitur et Ratio predicamentalis: sed apte in-
dantur formalitate Naturae distincte a predicato absoluto; ergo. maior
est certa, probatur minor: nulla interveniente cognitione, datur aequa-
litas inter duo palmes, et inaequalitas inter palmum, et semipalmum
similiter etiam datur similitudo inter duas qualitates: sed aequalitas, et
inaequalitas, similitudo, et dissimilitudo sunt formalitates Naturae dicitur
ab absoluto; ergo. Confirmatur: Latentia in Creatu est Ratio pre-
dicamentalis; ergo. anti probatur: Latentia respectu terminum in Vi-
puxi terminum; ergo. anti probatur: licet Latentia fundetur in sub-
generatura, et in actione causativa, paternitas tamen non est causativa;
ergo non respicit filium, ut effectum; ergo respicit illum in Vi puxi ter-
mini. Si dicitur tales Relationes esse Naturae, et secundum dici, contra
est: Omnis Ratio secundum dici, sive transcendentali est aliquid ab-
solutum, secundario ordinatum ad aliud: sed paternitas, similitudo, et
aequalitas primum ordinantur ad aliud, nam ex terminis filiatio, simi-
litudinis, et aequalitatis sunt in ordine ad proprios terminos; ergo. 2o nu-
meratae Relationes respiciunt terminum Naturae extrinsecum, ut patris
terminum, ergo numeratae Relationes sunt predicamentales. anti proba-
tur: similitudo est ordo ad terminum similem absque eo quod interve-
niat dependens, et causalitas inter ipsis terminos, eodem die de aequalitate
idem de paternitate modo explicato; ergo.

Resolvitur obiectio = Obijci 1o
Ideo dantur Relationes Naturae quia dicimus et nomen simile, et dissimile

sed in hoc non sequitur; ergo. probatur minor: Deu dicitur Dmū creatura-
 rum, dixerunt ab illi, illi que simili: sed in Deo nondantur Relationes prædicamen-
 tales nisi ad creaturas; ergo. = nego min. ad prob. præm. præm. nego min.
 conij. Relationes ergo non possunt proprie Deo conuenire, quia sunt accid. ipse-
 ncia, & prædicamentalia. Deo autem nullum accidens, nisi phisicum, nisi prædi-
 camentale potest de nouo aduenire. creatura uero uult capere mutationem in-
 camentalem, et ideo similitudo, & diuinitudo pertinet ad lineam Relationis prædi-
 camentalis, igitur non conuenit. sed de hoc alibi fixam plura dicemus.

Obijci 2°: quid sit et sic sine ulla Relatione prædicamentali, et per se ipsam
 est diuersa; ergo Relatio diuinitati non est prædicamentalis. probatur aut: quæ-
 bet sic per se ipsam distinguitur specie ab alia: sed diuinitio specifica et diuersitas;
 ergo = duplex est diuersitas, alia, absoluta, et transcendentali, quæ formaliter con-
 sistit in diuinitioe extra a prædicatis specificis, & genericis, quæ diuinitio operativa
 in Rebus absque Relatione prædicamentali, alia est diuersitas Relatiua, et prædica-
 mentalis, quæ consistit formaliter in diuinitudine Relatiua, et prædicamentali;
 nemo enim dicitur diuinitus nisi per ordinem ad aliud. unde patet ad obijctionem.

Obijci 3°: omne ens reale est ubi, & accidens: sed Relatio nec est ubi,
 nec accidens: quia nec est ens per se, nec ens in alio, sed ens ad aliud; ergo.
 Confirmatur 1°: conuenit quod eadem sit ut Relatiua, et absoluta: sed ut Relatio
 est ens reale, erit sit absoluta, quia est ens in subiecto, et Relatiua, quia Re-
 ferretur ad aliud; ergo. Confirmatur 2°: omne ens reale conuenit effectus ab aliqua
 causa: sed nulla datur causa effectiua Relationis, tunc quæ ad Relationem non
 datur per se motu, tunc quia positus duobus alii datur similitudo; ergo Relatio
 non est ens reale.

Ad Argum. Respondet Relationem esse diuinitus phisicum, & præ-
 dicamentale, quia licet non explicet conceptum in secundum proprium conceptum
 ad, illum tamen includit, et implicat, sic accidens non explicat conceptum in se
 et egressio ab agente, et tamen est de linea accidentis, ad hoc confirmamus dicimus quod
 conceptus in Relatiua est in Relatione, quia conceptus in se transcendens, ac præ-
 tendit in Relatiua Relatiua, et absoluta in absoluto. ad hoc confirmamus dicimus quod
 non datur causa per se Relationis, datur enim causa per se terminata ad finem
 & terminum, quibus positus dicitur Relatio, unde datur causa per accidens Relationis.

Inquire utrum Relatio sit realis, non solum secundum conceptum in,
 sed etiam secundum conceptum ad? affirmo contra aliquos recentiores, et probo:
 conceptus in, et conceptus ad ut pote conceptus transcendens, et transcendens est genericus
 et abstractiuus Relatiua identificantur: ergo si conceptus in est realis, Relatiua in eum
 conceptus ad: sed dicitur omni Relatiua Relationis ut pote de linea accidentis, dicitur in-
 diuinitus ad subiectum in quo est: sed conceptus ad non dicit ordinem ad subiectum, sed
 ad terminum; ergo. = per noua maiora, distingo min: non dicit ordinem pro egresso
 concedo: pro impleso, nego. aliter: non dicit ordinem ad subiectum in, transite
 te, et intendit in illo concedo: transite, et illud. = ad terminum, nego min. et
 conij.

Dugito 2^a Vtrum Relatio pro formali consistat in actu
 & in aptitudine. Sectio 1^a explicatur Dubium, et referuntur

Controuersia præterquam inquit an a Relationis consistat in Referentia, &
 in actuali in dicitur Referenti. nomine Referentia non intelligimus præterquam pot
 et logicam, quæ ita est in non Repugnans ad Referendum. intelligimus ergo
 aptitudinem in se, quæ sit in subiectum præterquam ad actuali exercitium Re-
 ferendi, pro qua dicitur: quod in præterquam inquit intelligimus a constitutiuo Relationis in
 esse accidentis. quodlibet enim hoc sit, nisi actuali inquit, nisi aptitudinali

semper dubium est an Relatio communicata constituat subiectum necesse est et ven-
trabitur Relatum an autem proxime tantum Reflexibile

Idem notandum est quod exercitium quomodo Reflexibile potest signate et con-
citi considerari. Consideratur exercite dum sub actuali exercitio exercite conde-
ratur: signate vero dum ipsum actuale exercitium consideratur secundum sua
predicata essentialia, secundum se, et proxima ad exercitum existit: unde sequitur
quod tan actu ^{seu} quam actu ^{seu} considerari potest et exercite, et signate, proinde
que nimis causam eius ad intelligi aliquorum, qui univere univertaliter univ-
pant actum ^{seu} pro actu signato, et actum ^{seu} pro actu exercite, notandum
enim est quod legitur igitur potest considerari signate, et secundum sua predi-
cata essentialia. Alii vero sententiam ^{seu} constituit Relationem predicamentalem
per proximam Reflexibilitatem. Ne opinantur cum Caristano gliezi antiquo tho-
mista. Opposita sententia communis est, eamque etiam defendunt quidam Thomista
cum Alberto Sodoi, omnesque nostrates, cum Eminimo Dno de glieze, et de nobis.

1^a Conclusio

Relatio formalis constitutiva Relationis est actuale exercitium Reflexibile
probatum Relatione: et Relationis constituit in effectu formali, quem commu-
nicat subiecto; sed effectu formali ^{seu} communicatu subiecto est actuale ex-
er, sine actu Reflexi; ergo maior patet non effectu formali formae et ipsa
forma communicata subiecto capaci. probatur minor: effectu formali Re-
lationis extrahit subiectum de linea absoluta ad Relativam: sed subiectum
non transit de linea absoluta ad Relativam nisi per actu Reflexi; ergo
probatum minor: Reflexibilitas est de linea absoluta: ergo per illam non
transit subiectum ad Relativam. antea probatur: Reflexibilitas est capacitas
proxima ad actu Reflexi: sed capacitas proxima ad actu Reflexi dicitur de
linea absoluta, nam subiectum esse et proxime capaci actu Reflexi; q.
Confirmatur et explicatur: capacitas proxima subiecti ut Reflexi-
tatis praeintelligitur ad Relationem pro formali: ergo ante probatur: per
hoc praeintelligitur quod Petrus intelligitur albus est proxime capaci similitudini
cum alio albo; et per hoc praeintelligitur quod intelligitur actio generativa intelli-
getur subiectum proxime capaci Relationis paternitatis: sed albedo praeintelli-
gitur ad similitudinem, et actio generativa praeintelligitur quam paternitatis; q.
Confirmatur 2°: intellectio, unio, et Unio constituntur per actuali exercitium intelli-
gendi, et Unendi; ergo et Relatio. Distingunt aduersary in Relatione predica-
mentali minus primarium, et minus secundarium. dicent quod Relatio exercite
sumpta secundum minus secundarium, et ut communicata subiecto actu Reflexi
illud ad terminum, igitur autem signate sumpta, et secundum sua predicata essen-
tialia non actu Reflexi subiectum, sed illud constituit proxime Reflexibile, sed contra
est: quia similiter dici poterat quod intellectio, unio, et Unio non constituntur in
actuali exercitio, autem similiter minus primarium, et secundarium. 2°: Relatio
signate sumpta, et secundum sua predicata essentialia extrahit subiectum de li-
nea absoluta ad Relativam: sed hoc unice fit per actuali exercitium Reflexibile,
ut manet probatum; ergo. 3°: Relatio signate sumpta est Relatio considerata
secundum sua predicata essentialia: sed Relatio considerata secundum sua predicata
essentialia actu Reflexi subiecti ad terminum; q. probatur minor: Relatio considerata secun-
dum sua predicata essentialia constituit in se, et tendit ad terminum: sed forma essen-
tialiter constituitur in se, et tendit ad terminum, actu tendit, et Reflexi subiectum
ad terminum; q. 2°: Relatio predicamentali secundum sua predicata essentialia
distinguitur a transcendentia; q. emigit terminum existentem: sed proxima Re-
flexibilitas non existit terminum existentem; q. Relatio secundum sua predicata
essentialia non constituit in proxima Reflexibilitate.

Solvuntur Argumenta

Argumentum 1°: Referibilitas est effectus Relationis: sed Referibilitas precedit exercitium Referendi; ergo. probatur maior Referibilitas et quid accidentale, et Relativum: sed omne accidentale, et Relativum est effectus Relationis; ergo. Confirmatur 1°: Primum intelligitur in Relatione conceptus in, quam conceptus ad: sed conceptus in non constituit subiectum actus Relationis; ergo Referibile 2°: eadem Relatio paternitatis denominat Patrem Relatum ad duos filios; sed uno tantum existentem, non denominat Patrem actu Relatum ad 23 filium; q^o Referibile. 3°: Dicitur ante creationem multum est vere talis per aliquam Relationem: sed non per Relationem actu Referentem; quia non datur actuali termino; ergo per Relationem agnitione Referentem. Ad Argum^{um} Respondo, quod Referibilitas proxima, est effectus accidentali logice procedens a Relatione, non secundum esse, et predicamentali, sed tantum secundum dici: quia cum Referibilitas usque dicta dicatur conveniat subiecto in se, et pro proxi ad Relationem, nequit esse, aliud Relativum predicamentale. Ad 2° confirmari poterat negari minor distinguendo in Relatione duplicem conceptum in: unum communem omni accidenti: alium vero proprium Relationi, quo ab accidentibus differt, nam Relatio non est in subiecto absolute, sed est in illo transitiva, et inquam Refer ad terminum. Deinde distingo magis: primum prioritate subintendi, nisi absolute concedo magis: primum prioritate Relativa nego magis: permitto minus, et nego consequens: igitur conceptus in ut pote genericum tantum dedit subiectum actus, et informationem propriam a linea Relativa. Ad 2° confirmari concedo primum nego consequens: quia Pater non denominatur Referibile ad filium non existentem per paternitatem, quia esse Referibile habet a se, et non a Relatione. Ad 3° confirmari nego magis: quia Dicitur talis formaliter per ordinem predicamentalem ad multum existentem. unde pro proxi ad designationem multum Dicitur talis a potestate a Principe donata, que est extrinseca denominationatio, ac proinde non est de linea Relationis predicamentali. Argumentum 2°:

Relatio ut sic non constituit in actuali exercitio Referendi. ergo nulla Relatio determinata in hoc constituit. antequam probatur: actuali exercitio Referendi emergit terminum existentem: sed Relatio ut sic non emergit terminum existentem, aliter constituit terminum ut sic, q^o est ridiculum; ergo. Argum^{um} manifeste in datur in Divisione, unione, et alijs huiusmodi, que pro formali constitunt in actuali exercitio. in datur q^o similiter in Referibilitate proxima, que emergit terminum proxime potentem existeri: sed implicat terminum ut sic proxime poterit existeri; ergo Relatio ut sic, et in communi non constituitur per proximam Referibilitatem. Directe ad Argum^{um} distingo antequam non constituit in actuali exercitio Referendi exerce sumpto concedo: signate, et secundum se sumpto nego antequam, et consequens in eodem sensu. ad proba distingo magis: actuali exercitio Referendi emergit terminum existentem signate, et exerce concedo: exerce proxi subdistingo: actuali exercitio Referendi exerce sumptum concedo: signate sumptum nego magis, et sic dicitur minori nego consequens. Solutio constat ex notabilibus, eodem enim modo quo concepimus Relationem, conceptus inquit terminum, et exercitium Referendi, paternitatis ergo actuali, et exercitio correspondet filius exerce existentem, paternitati vero in communi filius ut sic, signate sumptum correspondet, q^o in Divisione, et in qualibet forma

constituti in exercitio agentissime videtur. Dicitur ergo Relatio ut sic non
dicit exercitium exercitium referendi; ergo non constituitur per illud; q̄
per referibilitatem. inita ut supra. et distinguitur consequens: non dicit exer-
citiū exercitium exercite sumptum concessio. in parte sumptum nego con-
q̄. unde patet ad alia. nam Relatio ut sic nec constituitur per exercitium
exercitium exercite sumptum, nec per pot̄ ad ipsum, sed per exercitium
exercitium consideratum secundum sua predicata essentialia, et propterea
ab omni exercite exiit. si autem consideret Relationem in esse Univaria-
li logici, tunc constituitur per pot̄ logicam ad exercitium, logicam dixi,
et predicabilem, non phisicam, et in ordine ad evadendum: pot̄ autem logica
accidentali est Relationi, ipsi q̄ adveniunt Relationi intentionis predicabili.
unde non est ad Rem. **Replicabitur:** Relatio ut sic continet omnem Relationem

ergo etiam terminum; ergo nullus remanet terminus ad quem actu refe-
ratur Relatio in particulari. inita in Universione, in Referibilitate. et in omni
sci. igitur Relatio ut sic respicit terminum in communi: sicut proxima Re-
feribilitas, quilibet tamen Relatio in particulari sicut ipsa continetur sub Re-
fatione ut sic, ita respicit terminum in particulari contentum: similiter sub
termino ut sic: sic visio tendit in obiectum visibile ut sic, quilibet tamen
actio determinata visiva tendit in colorem determinatum, et particulari
participantem Relationem communem obiecti visibili. **Arguitur 3:** Relatio Pa-
ternitatis in Divinis constituitur fortiter per proximam Referibilitatem;
ergo, et in creatis, patet conseq̄ nam Relatio creata est participatio diuine
Relationis. anti probatur: Patet intelligitur Pater pro priori ad generationem
Verbi Divini: sed pro illo priori Pater non est actu Relatus ad filium, sed
solum in aptitudine; ergo. probatur maior: Pater generans constituitur
in Relatione personarum per paternitatem: sed pro priori ad generationem intel-
ligitur constitutus in Relatione personarum; ergo. maior est certa, quia Pater
constituitur in Relatione personarum per id q̄ distinguit illum a filio: sed Pater-
nitatis distinguit Patrem a filio, quia ut communiter docent Theologi
cum Aristotele nro: in Divinis omnia sunt idem, ubi non obiat oppositio
Relationi; ergo.

Minor vero probatur: pro priori ad generationem intelli-
gitur principium generationis: sed principium generationis est Pater, et sa-
persona; q̄ pro priori ad generationem intelligitur Pater constitutus in Re-
latione personarum. Explicatur: in signo priori ad generationem Pater ut personae
divi a filio: sed distinguitur per paternitatem, ergo in signo priori ad ge-
nerationem filii intelligitur Relatio paternitatis: sed in illo signo non intel-
ligitur actuale exercitium referendi, quia nondum intelligitur terminus; ergo
pro priori ad actuale exercitium referendi intelligitur formale constitutum
Relationi paternitatis: in argum̄ ^{sum} obituum Theologorum omnium in
genia traquent, illos q̄ cogent per varios abie carpitio. sed quia nri in-
stituti non est, de eo in profuso tractare, quoddam Metaphysicum expectat
cum communi sententia ^{tum} **in primis argum̄ aduversarij**
non fuit. nam Pater constituitur in Relatione personarum per Relationem: sed
pro priori ad generationem intelligitur constitutus in Relatione personarum; q̄
pro priori ad proximam Referibilitatem, quae fundatur in generatione

Intelligitur Pater constitutus in Relatione personarum. Pro solutione autem
adventante quod in qualibet divina Relatione duplex intelligitur conceptus
virtualiter inadquate distinctus: alius formae hypostatice substantiali;
alium vero Relationis secundum conceptum ad se constituit personam. Unde
ordinat unam, ad aliam. unde Relatio paternitatis considerata in eius formae
hypostatice constituit personam. et presupponitur ad generationem, conside-
rata vero in eius Relatione presupponit generationem, actu quod refertur Patris
ad Filium. Itaque in divina Relatione paternitatis expresse distinguitur mu-
nus in, nunc hypostati distinguitur etiam munus ad actus, nunc genera-
ti, et munus ad propriam Relationem, quae minere inter se sequantur ordinem
priori, et posteriori, secundum expresse. hinc supponitur nego autem ad probum
distinguo magis: intelligitur Pater in esse personarum concedo: secundum munus ad
Relationem nego magis: et distinguo minus: non est Relatio pro expresse concedo:
pro implicito nego minus: per quod patet ad probum. ad explicationem, in qua est
abbreviata tota argumens difficultatis, distinguo magis: Pater est dicitur a Filio in esse
personarum concedo magis: secundum munus ad nego magis: et distinguo minus: dicitur
quod per paternitatem secundum munus in concedo minus: secundum munus
ad subdistinguo: pro posteriori ad generationem concedo: pro priori ad genera-
tionem nego minus: et suppositum illius. nec meliorat solutionem hanc in ex-
plicabilibus notis obnoxiam esse, sed solvant Theologi. Dicunt tamen: in nego
priori ad generationem intelligitur Pater ut persona dicitur ab alijs: sed distin-
ctio personarum provanet a Relatione secundum munus ad; ergo pro priori ad
generationem intelligitur munus ad Relationem: sed in illo priori non constituitur
it Patrem actu Relationem; ergo munus ad non constituit formaliter in actuali
exercitio referendi: distinguo magis: ut persona dicitur ab alijs indeterminate
concedo: determinate subdistinguo: implicito concedo: expresse nego magis: et
distinguo minus: distinctio personarum ab hac est illa personam determinate concedo:
indeterminate nego minus: et illius sequelam. Itaque in nego priori ad genera-
tionem intelligitur Pater ut persona dicitur, quia intelligitur ut suppositum
omni alio supposito incommunicabile, non tamen intelligitur tanquam Pater
pro expresse secundum munus ad, nec ut suppositum determinate distinctum
a Filio, vel a Spiritu Sancto, sed indeterminate ab omni alio supposito distin-
ctum: Ratio est: quia pro illo priori non intelligitur Filium determinate, neque
Filium determinate non potest intelligi pro priori ad generationem, solum
ergo intelligitur Filium determinate pro posteriori ad generationem, et tunc
Pater intelligitur distinctum determinate a Filio per Relationem secundum mu-
nus ad, cui correspondet in parte Filij opposita Relatio originis patris, seu ab.

Questio 2a. Vtrum Relatio Injudicamentali distin-
guatur Raliter a fundam^{to} Proximo. Sectio 1a. Explicatur
Titulu, et Refertur ad Consulto divi in pag^{is} loqui de
fundam^{to} proximo. Notandum enim proculdubio distinguitur Relatio a rela-
tione. fundam^{tu} ergo Notum est illud, quod solum mediate denomina-
tur a Relatione. proximum vero, nullo alio mediante, et sic in Relatione
similitudini Petri cum Paulo in albedine, Petrus est fundam^{tu} Notum, albe-
do vero est fundam^{tu} proximum. Dubium ergo quod an similitudo fundata

in albedine ut Realiter ipsa albedo, an Realiter ab ipsa dicitur. In hac pluri-
 bili controversia sententia docet Relationem predicamentalem esse accidentem mo-
 dalem, & entitatem accidentalem Realiter dicitur asserendam et termino; et com-
 muni inter Thomistas, et Scotistas, quibus in Senatu adherent Fonseca,
 Molina, Gardus, Albertinus, et alij, ipsi etiam adherent sicut communi-
 ter Hostriate cum Illmo Dno Moneda, et Eminmo Card. de Aquino in p[ar]te.
 2a negat Ralem distinctionem Relationis asserendam: et communis inter Au-
 thentici Societati, quibus subscribunt ex Thomistu Tabellus, Fontinas, Alex-
 beus, Zumel, Agriani, Lince, et alij in non sequenti Commissione Prin-
 cipem Colectivum Sphondati. Huius opinionis Patroni inter se non di-
 videntur: plures namq[ue] Recentiores Societati communiter docent Relationem pro-
 dicamentalem identificari adquate, et ex eo cum fundam et termino
 et inadquate cum quodlibet ex illis; ita ut Relatio similitudinis iden-
 tificari cum termino, et cum fundam. alij autem docent Relationem iden-
 tificari adquate cum fundam tantum, solum q[uo]d emigere terminum per
 modum conat[i]: extrinseci ut denominet subiectum actu Relatum ad illud,
 in hac ergo Opinionem Varietate sit

Prima Conclusio

Relatio predicamen-
 talis non identificatur adquate cum fundam et termino. probatur sic.
 Relatio predicamentalis est illa cuius totum nomen esse est in ordine ad aliud
 sed terminus nec inadquate identificatur cum esse ad aliud; ergo pro-
 batur minus: terminus est illud esse ad quod est Relatio: sed illud esse ad quod
 ordinatur totum esse Relationis nec inadquate identificatur cum Relatio:
 ergo. Explicatur, et Arguetur hęc Ratio: totum esse Relationis est ad aliud:
 sed hoc aliud est terminus; ergo terminus est aliud a toto esse Relationis
 sed quod est aliud a toto esse Relationis nec inadquate identificatur cum
 illa; ergo. Si dicitur quod non tota Relatio, sed Relatio solum nomen pro
 fundam est ad aliud nomen ad terminum, qui est alia pars Relationis.
 Contra est 1o quia solutio Opponitur communi definitioni Relationis.
 Relatio nomen pro fundam habet esse in ordine ad aliud; ergo fundam ut
 distinctum a termino, Realiter respicit terminum: sed tota Relatio fundam
 ad terminum conuenit in ordine, quo fundam respicit terminum; ergo
 tota Relatio qua fundam respicit terminum non identificatur adue in-
 adquate cum termino. 3o Relatio paternitatis est ad filium tanquam
 ad terminum: sed Paternitas nullo modo identificatur cum filio; ergo.

2o: diuersitas inter album, et nigrum non identificatur
 adquate cum albo, et nigro; ergo nulla Relatio. anti probatur: diuer-
 situdo albi cum nigro est diuersitas albi cum nigro: sed diuersitas
 albi cum nigro nec inadquate identificatur cum nigro; quia diuersitas
 albi cum nigro fundatur in albedine, & in alio colore; ergo. Dicunt Re-
 centiores diuersitas quo ad Rectum identificari cum albo, quo ad ob-
 iectum uero cum nigro: sed bene: diuersitas quo ad Rectum cum solo
 albo identificatur: sed deficiente nigro, deficit denominatio diuersitas; ergo
 Recentiores qui tam erroneam doctrinam enegitauerunt odio conatorem
 mille modis conotata amplectuntur.

Tertia Conclusio

Relatio predicamentalis Realiter identificatur cum suo fundam

Conclusionem hanc latissime impugnaret Emin. Card. de Biquexae
 inq[ui]t in Theologia tamen serpio sapiens, et indocti Aristotiana,
 nisi n[on] Anselmi magis ueritatis longe prouabiliorum illam uideat.
 sic enim ait homo tertio dupl[ic]it[er]. 22. Sectione 5.ª num[er]o 50: ita nunc
 exultimo, quantum olim eam opinionem impugnauerimus, nunc aut[em]
 ad ex[em]plum illam ualde prouabilem dico potissime authorita-
 te Anselmi. Fucusque Pyrrhus, et Sapientissimus Cardinalis, illius
 ergo authoritate ductu, nefas erit ab Anselmi mente recedere.

Ad addit ergo illam Cap. 24. Monology ubi postquam dicit
 Deo nihil accedere posse, quia est inuariabilis, sic dicitur: Quomodo non
 est participi accidenti, cum hoc ipsum, quod maior et omnibus natura, et
 quod illi d[omi]n[u]m ut, illi uideatur accidere? cui obiectio sic respondet:
 sed quod repugnat quorundam, qui accid[ere] dicuntur necessitudo, et na-
 turali incommutabilitate, si eos eorum assumptione, nulla subit[er] conce-
 ditur uariabilitas. Omnium quippe, qui accid[ere] dicuntur, alia non nisi
 cum aliqua participandi uarietate adent, et ab eis posse, intelliguntur.
 ut, omni colore: alia omnino nullam, et recedendo, et accedendo, muta-
 tionem, circa id, de quo dicuntur efficere nocentur; ut quidam Religioni:
 condit enim, quia homin[is] post annum natus, nec maior, nec minor,
 nec aequali uis, nec simili: omni autem Relationi huius, cum natus fuerit
 sine omni mei mutatione, ad illum habere potero, et amittere, secundum
 quod exiit, et per qualitate quadam mutabitur. Et Anselmi testimo-
 nium quo nihil loculentius, et elegantius: in eo n[on] quidem et conclu-
 sionem expressam, et rationem illius habemus. atenta enim diuisione ac-
 cidentium, in absoluta, et Relatiua, sic efficaciter probatur Conclusio: Si
 Relatio distinguitur Realiter a fundam[en]to, non potest una Res de nouo refe-
 rri ad aliam, absque mutatione intrinseca Res: sed secundum Anselmum
 Relatio potest aduenire Res, sine ulla intrinseca mutatione ipsius; ergo
 Relatio non distinguitur Realiter a suo fundam[en]to. conseq[ue]nter est legitima, minor
 expressa est in allegato testum, et maior ut per se nota, nam mutatio
 intrinseca est transitus de esse ad aliter intrinsece esse, et de non esse
 ad esse: sed adueniente Relatione dicit Realiter, simili datur transitus; ergo.

Aliqui Respondent loqui Sanctum Doctorem de similitudine
 et alijs Relationibus fundamentaliter n[on] sumpti, non uero de Relationibus fra-
 ctaliter sumpti; utq[ue] enim, mutationem aserunt, quia adueniunt subiecto
 et illud extrahunt de linea absoluta ad Relatiuam, quod sine mutatione
 intrinseca subiecti, nequit fieri = Solutio confirmat et principij aduer-
 satorum, manifeste tamen aduertitur, Doctori: nam similitudo, et
 dissimilitudo, a qualitate, et inaequalitate, quas nunc non habeo cum homine
 natus, nato illo, sunt Relationi formale formaliter sumpti: sed tales
 Relationi nullam omnino, et recedendo, et accedendo mutationem infe-
 runt, et causant; ergo similitudo pro formali accedit, et recedit, sine in-
 trinseca mutatione subiecti; ergo a fundam[en]to Realiter non distinguitur.

Docent alij testimonium intelligi esse de mutatione propria, ut
 terminari posse motum, non autem de mutatione impropria, et metaghi-
 nea, quod fit per Resultantiam; huiusmodi autem est Relatio, ad quam non

data per se motus = Sed contra est: velao nullam omnino muta-
tionem halem a se habet subiecto: sed mutatio, quam vocant metaphisicam,
est vera, et reali mutatio; ergo. 2. Sanctus Doctor probat non dari
in Deo mutationem, quamvis dicatur Velatio ad Creaturas a partibus
subiecti creati, in quo nulla fit mutatio per Velationem: sed partem est
inepta, si subiectionem halem quomodocumque mutaretur, nam Deum
nullam omnino mutationem halem permittit; ergo.

D. 18. Subscribit Angelus. Mag. plurimum in locis, praecipue vero S. Th.
sicorum, lectione 3. ubi: nihil enim aduenit mihi de nouo, per hoc quod
incipio esse alteri aequali: exprimitur 2. Philosophorum **Opusculis**. ubi de
hoc praedicam agens, hae habet: Cum quidem dico quod similitudo dicitur
habere albedinem eius ut fundam, non intelligendum quod similitudo
Sortu ut aliqua res in parte alia ad ipsam albedinem, sed idem et ipsa
albedo, ut se habet ad albedinem Platonis, ut ad terminum. Respondit
que rationem: si enim similitudo adderet supra albedinem Sortu
aliquam rem, nullo modo fieret aliqui alicui simili sine mutatione:
hoc ipsum sequi docet, ideo que non semel mixtura non aliquorum fi-
ductam, qui tanquam de se acta Angelicum Magistram pro senten-
tiam istam affirmant. Probatur iam Conclusio ratione: similitudo in-
ter duo alba et Velatio praedicamentalis: sed hae similitudo non consistit for-
maliter in aliquo modo superaddito; ergo. probatur minor: recluso omni alio
superaddito, nullo alio intellectu, datur vera similitudo inter duo alba;
ergo. probatur anti: similia formaliter sunt quorum qualitas est una: sed per
hoc praecipue quod datur duo alba, ~~et per se~~ omni alio recluso, et intellectu,
dantur duo, quorum qualitas est una; ergo. Confirmatur: duo alba
sunt similia formaliter per formam similitudinis: sed forma similitudinis est al-
bedo; ergo. probatur minor: eo praecipue quod consistunt duo formae conueni-
tes in nat, datur forma similitudinis; quia datur similitudo; quod albedo et
forma similitudinis inter duo alba. Respondent Thomae duo alba in ta-
li casu esse fundamentaliter similia. secus vero formaliter, sed defectus
modi Velatio superadditi = Contra est 1. nullo intellectu modo superad-
dito, unum album esset formaliter album, et aliud album esset formaliter al-
bum; ergo essent formaliter similia. anti est certum et conueniens probatur:
album formaliter album se habet neut aliud album formaliter album: sed in
hoc consistit similitudo formalis; ergo. 2. non intellectu modo superad-
dito daretur similitudo fundamentalis consistens in conueniens unum ad-
uersario: sed hae est Velatio praedicamentalis; ergo. probatur minor: Respe-
ctus accidentaliter contingens fundam esset Velatio praedicamentalis: sed simili-
tudo fundamentalis consistens in conueniens est respectu accidentaliter conueniens
fundam partem sine illo consistens; ergo. 3. duo alba conueniunt in qualitate,
abique Velatione superaddita: sed conueniens in qualitate est Velatio praedica-
mentalis; ergo. maior conceditur, sicut per se nota, quia duo alba sunt eius-
dem qualitatis specificae. probatur minor: conueniens in qualitate est Respe-
ctus formae unius qualitatis ad aliam: sed hic respectus est praedicamentalis;
ergo. minor est certa, et maior probatur: qualitas conueniens cum alia con-
sistente

per ipsam conveni respicit terminum in vi puzi termini; sed Respec^o
 termini in vi puzi termini est Respec^o formali^o predicamentali^o unius ad
 aliud; ergo. 2.º album et formaliter diuise nigro, per se ipsum, et semper
 palmu est inquali palmo, quia non habet gquales partes: sed diuinitu-
 do, et inqualitas, sunt Claones predicamentales; ergo. minorem con-
 dunt, et magis negant; sed certe maior ita certa est ut certum et al-
 bum esse diuisionem a nigro. 5.º Supponamus qd duo alba gqualiter alba

non habeant modum superadditum, tunc alba illa erunt similia formaliter
 in non hab^o modum superadditum; ergo. probatur anti: similitudo funda-
 mentalis et illa, quia fit formalis per aduentum modi Clatiui ut docent
 aduersarij: sed similitudo in non hab^o modum superadditum non potest
 fieri formalis per aduentum modi Clatiui, quia per aduentum Cla-
 tionu destruetur similitudo in non hab^o modum Clatiuum; ergo.

3. Respondetur in Raiona qd illa alba non erunt positius similia in non
 habendo similitudinem, sed negatiue. hoc est nondiamilia; unde ap^{te} Rei
 erunt fundamentaliter similia, non per ordinem ad Clatem similitudinem,
 sed per ordinem ad similitudinem Rationis = sed contra est quia si dicitur =
 Secundu ad Claonem Rationis ut dicitur alba sunt formaliter similia in nega-
 tione modi superadditi, cum omni Cla^o similitudinis non conueniet in
 Respectu Rationis. Deinde: illa alba pro priori ad operationem intele-
 ctus carebant modo superaddito; ergo in hoc erunt similia: non fun-
 damentaliter quia illa Cla^o non potest fieri formalis per modum ugen
 additum; ergo. Illa Ratione efficaci impugnatur solutio, nostra qd pro-
 batur conclusio: Paternitas Petri est formaliter simili^o Paternitati Pauli
 et formaliter diuisi^o filiationi per se ipsam, et absque modo Claliter super-
 addito: sed, similitudo, et diuinitudo fundantur in Paternitate; ergo Cla^o
 non distinguitur Claliter a fundam^o maior constat, nam aliu daxe-
 tur aliis modis superadditis paternitati, et huic aliis, de quibus idem
 potest fieri argum. minor est certu uerba aduersarij et corree sequitur
 in casu apposto. absolute uero probatur: sicut Pater unus potest exi-
 re quin sit simili^o alio Patri, hoc scilicet non exi-
 stente, ita unum alby
 potest exi-
 stente quin sit alteri simile, casu quo aliud non existat: sed
 Paternitas per se ipsam incipit esse formaliter simili^o alteri paternitati
 exi-
 stenti; ergo et unum album.

Respondent aliqui cum illis Pala-
 co, Paternitatem, et alia, Claones per se tantum esse fundam^oali-
 ter similes alijs. formaliter uero per Respectrum Rationis. = Contra est:
 quia ut notant Peritiore Thomista, non bene percipitur quod Paternitas
 Petri, et Pauli exi-
 stant ap^{te} Rei, quod utraque sit forma euidem speciei
 et qd ap^{te} Rei non sint similes sed expectanda sit factio intellectus ut
 una sit simili^o alteri formaliter; ergo. Sed in hac doct^o Thomistica
 sic contra Thomista inuigo: non est perceptibile qd duo forms Clating
 euidem speciei exi-
 stant ap^{te} Rei, et qd non sint formaliter, Claliter simili^o
 per se ipsas: sed ipsa imperceptibilita percipitur in eo qd duo alba exi-
 stant ap^{te} Rei, quod sint conueni in qualitate, et qd non sint formaliter simili^o;
 ergo.

209
 Impugnatur 1° solutio: Ratio similitudinis pro se mali conuenit in eo qd
 unum album (P. causa) ut album Calitez, neut se habet ad aliud album: sed Pater.
 nitas Petri se habet Calitez neut se habet paternitati Pauli; ergo similitudo
 inter paternitatem Petri, et Pauli est similitudo Calu, et non dicitur. Et hac
 etiam me impugnantur Thomuz; nam iustitior Petrus et Calitez im-
 lu Paulo in paternitate, quia Petrus Pater se habet Calitez neut Paulus
 Pater: sed Petrus albus abiq modo Calitez superaddito se habet Calitez neut
 Paulus albus, nam abiq modo superaddito nunt unum in qualitate, ergo.

Respondent mny hanc Thomuz et precipue paritati Respondent qd unum
 album non potest esse suo foru referre se Calitez ad aliud, quia est abstrahens
 Ratio uero paternitatis, et quous alia Relatio, seipm et formaliter determinat
 nata ut ad alia referatur, quia ut suo foru referendi, proinde qd linea
 Relatiua formaliter, et ad unam Rationem formalem nandatur alia Ratio for-
 malis. Sed contra est: licet Unio, ut Ratio foru unandi pter, non est suo for-
 lu unandi seipm cum alia Unione; ergo licet paternitas ut suo foru re-
 ferat patrem ad filium, non est suo foru referre se ad aliam Relationem: sed se referat
 ad aliam Relationem; ergo et unum album ad aliud album. 2° unum Thomu-
 tar necesse est Ratio superaddita, quia unum album est indifferens ut refe-
 ratur et non referatur: sed paternitas est indifferens ut referatur et non refe-
 ratur ad aliam paternitatem, et referat se pter seipm ad illam; ergo. 3°
 hanc solutio destruit omnino, precipue argum Thomuzum; nam ideo
 Ratio similitudinis unius albi cum alio Calitez distinguitur ad illo, quia
 Calitez separatur: sed similitudo inter paternitatem Petri et Pauli, Calitez
 separatur a Petro: nam deficiente Paulo, deficit similitudo paternitatis
 Petri cum paternitate Pauli, neut deficiente albo h deficit similitudo
 albi a cum illo; ergo. Respondent dicendo Paternitatem esse omnino de-
 terminatam in ordine ad terminum primarium scilicet filium, indifferens
 qd in ordine ad terminum secundarium, qualis est paternitas et alia Relatio.
 Ergo sub inferunt paternitatem esse similem alteri paternitati per acci-
 denti, et secundario, qui effectus separabilis est: sed contra: Paternitas est
 indifferens in ordine ad terminum secundarium, neut albedo ad aliam albedinem:
 sed paternitas per seipm referatur ad terminum secundarium; qd et albedo ad
 aliam albedinem. Deinde: Cuius effectum, referre se, in albedine non est
 effectus secundarius albedinis, et effectum similitudinis paternitatis Petri
 est effectus secundarius; dicant Thomuz, et quidquid dixerint adaptat
 dum a nobis et precipue illius argum. plura alia obij: poterant contra
 Thomuz, aliqua tamen, et n non omnia, suo ordine in solutione ar-
 gum dabimus. Sequitur ea hucusque dicti Ratio propter predicamentaly
 adquate Calitez identificari cum fundam non absolute sumpto, sed ut
 connotante terminum. unde Ratio similitudinis inter Petrum, et Pauli
 in albedine est ipsa albedo Petri ut connotat albedinem Pauli, et sic di-
 citur Thomuz: et albedo Petri ut se habet ad albedinem Pauli. con-
 tat enim hanc Resolutionem; nam supposito qd datur Ratio predicamentaly
 et debet esse dicta Calitez a fundam, et termino, et identificari cum fundam
 m, et termino, et deniq identificari cum solo fundam. sed h, et q impu-
 gnatum est; auerendum qd et Ratio Calitez identificari cum fundam
 memento ut connotante terminum.

Solventur Argum^{ta} 3

Oppone^r 1° ad Thomam Octavo de pot^a art^o 1° dicentem: Subit^a crea-
 ta non potest identificare nisi Relationem, quia est definita tale genus =
 Item 2° contra gentes idem docet. Ultimum 1^a pte^o questione 18. art^o 2°
 ait: Relationem esse aliam rem a subit^a creata, Realiter q^{uod} advenire ubi-
 tant^o ut contradicuntur a subit^a divina = hgc, et alia adducere ident
 homin^u, sed cum impare nimis, Oppositum doceat in allegati^o locu^o, et
 in p^oribus alijs, non potest non fateri Anglice Itaque mentem in hac
 pte^o dubiam esse. facile tamen respondeo ad Thomam in predicto locu^o
 q^{uod} de Relationibus fundatis in accidentibus p^oncip^o, non autem de Relati-
 onibus fundatis immediate in subit^a, per q^{uod} sicut d^otinguitur subit^a cre-
 ata ab increata, ab hac enim nulla Relatio d^otinguitur. Argui 2°: Sepa-
 ratio Realit^{er} est n^oquam evidens d^otingitio^{is} Relati^o: sed Relatio Realit^{er} potest
 separari a no^o fundam^{to}; ergo ab illo Realit^{er} d^otinguitur. maior et certa, et
 minor probatur: deficiente termino Relationis, deficit Relatio: sed deficiente ter-
 mino, remanet fundam^{to}, ergo Relatio Realit^{er} separatur a no^o fundam^{to}. Or-
 getur: existente adq^{uod} constituto cumlibet ter^o, sic igitur necesse emittit:
 sed solo existente fundam^{to}, non existit Relatio; ergo Relatio non identificatur
 cum no^o fundam^{to}. aliter: deficit Relatio, nullo modo deficiente fundam^{to}, ergo
 idem quod p^ori^o. in hoc argum^{to} pl^u r^oto fidem^o adu^{er}sary ut eos infra d^o-
 cendu^o bene ponderatu^o ad oculum patebit. Ad illud ergo respondeo, conceden-
 do mai^o, et neg^o min^o. ad prob^o d^otingo mai^o: deficiente termino, deficit
 Relatio quo ad entitatem, nego mai^o: quo ad denominationem, subd^otingo:
 secundum id q^{uod} importat eis pte^o connotati, terminu^o f^o obliqui, concedo: recur-
 dum lectum denominationis, nego mai^o: concedo min^o, et nego conseq^u. ad
 1° arg^o, similiter d^otingo mai^o: si ter^o est absoluta, concedo: id est respectiva
 sub d^otingo: emittit^{ur} sic igitur quo ad entitatem, concedo: quo ad denomina-
 tionem, subd^otingo d^otingitio^{is} data, similiter d^otingo min^o, et nego con-
 seq^u. ad ultimum d^otingo anti^o: deficit Relatio entitativa, nego: ad pte^o ter-
 minu^o, et connotati, concedo anti^o, et nego conseq^u. Similitudo albi a cum albo
 b (idemq^{ue} dic^o de qualibet alia Relatione) dicit perfectionem intrinsecam,
 et entitativam, quia nihil addit Realit^{er} albo a, alia hgc similitudo, cum
 de novo incipiat, intrinsece mutaret album a quod impare adu^{er}satur
 Similms nro, loco supra citato. Similitudo ergo quo ad entitatem, et perfe-
 ctionem intrinsecam, est ignem fundam^{to} proximium, sive albedo, hgc enim
 dicitur fundam^{to} proximium similitudinis quatenus denominat subiectum alby,
 dicitur q^{uod} similitudo quo ad entitatem, quatenus potest aliam albedinem co-
 notare, ignem q^{uod} ut similem respiciat. Dicit etiam similitudo denominationis
 hoc est denominat album a similem albo b, in quo sensu duo dicit simili-
 tudo, scilicet album a ut constantem actu que respicientem albedinem b
 et album b ut terminum connotationis coexistentis, et respicientis: sed ali-
 ter, et aliter hgc duo se habent: nam albedo albi a se habet in se, et
 sit forma intrinseca constitutiva similitudinis, et albedo b se habet in ob-
 quo, ut terminu^o extrinsecu^o, ad quem similitudo tendit: unde dicimus q^{uod} de-
 ficiente albo b, manet Relatio quo ad entitatem, similiter q^{uod} quo ad denomi-
 nationem intrinsecam, et pte^o se, quia remanent constitutiva simili de-
 nominationis

sed quia terminus deficit, deficit denominatio in parte connotati. unde deficienti albo b, album a non dicitur absolute unum, quia deficit ens terminus essentialiter requisite ad Veritatem illius locutioni. Sed ut dicta percipiantur, et vera ut vera sunt vobis videantur, observate dixerimus, quod usitata inter denominationes absolutas, et Relativas. Verum nullo extrinseco egent ad nisi ens, nec ad illam affirmandam; unde independentes et absolute vocantur, quia per hoc propter quod emittant constitutiva, potest absolute affirmari ens illarum. unde omnibus vobis deficientibus, manentibus tamen albedine, Unione, et subiecto, verissime affirmaretur: album emittit: et ratio est, quia denominatio albi, ut pote absoluta, unice est ad sui affirmationem predicata absoluta, intrinsece constitutiva, quibusstantibus, et recluso quodlibet alio predicato extrinseco, vere, et absolute valet affirmari. Oppositum contingit in denominationibus respectivis. nam denominationes respectivae ut pote ab alio dependentes essentialiter emittunt ad sui veritatem non solum constitutiva intrinseca adaequata, sed etiam ulterius emittentiam. qua non intellecta, falso possunt affirmari: hinc denominatio albi nihil omnino extrinsecum ponit ad sui Veritatem, ipsum vero album secundum denominationem creaturam necesse exposcit coernit Creatori, non per modum constitutivi intrinsece creati, sed per modum termini, sine quo non potest vere affirmari album esse creaturam. ubi videtur quod ipsa constitutiva sui absolute, et independentes nupta tribuunt denominationem absolutam. Respectiva vero nupta probent denominationem Relativam, et ideo priorem tribuunt sine indigere aliquid extrinsece, secus vero 2^{am}. Sic cum adveniaris dicas album in esse creati constitutum per Relationem dependens Realiter ab ipso dicitur: in eadem clausula exemplo ipso aliter proposito: constitutiva albi in esse albi constituit ipsum in esse fundantis Relationem dependens: sed ad 1^{am} denominationem nullo extrinseco egent, egent vero ad 2^{am}; Ergo eadem constitutiva ponit tribuere aliquid quam denominationem, omni extrinseco recluso, non vero aliam. Dixerimus quod in summa eadem esse constitutiva albi, et simile. prorsus enim album, esse simile per albedinem, est extrinsece termino, deficit denominatio unum et non deficit denominatio albi, quia ad hanc ut pote absolutam superfluit terminus, qui simpliciter necesse est ad illam, ut pote Relativam. Sed acciter emittunt: Relatio per nos constituit in actuali exercitio Reser: sed deficientes termino, deficit actuali exercitium Reser, quod et Relatio. Vergetur: effectus formalis et primarius Relationis, est constitutiva subiectum actu Relativum: sed deficiente termino, Relatio non constituit subiectum actu Relativum; ergo deficiente termino, non emittit Relatio, et essentia fundam. magis et doctura nra, minor sequitur, est dicta, et quod manifesta, et coniecturatur. implicat, existit forma in subiecto, quoniam communicet illi numerum effectum formalem primarium: sed non emittente termino, Relatio non communicat subiecto numerum effectum formalem primarium, quia actu non Reser illud ad terminum; quod non emittente termino, non emittit absolute Relatio. Concerna maiori, distinguo minus: deficit actuali exercitium Reser, quo ad entitatem, nego minus: quo ad denominationem, subdistinguo: deficit quodam denominationem intrinsecam, et in parte Reser, nego: est parte connotati, concedo minus, et nego coniecturam. Et illam similiter distinguo. ad id, quo usitata Relativa, concerni proximus, nego coniecturam, in sensu explicato, ad probandum, distinguo maiori: si forma est Relativa, subdistinguo. quoniam illi communicet numerum effectum primarium, quo ad entitatem, et denominationem, est parte Reser, concedo: secundum id, quod dicit connotativum, et dependenter ab

extrinseco conotato, nego magis, distinguo minus eodem modo, similiter
 q^{am} conseq^{am} explic^o. conotatur ex dicto exercitum. Refertur eue in clasari. un-
 de ipsi iusmo modo philosophandum est de Relatione, ad exercitum, nisi de
 effectu formali Relatione. Intra: implicat transitu de uno contradictorio ad
 aliud, sine intrinseca mutatione subiecti, et sine additione, et destructione alie-
 uo predicati intrinseca: sed deficiente termino, transitur fundam^o de simile ad non
 simile, et termino producto, de non simile ad simile; ergo aliquid intrinsecum
 additur fundam^o, et ab ipso auferitur. cetera constant preter magis, quod luce
 clarior est. alia nubiectum potest transire defrigido in non frigidu, sine ad-
 ditione alieui intrinseca, alia q^{am} huiusmodi abstrada sequentia. Confirma-
 tio: fundam^o ante eor^{am} termini, et intrinsece indefecti ut Refertur et
 non Refertur; q^{am} agit forma intrinseca, superaddita per terminu^m indefecti
 non alia, nisi Relatione; q^{am} hinc Realiter superadditur fundam^o. omnia con-
 tant preter conseq^{am}, quod euidenter sequitur ex illo principio theologico,
 ab indefecti in quantum tali, negat omni determin^o. Adiectu ad Refertur
 distinguo magis: in absoluto, concedo: in Relatiu^o, subdistinguo: de uno ad
 aliud contradictoriu, quo ad entitatem, concedo: quo ad conotatum, nego magis.
 et sic dicit minor, nego conseq^{am}. Exemplum aductum, et alia remanent, quod
 adduci possunt, probant in absoluto. unde non Verget nautem in Relatiu^o
 ponatur exemplum, dictum habemus. ad confirm^o distinguo anti: est indefe-
 cti ut Refertur secundum qd Refertur dicit de entitate, et perfectione in-
 trinseca, nego anti. quo ad denomin^o, subdistinguo: entitatis, et ex pte Re-
 cti form^o denominantis, nego: ex pte termini, nisi conotati, concedo anti,
 et nego conseq^{am}. Axioma aductum uerumum est, sed quia fundam^o ante
 terminu^m conot^o, non est indefecti ut Refertur et ut non Refertur quo ad
 entitatem, et perfectionem, nec quo ad denomin^o Relati, secundum qd hinc de-
 nomin^o dicit p^o p^o perfectionem entitatis, sed uice secundum qd dicit
 denomin^o Relatiuam, dependentem a termino intrinseco, hinc tantum con-
 tunc potest, qd indiget aliquo extrinseco, se tenari ex pte termini, ut
 fundam^o absolute s^o iatiatur denominationem Relati. quod hoc exemplo ul-
 teru^m explic^o. albedo a per uigiam circa albedine b, hae autem defi-
 cienti, cum illa non conuenit. P^ogo, an ut indefecti ad conueni^o, et non
 si negatiue Respondent, secundum ueru perit^o, in simili similiter est u-
 dicand^o. si autem affirmatiue, dicitur p^o p^o est qd conueni^o, quod est fun-
 dam^o, Realiter distinguatur a fundam^o. Sed uident aduersarij, simul q^{am}
 ferunt contra doct^{am} nam. et tumultuarie uociferante, ipsam uo-
 cant pertern philosophis, omnium q^{am} deliriorum hospitium. nam stabilita
 doct^{am} conotatorum, quid immedicabile? quid tan absurdum, quod uig-
 ne tutari non possit? potest enim dici celum a terra non distingu^o, pec-
 catum eue entitatis gratia; nam Unicum argum deliria ita di-
 stincant, sumit^o a reparazione coeli a terra, et ex Oppositione gratia
 cum peccato. sed hu^o facile occurrunt distancuenda ita; quo ad entita-
 tem, quo ad denominationem, ex pte Reati, et ex pte conotati; ergo. Or-
 getur: conotatu bene ualentibus, probari non potest actu intellectus distingu^o
 ab illo: sed hoc certissimum est apud Theologos, et Philosophos catholicos, et
 tracte ex reparazione probatur contra Catheticum; habent ergo conotata

ab Schol^o prouatu in exilium sempiternum. Hæc et alia omni u-
li plenissima in nram doct^{am} expumant Contrarij. nos autem cenam
illorum sine terrore legentes, ab omni cenura nos abstinabimus. inter-
rim aduersarij quidant, sat mihi exit precer, si auxi patulas aliquan-
tulam parauerint. Legi de Elephante, nescio quæ etiam de quo alio
animali, nitubundof licet, nunquam aquas bibere, nisi illas prius turba-
uerint; turbant, luto que adimplent & laxissimam ex Aristelmo, et Tho-
ma bibidam aquam. turbant profecto, turbatam tamen ore plerobidant.
alijs, nobis q^æ etiam bibendam propinat^{ur}, ut cito dicendū palpa-
bitur. Interim nego monstra orari ad ierit nra. non sum nam uista
dicuntur aigratam, inter denominationis absolute, et Naturæ, q^æ p^{ro}
Quad uel exiit nullo extrinseco egent, cum ergo denominationis co-
li, terræ, gratiæ, aut peccati absolute ierit, si celo non emittente emi-
tit terra, si hæc est ab illo separata, eidentissime requitur ex nra doct^{am}
distintio Natu^æ coeli a terra, et gratiæ a peccato. hæc doct^{am} eidentissime
soluit uir aductus, non ideo tamen negamus abraada plura posse defendi
abutendo doct^{am} conotatorum. sed hoc malum non doct^{am}, sed ingenioy
ueruig tribuendum est. Ad sum
ut solutio appareat, et doct^{am} explicata hic, et alibi conuenienter ap-
plicata, dicendum est qd actus intentionales absolute distinguuntur a
potentijs: quia denominationes intelligenti, et amanti necesse important
nouam perfectionem. cum enim subiectum non ut infinite perfectum
non potest esse in actu per seipsum, nec identificare illa aduentitia, et
conting^{ti} perfectione. aliter se habent denominationes, quæ nullam perfecti-
onem essentialiter inuoluant, tales enim propter oppositam rationem identi-
ficari possunt cum subiecto ut eunq^{ue} limitato. Illiusmodi sunt ex proprio
genere omnes denominis Naturæ formaliter ut tales, precipue uero p^{ro}dicamen-
talis, quæ ex genere suo nullam dicunt perfectionem, quam uel abunde illam in-
pponant ex subiecti, et fundam^{ti}. sic unilitero Petri cum Paulo in Nationalita-
te, et cum equo in animalitate nullam perfectionem formaliter possit in Petro:
unde peruenitur Paulo, et equo, equæ perfectus est. Petrus, ut pote equæ Natu-
li, et equæ animal. in doctrinam conotatorum, quam non ex cerebro meo, sed
ex prouatum Autho^{rum} hauri, ex illa uero hæc regula pro uo conotato-
rum poterit stabiliri: Quoties aliqua denomid dicit ex proprio conceptu perfec-
tionem, nequit de nouo affirmari de subiecto sine additione nouæ entitatis. nos
enim indifferenter doct^{am} conotatorum applicari debet. Hæc omnia modo
aduersarij inuua, alibi sepe ab ipis doctur. Tenent enim, nonnulli q^æ
cum ipis Thomis, docent defectum formæ actuum intellectus, non duntaxat
Naturaliter ab entitate actuum: sed deficientibus Reguli, manet entitas sine
artificio formali; ergo docent etiam in Philosophia causam partialem
constituta per propriam entitatem. sed deficiente concursa, ea non est cau-
sa partialem; ergo. mitto plura alia precipue theologica, quia decurru tem-
poru uobis nota fient. nec me latet ipis dicere doctrinam conotatorum, nisi lo-
cu, et temporibus utilissimam esse, sed ab ipis quero quod t^{em} quale tem-
poru hoc exit, ne itet pro Natione uoluntat. ego namq^{ue} u^{el} secundu mentem
propriam candide loquar, constantet dico nullibi potius utendū esse cono-
tatorum doct^{am}, quam in tractatu de Nationibus, qui totus est de Conotatu.

Thomuz similiter docet^a p^{ri}mi^o frequentissime dicitur. nam iuxta ipso
 Pater per eandem paternitatem, effectus ad^h et filium: sed deficiente
 2° deficit Relatio ad^h ipsum, quin deficiat Relatio ad^h ^{sum}, non minus quam
 deficiente termino, deficit similitudo, man^{te} fundam^{te}; ergo. 2° iuxta plu-
 ri Thomuz Paternitas Pauli se ipia ut simili paternitati Petri: sed
 deficiente Petro, deficit similitudo, man^{te} paternitate; ergo. 3° iuxta ple-
 roque album per eandem similitudinem Reflexus ad omnia similia, sed
 quodlibet albo deficiente, deficit similitudo cum illo, stante ipia simili-
 tudine cum alio; ergo ponunt exister^e in subiecto omnia constitutiva
 Relationu quo ad entitatem, quin denominent subiectum actu Relati, ob defe-
 ctum termini. Constat q; ipia adiuvantibus, tota via argum^{ti} fabrica.

Similiter docent in Philologia identitatem Unionu cum partibus
 unitu, durationu cum coru^{te} sui duranti; quibus in locu^{te} hoc ignon argum^{ti}
 plerumque ab ipi solvitur docti data. Videant q; aduocant qualiter se habeant,
 et quomodo pro libito ignon admixabili mentu metamorphon, nunc turbida;
 tunc clara docti constatorum uideatur. Sed dicunt Relati effectus esse secun-
 daria respectu Relationu, minime q; argu defectum formu, ex defectu effectus
 secundariu illu. ne qua extensio inordine ad locum, et effectus secundariu
 quantitati, potest ab ipa separari, e contra ratio extensio inordine adie, quu
 est effectus primariu; et ratio est: quia effectus formu formu, et ipia forma co-
 mmunicata. unde huc emittente, effectus primariu necesse existit. similiter
 ergo necesse debet exister^e denomiⁿⁱ Relati, quu est effectus formu primariu
 Relationu. Contra ut: effectus illi quos secundariu uocant, identificantur
 cum forma uel effectus primariu; sed iuxta Thomuz potest perire effect^u sacy
 daria, non perire forma, ergo etiam primariu. conie^{ct} h^{ic} deductio. me-
 nor conceditur, et maior est exita, aliu effectus illi secundariu aliquid Realiter
 adderet supra formam: euidenter q; concluditur nihil conuincere in Relatiu
 argum^{ti} sumption^{em} eos separatione. 2° effectus primariu Unionu est Unio;
 durationu est sem durantiu constitutiu: sed denomiⁿⁱ Uniu, et durantiu
 perire possunt, manentibus Unio, et duratione quo ad entitatem, idem de
 Relatione dicendum. Proutem licet Thomuz a se se unire, et durare esse
 effectus primariu Unionu, et durationu quo ad denomiⁿⁱ, et non quo ad enti-
 tatem, probent ipi nam patores iunt, clu mihi lectum hoc non est.

Supra iam est inuoluta solutio ad paritatem desumptam ex es-
 tentione locali. huc enim est effectus secundariu, Realiter distinctu a quantitate;
 et Realiter perficere quantitatem. mixum ergo non est, quod possit deficere, non
 deficiente primariu; propter quam q; extensio locali non communicatur corpo-
 ri extensio inordine ad se, in Eucharistia, propter incapacitatem subiecti; nam
 extensio locali exigit medium uendi, proprium quantitati, hoc enim deficien-
 te, deficit effectus secundariu, quo ad conotatum, esse, et denominationem: et
 q; magu est, gratia communicata lapidi, non communicaret illi suum effectus
 primariu, propter similem incapacitatem. mita plura alia exemplis ho-
 mitica. tan enim nimia prolixitas animum nauisat. Arguitur 2° iuxta
 communioem sent, datur Relatiu predicamentali, immediate fundatq;
 in subit: sed tali Relatiu distinguitur a suo fundam^{te}; ergo omnes. probatur
 minor: accideri necesse distinguitur a subit^o; nam subit^o est ens per se, et accedi-
 ens in alio; sed omnis Relatiu predicamentali est accidem, ut patet ex diuisione
 predicamentorum; ergo. Confirmatur: Relatiu non est quid absolute, sed respectu;

Quarta q^o ex portione fundam^{ti}, et termini: sed fundam^{ti} et quid absolute
ad aliud non ordinatum; ergo. ^{ti} Retorquo: erit^{ti} inobis et subit; dicitur
vero ut pote pertinere ad predicam^{ti} quando et accideri: sed dicitur in obsequio
Thomae non distinguitur ab erit; ergo. 2° dicitur ordinem ad tempus: sed
erit non ordinatur ad tempus, sed ad totum qd perficit; ergo idem quod
prius. 3° p^o esse actu Unitas est aliquid accidentali partibus; ergo.

Respondet ergo ad Argum^{ti}, permuta^{ti} maior^{ti}, neg^{ti} min^{ti}, ad prob^{ti}
distingo mag^{ti}: accideri phincum concedo: predicamentali; et metaphisicum
nego mag^{ti}: et sic dicitur maior^{ti}, nego conseq^{ti}. accideri enim quod scilicet et
erit in alio scilicet distinguitur ab illo, quod vero predicamentali^{ti} et
erit in alio formaliter, predicamentali^{ti}, et metaphisice distinguitur. unde
patet ad inclusam prob^{ti}, erit enim p^o dividitur in subitam, et accideri pro-
cudens a phincio, et predicamentali. Deinde accideri dividitur in accid^{ti} phi-
sica ut quantitas, et qualitas, et in metaphisica, de quorum num^{ti} est Relatio
predicamentali: si ergo esse dicitur predicam^{ti} aequat^{ti} distinctionem predicam^{ti}
talem: nam sicut distinctio numerica est specifica Relationum, quae datur inge-
neritate Petri respectu filii, et in ordine ad paternitatem Pauli non aequat^{ti}
et distinctionem Ralem, numericam, et specificam, sic similiter distinctio pre-
dicamentali, quod exempli adductu abunde probatur. Jam ad confirm^{ti}
dicimus Relationem sumptam connotativa, et formaliter non esse quid absolute
sed omnino respectivum. sumptam vero entitativa, et materialiter esse quid ab-
solutum: dicitur enim ut similiter entitativam fundam^{ti} secundum se esse quid absolute,
ipsam vero entitativam sumptam connotativa, et ut alteri connotantem esse quid
respectivum: Quarta q^o ex portione fundam^{ti}, et termini. non sicut Reali, quae
est alicuius rei Realiter distincta, sed sicut^{ti} virtuali, sicut Relationi, quae est alicui
rei solum virtualiter in se distincta, et formaliter predicamentali^{ti} secundum
suam entitativam metaphisice sumptam. hae doct^{ti}, quae fortasse compendiose totum
dubium explicat, ab adversariis applicata unioni, dicitur, et alij denomi-
nationibus iam innotatu, a nobis vero, velint, nolint aplic^{ti} et Relationi.

Aug^{ti} vero, de divisione, et distinctione predicamentorum tradidit
D. Th. procedendo Thomistica etc. Tertio, ut dicitur Thomae in Metaphisicis ibi: Predica-
ta diversa significantur secundum diversos modos predicandi, unde idem secundum
q^o diversimode predicatur, ad diversa predicam^{ti} spectat: sed, individualiter ad
intentionem loquens pro nobis Opusculo 28 art^o 2° dicitur: divisio entis in decem
predicam^{ti} est divisio in decem secundum Rem, et in quantum ad hoc ad dicunt
diversa si existunt, et Realiter esse subit, quantitas, et inquantitas dicunt
diversa si existunt, et sic Relatio distinguitur a his fundam^{ti}, quia impa-
rat oppositum Relatio. unde liquet qualis sit divisio entis in decem predicam^{ti}.
et quomodo Relatio solum distinguitur existuntice denominativa a fundam^{ti}.

Dicunt Thomae: Thomae p^ote quist. 13 art^o 3° docet Deum non
dicere Relationem Ralem qd Creat^{ti} quia ex inde sequeretur in Deo aliqua ve-
ra mutatio: sed hae scio non subliteret, si Relatio non esset rerum accideri
phincum, et Reale; ergo. in primis nego min^{ti}, quia licet Relatio non sit actu
erit phincum, est tamen accideri metaphisicum, et consequenter dicit^{ti} unq^{ti}
ergo modo consequenti cum fundam^{ti} in se, unq^{ti} autem dicit^{ti} imperfectionem.
Deus autem fundam^{ti} non potest probere ut in ipso concipiatur aliquam im-
perfectionem. Deinde respondeo Thomae negare Deo Relationem fundam^{ti} ut
accideri, ne enim aut^{ti} p^ote quist. 16 art^o 6° ad 23: esse hominum conve-
nit Deo Relatione Unioni, quae est Relatio quaedam, et ideo hae predicatur de
Deo absq^{ti} aliqua mutatione. sedit ergo Thomae Relationem esse nullam deo
adducere mutationem. sed de his satis, quia plene Theologicis.

Argumentum 3°: Relatio Paternitatis fundatur in actione generativa: sed Paternitas distinguitur Realiter ab actione generativa; ergo et asserendam probatur minus: transacta actione generativa, esset Paternitas, nam adhuc homo dicitur Pater; ergo. Confirmatur: actio generativa est Relatio transcendentalis: sed Paternitas est Relatio predicamentalis; ergo. probatur maior: actio generativa respicit filium ut effectum, et non ut primum terminum; ergo: in primo nego maius quia Paternitas non fundatur in actione generativa tanquam in proprio fundamento, sed in ipso agente, ut determinato per actionem generativam; unde hoc est conditio necessaria ad fundandum. illa vero transacta, adhuc remanet agere ut conotarum generationem. Ad minus quod actio generativa esset proprium fundamentum Relationi nego minus. ad probandum distingo ante: transacta formaliter concedo ante: transacta moraliter, et virtualiter nego ante, et repositionem. ad hoc enim quod aliquis dicitur actu pater sufficit quod paternitas et actio generativa maneat virtualiter et moraliter. sicut ut plurimum preterita. nec manet peccatorum actione transacta, et homo denominatur absolute peccator, quia actio moraliter perseverat: ad confirmandum dico quod actio generativa est Relatio transcendentalis ad filium in eum effectum. et predicamentalis secundum quod paternitas est Respicitur filium ut terminum coexistens. Relatio ergo transcendentalis Realiter identificate potest et cum predicamentali. solum quod requiritur quod una ab altera distinguitur formaliter predicamentali.

Argumentum 4°: similitudo unius albi ad aliud non est albedo; ergo ab illa distinguitur Realiter. ante probatur: potest augeri et minui albedo, quia augetur et minuitur similitudo: sed eadem potest augeri et non augeri; ergo. probatur maior: potest augeri albedo et non potest augeri albi, et similiter minui ex parte unius, et non ex parte alterius sed in hoc casu augetur albedo, et non similitudo, et in hoc minuitur imminuta similitudo; ergo. nego ante: ad probandum dicimus quod augetur similitudo semel quod augetur albedo, simul quod minuitur, albedine minuita, non quo ad denominationem, sed quo ad entitatem. sic conueniunt augetur et minuitur per augmentum et diminutionem Respicitur conuenientiam. aliqua minorum notis in hac questione committimus. ad alia ergo cursum faciamus. in his enim iam diu immorati, sed forte non sine ficticia utilitate. doctri enim adeo communem et generalem dedimus, ut sine illa uis non esse de dubijs satis difficultibus tractari possit.

Quæstio 5^a Utrum Terminus Relationis sit formaliter absolutus, et Relativus. Sectio 1^a Explicatur. Simili, et Refertur. Sententia.

Dicimus Relationem in mutua, et non mutua. de his quod nunc dubitatur an Respiciant terminum, ut absolutum et ut Relativum. Terminus ergo et an terminus Relationis predicamentalis terminet ipsam secundum propriam entitatem absolutam, et Relatione alieius denominationis Relatus termini ad Relationem. V.g. filium et terminus Relationis paternitatis, datur in ipso subiecto genita, quod est quid absolutum, simul quod filio ipsa. dubitatur ergo an Paternitas terminetur ad entitatem subiecti geniti, an ad ipsam ut denominationem per formam Relatiuum filio et Relatione forme Relatiui. In qua Respicitur sententia docet omnem Relationem terminari ad Relatiuum formaliter. ita plures Thomæ cum Caietano, quibus adhaeret nec minus de Aquino. Respicitur docet Relationem non mutua terminari

ad absolutum, mutua vero ad Relativum. sic aliqui Thomistae, quos
 nominat illustrat Basona. ^{3a} extreme opposita est tertia omnem Rela-
 tionem terminari ad absolutum formaliter. sic Scotus cum Sub-
 tili Doctore. Omnes fere Senes cum Crimio, et aliqui Thomistae cum
 Illmo Thoneda, et Palanco.

3^a Conclusio

Omnis Relatio, siue non mutua, siue mutua, terminatur ad absolu-
 tum formaliter. Conclusio continet duas ptes. et sic proceditur: Relatio non
 mutua est illa, cui ex pte termini nulla correspondet Relatio: sed terminus
 in quo nulla est Relatio, est absolutum formaliter, et non Relativum; ergo Relatio
 non mutua terminatur ad absolutum formaliter. Ugetur: et terminus ille
 esset Relativus Relatione Reali, et Rationis: non primum. quia in termino nul-
 la est Relatio Reali, non ^{2^a}, quia Relatio non mutua est Relatio Reali: sed Re-
 latio Reali exigit terminum Realem; qd pro priori ad Relationem Rationis exi-
 git terminum Relationis non mutui: sed tunc non est Relativum per Rationem;
 ergo est formaliter absolutum. Respondent aduersarij terminum Relationis
 non mutui non esse Relativum intrinsece, sed tantum extrinsece, et ab ipa
 Relatione: distinguunt enim in non mutua Relatione duplicem conceptum Re-
 ferendi nimirum, et terminandi, a seorsum qd fundam^{ty} denominari intrin-
 sece Relativum a Relatione, secundum munus Referendi. ab ipsa vero sub
 munere terminandi denominari terminum Relativum extrinsece. et ut
 sic extrinsece Relativum terminare Relationem fundam^{ty}. hoc explicat in
 qualibet denominatione extrinseca, quae intrinsece denominat subiectum
 a quo, et extrinsece terminum, ubi obiectum. Contra: iuxta solutionem
 terminus constituitur extrinsece Relativum per Relationem fundam^{ty}: sed Re-
 latio fundam^{ty} non terminatur ad se ipsam formaliter; ergo nec ad terminum
 extrinsece Relativum. Ugetur: sic Unus denominat obiectum Unum, ita
 Relatio fundam^{ty} denominat terminum extrinsece Relativum: sed Unus non or-
 dinatur ad obiectum ut Unum, nam ut Unum denominatur ab ipsa
 Unione; qd nec Relatio ad terminum ut extrinsece Relativum. Si dicat qd
 si terminus formalis Relationis non diferat ab ipsa, diferat tamen terminus,
 qui ipsam terminat, terminus scilicet constituitur per extrinsecam deno-
 minationem provenientem ab ipsa Relatione, contra inuergo: Terminus formalis
 Relationis per se ipsam terminat Relationem: sed terminus formalis Relationis est
 dicitur formaliter ab ipsa Relatione; qd terminus ut terminat Relationem est dicitur ab
 ipsa Relatione formaliter. Explicatur: Relatio ex proprio conceptu formali est in
 ordine ad aliud; ergo terminus pro formali est dicitur ab ipsa Relatione extrinsece
 denominante. proba conseq. per se aliud intelligitur terminus formaliter; ergo
 proba anti: per se aliud intelligitur terminus secundum qd terminat ali-
 quod Relationis: sed terminus ut terminus formaliter terminat ordinem Relationis;
 ergo tunc dicitur qd terminus formalis Relationis est a Relatione dicitur, et qd Relatio
 non sit in ordine ad aliud. ^{2a} pari conclusionem, quae difficilior est, effice-
 ter probatur: terminus Relationis mutui est illud ad qd Relatio ordinat fun-
 dam^{ty}: sed Relatio mutua non ordinat fundam^{ty} ad Relativum formaliter, sed
 ad aliquid formaliter absolutum; qd terminus formalis Relationis mutui non est for-
 maliter Relativum, sed absolutum. probatur minus: Relatio mutua patet

non ordinat fundam^{am} ad Relationem proformali^{am}, sed ad subit^{am} genit^{am}
 sed subit^{am} genita est aliquid foaliter absolutu^{am}; ergo. minor est certa, et ma-
 ior probatur: Paternitas refert^{tem} gener ad illud q^o est pax^{am} genit^{am}:
 sed sola subit^{am} est pax^{am} genita, filia^o enim fit pax^{am} result^{am}; q^o Respondetur

subit^{am} genit^{am} esse terminum materialem Relationu paternitatu^{am}, et filiu^{am}
 secundum q^o dicit^{ur} deformali filia^onem esse terminum formalem. unde
 filia^o est ratio foali^{am} termin^{am}, sive terminu foali^{am} Relationu paternitatu^{am}.
 Contra: filia^o non est terminu foali^{am} paternitatu^{am}. probatur a^osumptum:
 ea est ratio foali^{am} termin^{am} paternitatem, quod est ratio fundandi Relationem in fi-
 lio: sed filia^o non est ratio fundandi Relationem in filio; ergo. minor patet,
 nam filia^o est ipsa Relatio. probatur maior: ea est foali^{am} ratio termin^{am} Rela-
 tionem paternitatu^{am}, et cuius positione resultat Ratio paternitatu^{am}: sed h^{oc} re-
 sultat ex positione fundam^{am} filia^oni; ergo fundam^{am} filia^oni est ratio foali^{am}
 termin^{am} paternitatem

2° pater in esse tali^o terminatur ad id, cuius est pater foaliter:
 sed pater qui tali^o est pater filia^oni sed subit^{am} genit^{am}; q^o subit^{am} genita est
 terminu foali^{am} paternitatu^{am}. minor est certa, nam pater est foaliter pater
 sui simili: sed filia^o non est foaliter simili paternitati; q^o probatur p^{ri}nci-
 pua maior. pater qui tali^o ordinatur ad aliud, quia est pater; q^o ad id, cui-
 us est pater. 3° terminu foali^{am} paternitatu^{am} est prior nat^{am} paternitate:
 sed filia^o non est prior nat^{am} paternitate, ergo non est terminu foali^{am}.
 probatur maior: terminu foali^{am} paternitatu^{am} est id, ex quo resultat pater-
 nitat: sed id, ex quo resultat paternitas est prior nat^{am} paternitate; ergo.

3° probatur Conclusio, et impugnatur tradita solutio: Unum
 album non terminatur ad similitudinem alterius: ergo unum album
 non terminatur ad Relativu. anti^o probatur: album terminatur per Rela-
 tionem similitudini ad id, cum quo^{am} habet conuen^{am}: sed conuen^{am} unius albi
 cum alio est in albedine; ergo. Vergetur h^{oc} ratio: album b^o ut terminu
 similitudini albi a non est foaliter simile; ergo nec foaliter Relativu
 conuen^{am} est legitima, et anti^o probatur: album b^o est terminu foaliter est
 non explicat conceptum ad: sed solum secundum conceptum ad est foaliter
 simile; ergo. maior patet, nam album ut terminu est foaliter est con-
 statum. minor patet quia Ratio solum explicat nomen esse specificum se-
 cundum conceptum ad. Complicatur: terminu Relationu mutus ut foaliter
 mutus se habet foaliter ut Respectu ab alio: sed Respectu ab alio foaliter
 ut talu non est Respectu ad aliud; q^o terminu Relationu similitudini
 ut terminu est, est foaliter absolutu. maior patet, quia terminu in
 esse tali foaliter Respectu a Relatione. minor etiam constat quia Re-
 spectu ab alio in esse tali est denomin^{am} extrinseca orta a Responente.
 et Respectu ad aliud est aliquid intrinsecum. constat etiam quia
 conceptu ab, et conceptu ad foaliter distinguuntur. constat tandem
 quia iuxta opinionem plurimum aduers^{am} axiomat^{am} terminu Relationu non
 mutus est Respectu ab alio, absque Respectu ad aliud; q^o Respectu ab
 alio foaliter ut talu non est Respectu ad aliud.

Vergetur: quoniam fundam^{to}, et termino, resultat Relatio; ergo terminus Rela-
 tionis mutus antecedit ipsam, patet conseq, quia id quod resultat, est effectus
 illius a quo resultat. nunc ut: sed terminus Relationis mutus non antecedit
 Relationem fundam^{to} ut formaliter Relativam; qd ut absolutus, qd ut absolutus formaliter
 terminat. subumpta probatur: Relatio, quae se habet ex pte termini non est
 quia Relationem fundam^{to}, quia sunt unum nat. ergo. ut dicitur Relationem resul-
 tare ex termino materiali, et non ex termino formali, qui quia non est,
 contra est: Relatio resultat ex termino a quo dependet, ad quod tendit, et
 cum quo connectitur: hic est terminus formalis; q. 2. eodem modo Relati-
 va terminus ad Resultat ac fundam^{to}: sed Relatio alibi a cum Resultat ex
 conueni, quae ut fundam^{to} formale similitudinis; ergo. Dicunt Relationem re-
 sultare ex termino materiali, et ex fundam^{to} formali, quia Relatio depen-
 det a fundam^{to} tanquam a causa actua, quae supponit fundam^{to} in uobis
 constitutum, a termino uero dependet in respectu termini. unde necesse
 est non est qd in igno resultat intelligatur terminus formaliter existens.
 Contra: terminus formalis est prior Relatione, q nulla est solutio. ante proba-
 tur Relatio non resultat ex positione solius fundam^{to} formali; ergo in positione
 termini formali. 2. Et in igno resultat Relatio a fundam^{to} formali intelli-
 gitur alia Relatio resultare ex pte termini, et non. Si 2y q in illo igno da-
 tur Relatio terminata ad absolutum. si 1y q talis Relatio resultat ex ter-
 mino formali, et conuenienter terminus formaliter et constituitur in Re-
 latione termini formalis pro priori ad Relationem. tandem impugnetur solutio
 nra q probatur conclusio ex D. Thoma 2e pte quae 25 art. 2. ubi
 ait: Optimum Dnum non referri ad immanentiam Materis Relatione filia-
 tionis. et tamen Beatissima Virgo fundat Relationem maternitatis
 ad filium, Reali q maternitatis Relatione, quae meritum nri merita
 est ad nram gentem referenda. et Ratio D. Thomae est: quia Relatio fili-
 ationis non est natu, sed personae: sed persona Verbi ut pote diuina non
 referretur ad Materem cui ipse assignat; q Relatio maternitatis Deipar-
 ae non terminatur ad Relativum formaliter.

D. Thom:

Nec ualeat dicere Maternitatis Dei-
 parae per accidens terminari ad absolutum. 1. quia argum^{to} aduersus
 rationem aliquid probant conuenienter Relationem mutus ex se, et esset
 taliter referri ad Relativum: sed non potest auferri a Relatione
 id q essentialiter ipse conuenit; q. 2. Relatio maternitatis Deipar-
 ae proprie mutua est: sed hae non terminatur ad Relativum; q. formaliter
 autem dubitabitur quomodo Optima sit filius Deipar-
 ae Relatione filiationis. indebitum tamen auxiliatrici nri obsequium nri mus
 nexu terminus excedens, breuiter dico, qd sufficit filio terminare
 uere, et Realiter Relationem sui Genitori ad hoc qd aliquis ut uere
 Mater, et Mater. unde Optima Dni est uere filius Deipar-
 ae, quia Realiter terminat Relationem Maternitatis.

Soluntur Argum^{ta} =

Contra 1^{am} conclusionem obicitur 1° ex Philosofo in praegenti sententia 14
 Phil: qui se habet: Omnia, quae sunt ad aliquid referuntur ad ea, quae se recipiunt.
 2° Conuenit D. Thomae. 2° contra gentes Cap. 11 dicenti: non potest aliquid intelligi
 ad alterum, nisi e conuenio illud Relatiue dicatur ad ipsum, sed illud quod Rel-
 procatur, illud qd dicitur Relatiue est formaliter ad aliquid Relatiuum; ergo:

D. Tho

Philosophi tentu procedit de Relationibus mutuis, quae terminantur ad eas
quae reciprocantur, non fortiter, et terminantur, sed fundamentaliter, et
specificatur. eodem modo intelligi debet testimonium Thomae, quod aperte proce-
dit de mutuis Relationibus

Arguitur 2° Ratio existenti Creaturae ad Deum
et Relatio non mutua: sed hae terminantur ad Relativum; ergo probatur minor:
Ratio existenti Creaturae terminatur ad Deum, ut Dominum: sed Deus ut Dominus
est aliquid Relativum; ergo probatur minor: Deus dicitur Dominus a Relatione
constituta in Creatura, et existit in se ipso Deo; ergo Deus ut Dominus est
aliquid Relativum licet existit in se. Vigentia: Deus terminatur Relationem existenti-
tatis per dominum ut a Deitate dicitur: sed dominus Dei ut a Deitate
dicitur non est aliquid existit in Deo; ergo est aliquid existit in Deo proveni-
ens a Relatione Creaturae, ac per consequens existit in Relativum Concreta

maiori, nego minus. ad probandum duo magis: ad Deum ut Dominum fundamen-
taliter concedo: formaliter nego magis: et sic ad minus, nego minus. ad probandum
duo magis: dicitur Dominus, formaliter concedo: fundamentaliter nego, et cor-
sequens. Deus enim non terminatur Relationem existenti Creaturae, ut formaliter
dicitur, quia in eis talis est constitutus per Relationem creaturae existit in se
nominantur Deum Dominum, quae Relatio, ut pote ad aliud terminata, iam illud
aliud supponit, et constituitur per Relationem ipsam, quae non potest terminari
Relationem predicamentalem. terminatur ergo Deus Relationem existenti per potentiam
coexistentem, quae est aliquid absolute constitutum Deum dominantem
non formaliter, sed fundamentaliter, in quo unum dominum distinguitur a Deitate
te, per quod patet ad Vigentiam

Arguitur 3° omnia extrema Relativae opposita, in
quantum talia, sunt respectiva: sed terminus Relationum non mutuis oppositus
Relationi Relationi; ergo maior patet nam Relativae opposita spectant ad ge-
nus, in quo Oppositiva minor probatur quia terminus Relationum non mutuis
inquantum talis non potest comparari cum eis Relationum, dominum enim ex-
cludit existit in se. 2° negari non potest quod terminus sit terminus alterius, et non
in ipso. quod oppositus Relationi: sed non in genere absolute; ergo 3° termi-
nus ut terminus est alterius terminus; quod illi oppositus cuius est terminus. La-

rum arguit hoc argum^{tu} contra pro^{tem} conclusionem. pro nunc conceda ma-
iori, nego minus. nam licet Relatio non mutua opposita termino in genere
Relativae, terminus enim non oppositus Relationi nisi in genere, in quo est, nemi-
num in absolute. unde oppositio Relativa mediata inter Relationem mutua
et terminus ad invicem Relativae non est. quod ad invicem patet tenentia. nam
terminus, iclusa denominatione existit in se, oppositus Relationi: non Relativae
licet Relatio Relativae opposita termino; ergo hinc patet ad 1° probandum terminus
enim est incompatible cum Relatione, quia denominatur absolute terminus exclu-
dit denominationem Relativam. Ad 2^{am} dicimus terminus Oppositus Relationi quae

absolute, et Relativum habent in se denominatione opposita. unde terminus
oppositus absolute Relationi. Relatio vere Relativae opposita termino. ad con-
cedendum autem, et consequens, terminus enim ut terminus Relationi oppositus, non tamen
Relativae, non enim est id, quod est ad aliud, sed id, ad quod est aliud. constituitur
enim cum Relatione tanquam constatum ab illa, et non ut factum, quod sit ad
aliud Contra 2^{am} conclusionem obicitur 1° ex D. Thomae 1^a 2^a 2^a quae 2^a ad 2°
D. Tho: ad 2^{am} ibi: cum dicitur quod Relativum esse, ut ad aliud se habere, per se aliud
intelligitur correlativum, quod non est prius, et simul natum quod iuxta D. Thomam

Class mutua terminatur ad correlativum. sed correlativum ut tale
est factum respectuum; ergo Class mutua terminatur ad Relativum. = prae
terea testimonium d. Thomae loquitur de divinis Classibus, quae ad Relativum termi-
nantur, ut infra docerimus. namque illud intelligatur absolute, et de quali-
bet Classe, dicimus terminum Classis mutuae cui correlativum non significat
tunc et fortiter, sed specificatur, et materialiter.

Argumentum 2° Relativa sunt simul nat,
et cognitione: sed hoc est falsum. si Class mutua terminaretur ad absolute
ergo. probatur minor: si paternitas non terminaretur ad Relativum, in signo in
quo intelligitur paternitas solum intelligeretur terminus absolute, nimirum
subit genita; ergo in illo signo non intelligeretur filiatio. q. filiatio et paternitas
non essent simul cognitione. Deinde nec essent simul nat, et probatur: subit a
genita esset terminus formae Classis paternitatis: sed subit genita antecedit filia-
tionem; quia filiatio constituit eos subit genita. q. subit genita antecedit filia-
tionem. nunc ut: sed in signo, in quo intelligitur subit genita intelligitur pa-
ternitas; q. Hoc argum^{tum} retroqueri potest in adversario quia in signo pa-
ternitatis ad filiationem filius non est ad paternitatem sed in eodem signo, ut igni do-
cent; q. paternitas et filiatio non essent simul cognitione. 2°: si Class mutua termi-
naretur ad Relativum Relativa non essent simul nat et cognitione probatur
argumentum: si una Class terminaretur ad aliam fortiter, Class, quo se ha-
bet in parte terminum esset prior Classe fundam^{ti} nam hoc est illa Constitutio;
q. si Class mutua terminaretur ad Classam Class terminum et Class terminat
ta non essent simul nat, et cognitione.

Respondet ad Argumentum d. Thomae mag^{is}:
Relativa ut Relativa nego mag^{is}: ut correlativa concedo mag^{is}. unde iterum q.
dicit minor, nego conseq. correlatio enim requirit ut intelligi, quia utraq. intelligi-
tur Class, Relatio vero optime intelligitur cum sola terminatione proprie ad-
soluti. ad confirmandum dicimus qd licet terminus paternitatis, nimirum subit genita
sit prior filiatione, paternitas autem ut pote constituitur in positione subit genita
non est in signo subit genita, sed in signo posteriori, in quo similiter videt ut
telligi filiatio. unde etiam sequitur correlativa ut talia esse simul nat. quia
in signo fundam^{ti} et terminum non potest ad unam non tendere correlatio
pro aliquo posteriori. Dicit: q. correlativa sunt simul cognitione; q. in eodem
signo, in quo intelligitur Class paternitatis intelligitur filiatio; q. paternitas
terminatur ad Classam. concedat conseq. d. Thomae 2°: intelligitur filiatio ad
paternitatem nego conseq. specificatur et ad subit generantem concedo conseq.
nam licet correlativa simul cognoscantur, utraque tamen Class est ad absolute
tam. cognoscuntur enim in eodem signo paternitas, et filiatio, non quia paterni-
tas ut ad filiationem, et de contra, sed quia in signo correlativum intelligitur
filiatio genita, et generantem. proinde q. respectu Patris ad filium, et filium ad Patrem
unde n. in illo signo intelligitur paternitas, intelligitur etiam filiatio.

Dicit: in signo, in quo intelligitur paternitas fortiter qua talis intelli-
gitur filiatio fortiter: sed filiatio non intelligitur nisi ut terminus formae Classis
paternitatis; q. patet maior: quia in illo signo intelligitur Class mutua, et
mutua. probatur minor: terminus Classis mutuae ut mutuae est fortiter ali-
quid Relativum fortiter: sed filiatio est terminus Classis paternitatis, quae est
fortiter mutua; ergo. minor est certa, si maior certa sit, hoc ergo probatur
Class mutua distinguitur a non mutua in parte terminum: sed terminus Classis
non mutuae est absolute; q.

Concreta maiori, nego min. ad probz nego may. ad huius probz dicitur
 sicut Relationem esse mutua non esse aliquid essentialiter et interminatum illi
 sed et aliquid accidentale, et extrinsecum se haberi quae specificata, et cons
 comitantem in termino, qui extrinsecum est Relationi, quantum erit qd
 dupliciter mutua non ideo erit essentialiter aliquid distinctum in se
 Relationi, nec erit fortiter aliquid distinctum in se termino. unde Relatio
 mutua ut multa distinguitur a non mutua non quia una ut ad respectum
 et alia ad abolitionem, sed quia terminus Relationi non mutus est ab alio, et
 terminus mutus est Relativus. superest autem sciendum an terminus Relationi
 terminet ut Relativus, an autem Relatio se habeat de materiali interminato
 in ordine ad terminandum. Arguitur 3.º inter Patrem, et filium datur
 oppositio Relativa: qd Pater, et filius sunt extrema fortiter Relativa. qd filius
 est terminus fortiter Relativus, ut Relativa oppositum Patri: = distingo autem
 inter Patrem Relativum, et filium Relativum concedo autem: inter Patrem Relativum
 et filium terminum subdistingo: Relativa ergo est facti, nisi Relati concedo:
 est pro conotari, nisi terminum nego. conotari in dicto qd Relativa oppositio non
 conotari in eo qd extrema Relativa simul se respiciant, sed in eo quod unum
 finiat, et terminet ordinem, et aliud respiciat terminum, unde id qd respicit
 est fortiter intra genus Relativum, id autem, qd respicitur in quantum respicitur
 et terminat est intra genus Relativum de conotato. Dicitur: inter Patrem
 Relativum, et filium Relativum datur oppositio Relativa; qd filius ut terminus
 oppositum Relativum respicit paternitatem fortiter, qd filius ut filium respicit
 Patrem ut patrem nisi paternitatem pro formali. in primo, concedo an
 tibi, nego 2.º conotari quia licet filius, ut Relativum respiciat fortiter paternitatem
 minus vero ut terminus oppositum paternitatem, quia implicitorum est
 Relativum fortiter tale sub minus terminum. unde nec filius ut terminus op
 positum Relativum, respicit paternitatem, nec paternitas quae correspondet ut
 terminus oppositum est fortiter Relativa secundum minus terminum, sed se
 cundum minus ad, nisi respicitur deinde concedo autem de Patre Relato ut
 correlato distingo concedo: respicit paternitatem ut extremum oppositum
 Relativum concedo conotari: ut terminum respectu predicamentali nego con
 seq. duo ergo correlativa considerari possunt ut extrema non respectu
 predicamentali, et ut sunt extrema, de quibus verificatur Oppositio: in
 sensu unum correlativum respicit abolitionem nisi correlativa, pater qd
 respicit filium in d. uero Relationi se habent uti extrema inter se comparata
 et non fundam. mixum ergo non est qd Relationes inter se comparatae et unum
 eam respiciant. In hoc autem unum filius ut comparata cum paternitate
 respicit paternitatem, quia tunc casus extrema, inter quae variatur Relatio, ita
 Relativa non, ut nihil proximum sit abolitionem. propter eandem rationem simi
 litudo paternitatis etiam cum paternitate Pauli respicit Pauli paternitatem:
 quartus autem non procedit de Relationibus in hoc sensu, alij esset de subiecto
 non supponente. non enim possent terminari ad abolitionem, nec de hoc po
 terat dubitari, si comparativum fiat inter ipsas Relationes, et in termino nihil
 sit abolitionem, quod possit terminare. Arguitur Ultimo: Relationes in divinis
 terminantur ad aliquid respectivum; qd est in creatis. conotari videtur bona, et
 aut probatur: Relationes in divinis terminantur ad aliquid Realiter dicitur: sed a
 unita Trinitarianam sunt ab omnibus approbata: in divinis omnia sunt essentia
 rum Relationes; qd concedo autem, nego conotari et paternitatem. nam Relatio est ter

minus consistit in termino, et in Divini, ubi illa
 termini et dicitur *habere* a paternitate: unde illa per se subverti
 non progreditur, sed secum affert distinctionem nominatum. Illa vero in
 creati progreditur distinctionem superiorum, qua proprie licet illa in di-
 vini terminetur ad illatum, non autem in creati. Dicitur q^o illa
 filiationi in Divini terminat paternitas; q^o eadem entia indivisibili po-
 test esse respecta, et respectu; q^o in creati eadem illa potest esse respecta
 per modum termini, et respectu per modum rationis foris. *Respon.* corripit q^o
 Ratio probatur. Distinguitur *consequi*: illa filiationi secundum minus per man-
 di concedo: secundum minus *Respon.* nego corripit. unde patet ad subsequens.
 filiationi enim divina habet minus per se, et minus *Respon.* Ratione illa termi-
 nat paternitas, Ratione illa refert filium ad Patrem. unde eadem filia secun-
 dum dicitur diversa minus et respectu, et respecta. in illationibus autem creati
 non potest illud duplex minus distingui, aliunde q^o datur ex ipse termini alio,
 absolutum scilicet, ad quod potest terminari.

Augustinus aliqui deciduntur - Inquiretur 1° a quo illa
 illa unat nam Unitatem specificam. Respondetur cum communione sent
 distinctionem specificam illationi derivari a fundamenti scilicet ut constatum tantum.
 ita ut terminus nullo modo sit specificatum, sed constatum tantum.
 Ratione probatur: terminus nullo modo potest casuare relationem predicamen-
 talem, est enim prout terminus; ergo nequit specificare illationem predicamen-
 talem. nunc sic: sed fundamentum prout est ad terminum aliquomodo cau-
 sat relationem, nam albedo est quasi origo similitudinis cum alia, qua ha-
 bet conveniunt cum illa; q^o Si dicatur qd idem fundamentum fundat illationem specu-
 diatam, ut album qd est simile in ordine ad album, et simile in ordine ad
 nigrum, dicimus album esse idem materialiter, et in esse entis, foris vero
 distinctum in esse convenienti, et inconvenienti. Si ulterius dicatur obiectum
 specificare habitudinem scientis, dicimus obiectum in esse casu extrinsecus
 specificare habitudinem, que ut illa transcendentia. De Unitate numeri-
 ca illationum non agitur in pag. de illa enim agitur dum loquitur de
 individuatione communis omnium accidentium. Inquiretur 2° an illa pro-
 dicamentali potest immediate fundari in nobis. affirmative Respondetur hinc
 quia nobis *Respon.* independenter ab omni accidenti est simile cum nobis
 Pauli existentis: sed hinc similitudo est illa predicamentali, quia respi-
 cit terminum emittentem, et in *Respon.* termino; q^o tunc etiam quia
 illa creati ad Creatorem est predicamentali: sed hinc immediate funda-
 tur in nobis; quia nobis est per se terminus immediatus creationis; q^o
 in nobis potest immediate fundari illa predicamentali. Inquiretur etiam
 an una illa potest immediate supra aliam fundari. *Respon.* requiritur
 et dicitur. distinximus enim paternitas Patris esse similem paternitati Pauli
 per se ipsam. una q^o et eadem illa est capax diversarum denominationum
 per ordinem ad dicitur terminos. unde paternitas in eo casu ut pater-
 nitas respicit filium, et ut simile respicit aliam paternitas, si autem de-
 cas qd eadem illa est capax infinitarum denominationum, negamus,
 quia non sunt possibile infiniti termini.

Dicitur Ultima de hoc ultimo predicamtu

Ultima predicam^{ta} nunc actio, passio, quando, ubi, situ, et habitus.
 de quibus omnibus est more communi brevis etiam agam. actio est forma secundum
 quam agere dicimus in id quod subicitur. et actum dicitur potius actus. et actualiter
 agenti in agendo. ne calefactio est actus potius calefactus agentis in
 passio. actio dividitur in eluctivam, et creativam. et productio sui est
 proprietas subiecto. et productio sui est nihilo absolute. dividitur etiam
 in perman^{tem} et transi^{entem}. et per se ordinatur ad perficiendum ipsum agere
 ut intellectus. et ad perficiendum passum ut calefactio. actio immanens
 iuxta provabiliorem opinionem, est in specie dispositionis, unde pertinet ad
 predicam^{ta} qualitativam. transiens vero hoc predicam^{ta} constituit. passio et act
 passiva ut passum est, sine effect^u productum per actionem transi^{entem}
 et receptio terminari in passio. de quibus omnibus in philosophorum agemus

Ubi et passiva circumscriptione locati proveniens a circumscrip-
 tione loci. ut definitio intelligi consideranda aquam intra vas. tunc casus
 aqua intra circumscribitur, et aqua est circumscripta. hinc circumscrip-
 tio limitat actus, et passiva. Circumscrip-^{to} activa est extrinseca aqua, passiva
 vero est intrinseca. et in hac circumscriptione committit ubi, quia hoc est
 intrinsecum sui locati. Ubi explicatum dicitur circumscriptionem: datus
 autem aliud sacramentale, quo Corp^{us} Christi Dni est in Sacram^{to}. et aliud
 definitum, quo sui Spirituali est Petrus, et definita ad unum locum.
 de his fluxa docent scholastici. et nos etiam aliqua alibi dicemus. Situ

est dispositio partium in loco. difert utrum predicamentale ab Ubi, quia
 Ubi solum dicit locatum in loco. situ vero talem, et talem modum dendi.
 Ug. stando, sedendo, &c. quod utrum explicat^{ur} dicitur quatuor alio modo, patet:
 tunc quia dixerit et dispositio corporis stantis, ac sedentis, propterea quod
 quia homo, qui ubi sita in Curia mutat locum, et non mutat illum.

et sine mutatione loci potest utrum mutari. et loci sine mutatione situ.
 ubi id quod ponitur situ ut dixerit predicam^{ta} ab Ubi. Obiectiva tamen
 ad utrum solum datur in Ubi corporei, quia solum illi habent sui en-
 tra sui in loco disposita.

Quando est commemoratio sui cum tempore
 sine accideri delectationem in se durante. est addiacentia temporis, ita
 quod nec ubi veniat est gaudia. Cantia corporis ad locum, ita quando
 est addiacentia temporis ad rem, huius difert^{ur} sunt esse facta, et factu-
 rum esse. haec qual illa duratione, hanc, hodie, et cras. est quo habetur
 quando distingui a tempore, quia tempus est motus. quando vero est
 factio, et accideri, quo sui dicitur esse in hoc, et illo tempore. Habitum
 est accideri. Mutari in corpore Vertute, est addiacentia Vestimenti.
 id est applicatio passiva Vertutum ad Corpus, Venitiam in applicatione
 activa, nec qua veniat fortiter esse Vertutum, et armatum.

Augustiniana Ultima de post predicamentis

Quoniam philosophi egit de ante predicam^{ta}, de predicam^{ta} argum^{ta} tenit
 et tandem de post predicam^{ta}. de quibus more communi brevis etiam agam.
 post predicam^{ta} ergo sunt predicam^{ta} aliqui subiecta ad predicam^{ta}, et per modum
 proprietatis, et ut modificationi illorum. sunt autem quinque. nempe
 oppositio, prioritas, simultas, motus, et modus habendi. Oppositio ut tempus a
 extremitatem inter se, eius divisiones in a multimodis explanavimus. prioritas
 est antecess^{io} unum ad aliud, est quod multiplex, et tempore ut dicitur et quod
 filio. et prioritate illationis, et subitendi consequ^{entia}, et hac prioritate animal

Et prout homine, quia homo infert animal, et non e contra, et ordinis
 ut Vinarius quor ternario. et dignitate, ut Hobba subditu. et prioritate
 naturae ut Omnia causa suum antecedat effectum. 10. et hęc prioritas dici
 prioritas dependit, nisi casualitatu. propter qd prioritas originis, qua Patet
 generis et prior filio, non est proprie prioritas naturae. quoniam si multas
 contraxerat prioritati, potest non simulatas, quot prioritates, temporales
 scilicet, dignitate, ordine. unde simulata nihil aliud est quam con-
 iunctum, iuxta coniunctio unius cum alio. Notus est transitu unius ad
 aliud, cuius res speciei numerantur. remige generatio, corruptio, aumen-
 tatio, diminutio, alteratio, et motus locali, de quibus omnibus incho-
 sophia. habere sine modis habendi est modus, quo res habetur. quare
 modi habendi communiter numerantur. et habetur res per unum, ut homo
 habet albedine. 2° per continens, sine res habet aquam, et Vinum. 3° per pove-
 nonem, sic homo habet pradium. 4° per Relationem. sic dicimus habere ami-
 co, 5° per iuxtapositionem, sic Gallicia habet Oceanum, Chiriacam
 et Castellam. plures alig numerari poterant, sed omnes facile ad hos
 reducuntur. Nunc iam metaphisici Disputationibus

finem impono. gratia ergo Regendamus

Nominum, Quodviratuci qd, Derzarg

in quorum honorem Vinam

dicta cadant, ut ex Potu

nostru futuris omnibus

felicem exitum nobis

concedant.

= Amen =

Eradicatio ~~incho~~ 21 de ~~incho~~

~~sub~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~

~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~

~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~

= ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~ ~~incho~~

Commentaria in Universam

Aristotelis Philosophiam.

Et primo in Octo Libros Phisicorum.

Siue de Phisica Muscultatione

Proemium Doctrinale.

Philosophia nomen a nomine Philo (quod idem est, ac amor, et a Sopho, siue Sapientia ducit originem. unde Philosophia amor sapientie est, siue amor Sapientie. ideo qd omnes Spinesus & Socratici Philosophi vocabantur; non ex quo philosophia, ut nunc, stricte intelligatur, sed pro omni rei, siue morali, siue naturali, qua propter philosophia nob se continet omnes rei naturaliter comparabili. in qua^{na} divisione dividitur, in Rationalem, siue logicam. in Ethicam, qua agit de Virtutibus, & Vita, et in naturalem, qua de omni ente naturali agit. Philosophia naturali dividitur in Metaphysicam, qua agit de omni ente dequato a mat sensibili. in Mathematicam, qua de quantitate agit. & in phisicam, qua agit de ente naturali mobili. Suggeritur cum communi Philosophorum sententia contra Heraclitum, Cratium, et Academicos philosophiam hanc esse propriam, et simpliciter rei. quia est certa et essendi rei cognitio per caluam, Defectum. demonstrat enim motum esse corruptibile, quia constat qualitate contrariis, animalia vivere, quia se ab inanimato mouent, se mouere quia habent animam. in quibus etiam negamus esse rei speculatiuam, quia nec Philosophia effecti neum obiecti, nec per se dicitur ad illius factionem. Sicutem dico contra Suggestioem, obiecti Philosophia esse in mobile, proinde qd corruptibile non necessarium, dicendum est qd corruptibilitas, ipia qd mobilitate necessarius non, in metaphisice, et ignate iurantur. quia habent causas, cum quib^{us} necessari coniectuntur, et ex quibus necessari inferuntur. Circa obiectum Philosophia dubitant Auctores, sed suppono magis quam disputo, dico esse mobile ita expremum esse phisice obiecti. ne se explicat in Proemio ad Thomam. hic autem est Liber phisicorum, cuius obiectum est mobile simpliciter. hoc etiam a recentioribus Celebratioribus Philosophis, et contrarium per se inuidentum est in Scolis, est tamen aliquod dandum in expositione entu

movili² augm. ^{da} aliqua enim videntur obiectum esse ens movile ab-
traens a² sub², et accidenti: alij vero ens determinate substantiale.
hi judicant solum ens naturale, qd proprie et subit esse illius societ,
illi vero ens movile secundum se, qd proprie speculatur a Philosophia.
Et hu autem quod potius nate, quam dicitur habere, habemus defi-
nitionem a Philosophis, quae ita se habet: est habitus facilitans intellectum
ad cognitionem entis movili. quod cum nat² sua minus abstractum
a sensibilibus sit, placida illa lique fronte, facilitate hae partum facile
et securum promittit.

Liber 1us Philosophicorum.

Disput. 1^a de Principijs Entis Naturalis:

Quaestio 1^a. Quid & quotuplex sit Principium.

Prin²cipium generalissime sumptum est, id unde aliquid proce-
dit, in hac acceptione dicitur et principium filij, p²inctione lineae
fundam² domus, Arguta Cusum, Aurora diei, Vita n²meri, et Uni-
versum principium est qd aliquomodo influit in principatum, ipsum
q² procedit. Strictius explanavit principium a Philosophis a² metaphisicis
Cap. 1° per hae Verba. id, unde aliquid est, aut fit, aut cognoscitur.
ubi triplex genus principij assignatur. scilicet principium, a quo res est.
principium, a quo res fit, et principium logicum, qd prius cognoscitur
ut primus respectu conclusionis. Dicitur tamen principium in² et dicitur
hoc est illud ex quo aliquid procedit, ipsum q² nonul procedit ex
alio; ut Causa², quae a Deo est, et est principium a quo fluxus effe-
ctus procedunt. et compositum substantiale, qd fit ex mat² et forma,
et ex quo fuerit accid² principium est, qd ab alio non procedit
et a quo procedit aliud. hoc autem aliud est primum in omni genere,
ut Deus. et aliud indeterminato genere tantum. hoc ab alio depen-
det, non tamen in genere, in quo est principium. sic mat² fit² prin-
cipium in genere causae materiali, dependens tamen a Deo in gene-
re causae efficientis. Naturae principium aliud est extrinsecum, in-
trinsecum aliud: extrinsecum est unde res extrinsece procedit: ut
causa efficiens, exemplaris, et finalis: intrinsecum est ex quo res in-
trinsece constat: Hu² traditur, circa principium in communi, ad ex-
p²le principia entis naturalis gradum faciamus. quae sic deservuntur
a Philosopho i^o Philosophicorum textu 22: quae non fiunt ex alij, nec ex
alterutro, sed omnia fiunt ex igne. perli omnia intelligit Philosoph²
entia naturalia, quorum 1^a principia hic definiunt. dividuum tamen est
circa intellig² illud particul² ex² iter apponit in definitione. nos aut²
dicimus principia entis naturalis non fiunt ex alij principij, nec unum
ex alio, in eo genere, in quo sunt principia. sic mat² non fit ex alia
mat², nec formata ex alia forma, nec privatio ex alia privatione. et ta-
men omne ens naturale fit ex mat², et forma, tanquam ex partibus
et a privatione, tanquam a termino, a quo derelict².

Dicitur: Deum esse nullo fieri, et omnia fieri ex ipso: sed Deum non
 esse principium entium naturalium; q. 2. forma materialis est principium
 entium naturalium: sed forma materialis fit ex materia; q. 3. materia est principium
 entium naturalium; q. = ad 1. dico creatur ex materia a Deo, et non ex Deo. ad 2. dicimus formam esse prin-
 cipium entium naturalium in genere causae formalis, fieri quod est materia, non
 tanquam esse principium intrinsece compositum, sed tanquam esse subiecto
 materiali educationis. ad 3. dicendum materia esse principium entium na-
 turalium per modum partium essentialium illius, illam quod componit ex partibus
 integralibus, et non essentialibus.

Augustinus Quae lignam sunt principia entium natu-
 ralium in fieri, et in facto esse. **Sectio 1. explicatur Titulus,**
et referuntur Sententiae

¶ Cuius, sive compositum naturale conside-
 rari potest in fieri, et in facto esse. ens in facto esse est ens naturale iam
 productum, et existens in statu permanentis. ens naturale in fieri est ens
 pro ut actu transit de non esse ad esse. unde principia entium naturalium in facto
 esse sunt illa, ex quibus ens intrinsece constituitur. in fieri vero sunt illa,
 ex quibus ens naturale fit, aut generatur. ens naturale in fieri potest in
 materia actus, et passiva: actus nominatur pro ipsa actione productiva, et passiva
 pro mutatione, qua subiectum transit de non esse formae ad formam. de ente
 naturali in facto esse, et in fieri procedit questio. in qua mixta philosophia
 non operatur Varietas. Pythagorae quod Pythagorae arithmetici omnia
 fieri esse numerum et proportionibus numerorum. multa quod naturae arcana
 ad rem numerum reducunt. inter ceteros numeros taxarum viduabant
 numerum perfectionis quia constat principio medio et fine. quaternarium
 maxime ut sacrosanctum venerabantur: quaternarium appellabant naturam
 quia sicut hoc ubi simile generat ita quaternarium in quaternarium ductum
 quaternarium addit. Septennarium vocabant temperantiam quia luxuriam
 per ipsum temperantiam veniunt. ne ardentia de conceptione mentis for-
 tu est vitalis. Septimo gratia anno unum rationem venit. VII. Septimo
 nuptiae redduntur aptus, ter septimo pubescit. similiter Luna motu
 qui maxime in modum in subleantia influunt septennario reguntur.
 nam faciem septennario mutat, et diebus quatuor septem sociatum per-
 currit, in morbu etiam septimus dies criticus est, id est fatalis, aut
 salutari quod septo. Septennarium quod correspondens, nempe I. et Vigennum
 primus. Dicitur autem Climaterum a septem in septennarium numerantur
 hae, et alia ad numeros reducuntur Pythagorici, quomodo non deum
 qui dicant illis enigmatice esse locutus Parmenides, et Anaximander
 agnouerunt principium, quod ens vocabant. sive ut explicat Thomas
 subit intrinsece similem, et uniformem, diversam quod agerentem ra-
 tione figuram, colorum, quam diversitatem oculi existimabant esse la-
 ta mutatione qualitatum. Tales Anaximander docuit aquam esse universum
 Num principium. quia humiditate omnia generantur, et auferuntur
 ea quod peruenit, omnia peruenit. Diogenes autem. Prodiu tertium, He-
 racleum ignem pro primo, et Unum Num principium agnabant.

Omnes tamen ponebant in suo principio raritatem, et densitatem
magnitudinem, et raritatem, frigiditatem, et calorem. in quibus
Varietas rerum diversitas. Alti, ut dicitur, pro principijs assignat
Deum, et ideas. ita ut Deus sit veluti forma mundi. Corpus vero
sit mater creata. postea quod posuit ideas in elementis distinctis, in quibus
denique omnia inventa sunt facta. Anaxagoras constituit enim per fluxum
mater particulas diversarum rationum scilicet ignis, aquae, aeris, terrae, ligni
carnis, sanguinis, &c. ita ut omnes utique particulae inveniuntur in qua-
libet re. quae ignis dicitur si particulae ignis formae manifestentur, et ter-
rae particulae lateant. et similiter lignum existit, si lignae particulae
appareant.

Aristoteles docent omnia entia naturalia constare ex ter-
ribus principijs actibus, et duobus partibus. activa sunt Aether, Sol,
Luna, et Terra. passiva vero, sive ut ipsi dicunt subpassiva, sunt flamma,
sive aqua impura, et terra. Democritum, Leucippum, et Epicurum cre-
dere principia entium naturalium esse atomos, sive corpuscula quaedam
minutionis, in quibus alia sunt quadrata, alia rotunda, alia angula-
ria, et alia aliter, Varij quoque modi figurata, omnia autem haec corpuscu-
la in Vasto, sicut quae Chaos sunt usitata, usque dum Varij motibus
se se amplectentia, et implicantia cabent istum formant. sic ergo
omnem rerum diversitatem in diversis coniectione atomorum con-
stituunt. Haec sententia altiter explicatam, noviter quoque illustratam hinc
testatur Aenaeus Cartheius, natione Salsus peritissimus Mathematicus,
et acerissimi ingenij absurdus Via, qui omnes animi sui curas, duces
quod non ingenij viri in haec sententia firmata ponit, et in eradicaanda
a Scoli doctis peripateticis. Axiomata quoque Cartheius omnium rerum prin-
cipia esse particulas quaedam hoc, et illo modo affectas, motu, quiete,
figura, magnitudine, et raritate. ut hoc explicet, docet substantiam
corpoream nihil esse propter extensionem, quo supposito, docet Deum ab
entibus prodire quaedam extensionem se extendentem ad omnia
spatia, adhuc imaginaria. Postquam Supremus Artifex creavit totam
hanc extensionem continuam, et confluentem, dividit eam in fragmen-
ta aequalia, angulosa, quae possent mutuo adaequate se tangi. Deinde
fragmentis istis impertit diversum motum ipsi vitantem, alterum, quo
fragmenta quodlibet moueretur in orbem circa proprium centrum, alij
quoque fluxum fragmenta figerant circa centrum ignis commune. in hoc motu
corpuscula illa quadrata, continua collinora, et confractione minu-
tiora, et subtiliora reddita sunt. ex his autem aliqua corpusculentiora
permanere. Fragmenta vero, quae ante motum erant quadrata, motu,
et collinora directis angulis rotunda facta sunt. nunc et rotunda
permanere.

Simplex quoque generum corpusculorum ponit Cartheius, scilicet sub-
tilia, crassa, et rotunda. in quibus accit formam simplicem materiam
sive simplex elementum. partes subtiles nominat mater elementum. rotunda ma-
ter 22. et partes crassae mater 23. Deinde docet quod omnia haec corpuscula, in
motu diversa sunt in Variis vortibus, et obediunt mater 24. elementum formantem
omnia corpora liquida, ut Solem et Stellae mater 25. tantisper circumferantur
mater 26. formantem aerem, Caelum, et aquam, et omnia corpora densa. et
denique mater 27. elementum corpora opaca. 28. fluxum quoque in ea sunt.

Quod huius autem alia sunt *Vuentia*, alia non *Vuentia*, alia solida, alia fluida, et *Vuentia* facta sunt ex partibus magis inclinabilibus ad motum. alia vero ex particulis crassioribus in quietem inclinabilibus. doctrinam, ex qua mixtura proxima deducit *Cathertus* plures *Receptiones*, praeputi *Salli*, propugnantis, et propugnantis. alij vero ut *fabulosam*, *Narcisculam*, et *temerariam* *Carquini*. nobis autem non licet iudicium de illa facere, sed exo hitorice tantillam hanc nos vobis apponit, ne proxima *Leuany* de istius aliorum *Philosophorum* abeatu. nunc autem in toto hoc tractatu deudabo in illa communi, praecipua q^d dubia exegitabo, quod de principij naturalibus secundum *Arist.* mentis docitaxi solent.

Sec^o Ca^o Aristotelica principia Statuuntur

Axioma 1° principia entis naturalis inflexi esse mat^{am} *formam*, et *pruuationem*. probatur *Ratione*: principia entis naturalis inflexi sunt illa, in quibus necesse conitaxi flexi entis naturalis: sed flexi entis naturalis necesse conitaxi esse mat^{am}, *formam*, et *pruuationem*; q. maior conitaxi esse definitione principiorum minor probatur: flexi entis naturalis et tranactu mat^{is} de non esse *formam* ad *formam*: sed trahit mat^{is} de non esse *formam* ad *formam*, conitaxi esse mat^{am}, *formam*, et *pruuationem*; q. *Confirmatur*: flexi entis naturalis et mixtura mat^{is} de non *forma*, ad *formam*: sed in hac mutatione necesse datur mat^{is}, *forma*, et *pruatio*: et huius conitaxi, necesse datur flexi entis naturalis, huius h^{oc} mutatio *pruua*. ergo. *Axioma 2°* principia entis naturalis inflexi esse esse mat^{am}, et *formam* tantum: probatur *Ratione*: principia entis naturalis inflexi esse non illa, quae intrinsece conitaxi entis naturalis: sed solum mat^{am}, et *forma* conitaxi in *intrinsece* entis naturalis; ergo. maior est certa, quia entis naturalis est *compositum* *intrinsece*, et *simpliciter*. probatur minor: propter mat^{am}, et *formam* non datur aliud *constitutiuum* *intrinsece* *compositi*; q. *Confirmatur*: illa non principia entis naturalis inflexi esse, quae *sexmaret* tranacto flexi entis naturalis: sed tranacto flexi entis naturalis, solum remanet mat^{am}, et *forma*; ergo.

Soluentia Argumenta

Argumentum 1° ens naturale inflexi est quod posituum: sed *pruud* non est aliquid posituum, sed *pruud* nihil; q. *pruud* non est principium entis naturalis inflexi. *Confirmatur*: principium exortit in eodem instanti cum *pruud* *pruud*: sed *pruud* non exortit in instanti generationis entis naturalis, quia in illo instanti exortit *forma* *genita*; q. = ad *Argumentum* *conceui* *pruud*, *du* *tingo* *consequens*: *pruud* non est principium *intrinsece* *concedo* *consequens*. *intrinsece* *nego* *consequens*. ad *confirmam* *du* *tingo* *may*: principium *intrinsece* et *constitutiuum* *concedo* *may* *intrinsece*, *sub* *du* *tingo*: principium *intrinsece* *concedo* *may*: *intrinsece*, et *delectu* *nego* *may*: *concedo* *may*, et *nego* *consequens*.

Principium *intrinsece* et *constitutiuum* entis naturalis et principium *extrinsece* esse *influen* in ens naturale debent esse aliquid posituum, simul q^d *coexistere* in instanti *emutis* entis naturalis, quia *nus* *constitutiuum*, *nus* *causa* *emutere* debent in instanti *causalitatis*, et *constitutorum*, *pruatio* autem, *unice* et *principium* *per* *modum* *termini* a quo *delectu*, *nus* *emutere*. hoc et *per* *modum* *termini* a quo *motu*, *nus* *generationis*. unde *eius* *emutere* *principiandi* et *emutere*

Et expellit per adventum formae privatae, et ideo nequit existere in in-
stanti principati. praeponderantia tamen per se, et essentialiter in instanti
antecedenti. Dicitur: causa efficiens concurrens per se ad fieri entis naturalis;
q. causa efficiens est principium entis naturalis, anti probatur: effectus per se
dependet a causa efficiens; q. = ut hanc applicam, plures q. alia salvata,
adventu generationem, sine fieri entis naturalis considerari posse in eae
productionis formae, et in ratione mutationis materiae, n. modo consideretur
privatio formae in materia non praeponderantia, quia productio salvatur ab igne
q. procedenti privatio formae in materia, imo et secundum aliquos salvatur edu-
ctio. si autem fieri consideretur in eae mutationis, necesse est requiritur terminus
a quo, sine privatio. Et terminus ad quem, sine forma. unde in forma di-
tingo anti: causa efficiens concurrens per se ad fieri in eae generationis, nisi
productionis actus formae concedo anti. ad fieri in eae mutationis privatio
materiae nego anti, et consequentiam. Arguitur 2. plures dantur generationes
in quibus non intereant prius formae in materia; ergo. anti probatur: una pro-
portionalis opinio formae coelorum, et elementorum fuerunt educti ex materia,
sive generis; sed in materia tunc nulla intereant prius formae; q. = videtur plu-
res. Auctoritas dicitur generatur Verum in operibus caeramentalibus corru-
pti nulla procedit prius formae in materia, cum nulla procedat materia. sed pro-
ductio illa est vera generatio; q. = Dicitur alyi solutionibus, dicitur genera-
tiones auguratae esse generationis simplicis, et non transmutativa. nisi autem
in prolo non loquimur de ente producto per simplicem generationem, sed
per veram transmutationem. Dicitur: nec prius est terminus a quo dicitur
ita forma corrupta est terminus a quo generationis transmutativae; q. = for-
ma corrupta est principium entis in fieri, et prius non est principium. n. dicitur
q. prius est terminus a quo per se dicitur a generatione transmutativa,
quod hoc est transitus subiecti de non eae formae ad formam, et formae corru-
ptam per accidens procedere quia non existit a generatione trans-
mutativa: inveniuntur: generis idem est corruptio a terminis: sed corru-
ptio per se erigit formam corruptam; q. = generatio. 2. generis hominum
necesse praeponderant formam hominum; ergo 2. materia non potest existere
ante generationem sine aliqua forma; q. = Ad applicam bene ibi. ad 1.
Imprimis dicimus q. et si communiter dicitur generationem unius esse
alterius corruptionem, distantiunt tamen inter mutationem generis, et
corruptionem. nam generis est transitus de privatione formae ad formam, corru-
ptio vero est transitus de forma ad non formam: unde licet generis
transmutativa, et corruptio sint idem entitativa, et licet coniungantur
concomitantur se habeant, hoc non ostendit in eae generationis, quia unice
erigit materia procedere cum privatione formae generis, hoc enim procedit
in eae materia, quae nequit procedere ab igne forma necesse expulsa per ge-
neritatem. Ad 2. dicimus q. generis hominum ut corruptio, sua conversio
est necesse supponit formam hominum, non tamen in instanti muta-
tionis privatio materiae, unde inferitur q. nec generis transmutativa est
materialiter, et praeponderantur corruptio, et cum hac concepitur, ita mate-
rialiter, et praeponderantur erigit formam corruptam. ad 3. d. tango anti:
non potest existere in eae materia transeat. in eae mutationis privatio ne-
go anti, et conseq. dicitur iam generationem ut transmutativam videtur

Aug =
)
)

Exigere privationem, non vero formam positivam, simulque sequitur
dispositionem in materia, et formam, quae materia existat, sed hanc existit per
accidens, et ex eodem materia, dispositionem vero in existit agentis, qui in materia
indivisa nequit operari.

Arguitur 3° compositum ens naturale in factu
est idem ac compositum naturale in factu ens: solum quod genere naturae diversitas
ab illo: ergo eodem principi debet consistere unum, ac aliud. Confirmatur: forma
compositi in factu ens, est secundu a privatione formae: sed quod est principium
entis naturalis in factu ens, quia est terminus a quo recedit materia; quod etiam est princi-
pium entis naturalis in factu ens: = nego antea. quia compositum in factu, pro-
ut inproxi sumitur, non est compositum in factu, quod est in factu ens, sed est factus pa-
rtem sua transitu materiae de non esse formae ad formam. ad confirmandum distingo
materiae: et secundu per materiam concedo materiae: secundu cum transitu actuali nego
materiae: concedo materiam, et nego conseq.

Arguitur contra 2^{am} Assertionem: ens natura-
le in factu ens compositum est unum, subiectum, et existit; quod alia sunt ens
principia praeter materia, et formam: distingo antea: compositum est unum, sub-
dit, et existit tanquam ex partibus nego antea: tanquam est terminus, sine com-
plem^{tu} totum concedo antea, et nego conseq. principia entis naturalis in factu
ens constituent, et componunt illud tanquam partes essentialis, quod unum componit
materiae, et formae. Unum autem non est partem, sed negu partium. Subdit, et existit
sunt termini, et modi entis naturalis, ut alibi dixi, ulterius quod dicam.

De prima 2^a de Materia prima 1° Principio entis Naturalis

Materia prima ita dicta, quia, et per subiectionem omnium Rationum, Partium, co-
loribus ab antiquioribus fuit depicta. a Democritum enim dicta fuit materia, quia
regit concurationem partium ad omnes formas generis: ab alijs dicta materia
quia proprio signi fouet et conuertat formas, et existit etiam, quia non
vera forma determinata, alia appetit. Chaos denique quia confusae se habet
ad omnes formas. illam autem elegantius omnibus, dixerunt Stoici
ad omnes formas. illam autem elegantius omnibus, dixerunt Stoici

Aug = quidam Confessionum Cap 1° pra haec Verba: duo fecit Deus, unum
prope te et nat Angelicam: alia prope nihil, et mat^{iam} 1^{am}. Unum, quo
tu operari ens, ab us, quo inferius nihil erat. Sed quibus sequitur
quidam non dubitare circa exist^{iam} materiae 1^{ae}. Antiquiorum quod Philosopho
non nomine, et non se dicentur.

Ostenditur tamen contra Democritum
qui Oppositum docuit in sua Stoicorum Antoniana: experiri constat
fluxa entia naturalia quotidie de novo produci, plura et continuo pe-
riri: sed nec producentur ex nihilo, nec omnino pereunt; quod aliquid
subiectum est, ex quo se producit, et quod in desiccatione remanet. sed hoc
subiectum dicitur materia; ergo. minor, in qua potest esse desiccata ostendi-
tur 1°: quia alia causa productiva est creatio. 2°: quia ex nihilo
nihil fit: 3°: quia experiri docet ignem fieri ex ligno, cinerem ex igne
et alla huiusmodi; quod nec se per generationem producentur ex nihilo,
nec omnino pereunt per corruptionem. Vegetia: omne, quod fit artificiali-
ter fit necesse ex praesupposita materia, quod et omne quod fit naturaliter: nec ne:
sed materia non fit ex alia, ut Vitae infinitum, nec fit ex nihilo per produc-
tionem

quia causa ^{2a} non potest esse creatura, necesse est augurandum est aliquid
 subiectum, quod ex alio non fiat: sed hoc subiectum est materia ^{1a} per se
 quomodoque vocatur; ergo. Denique pluribus alijs omnibus, probatur con-
 clusio: Ecclesia pie veneranda Sanctorum Reliquia, & aliquid Sanctorum R.
 manet in illis, non forma, ut certissimum est. ³ Respondet Ludovicus
 Rodriguez Celebratissimus in Salmantina academia medicinarum primarius
 existere quidem materiam ^{1a}, hanc autem esse videtur a quatuor elementis
 ex his enim non corrupta, sed alterata, refracta, & temperata quo ad
 proprias qualitates videlicet qualiter subiectum commune, ex quo
 omnes generationes fiunt. hanc sententiam late, & ex dicto calamo impugnat
 C. m. de Caxo. de Reliquiis. Creditur tamen dicendum esse elem non manere
 formaliter in materia, sed solum virtualiter; ergo. admissis tamen quod in illo
 maneat, non possunt esse subiectum, quia quodlibet elem licet refractum
 et compositum ex materia, et forma. Uterius quodlibet elem est corruptibile
 facile quod mutatur in aliud; augurari debet subiectum ingenerabile,
 et incorruptibile. alia plura ingeniosa, et curiosa sibi videri possunt
 apud Laudatum, Authorem, a quibus vobis abstinere, nostrum, et nostra
 tum moribus intente. **Questio 1a Quid sit Materia Prima**

Supposita esset materia ^{1a} phorce, que est pars essentiali entis naturali, secundum
 in qua = dicitur diversa ignis mundicia, uaze diuiditur. dicitur enim materia ^{1a} respectu compo-
 siti, quod fit ex illa, et etiam respectu forme, que ex illa educitur. materia in qua
 dicitur respectu forme secundum quod in illa recipitur; materia circa quam, per ordi-
 nem ad agendum, quod circa illam operatur introducere formam; materia proxima dicitur
 quatenus est disposita ad receptionem forme, remota vero ut indispota, ex
 qua fit materia dispositam esse potest proximam, radicalem uero ut indispota.
 ad existit etiam materia ^{1a} talem dicitur, quia ex alia non fit, et quia est
 receptiva forme esse, nempe forme substantiali, unde compositum dicitur
 materia ^{2a}, quia fit ex materia, et forma, et quia est subiectum secundum,
 nempe subiectum receptibilium accidentium. **Materia** uero subiectum ^{1a} dicitur
 ex definitione explicatum fuit a Philosopho. ^{1a} que negatiua est, tradidi-
 tur per hec uerba: materia per se ipsam, nec est quid, nec quantum, nec
 aliquid aliud quodquam eorum, quibus qui denominatur. eodem fere mo-
 do locutus fuit Augustinus in Confessionum dicens: materia ^{1a}
 non est color, non figura, non spiritus, non corpus, non tamen omnino
 nihil. sensu horum est materia ^{1a} esse non esse enim perfectum, quia ca-
 ret actu formali perfectione ignis. ^{2a} definitur, uero definitur Philoso-
 pho materia ^{1a} in ^{1a} textu ^{1a} per hec uerba: materia ^{1a} est subiectum
 ex quo aliquid fit, cum inuit, et non secundum accidenti. dicitur materia
 subiectum, quia in ea recipitur forma. in esse subiecti conuenit cum
 materia ^{2a}, que sit subiectum accidentium, a qua difert per se. ^{3a} ex quo
 aliquid fit, ponitur ad concludendum aliam causam. nam efficiens est,
 a qua aliquid fit, finalis, propter quod fit, et formalis per quam fit.
 licet cum inuit, et non secundum accidenti denotat materia per se dicitur per se
 in ente naturali, quod fit ex illa. esse quod partem intrinsecam illius. in qua-
 bus recipitur materia ^{1a} esse subit, et non accidenti. quia si esset accidenti, in
 alio recipitur, et non esset subiectum. colligitur ^{1a} esse subit essentialiter
 incompletam,

quia ordinatur ad componi subiectum 2. Tandem infertur esse in-
generabilem, et incorruptibilem, quia omne generabile fit ex prae-
iusto subiecto, quod subiecto non potest convenire: Omne quoque incorrupti-
tum quo ad aliquid sui permanet, aliud annihilaretur, quod autem per-
manet non est forma, sed materia.

Sectio 2a. 2a Conclusio proposita, et ab

Mat^a essentialiter est pot^a parva radicali, receptiva omnium for-
maxum substantialium. sequitur ex dicto breviter quod probatur: forma
substantialis est essentialiter actu informativa materiam; quod materia est essen-
tialiter pot^a receptiva formae substantialis. patet conseq. Quia materia
et forma essentialiter se respiciunt, ut actu, et pot^a eundem generari, et
quia sunt per se, essentialiter compositi: sed forma per modum actu essen-
tialiter ordinatur ad materiam; quod et materia per modum pot^a parvae essen-
tialiter ordinatur ad formam. Confirmatur materia intelligi non valet absque
ordine partium materialium ad partem formalem: sed ordo partium materialium ad
compositum formalem est ordo pot^a receptivae; quod Obijciunt: 1. a materia nega-
tiva ratio pot^a receptivae omnium formarum; quod non est illius esse, pro-
batum autem: materia actualis per unam formam non est in pot^a ad illam.
quia actu illam habet; quod Vigetur: indifferens parva materia ad omnes
formas non est de eadem materia; quod autem probatur: indifferens parva ad for-
mam auferitur per eam adventum; ergo nego autem ad probandum nego
autem, quod non continentur inclusa probatio. quia actualis positio formae
non determinat, sed perficit pot^a receptivam. unde respectu formae positio
materia est pot^a in actu, et respectu aliarum est pot^a in pot^a. ad con-
firmationem dico esse materiam id est eam esse in indifferens remota, et radicali,
qua materia habet quantum est ex se, ut singularis qualibet forma

Dico: proponarimus contra Scotum naturam singulari a parte
sui nullam habere indifferens ad aliam singularitatem, quia est de-
terminata; quomodo ergo in eadem defendimus indifferens cum determi-
natione. dico materiam determinatam ad unam formam secundum quod
ipsa emittit essentialiter esse indifferens ad illam, sed ad plures formas. quia
essentia, et essentialiter non est determinata, idem dicimus de natura singu-
lari essentialiter considerata. si autem natura a parte sui est essentialiter
singularis per identitatem, est essentialiter determinata, et essentialiter
indivisibilis a determinatione, videant igitur quomodo possit esse indifferens.

Obijciunt 2. materia est finita, et limitata: sed pot^a receptiva om-
nium formarum est infinita, quia possibile sunt infinitae formae sub-
stantiales quod Confirmatur: materia non est causa materialium a se
rationali: sed pot^a receptiva est causa materialium; quod = ad id dicimus
pot^a receptivam omnium formarum esse necessitate infinitae
quia potest recipere infinitas formas, non simul, sed successive. propter
eandem rationem intellectus dicitur necessitate infinitae

ad 2° dicitur qd anima rationalis creata a Deo, a Deo qd infu-
dit in mat^a, hęc autem dici potest causa materialis illius, non nat-
solute, sed quo ad Unionem. unde anima rationalis est, & recipitur in
mat^a, sed non est ex mat^a.

Augustinus 2° an mat^a appetat
omnes formas substantiales. Sectio 1^a explicatur Titulu,
& referuntur ad 2°.

Appetitus in communi est inclinatio in-
bonum conueniens rei appetenti. diuiditur autem in elicium, &
innatum. appetitus innatus est proprius, sive inclinatio naturalis indita
ab Authore nature in bonum. unde dicitur innatus, & quia cum ob-
iectu est natus, & quia non natus, sed cum ob-
iectu est identificatus. appe-
titus elicitus est inclinatio in bonum apprehensum. Hęc est duplex, ratio-
nalis, quę sequitur ad apprehensionem rationalem, & sensitiuus, sive concipi-
bilis, quę sequitur ad cognitionem sensitiuam. Appetitus tan innatus,
quam elicitus est triplex. appetitus gaudij inclinans in bonum p^oter
desiderium tendens in bonum abiens, & simplex completus, quę tendit
in bonum ut bonum, alecta, & inclinata, illius bonitate, p^oter
do ab abi^o, & p^otertia. hęc p^oterbatu, dubium solum procedit de appe-
titu innato. in quo commutatio 1^a docet, mat^a 1^a appetere formas ubi-
tantiales. est tamen aliquod diuiduum circa appetitum, quo illas appetit
& circa formas, quas appetit. aliqua enim solum extendunt hunc appe-
titum ad formas non d^oni habitas, non autem ad formas p^oteritas.
alij uero concedunt mat^a appetitum ad omnes omnes formas ubi-
tantiales.

Resoluitur Dubium

Resoluitur 1° mat^a 1^a appetere appetitum desiderij formas, quibus caret.
& formam p^oteriam appetitum gaudij. probatur ratione: naturalis est desi-
derare bonum conueniens rei, & gaudere de bono p^oterio: sed appetitus in-
natus est appetitus naturalis; ergo mat^a 1^a appetitum innato desiderat for-
mas, quibus caret, & gaudet de forma p^oteria. Confirmatur: mat^a 1^a
inclinat in formas non p^oterias, ut in formas abientes, & in formas p^oterias
ut p^oteritas: sed inclinatio naturalis in bonum abientem et desiderium, &
gaudium in bonum p^oterium; & mat^a 1^a gaudet de forma p^oteria, & desiderat
formas substantiales abientes. Resoluitur 2° mat^a 1^a appetitum desiderij ape-
tit formas corruptas. probatur ratione: mat^a 1^a uolunt aduersarij deside-
rat formam corruptam ante huius productionem; & mat^a 1^a desiderat for-
mas corruptas. probatur conseq: ideo 1° est ratio quia talis forma erat bonum
conueniens mat^a, & completus illius: sed quilibet forma etiam corrupta
est bonum conueniens mat^a, & illius complementus; & Confirmatur: mat^a
1^a est pot^a recipere omnium formarum: sed mat^a desiderat omnes formas,
quas potest recipere; si actu illas non habet; & Uigetur ex 1° aduersa-
riorum fundam: ideo 1^a mat^a non desiderat formam corruptam, quia
hęc non potest naturaliter reproducere: sed hęc 1^a est nulla; & maior est 1°
& aduersarij, & minor probatur ex 2° Thoma 1^a pte 1° q. 16 art 1°

D. Thomad 6° ubi docet animam rationalem separata a corpore appetere

Unionem cum illo: sed tunc Unio impossibilis et naturaliter; q.
 Ratio utriusq[ue] eadem est, quia nec mat[er] appetit formam animam, nec
 anima Unionem, quo ad modum miraculorum Reproductionis, id
 solum quo ad ubi^{am}. sed ubi^{am} formam animam sicut et ubi^{am} unionem
 naturaliter est; q. Respondet Ratio animam separatam non desiderat
 et Unionem cum corpore, sed appetere illud appetitu simpliciter complacit[us]
 ob propositionem magis cum forma = hęc ubi^{am} manifeste contradicit
 Thomam: nam anima inclinatur in corpus, dum est separata, sicut Cor-
 pus gravia separatam a Centro inclinatur in illud; sed hoc inclinatur in
 centrum appetitu desiderat[us], ergo anima desiderat Unionem cum Corpore
 sed appetitu parvi magis corpore respondet appetitu activo formam; q. Si simpli-
 ter complacit[us] non inclinatur in obiectum possibile et impossibile; q. si anima ratio-
 nali appetit Unionem impossibilem per simplicem complacentiam, precipitando
 ab impossibilitate, desiderare potest unionem cum Corpore quod ad ubi^{am},
 precipitando a modo miraculoso Reproductionis.

Solvuntur Argumenta

Argumentum 1°: mat[er]a nequit appetere obiectum impossibile: sed habere omnem
 formam est impossibile; q. mat[er]a illa non appetit. probatur minus: mat[er]a non
 potest unum habere omnes formas, nam sunt oppositae, alia nec subesse
 quia nequit ad ultimam pervenire; q. Confirmatur 1°: si mat[er]a appetere
 formas activata ab una aliam appetere: hoc est falsum; q. probatur minus:
 si mat[er]a activata appetere aliam formam appetere destructionem compo-
 siti: hoc non appetit; quia hoc est malum; et nullus appetitu tendit in ma-
 lum ut malum; q. 2°: si mat[er]a appetere omnes formas semper esset volen-
 ta, careret enim pluribus formis: hoc non est dicendum; q. non appetit
 omnes formas. Conceda majori, nego minus: ad prob[andum] nego 3° item ante-
 cedenti, et repositum illud, nam in collectione omnium formarum pos-
 sibilem non datur ultima forma, ad quam possit pervenire, quia quodli-
 bet nunc assignato aliq[ui]d, et aliq[ui]d formam sine fine sunt possible. Et ideo hic
 nomen dicitur in categoriis infinitum. mat[er]a q[ui] habet appetitum sicut
 et pot[est] ad omnes formas subesse habenda, atque adeo qualibet potest
 potest aliam habere, unde dicitur qd pot[est] simul appetit omnes formas, non
 simul sed subesse habenda. vocatur q[ui] hęc voluntas simultanea potentia
 et non pot[est] simultanea. Ad 1^{am} confirm[ationem] conceda majori, nego minus ad prob[andum]
 distingo magis: appetere per se nego: per accidens concedo majori, et hanc
 ratione nego minus, et concedo certum enim est nullum agere per se
 in malum ut malum, certissimum vero est omne agere per accidens
 in malum intendere: sic dispositione per se intendunt introductionem formam
 per accidens vero corruptionem praesentem, sic etiam mat[er]a per se
 appetit nisi conservationem, ac formas ad hoc necesse, sed sunt illas animam
 volente possidet desiderando unam appetit praesentem destructionem
 per accidens, et praesentem. ad 2^{am} confirm[ationem] nego magis, ad prob[andum] unum
 iam dicimus qd mat[er]a caret formis, quae ipsi ut simul habenda repugnant.
 appetit ergo illas ut subesse habenda, habet q[ui] sub una forma perfectionis
 ubi debitam, non ergo est volenta. Argumentum 2°: mat[er]a activata per ani-
 mam rationalem non appetit aliam formam; q. anti probatur: appetit magis

ut pote naturalis, est ordinatus: sed appetitus ordinatus tendit in
magis perfectum; q. Urgetivus: ideo humanitas ^{am} Np^{am} terminata per subit^{am}
Verbi non appetit propriam subit^{am}, quia subit^{am} Verbi eminetes con-
tinet perfectionem cuiuslibet subit^{am} creati: sed anima Rationalis emi-
nenter continet perfectionem cuiuslibet formae creatae; q. Confirmativus:
mat^{am} universae animae Rationali inamovibiliter pot^{am} diem vidit; q. tunc
non appetit omnes formas. q. nec necesse. quia est mat^{am} evidenti rationis.

Ad Argum^{um} nego anti. quia appetitus mat^{am} g^{am}qualiter inclinat in
quaslibet formas. solum enim appetit nec conuersionem: unde maior
perfectio formarum de materiali habet respectu mat^{am}, & illius existentiae
appetit^{am} q. naturalis, & ordinatus solum inclinat in magis perfectum. In
pectu appetit^{am} ad paritatem dicimus subit^{am} Verbi inamovibiliter uni-
tam esse coram Np^{am} Dni. unde nulla est paritas. ad confirm^{am} dici
poterat mat^{am} pot^{am} diem vidit non esse in statu conaturali, quia Ra-
tione status inamovibiliter possidet animam Rationalem. ideo q. Ratione ita-
tis mat^{am} accidentali non appetere alia formas. dico tamen mat^{am} esse,
& Ratione nisi adue radicaliter appetere alia formas, nam hic appetitus
est ipsa appetitudo essentiali mat^{am} ad formas, in omni statu ipsi conuenit

Argue. 3°. forma corrupta est naturaliter impossibilis: cum vis
ba Philosophum ad proteritum non detur naturaliter regere. id app-
titus naturali mat^{am} requirit tendere inextinguibile naturaliter impossibilis
q. Confirmativus: si mat^{am} appeteret formam corruptam, appeteret mira-
culosam reproductionis formas: id miraculosa Reproductio est inagibile
naturaliter, quia est supernaturalis; q. distinguo mat^{am}: est naturaliter
impossibilis esse & ab intrinseco nego mat^{am}: accidentaliter. Quod certum
seco concedo mat^{am} sic distinguo mat^{am} & nego conseq^{am} ad confirm^{am} du-
tingo mat^{am}. appeteret formam corruptam ut corruptam concedo mat^{am}
si appeteret formam corruptam quo ad subit^{am}, & specificative nego mat^{am}, con-
cedo mat^{am}, et nego conseq^{am}. Forma enim potest dici naturalis quo
ad subit^{am}, & quo ad modum, & subit^{am}. forma naturalis quo ad modum
et subit^{am} nihil est illa, quae naturaliter producit, & naturalis est, nisi
de forma, ipsa naturalis est, non tamen producit naturali modo. sic in
Resurrectione miraculosa, anima, Unio, & mat^{am} naturalis sunt, superna-
turalis vero est ipsa Resurrectio, quatenus procedit a Deo Authore natura-
li: hoc supposito, dicimus mat^{am} appetere formam animam quo ad subit^{am}
quia est omnino naturale mat^{am}, illam autem non appetere modum super-
naturalis reproductionis: sic similiter anima separata a corpore inclinat
in illud. Dico: forma sicut anima non potest recuperari in modo super-
naturalis reproductionis, q. si non appetit modum reproductionis, nec appetit
formam animam. anti. et certum, & conseq^{am} probatur. agens requirit operari
inclutenti, quia Operatio naturaliter impossibilis est absq^{am} approximatione; q.
si subit^{am} formae aliq^{am} impossibilis est, sine reproductione, mat^{am} non potest ap-
petere formam animam non appetendo reproductionem = inita Reglam in
anima Rationali separata, & distingue anti: non potest recuperari in pot
orta ex subit^{am} formae nego anti. in pot^{am} orta ab extrinseco destructionis
concedo anti, et nego conseq^{am}. ad prob^{am} constat disparitas, nam approximat^{am}
esse, & ab intrinseco necesse est ad actionem.

Inquire 1° Utrum mat^a p^a Coelutu apetat alia forma? nego,
 quia mat^a coeluti ex se, & ab intrinseco possidet formam inamibilibem
 mat^a possideri ex se formam inamibilibem, non apetit alia; q^a mat^a co-
 luti non apetit alia forma. Et hac conclusionem sequitur mat^a coeluti
 differre specificie, & interesse, & a mat^a sublunari, sup^ata tamen inco-
 rruptibilitate intrinseca coelorum: Et Ratio est: nam quilibet mat^a coeluti
 in formata inamibilibem respicit formam specificie distinctam ut actioni
 sibi adgguatum. sed pot^a specificatus per ordinem ad actionem illius; q^a mat^a
 coeluti est specificie distincta a sublunari, & una mat^a coeluti ab alia

Inquire 2° Utrum appetitu mat^a sit Realiter ab illa distinctu?
 nego, quia pot^a perfectibili per se ipsam inclinat in suam perfectionem =
 dico appetitu mat^a est ab ipsa Realiter separabilis; q^a est distinctu. anti pro-
 batur: mat^a desiderat formam absentem: sed adhaerente forma, mat^a non
 desiderat; q^a dico appetitum mat^a quo ad entitatem non esse separabilem
 conuittit etiam in ipsa mat^a inclinante in bonum sibi conueniens, dicitur
 actum desiderium respectu formae absentis, & gaudium respectu praesentis
 sed ad Variationem Maxum denominationum nescit Variatio terminorum

Inquire 3° quomodo intellig^{am} ut axioma illud Vulgarissimum:
 priuatio est causa appetitus. Respondet priuationem aliquamiter concurre
 re ad appetitum desiderij, sed non ita concurre, ut Vulgo creditur.
 nam causa appetitus positua mouet pot^a ad illum, priuatio uero ut pote
 nihil non potest positua mouere, dicitur ergo causa quia ex illa sumi-
 tur Deus ad appetendum, non enim stat desiderium absq^a priuatione.

Augustio 3^a Utrum mat^a p^a habeat aliquam actuali-
 tatem propriam. Solet hoc dubium excitari de actualitate numeri -

ca & specificae. Et etiam de actu quem Decentiores uocant entitatum
 & quantum discordant auctores, si tamen sanum illorum quera, illos facile
 concordabit. unde diuidium (ut uidere est apud Dionysium) in diuerso mo-
 do loquendi stare conuenit. dicitur enim communiter qd mat^a est praes
 pot^a hinc inferunt homines mat^a nullam habere actualitatem. nomine
 tamen Unitati numericae negant homines mat^a esse esse, & ratione na-
 turam. nomine unitatis specificae dixer^{am} completam prouenientem a forma
 & nomine actualitatis entitatis, actum oppositum praes pot^a phiusq^a u-
 batur: sic Ubius explicatis illis subicibo. Et probatur: mat^a p^a ex se

nullam habet formam, nec actualitatem oppositam praes pot^a phiusq^a,
 nec est diuersa positua ab alia mat^a; q^a anti quo ad ^{ipsum} praes: quia
 mat^a ex se, & ratione n^a est diu^a ab omni forma, quo ad ^{quam} probatur quia
 mat^a p^a esse est quia pot^a phiusq^a, quo ad ^{quam} conuittit, quia mat^a solum est
 una, & diuersa positua ut nigillata quantitate; q^a mat^a p^a ex se non habet
 dixer^{am} completam uitam a forma, nec actum entitatum oppositum praes
 pot^a phiusq^a, nec Unitatem numericam uitam in diuisione positua. dicit
 Scotu mat^a p^a esse habere esse, sed ^{am} esse propria mat^a p^a p^a p^a
 et difficultas infra agitanda. Dicunt Tenat^a Unitatem numericam
 mat^a p^a uitam esse in eo qd una mat^a actu non ut alia. Unitatem spec-
 ficam in eo qd conuittit genere, & dixer^a, & actum entitatum in eo qd
 mat^a producta esse, & ratione n^a ut aliquid distinctum actu a sui
 non esse.

sed ecce questionem de Vocibus. conveniunt enim in eo qd mat^a sit quia pot^a, assensit Thomaz qd mat^a ita est quia pot^a, ut minime dicendum ut qd habeat actum, Sicutq; vero dicunt qd mat^a ita est quia pot^a, ut actu sit quia pot^a. hinc ergo unit^a ita explicata, dico mat^a texiam^{am} habere Unitatem numericam, specificam, & actum entitativum. tunc quia mat^a esse habet p^{er} actu dicit^{ur}, tunc quia licet sit in pot^a ad formam, non est in pot^a ad esse pot^a, sed est actu pot^a p^{er} se, tunc quia consistit in genere, & aliqua dicit^{ur}, ergo. Mat^a ergo esse est una numerice si Unitas numerica consistit in eo qd una non sit alia: est etiam una specificie, si dicit^{ur} unitiva pro qualibet se distinguente, quia mat^a esse est dicit^{ur} a forma, & tandem est una actu entitativa, quate- nus est actu pot^a ad formam. Mat^a autem non est una numericie si Unitas numerica unitiva pro individuatione completa, & totali, nec est una specificie, si dicit^{ur} unitiva et a forma, similiter qd non quidet actualitate entitativa, si actualitas entitativa significat actionem p^{er} se, con- tradictorium ab actu pot^a. argum^{ta} autem n^o sequaturum, n^o Thomaz traduntur ab actu pot^a. ut dicitur tempore, si Vobis placuerit, videbitis, tunc in illis respondi non magis, et ubi enim, & dicitur non po-
cant § 2. Quesitio 2. An Mat^a habeat propriam essentiam

Secitio 1^a promittitur aliqua, & p^{er} se unitiva n^o § 2.

Supponit^{ur} et sic. Caliter distingui ab essentia, quia licet de hoc sit, maxima diversio, in p^{er} se tamen necesse supponitur dicitur. alia enim dicit mat^a habet propriam essentiam ab esse formae, abidubio etiam habet nec propriam essentiam. supponit^{ur} etiam et essentia esse actum, quo se ponitur in actu nat^a, ita ut p^{er} se ipsam esse sit causa positum, quibus supponitur se sent docet mat^a habere propriam essentiam partialem. in qua, & essentia partiali formae convergat totali essentia compositi. ita scilicet omnes simul cum sententia, negativam et expressam in d^o Thoma, communis q^{uod} inter Thomaz, & Scotaz. ¶ 2. Conclusio

Mat^a 1^a non habet propriam, & partialem essentiam, sed essentia p^{er} se ipsam formae, & compositi. Conclusionem hanc esse expressam in d^o Thoma fatentur plures ex adversariis, & merito: illam enim tradidit frequentissime p^{er} se vero d^o contra gentes. Cap. 81 ad 2° dicitur: idem est esse formae & mat^a, & hoc idem ut esse compositi. id ipsum etiam docet p^{er} se, quoniam d^o 1^a ad 2° dicitur: mat^a 1^a non essentia in se ipso p^{er} se, cum non sit esse in actu, sed pot^a tantum. similiter loquitur ubi legitur ita ut de illius mente dubitari non liceat. Probatur conclusio ratione

fundamentali: si mat^a 1^a haberet propriam essentiam esset p^{er} se ipsam in ultimo actu perfectionis simpliciter. sed hoc est falsum, q^{uod} probatur maior: si mat^a haberet propriam essentiam esset p^{er} se ipsam in actu essentia: sed essentia est ultimus actu perfectionis simpliciter; ergo. minor probatur p^{er} d^o Thoma quod d^o de anima ad 2° dicitur: ipsum esse (essentia unitiva) est actu ultimus, qui participabilis est ab omnibus, ipse autem terminem participat: minor etiam probatur ratione: essentia est actu, quo se ultimo ponitur contra omnes sui causas: sed actu, quo se ultimo ponitur contra omnes sui causas est ultimus actu perfectionis simpliciter; ergo. Orgetur:

= d^o =

Idem =

Uigetux: ex mat^a, et forma. Nultra unum per se substantialiter
 existens; q^d mat^a, et forma non habent propria, et partialia exist^{am}. anti
 ut certum, et coru^m probatur: ex duobus artibus existentibus ubi-
 tantialiter nequit resultare unum per se; ergo. anti probata: ex duobus
 artibus non potest fieri unum per se nisi ad invicem comparentur per mo-
 dum actu, et pot^a: sed mat^a quidem propria exist^{am} non potest compa-
 rari ad formam per modum actu, ut patet, nec per modum pot^a, quia
 nec sui existens, nec exist^{am} manant in pot^a ad ulteriorem perfectionem
 et exist^{am}; ergo. Respondent non posse fieri unum per se ex duobus ar-
 tibus actu completi, nec ex duobus existenti; totalibus, fieri tamen
 unum per se ex mat^a, et forma existentibus proprii existenti; quia
 sunt entia non in actu completo simpliciter, sed in actu incompleto. qui-
 ppe quilibet earum exist^{am} partialis est, et ex se ordinata ut resultet
 totali exist^{am} compositi. = sed t^o est dicti impugnatur solutio: si mat^a
 esset per se existens esset per se in completum; ergo solutio est falsa.
 anti probatur: sui omni completa per ultimam actionem, ad quem erat
 in pot^a: sed ultimus actu pot^a cuiuslibet sui est exist^{am}, per quam est in
 actu positum extra omnes suas causas; ergo. Dicitur: forma substan-
 tiali existit per se ipsam: sed forma substantiali est in incompleto;
 et ordinatum ad componendum totum; ergo licet mat^a existat per se ipse
 non erit in completum, quia ex natura ordinata ad compositionem
 totum: dicitur formam esse in incompleto, et ordinatum ad aliud
 compon^{am}, quia exist^{am} formam non tan existit ubi, quam est ratio ut
 compositum, et mat^a existant. unde ordinata ad compon^{am} totum non si-
 mul cum alio actu, sed cum potentia, quia totum per se fit ex actu, et
 potentia: si vero mat^a haberet propriam exist^{am}, proprie ubi existeret
 et non formam: quod repugnat^{am} subiecto receptivo cuiuslibet actu.

Intrat Spiritus Augustinus dicens: ex mat^a, et forma distincti
 fit unum per se essentialiter: sed non ex mat^a non existenti; quia ex mat^a
 non existenti, et forma existenti non potest fieri unum per se; q^d unum per se
 essentialiter fit ex mat^a existenti per se, et ex forma per se existenti: sed
 contra ut: ideo ex mat^a et forma distincti fit unum per se essentialiter,
 quia una per se idem nam cum comparatur ad aliam ut pot^a, et alia ut
 actu: sed si mat^a, et forma haberent propria exist^{am} sui, non possent ad
 invicem comparari per modum actu, et pot^a, quia quilibet esset extra
 omnes suas causas; q^d 2°: ideo Tenet negant contra. Scilicet formam in-
 completam compositam antecedenti forma substantiali completa, quia
 non posset constitui unum per se non forma substantiali repartientem:
 id mat^a per actum proprium exist^{am} esset in actu p^o formam; q^d mat^a existenti per pro-
 priam exist^{am} non esset capax ulteriori exist^{am} sup^{am}venienti. nec dicere mu-
 t^{am} mat^a esse incompletam quia etiam docet Scotus incompletam esse for-
 mam compositam mat^a 3°: si exist^{am} mat^a esset incompleta mat^a exite-
 ret per exist^{am} formam; sed nulla sui iuxta aduersarios potest existere per
 exist^{am} alterius; ergo. Uigetux: ideo mat^a haberet propria exist^{am}, quia pro-
 priam ad formam mat^a et extra nihil; ergo mat^a pro propria ad exist^{am}
 formam esset existens. Repugnat ergo q^d mat^a existat per exist^{am} formam, si
 pro propria ad formam habet propria exist^{am}. Sequitur est dicti ex mat^a, et
 forma distincti fieri unum per se, quia inter se comparantur per modum actu, et
 pot^a.

Sequitur etiam totum dicendum Spiritus esse concedendum, proced.
dubio enim mat^{am} existit per se: superat actum inefficacem an per pro-
priam exist^{am}, an autem per exist^{am} formam ordinatam per se ad actuandam
mat^{am}. quod nos asserimus. Denique alii omnium, efficacissime exerte-
tur prosequitur. Terminatum fundam. Supponit distinctione Cali mat^{am} a
a propria exist^{am} mat^{am} et subiectum receptivum eiusque propriam causam, ma-
terialium illius: Pogo ergo an supponatur existeret ante exist^{am}? Non? Ab-
solute est quanticum, Ergo dicendum; ergo absolute falsum est quod
omni causa debet propinqua existenti ad suum effectum; coexistit quod argum^{am}
prosequitur aduersionem. Solventur Argumenta Arguitur h.

Omnis res existit formaliter, per id per quod ponitur contra causas: sed mat^{am}
per se ipsam ponitur formaliter contra causas; quod existit per se ipsam. uel
per propriam exist^{am}. probatur minor: mat^{am} ponitur contra causas per id
per quod abstrahitur ab statu possibilitatis, et deest esse nihil: sed mat^{am} per
se ipsam extrahitur ab statu possibilitatis, et deest esse nihil; quia mat^{am}
per se ipsam Opponitur non esse nisi; quod confirmatur: mat^{am} ut contradicit
a forma uera non est in statu possibilitatis; quod independenter a forma uera
est contra statum possibilitatis; quod uere est existens. Antea est notandum,
quod exist^{am} sequitur, et patet: quia res est extra statum possibilitatis per
exist^{am}. Hoc est prosequitur fundam^{am} probari exist^{am} propriam mat^{am}, in-
distinctionem eius ab exist^{am}: in priori uero, ubi supponitur distinctionem
exist^{am} a mat^{am}, nullius efficacis est, ut patet ex dictis. breuiter, quod ulte-
rius uadetur: supponit distinctione mat^{am} ab exist^{am}, mat^{am} intelligitur
pro aliquo priori ad propriam exist^{am}: ergo in illo priori nat^{am} mat^{am} est
existens, opposita nihilo nisi, et extra statum possibilitatis. patet conseq^{am}, quia
mat^{am} per se ipsam Opponitur nihilo nisi. nunc cum illi subuenio: sed res est
extra statum possibilitatis per exist^{am}, ergo pro priori nat^{am} ad exist^{am} et exis-
tenti. Respondet ergo quod mat^{am} solum indirecte, et mediate ponitur en-
tra causas, et terminat creationem. quia creatio, et omni actio tendit
ad cauandum esse in actu. mat^{am} quod in signo anteriori ad formam nec est
extra causas, nec directe, et complete terminat actionem nisi concreatam,
nec concreatam. non est quia mat^{am} non est extra causa formalem, nec
pro priori ad exist^{am} et extra exist^{am}. non est quia terminat h. et directe
in respectu ab actione effectrici est comparatum: unde mat^{am} pro illo priori
ad formam nec intelligitur existens, nec intelligitur possibilis positus, sed
intelligitur ut causa materiali formae, et in uia ad habendam exist^{am} in
signo posteriori. Hoc explicatur in composito substantiali quod in signo
priori ad nobis nec intelligitur ut nobis ponitur, nec ut positus ex-
cludens subit. sed solum intelligitur ut causa materiali receptiva subit.
hoc etiam euidenter uidetur in uirtu adueta. in forma ad Argum^{am} di-
tingo mat^{am}: per quod ponitur contra causas complete, et directe concedo mat^{am}:
incomplete, ualiter, et indirecte nego mat^{am}: et ne deest minor, nego conse-
quens ad prob^{am}, distingo mat^{am}: per quod extrahitur ab statu possibilitatis complete,
concedo mat^{am}: incomplete, et ualiter nego mat^{am}: et distingo mat^{am}: mat^{am}
per se ipsam deest esse nihil mat^{am} incomplete, et in linea pot^{am} concedo:
complete nego. ad confirm^{am} distingo anti uere non est in statu possibilita-
tis ut esse incompletum, nec subiectum concedo: complete, et ut actus nego
anti. Sed dicit: mat^{am} a se et ratione nisi terminat actionem efficientem

iam
dicitur a forma; sed quod terminat actionem efficientem dicitur habet
dicitur existit, quia actio productiva tendit ad communicandam sibi existit, ^{am}
ergo probatur maior: mat^a dicitur, & ratione sua terminat creationem &
forma fit per educationem; q. = distingo magis: terminat actionem in-
completam transeat maior: completam nego magis: non enim omnis actio
efficitur a se dat existit, sed a se, & ab alia actione simul cum illa effi-
cienti. sic creatio per se causat entitatem mat^a, quod est terminum illius.
spectat tamen educationem formam, & existit in signo a quo sequenti, quod
de existit formam per quam mat^a incomplete existit in composito, nega-
ri non potest.

Replicabitur: pro signo in quo intelligitur mat^a ut ter-
min^a creationis intelligitur ut dicitur ab eo, quod est tantum in pot^a, & intelli-
gitur existenti. = Respondetur quod mat^a in illo signo intelligitur ut pot^a dicitur
entitatis a non tunc nisi. & a formaeducta: ad quod non sequitur quod ha-
beat existit dicitur ab existit formam, sed quod ut entitas dicitur ab unitate formam
per educationem productam, & a mat^a metaphisice sumpta, quod evidenter pa-
tet in existit propria mat^a signata distinctione reali illius a mat^a. si autem
quodam utrum in illo signo intelligatur existit, dicimus quod in signo, in quo
causalitatis mat^a intelligitur ipsa existit formam pro aliquo posteriori, a
quo, nunc natus. Arguetur 2°: mat^a existit pro priori ad formam; sed
pro priori ad formam non existit per existit formam; & existit per existit
dicitur ab existit formam. probatur maior: mat^a est causa materialis, et
subiectum receptionis formam; sed causa realiter causam existit pro priori
ad effectum; q. = pro huius argum^o solutione notandum est discernen, quod uenit
inter causam efficientem, & materialiam: illa enim causat per uera, ^{am}
& figurata actionem non solum compositam, sed existit ipsam; causa uero
materiali causat recipiendo, et nutriendo, unde solum est causa effectum
quatenus recipit effectum, & est illius nutriendum, & subiectum, & quatenus
est id eo quo agere educit formam. Unde causa efficiens existit pro pri-
ori ad effectum est existenti, quia dat existit, non tamen causa materialis
qua tali, quod uelint, nolint concedere debent aduersari in pari. quia cum
mat^a sit causa materialis existit, in signo a quo causalitatis requirit illam
habere, aliam haberet existit ante existit. = in forma nego magis: ad proban-
da maiori, distingo magis: causa realiter efficiens causam concedo magis:
causa materialis nego magis, & conseq. causa ergo materiali in instanti, in
quo causat realiter existit, coexistit in signo causalitatis solum intelligitur
existenti realiter, & incomplete, hoc est in via ad habendam existit in
signo sequenti.

Replicabitur: mat^a est causa receptiva formam; sed causa rece-
ptiva est existenti; q. probatur minor: forma requirit recipi nisi in mat^a
existenti; q. Confirmatur: mat^a est causa maxime proprietationis: sed pro-
prietates dimittant ab eis existenti, & auante ipsa efficienter; q. conce-
da maiori, distingo magis: causa receptiva est existenti significatiua, & real-
iter concedo: in signo receptionis subdistingo: realiter concedo: formaliter, et
terminatiue nego. ad confusum dico mat^a non esse causam efficientem recipi-
entem uerum proprietationis, nam ingenerabilitas, & incorruptibilitas sunt
rationes transcendentales indistinctas ab ipsa mat^a ut uerum, & bonum re-
cepti entis, & nulla causa efficiens terminatiua nisi ad terminum realiter
distinctum.

Arguitur 3°: si mat^a ^{am} existeret per e^{am} form^{am} generatrix, & co-
 rumpitur ad generatione, & corruptione form^{am}; sed hoc est falsum,
 quia mat^a est incorruptibilis & incorruptibilis, q^o probatur maior: generari
 est accipere e^{am}, & corrumpi est e^{am} amittere: sed mat^a accipit
 e^{am} per generam form^{am}, illam q^{am} amittit per form^{am} corruptionis; q^o
 respondet generationi e^{am} transitum de non e^{am} absolute ad e^{am}. De contra
 corruptionem e^{am} transitum de e^{am} ad non e^{am}, nunquam autem usquequaque
 de mat^a transit de non e^{am} absolute ad e^{am}, nec de e^{am} ad non e^{am} absolute, sed
 transit de uno e^{am} ad aliud e^{am}, sive de unaforma ad aliam, & consequenter
 mat^a non generatur nec corrumpitur ad generatione & corruptione form^{am}

Dicitur: si mat^a ^{am} existeret per e^{am} form^{am} acciperet e^{am} a forma,
 & generaretur per generatione form^{am}. probo conseq^{am}: qui producit e^{am} s^{am}
 ipsam sem^{am} etiam producit: sed agens naturale producit forma^{am} producit
 e^{am} mat^a; q^o Arguitur: mat^a ^{am} conservatur per e^{am} form^{am}; sed da-
 tiva causa effectiva e^{am} form^{am}; q^o datur causa conservacionis mat^a s^{am}
 nunc sic: conservatio est continuata productio: sed agens naturale potest con-
 servare mat^a s^{am}; q^o et illam producere. q^o mat^a ^{am} est producibilis ab agente
 naturali, & consequenter corruptibilis.

Argum^{am} necesse observandum est ab
 adversariis. nam agens naturale producit e^{am} totalem compositi, & e^{am}
 partialem form^{am} sine qua mat^a ^{am} nequit naturaliter saltem conservari, pro
 omnib^{us} q^o conseq^{am} antea, nego conseq^{am}. ad prob^{am} distingo mag^{is}: producit ip^{am}
 sem^{am} quo ad e^{am} concedo: quo ad entitatem s^{am} nego mat^a. concedo mag^{is},
 et nego conseq^{am}. Et h^{ic} ad prob^{am} conseq^{am} argum^{am} distingo conseq^{am}: datur
 causa creata indirecta conservacionis mat^a concedo: directe conservatur
 mat^a nego conseq^{am}. & distingo mag^{is} subumpt^{is}: conservatio directa, & quo
 ad entitatem s^{am} concedo mag^{is}. indirecta nego mag^{is}, & distingo mag^{is}: agens
 naturale potest conservare indirecte mat^a concedo: directe, & per se
 nego mag^{is} & conseq^{am}. Itaq^{ue} non incongrue dicitur potest agens naturale in-
 directe producere, & conservare mat^a s^{am}, non quia entitate mat^a produ-
 cat, & conservat, sed quia producit e^{am} sine qua mat^a nequit conservari
 saltem naturaliter. non ideo tamen dicendum est agens naturale recte
 producere & conservare mat^a s^{am}, quia nec dat s^{am} e^{am} mat^a, nec directe
 tendit ad illius generationem, & conservacionem, sed ad generatione compositi

Arguitur 4°: mat^a ^{am} homini non existit per e^{am} aning^{am} rationali.
 q^o habet propria e^{am}. anti^{am} probatur: existit aning^{am} rationali est qui-
 actuali: sed mat^a non existit per e^{am} p^{am}stialem, qua existit, cum sit
 actu mat^a debet cum illa proportionari; q^o = respondet q^o nec anima
 rationali spirituali est, & tamen est proportionata cum mat^a, utraque
 illius forma, & actu s^{am} ne similiter existit illius est vera actualitas mat^a
 cum illa q^{am} proportionata: & ratio est, quia anima rationali ex sua na-
 t^a est nata recipi in mat^a, ordinata q^{am} ad illa perficiendam. nonnulla alia
 usque potuerunt contra dicta, sed infra oportuini^{am} solentia dum de
 distinctione e^{am} ab e^{am} sermo instituitur.

Augusti^{am} Sa^{am} Utrum ma-
 t^a ^{am} possit durare sine forma. Sectio 1^a proban-
 tur aliqua, & referuntur Sententia^{am}. Mat^a non potest natura-
 liter durare sine forma est communis philosophorum sent^{am} si paucos
 excipias, & ratio est quia sicut generat unum est corruptio alterius, ita corru-
 ptio est generatio nunquam enim mat^a est absolute sine omniforma, qua

nullū agere expellit unam, nisi aliam introducendo. nec adversaria nobis Patem Augustinū dum explicans illa Verba Genes. terra autem erat inani, & Vacua accommodat illa mat³ B, quæ erat vacua formā: non enim adversaria, quia Sancti Patris non negat abdicat^{am} cas formā sed cas^{am} plenitudinis unari, & Vacuati. unde sacra locū postea subiungit: producat terra herbam Viventem & hęc enim ipi deflectat.

Dubitatur q̄ an mat^a se^{ia} dependeat in exist^{do} a forma, ut absolute impossibile sit existere sine illa: unde in hac questione In omni⁶ alijs^{quo} pot^{est} divina emittantur, non dubitatur an Deū possit, & non possit facere, sed an sit possibili^{is} & impossibili^{is} effectus. non q̄ possunt, nec deprimuntur Vires omnipotēz diuini, nisi possit, nisi non possit facere, potest enim facere quicquid potest fieri: nam q̄ non potest fieri non potest facere. hoc inposito^o Patem affirmat. ita omnes Senes, & Scotus, & Gregorius Thonitius, & Bernardus, & Soto. negativa communis est inter Thomistas illi q̄ adhuc inposito q̄ mat^a non habeat propria exist^{am} p^{er} se, hac enim concessa mat^a affirmativa sent^{entia} videtur mihi certissima.

11^a Conclusio

Mat^a se^{ia} diuinitu non potest existere sine forma. ita Thomas 1° q̄ 66° in questione 66^a art^{iculi} 1° ibi: dicere mat^{am} p^{ro}cedere sine forma, est decere esse in actu, & non esse in actu. q̄ implicat contradictionem. item quodlibeto 3° art^{iculi} 1° inquit: q̄ aliquid sit, & non sit a Deo fieri non potest, nec aliquid inuoluen contradictionem, & huiusmodi est mat^a existere sine forma. In hi^{is} tribus probatur conclusio: q̄ absolute inobstat contradictioni a Deo non potest fieri: sed mat^a existere sine forma absolute inuoluit contradictionem; q̄ prob. minor: mat^a esse in actu, & non esse in actu, & non esse in actu; q̄ Maior est certa certum enim est q̄ esset in actu quia esset existens. q̄ non esset in actu probatur: mat^a existens sine forma esset sine forma: sed sine forma implicat actu existens; q̄ probatur minor: exist^{am} est essentialiter actus 2us forma vero est actus 1us: sed deficienter actus; Regnat actus 2us nam actus 2us essentialiter regnit 1us; q̄. Orgetur: quia intellectus est actus 2us de linea intellectibus implicat intellectu sine pot^{est} intellectibus, & quia extensio locali est effectus secundarij quantitatis hęc implicat sine extensione in ordine ad se, quæ est effect^{us} primarij; q̄ si forma est actus 1us mat^a, & esset actus 2us implicat exist^{am} sine forma. Respondent 1° non esse contradictionem mat^a existere sine forma. quia contradictio est affirm^{am}, & negatio eiusdem de eodem secundum idem, exist^{am} vero distinguitur a forma unde non implicat habere exist^{am}, & non formam = sed contra est: nam licet mat^a existere sine forma non sint contradictoria immediata sunt tamen contradictoria mediana: sed Regnat pot^{est} fieri q̄ existant duo in quorum exist^{am} sequitur contradictio, q̄ probatur maior: in eo q̄ mat^a existat sine forma sequitur mat^a existere, & non existere, existere quia supportatur: non existere, quia Regnat exist^{am} sine forma, nam forma est essentialiter actus 1us & esset actus 2us; q̄ Respondent alij in genon^o decenter implicare mat^a existere sine forma, per exist^{am} formam, quia hęc essentialiter est actus 2us mat^a autem posse existere sine forma per exist^{am} diuinam, & per alia ipi negantur naturaliter communicatam, quia mat^a potest existere

per esset ^{am} diuinam; q̄ abiq̄ forma. anti est certum quia effectus esse
 tendi potest a Deo ^{am} nullo, de facto q̄ nullo in humanitate ^{am} Dni.
 conseq̄ probatur: ideo hoc non est possibile, quia esset et actu ^{am} q̄ forma
 sed esset diuina non et actu ^{am} q̄ forma; q̄ mat̄ potest existere per esset
 diuinā, nulla p̄posita forma. Sed contra est 1.º quilibet esset licet
 sit supernaturalis, & supernaturaliter communicata et essentialiter actu
 2.º de linea est: q̄ supponit actum 1.º in tali linea: sed forma et actu 1.º in
 linea est; q̄ quilibet esset sui naturali, sive supernaturali supponit
 forma; q̄ implicat communem esset p̄p̄ non communicata forma. Pa-
 getur: quāvis intellectus diuina ut actu supernaturali de linea
 intelligi non potest communicari subiecto, in quo non p̄posita actu
 1.º talis linea, quia et essentialiter actu 2.º q̄ nec esset diu potest
 communicari mat̄ non constituit in actu 1.º. sed hoc habet a forma
 ergo. Ad rationē aduersariorum concedo ancti nego conseq̄ ad huius
 p̄p̄, concedo maiori, distingo min̄ esset diu non et actu ^{am} q̄ forma
 fortiter & substitutive nego. fortiter p̄p̄ concedo min̄, et nego conseq̄
 esset q̄ et essentialiter actu 2.º, unde cum esset diu substituat esse
 nat̄ vice esset creat̄ ideo et actu ^{am} q̄ forma creat̄ mineraliter, &
 substitutive. Et cum actu ^{am} q̄ forma essentialiter supponat actu 1.º de linea
 est, ideo esset diu non potest communicari mat̄ 1.º si h̄c non p̄poni-
 tur actuata p̄ forma. Dicit: q̄ mat̄ potest existere sine esset forma
 q̄ potest existere sine forma. 1.º conseq̄ conat in esset nat̄ huius 1.º p̄
 domini. 2.º in illa probatur: esset, quod non est forma, potest communi-
 caxi non communicata forma: sed mat̄ esset semel ip̄ communi-
 cata esset; q̄ = concedo 1.º nego 2.º conseq̄. ad p̄p̄ nego mat̄: nam li-
 cet forma potest communicari, non communicata propria esset, quā
 h̄c ut potest posterior potest ab illa reparari, nunquā potest communi-
 cari esset non p̄posita forma. quia forma ut potest actu 1.º dispo-
 nit, reddet q̄ capax mat̄ ad actum 2.º conitendi. Applicabū: q̄ forma
 p̄p̄ ipsam solum disponit mat̄ ut potest reparari esset: sed deus po-
 test communicare esset mat̄ non disponit; q̄ = dico qd̄ alig sunt dispo-
 sitiones que supponunt subiectu capax forma, & unice determinant
 ageri ut producat hanc p̄p̄ alia formam, & subiectum ut illam recipiat,
 hac deus potest miraculose implere: alig sunt dispositiones, que re-
 dduunt subiectu capax esset que nec diuinitu possunt a Deo impleri
 quia diuinitu non potest fieri qd̄ subiectu incapax esset illam reci-
 quat. hoc modo forma disponit mat̄ ad esset, unde mat̄ detinet
 omni forma incommunicabili et esset. Da

Solventur Argum̄

Arguitur 1.º Deu potest se solo facere, quod quid facit medys cauu 2.º
 sed facit mat̄ existere media forma; q̄ potest facere mat̄ sine forma
 existere. Confirmatur 1.º qd̄ Deu se solo facit solum potest conseruare: sed
 Deu solum facit mat̄; q̄ 2.º Deu creati mat̄ potest in illo instanti non
 producere formam nec conseruare cum creat̄ ad productionem illius: sed
 tunc mat̄ esset sine forma q̄ = Ad Argum̄ dico Deu se solo potest
 facere quod quid facit medys cauu 2.º non dicentibus essentialiter imper-
 fectione, ceterum causa materialis cum essentialiter imperat incomple-

tionem; imperfectionē etiam importat. unde Deum non potest ge-
 nere minus causā formā, et materialē. Dico: eto suplere effectum causā
 formā informā importat imperfectionē, non tamen suplere illum terminū
 q̄ Deum terminū mat potest facere qd facit forma informā. anti probatur:
 eto suplere informā effectū substantiā, et eorū importat imperfectionē, non ta-
 men suplere terminū, ut patet eto nisi incarnationi; q̄ = dicimus Deum
 suplere effectū formā substantiā et eorū terminū, et non informā, quia existit
 et subsistit non importat essentialiter imperfectionē, nam ex proprio mine-
 re solum habent complexē, et perficere. ceterum conceptus informationis
 est essentialiter formā, et essentialiter imperfectus. unde minus formā a Deo
 suplere non potest nisi informā. Duplicabū; q̄ effectū formā eorū potest
 a Deo suplere; sed hoc refert ut mat existat sine forma; q̄ = distingo
 conseq: potest a Deo suplere, supposita forma, concedo conseq: forma delinea-
 reo conseq: Dico q̄ potest suplere minus existit abis informationis, quia
 informā non est de conceptu formali existit, sed non potest suplere existit, non
 praeponita forma substantiā, quia non potest facere qd mat recipiat existit,
 quod est essentialiter actu, nisi praeponita forma, quod est essentialiter
 actu sū delinea est. Probu: eto mat ut pura potest potest a Deo pro-
 portionari ut recipiat, immediata existit; q̄ potest mat recipere existit
 sine forma. anti probatur: potest a Deo fieri qd intellectu intelligat
 Deo suprente defectū speciel, ut contingit in Visione beata: sed inte-
 ctu est pura potest in linea intelligi; q̄ = nego anti. ad probz concei prae-
 mi-
 su, nego conseq: Dico enim per se ipsum existit minus speciel in Visione be-
 ata, quia in hoc nulla datur imperfectio, speciel enim non informat in
 tranne intellectum, unde constat de paritate. Ad 3 confirmz dico qd
 mat fit efficienter a solo Deo, dependet tamen in consuetudine a causa
 formali, unde semper existit in consuetudine illius, nec aliter existit potest.
 ad 3 confirmz nego absolute matz propter essentialē dependē matz a
 forma in existendo: si autem dicit qd mat est prior forma, ac prouide-
 ab ipsa independens, dicimus mat in existit non esse priorē, sed potestiorē
 forma; est tēso prior in esse substantiā, et potentiali prius, posterior
 uero in esse actuali, et existentiā. Arguitur 2: potest se existere abis
 subsistit; q̄ et mat sine forma. anti conceditur a pluribus Thomistis, et collig
 probatur: sicut forma est actu praeponitur ad existit, ita subsistit, est enim
 existit actu ultimū, et consequntē subsistit posterior. ergo. per se anti,
 nego conseq: ad probz dicimus qd subsistit tantum conaturaliter praeponitur
 et existit. forma uero essentialiter. Ratio est, quia solum potest existere
 et actualē, et omni est et actualitē per formam, subsistit uero solum ut com-
 plem conaturalē, quilibet actum se potest diuinitus existere sine naturali
 completi, non autem sine essentiali actu praeponitur ad existit. Dico: non
 Prægnat actu Vitali in subiecto in quo non est potest Vitali: sed actu Vi-
 tali essentialiter praeponitur forma Vitalem; q̄ actuali. prob maior: potest
 Deum infundere Visionem lapidi: sed in lapide non est potest Videndi; q̄
 nego matz, et matz prouatiua, quia Vno, et quilibet actu Vitali est
 motus a principio intrinsecus se mouente per illum, unde necesse prouenire
 debet a potest Vitali, quod lapidē Prægnat. nam tēso Videti, concedite Deum
 posse communicare lapidē Visionem, non in actu Vitali, sed in esse quali
 (statif)

D. 11.

Arguetur 1°: magis dependet accidens a subiecto, quam materia a forma: sed accidens potest existere sine subiecto; & materia sine forma. hoc arguitur auctoritate propositionis a Thomae loco allegato in 2°: Nam est prior accidenti, quia materia est pars nobis; sed Deus potest facere quod accidens sit sine subiecto, ut patet in sacramentalibus; & potest facere quod materia existat sine forma. distingo magis pro ut ab adjectivis, propositiva: magis dependet in esse entitativo per se materia: in existendo nego magis: concedo magis, & nego consequens. Accidens enim non dependet magis in esse a subiecto, quam materia a forma. quia cum sit actus est immediate capax existentii, solum quod conaturaliter dependet a forma: materia vero cum sit quae potest non est capax immediate actus essentialiter dependet a forma, sic Thomae loco allegato per haec verba: ad 3° dicendum quod accidens, cum sit forma est actus quidam, materia autem secundum id quod est, est ens in potentia. unde magis requiritur esse in actu materia sine forma, quam accidenti sine subiecto.

Idem:

Dicitur: accidens potest existere sine actuali inherere: sed accidens non est actus, sed quod non repugnat actu quia procedat eundem lineam; ergo possibile est actus esse magis, quam procedat actu sine forma. consequens sunt legitime, maior est certa, & minor probatur: accidens non datur sine subiecto; & non est actus. = distingo magis: accidens non est actus comparativus ad actualitatem inherere nego: comparativus ad compositionem concedo magis. accidens enim comparativus ad actualitatem inherere est actus, quia actualitatem inherere est actus aptitudinis ad inherendum, & ideo potest existere actualiter accidens sine actu inherendi.

Insuper: actualis independens a subiecto inherens est actus de linea nobis: sed non repugnat accidenti actuali independens a subiecto inherens; & nec repugnat actu nobis: sed accidenti repugnat actu nobis; & possibile est actu sine nobis: est alibi dictum distingo magis: actualis independens a subiecto est actu nobis concedo magis: actualis independens tantum praemissa nego magis, et distingo magis: non repugnat accidenti actuali independens a subiecto inherens potest obedienter concedo magis, & nego consequens: concedo quod accidenti repugnat actu sine forma substantiali & nego ultimam consequens. Nam quod alibi dicitur quod ens ad existendum per se est constitutum nobis. huc autem consequens correspondet actu eundem lineam, nempe existens per se secundum propria essentiam. huc autem modus existendi accidenti repugnat, quia implicat actu sine nobis eundem lineam, ceterum independens actuali accidenti a subiecto inherens non correspondet accidenti a tanta propria essentia, nulla quippe creatur essentia naturaliter donum supernaturali, correspondet quod illi a tanta potest obedienter illius; accidens quoque pro ut habet potest ad independenciam actualem supernaturalem est actu sine nobis correspondet per se ipsa supernaturali, sine independens actuali, quae est actu sine nobis potest.

Insuper quoniam sunt materiae proprietates? Respondetur materiae convenire omnes proprietates transcendentales actui, & nobis quia est ens, & substantia, & convenire ei immutabilitati, & incorruptibilitati, quia generaliter sumitur materia tanquam subiectum in quo, & in corruptione compositi incorrupta manet materia, quae solum potest deficere, si a Deo annihilentur. convenit materiae esse radice generationis, & corruptionis, quia ratione potest appetitum ad omnes formas, qualibet dispositione admittit. alii etiam augentur solent;

Ubi quibus nonnullis atque sunt per totam disputationem, nonnullis
vero non omnibus placent, ideo q^{uod} illa omittimus.

189

Disputatio 2^a de Forma Substantiali Augustinus 1us an sit, & quid sit Forma Substantialis.

Forma est actualitas rei; unde forma in lata acceptione acci-
pitur pro qualibet rei perfectione, & ne constitutum, species, qui-
chritudo, figura, alia q^{uod} in quibus aliqua perfectio subiecti respicienda for-
ma dicitur. forma in hac acceptione alia est intrinseca, ex intrinseca alia
intrinseca communicat perfectione, media ratione, & identitate. extrin-
seca est exemplar, ad cuius similitudinem rei habet esse. forma intrinseca
alia est per se subiecto, & consistens, quae existit, & subsistit independenter
a subiecto in quo est irreceptibili, ut Angelus. alia vero est informativa
& receptibili in subiecto, a quo dependet in esse, & operari. Forma in-
trinseca informativa alia est substantialis, accidentalis alia. & dat esse dum
sua secundum quod. & dat esse implicite. forma intrinseca alia est totalis
quae independenter ab omni alio dat esse speciem supposito ut humanitas
in homine, & equitas in equo. alia est partialis, & est entitas substantialis
incompleta constituenz totum substantiale cum alia comparte potentiali, haec
etiam est duplex physica, & metaphisica. metaphisica componit totum meta-
phisicum cum genere ab ipsa per rationem distincto. physica componit totum
phisicum per modum partii. Realiter distat ab alia composita. de hac q^{uod}
procedit dubium, & disputatur. Vetusiorum Philosophi negantur ma-
teriam esse puram pot^{est} consequenter negantur dari formam substantialem
a mat^{eria} distinctam. Illorum ignoz sepe sequi carpit Aristoteles: sed in illis
eius q^{uod} Sectatores vehementer versantur Cathedari, acriter q^{uod} recusant
esse cuiuslibet formae substantialis, propugnant q^{uod} omnia componi ex con-
punctu ingenereabilibus, & incorruptibilibus, diversimode dispositis, & figura-
tis, & hanc diversitatem tribunt diversitatem motuum, & operationum
quae paucis experimur. verum hae opinio, quae omnem generationem, & cor-
ruptionem de medio tollit admodum difficili apparuit. Vnde sacros. Ce-
cilius inquit, in quo remanentibus omnibus corpulentis quo ad eandem
figuram, & dispositionem nulla remanet subit^{us}. Difficilis etiam est, quia
incredibile proxiu videtur mixta animalium operationi non sine admi-
ratione a nobis expectata ortum ducere ex sola corpulentorum coniaratione. quo-
modo enim fit quod canis, qui tibi blandebatur, hilari q^{uod} ludebat, propter
unionem facti utram modo refugiat, inimicitiam q^{uod} tunc tandiu conser-
uet, si est inanimata machina, Vita, & cognitione carens? quomodo Ven-
trici Canes tan exite ferri, acribus q^{uod} invidantur. nullo alia figura de Ele-
phante, Simia, Vulga, ape, & formica, quae licet omnibus obia sint, tan
mixta, & stupenda sunt, ut in hominibus ipsi mixta forent. Facit etiam
alud argumentum, quod ex eorum formae Rationalium de dicitur. taceo aliud
demonstrat ex eorum accidentium supernaturalium, ex quibus demonstra-
tur coniectatur eorum formae substantialium, & accidentalium.

Supposita q^{uod} cum communi Scholasticorum sent^{entia} eorum formae substan-
tialis, ne desuperetur: est actu ^{per} substantiali rationem per se cum mat^{eria} consti-
tuta, ex qua definitione constat ducimen formae substantiali a mat^{eria}, &
a formis accidentalibus, nam illa est pura pot^{est}, & non actu, & forma acciden-
talis.

Idem = autem aliqua mat^a conuertitur in ignem p^ogenitum, dicitur igni nutriti: unde si tota mat^a simul amittat speciem ignis, & alia mat^a conuertatur in ignem, erit alia igni nutriti. nutritio paulatim combusto uno ligno, aliud substituitur, & sic deinceps quousq^{ue} omnia consumantur, semper remanet idem ignis nutriti, quia quod additur transit in p^ogenitum: Similiter dicendum est in Corpibus in Via, in quibus est nutritio Restauratur id, per q^{od} per calorem consumitur. Dico q^{uod} cum d^{icitur} Thoma q^{uod} homo senex habet eandem formaliter mat^{am}, quam habebat in infantia, quia mat^{er} adq^{uam} per nutritionem facta fuit eadem formaliter cum mat^{er} p^ogenitenti. nec refert si mat^{er} omnino paulatim sit consumpta, hoc enim gratis admittitur, nunquam sequitur q^{uod} tota mat^{er} fuerit formaliter variata, sed materialiter tantum, nam mat^{er} de nouo adq^{uam} facta est eadem formaliter cum p^ogenitenti in quantum subiacet eisdem dispositionibus, & sigillationibus, a quibus mat^{er} sumit suam Unitatem formalem. unde patet in forma ad argum^{entum} conuincendo Variationem materiale, & neg^{ationem} formalem Variationem

Dicer^e: tota mat^{er} p^ogeni fuit dependita; q^{uod} mat^{er} variata est, homine inuariato. anti^{quum} probatur: omne p^oter, eo^{rum} quibus mat^{er} p^ogeni contabatur fuerunt dependita: sed omne p^oter sunt tota mat^{er} p^ogeni; q^{uod} = distingo anti^{quum}: tota mat^{er} p^ogeni fuit formaliter dependita nego anti^{quum}: materialiter concedo anti^{quum} forte tota mat^{er} p^ogeni dependita est in similitudine, sed necessaria, ita ut loco illius subrogata ut alia n^{on} mat^{er}, eadem formaliter quia est cum materia gaudet eadem Unitate formali, et q^{uod} eisdem sigillationibus subdita. *q^{uod} d^{icitur} q^{uod} d^{icitur} q^{uod} d^{icitur}*

Argum^{entum} prob^{atur} dicimus q^{uod} Petro quero addenda est ad Deo noua mat^{er} ut renouat in materia perfecta. mat^{er} uero superaddita eadem erit formaliter cum p^ogenitenti propter dicta. ad q^{uod} prob^{atur} dico q^{uod} impossibile est naturaliter q^{uod} tota mat^{er} homini deuorati transeat in mat^{er} homini eden^{ti}, forte enim nec Contemna pari, ut Medici docent, & exper^{ientia} testatur si q^{uod} tota homo transeat in mat^{er} deuoranti dicimus cum Thoma q^{uod} contra genus Cap. 81 q^{uod} Deu^{us} visitaret mat^{er} homini illi ad quem p^{ro}ph^{etia} dicebat, aliunde q^{uod} Deu^{us} uisitet q^{uod} ad alterius integritatem debeat, quod quidquid sit de^{us} catholice fatendum est, quia cum hac carne & corpore renouemus

Quisio 3a Quid sit eductio, & quod form^a educantur ex pot^{estate} mat^{er}. Sectio 1a Dissolutiva

pari Dubij^{is} Docuerunt aliqui antiqui Philo^{so}phi formam secundum totum uerum esse actuali occultas esse in mat^{er}, in lucem seorsum per actione^m agentis naturalis. ut explicabant eductionem. alij cum h^{ab}erent magis diuersas formas p^ogenituras in mat^{er} incoactas, & imperfectas, idem est secundum aliquos gradus communis, & indistinctas, eductas ex mat^{er} quatenus per generationem producantur alij gradus particulari^{um} perfectiorum. docuerunt alij q^{uod} uelut Virtutes seminales actu p^{ro}genitorum nutrita in terra ut producat arbore^s, herbas, & plantas, ita similitur in mat^{er} p^{ro}genitorum actu Virtutes seminales omnium formarum. Ceterum Nat^{ur}ae sent^{entia} admitti non possunt. non p^{ro}pterea quia eo^{rum} illa requiritur q^{uod} simul actu exstant in mat^{er} p^ogeni form^a inter se opposit^{ae}. ut forma caduuerica, &

forma ignis, forma aqua & forma ignis qd ex terminis saltem
naturaliter sequuntur. non t^o quia forma substantiale perfecti sunt
indivisibiles. Unde t^o totaliter defecte, & nullatenus praeponderantur
Deinde forma illae imperfectae facerent compositionem, & in mat^a pro
priori ad formam adducta compositio in mat^a & formam imperfectam.
non t^o quia virtutes illae animales, nec sunt indivisibiles, nec dicitur a mat^a
non t^o quia darentia virtutis operantis in dicitur virtutis. non t^o quia
essentiae infinitae virtutes animales in mat^a, qd sequuntur.

Deh-

Eductione q^o explicavit Thomas 1° 2° q^o 1° Do aut^o q^o per hoc
verba: actum extrahi ex pot^a mat^a nihil aliud est quam aliquid fi-
eri actu, qd prius erat in pot^a eductio q^o itat^o in eo qd forma, quae an-
tea erat in pot^a parva mat^a actu fiat in ipsa, media actione agentis
naturalis actu concurrens ad esse illius: unde ipse agens causat per
hoc qd effectus productus fiat ab ipso, ita mat^a materialiter causat
formam per hoc qd ipsa forma fiat ex mat^a, in ipsa q^o recipitur
nam conditio cuius materialis qualis est concurrens mat^a respectu
formae materialis non est propria receptio ipsius formae, sed est receptio
formae, quae fit ex mat^a tanquam ex pot^a praesumpta, in qua praekon-
tinetur. Unde constat diversam creationem ab educatione nam edu-
ctio est productio formae ex praesumpto subiecto, & dependenter ab illo.
Creatio vero est productio in nullo praesumpto, a quo dependet, unde
eductio pendet a mat^a in genere cuius materialis concurrens ad fieri
formae, creatio vero quae ad fieri a nulla causa materiali dependet
unde, ulterius colligitur solum educi ex pot^a mat^a, quod in ipsa praes-
continetur ab illa q^o dependet in esse, fieri, & concurrens. Huiusmodi
in praesenti loquimur de formis productis in 2^a sectione productionis, sed
cum alijs unis materialibus, alijs spiritualibus, alijs substantiis, & acciden-
tibus alijs, de tunc de omnibus oportet loqui, ne omnia miscentes in-
gula iniqui confundamus. Na

Conclusio stabilita, & ab ob-
jectionibus indicatur

Omnes formae materiales educuntur ex
pot^a mat^a. Conclusio communis est, & brevis q^o probatur: forma educi ex
pot^a mat^a est fieri ex praesumpta mat^a: sed omnes formae materiales sunt
ex praesumpta mat^a: nam omnes formae praesponderant mat^a; & sunt depen-
dent ab illa ut expressè ipsa demonstrat. q^o Explicatur: si forma praes-
continetur in pot^a mat^a, & fit ex mat^a praecedenti educitur ex illius
pot^a: sed quae libet forma materiali praescontinetur in pot^a parva mat^a
nam mat^a est subiectum generationum, ulterius q^o mat^a praecedet
formam; q^o Sed dicitur: nulla forma potest educi ex subiecto in
quo non est sed nulla forma est in mat^a ante productionem q^o nulla
forma dicitur ex pot^a mat^a. Confirmatur: perfectius non continetur
in minus perfecto: sed quae libet forma est perfectior mat^a quae
ipsa perfecti; q^o ad id dicitur qd ad hoc qd formae educantur ex
pot^a mat^a necessarium non est qd actu sint in mat^a alibi non edu-
cantur sed manifestantur. Deficit q^o ad educationem qd continetur
in pot^a parva mat^a Ad id dicitur qd perfectio effectus non con-
minuatur cum causa materiali parva in pot^a praescontinetur effectum

sed commensuratur cum causa efficienti Dico 2° creatio est productio rei ex nihilo: sed dum forma producitur ex nihilo producitur q^o creativa. Ut autem: unum commune apertum ex nihilo nihil fit: nihil est forma in mat^a ante educationem q^o forma non fit ex mat^a. ad hoc iam constat ex dicto. creatio enim est productio rei ex nihilo absolute hoc est ex nihilo formae, nec non forma. Ex nihilo mat^a: forma vero materialis licet producatur ex nihilo ut, sed non ex nihilo mat^a. Unde ad 2° dico qd nihil est forma ante educationem est autem aliquod mat^a, & ideo forma non fit ex nihilo sed ex aliquo proposito subiecto. Inquiri quid sit die ^{de formis accidentalibus} formae accidentales sunt in multis diversae. Nam alig sunt naturae, & naturales, sive conaturales, ut proprietates, alig vero artificiales, huiusmodi respectu aequae, alig indifferentes, ut colores. alig vero artificiales, huiusmodi respectu dico qd formae conaturales educuntur, si forma educitur, conaturales q^o si forma ipsa creativa. Ratio est quia proprietates sunt per eandem actionem per qua fit forma substantiali aqua dimanant; 3° Dico 2° aliae formae accidentales educuntur ex pot^a mat^a quantum ad accid^a indifferentia, & artificialia patet: nam sunt ex mat^a, in mat^a, & dependentes a mat^a. q^o quantum ad accid^a Violenta probatur: accid^a Violenta praesupponunt subiecto ab ipso qd dependent in eis fieri, & conaturari; q^o educuntur ex subiecto; nec refert iudicari qd in aqua nondum pot^a naturalis ad colorem, non inquam refert; quia forma Violenta educitur ex pot^a subiecti, quae naturalis est non ratione formae, sed ratione mat^a. nulla enim forma est Violenta respectu mat^a, quae in omnes equaliter inclinatur.

3° Conclusio proposita, & Objectiones

Solventur 3° Anima Rationalis non educitur ex pot^a mat^a. Conclusio est de fide. Obicitur q^o probatur sine deumpra ex dilectio 1° q^o quod dicitur ad 2°: qd non habet esse dependentem a mat^a non educitur ex illius pot^a: ad anima Rationalis non habet esse dependentem a mat^a, ut patet in operationibus Rationalibus convenientibus animae in statu separationis; q^o Confirmatur: qd habet nomen esse independentem a mat^a non dependet in fieri a mat^a: sed talis est anima Rationalis; q^o anima Rationalis non dependet in fieri a mat^a: sed qd non dependet in fieri a mat^a non educitur ex pot^a mat^a, quia fieri formae sit una ad esse formae; q^o anima Rationalis in actu esse independentem a mat^a in fieri non dependet ab illa. Sed obicitur 1° forma, quae dependet a mat^a in actu operationibus dependet in esse a mat^a: sed anima Rationalis intelligit dependentem a mat^a similiter qd dependet a sensibus in sentiendo, & in vegeta, q^o = dicendum animam Rationalem intelligere dependentem a sensibus per accidens, & Rationalem statum Praesens cum illis, q^o si autem non intelligit dependentem a mat^a, quia in statu separationis perfectissime intelligit ab ipso mat^a. nec refert si dependet in sentiendo & in vegeta. quia depend^a forma non colligitur ex depend^a in qualibet operatione, sed ex depend^a absolute in omnibus, & perfectioribus operationibus. Dico: q^o anima Rationalis dependet a mat^a in igni, & in vegeta; q^o saltem ut sentiat & vegetativa dependet a mat^a. q^o ut ne educatur. Distinguo conseq^o: dependet in actu 2° concedo: in actu 1° nego. hoc est dependentem a mat^a sentiat

Et actiones Vegetativas, forma vero non dependet ut Vegetativa, et
 sensitiva ut, quod si dicat principium operationum dependentium a mat^{re}
 ea ratione qua est illarum principium dependere: dicendum est propo-
 sitione esse veram si illud principium est tantum fortiter principium
 operationum, sensu vero si est fortiter eminenter principium illarum
 quatenus est in linea superiori; ut anima Rationalis. **Obyecti 2°**
 activa in mat^{re} pot^{est} parva naturalis receptiva animae Rationalis; q^{uia}
 et in ag^{ente} pot^{est} activa naturalis: nunc sic: sed agens naturalis non potest
 creare animam Rationalem; q^{uia} illam educit. Confirmatur: causa pro-
 ducens dispositiones ad formam, formam producit: sed homo producit
 dispositiones ad animam Rationalem; q^{uia} ad hanc non dico qd in mat^{re}
 activa pot^{est} parva ad animam tantam recipiendam, cui ex pte agentis
 correspondet pot^{est} activa ad Unionem illius cum mat^{re}. dico ad confirm^{ationem}
 qd homo non producit dispositiones ut ut anima Rationalis, sed ut ani-
 ma ut in mat^{re} unde non animam, sed Unionem causat. **Obyecti 3°**
 mat^{er} recipit animam Rationalem: sed causalitas mat^{ris} est receptio;
 q^{uia} mat^{er} educat materialiter animam Rationalem. sed mat^{er} causaliter
 formam et esse subiectum educationis; q^{uia} Confirmatur: anima Ra-
 tionalis fit in mat^{re}; q^{uia} ea illa educitur: Respondet casualitatem mat^{ris}
 non esse fixam receptionem formae, sed ulterius requisita qd ipsam
 recipiat nutriendam, ita ut forma per se non possit naturaliter
 existere et subsistere, qua propter mat^{erem} nec est, nec destituta causa ma-
 teriali animae Rationalis nisi solum quo ad Unionem. ad confirm^{ationem}
 iam constat qd educio non solum est productio formae in subiecto, sed
 et in subiecto, qd anima Rationalis non convenit. **Obyecti 2°** causa ma-
 teriali potest causare effectum spirituales; q^{uia} et mat^{er} anima Rationalis
 ante probatur: species phantasiae ut subordinata q^{uia} intellectus q^{uia} cau-
 sante species spirituales; q^{uia} Confirmatur: ideo anima Rationalis non
 est educibilis ex pot^{est} mat^{ris} quia est superioris ordinis, et perfectionis
 ad illam: sed hinc ratio est nulla; q^{uia} probatur minor: gratia habitualis
 est educibilis ex pot^{est} animae Rationalis: sed gratia habitualis est inferioris
 ordinis ad animam Rationalem; q^{uia} Dicimus ab educationem species
 spirituales non posse existere, et subsistere per se, ideo qd casualiter pon-
 at species materialibus phantasmata, non absolute, sed ut subordi-
 nati intellectui ut fortiter spirituales: ceterum anima Rationalis est
 genere subsistens, et existens, ideo qd est independens a mat^{re} inferiori, sicut
 in esse. Unde ad confirm^{ationem} dico animam solum educibilem, quia est
 superioris ordinis et specie subsistens, ac proinde omnino independens
 a mat^{re}, gratia vero si in superioris ordinis est entis est ab ani-
 ma independens in esse, et ideo potest educi non ex pot^{est} naturali, sed
 ex pot^{est} obedientiali animae Rationalis.

Quaestio 2^a Verum formae Caelorum, et Elementorum
fuerint educitae, et Creatae Constat ea dicti formae materiales educi
 ex pot^{est} mat^{ris} in generatione. Relatib^{us} quid attemptatum fuerit in
 Naturae productione et mat^{ris} q^{uia} dicitur, circa qd 1^a sent^{entia} docet omnes formas
 fuisse educitae in Naturae productione. ita Varron, Marcon, et Polina,

I. Tercia communiter. ad huc autem communis Doctor hoc solum asserit
mat de formis elementarum. ceteri vero de omnibus formis. Quia docet
forma siue concreta, cum ipsa mat^a in^{ta} ratione productione. ita Thomam
communiter. sed diuisi sunt inter se, aliqua enim docent formam illam nec
eductam, nec educibilem siue. aliqua tamen docent de omnibus educibilem siue

Alia Conclusio

Forma Colorum, & elementarum figurata concretas non educit
Genes: ex pot^a mat^a. probatur conclusio ex illo Tercio 1°: in principio creauit Deus
caelum, & terram, sed quibus sic: Verba sane scripturae (scilicet figura com-
mune ad Augustinum tradidit), intelliguntur cum proprietate ista quando
nullum ex eis sequitur inconueniens: sed in eo quod Verbum creauit, & similia
Symb: verba illa Symboli Creatorum Caeli, & terrae intelligantur recte nullum
anquam inconueniens; q^o. Dicunt quod si creauit non accipitur impropie recte
sed latius & pro ut significat productionem, nec illa ut creat, nec educio,
id quod probant in eodem Capite. Verum ubi dicitur: Deus creauit hominem
de limo terrae, ibi si creauit non proprie, sed late intelligitur = sed contra:
ideo hominis creatio ista non est quia non est factio illius ex nihilo, sed
ex limo terrae, sed factio colorum ex nihilo fuit; q^o. Arguetur: ex prodi-
ctu Verbu probat^a Thomam Deum posse creare, caelum & terram siue
a Deo producta immediate, non mediantibus Angelis: sed si creare hinc
in prodicto loco impropie nullatenus hoc probatur; q^o. Ratione quoque proba-
tura conclusio: Deus produxit mat^a, & formam colorum per eandem actionem:
sed talis actio non fuit educio, q^o actio productiva formae colorum non fuit
eductiva. minor conuenit, nam actio productiva mat^a non fuit educio, sed
creatio. probatur maior: Deus se ipso produxit mat^a, & formam colorum; q^o
per eandem actionem. autem est certum, & conuenit probatur: si Deus se ipso produ-
xit mat^a, & formam, per eandem actionem potuit producere mat^a, & formam
sed frustra multiplicandis actionibus diuisis ad productionem colorum; q^o.

Eadem ratio conformiter ad dicta aliter proponitur. in^{ta} ratione pro-
ductione non potuit duplex actio intervenire; q^o mat^a & forma terminantur
eandem actionem: sed mat^a terminat actionem creaturam; q^o & forma. autem in
quo est difficultas probatur: mat^a si non potest terminare actionem ad
actionem productivam formae; q^o autem probatur: mat^a si non habet esset^{am} ab
esset^{am} formae, & compositi; q^o non potuit terminare nisi actionem productivam
formae, et compositi. Dicunt actionem productivam siue unam simpliciter, uelualiter
vero aut^{am}. quia propter ipsam actio inaequate sumpta, et secundum unam sua
realitatem fuit eadem mat^a, & educio formae secundum aliam = contra est
Deus se ipso operari potuit producere mat^a, & formam per eandem actionem
uoluntate: sed ad terminum per se producibilem unice actione uoluntate impropie
terminante assignatur duplex actio; q^o. 2°: actio Dei secundum quod dicit directe
multiplicari non potest, cum sit ipsa Deus; q^o solum multiplicari potest pro eo quod
dicit terminatus: sed si Deus creauit mat^a, & formam eandem terminatua sunt
fuerunt duae actiones; q^o si Deus aduenit formam & creauit mat^a interuenient
actione simpliciter diuisis modo quo actiones diuisae potuit simpliciter diuisae 2°
probatur Conclusio alia ratione: ad educationem figuratam praesupponit debet
subiectionem cum priuatione formae, quae educitur: sed mat^a in^{ta} ratione productione
non fuit praesupposita, cum priuatione formae; q^o minor est certa quae in quibuslibet
mutantur mat^a educitibus formam. probatur maior: educio ut tranmutat de non
esse ad esse: sed implicat subiectionem tranmutationem de non esse ad esse si hoc non pro-
ponitur una esse formae; q^o. nec sufficit iudicium non sequi ad tranmutationem

metaphysicā qd subiectum proportionatur absolute in forma, sed qd subiectum
 procedat pro aliquo priori in forma. Non inquam dicitur: quia ad quilibet
 transmutationem necessarium est qd subiectum procedat cum privatione formę
 sed in illo prior matę ad formam non procedit quod formę; q. probatur minor
 si in illo non daretur quod formę, in toto instanti daretur forma, et quod for-
 mę: hoc non potest; q. probatur maior: signum illud est signum instanti eorum
 formę; q. Solutio q. laborat in equivo. consistit enim non expressione formę
 sine privationem negativam cum privatione: aliud enim est mat in se non
 exprimeret habere formam, aliud est exprimeret non habere, sine exprimeret pri-
 vationem formę. h. verum est, non falsum; unde impossibile est qd hęc edu-
 ctio hęc abesse qd subiectum proportionatur in forma. Dicitur: gratia fuit
 Angeli data in instanti: sed gratia fuiteducta ex nat^a Angeli; unde illud
 sequitur: erat Deus condendi nat^a, largiens gratiam; q. similiter fama ver-
 mę generati ex specibus sacramentalibus corrupti simul producta cum mat:
 sed forma illaeducta ex illis pot^a, q. = nego matę, quia quavis gratia
 sit educibilis ex pot^a obedientiali subiecti spirituali, gratia tamen colata in
 instanti noneducta, sed concreata fuit. dici tamen poterat qd hoc ratio
 videtur probat qd Deus agens auctor naturę creavit Intellectum, et ut auctor
 super naturalis educit gratiam, nostra tamen ratio videtur probat quod factum
 est, non autem, quod fieri potest. Ad id negamus formam Verę in tali
 casu educi ex pot^a matę, quia cum mat^a creetur superfluit actioeductiva
 stante actione creativa, quę totum potest producere, potest tamen dici formam
 illam fieri ex proportionata quantitate, quę secundum provabilem opinionem ge-
 rit officium matę. In hac enim sent^a proportionatur quantitati abesse forma Verę,
 quę cum sit mineraliter mat^a potest esse subiectum educationis formę

Polventia Argum^{ta}

Arguitur 1°: formam educi ex pot^a matę est formam fieri dependentem a mat:
 sed formę colorum factę sunt dependentem a mat^a; ex eo probatur minor: formę
 colorum dependent a mat^a in eis concrevari; q. est inflexi. anti patet quia talis
 formę sunt materiali. conseq^a probatur: concretio est continuata productio:
 q. si formę dependent in concrevari a mat^a, inflexi etiam dependent. Confirma-
 tia: quia anima rationalis in eis non dependet a mat^a, inflexi non dependet,
 ergo ea oppo^{to} quia formę in eis dependent, inflexi etiam dependent.

Ad solutionem advertitur qd aliud est formam fieri ex mat^a, aliud
 in mat^a, et aliud cum mat^a, fieri lex mat^a conuenit formę generę. fieri cum
 mat^a conuenit composito materiali creato, et fieri in mat^a conuenit quinto
 et creato: unde dicitur Argum^{ta} de tunc matę est formam fieri dependentem a mat^a
 ex qua concedo, in qua nego matę, et ne dicitur mendari, nego conseq^a. hinc a
 ad h^o prob^o dicimus qd formę colorum dependent in eis concrevari a mat^a
 tanquam a causa receptiva in qua t^a cum qua, non autem tanquam a causa
 eductiva. unde mat^a non est subiectum proportionatum, ex quo educuntur for-
 mę, sed unice est subiectum receptivum et recipientium respectu formationis
 quę productę sunt per eandem actionem. Ad id prob^o dicimus qd concretio
 solvitur, et in eis non dependet a mat^a sed tantum terminatur: hoc est
 ipsa concretio non dependet a mat^a sed terminatur, scilicet forma materiali.
 Ad educationem autem necessarium est ut ipsa actio dependeat a mat^a tan-
 quam a subiecto proportionato, ex quo forma fiat. ad confirm^o dico ex non
 depend^a in eis neque independ^a inflexi propter perfectionem formę vni-
 us independenti: ceterum forma dependens in eis a mat^a, licet possit dependere

in fieri, potest etiam non dependere, quia potest Deus solo producere
quidquid producat dependentem a mat, ubi effectus concurre, ut necesse non sit
proprietio mat. Dicitur: omni forma materiali exigit naturaliter edu-
ca ex pot mat; sed Deus in ¹ actum productione est ut actus naturaliter;
& de facto forma educat. = distingo mat; omni forma exigit naturaliter
educat ex pot mat; quoniam concedo mat; non propinquitate nego mat; con-
cedo mat; Inego conseq; forma enim non propinquitate mat sub alia forma
non exigit conaturaliter educat, imo potius exigit conaturaliter creari,
quia cum non propinquitate mat, aliunde q non potest terminare actionem di-
rectam intentionem supra mat saltim naturaliter; unde et q naturaliter
non educatione, sed exactione emergunt. Arguitur 2° ut aliquid creatura nifi-
cit q producat ex nihilo in procedente idem quo aliquid nat; q ut ali-
quid est educatur nifi q producat ex mat procedente nat. id mat
procedit precedat nat; & casualitate forma; q. subsumpta ut certa conseq re-
quiritur, Fanti patet ex probabili opinione docente in ordi excaai gome ab
giano = ad Argum sciendi aliquorum opinione distingo an: ut aliquid
creatur supernaturaliter concedo: naturaliter nego an: Similiter distingo
conseq; plures enim docent formas in ¹ actum productione fuisse creatas. fa-
cae tamen educibiles a Deo non naturaliter oper, sed a Deo oper supra Reges
naturae. uita quorum placitum hoc adaptatur soluto. Nly docent formas
in ¹ actum productione diuinitu educibiles non esse, non quia mat non sit
prior forma prioritate nat; sed quia non potest terminare dit actione a forma
quia cum omni actio terminetur per se ad exat, cuius mat non est capax
tun a forma, unde est q non potest terminare actionem per se ad quam ter-
minatam. uita horum doct, concaio anti, distingo conseq; ut aliquid
educatur nifi q producat ex mat procedente nat n fit, & ut factibile
per dit actione concedo conseq. Nly autem nego conseq. Vtrius solutio est
probabili, uita placitum ego eligit. Arguitur 3° mat elementorum
fuit producta per dit actione ab actione productua forma; q saltem ele-
m fuerunt educat ex pot mat, anti probatur: nunc manet actio produ-
ctua mat elementorum: sed non manet actio productua formarum; q. pro-
batia minor: actio productua formarum non manet non manentibus for-
mari: sed nunc non manent forma elementorum, quia quo ad plures qe sunt
substantialiter tranmutata; q. = dicimus actionem productua formarum
manere incomplete, ad ubi inadguata terminatioe ad qe contentu forma; &
ad quam mat, non tamen manent complete, & ut terminatam adguate
ad mat Formam secundum omnes nra pte

Disput 3^a de Duratione. Quisio an priuatio
distinguitur ab omni positua. Sectio 1^a explicatur, & 2^a soluitur
Dubium 1° Cas ualeat 1° plures sumi. intentionaliter, uitaliter,
& fortiter. Cas intentionaliter est actus uitaliter negari, & affirmari priuationem
& negationem, ut dum dico Letus est opus, Letus non uidet. Vtrius est en-
tia positua negationem infereri. ne quilibet forma positua est uitaliter cas
contraria. fortiter dicitur igitur non esse u. ut non esse Letus est cas fortiter letu.
non enim uita est cas fortiter uita. cas fortiter alia dicitur contingere, cuius oppo-
nit forma potest conuare, ut cas alterius mundi; alia uero dicitur necesse, seu
u oporita forma impossibili est, ut cas alterius Dei. quisio priuati procedit
de omni cas, uita priuatione formali, in qua contra plures antiquos, & aliquos
Recentiores ut aratio

proposita proprie affirmativa significare aliquid ex modo imperfecto
 concipiendi, nihil vero, nisi non est in se significata. unde Verbum in propositi
 propositu non nominatur proprie, sed improprie, & ut alibi dicitur quia se
 motu: Ratio est quia affirmativa utq non negat, quatenus q affirmant
 negationibus, & faciunt hunc sermonem: forma non exiit necesse, forma non exiit
 est in subiecto, forma non est ab eterno. quomodo utq unice representat non
 est, id ignon dicendum ut de affirmativa. Dicitur: cas^a dicitur non est impo-
 sibilis; q est vere possibilis; ergo est. probatur aut: si cas^a dicitur est un-
 possibilis, dicitur necesse exiit: hoc est falsum; q dicitur exiit dicitur, cas^a
 dicitur non exiit; q exiit dicitur, cas^a dicitur non est nihil: alia
 ut vere est nihil; q non exiit dicitur, cas^a dicitur non est nihil: alia
 idem est, dum est, ac dum non est. I: propositio affirmativa circa cas^a
 aliquid representat: sed representat cas; q h^{am} est aliquid. De solutione
 advertite qd est duplex genus possibilium, aliud est possibile proprie, nisi
 potens exiit positive: aliud improprie potens ad exiendum remota:
 ita dicuntur possibles carentis, quatenus non exiit necesse forma positive:
 advertite etiam qd nomen nihil nisi potest categorematice. Et hinc sup-
 ponit pro ipsa nichilitate, ut si dicitur nihil est pro cas. Et nomen ni-
 categorematice: Et sic se solo, nec nichilitatem, nec quid aliud significat.
 sed loquitur circa quod negationis: ut si dicitur nihil potest destruere Deum
 si etiam nihil remota categorematice propositio est falsa, nam facit hunc
 sermonem: nichilitate potest destruere Deum. si autem unecategorematice
 vera est, quia idem est, ac dicere nihil, & nullum enim potest destruere
 Deum. Et huius ad sum, concedo autem, distingo consequens: qd est possibile pro-
 prie, nisi ad exiendum positive nego: improprie, nisi ad exiendum re-
 motive concedo. ad proba distingo autem: si est impossibile tan ad exiendum
 dum positive, quam remota concedo: si est impossibile ad exiendum
 positive pro cas nego magis: ad 2° concedo autem, distingo consequens: exiit
 te dicitur, cas^a eius nihil est categorematice nego: quia exiit dicitur
 non exiit eius nichilitate, nihil est unecategorematice concedo. quia cas
 dicitur non est, dum dicitur est. ad 3° nego magis in se, & absolute probatq

Obijciat 3° distingo Nihil actualis est aliquid: sed distingo et pas-
 identitatis; q. Confirmativa: una cas^a distinguitur ab alia: sed distingo et pas-
 no entis; q. concedo majori distingo min.
 distingo et cas^a identitatis ex modo
 significat concedo: est pro se significatq non distingo: illative concedo: falsitas, &
 constitutive nego min, & consequens. distingo q est modo significat plurimq unex-
 tat negationem, quia non habemus aptiorum modum exprimi distinctionem,
 quam dicitur unum non esse alium. ex hoc autem non sequitur esse cas^a ex parte
 se significatq falsitas, & constitutive, sed solum idem. quia ad hoc constitu-
 tidum sequitur non esse aliud. Ad confirmans distingo magis: distinguitur nega-
 tive ab alia concedo: positive nego magis: sic aut minor, nego consequens. distor-
 tio enim positive falsitas est pars entis, negativa vero etiam non est, seu
 cas^a comparat quatenus una cas^a non est alia. ex hoc autem non deducitur
 unam cas^a esse Naliter dist ab alia, quia qd Naliter non est, nec Naliter idem-
 tificatur, nec Naliter distinguitur ut docetur communiter de ente rationis

Inquire utrum tot sint in materia privationes quot sunt forma quibus
 actu exist. affirmo. tota materia caret omnibus formis quas non habet, & potest
 habere, sed non caret illis per unquam privationem; q. probatur minor: non est
 unum forma non est non esse alterius; q. privatio unius forma non est privatio alte-
 rius. aut probatur: si non est forma ea clarescit esset non esse forma vitali

huc formę cadavericę conungeretur in mat^a eum nā non est, nam in
mat^a conungitur forma cadaverica cū nō est forma vitali. maior Rationat.
q. Explicatur: cum forma cadaverica est in subiecto non est in illo cuius p^{ri}us.
sed in illo instanti est in subiecto p^{ri}us formę vitali; q. p^{ri}us formę vitali
non est p^{ri}us formę cadavericę. Dicitur duo accid^o solo nūm dū dūta infor
mate non possunt unū mat^a; q. nec possunt esse unū fluxa p^{ri}uacione. 2.
si tot nōn p^{ri}uacione in mat^a quot deunt formę, nōt in mat^a inforę p^{ri}u
uacione; q. licet infinitum in actu. = concessio ancti, nego coneq. quia quam
vū mat^a non habiat pot^{am} ad fluxa accid^o nūm dū dūta unū habendi, ha
bet tamen unūtatē pot^{am} ad fluxa necesse, quibus cum actu careat,
actu est p^{ri}uata. ad 2. concessio ancti, nego coneq. quia clari actu inforę
p^{ri}uacione, et non dari infinita formal, hoc autē non inuoluit infinitatē,
sed car^{am} infinitatē.

Disputatio 5a De Composito Substantiali
Augusto 1a Vtrum Unio mat^a, et formę Raliter ab ipis
distinguat^r. Sectio 1a pauci notati, sequentia Sententię.

Certissimum est mat^a, et formam uniri ad constituendum compositum
hoc enim non fit nisi ex mat^a, et forma uniti. certissimum etiam est mat^a
et formam (ut pote actu, et pot^{am}) posse ordinari in actu ad Unionem, sed
non est ita certum, sed satis obicium assignare quid sit unio, et quo ioriatur.
Pro quo notandum est rationem philosophicam (de qua in p^{ri}o) tripliciter intel
ligi. effectua, formalis, et Relatiua. unio effectiua est actio agentis vniuersif
qua potius unio, quam unio dici debet. unio formaliter est nexus partium;
et Relatiua est Reciproca Relatio partium vnitatum. Dubium solum proce
dit de vniōe formali, a quo breuitate possibi me expedit, quod capite
de Relatione plura dedimus ad illius intelligi deuenire. huius argenti, pa
sent docet unione formalem Raliter a partibus distingui. ita Latrio So
cietatis cum Ludouico Doctore. aliqui Montuigi cum Ilmo Soddi. Notrati
communiter cum Gm de Aguirre. Scotus q. cum Alberti Doctore. Et ut
negatiua: ita Carstanus, Alandina, Joannes a Thoma, Barzora, et Fra
quentinone Romus, quibus subiciuntur plura ex nxi cum Ilmo Archida
et nonnulli Senatus.

11a Conclusio

Unio mat^a, et formę non distinguitur Raliter ab illis. habet absque huius
conclusioni Angelicus Neque plura in locu, p^{ri}us vero pa. te quig. 16
at d^o dicitur: forma p^{ri}uacione facit mat^a esse in actu, eum p^{ri}us sit actu,
nec dat esse per aliquid medium, sed per seipsum uniter mat^a, ut actu eui.
nunc sic forma uniter mat^a ut actu eui: sed forma per seipsum est actu
mat^a, et mat^a per se est pot^{am} receptiua formę; q. forma per se ipsam uniter mat^a
et mat^a formę. Nec dicat Thomam excludere inter mat^a, et formam me
dium, qd ut extrinsecum uniri, non autem medium, quo, hoc est medium
qd sit p^{ri}us necesse, et Ratio unendi p^{ri}us. nam contra est: unio Thomę
forma uniter mat^a absq. aliquo medio: sed medium per medium p^{ri}us necesse
est aliquid medium; q. 2. forma uniter mat^a ut actu pot^{am}: sed actu, qui
per seipsum est actu pot^{am} per seipsum uniter; q. probatur minor: actu qui
per seipsum est actu per se ipsum informat mat^ariam: sed actu qui per
se ipsum informat, per se immediate uniter, quia informatio mat^a com
municata est unio formę cum mat^a; q. Sed huius alia forma proponitur Ratio
conclusioni: unio est id quo forma uniter mat^a: sed forma per se. Excludit
necesse distinto uniter mat^a; q. probatur minor: formam uniri mat^a et mat^a

D. Tho.
inas.

informare: sed forma per se ipsam informat mat^{am}, quia per se et actu sui
 magis; g. maior videtur eadem, quia informatio est unio formae minor
 probatur: forma per se ipsam et forma magis: sed forma per se, quia se ipsam
 informat; g. Impletur: informatio non est a forma, media unione; sed
 informatio est casualitas formae; g. casualitas formae non est a forma, media
 unione, coniecta sequitur, minor est certa, et maior probatur: informatio est
 id, quo causa formalis fortiter causat: sed unio non est id quo causa formalis
 fortiter causat; g. informatio non est a forma, media unione: g. informatio
 immediate est a mat^{re}, consequenter g. forma per se immediate unio mat^{ris}.

Respondent hinc argu^{to} inuicem solutione dicentes: formam per
 se ipsam informare mat^{rem}, quia unio dicit^{ur} mediani inter mat^{rem} et formam nec est
 se unio, nec est pars in mat^{re}, quam forma. sed est ipsa informatio se tenens
 per se ipsam, et alioquin se tenens in mat^{re} sed omnia dupliciter dupliciter enim
 quod dicitur unione dicit^{ur} non esse pars in mat^{re} quam forma. quia modus
 unione determinaret realiter formam, ut erat in mat^{re}. sed ratio determinari
 realiter formam ut est in mat^{re} est pars in mat^{re} quam forma, quia est ratio
 a priori causae formae in mat^{re}; g. Orgetur: quia intellectus ultimo determi-
 nat intellectum ad intellig^{endum} ut quo, et per modum casualitatis prius debet
 intelligi intellectio quam intellectus in actu? intelligens: sed unio solutionem
 unio est casualitas determinari forma ad eam tendens in mat^{re}; g. unio dicit^{ur}
 pars debet intelligi in mat^{re} quam forma. 3. forma unio mat^{ris} ita ut
 immediate illam actuat: sed mediante unione dicit^{ur} forma immediate non
 actuaret mat^{rem}; g. probatur minor: si medietat unio dicit^{ur} inter mat^{rem}, et
 formam medietat aliquid per modum casualitatis, et principij quo effectus
 formae: sed mediante alio per modum principij quo forma per se immediate
 non actuaret; g. Hinc sequitur unione illam dicit^{ur} a forma nec esse,
 nec dici posse informationem, quia informatio est id quo forma informat
 nec est effectus est id, quo agens fortiter agit: sed forma non informat me-
 dia unione realiter dicit^{ur} ut quo, et fortiter, anima enim non illustrat, me-
 dia unione ut quo et tanquam ratione formali unificandi; g. nec dicit^{ur}
 necesse dicitur non esse rationem formalem, qua forma informat, sed
 conditionem sine qua forma non informat: nam si informatio sine causa-
 litate formae est immediate a forma, forma per se immediate informat: sed
 informatio est fortiter unio formae cum mat^{re}; g. ubi est immediate a forma
 superflua unio super addita. Denique: Deum potest creare formam in mat^{re}
 disposita absq^{ue} unione dicit^{ur}: sed tunc forma actuaret mat^{rem}; g. superflua est
 unio dicit^{ur}: maior constat, et quia difficile arguatur ratio tunc requirit^{ur}
 et quia licet modus non possit egredi se nisi modificato, se sine modo potest
 existere. minor probatur: mat^{ris} in tali casu haberet in actu? actualitatem
 formae: sed nihil aliud est mat^{ris} actuari a forma; g. Orgetur: forma com-
 muniata mat^{ri} disposita necesse illam informat: sed in tali casu forma illa
 esset communicata mat^{ri} disposita; g. Tandem probatur conclusio exet^{is} g^o
 quum formam ad unione unione: nec forma est indifferens ut sit non in unio-
 ne, et potest existere sine actuali unione, ita est indifferens ut informet, et non
 informat, et potest existere sine actuali informatione: sed forma potest informa-
 re mat^{rem} immediate immundatione partu, et unicity, quia unione dicit^{ur} a
 forma; g. forma potest unio se ipsa immediate per modum partu conotata
 applicatione agentu, et immundatione mat^{ris} realiter a forma dicit^{ur}. id ipsum
 contra. Tertius probatur in relatione, et in artificio logico, et contra alios ad
 variationem in dicatione, et in alijs quam pluribus denominationib^{us} partim ran-
 tium, partim q^{ue} decursum temporu fortiter videndu.

Solutio Argumenta 2°

Argumenta 1°: Separatio Rati probat Rationem distinctionari: sed unio Rationis
 separatur a mat^e, & forma; nam nunc consistit mat^e, & forma Divi^o Rati
 & non consistit Unio rationis; & unio distinguatur Rationem a mat^e, & forma.
 Argumentum hoc est satis difficile manifestari potest in^{at}, qua propter non potest
 a Ratione contra nos opponi, nec a Ratione cum nobis in^{at} hinc hinc ibi.
 Illi cum nobis solutionem perhibuerunt, isti vero nunc amplectuntur quam
 tunc insultant. in forma, concisa materia, distinguo ming: unio quo ad en-
 titatem nego ming: quo ad denominationem subdistingo: secundum hoc dicit
 in obliquo concedo: secundum ad dicit in Rato nego ming: similiter distinguo
 in obliquo quod, & nego conseq. Nam sicut Rato consistit in^{at} indivisibilitate
 consistit terminum ut denominet^{tum} formam actu Rationem, ita Unio consistit
 actionem applicativam agentis immutantem mat^e ad hoc quod denominet
 mat^e, & formam, unitas, & sicut deficiente termino deficit denominatio Rati-
 onis, quia deficit entitas, Rationem, & Rationem Rationis, sic similiter defici-
 ente actione Unitatis, & immutativa mat^e, deficit unio quia entitas ali-
 qua deficit. unde deficiente unione, non deficit aliqua habet simpliciter
 sed deficit una in alia. seu forma in mat^e. quod fieri potest, ut ad^{te} man-
 seoriam. Applicabi: formam esse unitam, & non esse unitam sunt contra-
 dictoria: & aliquid habet formam ut unita, quod non habet ut non unita.
 Obiectiva: & Unio quo ad entitatem est Rationem unio quo ad denominationem,
 & non? si primus: per nos deficit Unio quo ad denominationem, sed Unio
 quo ad denominationem est Rationem unio quo ad entitatem; & deficit unio quo
 ad entitatem. si 2° ne arguent: unio quo ad entitatem non est Rationem
 unio quo ad denominationem: sed mat^e & forma sunt unio quo ad enti-
 tatem; & non quo ad denominationem; & unio quo ad denominationem
 est aliquid, quod non est mat^e, & forma. 3°: denominatio Unitatis est Rati-
 onem deficit denominationem uniti; & deficit aliquid Rati-
 onem. 4° Unio propter se est ali-
 quid Rati-
 Hec iam soluta sunt ab aduersariis. unde unio dicta conce-
 so antea distinguo conseq: aliquid habet formam quo ad entitatem & ex
 parte Rati nego conseq. quo ad denominationem ex parte obliquo concedo conseq.
 formam esse Unitam dicit quo ad entitatem, & immutativam mat^e, esse
 formam, in obliquo vero actionem unitatis, & immutativam mat^e, esse
 vero non unitam dicit^{am} unione unitatis, non vero aliam entitatis.
 unde deficiente unione, deficit forma in mat^e, non tamen deficit forma
 materia, & quod aliud de unitate entitatis. Ad 2° nimirum ab aduersariis de-
 cantationem, dicimus Unionem quo ad entitatem esse Rationem unionem quo ad de-
 nominationem secundum quod hinc dicit in Rato, & non secundum quod in obliquo dicit.
 unde in separatione formae a mat^e dicitur forma esse in mat^e non esse defectu ali-
 cuius unitatis, sed esse defectu actionis unitatis, & applicativae quae non habet ex parte
 copulatae. ad 3° dicimus quod denominatio uniti est effectus Rati Rationem, & non
 soluta, unde deficiente denominatione Unitatis, deficit aliquid Rati Rationem
 a quo dependet indivisibilitate denominationem Unitatis. & ideo propter huius defectum
 non potest absolute ibi affirmari talis denominationem. Argue 2°: unio inter se
 compositi humani Rationem distinguitur a partibus; & in omni Composito.
 antea probatur: in Composito humano aliquid productum per actionem genera-
 tivam: sed non aliquid nisi Unio quia nec mat^e productum, nec forma; & mi-
 nor patet. probatur maiori: actio generativa est vera actio practica: sed omnis
 actio practica aliquid vixi producit; & Obiectiva: generatio est vera actio

Dio.
JUL.

D.T.
mas.

practice ductura: sed homo vere generatur; & aliquid hominu vere
 educitur. non forma; & Unio: id quod quid ductura Raliter distingui-
 tur a mat^a quia vere ab illa ductur; g. Hoc argum^{um} magis etiam
 habitum ab aduerarij: solutionem illorum etiam ipietat: nam uoxia
 plura in illu actio conuaria, & transubstantiatib^{us} est uera factio Con-
 positio. p^{er} se ex parte: sed Conp^{ositio} p^{er} se non producit sed productum supponit
 q. 2°: actio intrinseca qualitati est actio transubstantiatua magis
 calidi: sed uoxia fluxus nec producit subiectionem, nec calorem, nec aliquid ali-
 ud; q. 3°: Ad latissima Dico est & educitur De. Geniturus: sed Deum de
 nouo non producit; q. 4°: Respondeo q^{od} neg^o amb: ad prob^{um} distingo mat^a ab
 quid conuictur & p^{er} se modum componit concedo: ab abstracta, secundum se,
 & p^{er} modum entitatis simplicis nego. & distingo inclusa prob^{um} mixti:
 nec mat^a productur, nec forma concretur nego. in abstracto, & secundum
 se concedo mixt^{um}, & nego conseq. unde patet ad prob^{um}. Terminus qui, uox
 totius generationis hominis est totus homo, quia uere & abiolute ductura ge-
 nitur, quia transit de non esse ad esse p^{er} generationem. non autem transit
 de non esse ad esse p^{er} generationem alterius p^{er} se, quia p^{er} se habet esse p^{er} se
 creationem. unde secundum se, & in abstracto non generantur: dicuntur
 autem genit^{um} concretur, non quia generetur mat^a & forma secundum se, aut
 aliquid necesse ab ipis dicit^{ur}, sed quia immutatur mat^a in forma alteratione, ipis
 q^{od} conuictur & uoxia forma: unde generat facit mat^a & forma esse uoxia
 me dia Receptione, & informatione. ideo q^{od} dicit^{ur} D. Dionisius libro de coelesti
 hierarchia: mox in nobis non est alterius Ralitati corruptio, & unio non

Dioni:
SILUS

separatio. similiter q^{od} generat est non unio non
 unio non distinguitur a partibus concretur unio causa unio non pro-
 ducens debet producere p^{er} se, quia idem non potest unum produci & non produci:
 dicendum est p^{er} se concretur produci, quia uere generatur compositione, uere
 concretur substantiale homo, uere uere conuictur quoniam p^{er} se conuictur
 ad conuictur dicimus omnem generationem esse & dicitur saltem d^{icitur}
 tunc in quantum dicitur ex mat^a dispositione ad forma unio. tota huc
 doct^{ra} doctetur a D. Thoma 3° de pot^{estate} 1° art^{iculus} 2° ad 1° dicit: in alijs generationib^{us}

D. Tho.
mas:

generatio est causa unio forme. in anima autem unio ad eam. Arguitur 3°: actus ille
 talis forme ad mat^a p^{er} hoc q^{od} disponit mat^a ad eam. Arguitur 2°: actus ille
 ad quem mat^a & forma sunt in pot^{estate} distinguitur Raliter a mat^a & forma
 sed mat^a & forma sunt in pot^{estate} ad unio; q. minor ut euidem, & maior patet
 a paritate intellectus, quia Raliter distinguitur ab intellectu, quia intellectu
 est in pot^{estate} ad illam. Confirmatur 1°: unio accidentaliter aduenit partibus:
 & Raliter distinguitur ab illis. Confirmatur 2°: mat^a intrinsece mutatur
 & perfectur p^{er} unio; & unio cum forma est aliquid intrinsecum &
 alter dicit^{ur} a mat^a. Ad Argum^{um} dico unio esse actum 2°, ad quem ma-
 & forma sunt in pot^{estate} non entitatur, sed denominatur, quia unio en-
 titatur est talis p^{er} se p^{er} se ut se habet ex p^{er} se mat^a, & actus ut se habet
 ex p^{er} se forme. denominatur uero importat conuictur in actu 2°. intellect^{us}
 uox est in pot^{estate} entitatur ad intellectum, quia entitas huius est contra
 entitatem illius. p^{er} q^{od} patet ad 1° conuictur. unio enim accidit partibus
 solon quo ad denominationem. ad 2° dicimus mat^a intrinsece mutari &
 perfectur p^{er} unio cum forma, non quia recipiat unio dicit^{ur} a forma
 sed quia recipit formam dicit^{ur} intrinsece perfectur. Arguitur 2°: unio par-
 tium integralium & Raliter dicit^{ur} ab illis, ut patet in partibus quantitatis
 & unio inter mat^a & formam. Confirmatur: unio accidenti cum subiecto

distinguitur ab extremis nam hoc est et inhaerens, quo scilicet distinguitur a subiecto, et accidenti; q. per modum actus, nego conseq. nam si pars totum integratum potest esse dicitur quia unum non ordinatur per se per modum actus, et per se ad confirmandum nego ante, et in eadem problema quia licet unum accidentium secum afferat actualem inhaerentiam, hoc autem non est unum, sed modus existendi dependens a subiecto, et per se unum accidens in linea accidentali, sicut habet completum in linea substanti

Questio 2a Utrum totum substantiale sit scilicet
aut a partibus unum sumptis. Sectio 1a applicata Titulo

Refertur Dubium hoc solum procedit de composito substantiali, et non de simplici, hoc enim proculdubio distinguitur a partibus ratione subiecti, procedit etiam de toto substantiale comparato cum suis partibus unum sumptis, et uniti, quia compositum inaequitate distinguitur a partibus unum sumptis distinctione includenti, et includi homo etiam distinguitur a forma ratione mater. distinctionem scilicet compositi substantialis a materia, et forma uniti trinitatis scilicet cum subiecto. Doctores, et plures antiqui Thomae, quibus adhaerent etiam Senatus Combricensis, et haec Thomae, et in his de, et illius D. Didaci de Silva: sententia negativa communis est inter recentiores Thomae, et Senatus, et inter nos cum Emin. Dno de Aguirre, et Alonzo

3a Conclusio

Totum substantiale non distinguitur scilicet a partibus unum sumptis, et uniti. probatur per conclusio in Philosopho 2o de anima Cap. 1o dicitur: anima et corpus est animal, sicut pupilla, et oculus. expressio 2o Philosophorum Cap. 3o. alio modo et aliquid in alio ut totum in partibus, non enim aliquid ut totum quomodo. concordat D. Thomas 2o contra gentes Cap. 8o dicitur: de humanitate vero non est intelligendum quod sit quaedam forma coniungens eos coniunctione formae ad materiam, quia scilicet ut supra ab eis. scilicet quod rationem; quia cum materia perfectam fiat hoc aliquid actu, illa forma non est substantiale, sed accidentale. ex quibus sic forma illa totalis non est accidentalis, quia ut forma compositi substantialis. deinde nec substantiale quia non est actu 1o, 2o, 3o. Vigetur, et instauratur ratio propria: homo non distinguitur scilicet adaequate a suis partibus unum sumptis, si alias nec scilicet inaequitate; quod scilicet nondum distinguitur. conseq. et legitima minor probatur, et maior nunc probatur: totum ut adaequate distinguitur a suis partibus uniti et est unum, et compositum. si dicitur non potest, quia totum illud non est de eis compositum, si non est compositum substantiale. 2o et saltem, quia non assignari potest illi compositi; 3o Vigetur: et totum illud 3o compositum distinguitur a suis partibus, et non. si hoc habemus totum compositum indit scilicet a partibus, si iterum inquiratur an totalis illa composita sit an non, an dicit, et indit a partibus. Nunc probatur minor per Silogium: si totum substantiale distingueretur scilicet inaequitate a partibus uniti, includeret utrumque, et aliquid, nempe formam totalitatis. inquisio nunc forma totalitatis licet se sola totum, et non. si 1o totum illud adaequate distingueretur a partibus. si 2o; forma totalis ut pars 3o ex illa 3a forma, et partibus conitaret totum, de quo inquisio an sit dicitur a partibus illi uniti et non. si 2o; quod totum nondum distinguitur a suis partibus. si 3o. inquiratur an totum illud sit compositum et unum dicitur et indit. Et sic ut supra procedemus usque in ultimum; q.

Philosophi
D. Thom.

Phil
Idem
Idem

Respondet illi Silva totum Nihilum ex mat^a & forma Uniti non
 esse unum per compositionem in se ipso, sed per implicatam, unilateralem
 3^a quandam entitatem indivisibilem, in quam transeunt, sine transfor-
 matione mat^a & forma post rationem: sed transitu hic et imperceptibili qua-
 sius simul Nihiliter distinguuntur necesse semper distinguuntur, & non ponunt tran-
 sive Nihiliter ad eum unum per implicatam: forma & mat^a vero & Nihiliter
 distinguuntur; q. 2^a: Arguat similes unita Nihilum ex Nihiliter intrinsece
 causantibus: sed mat^a & forma non dicitur Nihiliter, & intrinsece causant; q.
 probatur maiori de facile causis intrinsecis est causare per propriam en-
 titatem: sed implicat se dicit causare per propriam entitatem totum simplex;
 Ergo Respondet Loncius ex mat^a & forma uniti fieri unum per unita-
 te compositionis, sed cum supra additione alieius 3^a entitatu, quod est effectus
 mat^a, & forma: sed contra: si totum illud esset unum per unitate compo-
 sitionis causaretur intrinsece a suis partibus; q. esset differentium a partibus
 illud compositionis. anti, ut certum vocata aduersario. & conseq. sequitur,
 quia non alia ratione totum distinguatur a mat^a & forma uniti, nisi quia de
 illis causatur; q. 2^a: & mat^a & forma suscipit essentialiter intrinsece constituti-
 ter totum illud, & non: si 2^a totum illud a partibus non distinguitur, sicut nec
 constitutum a constituto. si 2^a; q. homo essentialiter non constituitur per
 corpus, & animam. Deniq. inuoluntate idcirco, & nota probatur Conclusio:
 positu mat^a & forma Uniti, & nullo alio supra addito, datur totum nobis
 trale essentialiter; q. superfluit tota illa a partibus dicitur, anti probatur:
 positu proprie mat^a & forma uniti, datur compositum dicitur a toto integrali,
 & accidentaliter: sed compositum dicitur a composito integrali, & accidentaliter
 est compositum substantiale essentialiter; q. minor est eadem, & maior proba-
 tur: positu mat^a & forma uniti datur compositum ex actu substantiali
 & non pot^{est} substantiale: sed si per compositum distinguatur a toto integrali, &
 actu & pot^{est} non compositum, & non accidens, & non constituitur ex
 actu & substantiale; q. Soluuntur Argum.

Philos:
 Idem.
 Idem.

Arguet per Philosopho 3° Metaphiseg textu 10 de 3° Nota non
 sunt sex. & 3° Metaphiseg textu 10 syllaba ba, non est b, Da, &
 3° Metaphiseg textu 11: totum esse aliud prout p^{er} se; sed in huius Philosophi
 non stat pro sent aduersa, quam a sensario. sensarius enim non
 totales fortiter distincti tan inter se, quam a sensario. sensarius enim non
 conuertit ex duplici terro fortiter, sed ex sex unitatibus. ba nonat fortiter
 b, & a, quid b, & a separatis, sicut ba ponunt componere, ita ab. in
 loco sermo est de partibus eorum sumptis, in quo sensu non negamus en
 dit a toto, si autem alieui dicitur totum distinguitur a partibus unitat^{er}
 intellige distinctionem formalem, realem, & extrinsecam, quod proceduntio
 intercedit inter totum. & p^{er} se unitas, sicut inter constitutum, & consti-
 tutum. Arguet 2°: causa Nihiliter ab effectu distinguuntur: sed mat^a
 & forma uniti Nihiliter causant compositum; q. maior est quae nota;
 quia nulla se potest esse causa Nihiliter sui ipsius. minor probatur: compositum
 debet causari a mat^a & forma sine a causa formali, & materiali: sed
 non a mat^a & forma separatis; q. Unitis unita argum in toto acciden-
 tali, qd vocata plures aduersario non distinguuntur a partibus simul sum-
 ptis: in ista etiam contra Loncium supra allegati: nam unita ignem tra-
 tum substantiale dicitur a partibus et compositione; q. ex partibus. Ergo unita
 p^{er} se causant illud totum, & non: si hoc habemus totum substantiale compo-
 situm non causatum a partibus. si 2^a non dicitur procedi in infinitum

Adiecta pro solutione mat^a, & formam nunc posite interesse ad uniuersam
 & respectu compositi. modo mat^a causat formam, igitur recipiendo. *Offensa mat^a*
 igitur informando. modo nec mat^a causat recipiendo, compositum, quia ipse
 non recipit, nec forma informam, quia igitur non informatur. hinc & causant com-
 positum quatenus una est causa alterius. unde solum requiritur mat^a dicitur
 qui scilicet a composito in adquate sumpto nomen a forma. similitudinis
 formam a mat^a. unde dicunt Auctores qd si mat^a & forma in se
 manent non causant compositum, at uero mat^a unita formae, & forma unita
 mat^a, hoc est una in se, & alia in obliquo illud in adquate modo imple-
 cato causant. In forma ad Argum^{um}, concessa maiori, dicitur magis mat^a &
 forma collectiva, & in se nego magis: una in se, & alia in obliquo con-
 cedo magis, & nego conseq. ad prob^{am} dico qd compositum debet causari a
 causa materiali, & formali in se sumptis, nam omnis causa respectu effectus
 se habet in se. hinc autem deduco, qd mat^a & forma simul in se non
 possunt se ad uniuersam recipere, quia ad uniuersam solum comparantur qua-
 tenus mutuo se causant. simul qd in se sumptis sunt ignota compositum
 constitutionem, illud qd non causant. imo qd nec se ipsas causant, quia effectus
 semper se habet in obliquo ad causam. Dico: aliqua datur causa intrin-
 seca adquate totius: non sola mat^a, nec sola forma; qd pte simul in se.
 qd totum scilicet distinguitur a partibus in se sumptis. Distinguo magis:
 aliqua datur causa adquate in proprio genere concedo: in omni genere,
 nego magis. mat^a enim sit causa adquate in genere causae materiali, quia
 recipit formam. forma est adquate in genere causae formali, quia aliqua-
 te sit actu in mat^a. unde causae intrinsecae, quia causant componendo perse
 igitur, quamvis adquate sint in proprio genere, solum in adquate sunt
 respectu constituti, & compositi ab illo qd distinguitur distinctione includen-
 tu, & ineluctu certum causae extrinsecas adquate ab effectu distinguitur
 quia illud non constituitur, sed producitur. *Explicit: qd mat^a & forma sunt*
 causae adquate in proprio genere; qd in se, & simul sumptis, nec collectiva
 causant compositum. probatur conseq. mat^a & forma sunt causae adquate diuisi-
 simul se causant, mat^a enim causat recipiendo, & simul recipiendo informa-
 tur; qd = concessa in nego. Jam conseq. ad prob^{am} distinguo autem: diuisi simul uniuersa-
 tate coeunt se causant concedo: similitate formali, nec causalitatis nego
 suppositum. causalitatis mat^a & formae sunt in eodem instanti, sed in diuiso
 signo, unde in uno, in quo intelligitur mat^a unita formae, mat^a, quae in se
 est, ut causa intellectiva. & ut prior forma; non in eodem signo, & in se
 comparari possunt, nec ut causae intrinsecae, nec ut causae compositae. In se scilicet
 & ex pte obiecti idem sunt mat^a unita formae, ac mat^a, forma, & hinc
 sed mat^a unita formae scilicet distinguitur a composito; qd confirmatur: mat^a
 & forma unitae distinguitur in se; qd & in toto = ad. Dico qd licet ex pte
 obiecti scilicet idem sint mat^a & forma in se, ac una in se, & alia in obli-
 quo, scilicet uero non sunt idem, qd sufficit ut una sit uera propositio, & alia
 falsa: ne ex pte obiecti non est entitativa distinctio intrinsecas conceptus: in se
 in se recepta in intellectu. intellectu recipiuntur intellectum, & tamen hinc ut
 uera propositio intellectu recepta in intellectu est actu 2° utali, & hinc ut falsa
 intellectu recipiuntur intellectum est actu 2° utali, quia in priori datur distinctio
 subjecti cum se in se predicati, & non in posteriori. Ad 2° dico qd cum dicitur
 mat^a & forma unitae distinguitur inter se, mat^a & forma accipiuntur diuisiue
 in se uniuersam inter se comparari: sensus est mat^a unita formae distinguitur
 a forma, ubi se distinguitur a forma conuenit mat^a seorsum. unde solum sequitur

D.T.
 mas.

totum distingui a mat^a, Forma scorum sumpti: si autem dicant ma-
 am Formam collectivam intente distingui, & nos non cogit, & falsum dicunt
 nam si collectivam intente est Relativam recipiam Refreri mat, et formam
 simul sumptam, sic dicere mat & formam collectivam intente distingui est
 asserere mat & formam simul sumptam distingui a mat, & forma simul
 sumptis qd est aperte falsum. Argue 3°: de composito substantiali verificata
 tuz generari & corrumpi: id hoc non verificata de partibus simul non
 fit; q. Confirmativa: compositum substantiale est unum genus: id non est
 unum genus si non distingueretur a partibus unitis quia per unitas sunt plura
 entia per aggregationem unitas; q. nego minus: quia per concretum sumptis
 etiam generantur, & corrumpuntur. ad confirmans, concaia maiore, nego minus
 & includam probos. nam totum per aggregationem non fit ex partibus sine
 ordinatis per modum actus, & potis, sed ex entibus completis, ut non in mel
 dissimili. oppositum vero contingit in p^o

Questio 2^a De exitu
enti Creati distinguitur Qualiter ab eiu enti parci progn-
tati, Sentis Referuntur Licet valde metaphisica ut celebris hge
 controversia, aliena gentis non est a consideratione phisica. Valde enim uti-
 li et ad perfectam not^{am} compositi naturalis. oportet tamen scire qd nomine
 eius intelligimus predicata centralia, per quos se explicativa, & definitiva.
 nomine vero exitus actum illum, quo se denominativa exerceat emittit in
 exitum nat, & extra causam potest. unde proxiu dubium non instituta
 de exitu comparata cum ei metaphisice sumpta, & in statu peribilitati, id
 de exitu comparata cum ei phisica secundum qd dicit eiu in exitum nat^a

Quisit qd dubium an in se creata, alia ut qualiter ei ab exitu. alij
 termini an eiu creationem constitutiva qualiter existens per id ipsum, qd
 phisice, & essentialiter est. in quo sent^a docet exit^{am} non distingui qualiter
 ab ei. ita Scotus cum Scotidis. Eodem Doctor cum Seniti communiter
 quibus adhaerent Salamardes, Spinula, & Alij. Sent^a defendit distinctionem
 Qualiter inter eiu creatam, & eiu exitu. ita omnes antiqui, & iuniores
 Thomisti. ita frequenter Notrati, inter quos Emen^{is}, & Hieronati, & Agui-
 re. & Illu^{is} Illu^{is}, & Altona, eandem sent^{am} in locis societatibus
 flectentia Comimbriense, Palina, Ponca, Dubio, & Albertinum.

Nra Conclusio

Omni ei creata distinguitur qualiter a propria exitu. moxq; proxiu
 ad amplectendam predictam conclusionem auctoritatem Anglium Disceptatoris
 recitum mente immerito dicitant auctoritatem Societatis, nam propter quod
 pluribus in locis distinguit eiu a substantia sui, & eiu nomine unanimes in-
 telligunt eiu intergete plerumq; exitu, illam expressi Verbi tradidit opus-
 lo 28 per hge verba: eiu ens, & eiu actuali exitu differunt qualiter, ut dug
 duarum Ver. quibus verbis manifeste impugnatia opposito aduersionum, qui
 nomine eiu intelligunt semper in dictione substantia. Et quando exitu intelligunt,
 nomine distinctionis intelligunt distinctionem rationis. Probatur Conclusio h^{is}
 communi: ei identificata cum sua exitu est simpliciter infinita, & actus
 purus: sed nulla ei creata est simpliciter infinita, & actus purus; q nulla ei
 creata identificat qualiter exitu. probatur maior: ei identificata cum exitu
 identificaret actum ultimum in nullo receptionis: sed actus ultimus in nullo nec
 ptu est simpliciter infinitus, & actus purus; q. probatur minor: actus a nullo

D.Tho.
mas.

Recipit a nemine limitaretur in linea entis: sed actus illimitatus in linea entis aucto infinitate infinitus; q. minor ut cetera. Et maior ut D. Thom. 1. con- tra gentes Cap. 23 ubi ait: omnis actus alteri in genere terminacionem acci- pit in eo in quo est, quia qd est in altero est in illo per modum recipientis; actus enim in nullo exiteri in nullo terminatur. Itaque probatur Prima: Ergo- quia ratio confirmatur: ultimus actus ex proprio conceptu non est limitatus; q. ab alio debet limitari. anti patet, quia actus sui talis est de linea perfectionis: conseq. sequitur. unde subditio: exult^{am} identificata cum ei non potest limitari, nisi in alio Recipiat, et alius Recipiat; sed exult^{am} identificata cum ei non Re- cipitur in alio, ut patet, quia in ei non potest Recipi: alinde q. nec ipa ei est in alio Recipitabili, ut patet in Angelo; Item q. qd limitatur ab alio, qd Recipit: at: sed exult^{am} non potest alius Recipere; q. probatur minor: exult^{am} est ultimus actus in linea entis: sed ultimus actus in linea entis non potest ulterio- rem actionem Recipere q.

Orgetur eni identificata cum exult^{am} non potest perfe- ctibili in linea entis; q. in illa linea esset actus purus, anti probatur: eni iden- tificari exult^{am} identificaret ultimam actualitatem in linea entis: sed eni iden- tificari ultimam actualitatem in linea entis non est perfectibili in illa linea; q. minor constat. quia eni identificari ultimam actualitatem in linea entis habet actu per identitatem omnem perfectionem illius lineae. probatur maior: exult^{am} est ultima actualitas in linea entis; q. probatur anti: exult^{am} est actu quo omni eni Redditur exult^{am} est ultimus actus in linea entis: ultimus quia per illum eni extrahitur ex omni sua Casuati: de linea entis, quia eni Redditur per ordinem ad exult^{am} tanquam ad ultimum actum ipi correspondentem q. Dicitur modo Dicitur aduersari huic opi- nioni: enim negant exult^{am} fore infinitam, et sic nec Recipiat, nec Recipit- atur: nam ad limitationem creaturę, infuit illam esse creaturam ad Deo depen- dentem in se, et conseruari = sed hęc solutio nullum arguit limitationem in- trinsecam entis creati; q. creat ab intrinseco est limitata. 2. creat in quo nullum est limitationem intrinsecam ab extrinseco limitari non potest; q. anti probatur ad hominem contra aduersarios: intellectu identificari intellectionem est infinitum in linea intelligibili, et illimitatum tan ab intrinseco, quam ab extrinseco; q. Orgetur: intellectus ille est infinitus in linea intellectuali quia iden- tificaret ultimum actum tali lineae: sed eni identificari exult^{am} identificaret ultimum actum in linea entis; q. in tali linea esset infinita. 3.

dependere ab alio fundatur in limitatione, et indig^{am} intrinseca creaturę; sed intrinseca limit^{am} fundatur in potentialitate Recipiendi^{am} et informi; q. 2. si uero uera esset aser- uari poterat non Recipere creat omnis intelligens, creat exigentem ab intem- pto unione hypostaticam: creat identificantem subit^{am}, nec subit ingratu- ralem creatam; sed horum Recipiendi^{am} probatur a Suarez hoc ipso argum^{to}; q.

Dicitur aly eni identificantem exult^{am} esse limitatam, quia licet identificet ultimum actum, est tamen pot^{am} Recipitua accidentium, a quibus limitatur: dato enim qd Angeli identificet ultimum actum exult^{am}, potest adhuc Recipere intellectum, et limitatam, et actus intellectus, et Voluntati = sed contra: licet illimitata in linea subit^{am} non potest limitari per ordinem ad accid^{am}: sed subit identificari exult^{am} esset illimitata in linea subit^{am}; q. minor probata manet et maior patet quia infinitum in linea subit^{am} non potest ab accidentibus limita- ri. Orgetur: subit^{am} Angeli identificata cum exult^{am} esset actus purus, et nullo modo potentialis: sed actus purus est omnino incapax accidentium; q. inea- par limitari per ordinem ad accid^{am}. Occurrunt aly dicenti eni identifica- tam Realiter cum exult^{am} ab illa distingui per rationem. proinde qd faceret compositionem metaphisicam cum actu et pot^{am} qd opponitur infinitati et actui puro = sed contra: metaphisice aduersario dicitur compositio metaphisice inter eni, et attributa diuina: sed Deus est infinitus, et actus purus; q.

nec in eorū identificata cum ei. Dicit Ordo: eorū identificatū
 am ei qua est ratio foris eorū in actu 2°. id quolibet est eorū foris
 eorū in actu 2°; iuxta autē ei identificare eorū; q̄ ei identificatū eorū
 eorū finita; duplata q̄ a nobis assignata et manifesta petitis principiis: sic
 ingeniose respicit laudatus Doctor, ultimum q̄ dicitur Recipimus hoc non
 form dubitū nisi reddendo idem per idem. sed audiat nos Datus Ordo, nam
 sic argumentor: iuxta ignon, et Tenitas subit^a creata non potest identificare
 intellectiōnem, quia eorū infinita: sed ei intellectiōnem identificatū eorū se
 ipsa absq̄ infinitudine; q̄ ei eorū potest secum identificari absq̄ infinitu-
 dine, quoniam ei Angeli potest absq̄ infinitudine identificare eorū.

Respondens q̄ dicit ut intellectio identificata cum intellectu esset in
 finita, quia est ultimus actus de linea intelligibili, quia se non est limitabili, ita
 eorū identificata cum ei esset infinita, quia est ultimus actus de linea entis a se
 limitabili. Et sicut intellectio identificata cum ipsa, non est infinita, quia li-
 mitata ab aq̄, q̄ est intelligenti ut quod, et Recipit intellectiōnem, quia est id quo
 intelligitur, ita eorū cum se identificata, et est id, quo ei consistit, limitata
 ab ei in qua Recipitur, quia eorū ut quod, quia se limitantur et Rec-
 ptione, et Recipibilitate, nos q̄ assignamus proprium limitationis principium
 aduersarij ideo nullum eorū fundam assignant, se igitur q̄ opponunt ut eos ut
 adiecta constat. Dicit 2° falso accimus eorū eorū ultimum actum; q̄ licet
 ei identificat eorū non est infinita. anti probatur: prius intelligitur eorū
 quam subit^a; q̄ non eorū, sed subit^a est actus ultimus. anti probatur: eorū est
 actus entis, et subit^a subit^a; sed prius intelligitur ratio universalior entis,
 quam ratio particularis subit^a; q̄ confirmatur: prius est eorū quam sub-
 itere; q̄ subit^a est ultimus actus. 2° intellectus eorū, est in pot^a ad intelli-
 ctionem; q̄ eorū non est ultimus actus. = nego anti. ad prob^o id tingo aq̄
 prius prioritate logica, et subit^a concedo; q̄ prioritate nat^a; et Radice aliorū
 predicatorum nego anti. unde patet ad prob^o Eorū enim, et eius actualita-
 tati patent quam subit^a, et subit^a, unde recte eorū infertur eorū subit^a
 et non e contra, et consequenter est illa prior prioritate eorū eorū, et
 non prioritate nat^a, ut de Respice pro nobis stat, quia actualitas entis ultima
 debet esse in omni linea, tanquam terminus omnia claudens, nam sicut eorū est
 gradus universalissimus in ei, ita actus eius debet esse universalissimus in ter-
 minando et consequenter ultimus. et ideo quodlibet predicatum identificari eorū
 et eorū entis, debet similiter identificare subit^a. Proter quam q̄ supposita
 analogia entis, huius actus debet omnia actuare et consequenter proppo-
 nere; quod sic probatur: et subit^a eorū per eorū identificatam, et non. Item
 omnia eorū debent per eorū non identificatam, et consequenter eorū eorū
 posterior subit^a, quia hęc est subiectum Recipitur illius, si 1°; q̄ subit^a non
 est posterior propria eorū: sed subit^a est actus lineę subit^a, et eorū actus en-
 tis; q̄ eorū hoc non sequitur posterioritas subit^a, unde patet ad confirm^o. Adl-
 timum dicimus intellectiōnem eorū eorū actualem non in linea eorū, sed
 in linea operandi

Præcipua Argum Solvuntur

Argutum 1°: ei creata per propriam entitatem et eorū causas: sed hoc est
 eorū; q̄ probatur maiori: ei creata per propriam entitatem est in ratione
 entis actualis: sed ei creata est eorū causa per id per q̄ constituitur in ratione
 entis actualis; q̄ minor videtur certa, quia eorū actuali exercetur, et p̄ hęc
 et eorū statum possibilitatis. probatur maiori: ei creata per propriam enti-
 tatem opponitur nihilo nisi: sed ei opposita nihilo nisi est eorū actualis; q̄ Con-
 firmatur: ei creata dicitur per seipsum esse nisi eorū nisi: sed ei quod p̄cipiam

dicitur esse sub ea sui per ipsam coarctat; q. probatur maior: cu
 creata per se ipsam dicitur esse infra causas: id non leve infra causas et non
 esse sub ea sui; g. Confirmatur 2°: concludere actualiter coarctate non
 contradictorium est coarctate: id cu creata actualiter coarctate concludit
 per se ipsam suum contradictorium, sine non cu creatam; g. Confirmatur
 3°: cu coarctat fortiter per id, per qd terminat actionem productivam: sed
 cu per se ipsam terminat actionem productivam; g. maior et certa, quia
 actio productiva tendit ad communicandam se coarctat. probatur minor: cu
 creata per se ipsam est ens phisicum creatum: sed ens phisicum creatum per se
 per se ipsum terminat actionem productivam; g. Pro solutione suppono qd
 dum productiva aliquid est in Reali, productiva etiam coarctat in eodem instan-
 ti, unde suppono in quacumq; en phisica duplicem actualitatem: actualitatem
 scilicet ens phisicis. Actualitatem coarctat: actualitas ens phisicis est actua-
 litas entitativa ipsius, per quam opponitur directe non entitati. actualitas
 coarctat est actualitas coarctationem sem ultimo, et adquate productam, et directe
 opposita non coarctanti. Tandem suppono qd quilibet se dupliciter potest inte-
 ligi producta, scilicet Realiter inelative, et ultimo complete, et terminative
 ad se sufficit actualitas entitativa ens phisicis, ad se Requiritur actualitas
 coarctat, ut Ratio formalis ultimo terminari productionem, et sem productam
 In forma ad Argum nego may. ad probg distingo may: est in ratione vni
 actuali actualitate ens coarctanti nego may: actualitate entitativa ens phisicis
 concedo may, et sic aut minori, nego conseq. ad probg distingo may: opponitur
 nihilo sui concedo: nihilo coarctat sub distingo: concedo may, et nego conseq. ad comple-
 te nego may, et sub eadem distinctione concedo may, et nego conseq. ad comple-
 distingo may: concedo: et incomplete concedo: fortiter, et complete nego may. unde
 patet ad may, et ad probg. cu ergo solum dicitur esse per se ipsam infra causas si-
 aliter, et incomplete, quia per se ipsam in illo signo est in via ad habendam in alio
 coarctat, quod est ultima causa terminativa ens. Pro solutione ad confirmatur ad
 variate qd contradictorium directum ens phisicis est non ens phisica, quod con-
 ditur per positionem ens incomplete coarctanti in signo ens, coarctat vero est con-
 tradictorium indirectum, quatenus cum igitur coarctatur cu producta. hoc nego-
 nro, distingo may: concludere contradictorium tan directum quam indirectum
 sine non est coarctat, et ens concedo: directum negare, sine non est ens nego
 may: et illam sub distingo distinctione data. concedo in hoc sensu may, et nego
 conseq. ad ultimam distingo may: per qd terminat complete actionem produ-
 ctivam concedo: incomplete nego. cu qd per se est ens phisicum eventuale, et phis-
 ce, et ens eventuale per se est, unde in signo ens phisicis est in via ad coarctat
 et solum incomplete contra statum possibilitatis. Et hinc cogitatu advertite da-
 xi signa instanti, et instanti temporis: instanti temporis est momentanea tem-
 poris duratio. signa sunt quasi pte instanti non in se, sed per se nam intel-
 ligi, quatenus intellectus coarctat ordinat, et successiva, quod eodem instanti
 fuerit. cu quo fit qd intellectus nequit intelligere positum id, qd toto Reali in-
 stanti non subsistat, at potest aliquid in instanti Reali fieri, qd non intelligitur
 pro aliquo signo, sed imo potius ab eo negatur in tali signo procedente. et hoc
 docti, pro qua plura exempla decursu temporis habebit, dicimus nunc en, et
 coarctat esse in eodem instanti, ceterum non intelligi in signo ens coarctat, nec inte-
 lligitur cu ultimo contra omnes suas causas, nec ultimo contra statum possibilitatis
 nec sub ea ens coarctanti. quia signum illud negatur, et habet circa coarctat, quod
 ultimo terminat eventum

Dicitur: non intellectus existit, intelligitur in primo signo productionis, et ut aliquod
 actu; et ut deivari, est sub car ni; et in illo signo nihil eius intelligitur intra
 causam; et tota eius intelligitur extra causam. Probo hanc conseq: tota eius intel-
 ligitur extra causam quando nihil eius intelligitur intra causam; sed in primo
 signo nihil eius intelligitur intra causam; et = distingo anti: et aliquid actu intita-
 tura phuce concedo anti: ut aliquid actu existit totaliter nego anti. concedo un-
 ta dicta conseq. concedo intellectam de causi productionis, et nego nihil eius
 intelligi intra causam terminatiua. unde patet ad 3 conseq. et ad probos illius.

Ca phuce in primo signo productionis, sive in quantum est entitas phuce actu
 incomplete non intelligitur intra causam productivam, nec intra causam intrinsecam
 essentialiter constitutivam, aduc tamen non intelligitur in illo signo extra causam
 terminatiua, nempe existit, et subsistit, et ut subsistit, et enim non solum est
 producibile quo ad esse eius phuce, sed etiam quo ad esse existens terminanti, quom-
 planti esse phuce eius. Ideo qd in primo signo intelligitur intra causam eius existit ter-
 minatiua eius. Duplicabitur: nihil est eius ablata existit. = distingo anti: ablata existit po-
 sitiva concedo: ablata existit nego anti, et distingo conseq: si est aliquid com-
 pletum et terminatum concedo conseq. si est aliquid eius phuce interterminati nego
 conseq. si enim est in primo signo concluderet positiva existit, nihil esset in toto in tan-
 ti, sicut autem si solum phuce in habet extra existit: sic a se habent, nam
 est in primo signo intelligitur positiva et causa materialis existit, ideo qd illam non ex-
 cludit positiva, sed ad minimum phuce. Arguitur: existit distinguatur
 aliter ab eis, quia recipitur in illa: sed hoc est falsum; qd probatur minor existit
 non recipitur in eis possibili, alia hanc esset causa reali: sed nec recipitur in eis con-
 tenti, alia eis ut recipitur existit, et pro priori ad illam esset existens; qd Confa-
 matus: omni causa est existens, et in actu pro priori ad suum effectum; qd in non
 potest esse causa materialis recipitur existit, quia esset existens pro priori ad
 existit = nego ming. ad probos distingo ming: non recipitur in eis contenti (Causi-
 cativa concedo: in eis contenti specificatur, et in toto intanti nego ming. et in
 seq. existit igitur non recipitur in eis ut existenti, alia recipitur in seipso
 recipitur tamen in eis contenti specificatur, sive in eis quae recipitur existit per se
 recipitur. sic calor recipitur in subiecto, non ut calido, sed ut calido specificatur
 id est in subiecto ad recipitur calidum a calore recepto. ad confutandam rationem dicimus
 causam materialem non presupponi in actu existit, pro priori ad effectum, quia
 in primo causalitatis sufficit quod intelligatur ratio formae constitutiva causae, con-
 ditiones autem necessarias ad causandum, praecipue tamen illae, quae habent eos qui
 actu, sufficit si pro toto intanti positiva: huius modi est existit. unde solum
 recipitur qd causa materialis ut existens in intanti reali, in quo recipit.

Dicitur: causalitas existit in primo causalitatis: sed causalitas existens nequit
 provenire a causa non existenti; et causa materiali existit in primo in quod cau-
 sat. = si dico causalitatem causae materiali, existit specificatur, et non duplica-
 tiva, inique: causalitas causae efficientis, existit fortiter duplicatur in primo causa-
 litatis; et causalitas causae materialis in proprio signo. Arguitur: est receptum existit
 et maximum proprietatum etiam est causa efficiens: sed hanc est existens pro priori ad
 effectum; et si existit distinguitur ab eis, eis existit pro priori ad existit, qd est implica-
 torum. Solutio, inveniata vera est, ut patet in mat a 1, quae est causa receptiva
 existit totali, quae presupponitur existit pro priori ad illam. ad hanc concedo,
 et perinde anti, nego conseq. quia causa efficiens causat dando se existit, unde de-
 bet existens presupponi, causa vero materialis non dando, sed recipiendo existit, causat.
 unde nulla est paritas. ad hanc dicimus qd eis non est vera causa a se efficiens, causans
 per propriam causalitatem existit, et pro paritate, sed tan existit, quam proprietates
 dimanantive proveniunt ab eis, unde non praesupponitur in eis existit praesupposita.

DTI

Argumentum 3°: dicitur Nali actualis exigit extrema Nalia actualia: sine actu-
 altere exigit: sed in ut dicitur ab exigit non dicitur extremum Nalia exigit; q^o non ex-
 tremum ditionis Nali actuali = Respondo qd in ut dicitur ab exigit exigit ut quod
 dicitur exigit, et specificatio per exigit ditionem, quod est ratio formae ut quod, et
 formae exigit, qd sufficit ad actualiam ditionem, quod non exigit actualiter
 extrema actualiter exigit, sed ad unum unum exigitum actualiter actualita-
 te exigit, et aliud qd ut tamen huius actualitati, et solum exigit extrema
 ut quod specificatio exigit. Argue 2°: separatio Nali est signum ditionis
 Nali: sed in quibus non potest separari Naliter ab exigit; q^o nec dicitur
 in febolum argum ad quod dicitur est Nalem separationem probare Nalis
 ditionem. In hac uero non sequi Nalem separationem. hoc patet in figura
 quod est inseparabili a quantitate extra localiter. in verbo mentis, quod est
 inseparabile ab intellectu, et in plura alijs exemplis de Nali Naliter ditionis
 et inseparabilibus. Ratio huius a generali est qd separatio petit ditionem, et ear
 consationis essentiali, ditione uero consationem essentiali, quod separatio
 ditionis. quia ponit ditionem inseparabilia ob essentiali consationem. Inquire 1° an
 ditionis est ab exigit ut in a modo, et in a modo: dicitur est ditionem in
 a modo. quia exigit est completum, et modo ultimo terminari in linea entis.
 et licet d Thomas avertat eum est, et in exigit dicitur Naliter ut in, hoc non pro-
 uideat assertioni, quia modo intellectus appellatur in non proprie, sed improprie
 et in quantum est Nale completum in. Naliter hic inquirendum an ditionis est
 partibile. sed ex dicitur facile resolutio negatiua, quia fundam opposita uideri
 tia, hoc probant precipue ex ditione Nali est ab exigit. et hoc qd mat
 habet propriam exigit: sed hgc a nobis sunt impugnata; q^o Inquire precipue an
 nobis Naliter ditionem ab exigit. probabiliorem uides negatiua sent.
 cum Em^o Card. de Aguirre, illum qd probat ex d Thomas 2° contra genus Cap.

DT h =

2° dicitur in substantijs intellectualibus, quod non sunt ex mat^o forma compositi
 sed in ei forma est subit^o subit^o est unica tantum compositio actu, et propter quod
 scilicet est ex subit^o, et in: in substantijs uero compositis ex mat^o forma datur
 duplex compositio, scilicet ex mat^o forma, et ex subit^o, et in: in quibus subit^o
 clarissime traditur nra Conclusio, negotia Nali ditionis est ab exigit. Quod
 sic in forma ostenditur: si subit^o ditionem Naliter ab exigit daretur in
 Nali immateriali^o duplex compositio, et in Nali materialibus triplex: sed hoc ma-
 nifeste contradicit d Thomae; q^o subit^o non ditionem Naliter ab exigit, supposita
 Nali ditione huius ab exigit. maior probatur: in substantijs immaterialibus da-
 retur compositio ex ei, et subit^o, et ex supposito, et exigit: et in Nali materialibus
 propter assignata daretur etiam 3° compositio ex mat^o forma, quia compositio
 est ditionem unio; q^o Probatur Ratio: subit^o est exigit per se: sed exigit
 subit^o per se ipsam est exigit; q^o et subit^o probatur mixta: exigit subit^o
 non est exigit in alio, nec exigit p^o g^o d^o d^o a p^o d^o, et in alio: ergo. anti^o quod ad
 p^o p^o d^o patet, quia exigit subit^o non est exigit d^o d^o d^o. quod ad 2° probatur: quia
 exigit subit^o est essentialiter in linea subit^o. Confirmatio: ultimum complementum
 personae est subit^o: sed ultimum complementum personae nondi tinguntur Naliter ab
 exigit; alia subit^o est completum p^o exigit; q^o Sed dicitur: si exigit nondi
 tinguntur Naliter a subit^o esset de ei suppositi: hoc est falsum; alia negotia
 creatum essentialiter exigit; q^o Confirmatio: exigit, et subit^o sunt actus di-
 versus lineae. hgc enim est actus de linea subit^o, et illa de linea entis: sed actus di-
 versus lineae sunt Naliter ditionis q^o ad 3° dicimus negotium esse essentialiter
 exigit modo quo est essentialiter subit^o iuxta aduersarios, signate scilicet,
 et non exerceat ut in disputatione de subit^o dicitur.

Ad contrarium dicitur magis: sunt actus duarum lineis diversitate loqua
 & non mutua exclusionis concedo; diversitate prima, & mutua exclusionis
 nego magis. Et ne dicitur minor, nego contrarium. Linea namque nobis necesse per
 identitatem includit lineam entis: at que ad hoc actus nobis existit actu tantum.
 Obvia etiam ponunt aliqua Angelici. Ita utriusque testimonia, in quibus docet
 esse facere compositionem cum imposito, scilicet quod ad negotium: sed Thomas
 congrue explicari potest de regularitate, quatenus de negotio predicatur
 eodem, & tunc est illius completum in modo consequendi, qui fluxa de hoc
 dubio erigit addat Cuius. Dnum de Aguirre, qui more solito, eruditus,
 de illo agit. nobis autem dicta pro nomine referant, sufficiant que pro
 Clave primi Dilectorum

~~Deinde dicitur quod si duo sunt actus
 de eodem genere, non sunt diversitate
 prima, sed diversitate secunda, quod
 per se est verum, sed non est
 ad hoc actus nobis existit actu tantum.
 Obvia etiam ponunt aliqua Angelici.
 Ita utriusque testimonia, in quibus
 docet esse facere compositionem cum
 imposito, scilicet quod ad negotium:
 sed Thomas congrue explicari potest
 de regularitate, quatenus de negotio
 predicatur eodem, & tunc est illius
 completum in modo consequendi, qui
 fluxa de hoc dubio erigit addat
 Cuius. Dnum de Aguirre, qui more
 solito, eruditus, de illo agit. nobis
 autem dicta pro nomine referant,
 sufficiant que pro Clave primi
 Dilectorum~~

Liber Secundus Phisicorum

Disput. 1^a de Nat^a Violento, & Arte

Hactenus de rerum intrinsecu principijs, nunc de omnibus causis et
Hazardum, naturaliter enim notum est omne generabile, & corruptibile
generari & corrumpi non a se ipsis, sed ab aliqua causa. nihil enim potest
dare sibi ipsi ut sit: unde necesse est quod ens mobile habeat causas sui do-
minativas, a quibus sicut dependet in fieri, & esse, ita pariter dependet in su
cognitione; hinc fit ut Philosophus agat de omnibus causis, quia ens mobile,
de quo agit Philosophus perfectius videtur per causas, a quibus dependet. in hac
duplicatione tractabimus de nat^a, de violento nat^a, de arte nat^a
Summa discussa, & imitativa.

Quaestio 1^a. Quid sit Nat^a.

& quibus ratio natura conveniat. Resolui-
tur 1^a pars dubij

Natura multo facie accipitur. 1° namque nempe pro omnium rerum
N^a creatione, et essentia, in quo sensu dicimus aliquid esse, non esse in rerum
nat^a. 2° pro Deo Authore nat^a, qui dicitur nat^a creator. 3° pro ea causa
libet rei, quae a Metaphysico dicitur esse per ordinem ad essentiam. a philosopho, qui
dicitur per ordinem ad definitionem, & a Jurisconsulto nat^a per ordinem ad operationem.
4° pro subiecto ut dicitur ab essentia, & subiecto ut humanitas. 5° pro casu natu-
rali^o operantibus secundum propriam essentiam, in quo sensu ignis naturaliter
urit. 6° pro esse opposito supernaturali, in quo sensu dona gratis excedunt
lexi nat^a, & pro temperantia qualitatum, sic dicimus Letum habere nat^a,
tristitiam, & hilaritatem. 7° pro naturitate, & generatione Pueritium, & sic dicitur
mihi aliquam esse naturaliter coelum, & claudum. Denique accipitur nat^a pro
principio intrinseco operationu enti naturalis, in quo sensu sic est Philosopho
communiter definitur: est principium, & causa motu, & quietis, & per se, & non
secundum accidens. dicitur principium ut conveniat cum privatione, pariter causa
a privatione dicitur, quae causa non est, quia rerum non habet influxum. nat^a
causam est simul principium, & causa motu, & quietis. ubi si est non debet nomi co-
puletiva, sed disjunctiva, & per distributionem accomodam, ita ut aliqua nat^a
sit principium, & causa motu tantum. ut 1° mobile. alia solum quietis, ut Empe-
rum. alig vero quandoque motu, quandoque quietis, ut Viventia. si autem in quo sit
denotat principium intrinsecum subiecto, & hac ratione excluditur volentium, quod
est a principio extrinseco. Si 1° & per se significat nat^a esse 1° & radicale prin-
cipium motu & quietis. unde excluduntur a ratione nat^a principia omnia ac-
cidentaliter, & instrumentaliter operationum: excluduntur etiam artificialia, tunc
quia cum non est 1°, & radicale principium operis, tunc etiam quia operatione causat
quo ad modum artificialium tantum. excluduntur etiam a ratione nat^a proprie lo-
q^o compositum & subiectum, quia non sunt 1^a principia sed ea alij principia.
Et hac explanatione constat Veritudo definitionis tradidit enim per genus proprie-
um, & propriam dicitur; 2° Veritas est.

Sed Dicitur: omnia causa est principium; & si principium superfluit. 2° si
 eius in quo est excludit causationem; & si causa superfluit ad eius conclusionem.
 3° cui comaruit si primo comaruit parte, & non per accidens; & per se, & per
 accidens super abridant = dico cum Com^{mo} D^{no} de Aquino qd in illis uni-
 versaliunt, qualis est nat^a, non quia est adeo stricta definitio, ut in illis
 comprehensio sub certo genere; in illis q^o veritas quia et non alligata minu-
 tutum loq^o modis. Propter quam qd eademis potest concludi in definitione,
 et multitudine capiti, ut planta concluditur in definitione hominis per animam
 et rationale. si 1° per se pro eodem unigenantia. si 2° non secundum acci-
 dens ponitur maiori applicationi causa. et ad concludendam ex parte actus.
 unde patet ad omnes objectiones. Dicitur 2° definitio nat^a tradidit per op-
 portunitatem; & non est facta. 2° nat^a est ad usum determinata ut ignis ad ca-
 lesfaciendum, & non ad infrigidandum, & nat^a non est definita per eum
 principium motus, & quietis = ad 1° conitatur nat^a non esse principium motus,
 & quietis unius, & conunctive, simultate scilicet actus, sed diunctive &
 diuine. ad 2° dico qd nat^a non libera, sed determinate operatur, opera-
 tur tamen plures, & ad effectum ut sol: propter quam qd est motus, & quiete
 non fit multiplex, sed unius terminus. motus enim est via ad quietem

Dicitur 3° ignis ut calefactus est nat^a, nam calefactio, non est motus
 liber, nec uolentis, sed naturalis: sed calefactio non equat calefactionem
 in se; & ignis non est principium motus eius, in quo est. Similiter etiam prin-
 cipium generari a quo est naturaliter generatio non generat se ipsum, sed
 aliud dicitur, q^o = dicitur calefactionem ad ignem in ignis causatam non de-
 nominare ignem naturaliter calefacientem, sed talem denominari a cale-
 factiois actus, ut ab ipso egrediente. si autem quibus utrum calefactio
 parua pro ut est in ignis sit naturalis & uolentis dico calefactionem illam
 respectu ligni esse propter naturalem & parua naturalem, quia non causatur
 a principio utrinus, nec uolentem, sed contra naturalem inclinationem
 boni, unde patet ad 2°.

Resolutio 2^a per dubium

Communiter Deus, & Angeli concluduntur a ratione nat^a, & merito, quia
 omne operatio Dei, & Angelorum sunt omnino independentes a
 sensibiliu, & corporeu: sed nat^a in phisica consideratione definitur
 per ordinem ad operationem, quae sit motus sensibilis, & phisicus; q^o similitudinis
 positum excluditur a ratione nat^a, quia non est nat^a, sed eos naturu, nec item
 est principium influere in motum, sed principium quod primum opera-
 tionem. In negotio dubium per pte^o Resoluamus.

Conclusio stabilitur, & ab objectionibus vindicatur

Philos^o

Nat^a 1^a, & forma substantiali proprie habent rationem nat^a. Quae pte^o a
 continet conclusio, & utraq^o probatur ex philosopho in p^o: sunt q^o nat^a motus
 1^a, & forma substantiali. 1^a probatur ratione: nat^a est 1^a radicale principium
 paruum motu in se 1^a; q^o autem probatur: nat^a 1^a per se ipsam est principium
 paruum transmutationi naturali, ab ipsa q^o intrinsece tranmutatur; q^o 2^a
 1^a probatur: forma est principium actuum motu in se; q^o autem patet ab in-
 ductione: nam forma 1^a est principium motu deorsum: forma ignis motu na-
 tum: Vegetativa est principium motu nutritiu, scilicet motu progressiu
 & uniuersum. q^o 2^a probatur: forma est principium motu cum illa proportio, q^o
 omni forma substantiali est principium actuum motus, qui est in composito

In hac ratione probatur animam rationalem ut intellectivam, Quodlibet
 habere rationem naturalem, amplius quod probatur: anima rationalis ut rationalis est
 et forma constitutiva entis naturalis, nempe hominis: sed forma constitutiva
 entis naturalis est vere naturae; quod anima rationalis ut rationalis est vere naturae: sed
 anima rationalis ut rationalis est intellectiva, Quodlibet; quod vere naturae est ut
 intellectiva, Quodlibet. Et hoc probatur animam rationalem separata a corpore
 esse naturae. quia anima separata a corpore retinet id quod ipsi essentialiter
 convenit: scilicet essentialiter est forma compositi naturalis ut constat ex ultimo
 concilio Lateranensi Sessione 8^a §. Sed dicitur contra 1^a partem: si materia esset
 naturae, quia est principium passivum motui, omni mixtatio eius rei naturalis;
 ut a ignis calefactus et ignis infusio: hoc est falsum; quod probatur maior: materia
 esse ignis est in potentia ad omni motui; quod = Respondet nullum motum esse volentem
 materiae secundum se, quia materia est se indifferens et ad omni formam, ad omni
 quod illarum motui. certum plures motui sunt volenti materiae, ut existenti sub
 hac determinata forma, unde materia ut existenti sub corpore gravi volentem
 et motui suum, quia aliud ipsi conaturali est pro ut est pars compositi le-
 vii. Dicitur 2^a: artificialia distinguuntur a naturalibus tantum ratione formae; quod et
 naturalia solum ratione formae distinguuntur ab artificialibus: sed in artificialibus
 sola forma est actus; quod in naturalibus sola forma est naturae: neque autem: quia natu-
 ralia distinguuntur ab artificialibus per formam, et materiae, quia materia in naturalibus
 est pura potest passiva nullam facere compositionem propriam. materia vero in artifi-
 cialibus est actus per formam naturalem, ac proinde dicitur materia 2^a. Dicitur con-
 tra 2^a partem: naturae essentialiter est principium motui cui inquit est: sed sola materia
 est principium motui cui inquit est; quod probatur minor: sola materia est princi-
 pium passivum: sed solum principium passivum est principium motui cui inquit est;
 quod = Respondet formam esse principium motui cui inquit est, quia est 1^a ad de-
 ciale principium actuum motui compositi, in quo est forma tanquam forma.

Dicitur 2^a: si forma esset principium actuum moveret se ipsam: sed hoc est fal-
 sum, quia opinio, quod movetur ab alio movetur quod = Confirmatur: motui progres-
 sivi est volentem animalis; quod eo illo non videtur formam sentitiam esse nat-
 urae autem probatur: motui ille constat ex descensu, et ascensu corporis gravi: sed au-
 tem est volentem corporis gravi; quod = ad 1^{am} dico: Invenitur proprie movere se
 ipsa quia constant plures partibus, quarum una movet aliam, sed de hoc alibi.
 ad confirmandum dicimus motum progressivum, et ascensum secundum conaturalitatem
 corporis gravi sentitiam, quia gravitas subordinatur gradui perfectioni, nempe
 formae sentitiam. Dicitur 3^a: naturae debet esse ad unum determinata: sed anima
 rationalis non est ad unum determinata, quia ut rationalis est indifferens ad plures; quod
 anima rationalis ut rationalis non est naturae. Confirmatur: anima rationalis ut rationalis est
 principium intellectus et voluntatis: sed motui rei non sunt physici, sed intentiona-
 les; quod dicitur quod naturae ad proprium movetur pro ut ut opposita volentem, et non pro ut
 opposita libero, unde naturae perfecta cogit quod sit 1^a principium motui cui inquit est, in quo
 est, sua motui ille ut liber, sua necessarius, ad confirmandum dicitur minus: non sunt
 physici secundum se concedo minus: pro ut sequuntur in composito nego minus, et tunc
 Dicitur, quod anima rationalis separata non est naturae. probatur coniectura, anima ra-
 tionalis separata non operatur motui in composito recepto, sua motui dependen-
 tu a sensibus, et ad hancam spectante; quod dicitur coniectura: non est naturae, per or-
 dinem ad actum secundum se sumpto concedo coniectura. per ordinem ad actum in quo
 inclinat nego coniectura. anima quod licet sit separata a corpore spectat ad plures

considerationē secundū qd est forma corporis spiritus, et inclinatur in motū in corpore exercitio, quia licet anima separata non sit actus in toto et tamen aptitudine, quia edigit eam in illo, atq; adeo inclinatur in motū cuius inquit et secundum corp.

Secunda Conclusio

Philos:

Compositum substantiale non est proprie nat^a. ita Philosophi hic tenent lo dicere: sunt q^o nat^a mat^a et forma substantialis, id autem, qd est ei compositum non est nat^a, sed a nat^a. Ratio probatur: totum substantiale non est principium motus, et per se, q^o non est proprie nat^a. anti patet quia totum superat mat^{am} et formā et quibus compositum, et solum ratione mat^{is}, et formę inclinatur in motum. Si autem dicat Verbum Divinum a tempore nat^{am} humanitatem, dicimus Verbum Divinum autem humanitatem assumptam nat^{am} humanitatem pro dignitate homini, mirum vero proprie, et ut servit pro: unde si mirum recte loquatur humanitas dici potest nat^a non pro ut hoc nomen pro principio mot^u cui inquit et, sed pro principio quo est compositum ex mat^a et forma.

Terza Conclusio

Celum Empyreum, et omnes sphaerae celestes habent rationem naturę. ante prob^o scire oportet q^o mobile et aliquas sphaerae celestes non esse principium actuum motu circulari, sed moveri ab intellig^o motu, ut sic influant in corpora sublunaria, unde coeli inclinatur in huiusmodi motum, non propter bonum proprium aequandum, sed propter bonum aliorum. hoc supposito, et per probatur ratio: nat^a est principium mot^u et quietis, et utriusq; simul: sed coelum Empyreum est principium quietis simpliciter, in respectu enim naturaliter quietis, q^o empyreum est nat^a respectu quietis.

2^a pars conclusionis probatur: q^o mobile (et idem dicitur de alijs sphaeris) est principium parvum motu circulari, naturali q^o proportione inclinatur in illum ratione hujus mat^{is}, et formę; q^o mobile habet rationem naturę. anti probatur: coeli creati sunt a Deo ut medio suo motu influant in omnia corpora sublunaria: id quod libet se habet naturalem inclinationem ad finem ipsi ordinationem ab auctore nat^{is}; q^o Confirmatur: motus et motu est naturalis regula omniū motu sublunarij; q^o motus ille est naturalis. anti supponitur, et contra patet quia regula motu naturali debet esse naturalis. Dicitur et Avicenna: mot^u coeli est propter naturalem q^o coelum non est nat^a respectu motu. anti probatur: omnis mot^u naturalis est in ordine ad adquirendum locum, in quo non est se: ideo namq; gravia, et levia naturaliter moventur, quia tendunt in locum, a quo fuerunt extracta: sed mot^u coeli non ordinatur ad adquirendum locum, quia coelum semper est in eodem loco; ergo. Respondet motum naturalem rectum, qualis est mot^u gravium, et levium tendere ad adquirendum locum, et ideo gravia, et levia moventur ad locum, coelum vero moventur non recte, sed circumacta, corp^o vero qd circulariter moventur, moventur in loco, sed non ad locum, quia in motu circulari totum mobile non deserit locum, quamvis ipsi partib^{us} ipsius movuli diversi correspondat locum.

Duplicabitur forma et movuli nec est principium actuum, ut supponitur, nec principium parvum motu; q^o non est nat^a. probatur anti: sola mat^a est principium parvum motu; q^o nego anti ad prob^o dirigo anti: sola mat^a est principium parvum motu ut pot^{est} receptiva concedo: ut actus su^o nego anti, et contra. nam forma coeli est principium parvum motu, quia movetur recte in naturalem inclinationem quam habet ad finem ordinationem ab auctore nat^{is}. ipsa vero mat^a est etiam

Aug:

principium paruum: hoc autem est per modum 1° pot^o: forma vero per mo-
 dum actus, qui est in pot^o ad motu: unde principium paruum qd mot^o celi est
 totum celi, et principium paruum quo 2°; per vero sunt principium quo 2° ta-
 dicale ipsius motu. Obijci 2°: si mot^o esset naturalis 1° movendi, esset ille volen-
 ta creatio a motu: hoc est falsum; q. probatur minor: Angelu potest cessare
 ab illo motu; q. Confirmatur: motu celi cessat post diem iudicii, sequeturq^o
 perpetua celi quies; q. mot^o celi non est naturalis. probatur contr^o: motu 2° quies
 non potest esse naturalis 1° movendi: sed quies 2° terra. est naturalis, quia nihil
 volentium est perpetuum; q. = concessa maiori, nego minori: ad prob^o dico qd Ange-
 2° locu secundu naturalu inclinationu inditam celi ab Authore nat^o non po-
 test cessare ab exercitio movendi, unde si cessaret, inferret celi volentiam
 ad contrariu dixerim qd ad fine, cessat inclind ad finem, et ideo post die iudicii
 cessabit inclind ad motu, et dabitur inclind ad quietem, quia tunc necessitas
 est mot^o; et illius influus: inclind vero ad motu et quietem in diversis tem-
 porib^o minime sequat.

Augustus 2^a de Volentia, et illius Causa

Quia opposita iuxta se posita melius cognoscuntur, ideo explicata quidi-
 tate nat^o, de Volentia pariter agitur, qd sic definitur: qd est a principio ex-
 trinseco pariter non consentiente 1° m. id est pariter 1° m. et posita 1° m. et posita 1° m.
 sic accendit et lapidi violentu, et aqua calefacto, quia lapsu posita 1° m. et posita 1° m.
 motu verum, ut aqua calefactioni. sed, adverte qd in qualibet creatura
 datur una inclind 1° m. et principalis, et alia minus principalis: illa est ad obedi-
 dum factori suo, et ad bonum in communi, ista vero ad bonu in particu-
 lari. sic manus inclinat magis principaliter in bonu capitis, et minus prin-
 cipaliter in bonum proprium. ad hoc alit^o qd mot^o ut violentu simpliciter, non
 sufficit qd ut contra inclinatione manu precipuam, dicitur modo ut violentu prin-
 cipaliter.

Aug-

Ad qua doct^a sequitur omnem motum imperium creatu a Deo
 non esse illi volentium, sed maxime naturalum, unde non fuit violenta 1° m.
 creatio curru ad vocem Iovis, nec retrograu ad imperium Iouis, nec Iov-
 dani qd concessu ut retrograu. ita dicitur Augustinu libro 2° contra fausty
 Aug- Cap. 3° dicens: illud est cuilibet rei naturalis, qd fecerit ille, a quo est omni-
 mbitu, numeru, et ordo nat^o; Deu enim creator omnium naturarum nihil
 contra nat^o facit = et ratio est quia precipua nat^o creatu inclinatio est ad obe-
 diendum creatori: sed non est volentium creatu, qd Deu nulla facit secundu
 precipua inclinationem illius; q. Sed dicit: Deu concessu eum causu 2° volen-
 tar operantib^o volentiam infert; q. se solo potest volentiam inferre. Confirma-
 tur: Deu potest infundere volentiam in motu; q. probatur anti: motu ignis
 torquentis Argone et illi volentiu, inferturim testat^o, et pena demonu;
 q. = ad 1° concessu anti, nego concessu. quia omnia sponte obediunt Deo operanti
 secundum modum proprium, dicitur enim agit cum causu 2° se se illi accom-
 modat, quia in unoquoq^o operatur iuxta propria conditione, et casu. ad 2°
 dico qd Deu cruciari Argone, infert illi vol^o secundum quid sciam, quia
 operatur contra inclinatione particularem illius, non tamen contra precipua
 inclinationem, qua creatu, et semper tenentur obedire creatori, et Dno. sequitur
 ad dictu motum quo aqua, lapides, et alia gravia sursum feruntur ad Ci-
 tandum Vacuum non esse volentium, non enim est contra, sed iuxta precipua
 inclinatione, quia omni rei agit bonum univ^o, necit paxi bonum totu. se-
 quitur etiam contra aliquos possibile esse motu contra naturalem mediu inter
 volentiu, et naturalis, quia possibile est mot^o provenire ab extrinseco, qui

non sit contra naturalem inclinationem subiecti, nec iuxta eam illius: sed
 talis motus conuenit cum uolento in eo quod sit ab exterioribus, et cum naturali in
 eo quod non sit uolente passio; quod possibile est talis motus propter naturalem maiorem
 patet in luce respectu aeris, praesentem enim ab exterioribus, et non est uolente
 motus nec contra eam aeris, quia aer indifferens est ad lucem, et eius car

Questio 3^a Quid sit Art, et quae sit Virtus Intellectus

Artu definitur Recta Ratio factibilium, sua habitu tendens in actionem, artifi-
 cem dirigens in opus exteriorum. unde artificialia dicuntur quae in materia
 extra cum Recta Ratio sunt. quae definitio, et explanatio intelligi debet
 de arte mechanica in opus exteriorum et inclinat. et sic facile deducitur di-
 cimen artificialis, uolenti, et naturali: naturale est, cuius principium est,
 intra. artificiale uero cuius principium est extra, scilicet in mente artifi-
 uolentium autem, cuius principium non solum est extra, sed etiam oppositum
 inclinationi. unde uolentium natura opposita, artificiale autem natura imitativa,
 tunc quia ars uelut natura operatur ab ordine, tunc quia operatur in prae-
 positum subiecto uelut natura, tunc denique in parte terminari, quia finem intendit

Sed quamuis ars imitetur naturam, maxime tamen ducuntur
 inter se, et natura. quia natura intendit maius bonum, sive bonum uniuersi,
 ars uero nostram delectationem, et commoditatem. et quia natura operatur per-
 fectiori modo, et minus subiecta erroribus. tunc denique quia natura est sapientior,
 uniuersalior et efficacior, unde opera naturae sunt perfectiora, et efficaciora: ipsi-
 dem produciunt ubi similia, et sunt ab intrinseco principia suorum motuum:
 at uero forma artificialis non produciunt formas similes enim enim non equi-
 sat enim, nec uelut principia ab intrinseco suorum motuum, quamuis ab ar-
 te possint proportionari ad motum, uelut enim proportionatur per figuram ar-
 tificialem ad uulnerandum. Ex dicto sequitur artem non posse efficere ope-
 ra naturae, sed pro intelligendo requiritur ad artem quod ars non dupliciter potest: actiue
 scilicet, sua pro habitu, et actu exiistente in artifice, quae tali. et passiuae, sive pro arti-
 factu causato. de arte in hoc sensu regula est inuoluntaria. non actum in sensu. proba-
 tur tamen ex dicto: ars non proportionat nec potest proportionare forma naturali:
 sed quod non proportionat forma naturali non potest illa efficere principia cau-
 sare, quod ars non potest causare efficaciter principia opera naturae. sed nec intrin-
 sicaliter et probatur: ars non est intrinseca natura; omnia enim intrinseca illius
 sunt ipsi conseruata, et conseruata, quod arti non conuenit: sed solum intrinseca na-
 turalia potest esse causa intrinseca operi naturali; quod dicitur. Corpus sphaerum
 et sublimi descendere uelotius tendit in centrum, quam corpus planum maiori
 ponderis: sed haec materia uelocitas fit ab arte; quod dicitur. mediana potest causare uolentiam
 sed sanitas est opus naturae; quod dicitur. ad hunc respondet maiorem illam uolentiam causari
 quo ad uelocitatem ab ipsa grauitate sphaerum, et ab arte dispositum, quatenus corpus grauius
 ratione uolentiam ab arte factum non impeditur a corporibus aeris uelut corpus
 planum. ad conferendum dicimus medicinam uolentiam sanitatem directiuam, et
 dispositiuam aplicando uelut actiua paruum: idemque dicitur de arte quimica quae
 si aliquid producat uerum aurum, hoc non fuit ab arte productum sed a uolentibus
 actiuis et passiuis in quibus proportionatur: quamuis idem ut quimico nunquam
 producat uerum aurum, et ne prohibitionem et amorem tractare non auro qu-
 mico; Loteris quod ars directiue et dispositiue aliqua naturae opera facere aplicat uelut
 uolentiam actiua paruum uolentibus? sic dicitur, pullus in Aegypto edui ut calor
 fanari temperati sic plures sancti doctores proportionare docent magis egrotos uera
 serpentes et Uerum edui: sic dicitur. Venere institum deambulantom fuit
 Archita columbam ligneam uolentem, et Archimedi calorem uolentem uelut uolentibus
 tem. sed horum plura caute et moderate credenda sunt; eorumque quod haec est

Tho=

sunt facti ope agnitionem, et potius sunt illorum illusiones, sicut alia Virgo
 credita. Fictus enim hominem mixturae concisionis, et in vase cum sanguine
 clarum utrum venisere possit, de hominibus incantatu perperso durantiu
 quanto sunt apud anula cartinello. Legitur Albertum Nidergionem caput enaums
 Espaniae, quod dubis omnibus apud respondebat. Et deniq de Ingentis impatio
 quarta leguntur, per illud enim fabile curantia ulcera homini in dexeria
 contentu, si Matuti applicta fascis spaxis sanguinis vulnerati, haerum
 mirabilia et alia quamplurima, quae videri possunt apud Debarion in Etapiu
 duquitionib, et apud ruma Sphondati in pugi, et fabulosa, et omnino ficticia
 sunt, et si quid veri continentur tribuendum est agnitioni artutis, magis q, et di-
 ablicis incantationib.

Disputatio de Causis in Communi
Augustinus quid, et quodplex sit causa. Sectio I. Resolutio I. pari dubio.

Tho-

Causa definitio non operatur in Philosopho, qua propter illius interpretis
 raris sunt divisi, sed qua dudum non in se, sed facta in voce usit, duplici
 definitionem traditam quaxum quilibet satus cognoscit notionem communi causae.
 1^a definitio est de Thomae hic Cap 11, et sic habet id ad quod sequitur aliud.
 2^a quae est Comiti Doctoris, tradidit per hae verba: primum quae est influere
 esse in aliud dependere. Si primum est ratio concludendi cum praesentatione,
 quae vera causa non est, quia vere non influere. per hae quae difert a causa per
 accideri, quae vere in effectu non influere, sed pure concomitantur habet in
 per primum influentis difert etiam a pura conditione, quae est requisita est
 per causae, non est causa. ne applicatio sequitur ad combustionem, nontamen
 comburat. Deniq difert per hae in aliud a personis divinis, quae licet exterius
 procedunt influant nontamen in aliud. pro quo advertite docta concordem
 et fundamenta Theologorum, vocata quam alij adiectiva, et masculina acceptu
 solum denotat distinctionem, seu alicuiusmodi dispositionem. aliud vero in neutro
 genere, sua substantiva acceptum significat distinctionem in eis: unde licet
 Filius sit alius a Patre, nontamen aliud, et de contra: licet possit dici unus
 cum Patre, quia unum denotat unitatem eius, et ubiq, nontamen unum, quia
 denotat unitatem personae, sua dispositi. Dicitur: Filius in Divino et aliud supo-
 situm a Patre, sed Filius sequitur ad Patrem; et Patre exterius et id ad quod
 sequitur aliud, nimirum dispositionem Filii: sed Patre non est causa Filii; et mala defini-
 tur causa. = respondeo 1^a Verbum Divinum proprie loq, non est ad Patrem, quia
 in Unitate nihil primum, aut posterius. deinde respondeo qd qd dicitur aliud supo-
 situm, si aliud non substantiva, sed adiectiva ad dispositum substantia. aliud vero qd op-
 nitur in depositione causae et aliud eius causae, quia in ratione causae non habet
 duntaxat personae, sed necesse est divino eius causae dependenti a causa Dicitur 2^a
 ad Anaxoram sequitur dies, ad unitatem adolescentia, et alia huiusmodi: sed
 Anaxora non est causa diei, nec unitatem est causa adolescentia; et causa non est primum
 eorum ad qd sequitur aliud. Confirmatio: causa finalis est vera causa: sed causa
 finalis vere non influere in effectum. Nam dicitur qd ad Patrem dicitur qd si sequitur
 intelligi debet de sequela prima, quae habetur per verum influxum, dies autem
 10um sequitur ad Anaxoram sequela ordinis, quatenus est post illam. ad confirmatio
 nego miri: quia finis intentionis est causa vera, et Patre influere in finem ut esse
 etiam, qui est Malice dicitur a fine intentionis.

Altera pars Dubij Resolutio

Quatuor tantum sunt genera causarum. materiali, formali, efficiens, et fina-
 li. Conclusio communis est, et merito: quia omni causa horogitabili facile deducit

ad aliquod genus causae eo quod agnatum, ut de facto Reductio ad per causas
 foris, obiectum & exempla. 2^a causae sunt Materialis et Formalis, et
 2^a et est aqua sic pro ductio, et est causa efficiens: et id propter quod produ-
 citur, et est causa formalis: et id a quo non est species, et obiectum respectu actus,
 potest, et habetur, et id ad eam similitudinem. Ita fit, ut idea, et sic Reductio
 ad genus causae foris est Materialis, si 2^a componit per modum subiecti, et sic
 est causa materialis, et per modum actus, et sic est causa foris, et omnes causae
 Reductio ad foris, materialis, efficientem, et formalem. Utitur causa,
 multipliciter dividitur. 1^a in physicam, et molestem. Præterea producit rem, ut ignem
 ignem. 2^a vere in se non agit, movet tamen modo aliquo assignato in his car-
 minibus.

Itaque, concilium, conveniunt, paucis, Nexusus,
 participari, motu, non obitari, non manifestari.
 dicitur quod moralium huiusmodi causa, quia prudenter existunt, ita se habet, ac
 si vera causaret. dividitur etiam causa in 1^a et 2^a, 1^a in operari ab alio non de-
 pendet ut Deus. 2^a vero dependet a 1^a ut Creatura. deinde dividitur in Univer-
salem, quae producit plures, et diversis effectibus ut Deus, et Altera: et in particula-
rem, quae unice causat effectum sui speciei, ut ignis. Utitur alia et invocata,
equivoca alia. 1^a producit effectum speciei similem ut homo, 2^a effectum specie di-
 versum ut Sol, aurum, Luxus alia et libera, quae potest omnibus sequitur ad ope-
 randum potest non operari. necesse alia, quae potest sequitur ad operandum non potest
 non operari. alia etiam et admixta, quae se sola producit effectum, alia inadmixta,
 quae non producit nisi cum consensu alterius. unigena alia et proxima, remota
 alia. una proxima et remota advenit causae ex approximatione et conjunctione causae
 ad effectum. mediata vero et immediata et duplex alia superiori. Interiori alia.
 unde causa immediata simpliciter se ipsa tantum influit, immediata vero inter-
 veniente aliquo medio, sive ut virtus, sive superiorum. tandem dividitur in in-
strumentalem, et principalem. hae agit per propriam formam ut ignis. illa vero non
 agit per propriam formam, sed ut motus ab alia.

Questio 2^a Virtus Causa ut prior, et perfectior
suo effectu. Sectio Unica, Reductio Dubium, et Objectione Sol-
ventis Causa sum potest absolute, et pro virtute causativa. Et sic
 absolute est prior effectu. 2^a Causa est pro ut respectu terminum in se pure terminum
 et ita est simul nat^a, et cognitione cum effectu. modo alibi explicabit. 3^a solutio
 et causa est, in qua fundatur Ratio praealementalis, et de causa sic non potest loqui-
 mur in part^e. hae supposito dico causam esse priorem effectu. Conclusio plura in
positione, quam probatione indiget. unde advertite quod causa non exigit proximitatem
temporalem, ut patet in Sole, quia sic creationis instanti illuminat. solum exco-
 git prior proximitate, a quo nat^a, et non proximitate in quo ad se intelligitur. probatur
 Ratio: proximitas a quo nat^a consistit in depend^{entia} unius ab alio: sed omni effectu
 dependet a causa sua intelligitur simul cum causa, sua non; et omni causa est
 prior nat^a suo effectu. Dico: extrema Ratio Nati sunt simul acti: sed causa.
 et effectu sunt extrema Ratio Nati; et sunt simul acti; et simul nat^a: con-
 stat ex dictis quod si causa, et effectu sumatur Ratio solutio sunt simul nat^a: et
 autem causa sumatur ut causa formalis, et effectu ut formalis tali, non sunt simul nat^a
 a quo, quia effectu intelligitur ut depend^{entia} a causa. unde licet simul intelligatur
 unice probatur quod sunt simul simultaneitate cognitionis, non autem simultaneitate nat^a. addo
 quod in nullo causae, ut causantis, non intelligitur effectu in facto esse, sed in fieri, quia
 illud est ignem causantis; et sic causa prior nat^a effectu, et est prior intelligitur effectu
 in facto esse. non autem effectu in fieri considerato. Dico 2^a: omni causa dupli-
catus ut talis est perfectior effectu in esse talis. Ratio est per se quia omni causa

Tho:

qua tamen dat esse effectui, & effectus ut tamen dependet a causa. sed absolute
 melius est dare quam accipere, & dependet ex terminis et imperfectione; q. omni
 causa ut tamen et perfectior effectui in esse effectui. Si autem specificatus est in
 esse exitu considerantur causa, & effectus, multoties effectus est perfectior causa.
 potest; quia mater est imperfectior forma. forma est imperfectior compositio. cau-
 sa instrumentalis est imperfectior effectui, & multoties causa finalis habet eam
 inordinationem agentis; ut dicitur quia elargitur elemosinam propter uanam glo-
 riam; q. **Dico 2°**: causa efficiens principalis aequata ad minus est quae
 perfecta ac effectus. constat quia perfectio effectui contingit in virtute causae
 principalis, constat etiam quia causa efficiens principalis est et uniuersa, & equi-
 uoca. si est eisdem speciei cum effectui, unde q. equalis perfectionis ipsi effectui.
 si est sublimioris ordinis, & consequenter perfectior. Causa instrumentalis na-
 turalis semper est minoris perfectionis quia non agit per propria forma, sed ut
 mota ab alio. naturam instrumentalem ut artificialem potest esse perfectiorem, ut ma-
 leum aeneum respectu clauis ferreae, potest q. esse imperfectior ut maleum ferreum,
 respectu clauis laeuae. **Dico**: homo videtur generat hominem ingenium, De-
 uotum voluntatem. sed effectus utriusque sunt entitatis perfectiores; q. **Confirmatur**:
 Sol. est causa quantitas, & finis causa nulli: sed effectus utriusque nobilioris
 causae; q. ad 1° dicimus filium ingenium & voluntatem excedere datam in per-
 fectione accidentali, & in aptiori temperam^{to}, organizatione, & dispositione magis
 nos autem in prop^{to} loquimur de perfectione specifica. Ad 2° dicimus nec debet
 nec cogitur ultra causare sua in genere causae principalis, sed solum dispositioni
 propriae, & ad rem causare sua in genere causae instrumentalis, & intelligitur mo-
 trici, & q. uerius uideo de fructu nobis. de stulo in primis non constat ut
 necessario perfectior; cum sit contrarium in nat^o, unde generat illa est monstruosa,
 & ab aliis non intentat, quia nat^o intendit effectum similem. si autem femina
 concurret actus ad generationem, dicitur stultior non esse perfectiorum causa, si au-
 tem hoc negetur, dicitur q. stultum esse perfectiorum, dicitur uirtutes actuum
 proportionales rationi uirtutis pariter perfectioris ad perfectiorum ut eorum speciem

Inquiret utrum omni causa exortat necesse in utraque, in quo causat. Re-
 spondet affirmatiue, contra **Cauerudo**, quem **Lepra**, hi uerbi monet **Sextado**:
causa Cauerudo ne Causa mortuus te mordeat. probata communi, uerba q. **Conclusio**:
 quia causalitas est actus 2us causae; sed omni causalitas exortat in utraque, in quo cau-
 sat, & dat esse; q. nec oppositum conueniunt aliqua exempla contra communem
 conclusionem obiecta, quia si causa non exortat, effectus producit, et quia causa con-
 tit in virtute: sic Ballus dicitur, & est uera causa puli nascantur ex obo, quia
manet in obo uerba generatiua Galli. **Quaestio 2^a** **Utrum detur mutua**

Causalitas inter Causas. **Sectio 1^a** **Notantur aliqua, & deservuntur**
Sententia / **Suppono** 1° **Ignorare** mutua causalitatem in eodem genere in-
 mo causae. constat **Suppositio** ex **De homine** **Metaphisica** **lectio 1^a** **dic^{te}**: secundum
 idem genus causae aliquid esse causam, & causatum impossibile est. constat etiam quia
 nihil est parum, & posterius in eodem genere in mo, & secundum eandem rationem.
 nec **Utriusque** obiecto de duobus ignibus conueniunt, & mutuo se causantibus.
 non inquam. **Utriusque** quia ignis illi magis reuoluantur quae fuerint uirtutes con-
 trary, & non quia unus in alterum uoluit. **Suppono** 2° **dare** mutua causa-
 litatem inter adiuuam efficientem, & finalem, quia finis intentus mouet causam effi-
 cientem ad executionem ignis finis. sic **Salus** intentus mouet ad deambulandum
 et deambulans causat in executione salutem. **Certum** etiam uidetur dari mutua
 causalitate inter causam efficientem, & fortis accidentalem quia uidetur efficienter
 causat intellectum, & sic informat, & perficit intellectum: unde plerumque dicitur

prociq; devolutiva ad causā materiatē & formā. nam licet existat
 pōtē de forma substantiali, & de ultima dispositione ad illam, litigum ha-
 bet propriū locū in libro de generatione. in p̄tē p̄sentē, quō negatīva est,
 communiter ut inter Scotū, cum Salsē Doctorē, & inter Jesuitas cum
 Comio. affirmativam docent communiter Thomā, quib; adhaerent et loca-
 etate inter alios Vazquez, Combonense, & Delbio, nec q̄ communiter.

Præ Conclusio

Thom.

Inter causam materiatē, & formā datur mixta causalitas. ita Tho-
 mas loco allegato dicit: forma, & mat^{er} sunt sibi in se causę, quantum ad
 esse; forma quidem mat^{er}, in quantum dat ei esse in actu, mat^{er} vero forma
 in quantum substantiat ipsam. ratione probatur: causa materiatē, & formā
 mixta inter se dependent; q. ante probatur: mat^{er} est subiectum eo quo dicitur
 forma materiatē, & in quo substantiat, & forma actuat, & perficit mat^{er}; q.
 Arguitur: mat^{er} non aliter causat nisi ut subiectum educationis, & receptionis,
 & substantiationis, & forma non aliter nisi actuando, & perficit mat^{er}: sed mat^{er}
 vere est subiectum educationis, Receptionis, & substantiationis formę materiatē,
 & forma vere actuat, & perficit mat^{er}; q. & litigum est de voce, & datur mix-
 ta causalitas inter causam materiatē, & formā. Si dicat mat^{er} esse
 causam formā materiatē quo ad existentiam, formam vero proprie causam mat^{er}
 nisi quo ad esse formatum, contra est: nam forma est vera causa mat^{er}, non pro
 eue quo ad esse formatum constitutum, & formaliter sumptum, quia mat^{er} quo ad
 esse formatum est ipsa forma; q. Constat: forma causat informam, & actuando
 mat^{er}: sed non informat, & actuat mat^{er} quo ad esse formatum, & actuat; q. pro-
 batur minor: mat^{er} quo ad esse formatum, & actuat est formaliter ipsa forma:
 sed forma nequit causare seipam; q. Dicitur: quod causatur a forma est illius
 effectus formā: sed mat^{er} quo ad existentiam non est effectus formā formę; q. proba-
 tur minor: effectus formā formę est ipsa forma communicata subiecto; sed mat^{er}
 quo ad existentiam non est ipsa forma: q. = hoc sequitur nisi falsum, & equivo-
 ca est. agere q̄ tollit a forma rationem causę formā, quia causa debet influ-
 ere in aliud: sed forma vere non influat in aliud, si effectus formę est omnis
 idem cum ipsa forma; q. confundit etiam effectum formę constitutum formę cu
 informativum, qui dicitur esse, quia prior totū est causa formā in ordine ad to-
 tum. posterior vero dicit rationem conceptu actuantis aliam. In forma dicitur
 mat^{er}: est illius effectus formā recipere q̄ effectus formā dicit esse p̄tē p̄tē nego
 mat^{er}: secundum q̄ dicit esse p̄tē obliqui concedo mat^{er}: & sic dicitur minor, nego
 conseq. ad prob. dicitur mat^{er}: effectus formā formę secundum q̄ dicit in se
 cito concedo: secundum q̄ dicit in obliqui nego mat^{er}: mat^{er} enim nec constitu-
 itur in sua esse per formam, nec recipit illam ut causam formā constitutivam
 mat^{er}, sed ut eandem formā informativam, sicut compositum recipit formam
 accidentalem ut causam informativam, a qua dependat quo ad seum esse
 accidentaliter denominatum. Effectus q̄ casualiter formę in se, & constituti-
 ve sumptus est id quod a forma communicatur, ab ipsa q̄ quid inditutum
 quia forma non aliter causat, quam seipam intrinsece communicat, & teriam
 est p̄tē obliqui et id, cui forma communicatur, quod necesse dicitur a
 forma. unde effectus formā proprie causatur a forma, ut necesse dicitur a
 dicit esse p̄tē obliqui, & consequenter quod causatur non est complexio, nec in-
 formatio, quia ipsa forma est complementum, actuat, & informatio mat^{er}, cau-
 satum q̄ ipsum esse mat^{er}, q̄ denominatur informatum, actuat, & completum.
 hoc dicitur necesse est ad p̄tē in hac se vitanda equivocatione, qua propter illam
 tibi commendo.

Solvuntur Argumenta Arguitur 10

Thom

Thom:

Implicat^{am} mat^{am} esse causam sui ipsius: sed si mat^a causat formam, et
 forma mat^a, mat^a est causa sui ipsius; et implicat mutua causalitas inter
 mat^a, et formam. probatur minori: utraque committit ad omnia causa causae est cau-
 sa causati; q. = Respondet huic argum^o Thomae, quod si de malo, aut si ad
 Thomae: si dicitur: effectus causati in quantum causati. Reducitur in causam, si
 autem aliquis procedat a causato, non secundum quod et causatum, hoc non
 oportet in causam reduci. Unde hoc concedit majori, nego min^{or}. ad prob^o autem
 ob, sua explicat proloquium illud: causa causae ut causa Reduplicativa concedo:
 causa causae specificativae nego. Itaque axioma illud intelligi^{um} est de causis,
 Reduplicativae et eundem generis, quae effectum causant et illi tribuendo vir-
 tutem ad effectum causi^{um} et eodem generis. tunc enim tribuitur effectus, et
 si mediate causae ab alio causae: ne pater immediate causam filium, me-
 diate nepotem causat, quia causam filium probet illi iustitiam, et actiuitatem
 ad nepotem; cum si forma est causae mat^a, non tribuat illi esse^m subjectum
 receptionis, et educationis formae, in quo sensu solum est proprii causa, nunquam
 infertur formam causi mat^a esse causam sui ipsius. Obicitur: admutua mu-
 tua causalitate inter mat^a, et formam quolibet eorum est prior posterior
 se ipsa: hoc implicat; q. probatur maior: mat^a ut causa formae est prior forma,
 et ut effectus est illa posterior: sed quod procedit formam est prius subiecto ad
 formam, et quod ad hanc subsequitur est posterior forma et omni antecedenti
 formam; q. = Vergetur: mutua causalitas mutua exigit prioritatem naturae: sed
 neque quoniam inter mat^a, et formam, quia prioritas naturae comparatur ad posteriori-
 tatem naturae, sicut prioritas temporis ad posterioritatem temporis; q. = sed neque
 mutua prioritas temporis inter mat^a, et formam ita similiter mutua prioritas
 naturae. Distinguo magis: quolibet est prior posterior scilicet in diversis gene-
 re concedo: in eodem genere nego magis. Concedo in eodem sensu minori: nego
 Concedo: posita enim mutua causalitate, mat^a est prior in genere causae mate-
 rialis, et posterior in genere causae formali, quia in hoc sensu comparatur ad mate-
 riam ut ad causam, et in genere causae materialis ut causa ad effectum. ad prob^o
 nego min^{or}, et includam prob^o: quia prioritas temporis ita in eo quod unum con-
 tinetur in diversis temporibus, in quo dividitur non consistit, ideo quod non quoniam mutua prioritas
 temporis quia non quoniam est in aliquo instanti se eandem, et non consistit: prioritas
 oritur vero naturae ita in influentia et causalitate, sicut deinde, quae non quoniam
 in diversis genere, et includitur signis, ut adveniens, fatentibus, habet utraque
 causam efficientem, et finalem. Obicitur: si daretur mutua causalitas, daretur
 circulus viciorum: sed hic non quoniam; ideo enim daretur mutua causalitas omni-
 um entium sine recessu ad se, q. = non quoniam mutua causalitas, probatur maior:
 si mat^a causatur a forma, et sic a mat^a, verum est mat^a sustentare formam,
 quia a forma informatur, et formam informare, quia sustentatur a mat^a: sed hic ex-
 ceptio videtur est; q. = nego magis: quia in prob^o non daturur circulus quae mate-
 rialis, et in diversis genere, quia ab illis non quoniam: non quoniam autem circulus
 causarum mutuo se causalitatem in eodem genere, unde causales illae aduictae
 ad prob^o maioris falsae sunt in sensu formali.

Duplex de Causis mate-
 rialibus, et formali. Augustinus de quoniam utriusque causalitate, et quoniam
 effectum causae materialis, et formali. Ad rationem causae tuae concurrent
 numerum sextus causalitatis, quae dicitur causa in actu: causalitas sive influ-
 ens, qui dicitur causa in actu: et effectus, qui est terminus causalitatis, hoc
 ambiduo indubitationem est mat^a et formam diversimode dici causam. mat^a
 enim dicitur causa generationis, per modum subiecti, in quo recipitur. Etiam

Potest forma, quam substantiat, similiter q^d respectu compositi q^d una
adquate intrinsece constituit: forma etiam est causa intrinseca inadeguata
compositi, q^d constituit, & mag^s qua^m informat **Conclusio**

Causalitati mat^{is}, & form^e nihil ^{ter} **Caliter** ipsi superaddunt, sed sunt ex-
titate ipsi ut connotante extrinsecam applicatione agentis, unde causalitas
mat^{is} est ipsa subiecto passiva ad formam, qu^od dicitur materializatio, &
causalitas form^e est informatio. **Conclusio** eod^o tradidit connotat, brevit^{er} q^o
probat^{ur}: causalitas mat^{is}, & form^e est unio pro ut se habet ex p^{te} mat^{is} recipi-
entis, & ex p^{te} form^e informantis: sed unio pro ut se habet ex p^{te} mat^{is} re-
cipientis, est receptio passiva identificata cum mat^{is}, & pro ut se habet ex p^{te}
form^e est actualis informatio; g. Probatur maior: causalitas ut illa me-
dia, qua^m causalitas transit de actu 1° ad actum 2°; sed mat^{is} & forma media
unionis transiunt de actu 1° ad actum 2°; g. probatur minor: mat^{is} media
unionis, transit ad actum 2° recipiendi & forma ad actum 2° informantis
sed informatio est actu 2° & causalitas form^e, & receptio est actu 2°, sive
causalitas mat^{is}; g. Uroitur: mat^{is} per se ipsam recipit formam, & forma
per se ipsam informat mat^{is}; g. in ^{am} **formatio**, & receptio nihil **Caliter** super-
addunt ad mat^{is}, & formam: infor^{matio} est causalitas form^e, & receptio
mat^{is}; sed dicitur unio inter mat^{is}, & formam est **Caliter** unio in se: sed
mat^{is} & form^e sunt dug^{ae} caus^{ae} distinctae; g. & causalitas illarum. g. causalitas
non connotat in unione = dicitur non **Caliter** tanta^m distinctionem inter causa-
litate ut inter causa^{as}, quia distinctio causarum attenditur per unitate cau-
satione in actu 1°, causalitate vero distinguuntur quatenus diversimode con-
trahunt causas de actu 1° ad actum 2° & a^o ideo per eandem causalitatem di-
versimode eorundem caus^{as} **Caliter** dist^{inctae} causant: ne uero plures actio^{es} proit
ab agente est huius causalitas, & causalitas pass^{iva} pro ut in pass^{ivo}; neq^{ue} eadem
unio dicitur receptio respectu mat^{is}, & informatio respectu form^e. **Allegari**:
unius mod^o requit **Caliter** dist^{inctae}; g. una, & videtur unio requit
eae causalitas mat^{is} & form^e = concedunt aliqui conseq^{ue}ntia^m qui non solum intrin-
sent unionem **Caliter** dist^{inctae} a partibus, sed etiam duas uniones **Caliter** inter se
dist^{inctae} sed si unio est nexus extremorum, una unio duorum est requit, ad
quid g^o duplicata unio? Respondet q^o unicam unionem esse in mat^{is} & forma
non reparatis, sed partialiter uniti, unde eorum est unio multiplicata,
sive solo distinguatur ab eorum **Caliter**, sive virtualiter.

2^a Conclusio

Efectus mat^{is} est forma, & compositum, & effectus form^e est mat^{is} & compo-
situm. **Conclusio** eod^o dictis sequitur, & brevit^{er} per p^{te} traditur: omni forma
nata est se componere cum mat^{is}, dependet a concursu, & causalitate mat^{is}:
sed quilibet forma substantiali ex se est nata ad componendum dependenter a
concursu mat^{is}; g. est effectus mat^{is}. patet conseq^{ue}ntia quia ratio effectus conu^{er}sus in
depo^{ndet} a concursu maior est certa. **Minor** probatur: quid omni forma est
materiali, & hoc dependet a concursu mat^{is} in eius fini, & concursu; & est intrin-
tuali & hoc dependet a receptione ut possit informari, quia mensu informantis
intelligi requit iⁿse concursu pass^{ivo} mat^{is} recipientis formam, in quo conu^{er}sus
causalitas mat^{is}; g. **La** pass^{iva} etiam probatur: 1° quia unio Philosophum
2° duorum tractu 2° p^{te} sunt caus^{ae} totius. 2° quia compositum habet
causa^{as} intrinsecas, in quas **Caliter** tanquam in p^{te} intrinsecas dependet
illius. tandem quia mat^{is} ut causa est subiectum, eod^o quo fit aliquid cui **Caliter**
g^o causat compositum cui **Caliter**. Eod^o his patet formam etiam esse causam eor-
um quia est pass^{iva} intrinseca essentiali illius. connotat etiam formam esse
causam mat^{is}, quia per illius influentiam accipit esse actuale modo explicato.

Philos^o

Constat tandem mat esse veram causam generalem, & Ralem, quia ipsi correspondet vis causativa phisica, & effectus phisicus, & Naliy, contra hge nihil se offert, qd in quætionibus antecedentibus non, maneat solutum.

Ad Dicitur infra 1° quod 1° effectus matæ, & frangit in intentione est totum compositum sicut in executione prout se causent ad unicum, qd etiam eorum et de generatione. 2° pari sequitur eo communi docti docente qd via intentionis prout est perfectum quam imperfectum, & prout finis quam media ad finem. sed pte sunt, imperfectiora toto, & causalitate illarum ordinantur ut ad finem ad totum; q. hoc quo etiam patet 2° pari: quia in executione a medio, est incipiendum, & prout est effectus perfectus quam imperfectus. 2° sequitur forma esse veram causam phisicam, & Ralem, tandem effectus matæ an est formam compositam accidentalem, proportionem servata, eodem modo que inter se causas, pari formæ qd pte explicari illarum effectus, & causalitate.

Quæstio 2a Quænam sit Causa exemplaris, & quænam eius causalitas.

Exemplar, sive causa exemplaris sic definitur est id ad qd respiciunt artífices operativi: id est: id ad cuius similitudinem aliquid fit eo intentione agentis. Exemplar aliud est extrinsecum, aliud intrinsecum. Extrinsecum, qd prototypi dicitur, est obiectum visum contra mentem artificis, quo percepto per sensum, dicitur artífices ad aliud simile, intrinsecum, sive intentionem ut idea, sive forma ab artífice excogitata manens in mente illius, & illum dirigens ut efficiat opus extrinsecum simile, in exemplari interno distinctiva etiam exemplar formale, sive cognitio, & exemplar obiectivum cognitum, & utriusq; id est idea, & exemplar nuncupari.

Ad huc habemus ideam, sive exemplar esse id, quo agens determinatur ad opus, sed cum artífice determinatur ad operandum ab arte, ab speciebus impressa, & expressa, & ab actu intelligendi, examinari oportet in quomodo ex his constat id. & si dicimus non consistere in arte, quia artefacta proprie non imitantur artem, id ideam dicimus etiam speciem impressam non esse ideam, quia idea practice dirigit ad opus, & species impressa indifferens est ad operationem practicam, & speculativam. Utitur idea non consistit in actu intellectus, in potentia distorsione illius a Verbo.

Quia ideatum non respicit actum, nec est actus simile, sed actus est id quo agens incipit ideatum. Consistit qd causa exemplaris in Verbo mentis, sive in specie expressa secundum qd dicit obiectum simile practice inclinari ad sui imitationem. Ratio est: quia idea est forma ad quam respiciunt artífices operativi obiectum simile eo intentione, & Verbum mentis ut inclinari practice in sui imitationem est proprie causa exemplaris. eo hi infertur exemplar intentionis, & extrinsecum particulare rationem causæ exemplaris, quia utriusq; inclinatur practice in sui imitationem: id est aliquod ducimus inter exemplar intentionis, & extrinsecum: intentionem enim per se est causa exemplaris, quia per se determinat ad sui imitationem extrinsecum verbis solum determinat agere ad operandum secundum qd in mente percipitur, & de novo in mente formativa. Unde proprie loq; solum ut intentionis est causa exemplaris.

Sequitur etiam ideam esse vere, & proprie causam formalem extrinsecam: nam causa est id, a quo effectus vere, & proprie dependet. sed ideatum vere, & proprie dependet ab idea, & exemplari; q. qd sit causa formalis extrinsecam patet: nam causa formalis est illa qua effectus participat suam speciem sed ideatum saltem extrinsecam participat speciem ab idea; q. Verum in infertur causalitatem causæ exemplaris esse actionem causæ efficientis provenientem directam ab exemplari, modo quo de finalizatione dilemimus. Ad huc etiam constat ducimen causæ exemplaris a finali, & efficienti, nam causa finali movet ad consecutionem finis, idea vero tantummodo dirigit ad sui imitationem, causa efficiens proprie loquendo operatur, idea autem solum dirigit practice ad opus, ceterum non incongrue dicitur ideam aliquomodo participare rationem causæ finali

Et efficienti: nam licet idea se habeat ut forma, et tamen forma prac-
 tica dixerit, et determinari ad opus, unde idea concurrens efficienti, licet
 non effectiva, dixerit saltem de concursu finali constat, quia ideatum re-
 quirit ideam ut nisi perfectionem, et perfectio ideati est quibus finis causae com-
 plaris; aliquomodo et participat exemplar, rationem causae efficientis, et finali,
 proprie vero rationem causae formae extrinsecas, sed hoc sufficit, nam huius rei
 cogitatio non ad theologos spectat.

Disputatio 2^a de Causa efficien-
 ti Augusti 1^a quod sit causa efficiens, et quae erit causalitas

Dubitare an causa efficiens sit, notissima multitra et usata ad Thomam
 apertissime namq; videtur hominem ab homine, ignem q; ab igne produci: unde
 illa quaestio an sit, quia necessarium est de. Quis notissimum disputare,
 a quaestione quod sit, unum nunc celebre hae disputatio. quod tunc autem
 in disputatione 1^a univatum manet. causa q; efficiens secundum philo-
 sophum in hoc libro textus est principium a quo incipit motus, ius rei
 productio. i. principium est genus ad alia causas; per autem a quo dicitur a
 causa materiali, quae est principium ex quo, et activa formali, quae est id
 in quo incipit, et ad quod fit motus. a finali quae est id propter quod fit motus.
 Et etiam a privatione, a qua non profuit motus quia in illum non influat.

Sed dicitur definitio convenit causae finali; q; non est recta. anti probatur:
 a fine ut a principio extrinsecis incipit motus; q; anti probatur: agere non
 agit nisi ideatum movetur a fine, q; anti. ad proxi^{am} duntaxat anti: inel-
 lit intentione concedo anti: dicitur in eo anti, et conseq. dicitur finis est
 qui 1° causat intentione incipendi motum, sed causa efficiens est quae illam
 excogitatur, et ideofinis, qui est in intentione et ultimo in executione
 incipit autem motus, sua productionis, de qua definitio, et incipit in exe-
 cutione, in quo sensu motus incipit a causa efficiens dicitur 2° causa efficiens
 2^a et vera causa efficiens: sed ab illa non incipit 1° motus, quia non licet cau-
 sa 1^a. 3° dicitur: nobilissima causa inter efficientes est causa creativa: sed
 causa creativa non est principium a quo motus, quia est immobilis; q; ad 1°
 concessa maxime, duntaxat minus: ab illa non incipit 1° absolute motus, concedo:
 1° comparativus ad alia causas eiusdem effectus, resp. minus, et conseq. igitur
 causa efficiens est id, a quo incipit motus, sumendo h. comparativus ad
 causa materiale formali, et finale eiusdem effectus. nihil tamen prohi-
 bet qd inter causas efficientes sit ordo ita ut virtus inferiora motus,
 sua productionis ab una derivetur in aliam. ad 2° dicitur in pro^o non
 dicitur nisi causam efficientem creatam, nam increata ad philosophum
 non spectabat, nec forte ab ipso fuit clare cognita. Ad 2° dubij ptem re-
 spondendo dicitur causalitatem causae efficientis sitam esse in actione, quia
 effectus productus. Conclusio communis est, brevis q; probatur: executionem
 cuiuslibet causae est illius causalitatis: sed actio qua effectus productus est
 executionem causae efficientis; q; actio qua effectus productus est causalitas
 causae efficientis. maior nota est: quia causalitas cuiuslibet causae est illa per
 quam causa transit de actu ad actum 2° causandi. minor constat ab obser-
 vatione in omnibus causis: nam finalis actio est executionem causae finali:
 informatio est executionem causae informantis, et materialis actio est
 executionem causae efficientis, et operantis.

Dicitur: omni causalitas debet esse intrinseca causae: sed actio non est
 intrinseca causae efficienti, sed passiva; q; = usque ad actionem subiectam in agi-
 facta et minor. Insuper tamen actionem subiectam in passivo, dicitur causalitas
 causae efficienti esse intrinsecam causae licet non informativa, et informis, saltem
 ex parte, quia actio intrinsece exhibetur ab agenti, unde hoc est 1° principium
 a quo incipit motus, ius productus rei

Philos

Idem

Dicitur: actio est effectus causae efficientis; & non est illius causalitas, anti-
 patet: quia actio habet numerum esse a causa efficiendi, contra uero probatur:
 effectus imponit causam, & illius causalitatem; & si actio est effectus causae effi-
 cientis imponit causalitatem. & consequenter non est illius causalitas = si dicitur acti-
 onem esse effectum quo id est id quo fit effectus, & non effectum, qui fit media
 actione: uniuersum: causa efficiens est constituta in suo esse ante actionem; & actio
 est id, quod fit a causa efficiendi. Solutio ynuersata uera est, illam qd non in prin-
 cipio, quia causa ante actionem idem est constituta uniuersum esse de linea actus
 hoc est uirtutu, quae potest proxime causari, ceterum non est uirtus in actu 2°
 causari nisi ab actione.

Quaestio 2^a Utrum subit sit radice
 & principium quo operandi. Sectio 1^a Explicatur & soluitur
 dubium.

In quolibet agere reperitur duplex principium actuum, nimirum
 principium quod est principium quo. 1° principium est suppositum uirtute illud:
 actio, uirtute suppositorum, & ideo licet homo loquatur lingua non dicimus linguam
 loqui sed hominem. principium quo est uirtute illa, quae suppositum operatur.
 quae potest esse principium, & in uirtute illa, in pro^o actum solum loquimur de
 uirtute principali quae communiter tribuitur uirtute contra accidentem. Exi-
 ram, alios qd antiquiores, qui in soli formae accidentalibus promissum totam
 actiuitatem effectiuiam circa quolibet effectum, dependentem unice a subit tan-
 quam a subiecto recipiente, & subititante accid^o.

Philos:

Conclusio ex Philo^o 3° de anima ita loq: anima est id quo sumus, mo-
 uemur, & intelligimus. item in pro^o textu do^o: id autem unde motu origo est
 eius est species, cuius hae uirt. & anima non solum est principium cui, sed etiam
 operandi, & oris actionis causanti effectum eundem speciat. hinc eductus ger-
 mana ratio conclusionis: causa principali effectus subit debet esse ad minus
 aequali perfectionis, speciat cum illa: sed nullum accidens est eundem perfectionis
 speciat cum subit, sed id solum competit alteri subit; q. minor est cetera, ma-
 ior quae est in propria uirtute uirt. effectum: sed hoc naquit esse, si causa non
 sit eundem perfectionis speciat cum effectus; q. Respondent accidens esse im-
 perfectius subit in esse operatio comparato cum subit
 esse producibile = sed contra: eo solutione requiritur nullam uirtutem ita improp-
 rionatam esse, quae non potest quolibet perfectiori effectus producere: patet:
 quia causa principali non potest uirtute illam adaequationem nisi esse cum esse effectus
 2° operari requiritur ad esse; q. si esse accidentis est imperfectus subit, accidens
 ut uirtute operatio non adaequat perfectionem subit. 3° Radicale princi-
 pium debet continere effectum in eminenter, & fortiter: sed accidens nec eminen-
 ter, nec fortiter continet subit; q. Soluuntur obiectiones Opponent

Idem:

1° Philo^o dicit: ignem non agere ut ignem, sed ut calidum: confirmant:
 calor ex natura sua est uirtute productiva ignis: sed calor causat principaliter qd
 calor natura sua causat; q. probant magis: calor ut dicto ex natura sua product calor
 ut dicto, qui est uirtute dispositio ad ignem: sed causa producti uirtute dispositi-
 onem ad formam, product formam; q. Respondet ignem non agere nisi me-
 dio calore, quae est uirtute ignis. unde calor ex natura sua product ignem, ut uirtute
 subit igni data a natura ad operandum ut in dubio sequenti operatio explicabimus.
 hae calor producere ultimam dispositionem product eodem modo formam, hanc
 enim pro hinc instrumentaliter, propter defectum adaequationis, illam uero prin-
 cipaliter, quia adaequat perfectionem illius. Opponent 2° potest esse imperfectior
 esse in esse entis, & perfectior in esse effectus, q. potest causa imperfectior in esse
 entis perfectior esse in esse causae. anti probatur: magis in esse entis est imperfec-
 tor forma subalternata, & perfectior in esse effectus: patet quia fit per actionem exaltat

quo nobilior est perfectior et primo, ancti, de perfectione extrinseca demon-
 strata per ordinem ad causam, neque conseq. quia causa causari debet effectum pro-
 continere, effectus autem imperfectior pro contineri valet in causa perfectiori
 et non oppositum. Opponunt qd. opaxim^o forma substantiali sepe generatur
 solum ab aliquo accidenti; q. tunc acciden. et virtutu principali causatur for-
 ma substantiali. antiprobant in ferro candenti, cuius calor in ab igni produ-
 cit ignem. probant etiam in accidentibus eucharystici, quos in virtutu conuertunt
 substantialiter aquam. id quod q. possunt probare pluribus alijs exemplis aquibus
 super eodem = dicimus calorem fieri candenti solum opaxi instrumenta libera,
 et in virtute igni, a quo procedit, idem q. dicendum de accidentibus conuertenti-
 bus, in quibus permancet virtualiter actus ab actu ab actu, non existenti tan-
 quam in virtute activa instrumentaria virtutis.

In tant: causa instrumenta-
 lu non habet intrinsecam actiuitatem ad effectum substantialem producendum. Ra-
 tione namq. entitatis, sed solum ratione aliquid non super additi: sed in casibus pro-
 portio accid. habent intrinsecam actiuitatem ratione proprijs entitatis ab alijs super-
 additione aliquid virtutis; q. accid. tunc non causat instrumenta liter, sed generat
 palat. conseq. est legitime. maior patet ex discrimine causis principali ab instru-
 mentali, minor est equa certa, quia virtus a qua procedunt pro dicta accid.
 et ab actu et non existit.

Respondet ad dicendum in ista questione duplex esse
 virtutem strictam et impropiam. causa instrumentali stricta non habet
 virtutem intrinsecam sibi congeneritam, sed aduentitiam sibi superadditam,
 mutuam q. a principali agente, ratione cuius proximè potest producere effectum
 perfectiorem. Virtus vero instrumentalis impropijs, qualis sunt accid. in pro-
 ducti casibus, est propria nat. subordinata agenti principali, et sui nomine
 operantur effectum nobiliorum, etiam si agentis principalis ab actu, et non existit
 fuerit.

Inquis in quo conuincat radice hic conuincit? Respondet cum illis
 quod influsum radicale conuincit in eo qd. virtutu instrumentaria virtutis
 est conuincit naturaliter cum virtute tanquam cum radice ipsius, a qua accipit esse
 in ordine ad operandum. hac autem conuincione supposita, non solum operatur virtutu
 operatur instrumentali, sed etiam ipsa virtute, ita ut eadem actio sit causalitas
 virtutis principaliter operantis, et accidentis operantis instrumenta liter. Si autem
 dicat eandem actionem non posse provenire a duplici causa naturaliter dicit: Respondet non
 respondere qd. eadem actio diuerso modo procedat a duplici principio factio sub-
 ordinato, ut in pugna contingit.

Questio Ia Vnum Subt. ut im-
mediate operatur. Sectio Ia Notantur aliqua, et referuntur sententia.

Supposito qd. forma substantiali sit virtutu radicale principium quo effectu
 substantiali, in quibus nunc an sit etiam principium quo immediatum, sive
 virtutu qua ager. immediate operatur. de igne enim producente alium ignem
 dubitatur qua virtute proxime illum producat. scilicet an actio productiva sit
 immediate a forma substantiali generante, an mediate a virtute, et immediate a
 calore. pro quo aduertit qd. omni actio est accidentalis, et alteratio, alia sub-
 = ut =
 stantiali, quia terminus illius est virtute, ut generatio. Aduertit etiam qd.

virtutum figuratum, quale est virtutu separatum semper operatur ut huius-
 te motum, sive ut participari virtutem superadditam a causa principali. vir-
 tutu autem instrumentaria, naturalis, quo improprie virtutu dicitur non opera-
 tur ut stricte mota, nec ut accipere virtutem superadditam, sed ut virtutu con-
 generita cum virtute, cum ipsa maxime conuincit, ipsi q. data a nat. ad operandum
 unde dicitur instrumentum vnum ad diuisionem h. qd. dicitur instrumentum
 mortuum. Huius dispositi, sententia docet formam substantialem esse immediatam
 principium quo operandi. accid. vero solum dispositiu conuincere, et quatenus
 digressum mat. ad formam substantialem. ita omnes sententia non solum subtili

Tho
 Idē

Doctore. qui consequenter docent animam per se immediate intelligere
 independentem a forma intellectiva dicit. Scotus tunc adhaerant communiter. Te-
 nentur, et ex antiquo Durandus. Quia docet subit. solum mediate operari, accid
 uent immediate producere subit. sic Thomam omnia, communione notra-
 te, et ex Jenuitio Bonicea, Folietu, Vaxquez, et Albertinus. In media docet
 accideri esse principium quo immediate operaturum in adquate, et adiectu
 a subit. proxime etiam immediate operante. ita Cordinius Doctor. di putat
 tione et metaphisicis, quem aliqui Jenuitio sequuntur.

Nota Conclusio

Nulla subit. creata est immediate operativa alterius subit. et ex opera
 Thomae pluribus in locis, sed prosequi in distinctione 3. quod. 2. 1000
 Thomae: Dicit solum est qui non agit per se mediam differentem a sua subit. in
 omnibus autem alijs, operatio est accidenti, et ideo oportet quod proximum prin-
 cipium operantis sit accidenti. Et post pauca, loquens de animati, et inanimati,
 hinc subiungit: Videmus in corporibus quod forma substantiali igni nullam opera-
 tionem habet, nisi mediantibus qualitatibus actujs, quae sunt quasi iustitiae, et pot
 ipius. similiter dico quod ab anima, cum sit subit, nulla operatio egreditur, nisi
 mediantibus pot. de subit. ang. ne loquitur: nec in Angelo iustitiae, et pot operativa
 est idem quod sua subit.; et de mente Thomae dubitari non potest. Ratione
 Thomae probatur. Conclusio: quod primum operans est in ordine ad se, nequit
 esse primum in ordine ad aliud: sed subit. primum est in ordine ad se; et nequit esse pr-
 imo in ordine ad aliud. maior patet, quia primum esse in ordine ad se, et ad
 aliud implicat iustitiam: minor est definitio subit., et conseq. et legitima: nunc sic:
 sed iustitiae immediate operativa primum est in ordine ad aliud; et subit. non est
 iustitiae immediate operativa. probatur subiuncta: iustitiae immediate operativa
 ordinatur primum ad id, ad quod est per se, et sic a natura determinata: sed omni
 iustitiae immediate operativa est per se determinata ad operationem, sicut omni
 actu primum est in ordine ad 2. q. 1. Oportet: actum, et pot. debent esse in eodem
 genere saltem remoto: sed subit. est in genere entis per se, et operatio in genere
 accidenti; et subit. non est pot. immediate operativa. minor est certa, et maior
 probatur. et Thomae dicit quod solum dicitur operari per se induit. et quia pot
 specificativa interuenit ab operatione, et quia esse proxime operatum est verum
 esse principium, et Cale: sed non est esse principium, sive substantiale; et probatur
 mundi: esse principium est esse unum, et ad se: sed esse operatum non est esse in
 se, et ad se; et esse immediate operatum non est esse principium substantiale
 sed esse accidentale principium pertinet ad 2. q. 1. speciem qualitatis. Occurrunt 10
 aduersarij dicit subit. solum iuxta ordinari ad operationem quia primum or-
 dinatur ad actum esse, a quo specificatur: operari enim sequitur ad esse, unde
 subit. primum ordinatur ad esse, seu esset, et secundum ad operari: sed contra est
 ratio probativa: aliqua debet assignari pot, cuius actus primum ut operatio:
 sed nulla potius quam pot. immediate operativa; et probatur maior: aliqua
 debet assignari pot. cuius actus primum ut actu per se a natura intentus, sed ope-
 ratio est actu, per se a natura intentus, quia conuenit ad naturae perfectionem, et conser-
 uationem; et esse, et operari sunt actu 10 diuersi, et nullo modo subordinati:
 sed inter actum 10 diuisionem, et non subordinati nondatur ordo primarij et secundarij;
 et actus primarij, et secundarij attingi debent sub eadem ratione formali, ut patet
 paritate doctus, et unum, quia hic aduersarij utuntur. sed esse, et operari non attingun-
 tur sub eadem ratione formali; et tandem admissa solutione, nulla est necessitas po-
 nendi in subit. formam accidentalem ab ea dicit, quia nec per se primum et principium
 esse, et secundum operandi, ita fortis qualificandi: hoc est falsum; et nec oportet
 conuenit proloquium in quo fundatur dicta. conceditur enim operari sequi ad se
 et quia esse primum per modum principij radicalis operationis.

Dicitur; q^o op^{er}at^{io} et pot^{est} operat^{io} p^{er}tinent ad diversa p^{ro}dicam^{ta}. q^o op^{er}at^{io} non est intrinseca pot^{est} operat^{io}; q^o pot^{est} operat^{io} non pot^{est} specificari intrinsece ab op^{er}at^{io}ne. - Respondet q^o licet op^{er}at^{io} non sit intrinseca metaphisice pot^{est} operat^{io}, quia ad illius^{am} non pertinet, et tamen p^{er} se intrinseca, t^{er} formativa, t^{er} egreiva, q^o refert ut intrinseca specificet illam, per modum causalitatis, sive habitudinis formalis intrinsece ad illum terminum. Instant 2°

datur principium proximum op^{er}is identificatum cum principio proximo ei; q^o subit^{us} potest esse principium proximum op^{er}is, et illi probatur anti: principium proximum operandi in accidenti identificatur cu principio proximo ei in illa linea; q^o 2° in subit^{us} identificatur principium radicale operandi cum principio ei; q^o potest identificari principium proximum ei; Operandi anti est certum, et comiq^{ue} probatur: scilicet principium proximum op^{er}is est in ordine ad operationem, ita principium radicale operandi; q^o Urgetur: esse principium operatum radicale definitur per ordinem ad operationem, ut patet in definitione nat^{ur}; subit^{us} est principium radicale operandi; q^o Nego antea

ad prob^{andum} concesso anti, nego conseq^{ue}. quia principium ei in acci^{dentibus} est inesse, unde accidenti non est constitutum in aliquo esse absolute, et simpliciter, nec ita est principium essendi, sed solum est constitutum in esse secundum quid, q^o est subordinatum fini, ad qua^m est a nat^{ur} institutum: et ratio est quia esset proportionatus ei, unde si accidenti est operatum, esse inesse illius interditur a nat^{ur} propter operationem, sive propter esse operatum. q^o est p^{er} se intentum a nat^{ur} in virtutibus proxime operantibus, et ideo inesse esse operatum non pertinet realiter ad diversa linea in potentia, sive accidentibus operantibus. Ad iam prob^{andum} concesso anti, nego conseq^{ue}. ad prob^{andum}

nego anti quia esse proxime operatum est per se a fortiori intentum propter operationem, ceterum esse radicaliter operatum est propter operationem materialiter tantum, in quantum pot^{est} proxime operativa p^{ro}ponitur forma substantialem a qua tanquam a radice oritur, et qua tanquam virtute proxima operatur. unde ad ultima^m prob^{andum} dicimus nat^{ur} non ordinari in ordine ad motu^m tanquam ad intrinsecum specificatum, sed tanquam ad terminum mediatum, sine quo propter concretionem intelligi non valet. ut omnipot^{ent} explicari non potest nisi per ordinem ad p^{ro}abilia, a quibus non sumit speciem. Instant 3° esse principium ei est idem

in subit^{us} cum principio proximo passivo actu accidentali; q^o similiter idem est cum principio proximo activo operanti. conseq^{ue} a paritate requiritur, et anti probatur: subit^{us} immediate, et non nisi est principium receptivum quantitatis: sed quantitas ut actu accidentali; q^o concesso anti, nego conseq^{ue}. nam solum principium passivum actu simpliciter tati p^{er} se ordinatur ad illum, ut mat^{er} ordinatur ad formam tanquam ad specificatum illius, ceterum nescit forma accidentali solum dat esse secundum quid, et 2°, et p^{ro}ponitur esse simpliciter in suo principio passivo, ita hoc solum ordinatur ad formam accidentalem per accidenti, et secundario. Instant 2° esse immediatum principium ei, et op^{er}at^{io} identificatur in subit^{us} Angelica; q^o probatur anti: subit^{us} Angeli gerit minus speciei impressae ad sui intellectionem; sed speciei impressae actus immediate operatur; q^o h^{oc} diffinitur gloria est operantibus. Nisi q^o in primis sive genu^m speciei impressae concursus effectuum, ut plura docent. Nisi etiam, si cum alijs dicamus speciei impressae accidentali effectus concurrere, minime vero speciei impressae substantiali: sed quia op^{er}at^{io} defendit concursus actuum in omni specie valde p^{ro}abili est in via d^{omi}ni, ideo secundum illam respondere debemus. Unde nego anti: ad prob^{andum} concesso maiori, distinguo min^{us}: speciei impressae accidentali, concesso min^{us}: substantiali nego min^{us}, et concludentiam.

omni q^o speciei impressae, sive accidentali, sive substantiali effectus concurrat ad intellectionem, sed diversimode, nam accidentali concurrat immediate, quia

potest subordinari intellectui: species vero quae est subit^a, sicut influit
 immediate in ratione formae intellectus, hoc est in medio intellectus distincto, ita
 in ratione formae intelligibili, sua speciei impetus influit mediante ipso inte-
 lectu: quia subit^a Angeli ut intelligibili proxime rationi sui subordinat ubi
 intellectum, medio quo influit in sui intellectualem

Solvuntur Argum^{ta}

Argument^o 1° Argument^o principali: Virtus immediate operativa effectus
 substantiali debet esse ad minus perfectionis equalis cum subit^a; sed acciden-
 non est equalis perfectionis cum subit^a; q^{uia} non est virtus immediate operati-
 va. contra est legitima. minor est per se nota, & maior probatur; virtus im-
 mediate productiva subit^a subit^a praeterire debet: sed subit^a praeteri-
 nere non potest, si non adaequat illi perfectioni; q^{uia} = in hoc argumento ista
 est tota huius aubij difficultas. ad q^{uod} omnium importatur: in tantis, nego
 mai^{or}: & mai^{or} praeteribam: quia praeterit^{ur} & equalitas cum effectu (pro-
 xime virtus non in causa proxima immediata, & instrumentalⁱ, sed in cau-
 sa radicali, & principali. Audite solutione a D. Thoma tractatam. Sa pte

D. Thom: quod dicitur ad 3° ad 2°: accid^{ens} ponit agere ad formam substantialem in-
 strumentaliter, perquam modum aliquid ponit agere ultra suam speciem
 non quasi virtute propria, sed virtute principali agentis = auditu solutionis
 virtute quam distinguo mai^{or} proutiam debet subitam praeterire in vir-
 tute propria nego mai^{or}: in virtute principali ad concedo mai^{or}: & sic dis-
 tinctio propria nego conseq^{uenter}. virtus enim immediate productiva effectus substantiali
 mundi nego conseq^{uenter}. virtus enim immediate productiva effectus substantiali
 non est quae proprie dicit esse subit^a, sed id quo, sua virtute qua causa prin-
 cipalis dicit esse: hae autem virtus non debet esse equalis perfectionis
 cum effectu, quia perfectio effectus commensuratur modum causalitatis et id quo a
 causa principali: unde actio generativa per modum causalitatis et id quo a
 causat subit^a, quin adaequat subit^a in perfectione. Dicitur: accidens causat
 sua, & per propriam virtutem est virtus subit^a; sed accidens causat im-
 mediate effectum substantialem ut virtus subit^a; q^{uia} accidens ex nat^{ura} sua & per
 propriam virtutem causat subit^a. sed q^{uia} accidens causat per propriam virtutem,
 & ex nat^{ura} sua principaliter causat, q^{uia} sic causat, si causat. = concedo in-
 ter quo nullo modo, distinguo subsumptam: quod causat accidens per propriam vir-
 tutem ut propriam concedo: per propriam virtutem ut subordinatam subit^a
 nego subsumptam, & conseq^{uenter}. virtus quidem accidentis ut pote illius est, pro-
 pria est accidentis, ceterum hae virtus propria est subordinata subit^a, quia
 est virtus illius, ipsi data a nat^{ura} ad operandum. & ideo virtus accidentis
 non se habet ut propria, nec ut principali respectu subit^a, sed ut virtus subit^a,
 & instrumentalem illius. Sed valde inurgunt & conat^{ur}: & accidens ut

virtus subordinata subit^a operativa per virtutem aliquam, quo ut de genere
 subit^a, & per virtutem cum accidentis identificatam. si: Nulla virtus est sub-
 stantia. & conseq^{uenter} subit^a est immediate operativa. si 2°: Virtus accidentis
 ut subordinata subit^a est improporcionata ad producendum effectum substan-
 tialem. Agentis: quod accidens ex nat^{ura} sua ut virtus subit^a nihil aliud est
 quam esse decem, & dimanari a subit^a ut operativa: sed hae non sufficit ut
 accidens proporcionetur ad subit^a immediate operandam, q^{uia} probatur minor:
 quod accidens ut decem, & dimanari a subit^a ad operandum non immutat in-
 strumentem virtutem accidentis ut distinctam a subit^a: sed virtus quam habet accidens
 secundum se ut distinctam a subit^a est improporcionata ad producenda subit^a; q^{uia}

Confirmativa: si accidens causat per virtutem propriam identifica-
 tam cum accidentis causaret subit^a, licet non esset virtus subit^a: sed non per mo-
 dum causae instrumentali, & virtutem subit^a, ut ex se patet, quia tunc non esset
 virtus subit^a, q^{uia} causaret per modum causae principalis: sed accidens per modum
 causae principalis non potest causare subit^a; ergo nec potest immediate causare subit^a

per Virtutem quae accidentalem dicitur a subit. omnia sunt certa pro- 272
pter maius, quod patet ex ratione, quod Deum producat calorem ut verbis se-
parationem a subit. quo rignito, calor ille secundum se erit et qualis perfec-
tionis cum alio calore ut octo dimanante a subit. g. tali calor produceret
subit. ignis. non instrumentally, In Virtute ignis, g. principaliter.

In his quantis capis stat punctum Scotus difficultatis, sed ad sum-
mum respondeo accideri non operari per virtutem substantialem substantiue, hoc est
per virtutem subit. in accidenti derivatam, ad ipso quod accidenti distantiam, sed
per virtutem identificatam cum ipso accidenti. Et hoc quod negamus, conuenit, quia
virtus illa est proportionata ad effectum substantialem, per modum virtutis,
alteri derivatam. sed quia accideri eorum est virtus subit. derivatam, ideo di-
citur quod operatur in virtute subit., Virtus quae subit. operatur. unde Virtus
accidentis est virtus propria subit. proprietate generationis, in virtute, Et quo, pro-
pria vero accidentis proprietate identitatis, Et hoc quod, quia illa virtus ut accide-
ntis. Ad Virg. ad maius maiorem, nego minus, ad probus ad maius maiorem, distinctio
tunc: virtus accidentis secundum se, per se in a radice, a qua dimanant, concedo
minus: per se a subit. ipso superaddita, nego minus, Et conuenit. licet enim proprie-
tatem et virtutem ipso nihil addat entitati calori, calor tamen ex coniu-
ctione ad radicem, et ex conuersione cum illa, habet distantiam actus. calor
enim, g. ut dimanari a subit. uoxa qualitatem subit. est illius virtus ad
produci effectum diuersi perfectionis: in virtutibus enim nutrit, auget, et produ-
cit fieri, et non ignem. in igne uero ignem, et non carnem: sic uoxa ablationem in
virtutibus disponit ad vitam, et non ad ignem, in igne uero ad ignem, et non ad
vitam. Et hoc ad confirmans nego maius. ad ipso uero dicimus quod calor productus
a Deo ab ipso dimanante a subit. erit eundem perfectionis secundum se, et quo
ad entitatem, non autem virtutem, unde non produceret effectum substantialem
Deo non supplente conuenit radicalem. Sed inquirunt eum accideri ex co-
iunctione ad subit. nihil subit. ab ipso communicato potest producere non
solum alium accideri sibi simile, sed etiam subit. excedentem? Respondeo, accideri
ex natura sua entis ens, et ex aduenientem subit. ut virtus proxima actiua, et
ideo potest instrumentally proxime quod subit. potest principaliter remota. dela-
tione autem instrumentum sui et agere ut conuentionem, et conuenit cum causa prin-
cipali, et non agere nisi ut subordinationem. quia quodlibet instrumentum essentialiter
operatur ut instrumentum. Et conuenit ut subordinationem. si autem accideri nec
conuenit, nec conuenit et, nec instrumentum est, nec subordinationem. Hoc etiam
operantis conuenit, ex ipso enim effectum cognoscimus natura principii; Et
cuiusdem ignis productus, antecedit calor, ita dum ignis agit, licet propria subit
sit causa principalis, non tamen est causa immediata, sed mediat calor dispo-
nat, inquam, ut illius proxima virtus, nam dicere quod solum mediat calor dispo-
nit. Radicem est, cum calor ille, absente igne, ignem producat, et inexcubi-
le prout sit Deum in casibus tan regularibus specialiter conuenit. Dicitur cau-
sa instrumentally operatur per virtutem sibi super additam a causa principali:
sed uoxa conuenit accideri et virtus instrumentally, g. operatur per virtutem su-
per additam: aliqua sunt instrumentum, quae operantur per virtutem ipso super addi-
tam ab ipso principali, nisi per virtutem alienam, et in virtutem aliorum. hoc in
ignis, et proprie sunt instrumentum, mortua quae dicuntur, quia quasi mortuo modo
et ut mortua ab alio se habent ad effectum. ut calamus, ceterum virtus acciden-
talis operatur non est huiusmodi, quia in se est virtus quae subit. subit. producit,
dicitur autem virtus instrumentally, quia non sibi operatur, et animat effectum
productum, sed substantis, cui operatur. Arguitur 2. si Deum non conuenit in-
mediate ad effectum creaturam non est uera, et propria causa illius, et communiter
docetur contra Durandum: sed uoxa non, subit. creata non conuenit immediate
ad productionem effectum substantialem; g. Confirmatur: agere proprie immediate
est proprie causae immediate id quod immediate agit; g. et subit. causat proprie
immediate accidit, et nec mediate proprie producit substantiam. Ant. uoxa conuenit
conuenit probatur: quia alia subit. nullam propria actionem eliceret erga subit.

sed pugnat proprie producere subit^{am} une actione ad illam terminata; q.
Ad Argum^{um} concedi primum, nego consequens quia Dico dicitur docet De-
rum concurrere ad effectum creatis mediate, mediatione subit^{am}, non autem do-
cetur subit^{am} causari aliam subit^{am} immediate inmediate subit^{am}, et respon^{si}, me-
diate vero mediatione uirtutis accidentali. ad confirm^{am} nego mai^{or}, quia agere
proprie mediate principaliter est eorgerere, et radicare uirtutem actiuam subor-
dinate causam principalis ad agendum. ad prob^{am} nego mai^{or}. quia subit^{am} radi-
caliter remote agit per eandem actionem, quia accideri proxime agit, quia n-
citur iuxta operatiua accidentali est subordinata causa principali ita uniliter
actio, quia accideri immediate operatiua est actio qua subit^{am} mediate operatiua

Arguitur 3°: immediatum principium est immediatum principium
operis: sed forma substantialis et immediatum principium est. q. Confirmatur
accideri et immediatum principium operatiuum alterius accidentis: q. subit^{am} alte-
rius subit^{am}. anti^{am} supponitur, et conseq^{ua} probatur: n^{on} est et perfectio accidentis:
sed accideri et immediate productiuum alterius; q. subit^{am}. primum non certis,
et conseq^{ua} iustitia: quia est immediate operatiua et de linea perfectionis, quia
propter in Deo adstantia pot^{est} immediate operatiua. Ad Argum^{um} nego mai^{or}.

quia principium inmediate est, nisi ut infinitum non potest esse principium
immediatum operis, et manet probatum. ad confirm^{am} concedi anti^{am}, nego conseq^{ua}.
ad prob^{am} concedi primum, nego conseq^{ua}, nam est immediate operatiua et de li-
nea perfectionis in Deo, quia omni operatio in Deo est de linea subit^{am}, et cum
ipso identificata, in subit^{am} uero creata est de linea imperfectionis est imme-
diate operatiua, quia specificaretur ab operatione: unde subit^{am} non est imme-
diate operatiua est perfectio limitata subit^{am}, proinde q. perfectio admixta
cum imperfectione limitationis. Arguitur 2°: cum parum distat ab agente,
nullum accideri immediate operatiua: sed tunc aliqua causa immediate operatiua;

ergo. probatur maior: accideri immediate operari. Et est in ag^{ente}, et in passio: sed
nullum est in immediate operatiua; q. probatur minor: accideri qd est in ag^{ente} non
operari immediate, quia nulli ag^{ente} operatiua in durari: sed nec accideri qd
est in passio; q. probatur minor: si calor, qui est in ligno produceret ignem, pro-
duceret aliqui de trunco lignum, et conseq^{ua} se ignem: sed hoc est impossibile,
quia nullum ag^{ente} agit in sui destructionem; q. argum^{um} que probat accideri
non concurrere dispositiua ad formam, quia calor qui est in ag^{ente} distat a passio,
et calor qui est in passio nequit disponere ad sui destructionem. Dicimus q. qd dicitur

agens distat a passio, immediate operari accideri illud, qd est in passio, non in
uirtute passio, sed ut uirtute passio, sed ut uirtute ag^{ente}. calor, qui est
in ligno producit ignem in ligno. non quidem in uirtute ligni, sed in uirtute igni,
in quo radiceatur, cum quo conicitur, et cui subordinatur: et ratio est quia licet
calor ille sit, et subiectus in ligno, non operari uirtutem actiuam remotam
tam ligni, sed in actiuam radicealem igni. nec obest qd igni productiuus
distat lignum, accidit antecedentia, ignem que calorem immediate productiuus
quis, ut sibi diximus, hoc per accideri est, ut euidenter patet in ipso calore
ut disponente, qui per accideri disponit ad sui destructionem. Arguit 5° Con-

muu Doctore pro suo partiali influentia: si calor produceret ignem non eoadiue
uirtute a subit^{am} unum cooperante, tantum operari secundum id qd habet in
actu: sed accideri secundum esse accidentis, qd habet in actu, est omnino improp-
orcionatum cum subit^{am} producenda; q. Confirmatur 1°: calor abiq. aliqua de-
uirtute, eodem modo se habet ad producendum subit^{am}, sicut ad producendum ac-
cideri: sed accideri aliud producit principaliter; q. subit^{am}. Vagetur: calor ut
uirtute igni, non eleuatur ad altiorum gradum perfectionis supra lineam acciden-
tis, sed permanet in linea accidentis; q. semper est improporcionatum cum subit^{am}
produenda. Hoc Argum^{um}, qd non aliud est a Scoti fundam^{to} languide nimis pro-
bat placitum eorum Doctore: nam si subit^{am} immediate influat in aliam, ad
quid immediatum in fluxu accidentis: subit^{am} enim continet ad quatuor subit^{am} per-
fectionem; poterit q. ipsam adquate producere. aliunde actum thomistica fun-

Tho

Idem:

data eque impugnat concurrem immediatum in adquatam; inani gert
 hoc sent media, ulterius: Virtus accidentis, elevata alicubi operatur per
 aliquid subit^o iniquum derivatum, & non? si hoc est subit^o edit principij
 adquatam. si 2° accidens adue manet inproporcionatum ad eius in adquatam
 effectum igni correspondere. Adet q^o Codimus Doctor solutionem ad quomodo
 subit^o, illamq^o applicabimus Codimus ex subit^o tractato argum^o. Ergo solu-
 tione data dicimus accidens secundum qd^o habet actu proporcionatum esse
 ad effectum subit^o tantum ut quo, & per modum virtutis proxime, non autem
 per modum causae principalis, ideo subit^o potest dici causa immediata, imme-
 diatione causae principalis, quia alia causa principali non mediat, sed solign
 virtus proxima instrumentalis. unde patet ad Urgentiam. ad confirm^o d^otingo
 may: eodem modo se habet entitativa, concedo: fortiter, & infusiva, nego may.
 eadem enim entitativa caloris producit subit^o, & accidens, modo tamen infusiva
 fortiter diverso: nam ad subit^o concurrunt ut subordinata igni, intendit qd^o produ-
 cere similia, non ubi, sed subit^o; ad calorem vero de materiali se habet hoc sub-
 ordinatio, quia calor in Virtute propria producit calorem, intendit que ubi si-
 mile producere. Arguitur b^o subit^o creata est immediate operativa usque
 proprietatum; q^o potest esse immediate activa alterius subit^o. coneg sequitur,
 & anti probatur efficaciter exemplo aquae calefactae, quae se restituit usque
 frigiditatem: sed nulla datur causa, illius frigiditatis, nisi subit^o aquae; q^o nego
 anti. ad prob^o, negamus restitutionem illam ad primitivam frigiditatem fieri
 per usam actionem terminatam ad illam. sed quia argumentum tangit di-
 ficultatem socrum a glubus examinatum, in eiu^o explanatione pariter
 immorabimur. scire ergo oportet quid sit emanatio, & in quo consistat, ex
 cuius resolutione venienda est argumenti solutio.

Respondent q^o communiter
 Thomaz, quibus plures Codimus adherent, emanationem proprietatum con-
 sistere in eo qd^o agens extrinsecum producat, & conservari subit^o, simul producat
 proprietate, usque enim physicam essentia: & ideo non datur usque, & ita
 actio subit^o per se terminata ad propria proprietate, sed ab ipsa profertur tan-
 quam a radice, unde actio agentis, quae producat eiu^o, seorsum producit quid
 quid exigitur ab eis, & conseruitur ad illam: quia qui dat formam, dat conser-
 vat formam, et que adeo nuperit nova actio immedietate derivata a subit^o
 ad propria proprietate producenda. Ergo doct^o tradidit ad Thomaz quae

Thomaz 2° Cap. 1° dicit: Cui non solum est subiectum, sed etiam id, medio quo
 de se causatur, causa efficiens, ad proprietate producit. Et q^o est causa ma-
 teriali proprietatum, quia ipsa restituit: finali, quia propter ipsam causatur
 usque: formatu^o extrinsecum, respectu agentis, quod determinatur ad ipsam producit
 ab eodem eius, propter qd^o etiam dicitur causa efficiens sequentia, sed determinatur
 ceterum causa proprie efficiens, non est eis, sed agens, cui per se producat: ut
 de sequitur subit^o non est immediatam causam actuum videtur proprietate-
 tum, nisi ad unum Reductiva, & improprie. Ad Codimus aduertim in
 Argum^o, diversimode Respondent auctores. mihi tamen placet solutio illius
 Thomaz. querentis aquam calidam non amittere omnem omnino frigiditatem
 sed semper retinere frigiditatem radielem, de linea qualitatis, media qua
 aqua causat primitivam frigiditatem, remota ab agente extrinsecum calefa-
 ciente: sic calores grauius descendunt in proprium locum, remota agen-
 tibus extrinsecum descendunt impedimentibus: nunquam q^o aqua potest am-
 tere frigiditatem, ipsi necesse^o ad sui conseruationem. Si autem dicas qd^o
 hic restituitur ad qualitatem occultam, quod est asilum ignorantis, dicitur
 hic restituitur flexi ad qualitatem occultam ignibus, nullo modo vero ad qua-
 litatem occultam rationi: nam usque ad Thomaz. contra gentes Cap. 2. ea quae
 sunt naturalia mutari non possunt, nisi manente, inuenta enim experit do-
 cet aquam calefactam conseruari secundum formam aquae: in actu enim etiam

Idem: sunt naturalia mutari non possunt, nisi manente, inuenta enim experit do-
 cet aquam calefactam conseruari secundum formam aquae: in actu enim etiam

Ratio probat formam non nisi miraculose existeri posse ab his dispo-
 sitionibus necessariis ad sui essentiam. unde consequenter deditur intentionem
 calori in aqua (si hoc conservatur) non esse ita normam, ut non admittat
 gradus illos frigiditatis, qui necessarij sunt, ut subit forma aquae conserva-
 tur. **Dicitur:** supponamus qd in aqua calefacta sint duo gradus frigi-
 ditatis, et quatuor caloris: tunc etiam gradus frigiditatis non possunt de-
 trahere gradus caloris nec proxime producere quatuor gradus frigiditatis,
 qd solutio non sufficit. = **Respondet qd** quamvis hoc vera sint absolute, non
 autem si calor non est in subiecto naturali, et frigiditas sit in subiecto
 connaturali, ut in igne: tunc enim frigiditas est virtualiter potentior
 quia ratione connexionis cum forma, et connexionis cum illa est virtuali-
 ter maior, et ideo potest expellere calorem a subiecto, in quo uolenter ex-
 cipitur, proxime qd producere maiorem frigiditatem connaturalem subi-
 ecto: ad quod maxime conducere agentia, et corpora circumstantia esse
 ai docet. **Ad huc usq; dictu sequitur** non mediare inter subit agens
 et effectum substantialem aliquam virtutem de genere subit, sed unice vir-
 tutem accidentalem, quae uirtuti subit dicitur, quia subit ad operandum de-
 seruit: unde subit dicitur potest causa immediata operatur principaliter, quia
 inter causam, et effectum non mediat alia causa principalis, sequitur etiam
 causam instrumentalem non exigere equalitatem, et similitudinem specifi-
 cam cum effectu instrumentali producto, quia similitudo, et equalitas ibidem
 est necesse inter causam sibi effectum cauam, et inter effectum cauam
 causam uero instrumentalem, eadem non agit sibi, sed causam radicali, non sibi,
 sed causam principalis, cui dicitur simulat effectum. **Uterque sequitur**
 quomodo dixeruntur inter se causae efficientes principales, et causae
 instrumentales, sive propriae, sive impropriae: nam in utrumque proportiona-
 ter inter se actiuitate ad effectum, indiget qd motione, et uirtute
 eleuante ipse super addita ab agente principali. **Utrum uero** uirtutem
 naturalem, et improprium, quamuis non egerit uirtute super addita, gau-
 det enim uirtute actiuitate, quatenus se ipsa est uirtute data causae
 principali ad operandum, cogitatum nec sibi operatur, nec sibi simulat
 effectum, sed operatur et simulat effectum ad principale: oppositum uero
 contingit in causa principali. Tandem inferitur potest operatur a nung
 rationali eius ab illa uirtute dicit, id enim laetudine probant funda-
 menta nostra. **Inquiri** utrum accideri ut causa principali alterius ac-
 cidentis eiusdem perfectionis specifiques. **Respondet** affirmative, et probatur:
 forma accidentalis habet omnes conditiones requiritas ut sit causa princi-
 palis effectus accidentalis; qd est causa principalis. **anti probatur:** forma
 accidentalis continet in uirtute propria effectum sibi similem, illius qd
 pro dicit ratione propria uirtute, et in uirtute propria: in uirtute qd non
 subit, sed sibi illam simulat: g. **Augustinus** 2a **Utrum** causa
 immediate concurrat ad omnes effectus causae. **2a Sectio**
 notantur aliqua situ digna, et referuntur sententiae

Dubitare de essentia Dei sic dum alium ut a Philo sopho ostiario, cum
 nihil clarius scriptura, concilia, et Patres praedicti, sed etiam in antiquis et
 quolibet Philo sopho: etenim omne creatis, uel rationalis, sive irrationalis mul-
 tis linguis nuntiantur creatorem. unde solus insipiens dicit in corde suo
 non est Deus. **fortassis** of non mente, sed in corde dicitur quasi cupiens non
 esse Deum. **rationalis** quibus Philo sophi probant hanc ueritatem a testibus
 sunt, sed quia hoc directe ad sacra Theologiae spectat, unam lex pluribus
 uobis breuiter proponam. hoc igitur pacto demonstratur lumine naturali
 essentia uari Dei, sive causae

Joan-
 Sap-
 Isaia
 26.

Joan-
 5.

Tho-

Omne qd fit, & causatur ab alio fit, & causatur: sed plura sunt facta, et causata; q ab alio. coney sequitur. minor conat, & magis probatur: nullum en potest remotione causare naturaliter quo ad hunc; ego. anti probatur: causa scilicet causari aliquomodo precedit produ- etiam, & causatum: sed nullum en potest remotione precedere quo ad hunc. scilicet q nec causari. q omne qd fit, & causatur, ab alio fit: nega nec: sed in casu deficientibus nequit dari processu in infinitum; & neces- sitendum est in aliqua causa ^{1a} qua ut videtur, & videtur. pro- batu subsumpta: si daretur tali processu, nullus effectus esset, non transacto, & finito influxu infinitarum causarum: sed hoc est inopiosa quia finitum nequit finiri; q. Supponit q conat ^{2a} ad causam, supponendi etiam est en creatum tripliciter ab illa dependere. in eis, ad actum

Joan- Sap- II: II: Hania- 26.

Joannis: Omnia oia ipsum facta sunt in concurrari expta illud Sacramentis quomodo possit aliquid permanere nisi tu Voluerit in operari. se- cundum illud II: 26. Omnia opera nra operatu est nobis. po- tert autem Deu operari, & unice probendo uirtutem ad operandum, & simul cum nobis operando, siue cooperando, & prope conat nobis concu- xendo: hoc est ad examinandu nos pro aliquo proxi ad nram deterni- nationem. de hoc concuam, acerrime disputant Theologi. in proxi autem de concuam simultaneo solum disputatur. In qua 1a sent ^a locet De- um non concurrere immediate, & simultanee ad omne effectum creatu naturalem, sed unice mediate quatenus probet causam Dispositivam ad omne effectum producentem. ita Durandus, & aliqui ipso antiquiores quorum sent ^{am} noviter recitavit Ludovicus Dola Capueus, edita de hac 1a particulari disputatione, in qua docet Deum non concurrere immediate ad actum libero ordini naturali a creat scilicet. statuat tamen concuam Dei immediatum ad actum libero supernaturalem, ad actum necesse, & ad omnia alia entia. eandem sent ^{am} abiq; nulla limita- tione tenetur Salamandret. affirmativa raso est communis inter Philo- sophos, & Theologos, iudicantes communiter oppositam ad minus pericu- losam infide.

1a Conclusio

Deu immediate concurrere cum causis 2a ad omne effectum illarum. probatur conclusio ex Verbo Noti Dni apud Joannem

Joan- 5. Tho-

Later meo usq modo operatur & ego operor. (quod verba per operam 5. exponi possunt de concuam mediate. si enim Later operatur usq modo, operatur, operatur quando nos operamur. immediate q operatur. si enim mediate tantum operatur non usq modo operatur, se 2a unice quan- do virtutem operativam in nobis operatu est. mita infinita fere traum sacro peging, & Sancorum Patrum videnda apud Quarsum, & Om & mun in Thom de Aquinas, & refertur pro nunc Thoma quod 1a de pot 1a dicitur. Deu in quolibet operante immediate operatur. Deinde

probatur Conclusio 1a omni communi quolibet creat 2a ex conceptu commu- ni creatu immediate dependet a Deo; q influit immediate in omnem creaturam. anti patet, quia omni creat 2a ex conceptu generali creatu est en participatum: sed en participatum immediate dependet a Deo, quo ven- traliter obtingat suum 1a coney. neco probatur: degen 1a imediata fundatur in influxu 1a imitato unius in alio; q si quilibet creat 2a depen- det immediate a causa 1a, causa 1a immediate influit in quolibet crea- turam.

am L

Respondent omnem creat^{am} dependere immediate a Deo in eo, non
tunc in operando. = sed contra: intelligit immediata, & essentiali depend^{am}
creatur^{um} a Deo in eis, et non in operando. q. 1. antea probatur: creat^{am} dependere
essentialiter a Deo immediate in eis, dependet etiam in fieri: sed creat^{am}
in fieri immediate dependens a Deo dependet immediate in operando; q.
maior conceditur, & minor patet, quia fieri effectus est illius causatio.
q. si creat^{am} in fieri immediate dependet a Deo, similiter dependet causa-
litat^{is} suae actio, qua fit. Obstat: omni effectus a causa fit media
actione, q. dependet a effectu est depend^{am} actionis. q. si hic immediate de-
pendet, actio etiam dependet. Obstat: omnia enim participationem
immediate causantur a Deo; participationem enim immediate causa-
tur ab eo, cuius est participans: sed inquit opus creaturae est eni partici-
pationem a Deo; q. immediate causatur a Deo, qui est eius pater et q. am-
plius: eni essentialiter participationem constituitur essentialiter in ratione
creaturae, per ab aliter latem; q. omni opus creaturae est essentialiter eni
ab alio; q. causatur immediate a Deo. probatur hanc conseq^{am}: quod con-
stitutur essentialiter creat^{am} in eis talis condescendit immediate, calatur; sed
omni actio in esse creaturae constituitur per esse a Deo; q. omni actio
creaturae dependet immediate a Deo. Dicitur: refertur ad rationem creaturae

Et ad hoc qd siq. ut eni participationem depend^{am} tenota, siue mediate.
scilicet depend^{am} ab alia causa, q. q. immediate dependet a Deo. hoc
fidei potest esse doct^{am} nra; arguimus enim ubi non esse immediate
operativam, & actio vitali solum mediate procedere ab anima: cum
opus vitali dependet essentialiter ab anima, & effectus substantiali.
a nobis; q. autem potest eni creaturam esse essentialiter eni participa-
tionem, quamvis mediate solum dependet a Deo = sed contra: ea ra-
tione, qua aliquid est eni per participationem dependet ab ente impar-
ticipato: sed omni creat^{am} se ipsa immediate habet eni per participationem
se ipsa immediate dependet a Deo: sed qd per se immediate depen-
det a Deo, terminat influxum, & causalitatem immediatam. Dicitur:

Deinde depend^{am} creaturae a Deo est essentiali: sed hoc non salva-
tur per hoc qd effectus mediate dependet; q. probatur minor: depend^{am}
essentiali sui non salvatur ratione aliterum predicati ipsi accidentali: sed
depend^{am} mediate huius creaturae ab alia est essentiali, quia hic non
ignis, qui nunc dependet ab alio potest a Deo creari; q. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Tho

Argumentum 1°: si Deus concurreret immediate ad omne effectum creatum
 et esset causa totali, & partiali: sed neutrum dici potest; q. minor probatur:
 si Deus esset causa totali superflua esset concursus creati, sed aliunde requirit
 esse causa partiali, tunc quia Deo non deest, tunc & propter quia ex hoc
 sequitur Deum non concurrere immediate ad quomodo illam effectum a creati pro
 dilectam; q. argum. etiam est contra aduersarios actus actus naturalem
 immediate esse a Deo, & creaturam. dicendum q. Deum esse causam totalem
 in ordine causae, & et uniuersalium, totum q. effectum producere sub ratione
 entis, creati q. esse causam totalem, & essentialiter subordinatam illam
 q. producere totum effectum sub ratione tali entis. Dicit: Deum per nos non
 concurrere ad effectum creatum sub ratione tali entis: sed sub tali ratione et esse
 actus; q. aliqua creatio non dependet immediate a Deo: concedo prima, &
 nego illationem per se veram. confondit enim replica rationem quae cum
 ratione sub qua. igitur tota creatio dependet immediate a Deo, quia tota im-
 mediate causatur ab illo, nulla q. formaliter est intercedat Deo inuacata,
 quomodo non ut causata sub omni ratione formali sub qua. sic causa totali
 uniuersa totum effectum abs dubio causat, quomodo ipsum non causat sub
 omni formali ratione, sed tantum sub ratione specifica illius.

Argumentum 2°: De-
 us non potest concurrere immediate cum creatura nisi per actionem dicit
 et induit ab actione creati: sed non potest concurrere per actionem creati
 tunc quia actio creati non potest provenire a duplici causa totali, tunc etiam
 quia actio creati non potest a Deo oriri: Denique nec potest per actionem
 dicit, quia actio Dei est prior actione creati, totum q. effectum produca-
 ret pro priori ad actionem creati, ulterius q. quia uerba terminant
 conigit actionem; q. Respondetur qd si Deus concurrat ad effectum creatum per
 actionem dicit ab actione creati, ut probabiliter a pluribus docetur, tunc actio
 non antecedit actionem creati tempore, aut nat., sed dignitate tantum. ut
 de Deo simul cum creatura cooperaretur, simul q. cum illa produceret totum ef-
 fectum, sub aliqua tantum ratione, proinde q. terminus productus terminaret
 actionem dicit a priori ordinem essentialiter sub ordinem. Et autem dicit
 causam q. habere aequalem perfectionem cum effectum, ideo q. producere posse
 totum effectum per propriam actionem abs cooperatione actioni dicit;
 dicendum qd qd causa q. et essentialiter subordinata, & ideo qd quia
 licet ut perfectibili cum effectum, non potest operari sine subordinatione, & conle-
 quenter sine consortio actioni superiorum. In sententia tamen accente Deum
 concurrere ad effectum creaturam per actionem creati, dicendum est qd
 licet eadem actio non possit provenire a causis totalibus eiusdem ordinis, &
 non subordinatis, bene tamen a causa q. subordinata, & consequenter a
 causa q. & q. fauat huic solutioni Thomae 1° q. 4° art. 4°.

Tho:

ad 2° per haec uerba: Et si diuersorum agentium eiusdem ordinis non pos-
 sit esse eadem actio, potest tamen esse eadem respectu agentium diuersi or-
 dinis, cum unum essentialiter subordinatur alteri in agendo. uerba quae uer-
 ba ad ultimam probat dico actionem creatam provenire a Deo non elicitive,
 sed effectiue, a creatura uero dicitur, & factiue, quia egreditur intrinsece
 ab illa, per illam q. intrinsece mouetur. Arguit 3°: nulla apparet manifes-
 ta contradictio in eo qd Deus conferat creati qd per se ipsam operatur, cum
 sola dependat a Deo in se, sed statuta possibilitate, hoc est concedendum,
 quia ut eo magis supponit liberalitate diuina; q. probatur maiori: q. quia non
 facile arguatur Regnum, 2° quia hoc non obstat conceptui creaturam. & dicitur
 quia t. effectum conigit in causa uisibilem infinitam, & finitam. si hoc q. q.
 libet creati potest producere effectum proprio sine cooperatione Dei. si hoc
 at non potest esse causa principali, adile Deo cooperante; ergo: prima
 maiori, negant aliqui minus, & merito quia in hoc dubio licet sit defectus

docendum est qd Scriptura, & Patru docent. Sed nego maiorem
 quā immediata cooperatio Dei cum creaturā naturā ex eo qd
 Deus sit causa, supremu Dominu, & ex per an. & creat ut causa
 & essentialiter participata dependendi qd essentialiter a Deo, in eis, & operari:
 cum existit. Deu negare sequum non potuit, nec a se applicare potest pro-
 dicta perfectione, nec creat a predicta dependē, cum non potuit non esse
 creatura. unde patet ad 3, & 23 probis. ad 33 dico qd effectus quan-
 titatis eius limitatu sit exigit in causa participatam infinitam, quia
 cum sit limitatu, & participatu exigit immediate dependere ab ente il-
 limitato, & participato: unde hęc origo non fundatur in perfectione
 sed potius in limitatione, & dependē effectū. Arguitur 2o: si Deu concu-
 rret immediate cum causa 2a, hęc esset causa instrumentali: sed hoc est
 falsum; q. Confirmatur: Deu non concurrat immediate ad causalitatem causę
 materiali, & foris, q. nec ad operatiōis causę efficienti. = nego magis, quia ut
 aliqua causa sit in actu opus est qd causa subordinata operetur in virtute
 alterius effectum amittit non ubi, sed causę principali, qd inq. non contingit.
 ad confirmā dico causalitatu illa a Deo effectiva provenire, quia Deu effect
 causam materiale, & foris. cooperari non proveniunt ab ipso informatu,
 & receptura propter imperfectionem. Arguitur 3o: Deu non concurrat imme-
 diate ad actionē vitale, & liberā, q. ad nullā. ante probatur: actionē vitale,
 & liberā proveniunt immediate a principio vitale ut se moti per illa:
 ergo. Confirmatur: Deu non concurrat immediate ad actionē prava, creatā
 sed omni actio prava creatā est in participatu; q. = ad argum. dico
 actionē vitale & liberā provenire a Deo immediate effectiva, quia parti-
 cipatōem entis creati. Deu autem non denominatur vitale per tale
 actionē, quia non est principiu electivum illarum.

Dificultatē confirmatiōis
 gravissima est. sed contra philosophū scopum probat qd contra ipsos arguente.
 quia Deus nec mediate potest denominari peccator. ad illam q. Ripon-
 det Laxus nri Anselmū libro de Concordia per hęc verba: in bonis qui-
 dem facit quod iust, & quod bona iust: in malis autem facit quod iust, sed
 non quod mala iust: in actione q. peccaminosa deus sunt distinguenda:
 entitē scilicet, & malitia formalit. (quid quē malitia formalit ut actio
 q. prava in quantum est quidam virtutis, bona phisice est. Indivertatē
 & ipse ut causam vere phisice efficientem: at vero in quantum prava
 formalit est, bona formalit non est, & ideo non sequit virtutem ut effi-
 cientem, sed ut deficientem. in 2o sensu est a Deo effectiva, in 2o vero solus
 a creatū defectiva.

Appendix de Concursu probio

Stabilito concursu simultaneo, aliquam notā de probio oportet tra-
 dere, qui ita difficilis est, ut in illius explanatione Augustinus ipse sepe
 sepius. Concursu fecerit ad inevitabilia sarcara Dei: sic enim loqui-
 tur libro 2o contra Julianum Cap. 8: itaq. ita est ad ducendum diffi-
 cili, ut quando deditur liberum arbitrium, negari Dei gratia videtur.
 quando tamen deditur Dei gratia, liberum arbitrium videtur ardegi.
 quia propter punctum hoc concurrencione exagitatā q. analogi. ho-
 muthi affirmantibus. Sententi negantibus. alyo vero in hanc, & illam ptem
 pro libro inclinantibus. Promittit q. totibus verbis propugnant concurrencione
 probium, qui variis nominibus illustrata. vocatur probio, quia ante-
 cedat concurrencione creatū, appellatur promotio, quia prius movet creatū, quā
 ipsa se moveat. renunciatur phisice, qd determinatio, quia prius phisice
 determinat creatū ad operationem, quā ipsa se determinat. dicitur effi-
 cax, quia pnto illo concurrencione, vitali libiteler sequitur effectus. sed quantum
 omni, & fide omni Dominicari concordat iust in propugnā concurrencione probio,
 discordat tamen iust in illius explanatione. aliqui enim dicunt esse actionem

Anselm:

Augustin:

De² immoventem, qua creat^a efficaciter movetur ad opus. affi-
 mant alii esse eundem met² concurrem simultaneam, non pro ut cum
 ipsa creat^a concurreat ad operationem, nam sic simultaneum est, sed pro ut
 prout pro prior^{am} nat² ad operationem applicat creat^a ad illam. Alii tamen
 & communissime docent phisicam prout determinationem consistere in qua-
 litate fluida, quae supponit existit² indifferente ad operandi, illam h²
 prout, & determinat ad operationem. cum, hac tamen varietate iurum
 quod ipso est certissimum. videlicet phisicam prout determinationem esse in-
 falibilibiter consequam cum effectu ad quem est: unde posita phisica prout de-
 terminatio ad amorem, amor infalibilibiter sequetur. phisicis idcirco ga-
 gis testimoniis, infinitis q² concelloriorum, & latum sententiarum probant
 Thomam phisicam prout determinationem necesse esse ad omne actu² exeat²,
 libero, & necessario. ea tamen omittimus quia ad naturam non pertinet
 institutum. Probant etiam rationibus theologis, & philosophis, eos
 illi autem unice hanc nobis proponam: omne q² movetur a se tab alio
 movetur: sed creat^a in sui operantibus a se non movetur, alia enim immovetur;
 q² ab alio movetur: sed nequit moveri ab alio, nisi per huiusmodi influentiam ad
 ipsam terminationem; q² creat^a nequit moveri a Deo nisi per influentiam
 Dei terminationem ad creat^a: hinc est concurrem prout; q² Consequant
 sic: causa, & est indifferens ut operetur, & non operetur; sed causa indiffer-
 ens ut tali nequit operari, nam ab indiffer² in quantum tali actu deter-
 minata oriri nequit. q² necessarium est q² determinari antequam pre-
 ceatur, sed non potest esse determinari quia est sui potentiale, & indifferens;
 q² a Deo. Respondent Tertius creat^a esse in pot² ad actum foris; & in actu
 virtuali, proinde q² terminatum esse ipsam ad actum foris dependen-
 ter ad Deum simul cooperat². sed clamant Thomam alii concurrem simulta-
 neum non influere in causam q², sed in effectum eius; unde necesse videtur
 causam influentem applicanti, & moventi creat^a, ad opera, quae necesse debet quia
 neant etiam q² exeat² indifferens ut in actu virtuali: quia creat^a est per-
 fectibilis per actum foris: sed non est perfectibilis necesse, in actu virtuali
 quia hoc, quod est in actu virtuali continet modo perfectum, & quae per-
 fectio actum formalem; q² alia quam plurima difficillima sane cogno-
 scunt contra Tertium, hi tamen hinc hinc regulentur non facilius in mo-
 dum obviunt. Probant enim suam opinionem et loci sacri, concel-
 lorum q² & latum testimoniis. sed precipuum illorum argum² sumitur
 ex inspiratione opinionis adversus, sic enim arguunt: phisica prout de-
 terminatio tollit libertatem: alioquin superflua est ad actionem necesse, & non
 datur nec ad actionem, liberam, nec ad necesse. probatur maiori libertate con-
 dicitur in indiffer² ad amorem, & eius oppositum. sed phisica prout determinatio
 tollit indiffer². quia posita phisica prout determinatione ad amorem, voluntas
 est ad illum determinata, impotens q² ad eam illam, tunc odium; q² mino-
 rem & Sylogismi sic probant: prout determinatio ponitur ut causa² determi-
 netur ad operationem: sed causa² necesse determinata est ad operationem
 igitur enim est determinata ad calefactionem; q² phisica prout determinatio
 est in casu necessarii, & implicat in libero. Et antiquissimum, & diffi-
 llimum argum² cuius solutione impedit, non heredes Vice. ego enim
 nec in Thomam illam invenio, nec a Tertio, q² exp. in omnibus enim pla-
 que, sed non aliter video. nihilominus dicunt Thomam Deum esse supremum
 Deum, nec voluntati, & libertati, hanc q² perfectissimo modo prout contineri
 in voluntate divina. unde Deus prout determinans nos ad operandum, rati ex-
 ceptis q² operamur, & q² libere operamur. & ideo non semper operamur
 q² Deum vult, libere operamur. pro quo supponit q² licet voluntas prout
 determinata ad amorem non possit moveri ad odium per consequentia & in
 sensu composito, potest tamen illud potest, pot² antecedenti, & in sensu diviso:

Sicut ignis, voluntas actu amari, libere amat, & habet potenti-
am ad odium, licet in sensu composito amoxi & consequenter non possit
ponere odium. Distingunt enim Thomae duplicem necessitatem, ante-
cedentem unam, libertatis inimicam, et consequentem aliam cononam li-
bertati: hae non aduersatur, quia se tenet ad pte actu^{am}, illa vero libera-
tatem destruit, quia se tenet ad pte actu^{am}. Thomae toti verbis defendunt, aduersam qd quasi se-
melagranam. Recurunt ad exemplum ignis respondens ignem eius dita-
mirationem ad calefactionem quo ad speciem, et non quo ad individuum hoc
est non ad hanc determinate calefactionem, proinde qd indigere prohibe con-
suetudine determinat ad hanc in individuo operationem.

Solutio inuoluta
adquata videtur Thomae: aduersarij vero uideant illam difficulta-
ti incumbere: longe tamen sunt a iudicando se adeo incomprehensibili.
quo difficultatiditua infinitis argum^{ti}, reflectionibus, plures qd et sine
modo pariantibus solutionibus. si autem quorati quid mihi saltem
pronabilius ut censo Tenita fugere in Scilam, quia ut nram libe-
tatem defendant supremum det dominum deponere uidentur. Tho-
mae uero in Cambidm ingrediunt, quia dominum dei exolente, li-
bertati nro dixerunt consulunt. unde nulla opinio placeat, sed quid de-
cam nescio. scio tamen hoc esse mysterium occultum, et incomprehensibile.
scio etiam maiorem esse Tenitatum opinionem. aduersarij uero deo de-
gredem.

Disputatio de Causa Finali. Questio 1a quid
sit finis, et an sit uera Causa Finalis. Sectio 1a Resolutio 1a
pari Dubio.

Sicut causam finalem aliqui causam per antho-
nomiam uere predicant, quia nobilior est omnibus causis, et licet an-
tecedat omnes causas in intentione, habet tamen postremum locum in li-
bro causarum. quia in executione est posterior omnibus. de illa qd dicit
et de ceteris causis, more philosophico tractabimus. et plura alia pro-
cedit dubio uelut analogia et philosophi moralibus relinquamus. finis qd
sive causa finalis est cuius gratia aliquid fit, unde sanitas est finis
sumptionis medicamentorum quia medicata sumuntur propter sani-
tatem. Dicitur finis in finem cuius gratia, et fine cui: finis cui
est subiectus, cui bonitas finis intenditur: unde quia sanitas desideratur inferno
hic est finis cui medicis, et sanitas finis cuius gratia. sed aduersitate qd dicitur
uis nonat in duos finis formales, nam finis cui ipsum et finis materialis. Dicitur
dicitur in finem formalem, in quo est in finem obiectuum formalem, seu finem qui
finis quo est ipsa actio qua finis obiectum acquiritur, finis qui est ipsa licen-
tia. unde finis beatitudinis est finis formalis quo. Deum autem est finis qui, sed
aduersitate etiam qd hi uere unum finem adagitationem continent: quia est
determinatione et Resoluta non fit duplex, sed unus finis. Dicitur 3o finis in
ultimum, et intermedium. 1o est ille qui ita progressus amatur ut non sit
amabilis propter aliud nisi inordinate procedatur. ut Deum ad quem omnia
ordinantur. intermedium, uero non ultimum est ille, qui cito ut appetibili propter
se appetibili etiam est propter aliud, ut omni finis particularium. 2o dicitur
dicitur finis in naturalem et impernaturalem. licet appetibili uerbis natusq.
ut sanitas. 3o solum est appetibili, et appetibili uerbis natusq., ut Deum. Tandem
dicitur finis in finem operum, et in finem operantis. ad 1o tendit opus ex natura
ad 2o uero est ordinatione agentis. hae certe non apud omnes ad litigiosa qd
gradatim.

2a pari Dubio Resolutio, Obiectione Soluuntur.
Finis est uera Causa Finalis. Conclusio communis est, esto non deint aliqui
seniores dicente finem esse causam metaphoriceam, qui forte solum in modo
loquendi a uia communi discedunt. probatur qd communi reflectione:

ut bonum ad hoc qd voluntatem moueat. quia uoluntas ut potest
 in incognita non fertur: uicaria illud: nihil uoluntatis quin per cognitionem
 Et ideo cogitatio finis necessa uirt bonitas apprehensio, et apprehensio bonitatis.
 Et per uoluntatis multiplex erga finem datur actus. nimirum uoluntas
 complexa de bonitate proxima: affectu ascensionis illius, desiderii ex hoc apti-
 tudinem mediorum. illorum electio, ascensio finis, huius possessio, et gaudium
 sine fructu de bono posito. Huius sic notati, in proloquio inquiratur quomodo ratio
 formalis finalis, nunc quomodo ut uirtus constituitur causis finalis in actu
 Ratio dubitandi inuicem iam est. dicimus enim bonum ut apprehensum
 mouere, ideoque nunc diximus an apprehensio ut ratio formalis mouens, et bo-
 nitatis apprehensio: in qua se habent docet apprehensionem, sicut cognitionem
 practicaem esse rationem formalem finalis, pro qua se habent etiam Thomas
 Sorbinus, Capreolus, et alij antiqui Thomistae. communis uero sententia bo-
 nitatem finis esse rationem formalem finalis, apprehensionem se habet per mo-
 dum conditionis.

2^a Conclusio

Ratio formalis finalis, et constitutiva causis finalis in actu
 est bonitas finis. apprehensio uero tantum et conditio necessa requiritur. Conclu-
 sio est in praeterea. poterat qd firmari infirmiter testimonio Thomae. unicum
 tamen sufficit demonstratum in 2^a 2^a quaestione 6^a art^o 2° ad 1° qd ne se-
 habet. dicitur aliquid et causa dilectionis, uno modo uerit qd est ratio
 diligendi: hoc modo bonum est causa diligendi, quia uirtus quodammodo diligens
 ut quantum habet rationem boni: alio modo, quia est uia ad adquirendam
 dilectionem, et hoc modo uirtus est causa dilectionis: non quidem ita qd ea
 ratione sit aliquid diligibile quia est uirtus, sed quia per uirtutem produci-
 mur ad dilectionem.

D Thom:

In quo testimonio traditur, et in 2^a 2^a Conclu-
 sionis: quia qd est causa ut finis diligatur et ratio formalis constitutiva
 finis in ratione causis: sed ratio boni est causa ut finis diligatur; q. 2^a: quia
 obiectum non est diligibile quia uirtus, sed quia bonum: q. non est dilige-
 bile quia uirtus, sed quia bonum. ponderatur: Ratio formalis
 formalis constituitur finem appetibilem, et amabilem est ratio formalis finalis
 sed bonitas est ratio formalis constituitur finem appetibilem, et amabilem; q. patet
 minor quia qd amatur amatur ut conueniens et bonum. maior est certa
 quia influere finis est in appetitu. Obiectum: ratio formalis finalis est illa
 quae mouet uoluntatem ad sui ascensionem, inclinat ad applicationem me-
 diorum, gaudium qd affectu in possessione: sed hoc manifeste conuenit bo-
 nitati finis, non alii apprehensioni; inquam enim non desiderat appren-
 sionem salutem, nec aliam, et inuicem in illa, sed in salute apprehensio; q
 non cognitio, sed bonitas cognita est ratio formalis causandi finaliter. aliter
 bonitas non mouet nisi sit cognita; q cognitio est conditio indispensabiliter
 exacta ut finis moueat, et causet. Respondent aduersarij bonitatem esse
 rationem quae motibam, non tamen rationem formalem sub qua. sed contra est
 ratio formalis sub qua finis est illa in quam tendit finis, et in qua uirtus eius cau-
 salitatis: sed casualitatis finis tendit in bonum ut bonum, et in eo uirtus; q. 2^a uo-
 luntas infirma non fertur in uirtutem sub ratione apprehensio, sed in uirtutem
 apprehensio sub ratione boni. q. ratio formalis sub qua finis debet esse de linea appeti-
 bilis: quia ratio quae, et ratio sub qua uirtus in eadem linea: sed apprehensio non est in
 linea appetibili, sed in linea intelligibili; q non apprehensio sed bonitas apprehensio
 est ratio formalis sub qua finis.

2^a

Solutio Argumenta

Idem:

Argumenta per Thomam 2^a 2^a quart. 2^a art^o 2° ad 1° dicit: appetibili non
 attendit esse apprehensum, et intelligibilem, sed per se conuenit. nam appetibile non
 mouet appetitum nisi in quantum est apprehensum: unde differens appetitum
 mouet per se differens appetibili; sed, ratio formalis sub qua potest esse differens
 appetibili; q. Respondet ad Thomam quart. 2^a de uirtute 2^a art^o 2° ad 1°

quod diversitas apprehensionum per acciden. habet ad iuxta appeti-
 tua distinguenda, nisi diversitas apprehensionum diversitas apprehen-
 sionum conciliatur = conciliando q. tertium de homi. et illud alio exponi-
 dico qd. diversitas apprehen. non sunt per se diversitas appetibili. Et per mo-
 dum rationis formalis distinguendi, sed ex consequenti, Et per modum con-
 ditionis simpliciter exactis.

Argumentum 2° simul q. replicatur: diversitas
 apprehensionum diversificat specificiter per modum rationis foris actu volunta-
 ti, q. et ratio foris, finaliter. Antiprobatur: apprehensio representat
 eandem bonitatem presentem & absentem. Diversificat gaudium a desiderio
 sed gaudium deficit specificiter a desiderio; q. diversitas apprehensionum diversifi-
 cat per modum rationis foris actu voluntati. i. bonita. divina ut pro-
 prii causat in beatum amorem necessarium, Et ut abien. amorem liberum
 sed et presentem a cognitione; q. idem qd. primum. Confirmatur: appetitus An-
 geli & hominum specie differunt: sed non ab uno nisi per se ratione boni, &
 convenienti, quia potest eum eadem bonitas respectu utriusq.; q. diversifi-
 cantur ab apprehensione.

Neq. anti. ad prob. neq. mag. quia non
 apprehensio, sed bonitas diversificat gaudium a desiderio, si autem dicat
 bonitatem eam eandem, dicimus bonum abien. & presentem eam eandem ma-
 terialiter, & absolute. non formaliter, & respectiva: quia eadem bonitas
 ut abien. & ut presentem adest diversimodam concipitur appetenti, & ideo
 diversitas gaudij, & desiderij est ab bonitate representata secundum di-
 versam convenientiam, tanquam a ratione foris. Et ab apprehensione representate
 tanquam a conditione indispugnabili. hinc ad 2° prob. dicendum diversifi-
 cationem amoris liberi a necess. oriri a divina bonitate diversimode
 representata, si quidem non cognitio, sed bonitas infinita clare cognita
 necessitat voluntatem per modum obiecti ad sui amorem.

Ad confix-
 my concessa maiori, distinguo min. non ab uno entitativa & absolute
 sumpto concedo min. respectiva, & formaliter sumpto nego min. ad in-
 clusam prob. dicitur qd. quomodo bonum ut eam materialiter, & si
 spectu appetitus humani, & Angelici, est distinctum formaliter, & in ratione
 convenienti. quia neut. ad perfectiorem nat. sequitur perfectior incli-
 natio, ita ad perfectiorem inclinationem sequitur perfectior convenientia
 boni, a qua inclinatio specificatur. unde et consequenti etiam sequi-
 tur perfectior apprehensio: omnia explicari possunt in eadem ratione. Vixi-
 mus specificat, sed diversificat intellectum angelicum, & humanum, co-
 gnitionem abstractivam, & comprehensivam, non ut eadem, sed ut
 dicitur formaliter.

Argumentum 3°: apprehensio potest constitui obiectum
 in ratione appetibili, q. potest esse ratio foris finalis. probatur anti.
 obiectum in se malum apprehensum ut bonum sit appetibile: sed non
 constituitur appetibile a propria bonitate; q. ab apprehensione = distingo
 anti: potest constitui applicatim concedo: formaliter nego anti: ad pro-
 b. quod obiectum malum apprehensum ut bonum fieri appetibile formaliter
 a bonitate reali falso applicata illi ab apprehensione: unde bonitas illa
 dicitur apparere, non quia in se reali non sit, sed quia applicata in-
 obiecto, in quo realiter non est: sic bonitas ultimi finis vera, & reali
 est, falso tamen applicatur enti creato, in quo veri, & realiter non est.

Replicatur: dum voluntas fertur in bonum apparere obiectum
 illi est in ratione: q. si apprehensio non est ratio foris finalis voluntati
 aliter moveretur ab et te rationis, anti. patet quia bonum apparere est &
 bonum apprehensum ad iuxta finis boni. conclusio est legitima secundum alias
 falsum ut quia in ratione non potest movere realiter voluntatem, de-
 cendum necesse est apprehensionem esse rationem foris finalis = distingo
 anti: et in ratione materialiter respectu voluntatis concedo: formaliter
 nego anti. Et eodem modo distingo consequenti. moveretur q. voluntas ab uno

apparenti non ratione apparentis, non ratione applicationis, sed ra-
 one bonitatis realis falso illi apprehensio. Omnes enim appetunt, &
 quærent Verum bonum. finis quæ nequit mouere sine reali bonitate:
 Unde quando voluntas fertur in bonum apparen, fertur in existenti-
 non quia inclinet in bonum fictum ut fictum, sed quia inclinat
 in Verum bonum, quod non nisi ficte applicatur bono ficto; bonum ergo
 illud licet in se non sit bonum; est tamen Verum bonum falso applica-
 tionem rei, in qua non est vera bonitas: unde habetur bonitatem apparen-
 tem mouere Voluntatem, modo quo mouet realis bonitas: quia nec bo-
 nitas apparen, nec realis mouent voluntatem prout secundum quod
 sunt in obiecto, sed secundum quod sunt in illo apprehensio, apprehensione se
 habente per modum conditionis essentialis ad prout actu. ¹ Requiritur ad
 appetitum. Arguitur 2° actu scilicet est actu voluntatis: sed solum Vi-
 detur malum ut malum; & non solum bonum sed malum est obiectum mo-
 truum voluntatis. Consequenter malum erit solum finalis. Ergo abi-
 trahet a bonitate, & malitia. Confirmatur: succedendum tendit in non esse
 sui: sed in non esse nisi nulla ut bonitas, quia non esse ut pro ea est; & 2°
 qui ex solo motu nocendi inducunt ad peccatum, ut Demones, ten-
 dent in malum quia malum est, omni reuera scilicet boni; & ad argu-
 m^{ti} directe probant bonum non esse obiectum voluntatis contra maiori
 distingo mix: Reperit malum ut malum propter malum nego: propter bonum
 concedit mix et nego conseq.

Itaque licet obiectum immediatum oculi ut ma-
 lum, finis tamen, et obiectum motibus illius est bonum oppositum, nam ut
 tantum qui odit malum, in quantum amat bonum oppositum. hoc constat
 quod in malo non sit aliqua bonitas, quia malum saltem in obliquum impo-
 nit bonitatem non quia malum ut ad bonum, sed quia prout bono
 dicto fugimus malum. ad 3° confirmamus dicimus intentionem propriam
 amari non ut mali sed quia est in se. Et in apprehensione liberat a ma-
 iori malo. ad 4° similiter dicimus Demones non tentare malum
 propter malum, sed quia ex propria conceperat malitia quam gau-
 dent dum nos vincunt. ponunt quod qualescunque bonum in triumpho
 proprio et uicicia sua.

Quæstio 3^a quoniam ut causalitas
 finis. Sec. 1^a duplex sent. Refertur et impugnatur.

Arguimus iam de Virtute constitutiva cuius finalis in actu, hunc
 autem de actu 2° finis hoc est de exercita finalitate, et causalitate
 procedit sermo. Item esse ratio certam, et difficilem manserit di-
 uinita sententiarum que fere ad numerum reduci non possunt, pro-
 ualibet autem ego referam. ut ipsi inter se colati difficultati sa-
 dictus contempletur. aliqui inter quos Cardinalis Velazminius docent
 causalitatem finis esse quandam qualitatem ortam a fine a ipso quod
 voluntati impream, media qua finis mouet voluntatem. Sed duplex
 communiter hoc placitum et merito: quia qualitas illa imprea volun-
 tati est qualitas realis dicitur a fine, et a voluntate; & habet aliquam
 causam eadem intentionem. hoc ut saluum; & probatur negumpta: cau-
 sa illius est esset voluntas, et finis, et aliquid aliud. non voluntas; quia
 qualitas illa precedit omnem actionem voluntatis: sed voluntas non esset
 nisi medio aliquo actu; & non finis; tunc quia finis multoties non est
 actuum, finis enim non influit efficienter; unde dicitur et philosopho
 de generatione textu 55 id cuius gratia non est actuum; tunc etiam
 quia causa efficiens operatur per ueram actionem. sed hoc non argua-
 tur in bono dicitur inter ad actum voluntatis; & non denique aliquid
 aliud a fine et voluntate dicitur, quia nihil tale arguitur. ergo implica-
 toria est qualitas illa orta a fine.

Sent^a inter nros sati communis argnat pro casualitate fini² quanda² motiorem metaphoricam, quia bonum prouocat, et excitat uoluntatem ad n^o amorem. h^oc autem expectatio non est aliud qua ipia bonitas fini² prouocet obiectiue sed dita uoluntati. Et omnem illiu² actum antecedenti, quare h^ou² n^o p^oly deceant hanc motionem esse realiter diu^a a fine, et bonitate illiu². sent^a h^oc posteriori modo explicata non argnat causam efficientem huius moti^oni proinde q^o imponari potest eudem rationi² ac sent^a De lazarini, in^o seru comminor^o et prouabilior est, sed incomplexam relinquit casualitate fini², illam q^o confundit cum uirtute casualia constitutua fini² in actu². Quod sic ostenditur: motu illa metaphorica, qua bonum alicui uoluntatem antecederet ad omnem huius actum est ignum² ut proxime appetibile a uoluntate: sed bonum ut proxime appetibile a uoluntate est fini² secundum uirtutem casualitiam in actu²; q^o talis motio non est casualitas fini². con^oq^o est legitima. quia ex eorum² aliis, uel casualitas fini² aliquomodo dicitur q^o a uirtute casualia. minor est certa, et maior probaturorum alicui uoluntatem secundum q^o est conueniens uoluntati: sed est formaliter conueniens uoluntati secundum q^o est bonum proxime appetibile a uoluntate; q^o motio illa metaphorica, uel alicuius boni est ipsum bonum secundum q^o est proxime appetibile.

Si dicat motionem illam actu inclinare uoluntatem q^o non conuenit bono secundum q^o est equa in actu² constituta: contra unuq^o: Et h^oc inclinat^o est aliquid diu^a a uoluntate, et fine, et non, si² debet argnari causa efficiens. si² test bonitas illa ut conueniens uoluntati, qu^o expectat ad actum fini², et est inclinat^o inata uoluntati ad bonum: sed inclinat^o inata est uirtute ad h^ou² n^o nata, conuenit ad entitatem uoluntati, et antecedenti prouocata, ad h^ou² n^o nata, q^o 2°: inclinat^o actuali uoluntati non potest haberi positionem dignitatis; q^o casualitas fini² non potest conuenire in alicuius metaphorice fini² cu² correspondeat inclinat^o uoluntati antecedenti omne actum

3°: implicat casualitas fini², cu² non correspondeat aliqui effect² reali quia eto metaphorica dicatur, uera, et reali est uirtute aduocabilis: sed alicuius, et moti^oni metaphorice antecedenti omnem actum uoluntati non correspondet effectus reali; q^o maior est certa, nam alia fini² non esset casualitas. minor rhanet probata, ulterius q^o uadetur: alicuius, et moti^oni metaphorice antecedenti omnem actum uoluntati non correspondet aliquid intentionale per modum effectus fini² ut igni contrarij docent: alioquin q^o nihil reale correspondet ex parte uoluntati; q^o moti^oni metaphorice antecedenti omne actum uoluntati nihil reale correspondet per modum effectus Respondent aliqui fini² correspondere per modum effectus uoluntatem esse prouocatum, et inclinatam = sed contra sunt dicta: ulterius: non facile percipitur inclinat^o sine actu cum ipia inclinat^o actuali actu² ut. 2°: ipse prouocato fini², uoluntati non inclinat in illum. 3°: h^oc inclinat^o incipit esse in uoluntate a fine, et non: si² q^o aliquid dicit^o a uoluntate, si² et aliquid inuoluntati.

Dicitur uoluntatem esse motam a fine esse denominationem extrinsecam pro ut a fine = sed bene: licet uoluntatem esse motam a fine esse denominationem extrinsecam h^oc non potest saluari si ipi non correspondet denominationi intrinseca uoluntati intrinseca motu: sed uoluntati intrinseca moueri non potest ante omne actum; q^o Respondent alij q^o sup^oerita prouocatione, et alibi² proueniente ad bono ostentio, semper datur in uoluntate aliqui actus, quam h^ou² n^o inefficax, qui ut effectus illi² casualitatis = sed contra est: actus ille inefficax et liber² et necessarius: si² potest non dari, ostentio bono, q^o talia est solutio. si² act² ille non est effectus intentiu a fini², quia antecedit deliberationem. Ergatur: actus ille inefficax non est effectus intentiu a fini²: sed argnat casualitas in actu² quoniam dicitur effectus intentiu a fini², quia casualitas est fixi effectus intentiu a causa; q^o Dicitur casualitatem cauare ut quo effectus intentiu, aditantibus dispositionibus, illi uero deficientibus effectus intentiu a causa non sequitur = sed contra: quantum h^ou² uoluntati ut dubita ad amorem, et aliter a bonitate extrinseca potest non amare antequam amet. quia libere amat. sed tunc existet alicuius, et non existit effectus intentiu a fini²; q^o in tali alicui non stat casualitas fini²: Dicitur saltem boni infinitum

clare ostensum necesse est ad nisi amorem: concedimus bonum illud ne-
cessitate ut clare ostensum, & practice propositum. quia uoluntas necesse
amat dum non aderit ueliamus indifferens. quia ueliamus indifferens est
conditio essentialiter sequitur ad actum liberum

2^a Conclusio

Amor finis pro ut motus procedit ab ipso fine est causalitas finis.
Conclusio confirmatur et inter Tenet, et dicitur. proposita quod sub hi
terminis distinguit in actu uoluntatis dependens illius a uoluntate, aqua
eligitur intrinsece, ut actus Vitalis, & dependens actus a fine quo mouetur
uoluntas. & in hoc sensu ponit causalitatem finis in actu uoluntatis. Conclu-
sio ita explicata fundatur in Augustino, qui amor diuino agitur ita
enclamat: amor meus pondus meum, illo feror quocumque feror. ac
si dicat amor meus suauis pondere aliet me ad amorem. lachore enim
inclinor quocumque inclinor. Idem sensus d' Dionysium uideant plures

August.

Dionis.

D. Thom.

dum ne deficiat amorem: amor est exercitio, ab uno in bonum uoluntatis.
amor q' est ab uno, & ut in bonum, pro ut est ab uno est causalitas finis, &
pro ut est in bonum eligitur a uoluntate. aliter. sicut in exercitio principij
est finis, ita in amore bonitas est principium actus, pro ut est ab obiecto, &
finis pro ut est in bonitate. expressis idem docet d' Thomas quod. Et dicitur
tate, est d' dicens: sicut influere causis efficientis est adesse, ita influere
causis finalis est appeti, & desiderari, q' uoluntas d' Thomae influere causis fi-
nalis est appetit: sed appetitio est actus uoluntatis, & actus uoluntatis est
causalitas finis. Dicunt d' Thomam non loqui de appetitu abstracto, sed de
appetitu quasi unato, conueniente in inclinatione qua uolunt' est propria in
bonum: sed hęc uoluntas multo uoluntate iniquitate manet ut concederant
patet: dicunt alij d' Thomam non loqui de causalitate fortiter sed uoluntate
inclinatur, & pro effectu causato: sed hęc quę aliquibus placet Thomam uo-
luntaria est. quia rationem non seddit; & uoluntas quia uoluntas d' Thomae
appeti est influere finis sicut agere est influere causis efficientis: sed appetit
est formalit' influere causis efficientis; q' uoluntas d' Thomae contra
getta Cap. 25 inquit: causalitas finis in hoc conuenit qd' propter illius
alia desiderantur, probent q' aduersarij d' Thomam uoluntate, & non potu-
ere propriam aperire mentem, & liberit' uoluntati acientiam

Idem:

Probatur Conclusio 2^a ratione: finalitatis, seu causalitatis finis est id
quo exercetur causa finalis: sed hęc q' fortiter exercetur per amorem
q' maior patet, quia causalitas casualit' causis est id, quo causis transt' de actu
ad 2° probatur minor: tunc constituitur in actu, per que bonum appetibile:
sed bonum appetibile exercetur in actu, per appetit' q' probatur minor: exer-
citium formale. Et tale boni appetibile est id, quo bonum reducit' de pot' ad
actum 2°: sed bonum appetibile propter se reducit' de pot' ad actum 2° per
appeti propter se, q' confirmatur 1°: sicut intellectus transt' se ad se, ita uolun-
tas fertur, & inclinatur a se: sed intellectus transt' se ad se per propria
actus, & uoluntas fertur a se: sed intellectus exercetur ab ipso bono procedente. Con-
firmatur 2°: uoluntas transt' se ad aliter a fine medio amore; q' amor est
id quo finis alietur, & transt' uoluntatem; q' id quo finis cauatur, conuenit
sunt legitima q' ante probatur: id quo uoluntas immutatur a fine est id quo
uoluntas transt' se, & alietur a fine: sed uoluntas immutatur a fine me-
dio amore; quia pro priori ad amorem nulla est mutatio in uoluntate, ma-
net enim probatum non dari in uoluntate pro priori ad amorem mutatione
liberam, nec mutationem necesse est intentionem a fine, q' & similit' hęc oc-
currunt aduersarij ad appetitum unatum ad exercitium unatum metaphoricam
ad inclinationem unatam, quibus uolunt' denominatur immutata a bono:
ad hęc omnia uoluntati uoluntati, & difficultatem q' in pendulo sunt. ab illorum
autem impugnatione abstinemus, quia supra, ni fallor, explicit' explorata
manent: & interim tamen inquit, an hęc simpatia, & propano sit ipse uo-
luntas, & quid aliud a uoluntate: si 1° non est causalitas, cum sit pot' si uolun-
tedunt impugnationes factę. Uteruq' sequitur ex hoc propano hanc esse
effectum finis.

propter hanc et causalitatem, & effectum, & quoniam actu voluntati
sub effectu fini potest esse etiam causalitas fini.

220

Solventur Argumenta

Argumentum 1°: causalitas fini est id medium quo fini influit in actu? sed
finis influit in actu? 2° media motione prevenienti actus voluntatis, & motio
antecegens omnem actum voluntatis est causalitas fini, probatur minus: ante
quam voluntas influit in actum, intelligitur motio, & excitatio fini incli-
nans voluntatem in actum: sed huiusmodi motio, & excitatio est a fine
ut prevenienti actum voluntatis, quia volens elicit actum quia movetur a
fine; & confirmatur: amor fini est effectus fini: sed effectus distinguitur
Realiter a causalitate, quia effectus ab illa dependet; & Ad Argum. concessa ma-
iori nego minus. ad primum distingo maius: intelligitur motio, & excitatio in
actu? concedo: in actu? nego maius: tunc ubi distingo: antequam influit
actus concedo: antequam influit per modum potestatis mobili nego maius, & sic
quod minus, nego coram, motio quod, seu excitatio fini antecedens actum vo-
luntatis est ipsius, met bonum sicut apprehensum, sufficienter applicatum ut
potest movere voluntatem; proportio vero, ipsa boni, ostensio non est causal-
itas fini, sed conditio sequi sua est per actum? ut obiectum ut proximum appeti-
bile. Relinquitur quod amor sit causalitas fini pro ut est motio, impulsus, et
ut pondus trahens voluntatem. quia actus? ubi? ubi? proinde appetibile est
appetibile pariter pro ut ab ipso? Pro quo, et pro quorum solutione adverte
quod in voluntate duplex conceptus distingui valent: scilicet potestatis qui pariter mo-
bili trahibili quod a fine: ubi vero potestatis actus, tendentis in finem, medium
actus ab ipso elicit. duplici conceptus est per voluntatis duplex etiam corre-
pondet eadem per actum. scilicet est motio, tractionis, sive actualis pondus in finem amoris
nantis voluntatem in actu? ad finem. ubi vero actus tendentis in finem amoris
sub consideratione est causalitas fini, & omnia, quae illum antecedunt se
habent eam per actum? sub 2° vero consideratione est fini effectus, & causalitas
voluntatis. Nec offenda viros quod idem sit Realiter causalitas, & effectus
nam idem Realiter, & distinctione? fortiter, hoc est idem secundum distinctionem
tionem potestatis esse primum, et posterius, & consequenter causalitas, & effectus: sic
actus internus externorum sunt simul causalitas, & effectus illorum. sic etiam
in actione conceptus ab antecedente conceptus in identificatus cum conceptus
ad, nimirum etiam est amor ut effectus fini, quatenus effectus actus a
voluntate esse poterit causalitas fini, ut motio, & pondus voluntatis a fine.
& consequenter antecedere se ipsam quatenus actus tendentem in finem
sub eadem consideratione. Sed dicitur: effectus distinguitur Realiter a causa
in actu? 2° cavante: sed causa constituitur cavandi in actu? per causalita-
tem. & amor fini distinguitur Realiter a causalitate fini. pro parte maioris:
effectus dependet Realiter a causa in actu? cavante: sed nihil Realiter po-
test esse ipso dependere; & effectus distinguitur Realiter a causa in actu? cau-
sante. Confirmatur: causalitas Realiter mediat inter causam, & effectum: sed
quod identificatus Realiter interne non mediant; & amor fini non est Realiter
causalitas fini. Distinguo maius: a causa in actu? 2° cavante Reduplicative
hoc est secundum quod dicit causalitatem nego maius: specificative, & 2° quod
dicit restrictionem causalitatem concedo maius: Realiter distinctionem patet in
visione, quod est causalitas, & effectus potestatis. Primum, quoniam distinguitur a potestatis
sedente Reduplicative. ad maiorem potestatis dicitur quod si proprie loquatur
effectus non dependet a causalitate, sed hoc est id ratione cuius effectus de-
pendet a causa: sed in forma, concessa maiori, distingo minus: nihil potest esse
ipso dependere Realiter tanquam a causa concedo: ob improprie tanquam a
causalitate, & fieri ipsius sub distinctione: sub eadem ratione concedo: sub duobus
in ratione nego minus ad dependere improprie. Solutio constat eodem dictis, cum quod
veritas probata eodem exemplo ad dicto internam externam.

Ad confirmandum dicitur magis: mediat inter causam, et effectum mediate-
 me conceptum et formalitatem concedo magis: mediatorem finalitatem, et entitatem
 nego magis: sic inter causam efficientem, et primum mediat actio, et tamen
 actio, et primum finaliter idem sunt secundum phasim aduersarij: quo eadem
 potest exuari potest totum pondus difficultatis aduersarij: nam eadem actio
 hanc dicitur est actio, et casualitas agentis, et prior primum quatenus egre-
 ditur ab agente, et simul est primum, et casualitas primum, et posterior actio
 in esse actionis, quod primum denominat. Arguitur 2°: casualitas primum
 procedit effectui actus voluntati: quod amor non est casualitas primum, antequam proba-
 tur: antequam voluntas eliciat amorem intelligentia casualitas primum; quod causa-
 litas primum antecedit effectui actus voluntati. antequam probatur: quod causa-
 litas primum est effectus primum, et gratia primum: sed casualitas primum antecedit effectum
 et gratia primum. Confirmitur: omni conceptum propinquum actus voluntati est poste-
 rior. Sed conceptum ab illius actus: sed casualitas primum antecedit actum
 voluntati, et conceptum ab, quia amor, et conceptum ab est effectus primum; quod
 nullus conceptus datur in actu voluntati, qui ut primum casualitatis. Dicitur
 autem: procedit effectui actus voluntati actus se mouenti concedo autem: quod
 procedit effectui, quatenus hoc est exercitium voluntati primum mouili nego autem:
 ad probandum similiter dicitur autem: antequam voluntas referat amorem actus
 se recipit ad amorem concedo: primum ut habendo ab amore nego autem:
 unde similiter dicitur quod casualitas actus actus, et elicitus tendent ex gra-
 tiam et gratia primum, propter finem, et effectum primum: sed cum voluntas
 potest moueri a fine, et ad finem tendere, ipsa elicit ut est tendit actus volun-
 tati in finem est primum effectus, et primum casualitatis quatenus est motio, et pon-
 deratio voluntati primum mouili a fine. Ad confirmandum dicitur magis: est por-
 terior conceptum ab ut actus est a voluntate actus se mouenti propter
 concedo magis: est posterior ad conceptum ab ut referat voluntatem primum
 mouilem nego magis: concedo magis, et nego conueniens. Arguitur 3°: ut actus
 voluntati conceptum ab a conceptum in. et procedit, sed ad utrumque
 conceptum actionis voluntatis comparatur ut se mouenti. ultra utro conceptum
 anagogica etiam conceptum motionis, sive tractionis a fine, et hic formaliter
 omnes alios antecedit, quia est dependit actuali a fine, qui primum est inter
 omnes causas. Arguitur 4°: actus voluntati est casualitas eius efficientis;
 sed causas diuersi generis non ponunt causare per eandem casualitatem; quod Con-
 firmatur: actus voluntati non est intrinsecus in fine, nec a fine; quod non est casuali-
 tas primum patet conueniens. quia casualitas debet denominare intrinsecus causam in
 actu. et ad hoc respondeo quod non repugnat quod duo causas inordinatas, quales sunt
 efficientis, et finalis, referantur enim inordinata fini in efficiendo, casualitas primum
 eandem casualitatem sub diuersa ratione. ad confirmandum, concedo autem, nego conueniens.
 cuius probatio tantum est vera in casu intrinsecus, et ad primum in casu extrin-
 secus, quod causant ut motus per propria casualitate, et per casualitate, quod
 denominant causas in se agentes: finis autem in se non abit, sed est id propter
 quod agit: similiter quod non est ut se intrinsecus motus, sed id propter motum.
 Arguitur 5°: quod nam actus sunt effectus primum. respondeo cum com-
 muni sententia operis actus enumeratos voluntati esse effectus primum. quia omnia
 illa sunt a voluntate propter finem, et gratia primum. si autem dicat quod aliter
 amor primum non motus est amore primum, quia amor alium non primum
 dicimus primum amore omni ut sonitate primum, quod iustificat ut ut illius effectus. ubi
 tenemus dicat gaudium non esse propter finem obtinendum, cum finis iam sit
 possumus dicimus amorem primum aequalibus esse gratia sequendi finem. gaudium
 vero de fine accedit. Arguitur 6°: Ultima quoniam agentia operantur
 propter finem. Consequenter finis non exercet propriam Virtutem nisi secun-
 dum quod est cognitum, eo modo unumquodque agit propter finem, quo finem co-
 gnoscit. manifestum est autem quoddam esse, quod nullo modo cognoscunt primum
 applicanti autem ab agere cognoscenti finem ut regit. quoddam vero cognos-
 cent finem sed dimittit, et imperfecte, cognoscunt enim bonum ipsi consueuerunt
 sed non agnoscunt proportionem illius cum medio, quibus est aequalibus. sic
 equi agere tendit primum, motum quod secundum ipsi in comotione illius,

Prover
16

sed non agnoscat proportionem illius bonitati cum utilitate mediorum non enim agnoscat gradulum ratione proprius bonitati eius dignum existeret. quidam denuum uult, quod perfecti agnoscent finem, quia non uolum bonitatem, sed macha proportionata, quibus finis est dignum, agnoscent, ut Deus, Angeli, & homini.

Proverb: 16

De Angelo, & homine communiter doctura illos agere propter finem: quia in omnibus actionibus deliberatis propter aliquid agunt. Deum ad ultra non operari propter finem docent communiter theologo. quia nihil diuinum potest dari, quod sit effectus finis, ad extra uero operari propter finem, hoc est propter semetipsum probat illud proverbiorum 16. Omnia haec propter semetipsum operatus est Deus, sed nota Deum non esse proprie finem respectu actionis diuinae, quia operatur ad extra, quia talis actus identificateur cum ipso Deo: unde communiter docent theologo quod Deus non uult hoc propter hoc, sed uult hoc esse propter hoc, agere & loquendo Deus non uult actionem diuinam propter semetipsum, sed actionis diuinae terminum.

Circa bruta aliquod potest esse dubium: in pluribus enim illorum tantum maxa expeimus operationes, ut si credamus sensibus uero loqui ut ad dubitandum ab agant propter finem, sed cognitione finis, unde Plotarum, & Porphyrium concedebant brutis rationem, quia se, ut homines negarent. imo Diotagora liberaliter cum ipis agere docebat illorum animas esse euidentem, nam ac anima rationalis, unice quod diuinae structura domerit. Valerius, & Ariaga licet non adeo liberales sint, brutis tamen concedunt imperfectum diuinum, uacuam quod cognitionem sensuam, media quae agnoscent finem, & utilitatem mediorum, sufficienter modo ut propter finem operantur, quorum opinionem elegantissime de exhibet, mixtam quod motuum illustrat his diebus namque familiae Docturum recentior.

Negatiua tamen opinio communis est, unde nullo ab illa recedere. eo maxima quia inanimata opinione exploranda necessarium erat inuicem tempore alij uellus laudatus, nec recentior opinio in manibus est, ibi enim uidebitur probatur quod Concluis quia Patru probant immaterialitatem & immortalitatem animo rationali, et in diuina, & cognoscitur, quod brutis concedent de non est uirtus diuina = ne dicat immaterialitatem probari eo rationalitate perfecta, nam argum aduersariorum in pluribus brutis probant perfectiorem rationalitatem, quam in hominibus, quia ratio cognoscitur in praesentia operum: sed plerumque operantur bruta, quod nullus homo, quantum ingeniosissimus potest operari, quod.

Ne expeimus plura probant quam ordinatum, & prudentiam Dei prouidit, quod brutis ratione carentibus concedit sensu uirtute, ut aliquatenus percipiant bonum ipsi conueniunt: unde non negamus bruta aliquomodo agere propter finem, ad illum quod moueri a bonitate ipsi conueniunt, negamus tamen brutis faciocinandi uirtute, mentem quod proprie diuinae medietate. sed quia sensu interius, & exteriori illorum perfectione, & actiuos sunt, & quia nullum est agere, quod naturaliter non propendat in bonum propium, ideo bruta inclinant in bonum conaturale ipsi, & ad eius actionem, secundum propriam inclinationem prae operantur, non conuicta ratione, sed naturali uirtute uirtute: hoc est naturalis pondere ipsi indito ab Authore nato.

De Noui prae naturalibus aliquid etiam potest esse diuina. Vnum tamen certum est, nimirum motu illorum non esse eo fine cogito, quia nec leuia uinum, nec graua deorum feruntur propter finem. Falla tamen fuit quorundam illorum loco cogitatio, quibus nunc fere Catholici subscribunt, hi enim docebant motum nato non tendere in finem determinationem, sed omnia se moueri fortuitu conuictibus, & diuagantibus, sed hic error pauca fuit, qui contra inuictabilem Dei prouidit, etiam carabant, ibi uirtute enim antiqui Philosophi, & omni nato motu per contemplatum in illa, & in illa sequuntur supremis intelligentia, quia abiles legi, unde certum est omnia opera naturalia tendere in finem saltem inuictabilem, quia cognoscitur finis ipsi, ordinationem a suo Conditor. de quo uidete Soudon, tomo 2. in philosophia disputat de causa finali, illum enim non esse prae uirtute, & uirtute legi.

Augustiniana de Casu per acciden = Cum Casu,

fortuna, & fatum inter causa sequentia, illi qd sepe homini tribuant effectum, qui in mundo contingunt, oportet etiam hic de illis aliquid dicere. fatum apud gentiles erat inevitabile numerum, taliter voluntatem colere ut fato nemo poterit resistere: unde in proverbium fuit apud istos nemo poterit fugere fatum. hanc necessitatem aliqui extant dicebant eos astruunt dispositione, quadam qd serie causarum, necessitantibus ad operandum. eos illi vero nonnulli Deum credabant ubi hinc necessitati, & eos illius voluntate necesse operante originem fati dicebant: Omnes tamen humani voluntati necessitatem assignabant. qd Seneca forte fecit dum dicit: gterna serie nota, cuius hge plecta est, stare decreto.

Seneca:

Gregor:

Thom:

Hunc tamen errorem Celsus percipit, & Sancti Doctores impugnant. unde Lactantius rix Gregorius dicebat: a fidelium cordibus abiit ut aliquid esse fatum dicant. Sciendum ergo est fatum supra dixerimus, ad intendendum tamen ut a theologo explicatum: sic enim de illo loquitur Thom. 1^a pte, quod 116° art. 2° dicendum qd divina providentia per causas medicas suos effectus consequitur, potest qd ipsa originatio considerari secundum qd est in ipso Deo, & sic vocatur providentia. Et in ipso casu dicitur a Deo originati ad aliquos effectus. Et sic habet rationem fati. sed quia cum gentilibus (ut inquit idem Angelicus Doctor) nec nomina debemus habere communia, nec fati rectius dicitur provida fortiter, & maniter omnia disponere. caute ergo dicite fatum dicebat Augustinus per hoc verba: si qui hoc modo intelligat fatum sententiam, tenet, corrigat tamen meam linguam, & non dicat fatum, sed providentiam Dei.

August:

Oratiu:

Circa fortunam etiam per multa sunt devotiati gentiles: putabant enim esse quodam numerum, a quo sublunaria, prope qd omnia humana negotia, cuncto impetu dispensabantur: unde ita canebat Oratius: fortuna sevo leta negotio ludum involentem ledere solita transmytat in certis honoris, nunc mihi, nunc alijs, benigna. sed ab utro exere Philoiphia fugere fortunam, & casum sumit pro casu per acciden, eos quibus sequitur effectus inopinatus, multoties qd pro ipso effectibus inopariis. ut dum dicimus casum infelicem nuper accidisse, t e contra bonam fortunam alieia contigit: unde fortuna & casu proprie ita definiuntur: casus per acciden efficiens, eos quib effectus propter intentionem sequitur.

Philosf:

Sunt q fortuna, & casu casus per acciden, eos quib effectus non intenti sequitur, dixerimus naturam actem in eo qd fortuna proprie loquendo solum habet locum in casu liberi, & rationabili. Casu vero in eventibus pure naturalibus: sed cum casus liberi & rationalis propter intentionem, & dispositionem se habeant erga effectum fortunatum, aliunde qd homine providi, & sapacia praevident plures eventus fortunatos, & fortunatos in dispositionibus sensum, hinc dicuntur minus fortunati, quam stulti, & inopente, quib plura propter intentionem adveniunt, & sic intelligendum puto illud Philoiphia: ubi magis de intellectu ubi minus de fortuna. sed stupidi nam fortunam viderere non licet. nam si fuerit sapiens Erui superaverit a luxum, nam sapienti nullo tempore vult inops: habet enim sapientem in corde, & in mente thesaurum indeficientem. ubi si non adpropat, sapientem enim si fractus illabitur Orbis in paucis dum ferent. siung. sed est nimum sapientis caput obedientia Deo, nam sine Deo nulla sapi sapit.

D. Thom

[Marginal notes and scribbles]

[Faint marginal notes and scribbles]

Dⁱputatio ^{1^a} de Motu, Actione, & Passione. Inq^uis-
tio ^{1^a} quid, & quotuplex sit motus. Sectio ^{1^a} unica Resolu-
tio ^{1^a} Dubium, & Obiectiones Solvuntur

Motum constare in se non nat^a ad oculum patet. proinde q^uoniam
minus legitime quam efficaciter hoc probavit Societas contra
nonem publice in senatus deam bulando. eum definitio trad-
ditur in prop^o a philosopho per hoc q^uod ut actus entis in pot^a pro ut in
pot^a pro cuius clara nob^e quantitas obscura permittit considerate
mobile in triplici statu. 1° sub ea^a forma, & in pura pot^a ad illam
2° in termino, sive sub operatione forma. 3° in trans^{itu} de ea^a forma
ad formam. in 1° statu mobile non dicitur moveri. in 2° quiescit a motu.
in 3° est in motu, sive in via ad terminum motus. habet exemplum
sive in ligno transiente de frigidityte ad calorem, sive in quantita-
te de minori ad maiorem, sive in motu locali. Dicitur q^uod motus act^{us}
entis ut ne conveniat cum aly^{is} formis. perli in pot^a pro ut in pot^a
ab omnybu^s formis difert. si autem dicitur hanc etiam constantem formam
imperfectam, quae ne abactuatur em, ut illud relinquunt in pot^a ad per-
fectionem formam, ut calor proprius ad perfectiorem, & forma hem
vionu^m ad formam. Quatuor respondetur formas imperfectas esse
actu imperfecto. Relinquentes em ad in pot^a ad ultimum perfectio-
nem, sed non ordinantur em ad illam per modum fluxus, & sicut for-
ma perfecti, q^uod necessarium erat ad retentionem motus. quia in hanc sa-
tione fluxus, & sicut inter pot^a, & formam perfectam auctera ratio
motus. Si vlt^{er}ius dicitur q^uod implicat in termino actu entis in pot^a
pro ut in pot^a. ducimus implicare actionem perfectam entis in pot^a pro ut
in pot^a, minus vero actu imperfectum. sed quod addo em actuatur
per motum non esse in pot^a ad actum motus, sed ad terminum motus, &
ad nemum ad ptem necessarium motu, si motus non est in tantaneu. si
tandem dicitur q^uod in hac definitione non explicatur habitudo ad ageri,
parum, & terminum ad quem, quae est de em exultibet motu. Respon-
dit q^uod definitio virtualiter equivalenter explicat talem habitudinem, quae
cum explicat transmutationem em explicat habitudinem motus ad ptem
& cum ptem pugnet sine actione videtur habitudinem ad ageri. & per
li pro ut in pot^a explicat habitudinem ad terminum ad quem, ad illam
natus est in pot^a. Dicitur q^uod motus in successum, & in tantaneu. su-
cessum ut calefactio paulatim formam adparit, sed hoc potest esse t^{er} per se,
per acciden. motu successum per se datur quando impossibile est totu^m motu unel.
ut motu progressum. motu successum per acciden potest simul absolvi, ab eo-
tandem tamen dicitur ita ut non simul absolvetur. motu in tantaneu, qui
mutatio proprie dicitur totu^m in instanti absolutu, sicut q^uod tota forma adpar-
xitur. ut etiam aliu et materiali, spirituali aliu. sicut dependet omnino sa-
mat^{er} quo ad nam em. ut generatio substantiali, & omne operatione corpore
in tantaneu. spirituali est, qui est omnino a mat^{er} dependet, ut opera-
tione angelicis, & qui solum dependet a mat^{er} quo ad modum, seu statum, ut
operatione nra spirituali. Ultra motu annotato datur etiam motu volen-
tu, & artificiali, de omnibus q^uod in prop^o dicitur utrum definiatur per
traditam definitionem. Respondetur a p^{ri}matore considerando bituentionem,
volitionem, & operationem. de motibus successum non est dubium, de mutati-
onibus in tantaneu est expressa rursus Thomae in prop^o dicitur a philosopho ac-
cipit huc motum communitate pro mutatione, non autem stricte secundum
q^uod dicitur contra generationem, & corruptionem. vlt^{er}ius q^uod probatur ratione:
omni motu locali non actu entis in pot^a pro ut in pot^a.

Thom

D. Thom: *Conclusio* parit et etiam Philosophi, et Thomae unde Angelus Mag.
3° de anima tractu 22: prodictis mutationi sunt alii ip-
cui ab eis, de quibus determinatum est in libris philosophorum. motus illi sunt actus
entis contenti in potestate pro ut in potestate, sed ut mutationi sunt actu perfecti: eo
quibus ut motus proprie tali hic definitur est actus imperfectus talis intentus
progreque a natura propter alium actum: sed prodictis mutationi non sunt huius
modi, quia quilibet ex illis est ultima actualitas magis potest; §. Dicitur contra

§. 1^a ptem: motus proprie tali relinquunt subiectum in potestate ad ulterius rem actionem
sed motus in tan tantum non est huiusmodi; quia dicitur simul, motus, et ter-
mini, nemo quod est in potestate ad id quod actu habet; §. Respondetur quod motus ut pote
subiectum generationis et in potestate ad generationem substantialem, et ab substantia
alem formam: respectu huius generatio se habet ut in a, et fieri, et consequenter
ut motus et actus imperfectus: hinc in forma distinguuntur: Relinquit subiectum
in potestate praevia ad ulterius rem actum, nego magis: in potestate prodicta subdit
in potestate: in non fieri motus, et generationis concedo: in huius formam generis
in toto in potestate: Nihil nego magis: unde patet ad magis, et ad probum in huius.

Dicitur contra §. 2^a ptem: a philosopho in praeteri definit motum occasionem
Cognoscit qualiter natura ut principium motus; §. solum definit motum cuius
natura est principium. sed natura est principium intelligi, volenti, et intendi; et
aliunde non est principium motus laxativum, nec volenti; §. Respondetur quod
multoties aliud solet esse occasio agendi, et aliud scilicet, quod solet agi. unde li-
cet intentionem principium a philosopho ut agere de omni ente naturali, au-
gnavit tamen definitionem convenientem omni motui imperfecto, nec omni
actui imperfecto actuanti in mobile. ut ex tradita universaliter do-
ctra perfectius attingeret scopum propositum. Sed dicitur: intellectus ordina-
tus ad productionem Verbi; §. est actus imperfectus ordinatus ad alium
actum. et consequenter motus proprie tali. Respondetur intellectum esse
actum intellectus perfecte contenti in actu perfecti speciem intelligibilem, et per
contingit in intellectu. unde est ultima perfectio intellectus, ut Pius est ul-
tima perfectio videnti, et ideo licet aliquando producat Verbum, illud non
producit propter perfectionem intellectus, sed propter perfectionem ipsius intel-
lectionis: nec ipsum Verbum dici potest ultimum actum intellectus actus intel-
ligenti, sed potius ultimum actus sui intellectus, et igitur intellectus parva in-
tellectus.

§. 3^a ptem: Utrum motus distinguatur a mobili, a termino a quo,
et a termino ad quem: mobile est id quod substat motui, iuxta subiectum mo-
tus. cum autem subiectum sit mobile, et motus accideri philosophum proculdubio
motus distinguatur a mobili. certum est etiam motum scilicet distinguatur
a termino a quo: positum si terminus a quo est positivus, ut progreque huius
inter duo terminos positum ieratur. et negativum si terminus a quo est ne-
gatio, et privatio ut terminus a quo generationis. non est ita certum mo-
tum distinguatur a termino ad quem: est tamen communis sententia merito, nam
motus est per se et terminus scilicet ad terminum ad quem: sed via non est scilicet
terminus §. motus scilicet distinguatur a termino ad quem.

§. 4^a ptem: Utrum motus actus, et passio scilicet distinguantur
tra. Sectio §. 1^a Cognoscitur Dubium et Generatur sententia §.

Dubium ab hoc me cogitiam dubio, quia praecipua ad illud
Cognoscitur lato casum in Metaphysica elucidata fuerunt. est tam
scilicet non in praeteri loqui de actione coniuncta cum motu, ut dum in-
tellectus identitatem animalis cum sensibili est sermo de animali coniuncto
cum Rationali, et non de animali, quod est in sensibili. hoc dicitur ut elucidat
tra a dubio propter actus creaturae. quia cum creatio sit actus propriae Dei
non denominatur subiectum propriae mobile, nec est per Deum scilicet est
nec est per terminum a quo omnino independens est: unde creatio negativus
distinguitur a motu. Notandum etiam est nomine actionis intelligi que
in praeteri actionem transeuntem, que semper coniuncta est cum motu, et
passione strictly sumptu, et pertinet ad praedictam actionem: nam actio in-
maneri

Philos
D. Thom
Amelin

non secum afert passionem, & motum statete sumpta. Et ut alibi
 uniuersum ad predicam^{ty} qualitatu spectat. his suppositis, sent^{ty} propu-
 gnat Kalem distinctionem inter actionem, passionem, & motum. ita Care-
 tarius, Joannes ad Thomam, & plures alij Thomisti. plures q^o eor-
 omni schola Doctore. Et negat Kalem distinctionem. ita Cyprianus Doctor
 Dni de Aquara, & plures alij Thomisti, & Scotisti: eod^o huius
 tem nonnulli unice agnoscent indistinctionem Kalem inter actionem, &
 passionem: nonnulli ita propugnant identitatem, ut negent distinctionem
 thoni faciocinat^{ty}. alij t^o propugnant identitatem Kalem inter actionem
 passionem, & motum.

Nra Conclusio.

Inter actionem, passionem, & motum non datur distinctio Reali, sed tantu-
 modo distinctio Intra faciocinat^{ty}. dua pte continet conclusio, & tractat quatuor
 procedit de actione, & passione et coequat in Philosopho ino^o Cap. 1° tractat
 ubi inquit: pati, & habere idem sunt, non ut ea eodem^o Reali sunt,
 ut in
 supra qu^o h^o habet Thomam: idem ut actus secundum Rem, & secundum secon-
 dum dicitur^{ty} laoz, agentu quidem q^o at ab eo, patientu autem q^o quod
 est in passio. Deinde probatur Conclusio passioe communi: nulla est necessaria
 distinctio motum, actionem, & passionem. q^o inter motum actionem, & passionem
 non datur Reali distinctio. conies legitur eo vulgari illo prologo non sunt
 multiplicand^{ty} entitate sine necessitate. anti probatur eadem abstr^o potest
 cognoscere principu agentu, & subiectionem partu & motu. anti doletur a
 lat^o no Anselmo thaloz de ueritate Cap. 1° dicit: ead^o percipit et agentu
 & patientu, sed uti est agentu denominat agere, & uti est patientu pati
 & motu. q^o Nunc: passio & motu nihil aliud sunt quam obiectum quo
 passio intrinse mouetur, & recipit terminu ab eo productum; sed partu
 mouetur per hoc ipse q^o agere ipsum mouetur, in alia actione transiente q^o.

Philos:
D.Thom

Anselm

La passio conclusionu sequitur eod^o dictu nam actio continet distinctio
 predicam^{ty} a passione & motu directe ad nullum pertinet productum; sed
 utter ea qu^o p^oteritatis dicit^{ty} prodicant^{ty} ad nihil datur distinctio Intra facio-
 cinat^{ty}; maior est certu & minor probatur: predicam^{ty} sunt genera se-
 cunda faciocinat^{ty} dicit^{ty} sed utter genera In prima ad Intra intercedit distinctio
 Intra faciocinat^{ty}, ita cum fundam^{ty} Intra, quia genera Intra Intra
 bu fundantur; q^o.

Soluentur Argum^{ta}:

Argut^o 1° Eadem forma non potest proterere duos effectus formali proximos: sed
 actio & passio communicant dupliem effectum formali proximu; q^o maior pa-
 tet quia effectus formali proximu est ipsa forma, pro^o batur minor: agere est
 effectus formali proximu actionu, & pati passio: sed effectus utrius sunt di-
 stincti; q^o. Respondet q^o arguti effectus formali sunt inaequati respectu
 euidem entitatis, quo animaduertio nego min^o. ad prob^o diciturq^o min^o.
 sunt distincti ex pte facti nego min^o. ex pte conotati concedo min^o. nullu
 q^o est abradum In eo qd eadem actio denominet agere ut est ab agente,
 tanquam a principio a quo dicitur, & passio q^o est dicitio actionu In passio,
 utiq^o recipitur.

Habemus eodemq^o in Dictione, qu^o denominat pot^o in-
 dentem, & simul obiectum suum, pot^o uiderem ut est ab ipa, & ut est in
 ipa immanenter. & obiectum Vni ut n^oct in illo tanquam in termino. n-
 muliter q^o calefactio dicitur factu actio ut egreditur ab igne tanquam
 a principio dicitur calefactionis, & in hoc sensu denominat ignem calefactio-
 nem, ipa ite calefactio est immutatio subiecti, & in hoc sensu est e^o passio
 subiectionis q^o passio denominat. Et pro ut hoc immutatio est actus tendens ad
 calorem, dicitur motu, signum que, n^oct subiectum motum denominat.

Argutur^o 2° actio & passio pertinent ad diuersa predicam^{ty} q^o Reali
 distinguuntur. probat conies. distinctio generica arguit distinctio Intra specio-
 ficam, & numerica: sed dicit^{ty} predicam^{ty} sunt genera dicit^{ty}; q^o qu^o perti-
 nent ad diuersa predicam^{ty} distinguuntur specificis, & numericis, & consequen-
 ter Reali. Confirmatur: actio, & passio fundant diuersa Relationu, ut patet
 In patentate, & qu^o fundatur In actione, & In passione qu^o fundatur In passione
 correspondenti

sed quae fundantur duae rationes. Nam scilicet distinguntur; 9. Nego contra
 ad probandum. Distingo magis: distinctio generica. Nam concedo: intentionali modo
 magis: Et sic dicitur minori, nego contra: praedicantur dicuntur, et sunt duae
 quae in nullo praedicato ipsi uniuersis conveniunt, secundum conceptus obiecti-
 uos praedicantur aut constituentes, sive conceptus illi obiectivi praedantur inter
 se scilicet, sive intentionaliter tantum. ad confirmandum dicimus: quod eadem actio
 2. duae rationes constat fundat. Nam dicitur, et duae rationes ut ea dem albedo.
 2. Augustinus. 2. Quorum actio transiens recipiatur in ag,
 et in passio. Applicatur Titulus, et Referuntur Sententiae.

Actio alia est immanens, transiens alia, immanens ita manet
 intra principium electivum ut nihil contra producat; ut intellectus, sive,
 volitio. Actio vero transiens est quasi factus actus, et diffusio exteriora
 sic calfactio est exteriora diffusio, et expletio caloris, calfactio enim non
 manet prope in ag, sed transit ad subiectum calefacturum. eo quod habet
 dubium prope educitur de actione transiente. Immanens enim exteriora du-
 bium in ag manet. actio transiens potest considerari et 2. conceptum ab,
 seu extensionem ab ag, et 2. conceptum sed sive tendit ad formam productam
 et 2. conceptum in, sive in gradum in subiecto, et ideo dubitatur in quo in-
 subiecto actio transiens inhaeret. an scilicet in ag a quo oritur, an in ter-
 mino producti, an vero in subiecto movuli, sive in passio. Et licet non desu-
 erint, docet actio subiecti in toto producti, dubium tamen prope de-
 uoluntaria ad agentem, et passum, in quo scilicet docet actionem subiecti in
 ag ita scilicet cum subiecti Doctore, ex utroque actio, nihil aliud dicitur
 propter rationem ag ad passum. subiectum plures Thomae quamvis eo
 alto motus, inter quos numerantur Carthusius, Navarrus, Rayna, et
 Illius Palanco. quibus adherent iam frequenter notari. alia sunt
 defendit parum esse subiectum conceptum actioni, et communis viter
 Rhetori societati cum Carmis Doctore, illam quae amplectitur plures
 Thomae antiqui et univere et eos non Emin. Aguerre et Sphondati,
 et Illius Thomae.

Nra Conclusio

Actio transiens recipitur in passio. ita Philoiph. 2. de Anima Cap.
 2. textu 26 dicitur: actus agentis in eo quod patitur atque dispositio inde
 videtur. et libro 3. Cap. 10. textu 102 dicitur: actio, et passio non in ag
 est sed in eo quod patitur. Consentit Angelus Thomae plures in locis
 sufficit nobis unum testimonium quod in 2. parte quod 18 art. 2. ad 2.
 ita scilicet: duplex est actio una quae transit in exteriorem partem, et
 calefacere, et scilicet, alia, quae manet in ag ut intelligere, velle, et scire.
 quorum hae est duplex. quia actio non est perfectio ag, quod movet sed
 ipsius motus. 2. hae actio est perfectio agentis, in quo testimonio expe-
 se assignat. 2. hae actio subiectum actioni transiente, reddidit rationem
 actioni, et subiectionem reddidit prope ad exteriorum argumentum.

Robatur in forma Conclusio: actio dividitur in immanens
 et transiensem tanquam in speciem dicitur, et opposita. sed actio immanens
 subiectatur in ag, et actio transiens subiectatur in passio. Utrique actio
 entitativa manet in ag, quamvis contra aliquid producat solum exit
 virtualiter transiens, et scilicet immanens; et in omni actio, transiens ma-
 net entitativa in agente, nulla exit scilicet immanens, sed solum virtualiter.
 Antea probatur, actio manet entitativa et subiectiva in ag dicitur transi-
 ens ratione effectus, et non ratione sui; sed hoc est actionem esse virtualiter
 transiensem, sicut actionem. Sed quod contra sunt virtualiter transientes
 propter eandem rationem; 9. Solemni ad exteriorum solutio est negare conseq.
 dicunt enim duplex actionem immanens a transiente non convertere ut eo quod im-
 manens ut in ag, et transiens in passio, sed in eo quod actio transiens cito recedit in
 ag ordinatur. 2. prope ad producendum aliquid contra agentem: nam actio in-
 manens est perfectio agentis, et nihil contra agentem producit ut intellectus,
 et volitio. scilicet, aliquid contra producit ut intellectus Dei, et illius intellectus
 ad hoc tamen actio immanens non ordinatur et prope, sed tantum per acci-
 dentem, et secundum.

Philos:
Idem

D. Thom:

Applicabitur contra precipuam solutionem: actio qua talis aliquid ha-
 bet subiectum: non potest; alia omni actio exigat passum, est actio pa-
 sum denominaret; & agens. 2. quia Visio non recipitur intrinsece in sub-
 iecto illud non denominat intrinsece; & si actio non recipitur in ag. illud in-
 trinsece denominare non potest. 3. est Relatio predicamentali ordinatae passum,
 Essentialiter ad terminum in termino non recipitur; & licet actio intrinsece
 ordinatae passum, & proxima ad passum in ipso tamen non recipitur. = ad 3.
 distingo magis: habet subiectum actualium a quo concedo: passivum, & in quo
 nego magis: concedo magis, & distingo concedere: & agens est subiectum acti-
 uum a quo actioni concedo conseq. & passivum nego conseq. Constat ex dictis
 actionem qua talem non exigere subiectum in ipso, unde nulla actio a
 eo conceptu actioni inhæret; sed solum egritudine, dimonatur, & exompt a
 subiecto a quo: qua propter nec actio immaneri, nec transire denominant
 agens, quia recipitur in subiecto, sed quia egritudine ab ipso. ceterum
 quia actio immaneri ordinatae passum ad perficiendum precipuam a quo pra-
 ctica, illud denominat agens, ut locta ab illo, & passum licet in actu lato
 quatenus in illo manet: oppositum uero quantum ad hoc contingit in
 actione transiente, qua est proprio conceptu ordinatae ad perficiendum
 passum: illa namque agens denominat sub egritudine a principio actio,
 & passum ut immutata sua subiecti passum. Ad 2. concedo acti, nego con-
 seq. Visio enim nec oritur intrinsece ab ipso, nec subiectatur intrin-
 sece in illo, actio uero est non recipitur, intrinsece ab agente. ad 3.
 nego etiam conseq. patet enim qd Relatio non est ad perficiendum terminum
 sed ipsum recipit in se sui termini, & ut primum connotatum, actio
 uero transire, aduersari ipso fatentibus, & si, & Essentialiter ordina-
 tur ad perficiendum passum, & non ad agens. Arguitur 3. Ratio
 2i generis fundantur in actione: tale Ratio subiectatur in agente;
 & actione fundante, maior supponitur, minor iudicia extra, & con-
 seq. patet, quia fundam. Ratio autem potest identificata sunt in eodem in-
 dicto. = quibus non actionem sed subit ad, & primum pra actione per modum
 conditionis fundare Ratioem. ceterum adma maior, negamus magis,
 nam in tali casu Ratio fundatur in actione transiente. ut pote ab ipso
 inditanti Ratio subiectatur in passum, & sub conceptu Ratioem recipiunt
 terminum in se sui termini, sub conceptu tamen actionis recipiunt ter-
 minum ut effectum. semper tamen dicendum est qd actio fundat Ratioem
 illam quo ut ab agente, & qd refert ut illud denominet agens, imuliter
 que Relatum.

Dignus de Infinito. Augustinus Vinea Vinea
 de pot. Dei absoluta ut possibile infinitum in actu & actio fa-
 cilitate nat. infiniti, & existentia sent. = Duplicem definitionem
 infiniti tradidit Philosophus in 1. q. 2. q. 2. quæ est aliquorum antiquorum,
 ne se habet id cuius nihil est extra. hanc definitionem quam nonnulli recentiorum
 amplexantur impugnat Philosophus in 1. q. 2. q. 2. q. 2. quæ quod dicit
 totum completionem est id cuius nihil est extra in sua linea: sed non omne totum
 completionem in suo esse est infinitum; & infinitum non est id cuius nihil est extra
 si autem definitio accipitur de eo qd est extra ipsam. Ven. infinitam qua
 definitur adit non est Recta definitio, quia posita linea infinita & longa
 triduum, ceterum per ipsa uera, & imaginaria ab Oriente in Occiduum
 est alia possibilis sed & huiusmodi ad autem: sed tunc extra quantibet linea
 esset aliquid eiusdem generis in alia linea infinita; &. Hac & Recta defi-
 nitione aliam loco allegato tradidit per hęc uerba: cuius semper est aliquid
 extra. est & infinitum. & multitudinem illud cui quodquod numeri ad-
 da semper fertur aliu. nunc numerum addendum. nulliter & infinitum. &
 multitudinem exit illud cui siue adda, siue detrahatur. quilibet pte
 quantitati hoc exit sine prejudicio infiniti. deniq. infinitum in
 equalitate exit illud qd semper exit infinitum quantum ad ipso auctori.

vel Naturaliter, & intentionaliter quoscumque qualitatum gradus,
hinc explanationi consentit fortasse Patrem nostrum Angelinum
in Prologo Capite 5° arceri: Dominus non solum est
quo maius excogitari nequit, sed est quid maius quam cogi-
tari poterit.

Sec nec definitio Philosophi caret difficultate
quia si omnia possibilis simul reducerentur ad actum essent
plane infinita secundum numerum: sed contra omnia possibi-
lia nihil est contra; ergo infinitum non est cuius semper
est aliquid contra. propter hanc rationem breviter inuicem
docet Eminentissimi Domini de Aquina definitionem Phi-
losophi recte definire infinitum in potentia, Philosophum qui
non curasse de infinito in actu, quia secundum ipsum requi-
gnabat: unde nulla ex praescriptis definitionibus recte ex-
plicat infinitum in actu: non prima quia est conuenit rebus
finitis, & non conuenit omni infinito, non secundum quia
saltem non conueniret infinito in actu simul colligentes
omnia possibilis.

In dubio ergo quid sit exesolite pro-
cedens, notu negatiui, fortasse melius, explanabitur qui-
dita infiniti, quam supra traditi definitionibus. infinitum
ergo nec poterit comprehendendi, nec mensurari, nec numerari
nec exhaustiui. itaque infinitum in genere quantitatis es-
set innumerabile, inextinguibile, careret enim quantita-
te, & extensione determinata, unde nec mensurabile, nec
extinguibile foret. Infinitum secundum multitudinem es-
set innumerabile, quia numerus est motus successiuus in
sola multitudine finita explebili, et hac de causa esset
etiam incognoscibile successiue, siue cognitione unius uni-
tatis post aliam, successiue namque nunquam omnes co-
gnoscerentur, tandem que quodlibet infinitum in quolibet
genere nec posset reddi finitum per ablationem partii
finitis, sicuti nec fieri infinitum additamento finito,
constat enim quid finitum additum finito non facit in-
finitum.

Infinitum sicutcumque explicatum diuiditur
in infinitum simpliciter, et in infinitum secundum quid.
infinitum simpliciter identificat secum essentialiter

omnem perfectionem possibilem, taliter ut comprehendat
vel formaliter, vel eminenter omne perfectum, ut Deus,
in finitum secundum quid in aliquo tantum genere esset in-
finitum. Secundo, & precipue dividitur infinitum in infini-
tum in actu, quod dici solet categorematicum, & in infini-
tum in potentia, quod sine categorematicum dicitur. primus
est illud, cuius partes actu existerent sunt infinitae. Secun-
dum est illud, cuius partes actu existerent finitae sunt, augeri
tamen possunt sine fine, id est, quocumque producto, non est to-
tum in illa linea productum, sed aliud in illa linea potest pro-
duci.

Hi suppositi, suppono etiam non existerent aliquod infi-
nitum, tunc quia teste sapientia, omnia fecit Deus in nume-
ro, pondere, & mensura, tunc etiam, quia quidquid de facto
existit clauditur terminis, sed qua suppositione sequitur nul-
lam existerent creaturam actu infinitam secundum essentiam
hanc que esse propria impossibile, quae suppositio a Theologi
valide probata mihi hoc ratiocinio redditur evidens: Crea-
tura infinita secundum essentiam includeret vel formaliter,
vel eminenter omnem perfectionem possibilem: sed hoc
pugnat essentialiter cum conceptu Creaturae, quae essentialiter
ab alio dependet, eo quae ipso sit imperfecta; ergo.

Circa
propterea dubium prima sententia affirmat possibilitatem
infiniti in actu in quolibet genere. ita plures antiqui
Philosophi, & Theologi, quibus adherent etiam recentiori-
bus Philolus, Luetado, Arriaga, Contompton, & alij.
Secunda defendit possibilitatem infiniti in actu in ali-
quo genere. Conimbucensis enim, Varquez, Amico,
Quiedo, Mexinero, & Pontius propugnant possibilitatem
magnitudinis actu infinitae, sed quibus Quiedo extendit
conclusionem ad qualitatem infinite extensam.

Sententia
negativa, est proculdubio Dicit Thomae, cui suffragantur
omnes Thomistae, et etiam communior inter Scotistas, &
Scotistas, frequentissima que inter nostrates. sed pro omni-
bus Eminentissimus de Aquino nihil intactum, nihil que
intentatum relinquat ad illius elucidationem necessarij.

may

3^a Ma^a Conclusio

Absolute Regnat infinitum in actu, sine magnitudine, sine multi-
tudinibus, sine qualitate. tria p^{te} conclusionis breviter prorabo ne in infi-
nitum habeant negari infinitum. probatur q^o p^{te} absolute Regnat
corpi mouile, et immouile: sed quantita infinite extensa sunt mouila, et
immouila; q^o maior est certa. 1^a p^{te} p^{te} minor patet, quia quodlibet corpu
naturale dicitur nat, sine principio motu. 2^a p^{te} probatur: motu ille
quo corpu illud megeretur nec esset Rectu, nec circulari; q^o 3^a p^{te} anten-
tu probatur: corpu q^o motu Rectum adquiret nouum spaciū, q^o ante
non occupabat sed Regnat spaciū non occupatum a corpore infinito eo
teno; q^o 4^a p^{te} probatur: in motu circulari una pati corpore adquiret
locum alteru: sed datur aliqui locu, qui non potest Regni a p^{te} corpu
infinite, quia in corpore infinite extenso esset aliqua infinite duran ab
alia, que non potest peruenire ad locum huius; q^o Confirmatur: Regnat corpu

infinite extensum uerum Orientem, Occidentem, Aquilonem, et Meridiam; q^o
Et quodlibet quantum infinitum, patet quia non est maior suo uniu^o infini,
quam alterius. anti probatur: corpu illud a Deo diuicium in quatuor p^{te} equali
esset infinitum, et non esset infinitum: hoc Regnat; q^o 2^a p^{te} maioris Regnitur
et 2^a probatur: p^{te} extensa infinite uerum meridiam posset a Deo moueri mo-
tu Recto uniu^o palmi: sed hoc ipso non esset infinita; q^o probatur: minor: p^{te} illa
motu uerum meridiam desereret unum palmium loci a p^{te} Aquiloni; q^o non esset
infinita. Et consequenter esset et non esset infinita. 3^a p^{te} probatur: p^{te} illa
esset clausa duobus terminis a meridie, et Aquilone, nimirum duobus palmi loci
acquirere, et derelictis; q^o Urgetur hęc 3^a, et precluditur solutio aduersus

Exemplo mathematico, quo uidetur nec Cardinali: si possibili esset longitudo
infinita posset Deu condere triangulum, a cuius puncto quadrilatero usq^{ue} ad
esset infinita distantia: hoc est palmum; q^o maior patet, et minor probatur: si
Deu posset facere triangulum infinitum spaciū interceptionem inter dua linea
esset infinitum, et finitum. Et conceditur, illud q^o demonstratiue constat: quia
linea angulaxiter protracta tanto inter se distant uicet a centro, iue a puncto
quadrilatero anguli: q^o esset finitum probatur: omnes linea transuersales reliqua
p^{te} inter dua linea angulaxiter essent finit; q^o anti probatur: linea excedente
linea finita finita magnitudine uent finit; sed quodlibet linea transuersali me-
dian inter linea angulaxiter excederet immediate p^{te}cedentem finita magnitudine,
nam p^{te} q^o linea esset palmum. 2^a u^o palmum; et ne in infinitum omne re ex-
cederet uniu^o palmum; q^o Later Aruaga ingeniosus Ieruita, aduersus q^o opinionem

propugnator accessimus ne argum^o Respondet: quid autem ut Respondendum nec mi-
hi occurrit, nec uidi in alijs. malo autem fieri me non uideat solutionem quam
clara aliquam, quam nec ego, nec uliu aliu intelligat. alij negant possibilitatem
producti trianguli, et quantitate infinite quadrilatero extensio, quia infali-
biliter requiritur inconueniens propositum, et claru, et candidu, quia argum^o
concludit. alij dicunt idem inconueniens sequi in quantitate infinite un
categorematice quam q^o non admittunt: sed contra est: quia quodlibet linea tran-
uersali extensa inter linea trianguli uicet categorematice infini esset cate-
gorematice finita, uicet unum triangulum, quia pot illa uicet categorematice
nunquam potest Reduci ad actum infinitum. dico ad 2^a p^{te} q^o intelligi

ut de quodlibet multitudinu, probatur Conclusio: si possibile esset multitudo
acti infinita possibile etiam esset multitudo infinite infinita: sed hoc Re-
gnat; q^o minor patet; quia infinitum debet esse infinitum illius generis con-
tine. probatur minor: si daretur multitudo infinite infinita totum non
esset fortiter manu sua p^{te}: sed hoc est implicatorium; q^o probatur maior: mel
dicitur multitudinu infinite infinita esset fortiter infinita: sed ultra numeru
fortiter infinitum non datur aliu maior fortiter; q^o Urgetur: numeru actu
infinitu contraret esse unitatib; sed implicat multitudo acti infinita contrari

ex unitatibus; ergo. probatur minor. implicat multitudo maxima si-
 nita conitari ex unitatibus; q. e. multitudo actu infinita. conseq. sequitur
 quia si numerus maximus finitus non potest conuergere ex unitatibus, foret
 huius uice nec numerus actu infinitus. ant. probatur: si numerus maximus fi-
 nitus conuergere posset ex unitatibus, numerus huius uideretur infinitus per addi-
 tionem unius tantum unitatis: sed hoc implicatorem abstrahit et; q. p. p. p.
 dictum argum. multipliciter, uergetur potest. Et solum uariata mat. pro-
 bat huiusmodi infiniti in omni genere. q. a.

ita interna infinite possibile est subiectum infinitum. q. a. hoc autem
 possibile; q. minor est sed commune sunt theologorum, et philosophorum
 probatur maior: qualitas infinite interna diceret eandem ad subiectum
 infinitum; q. dicitur: et subiectum huius qualitatis est infinitum finitum
 si q. non separatur subit. infinita. si q. q. qualitas illa infinite interna
 esset finita: probatur conseq. qualitas illa recipere in subiecto finito: sed
 qualitas omni recepta in subiecto finito est finita: tunc quia uniusquodq.
 receptum ad modum recipientis, tunc etiam quia receptibilitas in subiecto
 est, et essentielle principium limitationis; q. Alia uero argum. quod effeci-
 tate inueniunt impossibilitatem infiniti in quocumque genere: alia uero
 quam illa in aliquo genere determinato. unum argum. q. utitur
 q. comprehendit et dicitur, qd ab inconueni probat impossibilitatem in-
 finiti, quia ex illius productione sequeretur exhauci ducens omnino q.
 in aliqua linea, in illa q. dicitur Deu nihil amplius posset producere. ergo huius
 ulterius sequitur omnipot. in omni linea exhaucibilem fore quia si Deu
 potest pro ducere omnes homines, pariter actu posset omnia produci in
 omni linea. ab hoc, et ab alijs, difficulter satis se ex p. d. p. aduersarij
 sed non uacat immorari in referendis, et respiciendis uolutionibus.

Solutio huius Argum.

Argum. aduersarij ex constitutione continui Aristotelici, qd compo-
 nitur actu ex partibus in infinitum diuisibilibus: sed p. d. actu in infinito
 diuisibiles sunt infiniti; q. sed ab hac difficultate in p. d. n. p. d. q. d. a.
 propriam habet locum in o. p. huiusmodi. argum. e. em. eo qd p. d. p. d. saltu
 p. d. p. d. docent mundum potuisse creari ab eterno: sed hoc p. d. p. d. p. d.
 p. d. p. d. forent in finitum angeli actu existerente, quia h. g. d. p. d.
 nitate ad nunc potest Deu continuo producere plures angelos; q. iam
 existeret nunc multitudo angelorum actu infinita: sed huiusmodi hoc argu-
 mentum probat mat. d. d. huiusmodi, unde pro nunc ab illius uolutione libenter
 abit. Arguitur 3. ad probandum non p. d. p. d. in actu
 loq. quo perfectior et uirtus productiua potest producere effectum perfectiorem
 sed omnipot. est uirtus productiua infinite perfecta: q. effectum infinitum potest
 producere. Uertitur: non minus infinita est uirtus productiua d. d. quam uirtus
 intellectiua: sed uirtus intellectiua infinitum potest cognoscere; q. uirtus: q. d.
 perfectior et uirtus productiua perfectiorem effectum potest producere: sed omni-
 pot. est uirtus infinita q. d. u. u. u. u. non minus infinita est uirtus produ-
 ctiva quam intellectiua uirtus: sed uirtus intellectiua potest se ipsam intelligere
 q. d. uirtus productiua se ipsam producere. In forma distinguo magis: perfectior
 effectum potest producere de genere productiuium concedo: perfectiorem effe-
 ctum impossibilem nego implic. concedo magis, et nego conseq. d. d. p. d. p. d. p. d.
 producere quidquid est intra termino prohibitorum, infinitum uero in actu
 est impossibile. ad uirtus concedi p. d. p. d. nego conseq. quia intellectus infinitus
 necesse se extendit ad omne intelligibile, q. uale. est infinitum. infinitum enim
 intelligibile non a se ipso: aliter Deu se ipsum non cognosceret. infinitum
 uero actu productum e. producibile inuoluit p. d. p. d. p. d. p. d. p. d. p. d. p. d.
 ab Antioribus designata. Et ideo non est possibile, quia uirtus infinite
 productiua non se extendit ad effectum p. d. p. d. sed saluatur infinita; per hoc
 qd potest producere omne possibile

Sed ex hoc ipso arguitur 2° contra hanc conclusionem, ex pte quantitatu
 non repugnat quantitas actu infinita; alia nec ex pte omnium q^uoq; & ex nu-
 llo capite repugnat. probatur minor: quantitas augeri potest usq; in infinitum;
 q^uo ex pte quantitatu non repugnat quantitas actu infinita: = nego. mai^{or}. p^{ro}-
 ut distincte anti. potest pot^{er} simul tati, nego. simultate pot^{er} subdistingo:
 usq; ad infinitum negativ^o transeat: positiva nego. augm^{tu} enim actu infinitum
 possibile non est, & sic repugnat poni. Respice in actu repugn^a octa a quantitate
 unde pot^a quantitatu ad augm^{tu} infinitum et pot^a ad mai^{or}, & mai^{or} augm^{tu}
 sine termino negativ^o, quia nullum potest assignari augm^{tu}, quin vertet aliud po-
 ssibile mai^{or}, & mai^{or} nunquam enim perveniri potest ad augm^{tu} numerum, & h^{oc}
 nullum possibile mai^{or}. Pr^o dicar^{is} fructuam eum pot^{er} quantitatu ad augm^{tu} inf-
 finitum. si hoc repugnat actu. dicimus pot^{er} uncategorematic^o infinitum eue^o
 in ordine ad terminum uncategorematic^o, & successu infinitum. rethuerim^o q^uoq;
 implicat infinitum in pot^{er} reductionem ad actum collectiv^o, & adq^uat^o, quia infi-
 nitum in pot^{er} est in ordine ad plu^{ra}, & plu^{ra} sine ultimitate, & sine, & termino
 cuius per limitationem necessarii augm^{tu} finiti nunquam potest perveniri ad finem
 augm^{tu} possibili, unde repugnat infinitum in pot^{er} reductionem ad actum, nec ideo fals-
 terna est pot^{er} illa, q^uo ut pot^{er} simultate pot^{er} irraducibili est ad actum adq^u-
 quatum, ut plura exempla demonstrant. Applicab^{is}: potest quantitas eo devire-
 re ut sit actu maxima omnium absolute possibilium; sed quantitas actu ma-
 xima inter omnes possibile, esset actu infinita; q^uo hoc est possibili. conseq^u potest
 minor est certa, quia tali quantitas esset actus adq^uat^o pot^{er} quantitatis.
 probatur maior: inter omnes quantitates absolute possibile aliqua est omnium maxi-
 ma; q^uo = nego. mai^{or}. nulla potest assignari quantitas determinate maxima
 inter omnes, quia qualibet assignata, potest magis ac magis augeri. hoc etiam
 plures adhaerent^{es} docent: non enim potest dari quantitas infinita omnium infi-
 nitatum positiv^o maximam, nec minima. non s^{ed}, quia qualibet assignata, locu
 esset ad augm^{tu} saltim materiale. non s^{ed} quia qualibet constaret eo p^{ro}bitu^o infⁱⁿit^o

Non quiescit: in collectione omnium quantitatum possibileum maxi-
 mum, & maiorem nulla est equalis alteri, nec omnes exceduntur ab alia
 maiori; q^uo in illa collectione aliqua quantitas est excellens alia, & non excedit ab
 alia, sed h^{oc} quod est omnium possibileum maxima, q^uo in illa applicam in collectione
 omnium quantitatum positiv^o possibileum, requiritur enim ex illa quantitas ma-
 xima inter finitas. in forma disting^o 2^{am} anti: non omnes exceduntur ab
 alia maiori, q^uo ut extra collectionem concedo. nego. supponitur enim collectio
 omnium quantitatum possibileum, extra quam nulla datur quantitas. non omnes
 exceduntur ab alia maiori, q^uo ut intra illam collectionem subdistingo: si
 omnes collectiv^o sumantur concedo: si omnes distributive sumantur nego anti,
 & conseq^u. Verum enim et omne creat^a, sua quantitate collectiv^o sumptis
 nec excedere alia, nec ab alia excedi, quia extra omnes nulla datur nec ex-
 ceden, nec excedit, atamen omne quantitate illius collectionis distributive, &
 regulatum sumptis excedunt alia, & exceduntur ab alia, id est, nulla est au-
 gnabili quantitas, siue quiescit quantitas in particulari assignata excedit
 alia minore, & exceditur ab alia quantitate possibili maiori. quia propter non
 valet non omni exceditur; aliqua non exceditur, quia non omni idem est
 ac quidam non, siue aliqua non exceditur, q^uo si non omni sumitur distribu-
 tive non autem si sumatur collectiv^o, ut in d^{ic}unt^{ur}, quia non omni collectiv^o
 exceditur idem est ac omni collectio non exceditur. Intra Arriaga: potest
 Deu^o producere quantitas maximam, quam potest producere: sed hoc est maximal
 inter possibile quantitates, q^uo ad argum^{tu} nego. negativ^o maioris, quam Arriaga
 vocat videntem. supponit enim q^uo debet probare, nempe quantitas maximam
 possibilem, quae uti repugnari a nobis est negata. quia qualibet assignata, alia
 maior assignari potest, alia q^uo maior assignata, non est maxima, sed intra
 terminos causal^{is}. plura alia argum^{tu} contra hanc conclusionem obijci possunt,
 propositum q^uo potest argeri contra alia conclusionem, prosequi q^uo quod potest ad
 probandum possibilitatem creat^a possibile inter omnes perfectissimam, sed solutio

proposita adaptari potest terminu argumenti Arguitur 2° contra 2°
Conclusionem: qd absolute possibile est absolute non sequatur in actu: sed in-
finitum absolute possibile est; q in actu non sequatur. maior patet quia possibile
in actu, & non sequatur in actu non dem. probatur minor: infinitum in actu
gometricum absolute possibile est; sed infinitum categorematicum est in actu
q absolute possibile est infinitum. Copulativ: Deu potest producere omnia
possibilia: sed si Deu illa produceret daretur absolute infinitum in actu; quod
possibilia in pot sunt infinita; q. probatur maior: Deu potest producere
quodq actu continetur in divina omnipot: sed omnia possibilia continentur
in divina omnipot; q. Argum ne absolute infinitum gationem ex-
cit qua in omnipot a contingentia dei creatura moderna, & in diu-
tate amor & odium: sed uolunt non potest simul unitate actus elucere
amorem & odium, nec omnipot durabilem necessitari, quia important cen-
traliter necessitatem; q. sed quia argum potest exformari in terminis & in-
geliu possibilibus, qui de proprio conceptu non important sequitur ad simul
tantam coexistunt, q. ad argum coherere maiori nego min: ad probz dicitur
q. mai: et absolute possibile ut distributive producendum concedo mai:
ut simul producendum nego mai: permuta q. minori, nego consequentia
patet enim qd per necessaria productione possibilitatum nunquam potest pro-
ducere omnia possibilia simul unitate facti productioni nego mai:
simultate potz concedo mai: permuta min: & nego conseq: ad probz du-
tingo mai: potest producere modo quo est producibile concedo: modo quo
est sequatur nego mai: & ditingo min: omnia possibilia continentur in
omnipot ut simul unitate facti producibilia nego: ut simul unitate
potz producibilia concedo. possibilia q. ne possunt produci ut qualibet
multitudine finita producta, alia maior ualeat produci in infinitum, &
terum data sequatur eos pte terminu in hoc qd simul producitur omnia
possibilia, nec in hoc qd producatur actu nempe infinitum, quia hic impor-
tat essentialiter unitatem ultimam, que manifeste implicat ut omnib' pos-
sibilibus.

Allegrebit: Deu potest nec omnipot producere simul quodq
sua se cognoscat ut simul producibile: sed Deu sua se cognoscat omnes
homines ut simul producibile; q potest omnes homines simul producere. ma-
ior est eadem & minor probatur: omnes homines simul non possibile, unu
q non negat alterum simultaneam coexistunt: sed Deu sua se cognoscat ut
simul producibile omnes homines possibile, si nondatur sequatur in illorum
coexistunt, nam se sunt producibile eo modo quo sunt possibile; q. = dicimus
Deum posse producere nec omnipot quodq cognoscat nec se ut producibile eo
tamen modo quo cognoscat illud ut producibile. Et ne conceda maiori, diti-
ng min: cognoscat omnes homines ut simul producibile simultate cognitionis,
& potz concedo: simul unitate facti nego mai: ad probz eodem modo du-
tingo h' maiori ptem, & ditingo 2°: unu non negat alterum coexistunt in-
tra numerum finitum concedo: unu q non negat alterum coexistunt intra
numerum actu infinitum nego. unu q homo possibile, qui est ultimus, non
presupponit omnium hominum coexistunt, quia ut omnibus hominibus ultimis
implicat, unu autem homo possibile, qui non est ultimus possibile non pre-
supponit infinitum in actu, quia ultra hunc hominem possibile forant plura ho-
mines.

Intra: omnia possibilia simul unitate facti non important aliquid
impossible; q sunt omnia simul unitate facti producibilia. patet conseq quia
qd non est impossibile producibile est. Arguetur: Deu potest producere omnium co-
lectionem possibilitatum: sed hoc est actu infinita; q. probatur maior: collectio pos-
sibilium possibile est; sed Deu potest producere omne possibile; q. probatur maior
collectio possibilitatum est omnia possibilia sed omnia possibilia non possibile; ergo.

Respondet omnia possibilia simul unitate facti importare sequatur
tam & implicationem, quia omnia possibilia simul unitate facti important

numerus posituum intra terminos intrinsecos clausum, qd repugnat
 numero infinito in categoriaticae, cuius semper essentialiter est esse aliquid
 extra. ad ^{am} Vrg n procedat de collectione positua omnium possibilium nego in-
 positum. ad ^{am} probz nego may. ad eiam probz distingo may: collectio possibilium
 est omnia possibilia collectivae concedo: distributivae nego may: collectio qd possi-
 tiva omnium possibilium significat inclusionem, et determinat repugn. infinito
 & ideo impossibile, et collectio positua, & propria omnium possibilium

Sed dicit: ultra id, qd Deu cognoscit nihil datur: qd Deu cognoscit
 collectionem omnium possibilium. datur qd collectio omnium possibilium. Vrg etia:
 omnium extra quae non est aliud poteri fieri collectio cognoscibili a Deo iure
 actu: sed extra omnia possibilia non datur aliud possibi; qd concedo anti, nego
 conseq. quia in infinito negatur collectio positua, nec est possibi, unde est
 anti, negatur Deum omnia possibilia cognoscere distributivae, omnia qd collecti-
 va collectione negatur, ita ut in obiecto cognito nullum sit ^{am} qd ultimum
 positua, nulla qd terminat, sed semper ut aliquid extra eo pte obiecti. nec
 in praesenti licet arguere a distributiva ad collectivam, quia in singulari collectione
 finiti datur conclusio, & aliquid extra, ceterum qd dicitur omne pro pte,
 & positua simili conclusio non datur, sed positua omnium inclusio, qd repugnat.

Ad ^{am} Vrg distingo may. omnium extra, quae non est aliud poteri fieri
 collectio negatur ita ut extra ea nihil ut concedo may: positua, terminata,
 & ultima subdistingo: si sunt finita tan actu quam ut pot concedo: & ita
 fit in qualibet collectione finita, quae semper est ultimata. si sunt infinita ut
 pot nego may: concedo may, & nego conseq. in qualibet qd collectione positua
 & propria cognita a Deo datur qd ultimum. in infinito autem, sive ut
 omnino possibilium non sic, quia infinitum est eiam semper et aliquid extra
 qd nec omnium possibilium, nec aliquid multitudine infinito ut pot, nec omnium
 collectionem pot fieri una collectio propria, & positua positua simul ultima-
 te omnia clauderi obiectiva. quia collectio negatur omnium ultimata non est
 & in qualibet collectione non tot sunt quin plures possint esse. Sed adve intellectus

non quiescit: nam si possibilia illa, quae actu cognoscuntur a Deo, simul realiter
 existerent essent actu infinita. Hec reale: sed omnia simul possunt coexistere; qd
 ad may iam constat qd non possunt coexistere simul similitate facti, quae simul
 similitate actu cognoscuntur a Deo. ad ipsema maiori dico qd si coexistere
 simul eo pte facti ea, quae eo pte actu simul cognoscuntur a Deo existerent in
 finitum in actu & non existerent: existerent quia Deu eo pte actu simul cognos-
 cent numero nec termino negatur. non existerent quia in illi practice exis-
 tentibus existerent. Hec ultimum, proinde qd duo termini intrinseci eundem
 lineis infinito absolute repugn. In hi autem, quae circa difficultatem hoc argu-
 tum dico: nullam sequem invenio semper enim animum pungit difficultas
 eius solutioni imparem me milie darguere, ut autem ab illa recedam ad-
 huc ex ea sequi possibilitatem numeri finiti actu inter finitos maximi, cla-
 rius qd argum obmanet actu coexistere posse infinitum infinitum maximum
 hoc enim divina cognitio proporcionata cum omnipot divina, omnium qd po-
 sibilium possibilita a se invicem obmanent si probat impossibilitatem infinite
 in actu.

Arguatur 6: ideo repugnet infinitum in actu ^{am} multitudinem
 & magnitudinem quia si pariter clauderetur termino, & consequenter non
 esset infinitum. Sed non repugnat infinitum termino clausum; qd probatur
 minor: licet species humana multiplicaretur in infinitum semper esset medius
 inter angelos, & irrationalia, & consequenter clauda inter hos termino; qd
 confirmatur: inter nat hum, & angelicam mediant infinito species possi-
 le perfectione nat hum, & ang imperfectione; qd Conceda maiori, nego may.
 ad eiam probz dicimus arguatur termino esse mediatos, & continuos, nbi quae
 impugnat possibilitatem infinite in actu, quia semel in actu positum clauderetur
 termino intrinseci, & immediate. dicimus ad confusum possibile positum esse infi-
 nita species negatur, & in categoriaticae inter hominum, & angelum, ceterum
 tale species solum non termino continui numeri infinite hominum, & angelorum

Arguitur 2° Deum cognoscit cognitione practica infinita futura; q^o potest infinitum in actu producere. anti^o probatur: Deum cognoscit cognitione practica actu infinitum elictum a beatis; sed actu futuri beatorum non infiniti; q^o dicimus Deum cognoscere omnes actu beatorum futurus in propria duratione quia sicut cognoscit vitam illorum in eternum duraturam, pariter etiam cognoscit infinitum illorum actu per totam eternitatem constitudo. eo quo non sequitur possibilitas infiniti in actu, sed solam possibilitate actuum, qui necesse est continent, dicitur: actu beatorum futuri per totam eternitatem phivice del prot^o existunt in eternitate; q^o clathra multitudine infinita phivice actu existenti in eternitate gerimus aucti, duntaxat conseq^o: datu multitudine infinita extra aliquid infinitum in creatione nego conseq^o: in aliquo infinito inelato concedo: nam sicut omnipot^o Dei nunquam exauctari potest, ita nec illius eternitas, unde licet in illa representetur infinita multitudine negativae, in categoriamate, extra illam tamen nunquam potest consistere multitudine infinita. Arguitur ultimo: gradu qualitate non sunt inter se oppositi; q^o eadem qualitate potest gradualiter infinite intendi. Confirmatio: q^o gratia habituali potest esse infinita; q^o anti^o probatur: causa gratia habituali infinita est; aliunde est participatio foalli nato duntaxat, q^o et foalliter infinita ergo: q^o gratia habituali et merita Ap^o Dni sunt actus simpliciter infiniti; ergo. Dicimus gradu qualitate finitos non opponi inter se nec in ordine ad subiectum. ceterum gradu infiniti qualitate pugnant cum receptibilitate qualitate, dicunt q^o sequuntur in subiecto: aliunde etiam inter se pugnant, quia infiniti sunt ut inoponitur, finiti q^o quia clausi inter terminos intrinsecos immediatos. ad 3° confirmo dicimus q^o gratia habituali potest esse in categoriamate infinita. hoc est argui necesse est termino, non autem potest infinite argui argum^o facti q^o quia subiectum illius non est infinitum, sed finitum, p^o quia pot^o obedientia in categoriamate negativae infinita pervenire non potest ad actum ad quatuor simul, e^o positum habendum. Ad 3° confirmo Respondo gratiam & merita Ap^o Dni dici esse actu simpliciter infinita non phivice, sed in genere moris, hoc est quantum ad valorem, & estimationem debitam. nam actus gratia Ap^o sit entitate finita phivice dignificatur infinite propter conjunctionem cum merito divino sicut et omnes actione illius. Valgrantur etiam infinite propter eandem rationem, sed de his plura apud theologos. q^o

Quid sit de Creat^o omnium perfectissima

Dubium hoc, q^o apud theologos locum proprium habet, locitari etiam ingressenti solet propter secretam ipsius a finitatem cum dubio antecedenti iniquitate q^o an inter Creat^o possibile detur aliqua adeo perfecta ut non possit Deus aliam perfectiorem producere. negativae respondes contra Bonam, gem, Hexagram, & paucos alios, probos q^o communem veram q^o conclusionem ratione communi: qualibet quantumvis perfecta creat^o producta, potest Deus aliam perfectiorem producere; sequuntur q^o omnium perfectissima. anti^o probatur: Deus est in se ipse participabilis a creaturis; q^o qualibet creat^o ut cunctis perfecta producta, potest Deus aliam perfectiorem producere. Confirmatio: propugnare possibilitatem creat^o perfectissime est et propugnare possibilitatem creat^o infinite 2° cu^o q^o Deus erat, et cohabitare aliam omnipot^o & participabilitatem, q^o dicitur ad verum, q^o predicant divinam omnipot^o ipsam deprimunt. anti^o probatur: propugnare talis creat^o possibilitatem est negare Deo virtutem ad producendum creat^o perfectiore & participabile, ut sine fine, & affirmare Deum esse perfectum & perfectum sine fine participabilem, sed hoc est cohabitare divinam omnipot^o & participabilitatem, & admittere possibilitatem creat^o infinite 2° cu^o 1°. Sed dicitur Hexagram Deum potest producere creat^o perfectissimam, quam potest producere: sed hoc est proculdubio omnium perfectissima; q^o in stat: in collectione omnium creatur-

rarum datur summa Dicitur cum Deo: sed hęc non sequitur in omnibus
 creaturam; q^o in aliqua ad hęc negamus suppositum proprium identitatis
 Aristoteli. supponit enim perfectiorem creaturam, quam probare debet, ut procedat
 dubio Respondet Aristoteles huic proportioni: Deum potest producere infinitum
 infinitum minimum, q^o potest producere. ad hęc dicimus q^o in tota collectione
 sua positiva, sua negativa sequitur unitas summa possibilis permitit dicitur
 infinitam positivam quia quilibet creaturam dicitur infinite a Deo, qualibet singulari
 ta, alia perfectioris arguabili. Orget: supponamus collectionem positivam omni-
 um creaturarum, in hac enim non omnes creaturę concordant ab alijs; datur
 q^o aliqua a nulla excedit, quę consequenter erit omnium perfectiorum. conseq^u
 sequitur, et antiparet alia enim omnes essent excedentes, et excedit q^o videtur
 sequenti. unitas: supponamus collectionem positivam omnium durarum generata-
 tum: in hac enim non omnes durarum haberent post se aliam durarum; q^o datur
 aliqua durę nullam post se habent. datur q^o unitas aliqua durę, quę ut el-
 lisa, q^o et implicitum. = distingo anti: in collectiones non omnes creaturę
 collectas exceduntur ab alijs: concedo: omnes enim non exceduntur ab omnibus.
 non omnes distributiva exceduntur ab alijs: nego. Supponit namq^{ue} collectione po-
 sitiva omnium creaturarum possibilem, vere dicitur omnes creaturę collectas
 sumpta non excedere alia, nec ab alijs excedi, quia nulla alia datur contra
 collectionem: ceterum omnes illius collectionis creaturę excedunt alia, et ab alijs
 exceduntur sine distributiva, et singularim sumpta et comparantia. sedet nu-
 lla est arguabili creaturę in illa collectione, quę non excedatur, et alia sine fine
 non excedat. quia quacumq^{ue} arguata, ad hęc sequitur summa dicitur a perfectione
 divina quia de causa potest arguata alia minus durari, et summa durari. un-
 de ut supra prognosticabimus falsum est hęc argumentatis: non omnes exceduntur
 q^o aliqua non exceditur. quia non omni q^o sumpta distributiva idem valet
 ut quidam non, ceterum in argum^{to} non distributiva sed collectiva unitas.

Altera: quilibet creaturę determinata excedat alia sine fine; q^o finis
 mica excedat alia sine fine. erit q^o infinita in perfectione. = dicimus q^o eto
 sint infinita species imperfectiorum formica, hęc tamen non est infinita. quia ad hoc
 q^o aliqua creaturę esset infinita, non sufficit quod alia sine fine excedat, sed ultra
 necesse est et q^o ab alijs non excedatur. ad quod addo q^o ad hoc q^o aliquid
 sit infinitum non sufficit q^o alia, et alia species sine fine excedat, sed sequen-
 tia continet a fortiori eminentialiter omnium quę exceduntur, formica vero quę minus
 in gradu volenti excedat ceteris, et alia, non continet eminentes forti-
 ter illorum incorruptibilitatem, et alia iustitiam, et perfectionem. Dicitur 2° mat^a
 et creaturę inter omnes imperfectiorum; possibile q^o et creaturę perfectiorum
 sicut imperfectiorum. Confirmatur: vocata communem doctrinam theologorum gra-
 tia habitualis est creaturę perfectioris inter omnes creaturę, et q^o perfectioris participatio
 namq^{ue} dicitur, q^o de facto datur creaturę omnium perfectiorum. dicimus mat^a jam
 esse imperfectiorum in ratione p^{ri}ncipij, quia caret omni actu. Excedere accidit
 quia est in se non q^o et absolute omnium imperfectiorum. unde ad hęc dicimus
 gratiam habituales in modo participandi non solam excedere omnes creaturę
 quia est participatio fortis, simul q^o excedi in modo participandi alia attributa
 gratia enim non participat peccatam, nec gradum quę utiq^{ue}, nec alia huiusmo-
 di. sed utamus in gratia.

[The following section contains several lines of text that are extremely faint and difficult to decipher. The handwriting is dense and cursive, with many overlapping characters and significant fading. It appears to be a continuation of the philosophical or theological discourse from the previous sections.]

Liber Quartus Phisicorum

Postquam Philosophus agit in precedentibus de motu, & motu, in præ-
 agit de menura extrinseca utriusque, loco, scilicet, & tempore. Tempus
 enim est menura motui, & locus motui, & quæ contraxionum eadem est
 Ratio non solum agit in hoc libro de loco plene, sed etiam de Vacuo pro ut loco
 occupato opponitur. *in illius q. methodum, & ordinem sequens scens nra. tra-
 ctul. agit de actu, in quo ultimus, & si superari placet, & tunc que amari
 nodus. amica pace implicabitur.*

**Disputatio 1^a de Loco, & Vacuo. Questio prima
 quid sit Locus. Sectio 1^a tradiditur, explicatur,
 & probatur definitio Loci**

Oculati constat experim^o corpora moveri, siue transire de loco in locum
 unde Velicia quirit. an sit, inquiritur quid sit locus. pro hoc notandum
 est qd duplex datur locus, alibi Realis, imaginarius alibi, & non illud
 Realis in quo aliquid Realiter est. est locus Realis. locum vero imaginariu est
 quodam inanita, quæ a nobis concipitur ut actu existens, agra que scilicet
 hære corpora. ut spatium immensum a nobis confectum supra empiriam
 & etiam spatia, quæ ante Verum productionem concipiuntur a nobis; locum
 Realis etiam est duplex intrinsecus, & extrinsecus intrinsecus est ipsum
 ubi, siue forma, ut cuius corpus locatum afigitur loco extrinseco. extrin-
 secus est superficies illa ambiens & perfectum corpus locatum. Supponendum
 est etiam superficiem esse duplicem. eo hi una dicitur concava, alia
 convessa, concava est illa quæ incapacitatem propriam concavitate conti-
 net corpus, ut superficies hæri, quæ circumdabit & continet corpus. super-
 ficiei convessa dicitur illa 2^a quodam quodlibet corpus immediate attingit
 corpus Realis & imaginariu. ut superficies externa Vani respectu aëris
 ambientis, & superficies externa empiriei 2^a quam attingit spatia imagi-
 ginaria. hu animadversum, communi definitio loci est huiusmodi: ulti-
 ma superficies corporis continentis immobili.

Philos.

*Si ultima superficies
 clare explicat qd solum habet rationem loci illa superficies tangens imme-
 diate locatum, quia de ratione loci est illud extrinsece immediate menurari, con-
 fori continentis ponitur ad excludendum spatium imaginariu circumdanti
 locatum. immobili indiat locum esse in ista ratione, unde quamvis mutetur
 corpus locatum, locus non mutatur. Si explicat quod si ultima, quia si ultima
 respectu corporis locanti est 1^a respectu locati, unde non est particula necesse ad de-
 finitionem sed capere alterius particule. **Veritas** definitionis se
 explicat & probatur: omnia mineraloci conveniunt superfici ambienti, & est
 ulti loci. anti probatur: mineraloci sunt continere corpus, & pleni ab illo, &
 illud continere si sit locus naturali: hæc omnia conveniunt superfici ulting
 hæc enim continet locatum, ab hoc plene, tandem & finali superfici est amica
 illud continet, ut superficies aquæ & ice, q. pro hoc adverte qd ultima su-
 perficies ut ne dicitur loci, ultima superficies corporis amici dicitur loci nat-
 urali, tandem qd ultima superficies corporis inimici, ut superficies igni & spe-
 ctu vacuorum dicitur loci præter naturali, & violentu*

Solvuntur Obiectiones

Objicitur 1° Locus debet esse immobilis, sed ultima superficies ambiens corpus
 non est immobilis, & ultima superficies corporis continentis non est locus. probatur

Thom

minor: ultima superficies aeri ambientu, Flouanti tunc continuo mo-
uetur, maxime flante vento, & inuiciter ultima superficies aquae flouanti am-
bienti arborem plegitua Variatur, & ultima superficies non est immobilis =
eos alibi dicitur, nullo modo: ad probu distingo pntu: continuo uariata pntu
ualiter, & uariata concedo uiti: foliter, & in eis locanti, nego anti, & in reg

Ad 2° non conuincit in hac determinata superficie materialiter uita-
tue accepta, sed in illa sumpta foliter, & in eis locanti. in qua consideratione
dicit Relationem distantis ab alijs corporibz a centro scilicet uicini, & a poli coeli
hinc nec tunc, nec arbor mutant locum eto continuo mutata superficie con-
forum continentium. nam Variatio illa foli non est, cum gublet superficie ut
pexueniunt. uerut in eis locanti eandem distantiam. eandem dico (ut dicitur occu-
ria Regles) non materialiter, sed foliter, quia uariata superficie fundante,
uariata etiam Relatio. sed quia illud aduenit eodem modo denominat corpu
distanti, eadem foliter est. Lex oppositum uero dicitur in continen. Nouum de
loco in locum mouetur, uerum ignem mutat locum, quia licet superficie con-
fineri ut eadem materialiter et in eis entu, et tamen diueria foliter &
in quantum locari, quia non uerut foliter eandem dicit ab alijs corporibz, &
hac de causa, nauita se moueri in nauis, hac moza contrario, sed equali euenit
non mutat locum foliter & 2° speciem, sed solum materialiter, quia licet
uariaret distantiam ad pntu nauis, eodem modo distaret a corporibz immoui-
libz, a quibz uerut uariatio, & inuariatio loci. Applicabu: Num
acquirat motu suo dicitur a centro, & poli: sed 1° mouile localiter moue-
tia; & ad mutationem loci impetuntur et mutatio distantis. 2° si corpu mo-
uetur supra colos omne Rectissima linea, ab extra in oceanum, nouum acqui-
reret locum, inuariata distantia; ergo. 3° potest Deu mouere motu locali to-
tium orbem, & illum alio transferre, eiu omnino inuariato ordine: sed pntu
non uariaret distantia; ergo. 4° si quiescente tunc, Deu eleuaret tantillum
flouabile, distantia uariaretur, inuariato loco; ergo idem qd pntu.

Ad 1° nego magis sub distictione data, quia uerut 1° mouile continuo mo-
uetur in orbem, sic etiam acquirit nouam, & distantiam dicitur foliter, non qui-
dem Recto linea, sed orbiculari, ita ut par a Regulae centrum ab oriente pntu,
ab occano Regulae illud. unde patet ad 2°. ad 3° dicimus qd motu locali totum
non potest nisi pntu ad centrum, & ad polos ignis, sed in ordine ad polos
eandem, sicut in ordine ad spatia designata a quibz pntu dubio diuerse modo
distaret in eadem Obiectione, ad ultimum Respondent aliqui locum tunc ual-
uari foliter, sed hoc uidetur falsum, quia ad uariationem pntu loci sequitur
qd uarietur dicitur in ordine ad polos, & pntu immoualia, in Regula eandem puncta
immoualia supouentur a Deo mota, immota tamen sunt spatia illa puncta occupata
in ordine ad huc uerut Relatio distantis tunc. Obicitur 2° si corpu mouetur
supra ultimam superficiem Epitru mutat locum. sed non acquirit nouam su-
perficiem continentem, sed solum locum uaginatum; & hic est uerut locu, & in
superficie impetuntur rehat ad explanationem loci. Respondes qd corpu illud non
acquirat nouum locum eandem uerut positum, sed tantum negatiue, quia spatia
inmaginaria non spectant positue ad thonem loci, quia nihil positue nobis, sed negati-
ue, quatenus Deu nullu potest condere locum. acquirit tamen corpu illud no-
uum locum intransiunt, per nouam Relationem, uerut ubicationem. Sed inuenitur
in quo conuincit hic locu uerut uerut, qui dicitur ubicatione, seu pntu locali
dicitur locum uerut uerut nihil aliud eue quam uerut uerut locatam ut conuincit
Thomae. & Thomae 1° pntu quigit. Ho aut 2° dicitur: mouile uerut
locum. non est in pot ad aliquid uerut uerut uerut huiusmodi, sed solum ad aliquid
eandem uerut, uerut ad locum: sed mouile est in pot ut ut uerut medio motu; & in
in loco nihil uerut uerut uerut distantiam a loco uerut uerut, quz contra dicit po-
sunt soluta pntu manent quigit. 1° de Relatione, & quigit. 2° de Composito natura di-

Thomae

Inquiritur, etiam, an Ultimum Caelum sit in loco? dicitur communiter Cuius
 positione esse in loco utriusque, & in eodem loco tantum imaginario, sed dubitatur
 ulterius an aliquod corpus possit in hoc loco morari. Realiter communiter ut affirmat
 trua, & merito quia corpus illud mutaret locum utriusque, seu constationem ad
 duas a spacia imaginaria, dubitatur tandem an Deus sit in spatio imaginarij
 negatur, quia est Deus sit ubique, namque in omni eo, quod realiter est, non potest esse
 presens in eo quod seorsum nihil est, sed hinc imaginarij, & fabula sunt. ac proinde
 de illi satis. si via actum ita non videtur legat Eminus Dion de Agrius

Questio 2^a Utrum Duo Corpora possint Diuinitu circun-
scriptue, esse in eodem loco. Sectio 1^a aliquibus primum referentur

Sententia Dubium procedit de corpore localiter extenso cuius proprium
 est loco circunscripti, si enim auferatur extensio locali ab uno saltem corpore
 patet duo corpora posse esse in eodem loco. procedit etiam de possibilitate attempta
 omnipot^{is} Dei, quia naturaliter unum corpus expellit aliud a loco, experit docentis
 nec hoc aliquo corpore improbatum, non illo ubi aqua pleni admittenti adhuc
 aures nymmatia, aqua non effusa, quia dato quod aqua non effluat, intumescit
 tamen, & quasi in cumulum conuergit in medio Vasis. nec item alio Vasi circun-
 pleni admittenti tantum aqua quantum in Vaso omnino vacuum foret, hoc enim
 esse salnum multoties uidi, unde quod uerum est quod granula cineris madefacta
 retineantur ad minus spatium, quia forte compressione sedignitua ut aer inters
 ceptus inter uaria spatiosa foris expellatur. unde in tali casu non fit penetratio, &
 sed unum corpus intra alterius spongiosos meatu receptio. attempta autem omni-
 pot^{is} Dei possibilitatem affirmat compositionem sent. Dicendum uero problematue du-
 bium soluit utriusque sententia, argum soluendo.

3^a Conclusio

Duo corpora localiter extensa possunt diuinitu penetrari, & sic penetrata esse
 in eodem loco circunscriptue. antequam conclusio probetur secundum est duo corpora
 esse circunscriptue in eodem loco si sub eadem superficie corpori ambientis, & sub
 eadem aut continentur, quod abis penetratioe negat intelligi. Conclusio 2^a uero sent.
 si effectum fundatur in sacri litteris, eos quibus constat Notionem unum naturam
 fuisse eos Deipara Virgine omnino illa integritate illius, experit fuisse eos sequi-
 chio clauso, utraque ad ducipulos, tanquam similiter clauso, & eandem penetra-
 re colos uisita illud Pauli habemus contineam, qui penetratit celos. Item.

Pauli.

Occurrit huic Dicendum dicitur & Corpus Not^{is} egeron esse tunc de sepulchro
 & de Utero Beatissime Virgini impetratum medio, hoc est uelut^{is} presentiam
 circunscriptuam in actuali egeron, & illam post reuocando, & uirgine clau-
 turum esse dilatationem. quibus modis in predictis casibus potuit non fieri penetratio.
 sed utraque salutis partem gra conuicta: 1^a quia uigilantia, & corpora Not^{is} naturae
 non saluatur abis transire per medium futurum per motum localem. 2^a quia pe-
 netrati^o naturalis Not^{is} non solum inuicem condigere sed fierum emittit: se
 Deipara fiat perfecta naturalis deatit; & nec dum concepit Notionem sed etiam
 emittit. quod intelligi non ualet abis transire per uterum. 3^a Notio aduocatur
 summi integritate Deipara: alia de: in statu innocentijs, muliere eduxerit fortu
 per dilatationem, et abis utero corruptione: sed in ipso partu non ueruat mo-
 dum Virginitatis ut pote quod nec inebriatit essent Virgines; 3^a Non probatur

Conclusio: eos termini non contradicit quod duo corpora sint unum in eodem loco circun-
 scriptue, exp. anti probatur. eos quo duo corpora sint unum in eodem loco circunscriptu-
 re, unde sequitur quod unum corpus aliud non expellat a proprio loco: sed hoc non contradicit;
 2^a probatur minor: expulsiu^o unum corpus ab alio est effectus secundarij quantitatu lo-
 caliter extensi; & non implicat quod hoc corpus non expellat aliud a proprio loco. anti
 est certum nam eius quantitatis est quod sit extensa in parte, ad quod sequitur occupat^{io}
 proprii loci, & ne confundantur quantitate additur illi uirtu^o expulsiua. conseq.
 sequitur nam effectus secundarij uirtu^o ueluti appendice^o essentiali, qui impedit^{ur} a
 Deo ponit man^u eius, quia prius in se euit non dependet essentialiter a posteriori

Obiecta: Corpulino alterius corpori ab eodem loco non habet concessionem essentialem cum extentione locali; & hac salua manente, potest corpulino a Deo impediri conueniens et legitima, patet qd a paritate quantitatis essentialis, quia essentia, impenetrabilis a Deo extentione locali, quia hoc extensio formaliter accepta non habet essentialem concessionem cum quantitate. ar. probatur: sicut extensio locali sequitur ad extentionem in ordine ad se, nec corpulino ad extentionem localem: sed extensio locali non habet essentialem concessionem cum extentione in ordine ad se, nec uero corpulino cum extentione locali. **Di.:** quantum effectu secundarum positivum potest diuinitu non existere, existeret forma, non tamen effectu secundarum positivum tunc negatum: tali est impenetrabilis; qd minor patet extensio. & maior et diuinitu qd assignari solet inter hos effectu. = Respondetur corpulino non uero impenetrabiliter. hoc effectu secundarum positivum formaliter, illatus uero affectus negationem sua effectu negatum nimirum actuale corpulino alterius corporis ab eodem loco. sed aduersus qd effectu secundarum negativum aliquando sequitur immediate ad formam ut negatio illius ad formam uisibilem, aliquando uero sequitur ad effectu secundarum positivum, sicut essentialiter conuenit cum forma. **¶** uero non sic, sed naturaliter, ideo qd impediri potest mediate, impediendo nimirum effectu secundarum positivum ad quod sequitur. **¶** Aduersus etiam qd impenetrabilis formaliter sumpta non sequitur immediate, nec ad quantitatem essentialiter, nec ad extentionem localem, sed ad contactum corporum secundum extentionem tantum, qui contactus dicitur uisibilis ad distinctionem contactus corporum cum loco, qui dicitur occupatum. in p. notati, distinguo magis docti conuenit omnium principii: non potest impediri effectu secundarum negativum non impedito positivum ad quem immediate sequitur concedo: impedito positivum ad quem immediate sequitur nego magis, & permittit minori de impenetrabilitate illatus, nego conueniens. Corpulino qd sequitur ad contactum secundum extentionem tantum, hoc qd impedito, uti impediri potest, quia est effectu secundarum positivum, corpulino ita est impeditibile.

Soluntur Argum.

Argumentum 1°: quantitas est essentialiter impenetrabilis, seu qd idem est habet eam essentialiter ad corpulino, & nequit adue diuinitu penetrari, & non expelece aliud corpus ab eodem loco. anti patet, & conueniens sequitur. nam pte quantitatis non possunt adue diuinitu quo ad se confundi, quia quantitas conuenit essentialiter pte contrage. **Confirmatur:** corpus localiter extensum ita conuenit cum loco ut negat totam ignis capacitatem; & non potest non expelece aliud corpus ab eodem loco. probatur conueniens: ideo secundum homuta mat. non potest adue diuinitu uisus maxime adue forma substantiali, totali, & adque, quia quilibet et negat totam capacitatem partiam categorematicam materis. **¶** qd simili. **¶** Ad Argum. diuinitu quo anti: et essentialiter impenetrabilis radicaliter, & quo ad eam, concedo: inter uige et de eiu in conueniens. formaliter nego. nimirum impenetrabilis finali non est ignis essentiali. **¶** ad prob. dico qd extensio partium in se est essentiali quantitati non solum quo ad eam, sed etiam formaliter, & inu sumpta, quia propter pte quantitatis non possunt adue diuinitu confundi, at uero licet eam impenetrabilitatis sit essentiali quantitati, ceterum formali impenetrabilitatis est illi tantum conaturali, & ideo potest diuinitu ab ignis separari: hoc patet in extentione locali, quod radicaliter & quo ad eam est essentiali quantitati, ab ignis tamen est separabili formaliter accepta, ut quo sensu non est essentiali, sed conaturali. **¶** Ad conueniens distinguo anti: ita conueniens ut negat totam capacitatem conaturalem loco concedo: sed essentialiter nego anti: & conueniens forma substantiali totali, & adque non permittit aliam in mat. qd quia est essentialiter actu adque illius: similiter qd tota capacitatis essentiali categorematica materis actualiter per uniceam formam substantialem, quod est essentialiter actuali per formam substantialem. uide cum non possit actualiter per duo actu essentialiter tales, nec hi possunt comparari ad uicem, ut quini, quia sequuntur, nec per modum actu, & 2°, quia hoc est contra in formam substantialem, ideo 2° homuta formis totali uult essentialiter incompatibilis in eadem mat.

Dicitur: sicut effectus adquate productus non est ulterius adquate producibilis
 sic hoc adquate effectus ab uno corpore non est ulterius effectus, nihil enim loci
 est non effectus: sed effectus adquate productus non est adquate ab alio causa
 productibilis; q. loci adquate effectus ab uno corpore non habet simul et simul
 ab alio effectus: Respondetur qd si duo carus possent fieri ibidem sub minore cau-
 sandi idem effectus posset provenire ad unum causa, ceterum duplex forma non po-
 test fieri unum sub minore informi, Ad quadrandi mat. propter divinitatem
 rationem. corpora vero penetrata licet in eis se sint fluxa, se habent per modum
 unius respectu loci propter ipsorum penetrationem. Arguitur 2. si duo corpo-
 ra possent penetrari maximum motu posset transire per foramen actus, et
 totum eodem intra unam partem contineri saltem eorum parte partium utriusq.
 corporum in ordine ad u: sed hęc abnada videtur; q. 2. eos penetrare duorum
 corporum sequeret illa corpora posse se simul moveri naturaliter cum sint
 entia naturalia, et simul se non possent naturaliter movere, alia possent se u-
 mul collocare in eodem loco, qd est falsum; q. duo corpora penetrari non possunt.

sequelam concedit Thomas in 4. distinctione 14. Et non cum ipso
 nam sicut in sent. Divini Corpori dicitur claus. regule hoc locum per minutum
 nam simulam ita nos in quibus non reputamus qd locum claudatur in vase,
 et per penetrationem partium ipsius, et per attractionem, et retractionem. ad 2. aliqui
 dicunt corpora penetrata moveri non possunt. sed contra: nam ipsa mixta
 penetrata, miraculum non est ut duo corpora penetrata simul se moventia
 simul accipiant eundem locum, quia miraculum ablati impenetrabilitate, natu-
 rale est corporum locari in eodem loco. Replicatur: eos corporibus illis possent unum
 moveri, alio immoto, hoc est falsum; q. impossibile est penetratum. probatur mixta
 corpus motum posse naturaliter penetrari cum alio corpore: hoc est impossibile; q.
 probatur maiori: corpus motum non se levit contactu et totum. q. nego mixta
 maiori probatur. et huius probationi anti. hoc permixto, dicimus qd corpus motum
 non se levit contactu et totum se levit tamen levit contactu alterius: utrum
 ut duo corpora penetrantia necessarium est qd explicitur que adferantur con-
 tactu levitatur. et extrinsecus tantum, alia penetrata et impenetrabili, possit tal-
 men corpus motum iterum penetrari cum corpore immoto propter eandem rationem.

Arguitur 3. impenetrabilitas, et consilio et effectus foris quantitatis
 sed effectus foris formis non potest ingredi alia diuinitas saltem maiori forma; q.
 unita in eodem loco, et respondeo qd effectus foris primarius non potest ingredi
 et diuinitas saltem maiori forma, unde hac communitate, necesse communitate effectus
 foris primarius, effectus vero secundarius positus est aduersus ad formam, et tamen
 secundarius communitate illius, ideo potest deferre diuinitas saltem maiori forma
 et huius communitate quo ad effectum primarium.

Questio 3. an idem corpus possit simul esse circumscriptum
 in duplici loco adquate. Sec. aliqua prohibentur dicitur referuntur

Controuersia hæc inter omnes, qui de pot. agitari solent celeberrima, et eligitur
 et telli et undiq. mirrita. negante enim acutissimi rationibus, et sanctorum la-
 trum testimonio, uentis. affirmante uero ualidi rationibus, et exemplis qd et u-
 tantis, se defendunt. præcipue uero suam sent. placent ut magis concordant do-
 ctis huiusmodi circa multiplicem pres. sacramentalem, aptam qd sit illa pro-
 pignetur contra iuriam, et antiquos sacramentales. negante uero uim u-
 repellente affirmante impugnant ut maxime propens in ubiq. tamen. recte
 qd nat. huiusmodi ubiq. tamen, uim ubiq. esse docebant. Pro illis q. resolutione opor-
 tet notare multipliciter posse aliquid esse in loco. per immunitatem scilicet,
 definitiue, circumscriptiue, et sacramentaliter. per immunitatem qualiter dicitur
 est in omni loco, nullo determinate et mensurante. definitiue uel spiritualiter
 sunt in loco ratione quantitatis uirtutis. circumscriptiue per commensurationem con-
 tacti cum loco, ita ut totum circumscriptum sit in toto loco, et pari ingente loci

unde locum circumscriptivum dicitur, quia totum locatum cum omnibus suis partibus continetur, & clauditur intra terminos loci circumscriptivi.

Præsentia Sacramentali Verbi explicari potest. dicimus tamen cum Divisio Thomas corpus esse sacramentaliter in loco nihil aliud esse quam contineri sub dimensionibus alterius substantiæ in ipsum conuersis, & quia Substantia in se relicta præcipit ab omni accidenti, proinde que ab omni diuisibilitate, impenetrabilitate, loco, &c. idem corpus essentia sacramentaliter sub dimensionibus alienis, & ad modum Substantiæ non est ibi diuisibile, tangibile sed est ibi Realiter ad modum substantiæ in se relicta, & tanquam sine loco.

De hoc modo essendi, qui adest Veram, & Realem præsentiam nulli Catholicorum dubium est, quia iuxta fidem Christi est in coelo circumscriptivum, & vere & Realiter sacramentaliter est præsens sub omnibus hostijs consecratis. Proccedit ergo questio de præsentia circumscriptiva, inquit que an Corpus, quod hic, & nunc est in hoc loco circumscriptivum, possit simul ab alio loco circumscribi.

Pro quo notandum venit quod idem Corpus, multiplicata quantitate, (si hoc est possibile) potest relocalari, nam multiplicata ratione formali essendi in loco, multiplicari etiam potest præsentia locali ad illam sequuta, unde de dubium docetur de eodem corpore quanto affecto unica, & eadem quantitate. in illius Resolutione affirmatiue procedunt omnes Scotus cum Subtili Doctore, Tertius cum Ludovico, excepto Barquetio, & ex Thomisti Soto, & plures ex nostris cum Illmo. Nonna.

Secunda sententia est negativa. ita omnes Thomisti, qui pro se tradunt Parentem Augustinum, Anselmum nostrum, Sanctum Bonaventuram, Divum Thomam, & fere omnes Doctores, & Patres antiquos. Ne autem bene perspicua, ancipiti dextra horum mente, ignorari in quod me veritas iter. Utanque ergo sententiam probabilem iudicari, in nullam determinate inclinox, utriusque ergo sententiæ fundamenta proponam, illi satisfaciam, & utranque pro capto nro

si opus fuerit propugnabo. Vos autem in presenti ac-
cipietis doctrinas satis communes, & generales ad
omnes, uel fere omnes questiones, quae de poten-
tia diuina exagitantur solent. quibus bene
perueni, ad libitum Vestrum op-
positas, sententias fauente nu-
mine propugnabitiss.

Opponent¹ Thomisig plura Sanctiorum Patrum testimonia, quae preconcepti uocibus negatiuam sententiam affirmant. Arguitur enim libro 10. contra Paganos cap. 11. probat contra Manichios corpus Opti non potuisse esse simul extensum in Caelo, Sole, & Luna. Et Patrem n^o Anselmum in Monologio Cap. 20. sic arguit: quod igitur totum est in aliquo loco, quomodo totum simul est in aliquo loco, nihil de eo potest esse in alio loco: quoniam igitur unum totum non potest esse simul in duobus locis totum, consequenter ut per singula loca singula in tota, si in singulis locis simul aliquid est totum. Et deus D. Thomas in 2^a distinctione 24. quest. 2. art. 2. inquit: quod idem corpus ut simul localiter in duobus locis inuoluit contradictionem.

Thom. Arguta testimonia quantum aspectu difficultatis non uolenter explanantur. dicunt enim Augustini sententiam esse de eo qd fit de facto, quia Augustinus impugnabat Manichios dicente Optium unum de facto esse extensum in caelo, sole, & Luna. similiter intelligitur Patrem n^o Anselmum qui loco citato, & per duo sequentia capita ostendit summam esse esse in omni loco, & hoc ipsi conuenire necesse, & naturaliter ratione immenitatu, quae legibus loci circumscriptionis non ligatur, quia ipsam infinite excedit. Et hoc modo uerissimum est & pugnat corpus pluribus locis simul circumscriptionem. an autem hoc sequitur attempta omnipotenti, Sanctus Doctor non uoluit. D. Thomas dupliciter exponitur: nam Itaque sicut fidei Thomae discipuli intelligit Thomam de praei circumscriptione ut ineludente negationem alterius loci, in quo sensu uerum est qd corpus holoco circumscriptionem non potest alio loco circumscribi, quia repugnat corpori haberi simul praei circumscriptionem in alio loco, & illius car. melius tamen respondetur figurare quidem, & ueludere contradictionem qd idem corpus ut unum in duobus locis ratione eiusdem praesentis, in quo sensu contradictionem assignat D. Thomas. hae explanatio ex ipsi aduersarij conformi Thomae probatur, quia plura illorum docent idem corpus posse uolocari ratione distinctae quantitatis, et non ratione eiusdem. similiter ergo dici potest de praesentia.

Opponent 2° quod absolute inuoluit contradictionem est absolute impossibile: sed corpus idem esse simul circumscriptionem aduicere loco absolute inuoluit contradictionem, q^o probatur minor: corpus esse circumscriptionem a loco a est ita equari, & comprehendere ad eo ut nihil corporis sit extra locum a: sed corpus circumscriptionem a loco a ita non erit in loco a si simul erit circumscriptionem a loco b; q^o simul erit intralocum a, & non erit, nisi erit extra qd implicat contradictionem. probatur minor: qd erit extra locum a non erit circumscriptionem a loco a sed corpus circumscriptionem a loco b erit extra locum a, nam erit in loco b; q^o Argum hoc eto ualidissimum infirmit Antithomistis, maxime q^o suauis exemplo corporis Opti, quod realiter circumscriptionem est in caelo, & per realem praei est sacramentaliter in hostia, atque adeo citatus Doctor dicit hoc quidem argumentum esse sacramentaliterum. Cuiusmodi ut in igne & aqua tarum figmentum (sic enim audimus aqua procacissimos nri temporis sectarios) sed quantum uirt. solida ut, si uarij centus non aert timus, quia fextus contra uirt. apud pyrimos, & Docturimos probabiliuam, & in Thomae, alij q^o daturibus procudubio fundatiuam. Infimas negatur minor: ad prob etiam negatur minor quia attempta pot absolute & pot obuiduati corporis localis falsa uidetur, nam licet corpus ut in duplici loco adguato nulla ratione effici probatur qd sit extra, & intra, quoniam ille tantum locu dicitur corpori inadguatus, qui totum non menuat eor indigentia, non tamen eo plura permissione, cum q^o in casu relocationis locu a non indiget loco b eto illum permitat, neuter illorum foret inadguatus sed uterque adguatus, tunc adguatione partium corporis, quia omnes conti

nextus in loco, tunc adaguatione sufficientis quatenus quilibet esset su-
ficiens ad circumscriptionem totius corporis: nihilominus tamen nullus eorum illi
loci esset adaguatione centrali excludente essentialiter alium lo-
cum simul circumscribentem. hoc patet tenens omnes in pugna sacramentali
corporis. Npti, quo quantum ut adaguatione permittit alia pugna sacramenta,
ter adaguatione. Unde non probatur qd congru circumscriptionem a loco a, & ab alio,
simul esset, & non esset intra a, quia esse intra locum a licet naturaliter in-
ferat non esse intra, formaliter & essentialiter solum dicit esse in alio loco, ideo qd non
intra centraliter non esse in a, hoc procedit congruenter explicat in 1° 2° 3° 4°
qui simul circumscribitur a coelo, & est sacramentaliter contra celum: si autem
dicant Thomistae congru Npti quantum sacramentatum in horum nonquam et ex-
tra celum, quia est in proprio circumscriptione, dicunt & aduersarij illorum congru
circumscriptionem simul a loco a, & ab alio esse simul intra utrumq, & contra neutrum
quo docti erit difficile, exemplo fidei credito, credibili apparet. Dicitur forte:

quia humanitas Npti adaguate terminatur per subit ^{am} Verbi Divini non est ul-
tra terminabili per aliam: qd simili in loco dicendum. = Replica hae quantum capio
tan efficaciter Regentia in Thomista oppositum propugnante, ut nulla, nisi ubi
talia disparitas arguatur ponit, ego tamen negarem causalem mihi inefficacem
sed ut illam concedat, dicite subit ^{am} Verbi adaguate essentialiter terminare ^{am}
nimirum non solum ^{am} pot naturaliam, sed etiam ^{am} obedientiam. genuina no-
bi causali est huiusmodi hinc derumpta est quia nat. hinc ut potest finit non est
fluxus modus uti nat. divina terminabili quia non potest esse sola in nat. & tunc
in personis. videte de hoc Perermy, & edito tom. 1° tractatu 5° di. pte. 2^a.

Instant progrez: ubicatio circumscriptione est effectus forali secunda-
rii quantitativ: sed effectus forali nequit multiplicari in multiplicata formalia
& nec ubicatio circumscriptione, in multiplicata quantitativa. Urgent: duplex pugna
multat necesse est addicentia corporis extensio in duplici loco. sed Regentia con-
tra in duplici loco extensio & habens duplicem extensio non localem: qd probatur minor
extensio locali oritur ab extensione in ordine ad i; qd hac in multiplicata, Regentia
quod coram habens duplicem extensio localem. = Regentia: non minus Regentia
unica nat. accipere duplicem effectum forali adaguationem quam una forma pugnat
duplex effectum forali, secundariorum, nec partiarum: sed unica nat. potest termina-
re adaguate per duplicem subit ^{am} Respondent ubicationem circumscriptionem
naturaliam esse effectum forali secundariorum oritur, & quantitativ ab ipsa quae
adaction, ubicationem vero supernaturaliam non esse contractam sed unice partiarum
a quantitativ ^{am} pot obedientiam. unde ducunt qd forma in multiplicata potest
multiplicari effectum secundariorum quando multiplicat effectum pugnat oritur
ab extensio. solutio probabili est, sed quia illa dicit ubicationem in
triplicem non dicitur ab extensione locali, oportet tra. fidere aliam ipsorum
solutionem confirmatorem invariatis doctrinae. uocata quam concerni rationi, du-
tingunt minus: effectum forali nequit multiplicari quo ad intrinsecum, nec quo ad
esse extensio concedunt: quo ad locum, quo ad extrinsecum, quo ad extensio
secam terminacionem negant. Solutio qd non multiplicat nec intendit multipli-

care extensioes locale, nec ubicationem intrinsecam, sed docet eandem exten-
sionem localem, & ubicationem naturaliter posse correspondere loco a & permittere
circumscriptionem a loco b. extensio enim locali est portio quantitativ in loco
per commensurationem partium cum illo, ita ut tota in toto sit, & in singulis
partibus in singulis partibus loci, unde sicut una est portio quantitativ in toto, ita
est in loco, & ubi non multiplicatur extensioes, sed multiplicacione locorum
quia ipsa met parte, quo sunt in hoc loco sunt in alio cum sola differentia par-
tium loci, & respectu ad parte loci. uocata hanc solutionem propugnare debet
in multiplicacionem quantitativ, & ubicationem intrinsecam, & huiusmodi possibilem
circumscriptionem ad duplici loco.

Applicant: non possunt duo corpora esse in eodem
loco absq. corporum penetracione; & nec unum corpus in duplici loco absq. pen-
tracione locorum. = instant: duplex corpus esse non potest sacramentaliter in eodem loco

quin penetrantur corpora; q̄ nec unum in duobus locis, hū non penetrat; ^{am}
 penetrantur in forma anti, & negant conseq. quia duo corpora esse in eodem loco
 essentialiter importat eandem distantiam, quod est absolute impossibile, abis penetra-
 tione, idem velis corpore in duobus locis est habere duplicem dist^{am} a centro, &
 poli, quod necesse perit locorum impenetrabilitatem, multiplicem q̄ quanti pro-
 sentiam modo explicatam. Opponit 3° corpus eorūdem circumscriptura in du-
 plici loco esse realiter distantia, & separatum a se ipso: hoc implicat; 3° probant
 may: corpus illud realiter distaret a se ipso: sed velū dicit intelligitur ualeat unis
 reali distantia, & separato: q̄ minor uidetur euidem, & maior probat: intercom-
 p̄d emittent hic, & distans mediarent plura loca, & plura corpora: sed hoc dem-
 ut de corpore uolucatum a se ipso distaret, q̄. Ugetur: proprietas huius corporis pro-
 culdubio distaret: sed prout denominatur corpore prout in plures locos corpore
 uolucatum a se distaret. Confirmatur: palmus nec de pot. De absolute potest
 esse uis palmus: q̄ uis palmus esset uis uolucatum in duplici loco continuo q̄ hoc
 est absolute impossibile. Si Antithemistū creditur, etiam hoc argumētum deum
 p̄m est eo armamentario Calthēnitarum p̄m q̄ conformiter ad dicta
 negant may: ad probū duntaxat may: corpore illud realiter distaret a se ipso
 cohererent: quo ad corpus negant. aliter. corpore illud realiter distaret a se ipso
 specificatiue negant: sed duplicatiue concedunt. dicunt enim corpus uolucatum
 non bene dicitur, separatum contiguum, maius, & minus se ipso enti-
 tatiue & specificatiue, ubi absolute, quia locutione i^o argumētum duntaxat
 corporis uolucatum nūmū denominatio, potest tamen omni predicta deno-
 minatione sed duplicatiue ubi, itaq̄ absolute falsum est q̄ corpus uolucatum
 distet, separatur, & distinquatur a se, uerum autem q̄ ut hic locum distet
 a se ut alibi locato. hū enim solum arguit distantiam, separationem, &
 distantiam locorum. Sic Corpus Ap̄ti in celo, & in Eucharistia nūmū
 eorūdem absolute, & entitatiue a se non distat, nec est diuersum, distat ta-
 men sed duplicatiue, & ideo Presbyter manu tangens hostiam, absolute & enti-
 tatiue non distat a corpore Ap̄ti, distat tamen ab ipso pro ut et in celo, nec
 etiam anima rationalis existens in capite non distat ab anima existente
 in pede, ceterum ut eorūdem in capite, distat a se pro ut in pede. idem expli-
 cant in subiecto habet diuersa albedine, hoc enim specificatiue non esset ubi nūmū
 u, quia similitudo intercedit inter distantia, sed duplicatiue uero, & ut album
 hac albedine esset simile, quia hoc solum affirmat similitudinem albedinis
 p̄m conformiter q̄ de corpore uolucato dixerunt. Similiter dicunt prout non
 distare a corpore uolucato absolute, sed prout uerba denominare duntaxat
 unde prout p̄m non denominat duntaxat a se distat, nec est diuersum, distat ta-
 ceterum pro ut hic prout denominatur duntaxat a se ipso ut alibi prout. &
 similiter ad confirmationem dicunt palmum uolucatum contiguum posse dici u-
 palmum non absolute, & specificatiue, sed sed duplicatiue, & q̄ ad locum.
 quod prout palmum uolucatum contiguum se ipsum tangit. distat non se tangit
 absolute, & se tangit sed duplicatiue, quia hoc solum arguit locorum con-
 tiguatatem, & contactum. Opponit 2° Patet Vtque: si idem corpore potest esse u-
 locatum diuinitu etiam naturaliter potest: hoc repugnat; 3° probatur maior: si cor-
 pus graue uolucatur in aere naturaliter descenderet in centrum, & acquiesceret in
 p̄m locum; naturaliter esset in duplici loco. Uget. corpus illud naturaliter pos-
 set habere motum contrarium, ut si uis. in ita uolucatum, & in una die hū
 tangit nouem pondus addita: sed motu contrarij naturaliter non possunt corpe
 rē eadem colgere q̄. instant argumētum in p̄m in corpore sacramentaliter uol-
 cato. 2° & milui in duplici corpore graue penetrato, & in aereposito: hū enim
 corpora naturaliter descenderent in eandem locum; q̄ duo corpora possent natura-
 liter penetrari. Respondent corpus in eo euentu naturaliter descendere in
 centrum & gravitate, non absolute, sed eo suppositione & mixtione, & eandem
 continuatione; dicunt enim mixtionem, & suppositionem esse uolucationem
 eandem quanti in se, & absolute, eo suppositione tamen duplici prout & conota-
 tione ad duplicem locum, in quo miraculum concedunt corpus illud ubi non posse

motu contrariis. Solutio mihi certa est. nam ea suppositione qd idem corp^o
 sit definitiva in duplici hostia potest pati motu contrariis, prout quod ea sit
 suppositione qd corp^o Agti sit circumscriptiva in coelo, adue miraculum et in eo
 qd sit in hostia, hoc tamen supposito miraculo, naturale est qd corp^o non sit eo
 tenum localiter in eo ta doct^r Thomistarum in p^rigi^o traditam. Unde hęc ob-
 te dicuntur miraculosa et supernaturalia, miraculo tamen p^rog^ressivo aliquas
 naturaliter eueniunt. Opponunt 5° si idem corp^o posset simul circumscribitur
 uilocali posset etiam in omni loco circumscribitur poni: hoc implicat; nam cor-
 pu illud foret immensum; 3° Confirmatur: si corpus posset uilocali eo uico ho-
 mine posset phae exerecitu formari, et hinc sane posset plura hominum
 melia saturari: sed hęc uidentur ridicula; 4° L: idem negat esse simul p^rog^r
 pluribus temporibus necessarii; 5° = argum. cum Confirmatione in tate p^rigi^o
 eucharistica Corp^o Agti: ne enim arguebat impu^o Obiect^o si corp^o ehe^o is
 ciamentis iter in pluribus hostiis posset etiam esse in omnibus; q^o foret immensum.
 negari Thomist^o conue^o quia Corp^o Agti eue^o miraculose in Eucharistia, et hinc
 non cogit ibi esse, et sic posuit, ita nec cogit esse in omnibus, et sic posuit, unde quod
 immensum non eue^o. Similita Antithomist^o dicunt Corp^o solum miraculose po-
 se esse simul in pluribus locis circumscribitur, et ideo non cogit esse in duobus
 nec in omnibus, qd necessarium erat ut eue^o immensum: Et hinc illorum est quod
 esse immensum est esse essentialiter determinatum ad existendum in omni loco
 simul, et sic infinita eue^o terent. corpus autem siue sacramentaliter, siue circums-
 criptiva uilocali, et negat poni in infiniti locis simul, sed ad nimum diuinit^o
 et sic in omnibus possetur loci simul, et sic tantum in illi per p^rog^r uidebant^o
 et miraculose, q^o immensitatem corporu non arguit ad confusum dicunt plu-
 ra absurda, et ridicula uideri, atenti uisib^o naturalibus, et cogent^o creaturali-
 rum, maxime tamen consentanea omnipotent^o uirtuti. nam catholice eadem
 corp^o Agti totum sumi non ab uno tantum sed a mille. ad 2° concedunt u^o
 et negant conue^o quia temp^o essentialiter necessarium, unde plura temporalia
 non possunt simul esse, et existere, prouide q^o nulla res potest simul coexistere du-
 ob^o temporibus, in locis uero simul multiplicati dispar est ratio. Denique opponunt
 absurda plura, quod ea affirmatiua sent^o sequuntur. nam corp^o uilocali posset
 in uno loco sedere, calcifidi, aientie, diligere, uerere, deue^o in gratia, et in
 alio ambulare, infiridari, diuentie, odio habere, mori, deue^o in peccato. hęc
 absurda abolite sunt, et plura illorum contradictoria; 3° fatentur affirmantes
 argum^o attingere punctum. Argue^o quia cum euentu uilocali sit^o supernaturali
 difficiliter explicatur, aut precipue quid tunc contingeret, aut posset uerere,
 alie tamen inconueni^o equali. Si eucharistiam impugnetur, quia licet humani-
 ta Agti non sit capax in eucharistia mutationum materialium, et tamen capax
 operationum spiritalium, doceant q^o Thomist^o an Agti in coelo possit aientie,
 et in Eucharistia diuentie, et non, et idem se docere posse confidenter affirmant.

præcipua +

Denique si aliqui parui a Agti consecrati conseruati eue^o in tradito
 mortu illius, pro ut defacto aeneratione fuisse in quoniam Cordi Virginis Mariæ
 aliqui p^rcedunt, fidem dando Veretabili Statu Mariæ de floreda, quoniam
 eue^o ut Agti in Cruce mortui, et in Eucharistia uiui. Et secundum responsum
 Thomistarum et Scoti^o cantabunt. iam q^o pro solutione dicunt aliqui esse deno-
 minatione conueniente corpori ratione loci determinati, ut esse uerum, et dicitur
 Nam, dicitur, et inditatu, ha^o q^o uariari aientie, esse q^o diueria pro locorum dicitur
 sitate: quia cum conueniat ratio loci, denominatione uarianti, uariato loco, uide^o
 Corp^o propter hęc locatum, eue^o inditari a nobis, et dicitur ut locatum in loco du-
 tate. Alij sunt denominatione, quod eue^o conueniant corpori respectu loci, dicitur
 dicitur a loco non tamen a loco determinato, sed indeterminate, ut sedere, ambulare
 ad ha^o enim subunda denominatione non eue^o corp^o ha^o loco p^rog^r illo. Alij tandem
 sunt, quod omnino independent a loco, ut uerere, et mori diligere, et odio habere eue^o
 in gratia, et in peccato; aientie, et diuentie et non conueniunt subiecto p^rcipue in ordi-
 ne ad locum, et hinc conueniantiam cogant, ut calcifidi, et infiridari, percuti,

Paulu
Actu

Et alibi, videre, et manducare, alia q³ similia, quae unice praeponderantia gerunt a loco et quo admodum indistantis a subiecto, absolute tamen praevalent a forma orta in subiecto naturaliter, et in illo recepta

Hoc negotio, dicunt qd si argum^o loquitur de eo, qd naturaliter fuerit, negotio relocationis, tunc carni non vltim corp^o sed etiam forma, omnia acci^a ipsi conveniunt in ordine ad determinationem locum relocationis pariter cum corpore, proinde qd subire eandem denominationem in uno ac in alio loco. unde negotio relocationem in uno, calefiat loco, etiam in alio. nec eo hoc sequitur agere operari in distant, quia vere esset approximatione p^o loci, licet non in omni loco; si autem agentia contraria unum applicarentur in diversis locis, tunc carni, et fortis aequaliter, et utriusq³ in gradu vltimo operaretur. homin^u tu oppositibus, corpus Christi in Eucharistia non nibe denominatione ab accidentibus conveniunt dicente, acci^a in eucharistia non esse modo, conaturali, etideo tales denominationes non recipere. oppositum tamen contingere in eam argum^o, quae negotio negotio. Si argum^o loquitur de eo, qd tunc carni, fieri potest, accidentis absoluta pot^{est} Dei concedunt magis, et negant minus: dicunt enim corpus relocationis esse naturaliter duplex, et distinctum. unde qd eadem illarum denominationum ratione, diversorum locorum, est alia plures eo illi negant illi pro ut in eodem loco, alij probabiliter dicunt Deum posse relocare corpus absq³ auctoris relocatione, et similiter absq³ relocatione aliorum accidentium, quia forma, et acci^a non sequuntur essentialiter ad p^{ar}te^m corporis.

Quo negotio acci^a corpus relocationis, anima non relocata, esse in uno loco vltim, et in alio mortuum, in uno amare, et in alio non amare, non tamen in alio odio habere, quia utraq³ oper^o positiva positive octum dicit ab anima, quae negotio non esse in utroque loco, similiter relocato corpore, et non relocato calore acci^a corpus esse in uno loco calidum, et in alio non calidum, et sic de alijs: hoc enim non est negare absolute calorem corpori, sed calorem relocationem. unde subserunt qd corpus relocationis absq³ formis substantialibus, et absq³ accidentibus relocatione, formae positive, contrarias habere, quia in eam illos idem corpus potest habere diversum numum frigus, et numerum calorem, similiter qd duas formas positive, substantiales quantitates contrarias, quibus positive, libenter concedunt idem corp^o nibe posse diversas, et oppositas denominationes ratione diversarum formarum.

Solventur Argum^{ta} Antithomistarum

Paulus.
Actum 3°.

Obijciunt illud testimonium Pauli: novissime tamen tanquam abgetivo vari est et mihi. unde subijciunt: Optu^m Dni fuit corporaliter unu a Paulo in hoc mundo post Optu^m Dni ascensionem: sed post illam Optu^m Dni non deservit tunc numi coelestem, ut patet eo illo actum 3°. quem oportet ecelum suscipere, usq³ in diem resurrectionis: q^o tunc Optu^m fuit relocatu. Hic confirmant eam, historijs ecclesiasticis narrantibus Optum in Eucharistia ostendit^{ur} numi corpus localitate eodem, ut in nro Monumento del Cebra, ubi hodie conservatur, hostias convicia in visibilem et palpabilem carnem. item plures sancti in eodem tempore vni sunt distantibus locis ut de sancto Antonio Lachano, Ode s. Francisci Naverio narrant historici fidedigni; s. Ad Argum^o Respondent Thomis qd Optu^m non deservit coelum, sed ibi vni et a Paulo modo quo vni et a barto Stephano inquit illud: Video coelos agerit, et Jerem statent. Et quod dum vni et a Paulo, exivit a coelo pro brebi morula temporis, in quo nullum est inconveni^u men, quia vni, et Latre solum docent ecelum esse aulam permanentem, scilicet vni, cum quo optime cohaeret qd Optu^m pro brebi tempore coelum deservat: sic Roma est sedes, et aula pontificia, quoniam Pontifex pro brebi tempore Romam aliquando derelinquat. Ad 1° ptem confirmationis dicunt nunquam in eucharistia apparuisse veram Optu^m carnem, unde in hi caribus affirmant qd species carnis, et agni inextincta vni, est miraculose formata, et in occidit in tactum, et in ipsi speciebus sacramentalibus ad representandum id, qd sub speciebus latet

Et ad tollendam omnem in hac pte dubitationem. Ad 2^{am} Respondent Angelos tunc coniungisse figuram sanctorum ut simul in eodem tempore uisibiles appaerant. 2° obijciunt: duo corpora possunt esse in eodem loco; & 2° unum corp^o in duobus locis: probatur conseq: sicut corpus adquatua a loco, ita locus a corpore: sed duo corpora possunt esse in eodem loco; & 2° unum corpus in duobus locis. Confirma- tione: necesse est corpus adquatua a loco, ita nat^a subiit; sed eadem nat^a potest ter- minari per duplicem, subiit; & 2° concedo anxi, negant conseq. ad prob^{am}, concedo ma- iori, distinguunt min^{or}; duo corpora penetrata concedunt; non penetrata negant min^{or}; & distinguunt conseq: unum corp^o potest esse in duobus locis penetrata concedunt; non penetrata negant conseq.

Quia 2° corpora penetrata sunt plura in eis. Nec ceterum habent per modum unius quatenus localiter, sic simpliciter plura localiter penetrata plura sunt in eis entis, unum tamen in eis loci, unde licet corp^o adquatua tunc eum loco, & loci cum corpore, plura corpora penetrata possunt esse in eodem loco, & idem corp^o in duobus locis penetrata, ad comparand^{um} distinguunt mai^{or}: ita nat^a subiit creata, & propria concalitate a subiit increata negant mai^{or}, distinguunt q^o min^{or}: per duplicem subiit increatam concedunt: creatam negant a mai^{or}, & long. secundum Thomam eadem nat^a potest terminari duplici subiit increata, non tamen creata, quia creata ipso subiit creata terminat nat^a adquate tan^{quam} interuenire, increata uero licet terminet inter- uenire adquate nat^a non tamen interuenire.

Ratio thomistica ad hoc qd nat^a non terminetur tan^{quam} interuenire quam coextensue per unam subiit increatam duplex est: 1^a quia subiit increata, & diuisa non opponitur in mutare terminandi sed in speciali modo terminandi, unde ad intra terminant eandem nat^a diuisam. 2^a quia subiit diuisa sunt diuisa ratione, unde licet non implicat qd idem subiectum habeat plura accid^{entia} diuisa ratione, ita pariter non implicat qd idem subiectum possit terminari duplici, aut triplici subiit diuisa increata sic dixerunt Thomam, aliter tamen nostrate, ut alibi uideamus. Obijci.

uni. 3° contra rationem prolatam Thomam: anima rationalis pro ut in capite distat a se ipso pro ut in pede, nam caput distat a pede: sed anima rationalis, quae est in capite extrinsece non distat a se ipso in pede posita; & corpus uelocitatem non distat a se ipso = negant Thomam conseq. quia uicaria ipso distantia saltem uicarie deumitur est dist^{antia} localium, ideo qd sequit^{ur} distat a pede, anima autem existens in pede, & capite distantibus non est in illi localiter & circumscriptiue, sed solum definitiue, & ut forma spiritalis, & indiuisibili, pro- inde qd distat non potest localiter distans, & indistans. Tandem obijciunt argum^{entum} pro-

cipuum, n^{on} tenet: non contradicit unum corp^o esse circumscriptiue adquate in duplici loco; & diuisiue potest unum corpus circumscriptiue ad duplici loco. anti probatur: ideo con- tradicere quia quilibet locus licet terminus adquatua locali: sed hoc non sequitur contradictione; & 2° probatur minor: quoniam Corpus Agni ut in celo tanquam interuenio adquate circumscriptiue, totum tamen est in hostia; & 2° est quo quilibet locus ut terminus adquatua corpori locali non sequitur contradictio in eo qd idem corpus sit in dupli- ci loco. Urgit: mirabile est corp^o esse in uno loco circumscriptiue. In alijs sacra- mentalibus quam eius in pleribus locis circumscriptiue: sed licet possibile; & 2° 2°. maior probatur: pro^{pter} circumscriptiua est corpori conaturali, & pro^{pter} sacra mentali super naturalibus: sed mirabile est corpus habere duplicem pro^{pter} unam naturalem, & aliam supernaturalem quam duplicem naturalem; & 2° 2°. Argum^{entum} negatur anti, & minor probatur illa. ad prob^{am} anti distinguunt: totum est in hostia sacramenta- liter concedunt: aliter negant. ad Urg^{am} negant mai^{or}: ad prob^{am} dicunt pro^{pter} circum- scriptiua naturalem esse corpori. duplicem uero non naturalem sed impositibilem, quae de ratione corporis circumscripti qd est centraliter unum; est qd sit in uno indiuisum, hoc autem esse non potest, si distanti locis circumscriptiue: eos eo autem qd corpus sit in hostia sacramentaliter non sequitur qd sit diuisum, & indiuisum: quia corpus sacra- mentaliter existens, ut potest coextensue in hostia ad modum subiit, non est in illa ut in- diuisum in se coextensue, & ut diuisum a quolibet alio, nec in super et in hostia ut in ter- mino adquate subiit, quia propter hoc pro^{pter} illo non signat.

Allegia: corp^o adquate circumscription non negat esse in hostia sacramentali. licet; & nec circumscriptionis. probatur conseq: p^o p^o sacramentali vera & reali est et circumscriptionis; & si corp^o adquate circumscriptionem non negat p^o sacramentalem in hostia, nec negabit circumscriptionem: concedo ancti. negatur conseq: ad p^o dicunt veram & Realem esse p^o sacramentalem corporis N^oti, esse tamen immutabilem immultiplicata quantitate & immultiplicato corpore, ceterum p^o circumscriptionem multiplicata non g^ois, immultiplicata quantitate. Ideo eo potestate unius p^o circumscriptionis & plurium sacramentalium non inferitur possibilitas ulocacionis circumscriptionis. & ratio illorum est quia p^o circumscriptionis et effectu quantitate eo cuius adiacet ad locum resultat, proinde q^o habet tanquam fundam^{am} p^o p^o adiacentiam quantitati ad locum: p^o vero sacramentali habet tanquam fundam^{am} p^o p^o sacramentaliter p^o p^o ed quo oritur q^o immultiplicata quantitate, & multiplicata conversionibus, multiplicata p^o p^o sacramentali, & q^o immultiplicata quantitate, non potest multiplicari p^o p^o circumscriptionis, quia p^o circumscriptionis est p^o p^o ad quantitate, & extensionem localem. illa q^o p^o immultiplicabili est, hanc non multiplicata, & hanc non multiplicata quantitate. Hic est tota doct^o Thomistarum qu^o multipliciter inguatur: p^o enim probant conversionem non esse rationem form^o p^o p^o sacramentali, quia in unica hostia, unica datus conversio sed hanc dicitur, multiplicata p^o sacramentali; q^o Respondent Thomisti, conversionem hostie esse virtualiter multiplicem, acquirunt solutionem, & inveniunt: sicut multiplicatio virtuali rationi form^o p^o sacramentali sufficit ad multiplicationem form^o, ita etiam multiplicatio virtuali rationi form^o p^o circumscriptionis sufficit ad ubi p^o multiplicanda, q^o negant Thomisti, quia ad hoc q^o converti localiter multiplex sufficiat ad multiplicem p^o sacramentalem in actu? est nec c^o diuino quantitati hostie, & simili q^o dicendum est de corpore ut ulocetur.

Adm^o conversionem esse rationem form^o & fundam^{am} p^o sacramentali, replicant: multiplicati conversionibus ubi p^o p^o in ubi corporis N^oti multiplicatam p^o sacramentali, sed potest Deus convertere quantitate p^o in quantitate corporis N^oti; & tunc casu haberet plures p^o circumscriptionis. maibz est thomistica minor tertia videtur, ego enim nec apparentem p^o possibilitatis invariis, & conseq: sequitur, quia in tali casu multiplicaretur fundam^{am} p^o circumscriptionis: negant alique minus fundati in Thomam quodlibet 3° d^o dicente: dicitur est hoc accidens mutari in aliud accidens quam hanc ubi mutari in aliud

Thom.

Proximalibus aly, conseq: p^o p^o, negant conseq: quia in casu ag^o conversioni plurium quantitate inquantitate Corporis N^oti omnes conversiones terminarentur ad unam quantitate, eo quia una tantum resultat p^o circumscriptionis, proinde q^o unius loci occupatio: ne Thomam loco citato ad hanc replicam: p^o hanc verba: si hanc dimensio huius corporis convertetur in dimensionem alteram iam non esset d^o dimensio, sed unichantum, & ne non commutaretur d^o loci sed unum tantum.

Thom.

Sed inveniunt: esto plures conversiones terminantur ad unam ubi corporis N^oti resultat plures p^o sacramentali, & indivisibiles; q^o quamvis plures conversiones quantitate p^o terminarentur ad unam quantitate corporis N^oti resultat plures p^o quantitate: concedo ancti, negatur conseq: arguitur q^o d^o p^o in eo q^o p^o p^o p^o sacramentali non oritur ad unitate & pluralitate ubi, sed eo unitate & pluralitate conversionum: & contra vero unitate & pluralitate p^o circumscriptionis non demonstratur, eo unitate & pluralitate conversionum sed quantitate, unde cum ibi esset unicus quantitate p^o resultat una tantum p^o circumscriptionis. Quibus alia via replicant: Ed quo corp^o N^oti totum ut in celo localiter, & totum in hostia sacramentali non sequitur q^o locum illud claudat & non claudat, terminet, & non terminet. nec eo eo q^o unum calum, & hostiam plura corpore mediet, sequitur q^o ubi enterretur dicitur a se, nec q^o ut diuina; & nec eo eo q^o idem e^o ut circumscriptionis in duplici loco adquate. Confirmatur: ut p^o sacramentali Corporis N^oti et adquate in una hostia & nihilominus et adquate in alia hostia, in pl^o hostiis & quantum Corporis N^oti ut adquate circumscriptionis ab uno loco potest adquate et circumscribi ab aly, pl^o.

Respondent Thomaz, implicacione assignata non sequi eam quo Corpus Apri sit
 circumscriptum in celo, & sacramentaliter in hostia, nec eorum qd ut sacramentaliter
 in pluribus hostiis, distantibus, sed negant conseq. quia esse diuinum, clauum, circou-
 ciptum, distanti, & alia similia sequuntur ad quantitatem quantitatis, unquam: ideo
 qd unica uarietate de corpore localiter posito: hinc, consequenter dicunt nulla
 corpora, mediantia ipse corpus Apri positi in celo, & in hostia, sed unice mediantes
 intra hostiam, & corpus in caliculatione, quia ad hoc qd mediantia aliqua corpora
 necessarium erat qd corpus utrobis esset localiter: ad confirm. distinguunt magis:
 et adquate interuice concedunt: eorum negant magis: concessa que minor, con-
 seq. quod si dica corpus circumscriptum ab uno loco non esse adquate eorum uel
 ut illi, sicut corpus sacramentaliter eorum, repant proportionem. & dixerunt
 videntes dicunt corpus Apri terminari hanc non conuersionem posse salua
 plurimas simul terminari, proinde qd multiplicabile esse p. sacramentale ob
 multiplicationem conuersionum, corpus uero eorum circouscriptum suppositum
 cum unica quantitate, & consequenter cum impot. essentiali ad plura p. eius
 circouscriptum. Instat: corp. circouscriptum esse in capto essentialiter alterius
 p. circouscriptum quid eidem corpori repugnarent plura p. eiusdem rationis
 hoc est falsum; q. probatur minor: plura p. sacramentale, uel eundem rationis
 & solo numero distinguit; sed ea inde non repugnant; q. = Respondent plura p. eiusdem
 rationis, & distincta, solo numero essentialiter repugnare, non multiplicata
 ratione formali, & fundam. illam, minime uero si hoc multiplicatur uti multi-
 plicantur conuersione, unde solum sequitur qd idem p. et esse circouscriptum
 in duplici loco sub duplici quantitate, duplex autem quantitas eundem corpore
 impossibile est & plura qd hominibus. & quantum esset possibile, nihil ad rem. Plura
 plura multiplica qd sub forma obici possunt, sed dicta sufficiunt pro solutione
 argumenti, quantum non adqueant dignitatem magis: obicitate uero pro Thomaz
 p. definitum conueniat cum sacramentali, quia si per utrumq. et tota in
 celo, & tota in qualibet parte, differre tamen in eo qd se definitum eorum ita
 coaptat loco ut alibi simul esse non possit, unde nunc corpus est circouscriptum
 in loco ratione quantitatis molis, ita Angelus et definitum ratione quantitatis uirtu-
 tis, & sic nec tam Angelus potest esse definitum simul in duplici loco, hoc incidenter
 notari, quia seruis pro eodem se uirgant esse sacramentaliter, ac esse defini-
 tum.

Augustinus 2^a de Vacuo an datur & possit dari Vacuum in Te-
 rum nat. Duplex ualeat excogitari Vacuum, negatum, scilicet, & priuatum
 spatium unmaginatum nullo corpore repletum ut spatium a nobis conceptione supra
 Empyreum dicitur Vacuum negatum. 2° ne definita: locus eorum omni corpore
 ut si Deus annihilaret omnia subluxa, alij corpore non producti, totum hoc
 spatium modo occupatum ab elementis, foret Vacuum priuatum terminatum super-
 ficie concava Celi. de hoc qd Vacuum dubitatur a Philosophis ut ne possibile qd
 ad aliquod uirgine spatium, & saltem an possit dari aliquod minimum Vacuum
 intra poros Corporum, & an Deus, & Angelus illud inducere possint. Communis
 sententia Philosophorum docet nullum Vacuum de facto dari, nec illud carere
 posse ab aliquo agente naturali licet angelico, sed uoluntate a Deo. Recentiores autem
 uarij experientia Vacuum inducere tentauerunt illud qd de facto esse possibile do-
 cent. eo quibus datus Saverius, & Maignan propugnant possibile esse Vacuum
 uirgine, actu qd repertum intra poros, plura quantum minima vacuitate. Contra-
 sed e contra ita fingit omnia necesse repleta mat. subtili, ut Vacuum ab ipso se-
 putetur impossibile, adue considerata diuina pot.

Nra Conclusio

Naturaliter non potest dari uirgine Vacuum, nec datur aliquod minimum
 intra poros. probatur conclud. ratione: naturaliter repugnat qd uiuere ordinem
 naturalem Uniuersi: sed quodlibet Vacuum uiuere ordinem naturalem Uni-
 uersi; q. probatur minor: ordo naturali Uniuersi conit in conuentione & colla-
 gatione partium, ita ut partes seipsas ordinatas unum conuentionem: sed hic ordo

Pauli

inextinguetur, p[ro]posito quodlibet Vacuo; q[ui]a Vac[uum] vivuante probat non dari Vacu[um] intra p[ar]tes, quia etiam minimis particulis amant unionem mutua[m], mutua[m] q[ui]a cohaerent; q[ui]a nec corpora maiora impetivore Vacu[um] impediunt, ita et corpora minora. Accedant huic Vacu[um] experim[en]ta: omne mundi p[ar]te Vacu[um] erant p[ro]p[ter] inclinationem et severt unionem in toto, nec in Univer[so]; si aqua in illo antilatione genere, quae bomba dicitur, accendit contra inatam inelinationem, & gravitatem, nec attracto superne aere, Vacu[um] maneat interituum si nihil accendat, ut in Curavitillu[um] caro turgescit ne aer interior, qui calore erat unguiter dilatatus, & igne extincto ad minus spatium collectus, quodquam inane relinquit: ne tabulis politis invicem applicatis haerent non alio, glaci[ne], nisi quia p[ro]p[ter] eoaetam planitiam non patet additio externo aeri ad facile subeundum; 3. Vac[uum] vivuante probat virtutem ang. nongone inducere Vacu[um] in Verum nat. quia Angeli non et data Vacu[um] ad subeundum ordinem, & continuationem Univer[si], sed ut movent corpora 2. huiusmodi ordinem. Deu enim, et ait David, non subiecit orbem terrae Angelis: at qui Vacu[um] destruit ordinem, et continuationem Univer[si]; q[ui]a ex hoc contra Cathedram probatur Deu esse viduere Vacu[um] nam orbis terrarum, & univ[er]sali ordo, & constancatio illu[um] sunt Deo subordinata, & subiecta, quomodo q[ui] non impieat Deum annihilare totum aere[m], uniu[er]sa omnia corpora univ[er]sum orbe[m] spatium occupanda; exp.

Paulus.

soluuntur Obiectiones

Obiectio 1. dum corpus movetur et tendit ad locum neglectum abo corpore, et non si daretur naturaliter penetras. 1. datur aliquod Vacuum; q[ui]a si daretur corpus moveri ad locum neglectum abo corpore, q[ui]a necesse foret, ita ut tamen loci impleat, quantum copiam relinqueret: unu[er]su[m] tunc aliud corpus movetur ad neglectum locum delectum abo corpore naturaliter moto, & aliud ad neglectum locum secundi corpori, & ne usq[ue] ad ultimum: sed hoc est plane ridiculum, quia totu[m] orbis movetur ad motum minimi corpori q[ui]a Vera est solutio tradidita, ut comprobatur experim[en]ta: sed illatamen non separatur omnia corpora moveri ad motum vacillat eor[um] p[ar]te, quia corpora fluida ut aer, & aqua facile condensatur ad evacuandum locum facilius q[ui]a vacuunt ad occupandum locum delectum ab alijs corporibus. Sed dicitur ponamus duas tabulas politas invicem applicatas, & in unico instanti ab Angelo separatas, tunc enim daretur Vacuum, quia aer non potest necesse occupare, & per transire spatium illud median[te] vitae tabulae, in unico instanti, quia in instanti requirit motu necesse usq[ue] ad ultimum: sed hoc ip[s]e pro[]p[ter] impossibilitatem, nam tabulis sic applicatis ita p[er]sistent in univ[er]sali sp[ati]o, ut n[on] daretur non in p[ar]te, quia p[ro]p[ter] necessarium est ad illarum separacionem ut necesse, & gene[ra]litate illius interpretat separatio. Obiectio 2. si aqua posita in vase eneo cooperato premeretur gelu, non potest vac[uum] in p[ar]tem occupat: q[ui]a aliqua p[ar]te vacu[um] usque maneat. 2. in tubo vitreo pleno univ[er]sally cooperato, dum tantu[m] p[ar]te daretur daretur, qui antea exacte implebat tubum, non videtur quo corpore neglectum ut spatium delectum, etenim nulla via patet ingressu aeri externo. 3. si eor[um] machina neumatica vitrea educitur totu[m] aer, nullam corpus neglecte potest locum aeri ducti; q[ui]a machina illa remanet p[ar]te vacu[um] = huiusmodi in huius, & univ[er]sally occupantis p[ar]te illa semper esse plena, sed qua vitrea pler[um]q[ue] redduntur facile patebit obviando t[er]ti[us] modos, quos nat[ur]a univ[er]sally ad impedendum Vacuum. 1. Regularitate vitrea & spontaneo conflue[re] vicinorum corporum subintrantium in loco delecto, sed si huius obstat huic concocia, vitru[m] violenta fractione, ita ut si negat aerem eor[um] vaculo vitreo fragili, hoc dirumpatur, ut eor[um] aer occupare valeat locum aeri ducti. 2. tandem, si nihil exterrum ingredi valet, nec vacu[um] dirumpi ob nimiam soliditatem, tunc nat[ur]a vitru[m] rarefactione, qua exhalant sublimiter, & subtiliore p[ar]te, tantum se difundet quantum necesse est ad neglectum locum, adeo ut granulum minimum aeri intra uecoeam turgiat hac dilatatione in mole[m] multo maiorem ea, quam antea habuerat, hoc omnia censet explorare univ[er]sally machina affixat sapientissimi Goudin, ut huic conicele licet quam caute, quibus que modu[m] nat[ur]a intendat Vacuum vitru[m].

De Tempore, & Duratione. Quæstio 1^a quæd^o sit
Tempus, & per quid existat. Sec. 1^a p. par. Dubij 1° 2° 3°

August.

Temporis natura adeo nobis, obscura est ut Magni Larent Augustinus. & con-
fessionem Cap. 4° non auserit illam cogitare: nihil inquit tempore familiaris
nihil difficile, tempus qui facile, & brevis explicabitur: si nemo ex me quærat, scio,
si quærenti explicare uolueris, nescio, si Augustinus: quod ego, nescio, sed licet omni-
no nesciam, brevis quod doceant Authores Veterum, quibus quod illi doceant, non capi-
am. tempus q^o ne communiter definitur: est numerus motuum secundum partem, &
portantur. numerus in hac definitione non ponit pro numero numerato ita scilicet ut
tempus sit numerus & multitudo partium motu, quæ necesse existunt. Sed cum
plurium sint motus & multitudinem corporum motuum, unde q^o plura sint multitu-
dine partium motu, merito dubitabitur quinam motu & quænam multitudo partium
suecive existentium sit tempus. cui dubitationi respondit communiter Authores
tempus dici motum illud, qui est mensura exteriorum aliorum motuum, sive illorum
durationum. quia duratio motu brevis aut diuturna dicitur eo quo parum, & mul-
tum tempore dicitur. sed cum qualibet motu possit esse mensura exteriorum aliorum
dubitabitur aliunde eam non omnium motuum tempus dicitur. Pro hac dubitatione duplex
distinguitur tempus. aliud communiter, & late, aliud stricte, & in rigore acci-
piunt. tempus in 1^a acceptione adaptari potest durationi cuiuslibet motu necesse
non zero tempore recte sumpti tantum competit motu & mobili ut pote infor-
mi & irregulari. ideo q^o tali motu est mensura, quæ alij motu, alij q^o duratione
mensurata. Est igitur tempus mensura exteriorum sive durationum utriusque ut
loquuntur mensura exteriorum Velocitatis. Sed datur triplicis mensura durationum
1^a Nam 1^a dicitur æternitas, quæ est mensura sive omnino immutabili quo ad naturam
esse, & operari: dicitur q^o mensura inducibili eo q^o abis sui divisione futuritionis
& præteritionis ambit omnes dista temporum, ita ut sit omnibus præsentia, omnia que
sive ea fuerint præterita, sive sint futura præsentia sint inducibili æternitati. unde
a Theologis cum Doctore æternitas ne communiter definitur: interminabili utiq^o
tota simul, & perfecta presentia, & immutabili utiq^o 2^a mensura, quæ dicitur
quæcumque definitur: mensura sive immutabili quo ad esse, & mutabili quo ad ope-
rari, & hæc est mensura propria Angelorum, animarum rationalium, & corporum celestium
supposita immutabilitate illorum 3^a mensura dicitur tempus,
quod est mensura sive immutabili quo ad esse, & operari, & hæc est propria mensura
sive corruptibilium, eo quibus habitu præteritatem exgere durationem in eis
principio, & fine, quæm durationem præteritam, sed in fine. tempus autem duram
onem principio & fine potentem. Alterum dividitur tempus in interminabilem, & cor-
ruptibilem. 3° quod est improprie tempus est ipsa duratio interminabilem sive corrupti-
bilium. corruptibilem, quod est proprie tempus, est motu & mobili, qui est mensura
exteriorum omni motu: sed nomine motu non intelligatur præter motu in actu
2° sed etiam omne in mobili, quæ cuiuslibet entium mobili duratio subiectus
motu & mobili tanquam Regula exteriorum, uere etenim terra dicitur per fluxum
secula etiam si non sit in motu. Deniq^o tempus dividitur in Reale, & Imagi-
narium, Tempus Reale est quod hucusq^o explicauimus. Imaginarium dicitur esse
æternitatem Dei quælibet a nobis concepta ad modum temporum, sed alij congruent
tempus docent tempus imaginarium esse Verum nihil, solum q^o habere esse in agere
hensione concipiente ante mundi constitutionem interminabilem æternitatem se-
rum, quæ Verba nihil erat. hæc communiter docentur, sed circa eorum tempus
nulla communis, & uniformis est cogitatio. ceterum cum hoc sit enigma in im-
plicabile, nec audeo, nec possum illud Reclutatorum explicare, intencio tamen ueritas
utilitati communiorum, & proualibile cogitatione, quibus Authores nodum solu-
re tentant, compendiose proponam. Applicatur communis opinio Thomistarum

Thomistæ communiter, quibusque nostratum conueniunt constituant tempus ex
partibus præteriti, & futuri copulati medio in tanti inducibili, docent q^o præteriti

Existere ratione huius instanti, ac provide nullam partem temporis agnosciunt, quod de presenti aliquid dicitur. probant nam sententiam Thomae Opusculo 22 sic loquente: si tempus existeret, non solum $\forall$ aliquid indivisibile nisi, sed $\forall$ aliquam sui partem separaretur quod multae partes aliter successivi simul essent, quod est contra rationem successivi. In hoc testimonio legunt Thomae nam sententiam, rationem quae illi quae sub hac forma proponitur: habere aliquam partem praesentis, sit contra naturam essentia successivi. sed tempus sit essentia successivum, & nulla habeat partem praesentis. probant magis: continuo successivo sit contradictorio a permanenti. Nequaquam habere nam partem simul: sed non habet aliquam partem praesentem et existeret ratione partem haberet plures, quae praesentis, & habere aliquam partem praesentem est contra naturam essentia successivi. melior est dicendum constanti successivi a permanenti. Et minor patet, quia illa pars ut pote non indivisibile esset composita ex pluribus partibus. Nec hinc ratio adhaerente solvitur a natura essentia successivi. sufficere ad differantiam essentia permanenti a successivo quod huius pars, et medietate illius habeat esse fluidum, sive sint partem praesentis praesentis, et fluida quae desunt esse diem uno inveniunt. non inveniunt solvitur, etenim est contra rationem essentia successivi simultanea essentia plurius partium. 2. hoc est contra id quod explicat esse successivum. 3. et illa pars, essentia $\forall$ se totam, et secundum aliquod minimum ipsius. si $\forall$ essentia essentia successivum licet indivisibile a permanenti, ut pote haberi omnes partes simul essentia. si $\forall$ minimum illud essentia aliquid in toto provide quod tempus solum essentia $\forall$ instanti. 3. et ratione huius essentia

Probant etiam nam sententiam definitionis temporis in qua nullam partem praesentem praesentem. et enim numerum motu $\forall$ partem praesentem, et non $\forall$ praesentem. probant tamen hinc illam ex Aristotele dicitur: nihil est tempus nisi nunc, quod est indivisibile. testimonium Philosophi habet duas partes. et constat quia ante, et post non sunt, sed fuit, et erit, et pars patet ex Aristotele nunc cap. 8 de incarnatione, ubi nunc vocat punctum simplicis temporis, quod nunc non est compositum ex partibus. Ut tamen nunc non essentia quod praesentis per hanc, et praesentem: sed hinc indivisibile tempore est hanc, et praesentem, et nunc essentia de praesentis est indivisibile. Dicunt, et nunc reddere praesentem partem temporis. et essentia partem temporis, quia essentia quod partes essentia per nunc, et partes etiam partes nunc per nunc. igitur quod nunc est essentia partem. negant hoc Thomae dicentis tempus consistere in fluxu praesentis, et praesentis, et ideo quia nunc, hoc est instanti, praesentem essentia partem praesentem cum praesentem illam terminando, et hanc inchoando fuit essentia tempus. sicut concatenato reddat essentia casenam, quia unam partem cum alia coniungit. hinc ulterius docent partem praesentem praesentem non esse de praesentis ut essentia illi nunc, bene tamen illa copulata per illud in quantum instanti de praesentis de praesentis terminat partem praesentem, et instanti futuram, unam quae de praesentis coniungit.

Propositio Sententiae Tertiarum

Primum Doctor, et Tertium communiter nec non, et aliqui Thomae componunt tempus ex partibus, et indivisibilibus ut Thomae dicunt tamen tempus consistere ratione partium et instanti. ita ut partes temporis, quae futurae essent sicut aliquomodo essent praesentem ante praesentem. praesentem sicut fluida, et successiva, in qua salvant durationem continui successivi a permanenti, hoc enim essentia nam sua essentia habere partes praesentem simul, et permanentem, et si per accidentem aliquid praesentem partem dixerit. unde docent quod essentia in definitione temporis nulla argueretur partes praesentem sed tantum appareat nunc indivisibile praesentem, hoc tantum est quod ad nos, eo quod nobis notorum sunt partes praesentem, et futurae quam praesentem, enim ita indistinctum sunt ut non percipi possint. Arguunt huius sententiam ratio, quae sumitur ex im-

propugnatio adversa sic proponitur: tempus est compositum essentia: sed requirit esse nisi essentia partes, et aliqua essentia, et probatur minor: compositum dicitur ab essentia partium, et tempus non essentia compositum essentia nisi ab essentia partium. nunc nec: sed pars praesentem non essentia quia iam fuit, nec futura quia non essentia essentia, sed essentia, et aliqua pars praesentem essentia. dicitur Thomae ratione instanti consistere partem temporis, non adhaerente, et $\forall$ se tota, sed inchoatus, et terminatus, quod sufficit ut tempus, et quod essentia essentia successivum denominetur essentia

Sed differtur replicatur: pari praeterita, futura non possunt existeri ratione in-
stanti; q. ante praeterita; non possunt existeri dum utantur existit; sed si existant
ratione instanti existerent dum utantur existit; q. praeterita maius: dum existit in-
stanti par futura est futura; & praeterita est praeterita; sed nec par futura existit
dum existit, nec praeterita dum est praeterita; q. 2. pari futura nequit existere
in nunc par praeterita; q. nec par nunc par praeterita; patet coniectura non
possunt existeri per idem nunc indivisibile; & ante praesens; quia nunc par praeterita
est tunc, sed nunc futura est non dum; q. Negant homines ante, & maius prova-
tiam. ad proo; permittunt magis, & distinguunt minus: dum par permanenti est
futura non existit concedunt: dum par necesse est. Subdistingunt: non existit ad-
quatae ratione nisi concedunt: ut ad quae de iudicium, & ratione instanti negant. de pre-
terita docent quod existit terminative ratione instanti, sua nunc praesenti. ad 2.
Similiter respondent praem futura existit in nunc par praeterita
& per nunc terminativum illius, quia utantur indivisibile nunc nunc, est initium
pari immediate futuri, & terminus par immediate praeteriti, prout est par
futura existit initiative per nunc ipsum, per quod praeterita terminative existit.

Respondeo ergo quod est praeteritio, sua futuilitate permanentium importet omni
modum, sine adaequatione certitudinis existenti non autem praeteritio immediate sua
immediata existit nisi necessitas, quia cum sit necessitas succedere tantum existit
ad illam existit, patet et quod una immediate praesens alia immediate sequitur. &
quod utraque praem cogit idem indivisibile utantur, quo fit ut par immediate pra-
terita non sit adaequate coniuncta, nec futura immediate existit adaequate esse, quia
existit utantur, quo illa terminativa, & hinc initiative. Sed quo habetur quod par imme-
diate praeterita existit in instanti praesenti, in quo illam unit cum futura.

Instanti: immediate post nunc, et pari tempore; q. hinc existit immediate
post utantur. coniectura sequitur quia uel non est de praesenti denotat existit coniectura
instanti praeterita: immediate post nunc est aliquid tempore; q. Urgent: nihil tem-
poris praeteriti fuit non praesens, q. omne tempus praeteritum fuit praesens; q. quilibet
par tempore adaequate fuit praesens: sed non ratione instanti temporantur, &
instanti; q. ratione nunc. - distinguo ante: est par in nisi necessitate & iudicium concedo
in nisi coniectura nego ante. in hinc q. hinc praesens immediate post nunc est par
tempore est falsa, quia est in hinc denotat existit, quam non habet tempus pra-
terita ab instanti.

Similiter & hinc praesens nunc est pari tempore est in hinc
falsa, quia nunc negant pro instanti, & dum instanti existit, pari tempore non
existit adaequate, & patet q. quod dum existit nunc tempore existit par terminas-
tiae & initiative par utantur nunc instanti, & terminative, unde dicit Philosophus
nihil est accipere in actu de tempore nisi nunc, & Plato: duo non quorundam
alterum semper est, & nunquam fuit, ut Deus, alterum nunquam est, & sem-
per fuit, scilicet tempus, quia nunc tempore, quod est, non est tempus, sed indi-
visibile tempore. ad 2. dicunt omne tempus fuisse praesens incedit, & ter-
minative, & sic tamen, nullum fuisse praesens. Dicunt: par praeterita est tali
ratione nunc; q. & ratione nisi fuit praesens. praeterita coniectura: par praeterita dicitur
praeterita quia fuit praesens; q. & praesens ratione nisi fuit praeterita.
negant coniectura ad proo; distinguunt ante: quia fuit praesens adaequate, & ratione
nisi negant; ut ad quae de ratione instanti concedunt, dicendo talem modum
praesens; & non aliter praem convenire ante necessitas. n. & per dicendo par
immediate futura dicitur in immediate praeteritam; q. fuit praesens, par
indivisibile, quia fuit futura, & est praeterita, dicunt aliquid praem necessitatem
duobus modis de futura in praeteritam imperat, dicitur medio, quia nu-
llum modum praeterabile est, ubi solum modum instanti indivisibile. Alii di-
cunt praem quod indivisibile non mediare, sed unice modum indivisibile termi-
nativum, & initiativum, unde coniectura ancti, distinguunt coniectura; data distin-
tione. Dicitur explanatur sententia, sunt & alii duos operandi modi, quidam enim do-
cent tempus compositum ex solo instanti indivisibile, par permittit quod praesens
quodlibet continuatum necessitatem ex solo indivisibile consistat. ex hiis alique arguant
continuum permanenti praem indivisibile copulata puncti indivisibile.
alii vero est indivisibile compositum omne continuatum sine permanenti, nec necessitas
de quo in 6. Philosophorum hinc sunt inter se divisi. alique enim in materiae do-
cent tempus pertinere ad quantitatem discretam, alii vero dicunt tempus non esse in-
tegraliter compositum, quia praem illius unum non existit, & cum eodem ferme modo

Philos.
Plato.

dicuntur, quasi de invento proprio. Parte thesauro abscondito gloriantur, in huius autem tempore insumere non possum, immo nec licet, quia si quid aliud defuit ex dicendum in Secundo Philosophorum complementum accipiet.

Quaestio Secunda

An duratio distinguatur Realiter ab
Existentia rei durantis.

Quaestio procedit de Duratione intrinseca Rerum
sive quaternaria propria Rerum incorruptibilium, sive
temporali corruptibilium propria, nam aeternitas, quae est solius
Dei duratio contra dubium est ipsa coexistentia Dei. Duratio
vero intrinseca, quae est permanentia Rei in esse, sive in exi-
tendo adaptatur omni enti coexistenti, vel succedenti, et perma-
nenti, de illa quae inquiritur an sit ipsa coexistentia ut con-
tanti determinatum tempus, et actionem conservativam in tem-
pore determinato, vel an sit aliquis modus ab coexistentia
Rei Realiter distinctus.

In qua se prima sententia propugnat
distinctionem Realem durationis ab coexistentia Rei durantis.
ita Thomae plures, plures quae Scoti. Secunda est oppo-
sita. est ad mentem Scoti, et omnium Scotistarum, quibus
adhuc plures ex omni Schola Doctorum. Tertia propugnat
durationem Rei permanentem identificari cum sua coexi-
stentia, durationem vero Rei succedentis esse Realiter distinctam
ab illa. sic aliqui ex nostris cum Emin. Dno de Aquino

Nostra Conclusio.

Duratio est indistincta Realiter ab coexistentia Rei, sive
permanentem, sive succedentem. Probatum primo Conclusio ex
illo vulgari prologo: non sunt multiplicandae entitates si-
ne necessitate: sed necessaria non est entitas distincta ab
coexistentia ut Rei coexistens duret; ergo. minor probatur ex
Dno Thoma in 1. distinctione 1. questione prima. articulo 1.

- 11 dicente: Duratio omni attenditur secundum quod aliquid
 11 est in actu, tandem enim se duxare dicitur quando in
 11 actu est: sed ut se existens in actu sit actu existens ne-
 cessaria non est existentia distincta ab existentia; ergo ut se
 duret in actu, necessaria non est duratio distincta ab actu
 existentis.

Uterum eadem minor probatur ratione: supposito
 quod Petrus, qui existebat in instanti a conotet instans
 b progressus, intelligitur durare: sed tunc non intelligitur mo-
 dum aliquid ab existentia distinctum; ergo duratio non est mo-
 dum realiter ab existentia distinctum. minor existit et noti-
 summa, et maior probatur: intellecta progressu existentia Petri
 qui existebat in instanti a ut conotante instans b pro-
 gressu, intelligitur permanentia Petri in esse: sed duratio est
 permanentia se in esse; ergo. Confirmatur: durare forma-
 liter nihil aliud est quam sem existere in secundo, et in plu-
 ribus instantibus: sed intellecta progressu existentia ut conotan-
 te secundum instans, vel alia plura, intelligimus sem existen-
 tem, in secundo, vel in pluri instantibus; ergo.

Dicitur: perma-
 nentia se in esse est perfectio intrinseca illius: sed hęc perfectio
 aduenit realiter existentis; q^o probatur minor: se existens in
 instanti existit, et non durat; ergo. Confirmatur: actio con-
 servatiua aliquid reale debet cauere in se conseruata: sed non
 existens q^o duracionem distinctam. nego minorem. ad probationem
 dicimus qd se existens in instanti habet omnem perfectionem
 intrinsecam duracionis, tantum que deficere in illo instanti co-
 notatum extrinsecum, tempus, scilicet sequutum ad instanti,
 et actionem conseruantem existentiam in tali tempore. Ad 2y

distingo maiorem: aliquid reale debet cauere conseruatiue, et
 2° concedo: 1° et contrahendo sem a nihilo nego. productio q^o ex-
 trahit sem ex nihilo, actio uero conseruatiua non sic, sed conser-
 uat realiter terminum ex nihilo extractum, ne ad nihilum redi-
 gatur. Solutio amplecti debet ad aduersarij presentibus duracionis
 dur^{am} ab exist^{am} non esse successiuam, sed perman^{am}. duracio namq^o ter-
 minat actionem conseruatiuam, et perman^{am} duracionis in esse est in-
 trinseca perfectio duracionis; q^o aliqua debet ei perfectio superaddi,
 ut permaneat in esse, terminet hanc actionem conseruatiuam. Unde
 videtur qd etiam duracio successorum non sit dur^{am} ab eorum exist^{am}
 continuate successiuę ei communicata. salua tamen diffe^{re}ntia in-
 ter entia successiuę, et perman^{am} in exist^{am}, et in modo existendi nam
 si se permanens durat per hoc qd existat in duplici instanti, et
 mot^o etiam durabit per hoc qd in duplici instanti successiuę existat.

Solventur Argum^{ta}

Arguitur h^{oc} quod equit, altero non exiſtente, Realiter non est id qd non exiſtit: sed modo datur. ^{am} Petri, & modo non datur eui exiſtens duratio; q^{ui} Confirmatur: h^{oc} exiſtens in ^{am} inſtanti exiſtit: sed in ^{am} inſtanti non habet durationem; q^{ui} Obicitur: h^{oc} exiſtens hodie est utrinque indifferens ut cras dicit; q^{ui} indiget aliquo modo utrinque determinari. Petrum ad exiſtentiā durationem. ſtandum: magis t^{em}poris durare non potest intelligi sine fluxibus & partionibus durationibus diſtinti; q^{ui} duratio diſtinguitur ab exiſt^{entia}, qu^{ia} et indixibili. ^{am} Respondet ea Itaque, & dicit qd dicitur duratio ad duo dicit, numerum exiſt^{entia} Petri utrinque, ſi in ſtatu, & exiſtente dicit inſiſtentiā conſuetudinam, & menſuram exiſtentiā temporis: unde dicitur duratio hodie habet omne id, qd cras duratur. ſecundum qd dicitur duratio hodie, & cras dicit de perfectione intrinſeca durationis, non tamen ſecundum ſandem commenſurationem exiſtentiā, qu^{ia} q^{ui} ſe habet ea q^{ui} connotati. eos qua doct^{ri} conſtat ad alia obiecta ſoluto. ad ſeruum conſerui ſimiliter et dicitur ſerui in ^{am} inſtanti exiſtente, & durare, ſecundum qd duratio dicit de perfectione intrinſeca ſerui. proinde qd dicitur hodie duratio determinate, et ad exiſtentiā durationem exiſtentiā, & utrinque ſimiliter. ad ultimum negatur ant^{ea}, quia magis, t^{em}poris durare, et effectus ſerui unius durationis commenſuratur cum pr^oportione maiori, t^{em}poris. Obicitur 2° iuxta Thomam 1° q^{ui} q^{ui} 1° q^{ui} 2°.

Thom: in deo duratio non diſtinguitur ab illo, ſicut uero in creaturis; q^{ui} duratio diſtinguitur ab exiſt^{entia} ſerui duranti. nego conſeq^{ui}. quia 2° ſanctam Doctorem exiſt^{entia} diſtinguitur a creat^{ura}, & conſequenter duratio diſtinguitur cum exiſt^{entia}, exiſtentiā nec exiſt^{entia} diſtinguitur ab exiſt^{entia}, nec duratio. sed creat^{ura} est in actu per exiſt^{entia}. & t^{em}poris duratio qu^{ia} est in actu, & t^{em}poris exiſtentiā eſt et idem ſerui ipſa nihil conſeruiſt^{entia} argumenti, nam ad minus exiſt^{entia}, proinde qd duratio diſtinguitur ab exiſt^{entia} diſtinctione ad q^{ui} quatuor ſerui, & t^{em}poris, uero, qu^{ia} et duratio diſtinguitur diſtinctione ad q^{ui} quatuor ſerui, uero diſtinctione concluditur, & exiſtentiā, ut alibi dixi, fluxus q^{ui} dicit ſanctus Doct^{or}.

Obicitur pro ſuccenſu: tempus et duratio motus: sed tempus diſtinguitur a motu; q^{ui} minor probatur: 1° ex Philoſopho docente tempus eſſe p^{ri}ncipium motus & quia datur inſqualitate motus, & equalitate temporis, nam in eodem tempore in quo aliqua p^{er}tranſit leuam unam, ſeruiſt^{entia} unum palmum non p^{er}tranſit; q^{ui} = diſtingo ant^{ea}. magis tempus intrinſecum et diſtingo motu concedo: exiſtentiā uero ſubdiſtingo: et dicit exiſtentiā concedo: intrinſeca nego magis, & ne dicit minori, nego conſeq^{ui}. ad 1° q^{ui} q^{ui} dicitur tempus intrinſecum eſſe p^{ri}ncipium motus, & inſqualitate motus, exiſtentiā uero ſubdiſtingo eſſe p^{ri}ncipium, sed menſuram exiſtentiā: ad 2° dicitur motus ſignator eſſe equalis in duratione, itante temporis equalitate, & idem motu illi non uult inſqualitate in duratione sed in uelocitate, de qua infra.

Liber V. Phisicorum.

Quaestio ad qua Predicamenta detur perse Motus.

Nonine motu intelligimus in p^{ri}ncipio motionem neceſſariam, & non inſtantaneam. Motu ergo de quo in p^{ri}ncipio dicitur a termino p^{ri}ncipio in p^{ri}ncipio ad diſſer^{entia} mutationem inſtantaneam quia est a termino negatiuo in p^{ri}ncipio, t^{em}poris. Requiritur licet ad motionem neceſſariam dicit inter termino, & aliqua contrarietas. dicit ſolet p^{ro}uenire t^{em}poris. ſeruiſt^{entia} p^{ri}ncipio, t^{em}poris inſqualitate termino a quo cum termino ad quem. & eo latitudine p^{er}tranſit p^{er}currerendi, ut in motu locali. contrarietas etiam ſubſtituta in p^{ri}ncipio, unde non requiritur qd termino ſint p^{ro}greſſu contrari, sed uelut qd termino a quo ut minor termino ad quem, in quantitate. & inſqualitate magis, aut minus interuallu. Hoc ſupponit, communi ſent^{entia} a exit q^{ui} p^{er}se motionem ad qualitatem, quantitatem, ſubi, & non ad alia predicamenta. 1° p^{ri}ncipio probatur efficaciter: augmentatio, alteratio, & motu locali ſunt motu ſuccenſu uelante inter termino p^{ri}ncipio, augmentatio enim et a minori ad maiorem quantitatem, alteratio a equalitate in qualitatem, & motu p^{ro}greſſu a loco in locum. sed augmentatio p^{er}se, & diſſer^{entia} t^{em}poris ad nouam quantitatem acquirendam, alteratio ad nouam qualitatem, & motu locali ad nouum ubi; q^{ui} datur p^{er}se & motu ad quantitatem, qualitatem, & ubi dicit p^{er}se augmentationem non ſolum acquiritur noua quantitas, sed etiam acquiritur noua ſubi; q^{ui} augmentatio 1° p^{er}se ordinatur ad ſubi; & non ad quantitatem. probatur conſeq^{ui}: quia p^{er}se generationem ſubi; p^{ro}ducta eui ſubi ſimil^{iter} cum quantitate, ſubi; terminat p^{er}se generationem, quantitatem

uero per seult, ^{am} Secundario q̄ simuliter est dicendum de augmentacione. Compensa-
tus: aliter non addit nouum aliquod esse qualitati qualitati pregressenti; q̄ altero
non est motu necessitate per se ordinatus a minori ad maiorem qualitatem. ant̄ pro-
batur: qualitas magis interua non distinguitur exitate a qualitate semina; ergo.

Ad 1^{am} negatur conseq̄ ad prob̄ negatiuam causali, quia generatio est origo. Oran-
tu a uicanti simili in nat̄, et ideo generatio? Opere ordinatur ad producendum ter-
minum similem in nat̄ cum generante, quia propter in generatione subit̄ est terminus
1° Opere causati, quantitas uero causati per seultantiam ut terminus, et propi-
eta subit̄. e contra uero augmentatio? Opere terminatur ad augendam quantita-
tem, ad sumum q̄ potest concedi qd̄ 1° Opere ordinatur ad augendam subit̄ per quan-
titatem. sed quia noua quantitas acquirit non ualeat, quin simul acquiratur ubiq̄
parte subit̄, aignatur h̄ Philosophu nutritio concomitant̄ augmentacionem, termina-
ta tamen ad noua p̄ subit̄. Ad conseruam negati gluce magis: alii uero dicunt

alteracionem esse a minori ad maiorem qualitatem, uerari q̄ p̄inde inter terminos
Est non exitate distinctio, distinctos tamen interuene. Modaliter, quia quancu-
qualitas non interdatur magis per superadditionem alicuius gradus qualitatis distincti
h̄ pregressenti, intenditur tamen, fit q̄ minus tenia per hoc qd̄ magis radicitus
magis q̄ tenaciter h̄reat in subiecto, quod uisitat ad termini distinctionem, uic ad
distinguentiam qualitatem interuam a qualitate semina.

Ad subit̄ in 1° ni pro-
ductione non datur per se motus, iudicio tamen ad ipsam dari in ni augmen-
tacione, si nutritio est actio specificē diuersa ab augmentacione, ut communiter
docetur. 1° pari probatur: motus de quo in 1° ueratur per se inter terminos po-
sitio: sed motus generacioni, quo 1° producitur subit̄ non ueratur inter terminos po-
sitio, quia terminus a quo generacioni est p̄uatio foris; q̄ ad subit̄ in 1° ni
productione non datur per se motus. si dicas generacionem nec diu 1° p̄eere p̄ua-
tionem sed etiam formam corruptam, conat̄ ex dictis in 1° Phisicorum hoc ad-
uenire per accidens, et p̄uatio, et non ex p̄maxima intentione generacionis. mo-
tu autem de quo hic debet per se uerari inter terminos positio. 1° pari probatur

si nutritio est motus specificē diuersa ab augmentacione per se debet 1° p̄eere uel
minum specificē diuersum a termino augmentacioni: sed tali termino est subit̄
partiali; q̄ nutritio per se producit subit̄am partialem. nunc sic: nutritio aliu-
de uisitat subit̄, p̄eertentem; q̄ nutritio per se est motus necessarius, qui uerari-
tur inter terminos positio. natei subit̄. esse non habere extensionem et latitu-
dinem, qd̄ necessarium est ad motum successiuum, dicimus subit̄ esse se habere parte
distincta, plures q̄ acquiratur per nutritionem, qd̄ licet non arguat extensionem
et positionem partium eorū parte, probat tamen augmentum subit̄antiale, qd̄ su-
p̄it ad latitudinem uisitatam ad motum nutritiuum. Ad alia p̄eere non

dari per se motum, breuiter uadetur: uel ad p̄eere mentali non est quid per se
intentionem a nat̄, sed uisitat ex positione fundam, et termini: actio, et p̄uatio t̄
sunt idem cum motu, et concomitant̄ se habent cum illo. Quando sequitur ad
positionem temporis, et uisitat: situ uisitat ex configuratione uisitatam
in loco. Habitu ex approximatione, et ubi indumentum, qd̄ ad hoc p̄eere
nullu per se ordinatur motu.

Libri VI. Phisicorum.

Quaestio 1^a. Vtrum Continuum constitutur per partes, et in-
diuisibilia, et an solum ex indiuisibilibus coalescat.

Sec. 1^a. prae-notantur aliqua, et referuntur sententiae.

Dubium hoc, de quo ex in titulo agit Philosophus in 1° dignissimum est philosophica
consideratione, sed ita et uisitatibile ut non immerito iudicetur iactam naturae, homini
bis abeconditum, ad depurandum elationem uisitatam. nulla est enim remota hucusq̄ uel
lanta in qua intellectus tantillum sequi inueniat, ego autem uisitatam omnibus cor-
dibus me agnosco in nullam audeo declinare sententiam. sed inuicti muneri memorem, et lat-
tissimiora tibi libenter propinabo. pro quo 1° notandum uenit continuum in 1° diu-
tum quantitatem, et positionem uisitatam ex p̄tibus integralibus uisitatam et saltum aliquo modo do-
concedi ad distinctionem contigui, qd̄ uisitat ex p̄tibus uisitatam p̄titi

Continuum aliud est permanens, decedens aliud. Continuum permanens dicitur illud cuius pte simul existunt, ut pte ligni. Decedens ut illud cuius pte non existunt simul, sed successe, ita ut una pars simpliciter ut port aliam. Ceterum qd faciunt totu eorum ut pte tempore, motu. inuicem et notandum qd nomine indivisibili utte- ligimus in pte entitatem omnino simplicem, minime qd secedibilem in una linea. qus in continuo gloriatur. vocatur punctum. Sol successe in tali, duo tamen genera indivisibi- lum (vobis digita ipsorum) distinguentia in pte. alia vocantur terminativa & quia ab ipis in pte, & in illi temporaria Continuum. alia vero copulativa, quia me- dy, ipis copulante pte contingi. Deniq; no tandem ut continuum aliud est matema- ticum & aliud phisicum. continuum mathematicum est ignem continuum phisicum non- prum intentionaliter. Y linea, negativie, & pte illu abstracta ab omni mat sensibili phisicum autem consideratur ut phisice continui, & diuisibile, modo quo et propriu motus materiali. hi qd notati, sent docet continuum esse formam omnino simplicem, omnes qui pte absolute concludere. hgc autem sent falicitati plane concinencia. Eo multipli- ti, continua qd diuisione, quib; pte cerantur in quantitate. quia propter aliam nich- tum illu est in scholi, & apud Auctores. 2a sent. et Maignani, & eius discipuli

Sauer, qui contra omnes docent continuum componi ex ptebus ceteris, ceterum indi- uisibilib; negant enim citati Auctores pte in infinitum diuisibilem contra Aristotelm; pariter qd negant indivisibilia ut proxima inutilia ad compositionem continua diuisibilib; & ceteris. id utroq; negant, utroq; concedunt. dum ea iura pte pte indivisibile statuunt, Ceteris autem sent falicitati plane concinencia. Eo multipli- ti, continua qd diuisione, quib; pte cerantur in quantitate. quia propter aliam nich- tum illu est in scholi, & apud Auctores. 2a sent. et Maignani, & eius discipuli

Ultima sent a pte citata parum distat continuum componi ex ptebus phisice & entitativa indivisibilib; diuisibilib; tamen in ordine ad locum. inquam tunc qd autores huius sent pte entitativa indivisibilia esse terqda, & inflata, & qd dammodo lateralia, & sic unquam qd illorum pte occupare plura pte loci, & secundum diuisione latera eum diuisis punctu uniri

Sectio 2a Aristotelica opinio Propugnata

Arguitur p contra Aristotelm: si continuum componitur ex ptebus in infinitum diuisibilib; daretur actu multitudo infinita. hoc negat; q; probatur maiori mul- titudo actu infinita est multitudo, qus secundum id qd actu habet, caret termino: sed continuum componitur ex ptebus in infinitum diuisibilib; daretur multitudo eorum termino secundum id, qd actu habet; q; probatur minor: continuum actu habet pte in qua est diuisibile: sed si continuum componitur ex ptebus in infi- nitum diuisibilib; caret termino pte, in qua est diuisibile; q; si componitur ex ptebus infinite diuisibilib; daretur multitudo eorum termino secundum id, qd actu habet. breuib; Continuum actu habet pte illa in qua est actu diuisibile. sed est diuisibile in infinitum pte; q; continuum actu habet infinita pte, hoc est falsum q; id eo quo sequitur. Et argumentum inuincibilem pte continui difficultatem pte pte ipis annuntio. ut illud tamen aliquomodo soluantur du tingunt in continuo digita genus partium. alia vocant aliquota, determinata, q; quale, & non communicante. alia vero aliquanta, proportionalia, indeterminata, inq; quale, & communicante. aliquota talle sunt ut aliquotie pte pte & multiplicat; com- ponant totum. Aliquotie extracte illud exhalant. ut pte quater pte pte componit unam. dicitur etiam determinata quia sunt sume magnitudines de- terminata, q; quale, quia una est eadem magnitudinis cum alia. Tandem dicitur non communicante, quia una non includitur in alia, sed sunt ad pte diuisi- & t; aliquotie talle dicitur quia qualibet facta diuisione unquam ac- cedat ad pte, qus non permittit ut telozon diuisionem. dicitur etiam proportionali quia ed proportioni, quia ipis continentia in continuo, & hoc est diuisibile in illa; ipis etiam proportionales continent alia minoru, & minoru, in qua sunt diuisibilib;

nam sicut Ulua diuidi potest in quatuor palmos, quos continet, ita palmus in quatuor semipalmos medietate. dicitur etiam indeterminate & iniquale quia nec largitur aequalitatem nec magnitudinem determinatam, sed alio potest esse alio, minore, et minore sine fine. Ad hunc dicitur communicantem, quia unam dicitur in alia, ut medietas semipalmi, in semipalmo. Notant inuicem quod eadem pari potest dici aliquota, & proportionali secundum duos respectus. Aliquota enim quatenus aliquoties multiplicata, sua sociata cum alijs aliquotus componit totum proportionali uero in quantum in alia maiori, & saltem in toto continetur eadem in proportione includit alia eorum quibus composita. V.g. palmus dicitur esse pari aliquota ubique, quatenus aliquoties Vegetius conficit ulnam, dicitur etiam pari proportionali quatenus eadem proportione, qua continetur in ulna, ut eius pars dicitur, in semipalmo ut eius medietas, continet etiam ut sui medietatem semipalmum, et huius medietatem ut sui quadrantem. Illo igitur modo quo fit comparatio palmi cum ulna, & semipalmo, fieri potest comparatio cuiuslibet alterius partem quantumvis parua, semperq; habebit quod eadem pari dicitur aliquota secundum quod aliquoties Vegetia componit totum, & proportionali quatenus continet alia, Valide modo ipso, proportionaliter loquendo, quo ipse continetur in toto, & in alia parte maiori. Unde ulterius habebit eandem partem ut aliquotum esse certis, & determinatis magnitudinibus, quia ex incerto, indeterminate quod magnitudinibus, qua talibus, fieri nequit immediate totum, siue magnitudo certa, & determinata, ut proportionalem uero esse incerto, indeterminate quod magnitudinibus, quia ut continetur in maiori, cum possit dari contineri, & contentum, minima, & minima sine fine. Quibus facile percipitur duplex diuisio Continui diuidi & potest continuam, ut parte aliquota, tunc in proportionale, fit diuisio si differat continuo partem aliquam certis determinatis quod magnitudinibus, potest aliam, & sic uisum deueniatur ad ultimam partem aliquotam equali magnitudinibus cum parte. Haec diuisio fit si ablata aliqua, & etiam aliquibus partibus, habet ulterius fluxus, & fluxus diuisas in minores, & minores, quoniam unquam abstinere a diuisione. Si explicatur exemplo, si ab ulna demas palmum, & mille millesimam partem, deinde aliam eandem magnitudinibus, prosequari quod diuisionem uisum ultimam pari uisum ut eundem magnitudinibus cum parte, diuisi ulnam in aliquotas, ceterum si ablato palmo, & mille millesima parte, hanc, & illum huius diuisas quoties uolueris, idem non diuidi ulnam in parte aliquota, sed in proportionale.

Ad haec communi diuisione inferunt nullum continuum quantitati contentum posse diuidi in infinita parte aliquota, quia cum omni parte sint determinatis in magnitudine, & inter se equalis, necesse deueniendum est in diuisione ad aliquam partem, quae non excedat partem diuisam a continuo, proinde quod omni parte exiit numerabile, inferunt etiam continuum esse diuisibile proportionaliter sua in infinita parte proportionale, licet in infinitum inaequalitatem. quia qualibet parte diuisa, cum hae sit quarta potest ulterius in alia minores, & minores diuisi, cum que utq; etiam quantis uis, ulterius permanent diuisibile in alia quae potest perueniri ad aliquam partem ut inducibile, & inde quilibet pari est proportionaliter sine fine diuisibile, in quo conuenit infinita inaequalitatem. At tamen utq; proportionale, tunc diuisibile sunt & quatenus in maiori alia continetur, & quatenus continet alia minores. ideo quod non possunt constituisse numerum actu infinitum, & immo potius nec aliquam numerum. Ratio est, quia pari minor quatenus in maiori contenta est pari maiori, & quatenus continet alia minores est totum. Neque illam. parte autem qua tales non ponit ut numerus cum toto, nec totum quatale ponit in numero cum huius partibus: ex ulna enim & ex quatuor palmis illius non fit quinarium, & inde est quod parte proportionale non constituent actu numerum transcendentem. Sed huius ad arguunt, neg est maior, ad pro, da neg est minor, ad huius probis dicitur est maior: parte adquate & inadquate dicitur quae est diuisibile concedo: omne parte adquate dicitur in qua est diuisibile nego in partem, & ditingo minus: si componitur ex partibus in infinitum diuisibilibus tanquam in parte aliquota concedo: tanquam in parte proportionale, subdistingo: casent terna no 24 parte proportionale concedo: 24 aliquota nego minus, & coneq. ad implicationem ditingo maius: actu habet parte in qua est diuisibile diuisione aliquota concedo: diuisione proportionale subdistingo habet ut adquate dicitur, & quales nego: ut uidetur.

Et proportionalis concedo. **Distingo** min: est dividibile in infinita pte q qua
li, Et aliquoty nego: in equali, Et proportionalis concedo min: Et nego conseq.

Alia: si milesima pars una usq dividatur in duas medietates, Et hęc seu
in alia sit divisio in pte proportionale: sed pte illg duug faciunt necē numerum
actu; q pte proportionale faciunt numerum actu: non numerum determinatum, q
numerum sine fine, sine infinitum: **Distingo** may: sit divisio in pte proportionale
Respectu pte milesimam in qua continentur, Et Respectu aliarum minorum, qua con
tinent concedo: in pte proportionale ad unum nego may: **Distingo** min: pte
illg ut aliquoty faciunt numerum concedo: ut proportionalit cum proportionalibus
nego min: **Corolq.** solutio iam tradita est, dicte q sunt accuratius Recogndā

Insequi, q ex divisione proportionali Continua Resultant pte, que inter se
comparatū sunt aliquoty: sed divisio utā poterit fieri in infinitum excedit Peripateti
cor; q pte aliquoty possunt multiplicari in infinitum sineategorematicum: sed omni
utq pte actu consistunt in continuo; q in continuo datur numerus infinitu partium
probatur hęc conseq: pte aliquoty continentur numerum actu: sed actu datur in
continuo omni pte aliquoty, in qua poterit dividi usq in infinitum unategorematicū
q actu datur in continuo numerus infinitu partium. **Distingo** conseq: que in

tere comparatū sunt aliquoty eo indig divisioni proportionali nego conseq: eo indig
partium concedo conseq: concedo min: subumptam, **Distingo** conseq: possunt mul
tiplicari in infinitum in divisioni proportionali concedo conseq: uti divisioni ali
quoty nego conseq: similiter ad subumptam dicendum consistere actu in continuo pte
illā ut se communicant, Et proportionali, minime vero ut aliquoty, Et exclud
dente: ad ultimam probz **Distingo** may: pte aliquoty Respectu dividibilitati aliquo
ty concedo: Respectu dividibilitati proportionali nego may: Et sic dūt minori, nega
tia conseq: pte aliquoty ut taliter dividibile actu mixto se excludunt, Et ideo
faciunt actu numerum transcendentalem: pte vero aliquoty, que tantum sunt ali
quoty in divisioni proportionali in continuo sunt ut contentz in alijs, Et ut alia
continentes, cum que pro se non faciunt numerum, nunquam numerum partium
est infinitu.

Hęc est solutio peripatetica, que similiter applicatur argum, si a
Cenonitū probetur ex tenio infinita eo dividibilitate sine fine negant enim Per
ipatetici illationem, quia cum nulla pars faciat extensionem, dicitur, nisi ut ex
tra aliam ptem, inle est quod partes ut pote se communicant, Et in alijs contentz
non faciunt aliam a continentibus extensionem: cum q pte contentes aliquoty
sint finitū, inde pte infinitū proportionale non faciunt infinitam extensionem
Urgunt multipliciter Cenonitū usum argum, nihil que aliud Negantia nisi tene
bitiosa, Et inperceptibili hęc diuagati terminorum, tota tamen difficulta ar
gumentū probata est, maxime tamen in posteriori Neglica, ideo q a pluribus alijs
abstinemus.

Argumentū 2? Si continuum componitur ex partibus sine fine dividibilibus,
omni Anseli occupatū in divisione partium quam textus nunquam exhaurient totū
Ea dividibilitatem: sed hoc apprehensionē contradicti, q. **Compositum** ? inintelligibile
videtur qd quoniam partes sunt dividi usq pte minorē et minor, quā pte tam gte tenita
temporaria euo dūno: hoc negatur ex thei Anseli q. 2? si granum textus eo et
dividibile sine fine, tot habet pte proportionale, quot continentur in unius Oibz: sed hoc
nemo credit, q. cad it Negon det continuum ene dividibile in te semper dividibiles
hoc qd ratione ene maxime consentaneum, cogunt enim ad huius animum Varietate
irreducibilia aliorum sent impugnantia.

Ad hęc confirmā negant may, quam eo mi
uta admixtione procedere dicunt Peripatetici: quia nat Et a talia tenemla omni
bi operant ut hoc credibile, Et intelligibile reddatur. nat enim in quantitate cea
ri, usq axadox, animalicū inter omni minutissimū, Et faxing granulum, nice ato
mum non granū possit tantam divisionem partium ut in ipio unū capiti, dicitur
colium, cox, hecū, pedes, et omnia alia descendente ad minutissimū, Et ad alia opes
one naturalia, Et quod fideri sperat deprehensum est pte mi. **Exemplum** aliquas
eo hi animalicū ene capilata. **Alia** etiam simile exemplum nobis pręstat in
quardo asci ita in vasa folia dilatato, ut ipio uestri possit glaci argenti la
ming, postea qd lamina dividit in lineas decussatas per quatuor lineas extensas
ita ut in fili nec minima pars appareat, que nonit decussata, ut hęc cito prodigiosa

sunt credibilia, unde redditur incredibile auctum Peripateticum ad 23.
 hinc dicitur granum tritici continet tot pte proportionali, quot uniuersum
 malice tamen, non entitativa, & materialiter, quia est unum infinitum
 magnitudinem, sua 24 multitudinem non ut malius alio fortiter, quia omni infi-
 tum caret fore, est tamen maius alio materialiter. 3° Augustinus: Deus potest detul-
 ere unione omnes, sine puncta copulativa partium, ueritate quibus: sed tunc man-
 dent pte indiuidibiles, & continuum compositum ea indiuidibilibus. negant Peripatetici
 maius, nam licet impugnat compositum substantiale separari realiter ab unione, manente
 composito, sic etiam impugnat unione separari a quantitate, adque illius pte manente
 si dictum dicant puncta copulativa cognosci a Deo ut dicit Aristoteles: dicunt autem
 quia apud Platone in adagmate, non distinctione includenti, & inclusi, ut unio com-
 positi substantiale, in gradabili sent. Si ulterius uerba dic: pte substantiale
 compositi esse diuinitu separabile ab unione, exortibus uerum mat, & formal-
 ite docet etiam sent. prouabili, similiter q totum quantitatum unio panti separa-
 xipose in unguis uel pte unione, & ab unione, tunc distinguunt duplex copulatiua
 & unum Continui, unum quo pars a coniungitur cum pte b. hinc ab uniuersa, separa-
 & potest per diuisionem, quia utruq copulatiuum coniuungitur, aliud et copulatiuum
 uniuersa q pte in seipis ut habetur determinatum est unione. Et est hoc con-
 paratur ueluti cum unione ubi essentiali ad extensionem, ac proinde ueluti cum ne-
 que inseparabili.

Intra: Deus potest diuidere quod diuidere potest: q actu & soli
 etiam diuidere potest omne pte, quia diuidere potest: omne pte diuidere potest;
 q tunc omne pte essent ultimo diuisio, & conuincuntur indiuidibiles. = dato aucti.
 negatur conuen. quia argum. procedit a similitudine pte ad pte, que ex eorum
 similitudine, quibus argumentis, ex pte forma non est bona, & ex hoc aucti. Deus
 prima, pte pte, & pte in infinitum in qualibet genere: ex inde q ex hoc aucti. Deus
 potest producere quod producere potest, ne utriusq sequatur; q producere potest
 omnia possibilia actu. Prolectus. sic respondet Peripatetici, sed si uerum factus
 enigma per enigma cogitare contendit. Tandem impugnat Philosophus ut
 aucti facio enigma mathematico: globus perfecte sphericus in plano perfecto locatus
 non tangit planum nisi in puncto indiuidibili, ut demonstrat Euclides, sed globus illi
 potest totum planum peruenire, & necesse contingere; q totum spatium plani
 contactat eo soli indiuidibili: Respondent aliqui separare globum perfecte spheri-
 cum; sed id negant non ratione ducti, sed ut argum. pte. Alii docent globum illum
 moueri non posse in plano perfecto motu continuo, sed necesse moueri diuinitu,
 quam saltando de puncto in punctum: sed nec hi reddunt rationem efficacem, nec au-
 gnant Itaque itum a quo globus didicerit tan secunditam saltandi actem. Qu-
 pondet Emin. Dicit de Aquare in motu illo non semper fieri contactum in puncto
 sed in pte plani quatuor minor, ac minori quacunque dignabili, immo in hac
 in adagmate accepta: Itaque solum quantum corpore sphericum sed pte minor
 & minor in adagmate tangit planum, & sic punctum globi attingit adagmate
 pte plani, & pte in adagmate globi tangit in adagmate pte in adagmate
 plani: quantum 23 considerationem mathematicam abstrahentem a mat. sensibili ut
 licet contractus solum in puncto. similiter etiam docent Mathematici lineam solum
 esse diuinitu 24 longitudinem, & aliunde absolute indiuidibilem; hoc tamen uti-
 ce uerba sent 24 considerationem mathematicam, qua linearum serie abstrahitur
 a pte quantitatum, pte qua lineę extenduntur. hoc est solutio Emin. ad Com-
 bricentibus, Philosopho mutata: alij aliter respondent, sed nulla solutio fit satis.

sectio 3^a Canonis sent. Dependitur

August 1° Philosophus contra Canonem: continuum et extensum: sed indiuidua unita
 non ponunt facere extensum; q continuum non compositum ex soli indiuidibilibus. probatur
 minor: indiuidibile additum indiuidibili generatur cum illo: sed totum quantum cum
 alio generatur non facit extensum; q. minor est certa, & maior probatur: quia ut angust
 24 se tota penetrat: sed indiuidibile additum indiuidibili tangit illud 24 ita ut
 exo penetrat cum illo. maior patet quia penetratio consistit in solo motu sagora
 & contactu. ead minor contactat eo eo q indiuidibile attingit aut totum, aut nihil
 attingit. Deperit Canonis argum. inuicem aduersario quia probat defectu penetra-
 onem dari in sent. Aristoteli: quia punctum terminatum tangit 24 ita non a pte
 immediat.

Oper ipsum terminata; q' in tali cam daretur naturaliter penetratio. 2° una
 superficies corpori continui immediate tangit $\mathcal{Y}$ se totam aliam superficiem copularem
 anteriorem. probant: quia in indivisibilibus superficies non est aliquid qd tangatur
 alius qd non tangatur ab alia superficie copulata; q' duo superficies copulatae id tant
 sunt $\mathcal{Y}$ se tota. q' una superficies de facto penetrabitur eion alia. Negant Aristo-
 telici rationem, quia indivisibile continuationem ab Aristotele positum ut pote ex
 terminata partium. Verint penetratio illarum. proinde q' causa est ut pte non se tan-
 gant $\mathcal{Y}$ se tota. punctum vero additum immediate alteri puncto non tangit illud, ut ex-
 terminata alterius, quia totum extremitas est, et aliud punctum similiter. unde idem
 ut tangere illud $\mathcal{Y}$ continuationem, ac attingere illud $\mathcal{Y}$ se totum. unde patet ad $\mathcal{Y}$.
 ad $\mathcal{Y}$ Respondent qd indivisibile continuationem, similiter qd et terminatum tan-
 guntur $\mathcal{Y}$ se tota, hoc autem non tangunt ptem $\mathcal{Y}$ se totam, sed $\mathcal{Y}$ aliquid sui, hoc est
 $\mathcal{Y}$ particulam minorem. Et mag' quatenus insignibilem: si vero unum punctum indivisi-
 bile ad alterum immediate alio, hoc multo se tangere $\mathcal{Y}$ se tota. proinde q' sequitur
 penetratio. Directe Respondent Censorius, neg mag' ad prob' negant mag': cuius ma-
 ior probatio absolute negatur q' sic distinguitur: si quis ita se tangunt sunt indivisi-
 bilia negant mag': si vero divisibilia concedunt mag'. Et mag', negant q' eorum. duo q'
 inter se penetrati committit in eo qd sint in eodem loco, in eadem distantia, a pte, cen-
 tra, & ab alijs corporibus. que q' indivisibilia atacta $\mathcal{Y}$ se tota non esse in eodem loco, ideo
 q' nec penetrata. hoc explicat in linea composita ad tribus punctis, ea quibus punctum
 intermedium correspondet indivisibile in medio loci distincto ab indivisibilibus co-
 lateraliibus. hinc patet qd corpora extensa Requirit ad suum mutuum contactum pe-
 netrationem; quia enim habent pte exteriore, & interiore non possunt exteriori alteri
 parte interiore ab alijs penetrari. indivisibilia vero propter oppositum non egent pen-
 etratione ad mutuum contactum. non q' sequitur ex mutuo contactu adq' uato indivi-
 sibilium illorum penetratio. Applicabi: quod constat ea extrema quorum unum
 non est extra aliud non est extensum: id huiusmodi est qd constat in soli indivisi-
 bilibus; q' probatur minor: quia se tangunt $\mathcal{Y}$ se tota ad invicem non sunt ad invicem
 extensa: sed in composito ex indivisibilibus hoc se tangere $\mathcal{Y}$ se tota ad invicem; q'
 tenum ex illi non est extra aliud. = concedit majori, negant mag': ad prob' dicitur
 quia maior: quia se tangunt ut tota divisibilia ad invicem concedunt mag' propter
 rationem immediate tractatam. que se tangunt ut tota indivisibilia ad invicem negant
 mag': dicitur ne minor, negant conseq. ad hoc est quia ad hoc qd indivisibilia se tan-
 gant ad invicem sat est qd unum immediate ut vocat aliud, quia ad contactum im-
 mediatum. Continuationem non Requiritur penetratio, siue qd unum sit intra aliud
 sed vice Requiritur qd nihil mediet' intra contacta continet. Insuper: indivisibile a
 attingit indivisibile b in loco b; q' eum illo penetratur. 2° nullo indivisibile penetra-
 tur, ut ponit, nihil aliud haberent nisi contactum $\mathcal{Y}$ se tota: sed defacto ibi atin-
 gentur alio indivisibile; q' penetrarentur. 3° duo punta unum non possunt unical
 unione: quia eorum unio fiet in loco utriusq'; sed nec duplici; q' nullo modo possunt
 immediate uniri nec componere. 4° si punctum b immediate $\mathcal{Y}$ se totum
 uniretur a, &c. eum indivisibile, ut supponitur, & divisibile. probatur hoc: punctum b
 attingeret indivisibile loci a, &c. sed locus a, b, &c. eum divisibile $\mathcal{Y}$ Censorius; q' d'
 punctum indivisibile b. Ad $\mathcal{Y}$ concepo aneti, negatur conseq. quia ad hoc qd indivisi-
 le attingat indivisibile b in loco b non Requiritur qd sit in loco b, qd ne maximum erat
 ad penetratorem, sed sufficit qd indivisibile a sit in loco immediato loco b, ut patet
 in puncto terminativo. idem dicitur ad $\mathcal{Y}$. ad qd negandum est indivisibile b attingeret
 in divisibile loci a, &c. per commutationem cum illo. utique qd dicendum indivi-
 sibile b esse continuationem eum indivisibilibus a, &c. Indivisibile loci b eum indi-
 sibilibus a, &c. hoc explicari potest in puncto terminativo, & in superficie plana
 perfecti, in parte q' epichemate tati in puncto copulatus partium a, & b. nabi punct
 non illud attingit continuationem pte a, & b. Locum a, & locum b: sed pte a, & b
 illarum loca sunt divisibilia; q' similiter dicendum est de puncto copulativo. Ad $\mathcal{Y}$
 distingo mag': indivisibilia penetrata nihil haberent nisi contactum $\mathcal{Y}$ se tota ut uni-
 co indivisibile loci concedo: in diversis loci indivisibilibus nego mag'. Et sic dicitur mi-
 nor, nego conseq. committet q' penetratio proutum in eo qd tangere, & tactum eadem
 omnino puncto spaty correspondant. ad contactum enim sufficit si interposita nihil me-
 diet,

ad hoc autem qd int in eodem spatio non sufficit qd nihil mediet inter duo indi-
uisibilia loci, sed quod unum, fidei ut portioni loci. ad 24 distinguo includam proba
maiori: licet in utroque lo colet quo concedo, ut qd nego. similiter qd dicitur uni-
onem illam esse ut quo diuisibilem, id est id quo continuum constituitur ex contin-
sum, & diuisibile. Alij multiplicent ratione quia quodlibet punctum est de linea
actiu, unde qd sequitur unonem dicit ut cum alio utriusque. Alij dicunt conti-
num fieri per continuationem punctorum, ad quam non requiritur unio superaddita

Respiciant: indivisibile non est quantum; q indivisibilia non possunt conti-
nere individuum quantum. ulterius: pte quantitatu sunt homogenee, q debent
participare eandem lra, & denominationem quantitatu, sicut quilibet pte aqua dicitur
tuz aqua: sed indivisibilia ut pote inextensa non sunt quanta, nec participant
eandem denominationem quantitatu; q ad 24 dicit potest indivisibilia unum sumpta
esse quanta extensa, & diuisibilia, scorum vero esse quanta tantum ut quo, non ta-
men ut quo modaliter, & per modum necesse, sed ut quo per modum pte exten-
sive unibilia. potest etiam negari conseq. quia sicut unarius constituitur ex dupli-
ci unitate, quarum neutra numerus est, ita quantum ex indivisibilibus, quarum
neutrum est quantum, & diuisibile. Ad 23 dicimus pte quantitatu participare eiu
denominationem non adquate, & quo ad omnia, sed quo ad aliqua tantum. aliqui enim
sunt denominatione, ita propriis totius ut parti etiam homogenee convenire non possunt, ne i-
cet quatuor lra ut aqua, non tamen est fluxus. ne similiter ascendum et de indivisibili qd
licet quantitas sit, non ideo est extensum, quia extensio, diuisibilita, extensio qd pmoles
conveniunt quantitatu ut est quodam totum integraliter ex ptebus constans. omni gradus
negatione difficultatem non lucent, fulere tamen ponit utanti; et exempli pro-
positu, & quantum nec ut quietem intellectum, improbat tamen non sicut, quia in diti-
cilia elatione negantur.

2° Obiecta: hoc sententia Cononij sequitur nullum motum
esse alio velociorem: sed hoc est accidentis falsum; q sequela probatur: mobile taxum
acquireret in singulis instantibus iniqua pnta loci: sed aquila non potest in eodem instan-
te acquirere nisi unicum punctum loci; q tantum spatu pextravit & tertia in eodem in-
stanti ac dila. conseq. sent legitima, & anti quo ad 23 ptem probatur: nullum mobile
potest in instanti pextravit tunc spatu quantum punctum loci; q mobile taxum ac-
quiret in singulis instantibus iniqua pnta loci. 2^a qd sequitur probatur: nullum
mobile quantum velocius potest esse in eodem instanti 24 aliquam nisi ptem in diti-
cilia loci; q ptem

Respondent Cononij ex Conone, & Galeno nullum motum esse alio conti-
nium ut fluxus, motus quietis non intercomparatur. unde motus velocior et ille qui
pacionabili motu intercomparatur. proinde qd docent motum pextravit que tardior
quia fluxus habet motum. hoc est quia tertia ubi dicitur, & motus in eodem qu-
to loci per fluxum instantia temporu, est opposito vero fluxum quantum unum loci ei-
timum delevigere, & alio acquirere. Et hinc motum fluxum esse velociorem motu
pextravit sed contra motu utra acriter innuunt & pextravit docent motum
unum esse tardior, quia minorem ptem spatu pextravit in eodem tempore quam ma-
tuz alio minus tardu. Sic 3° p impugnant solonem: quia eo illa sequitur fluxum

gnem quantum maximum projectionem ab alto fluxum in medio actus habere motum
sed hoc est impceptibile, quia nulla apparet causa, a qua pextravit. In remel qui-
licit non apparet causa 2° motu; q maior est, videtur quia motu globi qui tardior
est motu solis, & videtur. 2° impugnat solutio: quia eo illa sequitur fluxum illon
moveri in uno instanti. & per fluxum instantia quiescere: sed hoc solonem apparet
dicendum enim erat fluxum illum potu quiescere quam descendere, & fluxum vellem
me exstantem non descendere, sed utere; q sequela maiori probatur: nam in eodem
tempore, in quo globus ille pextravit mille passu, sol fluxum milia pextravit pextravit
sicut, & in eodem tempore, in quo sol hoc iter perageret, fluxum mobile centis dupli-
citer, & amplius pextravit.

3° Respondent Cononij utraq sequela esse veram
pote q abiq abnato nutine: globus nam fluxum instantibus quiescere nisi potest
pextravit limitata virtute locomotiva, & ex medijs pextravit. Hinc proponit qd globus in
uno instanti mouetur, & in fluxum alij quiescat. limitata nam fluxum, in fluxum
as quo tenuerit, non ita continue pextravit, ut fluxum non habet interruptione. si-
aliter dicitur incredibile non esse qd globus descendere, & fluxum velocissime descendere tot
habebant motus, quin a nobis pextravit, quia motus sit pote pextravit motu per
cipi non possunt, nisi per motum oppositionem, unde si motu globi, & fluxum iuxta motu sol-
li viderentur, ponent proculdubio motu illorum motum manuari.

Quibus, dixeruntur rationibus impugnantur Descriptio solutioem istam: propter
 vero exemplo tota sic proponit: ponantur totam concentricam duplice circulo, quorum su-
 gener, seu concentricam longe superet interiorem, siue concentricam, modo sic: dum tota
 aquit in orbem circuli exteriori, siue concentricam uelotus mouetur, & in eodem tempore
 flexuratur plexus pte loci: sed circuli concentrici non quiescit, nec maiorem habet moue-
 la quam circuli concentrici, alia discontinuata, & inesse explicata dicemus
 motu tardi a veloci per motum, siue quiete in motu. uti proponit adeo et dicitur
 li ut plura omni melioribus plene, & plene confiteantur se nec esse solutionem alij confi-
 dentis efgia, impenetrabilia quorundam, fortans iudicantes esse efgiam uicium in
 obicitate, quia non debet impugnatu, qd male percipitur. La uisibilior solutio negat
 miny, quia sicut neci, fatendum est concentricam tota non moueri, cum non uoluit non
 accipiat, ita dicit potest circuli interiori quiescere per plura instantia, abiq; dis-
 continuatione, quia unum eisdem punctum circuli interiori, siue concentrici correspondet
 ita linea pluribus punctis circuli exteriori, & consequenter sicut punctum concentrici
 tota non mouetur, quia ita linea correspondet omnibus partibus, ita punctum interiori
 circuli potest abiq; discontinuata quiescere, quousq; circuli exteriori percurrat omnia
 pnta spati, ita linea correspondit puncto interiori. hgc solutio, qd ratione minus
 quonia uictoria non leui difficultate gattita. in se tamen pro u uelaplicabili alter
 ducere non ualeat. Omittit Replicat. solutio aduersa, quia efgiam propositum ali-
 qualiter potest illi adaptari, ab itine etiam ab alijs abiq; mathematicis, quia uice
 huc loquimur uoces, illa uice perfecte non cales, nolo que ut respondam loqui. in to tamen est
 quoniam tota in obicitate ipso. & uterq; circuli percurrat in eodem tempore eadem
 spati pte, & non si qd equalis est uterq; motus, si qd circuli exteriori in eodem tem-
 pore percurrat alia pte loci, & circuli exteriori ubi abicitate naturaliter. Hgc
 de isto dubio sufficiant. si autem non quiescit, gratulor uobis, quia nemo quiescit, si
 uero de proprio uictoria quorundam uictoria sententia eam sententia campum uictoria
 neq; tamen posse expedite propugnari. ego autem nullam arguentem adqueatam
 solutionem adhibere pugno.

Augustio De quomodo se incipiant, & deri-
nant esse: ubi, de Termini magnitudinis, & Latitudinis.

Duplex communiter assignatur incipio. duplex qd dicitur Verum. intrinsecus
 pe, & extrinsecus. incipit se intrinsece per se, siue esse quando scilicet uerificatur
 nunc est se, immedieate ante non erat. extrinsecus uero incipit per ultimum su non
 esse, quando scilicet uere dicitur: nunc non est se, sed erit immedieate. similiter se
 derinit esse intrinsece per ultimum su esse, nuncium quando uerificatur: nunc est se
 immedieate postea non erit. extrinsecus uero per se, siue non esse, & tunc uerificatur
 nunc non est se, immedieate antea fuit. quibus negotiis, communiter doctores omnes
 se permanentes incipere, & derinere esse tan intrinsece, quam extrinsece, quia se per-
 manente, siue accidentali, siue substantiali habent uerum esse simul, & consequenter
 incipiunt intrinsece in instanti, in quo habent esse, & in antecedenti extrinsece, &
 similiter in ultimo instanti esse derinunt esse intrinsece, & in sequenti extrinsece.

Circa se uerificatur, ut tempus, & motus communiter docent Descriptio incipit
 & derinere uerum extrinsece, id est incipere per ultimum su non esse, dum uere affirmatur
 nunc non esse, sed in spatio immedieate erit, & derinere per se, siue non esse, tunc uerifi-
 catur nunc non est se, sed in toto instanti erat. Ita illorum ut quia se uerificatur & deri-
 uatur inquant pte priora, & posteriora: sed in nullo uere pte dazi pte priora
 & posteriora; & nunquam uerum uerq; locutione utq; in uerq; pte: nunc est tempus,
 antea non erat, nunc est tempus, immedieate non erat. & se uerificatur non potest de
 uere, & incipere intrinsece, sed extrinsece tantum. Cononit autem, si non uerum,
 claris mihi loquentur componi continuous necessarium ego soli indiuisibilibus. con-
 quentur qd acentia se omne derinere, & incipere esse tan intrinsece, quam extrinsece
 huius ut uere notant Descriptio incipit in diuisibilibus temporis, & motus incipiunt, con-
 tinent, & derinunt esse ut se permanentes: nam nunc se permanentes habent esse si-
 mul, ita pte indiuisibile motus, & in tan temporis: unde nota Cononit ut
 nullo instanti uerificatur qd motus, & tempus adquate continent, uerificatur ta-
 men de presenti quod motus, & tempus intrinsece, in adquate, constituitur ut quod
 constituitur

Circa qd dubij ptem notandum est communiter assignari duos terminos
 magnitudinis, & paritatis. unum scilicet intrinsecum, & extrinsecum aliud. Termi-
 nus intrinsecus magnitudinis (qui dicitur maximus) quod sic est magnitudo illa
 ad quam se potest naturaliter peruenire. terminus extrinsecus, qui dicitur maximus
 quod non, est illa magnitudo, ad quam se naturaliter peruenire non potest. Similiter
 etiam terminus intrinsecus paritatis, siue minimus quod sic est minima illa magni-

do, melius exteriorio, inque, & non in minori potest se conservari. Firmius denique
 qd exterioriora parvitas, scilicet minimum quod non, est exteriorio adeo parva, & aequal
 ut se sub illa conservari non possit qd
 In tribu. supposito, communiter doctetia omnia entia
 sive vive, sive non viventia habere terminos intrinsecos magnitudinis, & parvitas
 circa vive constat, quia naturaliter exigunt determinatam membrorum propor-
 tionem, & organizationem ut possint sua operatione exercere, de non viventibus
 etiam probatur: quia non sive sunt pte univari: sed pte univari, ita debent atem
 perari in incrementis, & decresc. ut hec una imediat aliam, nec univariem, sicut
 quatuor debent corporibus, & attendendo ad universalem proportionem, sicut, omnia
 vive vive, sive non viventia habent naturaliter naturaliter magnitudinem & par-
 vilitatem, arguere autem in lebu sive viventibus, sive non mortuam huius mor-
 gnitudinis, & parvitas, sive in genere, sive in specie, & individuo non philosophat
 re, sed dividere esse.

Liber VII. Phisicorum.

De Ordine mouentium, & mouilium. Questio unica

An aliquid a se moueatur.

Omne quod mouetur ab alio mouetur. Conclusio est ita communis ut iam
 in proverbium abiit, & merito, quia omne mobile distinguitur ab ipso mouente
 pbrinde qd distinctio inter mouens, & mouile legitur communitur inter conditiones
 sequenti ad motum. Si dicatur **V**iventia moveri a se ipsi per actus vitales
 qui sunt essentialiter a principio intrinseco, dicendum est **V**iventia constare ptribus
 homo generis, & etherogeneris, & hinc vive qd unam ptem mouere, & habere non
 actus, & qd aliam esse mouilem, & moveri, & ita cor legitur in **V**iventibus ut
 principium motus, & ita aliarum partium, non ideo tamen censendum est cor mo-
 ueri a se ipso, sed a generante uel a causa universalis. Nec graua, & flexia mo-
 uentia a se ipsi quantum non constent ptribus dixeris rationi, quia moveri a se pro-
 drome, & principaliter est distinctivum **V**iventis, a non **V**iventis, hinc qd dicendum
 cum philosopho, qd **D**homa graua moveri deorum, & flexia uerum non a se, sed
 a generante tanquam a principio quod formali & proximo, & hoc est quia generans
 est causa principalis, & proxima cuiuslibet perfectionis, que debetur generi & uicium
 formam, & essentiam, sed motus grauium, & flexium attribuitur in ipso, ipso qd con-
 ueniunt & uiam formam, & essentiam naturalem, ergo. Si dicat calefactionem ignis non
 esse a generante, sed ab ipso igne, dicendum esse **E**t ab igne, & ab ipso generante, ab ipso
 quidem dimanante, & a generante elicitur.

Inquire an agens possit operari in di-
 tanti pro resolutione adverte qd approximatio agentis ad partem alia est fructu, & uicium
 alia approximatio formidatur quando agens est pmo continguum. ut dum ignis uicium
 liquum comburat, approximatio uicium saluatur, pmo ab agenti distanti, per hoc uicium
 ab agenti distanti, & per medium emittit partem contingat. sic lux a sole cetera ut in se-
 rioris regionis omnes illa illuminat, quo exemplo clarissime conuincitur necesse non
 esse approximacionem formalem agentis ad partem, sed sufficere uicium approximacionem

Alexe Scotus & hoc negant, communis uero sent. docet necesse esse approxi-
 macionem & formalem uicium ad partem. Conclusio doctetia a philosopho inquit
 dicente: mouens debet esse mobile continguum. continguum nimirum sive parte sive pte
 suam uicium, probatur ratione: si agens possit operari abs uicium per medium distans
 in quocumq; dist. ponet: sed hoc est manifeste falsum, nam qd naturaliter habent debet
 mihatam actiui tatem, qd probatur maior: si ignis possit operari abs uicium per
 medium distans, cuius actiui tatem non mimeretur per medium, nec a medio: sed aliter
 non uicium a quo limitaretur uicium actiua ignis. **O**pponunt Scotus quidam
 experientia: ignis spiritus amphora, aqua plena psum agit in superiori pte aqua quam
 in inferiori, sicut enim superioris experientia est facta, & agit psum in inferiori, &
 quam in medio. 2° Conspicuo super facit manum pte, & manu non atacta, & non
 producit aurum in uicibus tatis, ad quod nec lux nec calor ptingere uicium
 uicium facit manum, & distans, sicut in uicibus proximitatibus, & uicium uicium
 uicium occidit homine distans, magni atacta ad se ferunt, & denique cordunt
 tu alia psum a Citharizante mouent alterum cordas, hi qd experientia manifeste
 conuincit agens operari in distans. Illi tamen breuiter respondet non conuincit
 se intentionem, non enim probant Scotus agentia uicium non emittit uicium per me-
 dum, illud uero nos credimus, licet in medio non producat aliquid effectus uicium

propter illius visum, & inapacitatem. Ad 14° dicendum quod licet superiores partem
 aquae fuerant, & fundum aethoris tepidum apparet, hoc ideo est quia pars calidior est
 aquae, & aqua leuiores, & aqua agitatis a virtute caloris, semper sursum tendenti sursum
 tendunt. Frigidiores vero descendunt, fundum a infigidant quousque omnes eque cal-
 fiant. ad 15° dicimus Impedimentum stipefacere manum. Si caloris qualitate spirituum
 venenosa in manum emissa a Torpescunt, & comunicata eorum per arundinem.
 Similiter oculi fatigantur, & oculi Paillici malignam deficiunt qualitatem. quod
 autem fatigantur infantes loquantur, & non homines, hoc non est eo radiari sicut per
 mine enim soluti sunt, & tenentur infantes. Quantum ad Solem negari eius visu
 tem & calorem non pertinet ad podinas, quarum profunda. immo dicta uox, et
 alij putabant calorem solis nullibi feruentibrem esse quam in centro terrae: quia ibi
 contenta essentia omnes Radii solis de margine conflat atrahere feruum per aliquas
 lentitatem diffusam, unde si mediata tabula, non mouet feruum ita prompte, & post
 sufficientem moram, nimirum portuam qualitatem illa subtilissima fiat tabula commu-
 nicata per alterationem quae indiget tempore. ad exemplum huius dicimus ionum esse
 tremorem & impetum tremorem diffusum per aerem, quae si ut facti concutere, sed
 tremorem & impetum tremorem diffusum per aerem, unde est neri huius sunt facile mouere possunt
 per tremorem cordatum alterum huius concutentem huius immotam. Dicunt: sal-
 tim negari non poterit puluerem nigricium agere in duntaxat cum conterit uulnere
 homini abienti curari, si palnu tinctus est sanguine tali puluere temperat
 nego simile experientia, nam ut docent Seniores Practici uulgari: una fama
 quae propter raritatem non fuit falsi experientia, partim effectibus falsis illi adhibet
 Necdamus.

Liber VII. Phisicorum.

Disputatio unica de Aeternitate Mundi. Quaestio uni- ca an Mundus potuerit esse ab aeterno.

Mundum fuisse ab aeterno prosequitur in hoc libro Philosophus contra alios sui
 temporis, & contra ueritatem ipsam. nos autem eos Genei. huiusmodi quod in parte
 pro creati Deo, & celum & terram. et ex ueris & pialmi ad quod prius quam
 monte fuerant, aut pamaritica terra Fortis a saeculo & uis in uulnere tunc Deo
 ideo quod supposita temporanea, & libera creacione Omnes, in quibus ueris & terribi
 ab aeterno potuerit creari. hic nomine mundi intelligimus ut omnes, inter quas aliq-
 uae sunt & permanentes ut homo & Angelus, & aliq. successus ut motus, & tempus. de omni-
 bus procedit questio. 1^a circa praesens dubium sent. affirmat mundum fuisse creabi-
 le ab aeterno quo ad se permanentem, & successus: ita Dominus, Coribicemus, Com-
 plutus, Rubio, Perezia, Molina, Daquer, Pontus, Amicus, & alij plures ex Homi-
 ni, Senari, & Scotis. Et immutabilis, & absolute negativa. sic D. Bonabertus,
 & plures antiqui, quibus ex unione subscibunt Lator, & piala, & daacu de la.
 Quent, & uatado, & alij. eandem sent. ex auctoritate probat Cennius Dnu de Regi-
 re selecti & sanctorum Patrum testimonij. cui etiam nouissime accedit Illmus
 Salaco. Sent. media affirmatiua procedit circa se permanente. negativa uero ex-
 ca successus. ita Quando, Suarez, Joannes ad. Thomas, Carleton, Quado, & adonal
 & alij quam plures prosequuntur eos Homini.

Iuxta Conclusio

Nullum enim sine eo successus, sine eo permanentibus potuit ab aeterno produci.
 conclusio uideri poterat ex unanimo modo loq. sanctorum Patrum, qui semper de aet-
 ernitate loquentes tanquam de attributo proprio solius Dei; & ideo probabant contra aet-
 ernitatem Verbum non esse creaturam, nisi per aeternitatem. quia primum omnium &
 de hoc plures testimonij apud Cennium Card. uidentur, sufficiat unum ex istis. Sena-
 no, qui in Epistola sua ad Francanos ita scribit: habet ille lumen creandi, condendi, &
 & aeternitatem, ut ut Omnipotenti, & immutabili. contra uero quae creata sunt, creari non
 possunt, quippe quae ipse creatus sunt: nec aeterna esse possunt, quoniam ab initio aliqua
 incipiunt esse. Et eodem modo negat Sanctus Athanasius aeternitatem possibilem Caeli
 aeternitatem ut ueritatem creaturam, immutabilitatem, & omnipot. sed hae attributa pignunt
 essentialiter eam conceptu creati, & aeternitatem.

Probatur q^o Conclusio ratione derivata ex Sanctis Patribus: q^o necesse productum
 esse nihil & esse aliquo p^ognosito subiecto, non potuit ab eterno creari: sed quilibet creat
 productum necesse est esse nihil nisi ex aliquo p^ognosito subiecto; q^o nulla creat potuit
 ab eterno creari: minor est certa. quia nulla creat est productum nisi per creationem
 & consequenter ex nihilo, & per generationem, & consequenter ex subiecto: minor proba-
 tur: q^o necesse fuit aliquando sub nihilo non potuit semper esse aliquid: sed q^o hoc non po-
 tuit, non potuit q^o eterno creari; q^o Concluditur: transitus de non esse ad esse est necessarius
 omni creati; & omni creat fuit aliquando necesse sub non esse: sed q^o fuit aliquando
 non esse non potuit semper esse; q^o dicitur ad verum, non sequitur ad verum Cael
 aeternum q^o se fiat ex nihilo nisi p^ognosito, sed negatur q^o fiat ex nihilo p^ognosito nisi
 subiecto, q^o etiam significaretur de se ab eterno creata: contra est q^o Verbum divinum
 habet esse ex nullo p^ognosito subiecto: sed Verbum divinum non fuit creatum sed ge-
 nitum; q^o ad creationem non sufficit q^o se habeat esse ex nullo p^ognosito subiecto, sed
 necesse requiritur q^o antea fuerit sub nihilo; q^o creati ab initio aliquo incipiunt
 esse, & in hoc distinguuntur a Verbo: sed creati essentialiter distinguuntur a Verbo; q^o
 essentialiter ab initio aliquo incipiunt esse. 2°: anihilatio est transitus de esse ad
 non esse sicut de nihilo esse; q^o creatio est transitus de nihilo ad esse. Negant conseq. quia
 si anihilatio est transitus de esse ad non esse, sicut de nihilo esse, ideo est quia necesse debet ut
 ponatur non existentem per primum tempore, creatio vero solum exigit prioritatem causalitatis.
 in transitu ex parte calig: contra: ideo anihilatio p^ognosito tempore non existentem, quia
 est transitus de esse ad nihil esse: sed creatio est essentialiter reali transitus de non esse
 ad esse; q^o essentialiter p^ognosito non esse pro aliqua prioritate tempore. Nunc: sicut
 anihilatio est mutatio haberi esse tanquam terminum a quo, & non est ut terminum ad
 quem, ita creatio est mutatio haberi non esse, ut terminum a quo, & non est ut terminum ad
 quem: sed anihilatio p^ognosito esse per primum tempore duratur; q^o Creatio non esse.

Alia ratione probatur Conclusio: implicat creat, quae semel creata non potuit anhi-
 lari a Deo per eternitatem: sed Angelus ab eterno productus anihilari non potuit per
 eternitatem; q^o repugnat tali Angelus. minor facile probatur: quia si Angelus anihilatus
 distaret infinite a creatione & finite, si h^o q^o iam Angelus duraret per eternitatem, &
 repugnat, quia aliam creatio non potuit ab eterno; probatur maior: repugnat creat, quae
 semel producta subterfugiat supremum dominium Dei suam conservandi, & anihilari
 di pro libito: sed creat, quae semel producta non potuit anihilari per eternitatem huius-
 modi dominium Dei subterfugiet; q^o

Respondent creat ab eterno creatam durat
 turam necesse per eternitatem a parte ante, illo supremo dominio Dei: quia necessi-
 ta conservandi creat illam per infinitam durationem non esset antecedens, sed cons-
 sequatur decretum creandi illam ab eterno: hae autem necessitas non adveniat nisi
 p^omo dominio, & libertati divini, quemadmodum nec necessitas conservandi mundum
 ex aeterna duratio q^o Deo decreverit ex aeterna conservationem mundi: contra:
 necessitas conservandi creat illam per eternitatem consideret ex decreto creationis,
 & non ex decreto conservandi: sed necessitas conservandi creatam orta a decreto cre-
 aonis, non est necessitas consequens, sed antecedens; q^o tali necessitate adveniat supremo
 dominio Dei.

Veretur: Deu libere conservat creat ex necessitate creationis; q^o nul-
 centia conservandi creat, sola negotia creationis, tollit libertati em divinam ex aet-
 ernitatem, anti probatur: conservatio est distinctum, & novum beneficium Dei ex
 aeterni superadditum; q^o negotia creationis, Deu libere conservat creat. amplius: ut
 salvetur supremum dominium Dei ex aeternitatem necesse est libera creatio; q^o ut sub-
 iectus ex aeternitatem necessarium ut q^o potuit pro libito cessare a conservatioe. Sen-
 dem: hae ipsa docti, & ratione p^ognositi potuit possibilitas creati, quae non potuit
 a Deo anihilari, si semel produceretur, quae hoc ostendit q^o creatione libera tali cu-
 atque: sed docti ut a duplicet omnibus fere a philosophis & theologis; q^o

Hae probatur
 manet repugnat quilibet creati ab eterno, quae fluxibus aliis probare potuit, sed dicit
 bitati considerando, & libere unice vivitudo rationem aliquam, quae peculiariter proce-
 dit contra Authores praesentis: omne ex necessarium essentialiter includit primum, & po-
 terius: sed ab eterno non potuit esse posterius; q^o nec est necessarium. probatur minor
 posterius essentialiter negotii primum: sed q^o ut ab eterno non potuit negotii primum; q^o
 probatur minor: primum tantum necessarii p^ocedere potest non potuit p^ocedere fi-
 nite; alia sicut posterius non esset ab eterno, ita nec primum duratur ab eo finite:
 sed nec potuit infinite p^ocedere, quia non ex ab eterno nisi necessarium, sed unice
 primum illud infinite duratur a posteriori; q^o nullo modo potuit dari primum ab eterno.

Solvuntur Aegri

Opponuntur q^o fluxiva Thomae testim, in quibus expresse docetur, & probatur potuit

Cōmentaria in duos Libros de Generatione & Corruptione, Siue de Ortu, & Interitu.

M agit in 1° Libro Philosophus de Generatione, corruptione, & de motibus ad generationem, & corruptionem, necessariis. in 2° uero de elementis, & Interitu. cuius uero selectiora, & Utiliora ducuntur. nam de uicibus agere angustia temporis non permittit.

Disputatio 1^a de natura Generationis, & Corruptionis. Quæstio 1^a quid sit Generatio Substantialis.

Triplex ualeat nemi generatio, scilicet, & strictissime. 1° modo dicitur generatio quilibet productio formæ, siue accidentalis, siue substantialis, in quo sensu definitur per hoc quod sit mutatio a termino negativo ad affirmatiuum. siue a non genito ad genitum. generatio stricte sumpta est productio formæ substantialis eo præsupposito matris, in quo sensu est mutatio matris de non ens ad que substantialis. generatio strictissime, nō dicitur pro sola productione Generationis. in præterit autem idem agitur de generatione in 2° & 3° sensu. cuius exortus pluribus in eodem, unanimi consensu Philosophorum sensu comprobatur. & merito quidem, nam exopti ignis docet ignem ab igne produci, de truci quæ lignum.

Licit hæc ita ut saty uideatur, dicuntur Authores in definitione, & explanatione generationis. Communis tamen definitio eo fieri tota sic habet: generatio est transitus, siue mutatio subiecti de non ens formæ ad formam & paulo aliter: et productio entis substantialis eo præsupposito subiecto. at tamen definitio ista cum quædam transitum matris de non ens formæ ad formam aliquibus non placet. quia in 2° Philosophorum præsupponant præiudicium uero generationis ab his huiusmodi transitu. unde illi sic definiunt generationem: et productio entis substantialis dependenter a matris. **C**omuni uero definitione facta est: tunc quia mutatio est genus, per quod generatio consistit cum coram ratione, quæ ut mutatio subiecti de non ens formæ ad non ens. tunc etiam quia gradus ad finem expressit discrimen generationis & creationis, quæ nullum præsupponit subiectum, per creationem enim producitur mater simul cum forma, sicuti per annihilationem destruitur mater cum forma simul, hoc hæc tunc definitio alia definitio generationis, quæ falsa, quia uerbo tenuis difert a communi: nam t^o perali dependenter a matris arguit subiectum eo quo t^o subiectum in quo: n^o a compositum non difert. si 2° est facta. nam Deus potest creare formam materiam in matris, sed forma illa dependet a matris in qua t^o uerit creata, & non genita; 3° dicitur Quædam: mutatio non est ens trali generationis; 4° generatio male definitur per mutationem. anti. probatur: Verbum diuisionem est uere substantialiter genitum ab his mutatione; 5° 2°: Verbum diuisionem est uere genitum in tempore a diuina Virgine: sed Verbum est incapax alius mutationis; 6° dicimus mutationem esse essentialiter generationis entis naturali corrigibili, de qua procedit definitio Philosophi. nam generationem Verbi qui enaxabit, ad 2° quod generatio temporali Verbi pro ut ad diuina Virgine uerit, & proque uelud mutationem, non uerit, quod est illius incapax, sed materis, quæ uere transit de priuatione animæ ad animam.

+ dicimus

Circa Generationem, & Corruptionem in communi. Quæstio 2^a explicantur aliqua dubia

Generatio sit actio dist^a ab alteratione. Respondetur affirmative cum communi sententia. 1° quia alteratio per se est motus per se terminatus ad qualitatem: sed generatio non est motus ad qualitatem, sed ad formam substantialem; 2° generatio est terminus non est alteratio. 3° existerente alteratione, siue productione alterius dispositionis in gaso, multoties non sequitur forma substantialis; 4° alteratio non est generatio formæ substantialis, alia sunt essentialiter inseparabilia. Sed dicitur: ultima dispositio ad formam substantialem necesse conicitur cum eorum formæ; 5° alteratio casuali uelut in dispositionem, cauat ipsam formam. 2° actio productiua formæ igni procedit immediate a calore, subit enim uiciorum non est immediate operatiua: sed omni actio orta a calore est alteratio; 3° ad 2° concilio antea, negari poterat conseq. quia ex connectione non sequitur identitas. extem nego anti: quia est ultima dispositio ad formam conaturaliter connectitur cum forma, non tamen necesse: quia forma saltem diuinitu existeret potest in subiecto ultime non dispositio, quod sufficit ut non actus mutua

consequo essentiali inter ultimam dispositionem, & formam. Ad 2° dicitur magis: oritur a calore tanquam a causa principali nego magis: tanquam a causa instrumentali subij^o concedo magis. Ad 3° dicitur magis: omni actio orta a calore tanquam a causa principa- li concedo: tanquam a causa instrumentali nego magis. ^{an} Consequo. con. tal. ex dicto in 2° phisicorum calorem esse causam principalem productivam dicitur calori media alte- ratione, que potest dici generatio latissime. Pro productione nominata. que vero causam instrumentalem formam ignis, media actione generativa, sive productiva formam ignis generanti. hoc autem actio dicitur a calore in materia formam ignis, cui interdicit qui- milaxe effectum. Dubitatur 2° quomodo inter se differant generatio, & corruptio dicitur communiter qd generatio unius est corruptio alterius. unius qd qd agens produ- centi formam, ex consequenti. Secundario destruit aliam. sed dicitur modo hoc explicari solent. aliquid enim debent ea tantum esse vera in sensu illativo, in quantum scilicet ge- neratio unius formam inferit naturaliter suspensionem conexus formam productivam in materia. in qua suspensione generatio, & corruptio sive actus, sine passiva acceptio dicitur hunc modum operandi generatio, & corruptio sive actus, sine passiva acceptio dicitur sunt distinctione reali: actus quia generatio est actio positiva, corruptio vero est actio actioni: passiva vero, & ex pre^o termini, quia generatio est acquisitio formam, corruptio vero est amissio illius. Dicunt alij generationem esse realiter entitatis corruptionem

terminatur tamen distingui quia terminus generationis est forma genita, & terminus cor- ruptionis non est forma, inchoationem dicitur, & tunc perit. & primi ordinatur ad productionem formam, secundario ad corruptionem alterius amari. ita ut non idem naturaliter, sed etiam essentialiter sequatur ex quo unius est generatione alterius. uterq; modus operandi pro- ducibilis est, nam sicut conformis sicut proportionanti duas formas perfectas, hinc unius unitus informare car. sicut non mat. & vero opposit. circa que in 2° phisicorum licet incidentes problematicas ego, ideo qd nulli positive adhibet. Augere 3° qui sit ter-

minus generationis: sicut a communem modum loq. terminus qui totali generationi est suppositum. quia hoc est qd absolute, & ut quod interdicitur a generanti: forma vero totali constitutiva suppositi geniti est terminus formali totali, sive terminus quo qua est id quo formaliter adquiretur constitutiva negotium generatur. & deniq; forma par- tiali, et terminus quo formaliter partiali, quia est forma qua terminus qui partialiter constitutiva. ad modum quo suppositum est principium qd generationis, quia actio non suppositum: nam completa in se natq; sive forma totali est principium quo formaliter totali. & forma partiali principium quo partiali. Dubitatur 2° quem ordinem se- rent inter se generatio, & corruptio? non loquimur de generatione, & corruptione acti- ve, sed terminative. unde inquiritur an ens forma genita sit prius non ens forma corrupta, & contra, an vero sint simul. dicimus esse simul in eodem instanti reali cum mutua prioritate induere genera causam, & pari probatur: in eodem instanti in quo una forma genita alia non existit, & in instanti in quo forma corrupta definit existeret, genita existit; & si pari ante probatur: si in instanti formam ge- nita existeret alia simul, mat. & naturaliter existeret sub duplici forma perfecta hoc signat; & hoc opposito probatur 2° pari: si in instanti formam corrupta existeret, genita non existeret mate^o naturaliter existeret sine forma: hoc est falsum; &

applicabi ex sapientissimo magister dicitur: generas et prior tempore cor- ruptione; & non sunt simul probatur anti: in instanti in quo forma generata, alte- ra existit, & probatur anti: in instanti in quo forma generata pignat cum altera illam expellit: sed implicat pugna inter duas formas. aliqua ex illi non existente; exp. hoc ratione connectis dicitur sapientissimo magister communiter sequit illi. Cetero ceteris coexistit gratis cum peccato, in instanti infusio gratis, & coexistit maximum oppositum in instanti generationis, sed illius opinio communiter te- reitua adhibetur, & analogum. hoc communi docti nego anti: Parit privatim ditingo qd magis hinc privatim: pignat via impossibilitati concedo: pugna simultanea nego magis. Sic dicitur inchoat, nego conseq. flammam qd contrariis non pugnat pugna simultanea. modo gladii torio, sed per impossibilitatem, ad quam pugnam minime requiritur coexistit contrariis: sic illa pugnat cum tenebris. hoc tenebra expellit, ad quod non requiritur qd in aliquo instanti coexistant. hoc, & tenebra, sed unice hoc coexistat in instanti b. sed in illo instanti non coexistant tenebra, quod hoc modo loquendi exant in instanti a. 2° pari traditur ad thoma in 2° distinctione ad art. 1° per hoc verba: Remota forma 2° ordinem causam materiali precedit naturaliter formam introductionem sed 2° ordinem causam formali est e converso: ratione traditur: generas, & corruptio

D.Th:

corruptio. Adveritate tamen dubium non procedere de accidentibus propriis, quia a partibus dimanant veluti illius passionis. unde qd procedit de accidentibus commensurabilibus ut quantitas, qualitas, & quae in omni composito substantiali vegetantur. In hoc puncto Thomae communiter defendunt compositum omnino restitui usq; ad materiam. nihil qd compositi corrupti remanere in composito genito, si materiam excipias. procedunt Thomae sicuti consequenter in hac re, quia in praesenti materia docent omnia accidentia remanere in composito substantiali, proinde qd omnia peccata, composita peccata. Opponit tamen in composito substantiali, proinde qd non peccata reductionem usq; ad materiam. Est communiter corruptio in genitum, proinde qd non peccata reductionem usq; ad materiam. Est communiter in materia substantia. **2^a Conclusio**

Philos.
D.Th.

In Corruptione substantiali non fit restitutio usq; ad materiam, sed manent in genito aliqua accidentia compositi corrupti. conclusio est Philosophi in praesenti cap. 2. dicens: dicitur aliquid generatum ex eodem simili, idem accidens, in quo assimilantur, permanet in utroque. conferunt etiam Thomae pluribus in locis. in 2. enim distinctione 2. quaest. 1. art. 1. ad 2. huc dicit: potest regardationem formae substantiali a materia ad eam dimensionem illa manent eadem. Et contra gentes cap. 81. materia hominis potest esse materiam manentem sub eadem dimensionibus. Sicut probatur 2. conclusio pluribus rationibus, illas tamen libenter mitto quia ex conformitate illius cum sensibus, & experientia, efficaciter nominata probatio: sic qd illam praesens: plura accidentia, quae erant in composito corrupto manent in genito; qd non fit restitutio usq; ad materiam. Sicut autem probatur: in cadavere videtur plura accidentia habere, videlicet coloris, figuram, colorem qd sive ut in fimo, sive non, similiter qd tactu eandem experientia odoratum, colorem qd sive ut in fimo, sive non, similiter qd tactu eandem nervitatem, quibus qd eandem sensibilem ad eundem, habet in genito, sive ut in arbore, sive vegetativa, & alia huiusmodi remanent; qd omnes sensus militent pro 2. conclusione. Respondetur sensu plura falli, plura qd non fallere, esse qd tunc ratione corrigenda: maxime qd in praesenti nam accidentia genita sunt simillima accidentibus corrupti, unde qd non mixtione qd sensu non peccatantur experientia, & dicitur licet sensu debeat ratione emendari dicitur fidei opponitur experientia, & dicitur ratio arguitur in materia, sensibus opposita, minime tamen hi deficientibus; Et dicitur de causa si qui accideret in luxuria non manere potest concogitationem ea numero accidentia sed alia similia, & eundem speciem, experientia sensuum efficacissime redargueretur; sed in praesenti fidei non opponitur sensibus, nec est aliqua ratio nimium argenti oppositum probatur; qd in praesenti sensibus est credendum. Dicentur mixtum non esse qd incorruptio substantiis sensu non dixerant dixerant tamen numerice accidentium. Sed enim illa sunt solo numero dicitur, propter distinctionem substantiae receptivae, quae a solo intellectu fixari solet; sed huc solus probabili tantum nititur fundam, cum quoque quae probabili sit sententia non compositum, sed solam materiam esse neque dicitur accidentium, nulla est ratio non cogendi ad fidem omnibus sensibus respondere. Deinde si talis admittatur opinio, probabilitate defendi poterit eadem numerice accidentia substantiae ingentis, sicut in corrupto; qd idem quod prius. Ut videtur licet sensu non iudicent de unitate accidentium, iudicant tamen aliquid potentis dependenter a speciebus mixtae a sensibus; qd sensu non mittunt speciem distinctionis, sed speciem numerice identitati nulla alia potest dicitur aliter iudicare nisi ratione composita. Sed sensu non attingunt accidentia solo numero dicitur; qd vera accidentia genita non est dicitur nitentur ab accidenti corrupti. Tandem arguenda necesse est causa illius accidentis solo numero distincti: sed huc causa non datur; qd si ratio ipsa vadet, ita pro sensibus probatur minor: causa illorum non est materia, quae esse ut indifferens ad hoc praesenti illo accidentis: non forma cadaverica, usq; a qua unice dimanant accidentia propria, non causam dicitur: non forma cadaverica, quae multoties non praesentinet accidentia producta, sed opposita: non dicitur ut dicitur natura, quae experientia naturae, non est aliquid qd coequat notam illorum. Deum ut dicitur natura, quae experientia naturae, unice operatur. 2. natura coequat; qd accidentium productionem: ut dicitur ut dicitur natura, unice operatur. 2. natura coequat; qd accidentium productionem. si dicitur aquam progenerari esse causam illorum accidentium, si dicitur calorem calorem cadaveris, respondet aqua dicitur naturam respectu hominem causare non potest calorem calorem, sed modificatam. Et experientia tantum dicitur se illam causare non potest, per accidentia vero ut modificatam. Et experientia tantum dicitur naturam calidam, quam habere poterit ut calefactam a circumstantiis, sicut per ea modo non causare calorem in cadavere = frigida procedunt solutio. Intellectus dicitur, nam tactu illa productiva calorem in cadavere. Et est a cadavere ut quo calidum ad aqua. si habet calorem in cadavere sine causa illius; hic qd non est numerice dicitur a calore praesententi in dicitur. Et est incredibile dicitur naturam nam cadaver calidum experientia experientia frigida in aqua.

Communitate Respondetur dari eorum coopte natq ad illa num accid. Ideo produci
adde, et accipiunt univocalibus = sed non univocaliter cognoscitur. Radix huius contingit
pluribus enim docent esse ipsam mat sigillatam accidentibus prahabitu, quod non latet
nihil aliud est quam mat ut conotari accid similia antecedentia habita in toto composito
corrupto, tamen eorum sigillatam mat exigit productionem aliorum similia. Sic ut
sunt hanc eorum originem ducere ab accidentibus destructis, quia sequitur liberari
ten in uno in tantis exigit naturaliter sui conversationem in sequenti ad mirum
quo ad speciem, prout de accid corrupta in tantis a connotat qd alia similia pro
dicantur in instantibus. Sed hęc nisi ad doctrinam procedimus vixi docerentur

maxe effugia dici deberent, bene qd pergenia cogunt me ut scribis, credam in cor-
ruptione substantiali, et ut constantem iudicem colium corruptionem sequem esse
obsecrationem, et delectationem illorum. unde contra 14 dicendi modum ne univoco:
qd mat connotat accid similia non tollit ab illa in univocam indiffer ad opposita
sed iuxta Thomam ad indifferentem in quantum tali orixi nequit aliqua eorum deter-
minata; qd probatur maior: qd non eborit in instanti b non potest determinari
mat ad hoc accid, et ad opposita: sed accid sigillatam mat non eborit in instan-
ti b compositi corrupti; 3. 2. iuxta Thomam mat ut conotari hęc accid de-

bet illa respicere per aliquod acciden. Relativum a mat distinctum; qd iam habemus
in corrupto aliquod acciden, qd erat in genito. 3. si credimus solutionem mat rem
per exigit accid similia, accidentibus prahabitu; qd 24 mat semper exigit accid
similia. probatur sequela: quia mat manet sigillatam accidentibus destructis, et quia
conotat illa ut prahabita, exigit naturaliter habere alia similia: sed hi destruc-
ti, manet eis sigillata, seu conotat illa ut antea habita; qd naturaliter exigit
alia similia; qd eorum idem argumentum fiat de omnibus compositis mat semper cor-

rupte accid similia. Hęc impugnatio, efficacius impugnatur 23 solutionem: quia ideo
in corrupto producantur accid similia 24 speciem, quia accid geniti connotat sui
conversacionem saltem quo ad speciem: sed etiam accid subreptata connotat sui
conversacionem quo ad speciem; qd sunt illorum destructionem debent produci alia
eiusdem speciei. Ut dicitur: quilibet sui exigit sui conversacionem quo ad speciem, sicut
qd alia sui eiusdem speciei producantur; qd forma viventi, modo ne: sed propter
hanc eorum producantur naturaliter includatur accid eiusdem speciei; qd propter
idem, dicitur, corrupta forma viventi, debet ut dicitur natq producere aliam eiu-
dem speciei, quo nihil absurdum. Tandem probatur nra conclusio exet psequitur

oppositis fundam: si in genito non manerent aliqua accid corrupti, maxime quia
nullum acciden commune recipitur immediate in mat sed in toto composito, quo pere-
unte, debent omnia accid perire: sed hęc ratio est falsa, aliunde qd licet vera est
non convinceret intentionem; qd 14 pari minori probatur: quantitas homini recipi-
tur in mat; qd probatur anti: quantitas recipitur in subiecto, cui communicat
suum effectum, scilicet maximam: sed quantitas unice communicat mat suum effectum
foris primarium; quia nec anima, nec totum recipiunt ratione sui extensionem, sed
tantum ratione mat, quod est pari compositi; qd 14

aliter mat est continua, ac est continua anima rationali, cum hęc non habeat pte
continua pte, bene tamen illa: sed iuxta Thomam anima rationali dicitur continua
continua ut quo in quantum et id quo constituitur compositum quantum; qd mat
ut qd est per medium subiecti in quo est continua. Ut dicitur probatur 14 pari minori
probatur: illud predicamentale 24 ad inferiorior est acciden plurimum: sed aliquod
ratione predicamentale recipiuntur in sola mat; qd probatur minor: illud si-
militudini, et similitudini materis recipiuntur in sola mat; quia solum mat
denominant. 24 pari minori probatur est, illa qd suadetur 14 quia iuxta Thomam

ita mat non potest adesse divinitus existeret una forma: sed non obstanti hęc depen-
dentia, eadem entitatis nem mat, transit de una forma ad aliam formam; qd li-
cet accid recipiuntur in toto composito, potest hoc variari sine variatione acciden-
tium. 2. destructo subiecto recipitur accidentium, substituitur aliud in eodem in-
stanti; qd eadem accid manent in genito ac in corrupto, anti et certum, et conotat
probatur: variata mat, non variatur compositum substantiale si loco unius sibi-
entitatis alia; qd simile dicitur de accidentibus in pte.

Solventur Argumenta

Opponent 1. Philosophum ne definitam generationem in pte capite quarto

Philos: Et multas totas in totum, nullo sensibili remanet ut subiecto eodem. *Ad 2° D^o*
 coram eaq. 5° D^o Distinguit generationem ab alteratione, quia subiectum generationis est tota
 mat^a alterationis uero compositum = Opponunt etiam pro clauza et sapientia et testimonial

D.Thom: Thomae, sufficiat tamen unicum, quod in part^e lectione loquitur: dicendum ergo
 qd non manet idem num^o in corrupto, & in genito, sed id qd prius erat corruptum
 tunc per acciden^{ti}, coexistit subiecto, & recedente forma, & postea accedit in h^o
 acciden^{ti} consequenti formam de nouo aduenientem. Respondetia Philosophum loqui
 de subiecto totali, & de nominatiu^o, quod est totum, de quo acri non manere sensibile
 cum corruptum. in 2° totum docet in generatione solam mat^a transire de forma in formam
 & in alteratione totum compositum de qualitate in qualitate, per certum. Thomae in
 t^o est de acciden^{ti} propriis, non uero de communibus, ne ubi contraxione. Aduen^{ti}
 acciden^{ti} qd in aduen^{ti} formam aduenit nouam acciden^{ti} simile, intelligi debet non de omni
 modo similitudine, sed proportionaliter tantum, quia sicut corrupta forma, coexistit
 quantum generatione illius, q^o ab ipsa dependet in h^o & conueniunt, ita aduenientis for
 ma genita, aduenit acciden^{ti} propria similiter a forma genita depend^o. Requiritur 2°

si quantitas transiret cum mat^a de corrupto in genitum, esset propria materiam
 hoc regnaret, q^o probatur minor: quilibet se actiua concurrens in sua proprietate:
 sed mat^a, cum sit pura pot^o, nullum habet actiuum concurrens, q^o confirmata: detur
 eia ratione acciden^{ti} cum mat^a, coexistuntur acciden^{ti}, sed in contraxione subiecti
 trali detrahitur unio acciden^{ti} cum mat^a, q^o probatur minor: strictus unio mat^a
 cum forma substantiali quam cum acciden^{ti}: sed in contraxione detrahitur unio
 formae substantiali cum mat^a, q^o unio mat^a cum acciden^{ti}. Ad hanc primi
 sa maior, nego min^o: ad prob^o iam constat influuam eius in proprietate nihil ali
 ud esse quam deus, et actiua prim^o producenti illi, secund^o proprietate producat, huius
 modi huiusmodi continet mat^a, q^o absq^{ue} prouiditio potentia illius, q^o aliq^{ue}
 eia totum improprie dici potest influuam actiuam, ad confirm^o conceia maior, nego
 min^o: ad prob^o potest negari conu^o, concedi primum. quia non est probandum ad
 tate agere ad strictum acciden^{ti}, sicut datur agere ad strictum formae sub
 tantiali. aliter, & maxime dicendum unioem mat^a cum forma dici strictioris
 quia, strictiorem unitatem compositionis facit, non autem propter difficultatem
 resolutionem. *Solutio* cum 7° tum *Argumentum* subiectum receptiuum

acciden^{ti} 3° q^o est proprium argum^o ne propria: omnia acciden^{ti} recipi
 tris in toto composito, & deficienti composito, & illa deficiunt, conu^o n^o ponitur ad
 m^oti. quia ubi tota ipso acciden^{ti} indiuiduatur a subiecto, & eadem acciden^{ti} numero
 seu in indiuiduo non possunt transire de subiecto in subiectum, ant^o multipliciter
 probatur: 1° acciden^{ti} recipiuntur in subiecto eius communicat suam effectum formam:
 sed communicant suam effectum formam toto composito, illud enim est q^o denominatur
 quantum, quale 6°. exp. 2° acciden^{ti} necesse huiusmodi formam substantiali in mat^a
 recipitur in composito eo mat^a & forma, ant^o probatur: actiua 2° necesse n^o ponit
 3°: sed quodlibet acciden^{ti} et actiua, & forma substantiali actiua 1°, & 2°. *Ita mo*

do: esse acciden^{ti} est esse 2° quid est forma substantiali esse simpliciter
 sed esse simpliciter tale est prius esse 3° quid: q^o prius recipitur in mat^a formae
 substantiali quam acciden^{ti} & omne acciden^{ti} recipitur in mat^a informata 3° for
 ma substantiali recipitur in mat^a tanquam in pura pot^o recipitur: sed si acciden^{ti}
 recipitur immediate in mat^a, hoc non esset pura pot^o respectu formae substantiali
 per prius enim haberet actiuam. Aliter: forma substantiali est essentialiter actiua
 per mat^a, & forma substantiali prius in mat^a recipitur quam acciden^{ti}; & acci
 dentali recipitur in toto composito. *Hoc est fundam^o Thomistarum tan efficax*

& decretorium ut uel inuicti nos cogat ualere sensibus ut illi concupiscentia
 contra ipsos credantur, sed in primi, conu^o aneti, nego anu conu^o, acciden^{ti} ad
 probaonem acciden^{ti} indiuiduati a subiecto, inadguat, & non a toto composito. al
 ter conu^o aneti, distingo consequenti deficienti composito formaliter conu^o: mater
 aliter nego, nimirum deficienti composito, & subiecto receptus acciden^{ti}, si ali
 ud non substituitur, qd ut idem in murere substantiandi acciden^{ti} acciden^{ti} ipa de
 ficere. substituitur autem alio, tunc acciden^{ti} non coexistuntur, quia respectu acci
 dentalium non deficiunt subiectum receptiuum, & substantiuam, quia loco illius sub
 iecti aliud formaliter idem in substantiando substituitur. *Ita hanc doctrinam est*
 quia acciden^{ti} communia a subiecto substantiata, & in illo recepta non dependunt ab hoc
 determinato subiecto ut coexistant, sed a quocunq^{ue} subiecto, qd ut idem in murere,

substantiandi, unde si hoc substituitur, accidens manet idem. brevis: accidens commu-
 nia ut a propriis, dicitur dependere a subiecto, quatenus subiectum est, et non a subiecto
 intelligentiam illius. hęc doctri non debet ad hunc modum improbari, nam patet ex exemplo ipsius
 formulæ in materia supra relatā, in qua ipso corpore locutione, non mutat locum, sed
 propter mutationem superficiei, ut si loco solium, adveniat alius, qui eadem sit in mu-
 nere locandi. Nec inde sequitur possibilitas transmigrationis. Petagorus, ut nimirum
 inter exortinas recentior quidam. nam illa fingebatur de subiecto in subiectum ad quod
 te, et fortiter dubitavit, ita ut anima modo constituitur eamem potest constitui et hominē
 et forma modo constituitur rationalem, in alio subiecto constituitur inibi. hoc autem im-
 possibile est, quia eadem forma substantiali non potest nunc inde ipse diversi con-
 stituere. in præterit autem quantitas nullam speciem diversam constituit, semper quod
 manet in eodem subiecto inadquato, nempe in mat. Probabili est illud traditum
 sed duplici alia via sicut occurrere difficultati præterit. Probabili plerumque traditum
 ab optimo doctore dicitur formam substantialem esse actum. Probabili per modum exortinas
 mihi et ultimata præterit, dispositione vero accidentale subiecti per præterit in mat
 in executione. quia forma substantiali non potest actuari, et informari mat in indi-
 positam. iuxta hunc modum dicendi negatilla anti: Et dicitur tunc maior pro-
 tina: recipiuntur in subiecto ad quod accipio negatilla anti: inadquato, et in
 aliquo vultu solum conceditur maior, minor, et negatur conseq. sicut homo denomi-
 natum intelligitur, et amari quoniam intellectus, et amor subiectum in toto homine,
 et calidus, et claudus, quoniam claudus, et calidus, totum hominem asserant, ne to-
 tum homo denominatur quantus, et to quantitas in sola mat. recipitur. Et to mat
 subiectum ad quod receptionem accidentium, et etiam subiectum quod
 partiale denominatum, cum denominatur extensa, et disposita: compositum vero
 est subiectum quod totale, et præterit denominationem, quia mat non tan, aut
 recipit quantitatem propter se, quam ut ipsa cum aliis accidentibus composito
 deserviat. ad præterit distinguitur anti: respondet in intentione conceditur
 in executione negatur. similiter respondet ad aliam probationem affirmantem
 formam substantialem esse, et dicitur actum. Probabili, quia, et per se intelligitur
 a mat. accidens vero respectu formæ substantiali esse dispositionem mediantem in
 ter mat. et actum. Probabili. solum probabili est, magis in via eodem, et tenita-
 rum, iuxta quod mat. habet præterit eorum ab ipso quod forma sit propria, et
 simpliciter actu. Probabili. Aliter tamen respondetur distinguitur anti: omne accidens
 commune recipitur in toto composito, mat. se habet per modum rationis præterit. Re-
 cipiendo, et forma per modum conditionis concedo: utraq; se habet per modum
 rationis præterit. recipiendo nego anti, et distinguitur conseq: deserviat composito quod
 rationem formæ recipiendo concedo: quo ad hæc dicitur conditio ad recipiendum sub-
 ditingit: alia non subrogata concedo: solutio in se conformis est dicti. nam
 iuxta illam mat non potest recipere accidens si præterit non sit actuata forma sub-
 stantiali. inde tamen non infertur accidens non recipi immediate in mat, quia
 quævis forma præcedat ut actu in substantiali, hoc non sequitur ut quo
 et fortiter ad receptionem, sed mere ut præterit conditio. Recipiuntur et accidens
 mat ut actuata per formam substantialem si ut denotante conditionem rece-
 ptam ad receptionem, nec vero rationem formæ receptionis, nam rationis receptionis
 unica est mat. ne in se adveniariorum subiectum ad immediatam acciden-
 tum est compositum substanti, et etiam subiectum quod, quoniam ex inde inferat
 ter subiecti esse rationem formæ receptionis, quia subiectum tantum præcedit ut ratio
 formæ substantiendi, et ut conditio recipiendi: ne etiam dicitur immediate
 recipitur in anima intellectiva, quoniam recipitur in intellectu, similiter sine
 difficultate respondetur omnibus probationibus, ut consideranti patebit. Traditur
 hæc illis ab Emin. Do. de hanc in præterit rem. Probabili, et quoniam ita tenet
 præterit adveniariorum opinionem, in præterit illam esse probabilem, impugnat quod
 frelem. contra illam tamen ne in præterit: ut mat. sit eo se, et ratione sui. Probatur
 accidentium debet quatenus dicitur affirmata esse per se extensa, sed non est, quod probat
 mat: mat ut sit receptiva accidentium debet substantiari se reddere se. Probatur
 extensam: sed non potest per se substantiari, et reddere accidens in se, si non
 est per se, et dicitur affirmata extensa, ergo. Confirmatur: forma non se habet ut
 conditio ut mat recipiat accidens, quod anti probatur: forma respectu materis est

D. Th.
 Idem

1° soli perficere illam intra genus subit; sed solus sui perfectus intra propriam
 genus et recipere aliquid extrinsecus generis. Hec non urgent, sed potius mesurant
 in actu solutionis, quo proculdubio impugnari difficili est, nimirum q^o solida, quando
 tantu Doctor tan leuiter illam impugnat. ad 2° q^o nego may: ad probi diuino
 may: debet subitotatem, reddere q^o accid^a in eorum. Et casu materiali concedo
 may: ut casu soli eorum accidit utiq^o nego may: Et sic dicit minor, nego conseq^o
 solus et ad mentem Emin^{ti} Thomium Thomistam, uicuta quo casu materiali
 unice concomitantem, specificatur, et materialiter exigat eorum. unde mat^a et
 casu materiali subitotatis formo substantiali, quia per se, et esse ut dicitur afor
 ma eorum, ad conuincit neganti: ad probi, permuta maiori, diuino may solus
 sui actu et perfectus et recipere, actu se habente ut conditio concedo: actu se hab^{et}
 ut casu soli recipiendi nego may, conseq^o. solus nam constat eorum dictu. Inquire
 utrum accid^a alia communia propter quantitatem recipiantur in ipsa quantitate, et
 in subit^a communissima sent^o docet omne accid^a commune recipi. immedie inquan
 titate, tunc quia receptio immedie in quantitate et mediate in mat^a sufficit ut mat^a ano
 minetur, et aligatur per accid^a: tunc quia agens naturale introducit naturaliter accid^a
 aliqua in hostia conuocata, ut calorem; q^o tunc datur subiectum naturale necessitatem
 accidentium, alia non fuerit mixtum, q^o est radicale: sed nullum aliud appa
 ret subiectione aptu ad hoc munus; q^o alia accid^a propter quantitatem immedie in
 cipitur in quantitate, et mediate in subit^a. Exige tamen accid^a relativa immedie
 atq^o fundata ut subit^a, sup^o ipse distinctione plano a fundam^o, nam illa necesse recipiun
 tur immedie in fundam^o proximo.

Argumento 5° quodnam sit principium

Individuationis. Latissime, et rurs^o ad nauicam a pluribus agitatur, primum dicitur
 eorum. ab alijs uero nec uerbum de illo profertur, ego autem magis uia incedam
 et quodam ueritatem utilitatem necesse uidetur, in compendium reddam. sciendum
 q^o est q^o dicitur triplex est diuisio, generica nimirum, specifica, et individualis, ita
 triplex est etiam unitas, generica, que negat diuisionem generis, specifica, que
 non potest diuidi in generis, et numerica, uel individualis, que negat uni
 tatem unius in pluribus individua. de hac q^o unitate unitatis uel numero inq^o
 sed adue sepe oportet non dubitari q^o principio extrinsecus, q^o est casu effi
 cienti individui, nec de principio soli, et primo, q^o est ignum compositum, sed
 de principio radicali, et secundo. Inquiretur q^o a qua radice intrinsece diuorat
 q^o dicitur ut dicitur, et non paulis, q^o hge dicitur ut hge et non alia, in qua se
 sent^o docet forma spirituale perfectu individui per irreceptibilitatem in ma
 t^a, accid^a per subiectionem. Contra forma dicitur ordinem ad mat^a, per mat^a ipsam si
 gnatam quantitate, ita Thomis, discordant tamen in explicanda uariatione
 seu sigillatone mat^a, alij enim docent mat^a sigillatam imponit in lecto
 mat^a et quantitate, ut uicent, radiale principium individuationis. alij sentunt
 mat^a sigillatam solum inquantate quantitate de conuocato. alij docent quanti
 tatem inquantate in lecto, et mat^a in alij, et hinc affirmant consequenter
 quantitatem individuali per propriam unitatem, mat^a per ordinem ad quanti
 tatem, accid^a per subiectionem, et formam substantialem per conuocationem quanti
 tatem ut in mat^a. 2^a sent^o docet omne sui individui per extrinsecas ex
 curre, et afectione, uidelicet loci tempore, casu etc. ita dicitur inq^o. 3^a sent^o docet
 omne sui individui per formam. ita Durandus. 2^a tandem defendit quilibet
 sui individui per propriam unitatem 2^a gradum maiori de terminum inq^o.
 Ita Scotus cum suis, et unita communiter cum Corrado Doctore, et frequenti
 uime Notate.

3^a Conclusio

Principium radicale individuationis cuiuscunq^o sui est igitur sui 2° gradum
 magis determinatum, et quantum reddi sui omnino indiuisibilem in aliam talem.
 conclusio hge inducitur a Thomisti, ad uera Angelico inq^o 2°, sed in illo habet
 fundamentum, quod unita de anima act. p. ad 2° ubi hge habet, dicitur q^o
 unumquodq^o 2° gradum habet eis, et individuationem: sed quilibet sui habet eis
 per propriam unitatem, q^o per ipsam individuat. item sic loquitur de subit^a
 p^o p^o questione 2^a act. p^o subit^a cum individuat per ipsam. Probatur q^o
 conclusio ratione subita in testimonio: quilibet sui es est individua, quia
 est una unitate numerica: sed quilibet sui per se ipsam est una unitate numerica

D.Th:
Idem.

1° Individua maior est certis, quia hoc certis individuali, seu individuatione est iudicium unius in se, & iudicium a quolibet alio: esse namque unum individuum in se, & alicuium a quolibet alio est esse unum numerice. probatur minor: quilibet scilicet per seipsum est 1, quod non est aliud: sed entitas quod est, & non est aliud est una unitate numerice, ergo. Confirmatur: 2° sunt communem generi numerice a tota entitate 2° gradum magis communem, & dicitur ab ipsa entitate 2° gradum magis determinationis; individua nomen est a tota entitate 2° gradum inferioris omnibus. Dicitur distinctio individuali est pure materialis: sed distinctio pure materialis numerice a mat^{ia}, ab ordine ad illam, q^o = dupliciter potest intelligi maior uno modo per contrapositionem ad distinctionem specificam, ita ut sanitas ut q^o distinctio individuali sit inferior, & minor specificam, & in hoc sensu vera est proportio alio modo, ita ut sit distinctio priorior solam ab entitate illa, quod tunc dicitur mat^{ia}. In hoc sensu falsa est, quia tali distinctio est pars entitatis individuali, quia ad quancunq^{ue} entitatem sequitur distinctio in proprio genere. Quo

ad mat^{ia}. 3° probatur conclusio: mat^{ia} non potest esse hoc certis individuali nec per ordinem ad formam, nec per ordinem ad quantitatem; per ipsam est individua, modo quod potest esse individua, anti quo ad 2° gradum probatur: mat^{ia} in se unitate numerice imperfecta, est indifferens ad omnes formas; q^o a formis non individualiter. 2° pars probatur: si deus produceret deum mat^{ia} una quantitate, mat^{ia} a non esset mat^{ia} b; q^o mat^{ia} a esset individua: sed non a quantitate resultant, quia opponitur uni quantitate, nec a quantitate quod ponit irregulari quia mat^{ia}. Illa est indifferens ad plures quantitates, & saltem mixtione potest plures recipere; q^o.

Soluntur Argum^{ta}

Obicitur 1° & huiusmodi 5° Theophrasticis, textu scilicet ubi hoc habet: alia 2° numerum sunt unum, alia 2° speciem, alia 2° genus, & alia 2° analogiam. numero quidem quod unum mat^{ia} est una, supra quo d^o Thomam lectione 8^a mat^{ia} autem 2° q^o d^o ita signata est principium individualium formis. & propter hoc habet singularem, q^o sit unum numerum ab aliis distinctum. id ipsum evagare dolet in q^ote, quest. 32^a art. 3° & quodlibet 5^a art. 2° pluribus que alii in locis; q^o uocata d^o Thomam principium radicale individuationis est mat^{ia} non 2° ut sumpta, sed ut signata quantitate. Pro solutio adverte q^o distinctio individuali duorum intra eandem speciem potest nemi dupliciter. 1° pro distinctione faciente q^o unum hoc sit, quod non ita dicitur. 2° pro distinctione faciente q^o unum q^o in se non est aliud quo ad nos etiam non ita dicitur, ita ut possimus dicere distinctio numerice ab entitate. in 1° sensu habetur distinctio individuali a quoquoque a quantitate cuiuslibet sui 2° gradum magis determinatum illius: in 2° vero sensu a mat^{ia} quantitate se habente deformati, quoniam non possumus dicere distinctio demonstrationem individualem duorum quo ad nos, nisi dependentes a sensibus, qui non tardant nisi innotas sensibilem nostram obiectorum. Sic se explicat Angelicus

receptor opusculo 32 cap. 3° dicens: est hac mat^{ia} 1° deo hac forma fit individuum unitate, non tamen est hic, & nunc demonstrabile sine dimensionibus determinationis casent individuum, cum accidit non caset numerum subtractionem, sed quia per dimensionem certis demonstratur individuum, hic tunc, sicut per signum proprium individui; & tunc q^o uocata d^o Thomam est hoc numerum individuum unitate, est hac mat^{ia} deo hac forma independentes a dimensionibus, quoniam non aptos casent de tunc esse hoc individuum unitate ab alio distinctum nisi per dimensionem. Nota sensibilem quantitate. Arguitur 2° sola quantitate, est principium multiplicationis numerice; q^o & principium distinctionis individuali, anti probatur: sola quantitate est principium divisionis: sed principium divisionis est principium multiplicationis numerice; q^o = Respondetur divisionem individui unius ab omni alio sumi pro eadem identitate, cuius quilibet entiter est causa, quia distinctio est pars anti, inde q^o quilibet entiter 2° gradum inferioris omnibus est principium divisionis, nec distinctionis numerice; dicitur tamen quantitate principium divisionis sensibilem, ex quo ad unum infertur quantitate est principium distinctionis numerice, sensibilem, accidentalis est quo ad nos, in quantum per sensum materiale percipere non possumus hoc ab alio distinctum nisi dependentes ab accidentibus sensibilibus. Arguitur 3° principium distinctionis specificis & gradatius est distinctum a principio distinctionis pure materialis, seu numerice: sed forma est principium distinctionis specificis, & gradatius q^o nota mat^{ia}, signata quantitate est principium distinctionis pure materialis & numerice

Sexuata unitate specifica. Confirmatur: nat^a dⁱ mⁱnu form^a solum appropinquans
 distinctioni formali: sed secluso ordine form^a ad mat^a, tantum manet nat^a dⁱ mⁱnu
 mⁱnu form^a; q^o absq^e tali ordine forma non est individua. Ultimo: mat^a sine quanti-
 tate, q^o forma est p^rox pot^a: sed p^rox pot^a non est capax distinctioni numerice quia distin-
 tio est de linea actus; 3. Respondetur q^o principium dⁱstⁱngⁱ quidatitudo solum ual-
 traliter dⁱstⁱngⁱet a principio dⁱstⁱngⁱ numerice, quia hic homo per idem realiter
 est hic, et homo, licet fundamentaliter agⁱ se sui, et formaliter per intellectum hocceitas
 dⁱstⁱngⁱat in individuo, humanitas in specie, et animalitas in genere. Unde ad con-
 firm^o dicimus q^o in sensu reali, nat^a est principium dⁱstⁱngⁱ formaliter, et materialiter
 sine numerice, quia nat^a pot^a formaliter dⁱstⁱngⁱet actum ab esse, et individualiter
 a Paulo, quantum loquendo in sensu formali nat^a non dⁱstⁱngⁱat materialiter nisi ratione
 hocceitatis, nec hocceitas dⁱstⁱngⁱat formaliter nisi ratione huiusmodi. ad 2° e^ond^e dictis
 con^trat mat^a dⁱstⁱngⁱat non dⁱstⁱngⁱat formaliter, nisi dependentes a quanti-
 tate, et q^o alibi dictis con^trat hanc mat^a esse, et ratione sui esse pot^a dⁱstⁱngⁱat nu-
 merice ab alia, quantum e^ond^e hoc non habeat mat^a perfectam individuationem et actualitatem

Quaestio 6^a Utrum ultima dispositio ad formam substanti-
 alem proveniat effectue ab ipsa forma. Sec. et explicatur Dubium

Respondetur sententia. Dispositiones alig^u sunt p^rox^u anteced^u introductionem
 form^a in mat^a, alig^u uero ult^u et concomitante ipsam form^a introductionem. dum
 enim eo ligno fit ignis per p^rox^u introducitur in ligno aliqui gradu caloris digomen-
 te, materiam illius ad receptionem form^a ignis, et huiusmodi calor est dispositio p^rox-
 imia ad formam ignis, p^rox^u q^o forma in mat^a. in igne actum instanti productioni
 form^a ignis, et licet in mat^a calor in nullo, dici solitus calor ut octo, qui q^o mat^a
 ignis ultimo dⁱstⁱngⁱat, et determinat ad recipiendam formam ignis, et de huiusmo-
 di calore, et sic dⁱstⁱngⁱat de omni dispositione essentia h^uic dubium. Respon-
 tendum tamen est in p^rox^u non loqui de effectione stricta, et figurata, sed de efec-
 tione impropria, et dimanative nupta. inquiritur q^o an ultima dispositio ad formam
 substantialem dimanet ut proprietat ab ipsa forma genita. in qua re, et sent^a est nega-
 tiva. est ad mentem Scoti, et uiciorum dⁱstⁱngⁱulorum, quibus adherent servit^u commu-
 niter cum legitimo Doctore, et eo Thomisti, sapientissimi Magister Cuxiel, Jo-
 annes ad Thomam, et e^ond^e n^u q^o Illmo et l^uca in mat^a de gratia. a p^rox-
 ima sent^a est communis inter Thomisti. illi q^o eo servit^u adherent Durandus,
 et Valentia, et eo n^u aliqui sequente Illmo Caxda, et Alameda.

2^a Conclusio

2^a ultima dispositio ad formam est efficienter dimanative a forma ipsa ad quam
 disponit. aucto h^uic ita fuit mutua causalitatem inter formam, et ultimam di-
 positionem. unde necesse defendere debemus formam antecedere ultimam dispositionem
 in genere caus^u efficienti. Quia illa posteriorum in esse effect^u caus^u materiali
 dispositionis. tradidit expressi verbis Conclusio ab Angelico dⁱstⁱngⁱatore pluribus in lo-
 cis, quibus gratia prebitat^a omnium, habet^a unicuique sed expressi uim e^ond^e p^rox^u
 quaestione 2. art. 3 ad 24. ibi: calor, qui fuit dispositio ad formam ignis est effectus
 p^rox^u a forma ignis iam p^rox^u t^ritu. Probatur ratione: calor in nullo est ulti-
 ma dispositio ad formam ignis: sed calor in nullo dimanat ab igne; q^o minor uidetur
 certa, quia calor ut octo, tunc in nullo est proprietat ignis, quoniam q^o ab illius es-
 se dimanant. probatur maior: q^o a p^rox^u materiam ut recipiat formam ignis et ulti-
 ma dispositio ad formam: sed calor in nullo a p^rox^u mat^a ut recipiat formam ignis
 q^o est ultima dispositio. maior etiam certa uidetur, quia nulla forma potest nati-
 raliter recipi nisi in subiecto p^rox^u. probatur minor: calor illi a p^rox^u materiam
 ut recipiat formam ignis, qui reddidit illam ultimo expeditam ad formam ignis
 sed solum calor ut octo reddidit mat^a ultimo expeditam ad formam ignis, quia solum
 ille expellit contrariam dispositionem, siue omnimodam frigiditatem; 3. Dispositio
 ultimam dispositionem ad formam non est a forma genita, sed ab agenti e^ond^e t^ritu ge-
 neranti. quoniam q^o calor ultimo dⁱstⁱngⁱat ad formam ignis unice causalit^u ab alio igne, sicut a
 calore illius principitatis causant^u calorem dⁱstⁱngⁱat. et instrumentalit^u formam substanti-
 alem ignis. solutio e^ond^e uera est, sed quatenus ad rem est absolute falsa. si enim solum
 a erat calorem ut octo procedere effectue secund^u ab igne generante, ut generante uera est
 aucto, quia causa p^rox^u productiva form^a, secund^u producit proprietat^u form^a: facta
 tem est, si auserat p^rox^u ut octo procedere a forma generante ut alterante, in quo solum
 sensu calor ut octo est ultima dispositio. probatur contrarium: calor ut octo est ultima

2
 dispositio ad formam ignis est propria igni: sed proprietate ab ea dimanant q̄ calor
 ut dicto non est effectus ignis generantis ut alteranti mat[er] ad formam. Si enim alius dicit
 dari calorem ultimo dispositio ad formam igni proprio ad calorem ut octo qui est proprie-
 etas ignis geniti, contra est argum[entum]: quia calor ille ultimo non dispositio mat[er] ad formam
 igni, et non: si calor ille ultimo non dispositio. si calor ille conelictus naturaliter cum
 forma igni, et compellit omnem frigiditatem: sed solum calor ut octo potest omnino esse
 sine frigiditate; q̄ calor ille est calor ut octo. calor ut octo est proprietas ignis; q̄ ut
 in instanti primo frang geniti igni eorum calor ut octo qui est proprietas ignis; q̄ ut
 nullo signo illius instanti potest conelictus calorem ultimo dispositio, patet conu[er]s[us] quia
 duo actus totalia solo nunc dicit non possunt naturaliter inexistere in eodem instanti eius
 dem p[ar]tem subiecti; q̄ dicendum est qd in instanti forma geniti igni mat[er] non est ultimo
 dispositio, et calor ut octo, qui est proprietas igni, ultimo dispositio. *Alia sapientia probatur natura*

Conclusio: statuta mutua p[re]ced[entia] inter formam substantialem, et ultimam dispositionem
 ultima dispositio potest esse effectus forma; sed non sequatur qd ultima dispositio sit prior
 forma, et ad forma sit prior ultima dispositio; q̄ maior est exacta, quia adu[er]sari ne-
 gant factum p[ro]pter sequen[ti]am mutua p[re]cedentia. probatur minor: p[re]ced[entia] dispositio
 p[ro]p[ri]etate forma est in genere causis materiali dispositio, et p[re]ced[entia] dispositio est de genere
 causis efficientis dimonstrat: sed iuxta p[re]ter adu[er]sari non sequatur mutua p[re]ced[entia]
 in duobus genere causis, nam data mutua casualitatis; q̄. Tenentur communitate negant
 mutua casualitatem, et in duobus genere. alij ea admittunt, inter causam materialem
 et formalem, immo qd inter efficientem, et formalem, et in intellectu, et in intellectu, illa
 tamen negant inter formam, et ultimam dispositionem quia forma nequit causare effi-
 cientem ultimam dispositionem, quam p[re]supponitur existens, nec eductum, quin p[re]s-
 supponatur ultima dispositio: sed contra dicitur, ultra dicta in 2. Phisicorum sic ad
 non minus unum: quilibet actio transiens iuxta ipsa recipitur in p[ar]te, et vitam unum
 productio: sed actio transiens efficienter causat formam, et terminum productionis q̄ dicitur
 mutua casualitatis in duobus genere causis. *Deinde: corruptio substantialem forma*
 p[re]cedentem p[re]cedit introductionem geniti materialiter dispositio, et intro-
 ductio forma geniti p[re]cedit corruptionem in genere causis finali, efficientis, et formali
 3. probatur exemplo, quo loquitur Thom[as]. a p[er]tinet geniti p[re]cedit actu in
 ignem in genere causis materiali, et casualitatis ab aere in genere causis efficientis, q̄
 nam sicut penetrat, a p[er]tinet quia aere ingreditur, et quia signante causam effi-
 cientem, sicut aere ingreditur quia penetrat a p[er]tinet, et quia signante causam
 materialiter dispositio. Tandem alij, miri, organisatio corporis est dispositio
 ad Receptionem animi; sed organisatio efficienter p[ro]venit ab anima, ut docet
 Thom[as] 1. p[ar]te. quod. 26. art. 2. ad 1. q̄. 2. Hec exempla probant etiam contra Au-
 thorem 2. solutio: quia mutua casualitatis inter dispositionem, et formam est in
 genere causis materiali, et efficientis: sed hoc non sequatur probatur exemplo appo-
 sitis; q̄. 2. sicut causa efficiens requirit exist[entia] ad calculandum, ita causa finali, substan-
 tiali, cum iuxta adu[er]sari forma tribuit mat[er] exist[entia] in genere causis finalis
 et nemo det quod non habet: sed causa finali substantialem causat mat[er] in suo genere
 a mat[er] q̄ dicitur in genere causis materiali receptus; ergo. Sunt qui dicunt ul-
 timam dispositionem non dimanare a forma, quia alij dicitur mutua casualitatis non
 solum in duobus, sed in eodem genere causis, nam in sent[entia] Thomistarum accidit Receptionem
 in toto composito, proinde qd in ipsa forma, et consequenter forma est causa materiali
 dispositio. sed aliunde dispositio est causa materiali forma; q̄. 2. contra est: non se-
 quatur mutua casualitatis in eodem genere remoto causis, ut patet in causa finali, quia
 ordinat bonum exercitum ad Ductum ut ad finem causis, et bonum Ducti ad exercitum
 ut ad finem cui: sed causare materialiter receptus, et materialiter dispositio nunt
 diversa genera proxima causis materiali, et contenta sub eodem genere remoto; q̄.

Solventia Opposita

Non potest dimanare a forma qd p[re]supponitur necesse ad formam: sed ultima disposi-
 tio ad formam p[re]supponitur ad formam; q̄ a forma non potest dimanare. maior est et certius
 quia qd necesse p[re]supponitur ad formam nequit esse illa p[ro]p[ri]etate. probatur minor: ultima
 dispositio ad formam dispositio mat[er] ad Receptionem forma; sed mat[er] necesse p[re]supponitur ad formam. Con-
 traria ad Receptionem forma; q̄ ultima dispositio necesse p[re]supponitur ad formam. sed non requiritur ut existat
 forma, si a forma p[ro]venit efficienter; q̄ non p[ro]venit. probatur minor: si p[ro]venit effi-
 cienter a forma p[re]supponitur forma existens p[ro]p[ri]etate ad ultimam dispositionem quia
 omni causa efficiens existat forma, si a forma efficienter p[ro]venit
 non sequatur ut existat forma, si a forma efficienter p[ro]venit q̄

Dicitur: causa efficiens praeponitur eorum, & eorum omni sua causa ante non
 existens; & ut forma habitantibus intelligitur efficiens, debet intelligi extra omni sua causa
 & extra causam materiale. Tandem: si forma causaret efficienter dispositionem eorum
 et non eorum ante dispositionem: hoc signat; q. probatur maior: forma eorum, quia
 esset causa efficiens: non eorum, quia non esset extra omni sua causa, cum non esset
 extra causam materiale dispositionem; ergo: argumentum sub forma proposita impugnat
 multam causalitatem inter mat. & formam, quia forma ut potest communicari magis eorum
 et debet esse eorum: alia non potest eorum, si est effectus materis, quia propter ad
 causam materiale non est extra illam; & Omnia diversi solutionibus, & quia voce tantum
 intere differunt, & quia aliqui, implexorem reddunt difficultatem, in memoriam adducam, quod
 alibi ego communi doctis tradidi, ut sic dicenda facilius percipiantur. Nuncio q. ad ultima
 dispositio eorum in instanti formae generis, nuncio etiam omni causa in eodem instanti
 eorum propria causalitate. sed cum aliunde ad invicem se cavent, necessarium est q. multo
 se precedant. sciendum tamen est ad vitandam equivocationem terminorum unonem
 magis cum forma alio dicitur informationem. nimirum q. se tenet eo q. se formae. Illam dicit
 in lecto & per modum causae, alio vero receptionem, & tunc ingratat magis in lecto, multoties
 qua se habet in lecto, eo q. se magis, & formae, & tunc intelligitur compositionem constitutionem
 tion.

Haec communiter docentur in tractatu de Causis. illi q. nuncio, ad Regum. cons
 cira maiori distinguo min. praeponitur ad formam, atento ordine causae materiali dis
 positionis concedo: ad quatuor, & atento ordine causae efficientis nego min. ad prob. concedo
 maiori, distinguo min. praeponitur disposita atento ordine causae materiali concedo
 atento ordine causae efficientis nego min. & conseq. ad q. confirmo concedo maiori nego
 min. ad prob. distinguo anti: unde praeponitur eorum praeponitur causae efficientis
 concedo: sub omni consideratione nego anti, & distinguo conseq. dispositio non requiritur ut
 eorum causa in genere causae materiali dispositionis nego: in genere causae efficientis con
 cedo conseq. ad q. distinguo anti: praeponitur eorum nisi ratione principii efficientis
 & extra omni sua causa concedo concedo: & extra omni sua causa, scilicet nego
 anti. Ad ultimum distinguo magis: eorum, & non eorum ante dispositionem in divers
 so sensu concedo: in eodem sensu nego magis. eorum scilicet ante dispositionem prior
 tate causae efficientis, quia atento hunc ordine causae est prior dispositione, nisi per modum
 effectus instanti a gerantur nisi per modum effectus. atento tamen ordine causae materi
 ali dispositionis & posterior dispositione, ab illa dependet. in hoc autem saltem eo ut ter
 minorlem non maior sequitur difficultas quam in eo q. forma eorum ante materiam
 ut causa formali reddent magis eorum, & non eorum ante mat. in effectus causae
 materiali, nisi atento ordine huius causae. Quod si dicat forma ut eorum debet eorum
 tate; & debet esse extra causam materiale, quia debet esse extra omni sua causa =
 dicimus formam ut causantem debere esse extra causam materiale non atento ordine
 causae formali, sed atento ordine causae materiali. similiter etiam in ultima dispositio ut cau
 sam, & atento ordine causae materiali est prior forma, atento tamen ordine causae efficien
 tis, et illa posterior, similiter etiam forma, & prior, & posterior est, dum tamen est poste
 rior, non ideo absolute non eorum, nec absolute est intra aliquam causam, sed in ordine
 quo signo eorum concomitantem, & eodem modo est extra omni sua causa. de formali
 vero quocumq. modo consideretur solum dicit id q. praeponitur ad minus, q. eorum.

In forma vero, & in ultima dispositione sequitur mixta diversa & quae
 ctant ad diversum genus causae, forma enim ut pote terminus primarii generationis est id
 ad q. generari tendit, & medium ratione cuius virtus generantis deficit ad propria
 te formae, & hoc minus forma est effectus causae efficientis, non ita illa instanti, sed ul
 timum ad proprietate se eorum, ulterius forma potest accipi, ut incompleta, &
 tunc de formali exigit subiectum in quo recipitur, pertinet q. de formali ut effectus ad
 sensu causae materiali. similiter etiam ultima dispositio obert nisi ut accideri
 propriam concomitantem cum forma, & hoc minus pertinet ad genus causae efficientis
 ut effectus secundarii generationis, & primarii dimanationis. obert etiam nisi ut
 terminus eorum alteraioni antecedenti coaptatur de formali materis, & tunc
 scilicet dispositio pertinet q. ad genus causae materiali dispositionis. Forma ut est medium
 quo generari desunt nam causalitatem ad proprietate est vera causa dimanata illa
 hunc, & in hoc sensu forma ignis est vera causa caloris ut octo, illo q. prior prioritate cau
 salitatis, in 2o vero sensu est pote effectus magis appropriatus ubi per calorem ut octo est
 posterior, & mat. de calore illam appropriante ad formam ignis, similiter etiam forma in
 3o sensu dicit de formali eorum, quam communicat ut principium dimanationis
 in 2o sensu non dicit de formali eorum, sed unice dicit illam concomitantem, & conseq.
 qua ad rationem effectus causae materiali, eorum, & formae, & ratio principii effectus propria
 tum ad neminem concomitantem se habent, cum nihil horum respiciat de formali in mix
 tere effectus.

Dicitur: ultima dispositio praeponitur ad quae ad formam geritiam; q̄ est prior forma
 gerita sub omni modo, & consequenter ab illa dimanare non potest. anti probatur: ultima
 dispositio 2^a primum minus disponendi habet suam esse prioriori ad formam geritiam; ergo.
 Confirmatur: ultima dispositio non intelligitur habere suam esse nisi ut effectus causae effici-
 entis: sed habet suam esse dispositivam pro prioriori ad formam geritiam; q̄ dicitur esse effectum
 causae efficientis: nego anti: ad probandum ultimam dispositionem habere suam esse dispo-
 sitivam atente ordine causae materiali pro prioriori ad formam in esse effectum: sub qua condi-
 tione habet esse a causa efficiendi concomitantem, & consequens, non tamen formaliter. unde ad
 conueniens. **Delegetur**: ultima dispositio habet esse pro prioriori ad influentiam ^{formae} materiali
 ut effectus; q̄ sub nulla consideratione subsequitur ad formam geritam. anti probatur: pro prioriori
 ad influentiam formae materiali, ut effectus ultima dispositio disponit materiam ad Receptionem
 formae: sed quod non habet esse a forma non potest disponere; q̄ nego anti: ad probandum conueniens
 esse dicti ultimam dispositionem ut coaptantem materiam antecedente influentiam formae in
 illam, esse tamen illa posteriori ut est virtus formae materiali ad illa dimanari ut ter-
 minum primarium dimanationis & secundarium generantis. nec ideo sequitur ultimam dis-
 positionem non habere esse quatenus disponit ad Receptionem formae. habet quidem & esse
 coaptativum formaliter, & esse effectum formae receptae concomitantem. **Insuper**: prius in te-
 nentia forma informari materiam, quam forma ut principium dimanationis: sed forma infor-
 mat materiam ultimo dispositam; q̄ ultima dispositio antecedit formam ut priusquam dima-
 nationis; q̄ non dimobatur a forma - **distingo** materiam: forma 2^a minus actu incompleti per
 materiam materiam: forma 2^a minus termini primarii generationis, & principii proprietatis
 nego materiam: concedo materiam, nego conueniens. sicut centrale est forma esse actum 2^a materiam
 ita et essentialiter esse principium, medio quo generari producit proprietatem, & ideo si
 est forma eo minus actu incompleti et essentialiter in ordine ad materiam dispositam
 ita eo minus termini primarii generantis, medio quo tendit ad proprietatem est esse
 in ordine ad illa. **Non quidem**: prius intelligitur forma sed habere suam esse actu in
 completi quam forma ut habere suam esse in ordine ad proprietatem: sed forma ut habere
 suam esse actu incompleti praeponit ultimam dispositionem: quia 2^a tale esse essentit
 in materia ultimo disposita est effectus ultimae dispositionis; q̄. **Analoz** probatur tunc quae
 operari sequitur ad esse tunc etiam quae prius est ad formam ut constituta in ordine
 ad se quam in ordine ad sui proprietatem; q̄ ulterius: forma nequit intelligi ut princi-
 pium, quin praeintelligatur ut educta: sed praeintelligi nequit ut educta quae prius
 intelligatur dispositio, quia forma educta est materia disposita; q̄. **Duplex** est esse
 formae, nunc unicum esse cum duplici munere, nunc respectu 2^a qd est forma incompleta
 & habet esse talem intelligitur in ordine ad materiam cuius est formaliter complementum,
 & actu, & non ut principium suam proprietatem: negari tamen non potest formam
 esse terminum primarium generantis, & medium quo generari inspicitur in proprietate
 formae eo qd in suam generantis non utat totaliter in forma, sed secundum mediam
 dimanationis se extendat ad proprietatem, & de forma 2^a hoc minus dicimus esse pri-
 orum in suo genere, & non intelligi formaliter in ordine ad materiam, nec esse formaliter actum
 materiam, sed hae omnia unice concomitantem praequiri ad minus effectivam. **Nec pro-**
baone quantum ad primum minus urgent. certum namq̄ est qd operari sequitur ad
 esse, & ne prius alio modo est esse quam operari. esse quidem principium operativum
 qd est prius ultima dispositione: negamus tamen esse tale esse proprium formae infor-
 mantis, nunc actu materiam in esse tali: praeponitur qd ad dispositionem esse formae
 2^a minus principii. **Ad** maiorem probationem dicimus qd forma 2^a qd est radice u-
 nius proprietatis, & in genere effectus primarii generantis non praequirat aliquid
 esse, qd ut prius, quantum aliunde forma illud requirit in esse effectus, & sub alia ratione
 ad huc ulterius dicimus formam 2^a esse formam incompleta coexistere in materia ad
 ultimo disposita. si autem in forma attendatur minus causae formali est prior materiam
 si vero minus receptae in materia. **Effectus** illius in genere causae materiali, forma est
 posterior, si vero sub principii dispositionis est prior formae formaliter & con-
 comitante, & consequens per modum effectus. ad confirmationem respondet qd sicut forma
 materiali in signo propriis causalitatis est illative, & consequens & educta, & formaliter
 omnes sui causas, prior tamen formaliter materiam. **Illius** causalitate quantum non cau-
 set materiam nisi ut educta, ita etiam forma nequit intelligi ut principium quoniam prae-
 intelligatur ut educta, atente ordine causae materiali, & qua educta. atente, tamen
 ordine causae efficientis, esse eductum se habet concomitantem. **Solutio** formam non inepta
 statuit inter formam materiam, & dispositionem ordinem causae efficientis, causae formali
 & causae materiali: si 2^a modo attendatur prior est forma ut pote terminum primarium
 generationis, & sequitur dispositio ut pote terminum secundum a forma dimanari,

Proculdubio atento hoc ordine, subsequenter proximitate. mat autem ubi eod
 ante non inquadritur ut causa, quia non est effectiva, nec ut effectus, quia non effectiva
 sed ea habet per modum termini, cui forma communicatur. si attendatur ordo causae for-
 mali, factu matq, mat est posterior, subequitur dispositio, forma est prior. si aten-
 ditur ordo causae materiali receptivae. mat prior est, subequitur dispositio, forma
 est ultima. Deniq, atento ordine causae materiali dispositivae, dispositio prior est ut pote
 est causa, forma ultima ut pote effectus. quia doct, quae dictu, ni fallor, sicuti corpore
 est, coope dite argum, sicuti nexuorum solvetur, si debite applicetur.

Disputatio de alteracione, & de alijs motibus deriventibus
Generacioni, & Corruptioni. Augustinus & quomodo fiat intentio qualitatis
sectio & notantur aliqua, referuntur, & impugnantur sententiae

Agiter generacionem substantialem qua forma substantiali acquiritur, & corrupti-
 onem qua amittitur, dantur alij generacione accidentali, quibus forma aliqua accidentali
 producitur, quae dicuntur. quid vult, quia medij illi subiectum non fit simpliciter aliud
 omnes tamen generacione generacione continentur sub alteracione late accepta, nimirum pro mo-
 tu ad qualitatem. qua motu diversitatem terminorum diversae vocatur denominationes
 sicut motu ad calorem dicitur calefactio. ad frigiditatem refrigeratio. ad humiditatem
 humiditas. ad albedinem & nigredinem dealbatio & denigratio, & ne de alijs. Alteracio
 communiter dividitur in tres species, nimirum in simplicem, intentionem & Coniung-
 alteracio simplicis enim est motu ad qualitatem, & cum subiectum unice possit moveri ad
 qualitatem triplex motu, unde tres rationantes species qualitatis alteracioni dicitur tri-
 plicem motum esse possibilem ad qualitatem, quia & subiectum transit de contraria qua-
 litate ad qualitatem, ut de humiditate ad siccitatem, & profertur in eadem qualitate
 ut dum de calido fit magis calidum, & deficit, ut dum fit minus calidum de magis ca-
 lido. si subiectum alteracionis per alteracionem simplicem. si per intentionem, nisi
 vero per remissionem. huiusmodi videtur adnumerari, quae fit dum qualitas, eorum
 in uno subiecto extenditur ad alia, si qualitas est materialis, tunc fluxa obiecta, si est
 qualitas intentionalis, ut habitus, & pot. Danti assignato motu coope patet. si
 militer etiam indubitatum est simplicem alteracionem tendere in acquisitionem novae
 qualitatis. debetatur tamen quomodo fiat alteracio intentionis, sive intentio, nimirum
 quomodo qualitas intendatur, sive quomodo fiat maior in proprio genere qualitatis
 circa quod mixta eorum opinantium discordia. Frigidum enim, & calidum Antiqui et cen-
 ter pro opinione docent qualitatem intendi per depurationem a contrariis, ita ut
 frigiditas perficiatur per depurationem a calore, ut luxuriam eum affectibus depuratur
 Durandum docent qualitatem intendi per destructionem veteris imperfectae & subri-
 tutionis novae perfectioris. utraq, tamen opinio modo est antiquata. & non sol-
 ut dubium. incomplexum enim relinquit quomodo fiat illa maior cooptio, sive
 & depuratio. deinde, & progreve scilicet huiusmodi qualitate plures intenduntur in
 quorum subiecto nihil est, nec fiat de contrariis: sic lux intenditur in diaphano & Cha-
 rita de die in diem intentio fiat in Deigara Virgine in qua nihil fuit de peccato.
 sed nec 2° modus complexus quid sit intentio. quia incoacta illum qualita non inten-
 ditur, sed de novo absolute producitur. destruitur enim imperfecta, & alia perfectior
 subrogatur. Utentia: intentio fit modo contrariis, ac sicutio: sed calor perfectior
 non sinitur per destructionem perfectioris, & productionem imperfectioris, quia
 aqua calefacta, quae per remissionem perdidit perfectionem caloris, non potest assigna-
 ri causa productiva caloris imperfectioris; q.

Referuntur alij sententiae

Agiter placita supra relata quae errora sunt in scholiis videntur ab omnibus, & pro
 ualidioribus. Thomae enim docent omnem qualitatem quantumcunque intentionem esse entitatem
 indivisibilem nullatenus compositam ex gradibus sive qualitatum partialibus. affixant q
 intentionem consistere in eo qd eadem qualitas simplex, & indivisibile magis firmetur, ma-
 gi radice, quae perficiatur, perfectius qd aetui subiectum. idem qd dicitur qualitatem in-
 tendi per maiorem radiceam in subiecto. in complexu autem quid sit huiusmodi maior ra-
 dicatio qualitatis, & in quo consistat qd eadem forma indivisibile magis aetui perfectius
 qd informet eandem formam subiecti, discordant sicuti, & non sicuti clare se complexant. loquor
 ingenue, mihi ita tenent quasi si modo canant. Scotus & Sicuti communiter
 affirmant intentionem fieri per additionem partium ad partem, sive gradum ad gradum. dicitur
 enim in calore u. g. plures partiales calores, & ex additione unius ad alium fit maior
 intentio calor totalis. Autores tamen huiusmodi sententiae etiam sunt intere divini. quae namque

cum hinc Doctora docent gradus utroque esse etherogenos, diuulsi, & speciei in
 ad quatuor distintos. consequenter qd ex eorum qd gradum esse necesse. Essentialiter qd sine de alijs
 notis, & frequentia. Tenent cum Cuiusque propugnant gradus utroque esse homo generos &
 milare. Eiusdem speciei, consequenter qd esse per accidens. & Equatum est ea regione
 esse 24 # 24.

Ma Conclufio

Realitas intenditur per additionem gradus ad gradum, sine partiali qualitate ad qua
 litatem partialem. sicut hinc conclusio fultiri quatuor plurimum Philosophi. Quomodo tertio
 nix, id illi omnium, unica ratione videtur: implicat nouum effectum formam positivam, phisicam
 & intrinsecam sine noua forma positiva & intrinseca. sed per calorem in totum aduenit
 subiecto nouum effectum formam positivam, phisicam, & intrinsecam; qd noua forma phisica positi-
 uita, & intrinseca. maior conuertat, quia effectus formae est inditertus ab ipsa forma, minor
 probatur: effectus intrinsecus, phisicus, & positivus qui nunc exortit, ut subiecto, & antea
 non exortebat aduenit subiecto: sed per calorem in totum exortit in subiecto effectus in-
 trinsecus positivus, & phisicus magis calidi, qui antea non exortebat. & Vergetur per
 phisicam hinc ratione: calorem esse internum & subiectum esse magis calidum in instanti
 intentioni est aliquid reale, phisicum, & intrinsecum: id non est aliquid reale eorum ante
 instanti intentioni; qd maior est cetera, alia intentio conuertet in ente rationis. minor
 quae per se nota videtur, probatur: implicat calorem esse internum, & subiectum esse magis
 calidum quae exortit actio intentioni effectiva magis calidi: sed ante instanti intentioni
 actio intentioni effectiva magis calidi non exortit; qd calorem esse internum & subiectum
 esse magis calidum est aliquid reale non exortens. Realiter ante instanti intentioni; qd
 dem calor intenditur aliquid reale de nouo effectus.

Respondent plures Juniores ho-
 mibus cum Caretano subiecto nihil de nouo aduenire in instanti intentioni, entitatis
 distinctum, id ipsum calorem praesentem quatenus conuertit nouam actionem inter-
 num magis radicare in subiecto calido, ipsum qd reddere magis calidum, sicut in Puci
 productione, unitur subiecto ab ipsa unione superaddita distincta. hinc solutio tota uix
 breu a sui Patroni alibi impugnata videtur in praesenti docti constatorum. sed hic non
 urum, sed aburum esse sentimus.

In primi impugnatur Vergetur ^{do} exemplum quo
 utitur ad fulcitur: esto calor in Puci productione unitus subiecto ab ipsa unione. hinc
 tera dicit, implicat reddere subiectum calidum quia hoc accipiat perfectionem a califica-
 tione; nihiliter qd dicendum qd licet calor interior unitus subiecto ab ipsa unione dicit
 implicat qd reddat illud magis calidum quam accipiat perfectionem ab actione interna
 Vergetur: licet mat, & paria uniantur sine unione distincta implicat matam uniri
 cum forma ab ipsa actuari. & per se quon conuertit actionem deductam & extrinsecam
 formae non exortentur antea in mat, qd esto calor interior unitus subiecto ab ipsa
 unione distincta implicat subiectum magis actuari a calore quam conuertit actionem
 producentem actum calorem antea non habitum; qd exemplum unioni non est ad
 rem.

Deinde: solus agere militat contra sensu. oculi enim exortitur ^{duo} elaxi
 or meridiano quam alio modo: calor interior exortitur in uno subiecto quae
 in alio, & in eodem subiecto modo intenditur, modo similitur; aliquid qd de nouo adue-
 rit. Verum exortitur alibi impugnatur solutio: semel qd de nouo aduenit in intrinseca operat
 nouam perfectionem, sequitur noua aliqua entitas ad hoc qd denominatio de nouo exor-
 tet: sed denominatio magis calidi operat nouam perfectionem subiecto calido; qd probatur
 minor: perfectior est in linea supernaturali homo sanctior quam homo sanctus; qd simili
 Vergetur: dum homo iustus aliecit actum superadditum meritorium, aliquid ubique
 per modum primis correspondet quo magis iustus reddatur; sed nihil de nouo adue-
 rit subiecto, aliquid non correspondet: igitur per modum primis, quo iustus reddatur; non
 probat communem ad hoc operum placitum homo non reddatur factus iustus per actum
 diuinam caluamtem gratiam qd. Probabiliter alij Respondent nouum aliquid adueni-
 re formae intus, non autem aliquid nouum calori, sed nouum, & perfectionem modo
 unioni calori praesententi cum subiecto: sed contra: si adueniret nouo modo, id
 ea unione de trinitate praesententi, non: si hoc, plura accideret solo, non dicitur in
 eadem per subiecti, qd aduenire non placet, patet illatio; quia unione illa non sunt
 specificae diuersae, aliunde calor intus, & calor intus erunt diuersae specificae. si cum
 diuina dicatur hinc; qd uenit nouus calor a praesententi distinctus, proba con-
 calor debet esse perfectior ante modum illum unioni: sed ante modum calor non po-
 tert perfecti per adueniret modo; qd per nouum calorem adueniret est perfectior, con-
 est, licet in a. minor est per se nota, & maior probatur: modus, uenit nam perfectionem
 a se modificata; qd modo perfectior unioni debet rem meliorem, & perfectionem
 supponere. Vergetur & nouum ille modus tribuit calori, nouam iam informatiuam
 & non: si 24 per modi adueniret non augetur iam informatiuam calori; qd nec calor
 rose. proba con-: iam informatiuam calori est ipsa entitas, & actualitas calori; sed non
 augetur iam informatiuam; ergo, si hinc dicitur, sic infero: qd aduenit nouus calor

probo conseq: ut, informativa calozu est indit^a a calore: sed advenit novam in formativa: esse. Item: subjectum in instanti intentioni, habet aliquid de novo propter modum illius, et non: si habet novam qualitatem; si 2° subjectum non est magis qualificatum, sed unice magis modificatum. probatur consequentia: effectus solii modi est modificatio: sed subjectum nihil habet de novo nisi modum; 3° subjectum per adventum modi unice additur magis modificatum. Alia via impugnatur solutio: dum aqua calida ut seo remittitur, et fit calida ut quinq; non fit per destructionem modi ut seo et productionem modi ut quinq;: nec intentio fit per destructionem modi ut quinq; et productionem modi ut seo. patet conseq: quia proportionaliter loquendo modo quo fit semio, fit intentio. probatur anti: non datur causa productiva modi ut quinq; ex seo remisi, non enim potest esse seio remisi aqua, ut patet ex evidenti, non ignis qui supponitur durari, non univocali aliqua causa, ut cum thomutu proavimus contra Durandum; non aqua calida, ad quam fit securus, et nondatur modus ut quinq; de novo adveniens calozu semio. probatur anti, quo ad ultimam partem: modus ut quinq; calozu semio non potest causari in instanti semio, ab aqua calida ut seo, quia in illo instanti non exiit aqua calida ut seo, nec item ab aqua calida ut quinq; quia ante modum ut quinq; aqua non est taliter calida; 3° Alia quamplures sunt rationes contra impugnatur. quidam enim dicunt in intentione advenit novam adveniens qualitatem, alij novam essentiam, alij novam expressionem, nec explanationem magis subiectentem subiectum, plus que de potentialitate illius ad igno consequentem. alij notam educationem generam, intentionem et receptionem, et deniq; alij firmiorem qualitatem inhaerentem nonnulli est hu omnibus verbis pro temporu oportunitate utuntur. omnes tamen conveniunt in affirmando qualitatem intentionem fieri perfectionem: sed quidquid sit de divisione, tractate in se adeo difficili minime miranda, omni predicti modi voces sunt sine se ad impugnatur reductionibus distinctis. Regandum est enim an in instanti intentioni addatur qualitatem preexistenti aliquid entitativae distinctum: non: si 2° urgent ratione propositis contra Cartesianum. si 3° impugnatur univocitate positis.

Secunda Conclusio

Gradus qualitatis intensus sunt homogenei. probatur ratione: Gradus eisdem speciei, omnino inter se similes ponunt reddere qualitatem intendam; 3° sine necessitate adtractitur specifica distinctio graduum. anti probatur: si eisdem parti subiecti univociter octo gradus similes calozu subiectum esset magis calidum quam per unicum gradum: sed esse magis calidum provenit a qualitate intensiva; 3° probatur maior subiectum est magis calidum dum plus habet calozu in eadem parte: sed subiectum plus haberet calozu in parte unita cum octo gradibus, quam cum uno; 3° Confirmatur: si gradus essent heterogenei, Inaequales in perfectione superfluerent in calido ut octo septem gradus calozu; 3° octavo adveniente, ceteri perirent: fixet as intentio ad mentem Durandi. anti probatur: gradus ut octo specificiter distincti ab alijs gradibus contineret perfectionem aliorum, sed hoc igno superfluerent septem alij, nisi non alia ratione in homine non adtractitur tres animus distincti, nisi quia anima rationali continet perfectionem aliarum; 3° Probat: duplex luxerna eisdem rationi simul applicata eidem distans producent lucem clarissemam, et plures voces eisdem rationi simul prolatae causant maiorem sonorum; 3° gradus eisdem rationi ponunt intentionem coherere. Deniq; probatur Conclusio ratione theologica: supposito opposita sent, si duo homini iniquitate iusti elicerent opus meritorium unum gradu gratia non mererentur premium aequali, sequela est absurda; 3° probatur maior: habenti gratiam ut duo debitis gradibus, et 3° habenti gratiam ut septem, sed 3° gradus ut longe perfectione in specie, et in entitate; 3° eisdem aequum convincitur plus gratia coram condere amori semio iusti habenti gratiam ut octo, quam amori seculenti iusto elicto ab homine habenti gratiam ut duo: sed hoc est aperte falsum; 3° qualitas non intenditur per gradus heterogeneos, et diversis speciei.

Solventur Argum

Argumenta seo Philosopho 2° Physicorum, textu 84 dicente: esse calido fit magis calidum, nulla addito in subiecto calido; 3° fit intentio calozu, nullo de novo addito calore. Deinde Thomae pluriq; in locis docet qualitatem intendi per maiorem additionem in subiecto: sed maior additio non cogit additionem gradus ad gradum; 3° alij in locis eorum dicit intentionem non fieri per additionem qualitatum ad qualitatem, nec per additionem gradus ad gradum. Tandem avertit sanctus Doctor ut intentionem nihil addi, et prius non esset, et nihil inesse ad prae non infuerit, sed magis inhiere, quod prius minus inhiere, sed si intentio fit per additionem gradus ad gradum, aliquid additur ad prae non erit; 3° intentio non fit per additionem gradus ad gradum.

Concedimus Philosophi testem, Inquam, inestiam coneg. Philosophi enim eo
 grece docet non fieri nobis calidum, qd libenter preterea, quia hinc non debet fieri in eodem
 subiecto. In eadem pte illius. Thomam qd attinet ratio ambigua est plures qd inest
 nare in oppositam sententia candide fatetur, sed dixerat nisi mihi liquante circa commu-
 niu magistri intelligi nobis oportet ad hunc ut illum corripimus. In primis si
 tertium sanctorum Doctorum intelligentur ut sonant, modaliter non sonent ut consideran-
 ti patet. ad hunc omnia maiori, quia non ratio conat quid nomine maiori radica-
 onis intellexerit Thomam, cum in hunc 22 art. 2o ad 2o sic loquatur: quidam
 dixerunt charitatem non augeri 2o, sed solum 2o radice ad hunc subiecto, sed in pro-
 priam uocem ignorant. hoc tamen non obstanti, omnia maiori, nego minus. Imparcep-
 tibile enim est qd eadem indiuicibili qualitate radicata in eadem pte subiecti
 taliter ut nihil illius non la dicitur, nihil qd pti a tota qualitate non informet
 ter, possit tamen quicquid realiter magis radicare, magis qd informari, quin superad-
 datur qualitate pte genti noua radice, ratione cuius magis radiceatur. in conelu-
 dit Thomam additionem qualitatum totali ad qualitatem, gradum autem radiceatur
 qualitatem internam non sunt gradus conuertentes qualitates totales, id est extrinsecas
 sed qd ad hunc impugnat modum thomisticum, ad tunc magis: qd prius non ebat quo ad
 speciem concedo: quo ad individuum subditur: qd prius non ebat quo ad magis tmi-
 nu intentionem concedo: quo ad totum esse ad adquirete nego. Et qd magis quum dixerimus
 inter intentionem, et simplicem alterationem, de qua loco citato agit Thomam, alteratio
 enim absolute, et productit qualitatem, cuius nihil in subiecto pte pte ante
 simplicem alterationem: per intentionem uero augetur qualitas iam pte pte, et
 id est aliquid huius superpositum, et aliquid productit: illud autem qd productit
 et potest nemi pro gradu, et pro tota qualitate interna, quod est terminu totali inter
 ad hunc: si nemi pro gradu, nihil illius pte qd ad individuum, bene tamen quo
 ad speciem, quia pte qd gradu, eiusdem speciei, si autem nemi pro tota quali-
 tate interna, illud quod productit non fiat quo ad incrementum, et intentionem
 hoc est adquirete: est autem inadquirete, quo ad aliquid gradum pte pte
 productum per simplicem alterationem. Dicit: per hoc pte qd calor extrinsecus in-
 diuicibili radiceatur in subiecto reddet illud calidum: qd per hoc qd magis radiceatur, reddet in-
 diuicibili magis calidum. patet coneg: quia, sic se habet magis ad magis, sicut se habet simpli-
 ter ad simpliciter: sic se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis: sed
 impliciter subiectum reddi simpliciter calidum uere calore producto de nobis per calfactionem;
 et reddi magis calidum quum de nobis productum plus calori per intentionem. Dicit:
 per hoc pte qd eadem quantitate communicatur subiecto reddet ipsum calidum, qd per hoc
 pte qd eadem quantitate magis communicatur subiecto reddet magis calidum
 magis extrinsecam: hoc est falsum, et impliciter uerum; qd. Concedo autem, nego implicationem
 consequentem, quomodo enim magis radiceatur, si magis calori non est: ita si Thomam
 non dicit eadem maiori radiceatur impliciter uerum deus ad eadem forma indiuicibili
 possit magis radiceatur, magis qd se uniri, subiecto 2o eandem ptem, quia radiceatur, et uniri
 in forma est indiuicibili in indiuicibili conuertit, si qd iam est unita tota forma, quid am
 plus unietur. Unde magis: nec ualet uerum ad modum perfectionis, nec ad hanc
 efficientiam, hoc enim, est certitudo calido, illud qd pte intensionis magis calidum
 non reddet nisi producat aliquid intrinsecum magis calidum: et modi perfectionis cal-
 loz, cum nihil magis addant calori, imperitentes ubi ad magis calidum. **Repleat:**
 eadem forma ratione diuersis unioni potest diuerso effectu pte qd. et eadem qualitates
 aut multipliciter uadetur: nat ali unita humanitati. Nisi dicit non reddet illum qd
 sanctorum ad deum. gratia habituali reddet non filios adoptiuos, non uerum dicit
 anima unita oculi carant uisionem non autem unita pte qd: sed hoc non uerum
 nam exempla propria quantum uera emittent, ueram facti rationem non reddent. non enim
 probant ad hunc, dilectiorem illam oris eo diuersitate unioni. prouenit enim uo-
 ta non eo incapacitate subiecti. ultimum exemplum est extra rem nam debet fieri com-
 paratio de eadem forma, et eadem pte subiecti eodem modo disposita. **Requiritur 2o:** qua-
 litate interna est unum per se, non est si componatur ea gradibus distinctis; qd. minus
 probatur tunc quia eo dupli-ente in actu non fit unum per se, tunc etiam quia unum
 per se est eo pte integralibus, et essentialibus: sed qualitas non fit eo pte essentialibus
 cum non habeant per modum actu et pte, sed nec eo pte integralibus. tunc quia
 pte integralibus debent poni sub aliqua forma, ut faciant unum, et pte quia pte int-
 grale non possunt reddere qualitatem perfectionem, et intentionem, sed hinc non est qd
 argum pte manifestum in inquantitate, quo est unum per se integrale conuen-
 eo pte, quo se habent per modum actu, et actu. Etiam in animi uiuantibus im-
 perfecti, quo Thomam sunt diuicibile, compositi qd eo pte integralibus de linea
 tactu. Dicitur qd qualitatem esse unum per se integrale compositum eo gradibus unitis
 non unione extrinsecas, et propria quantitate, sed unione intrinsecas, et propria qualitate;

Ita ut calor ut duo sit una qualitas totalis, ut ceteris unione cum alio gradu caloris: si autem sit unum cum alio gradu caloris, iam per accidens non est totum, sed transit ad componendum aliud totum per modum p[ar]tis, ut dicimus in Metaphisica de p[ar]tibus homogeneis. Aquas nec video eum p[ar]te integralem non possit reddere calorem perfectiorem quo ad individuum. manifestum est enim animam diuisibilem perfici per superuenientem p[ar]te, sine qua-
 bu[m] manca maneret. manifestum est etiam quantitatem reddi perfectiorem p[ar]te, si
 peruenientem p[ar]tem: cum hoc tamen dicimus q[uo]d maior quantitas perfectior est ex-
 tenuis, quia est in diuersa p[ar]te subiecti, est ead[em] p[ar]te, quod sunt eor[um] talis qualitas vero
 quia intenditur in eadem p[ar]te subiecti, perfectior intendit, transiundo ad huc magis inten-
 sa per unionem eor[um] alio gradu. Dicitur: in eadem p[ar]te subiecti repugnant plures uniones
 & plures gradus. 2. eia[m] conu[n]tunt in indiuisibili, & non admittunt magis, & minus
 3. qualitas interna est perfectior semina: sed non est perfectior si intenditur per addi-
 tionem gradus ad gradum; nam qualitas semina est simplicior, & simplicior est maxima
 perfectio; & in ea in diuisibili modis hominibus simul eorum tentibus. 4. aliquos unta
 in quantitate diuisibili, & in anima imperfecta. unta 3. in punto indiuisibili quanti-
 tati, q[uo]d est simplex sit est quantitate imperfecta. Ad 3. dicimus, gradus illos habere
 diuisas uniones internas p[ar]tiales, eor[um] quibus resultat unio totalis integralis, quia calor
 ut p[ar]te est unum integrale per modum unius uniti eadem p[ar]te subiecti, ad 2. dicendum
 est conu[n]tunt in indiuisibili, non quia non sint composita, alia homo composita non potest
 sed quia qualibet p[ar]te ablata ab eis, iam non manet eadem: sic si ab homine auferatur ma-
 teriam, non manet homo, si auferatur p[ar]tem integram, non manet integ[er]. similiter etiam
 si a calore ut eor[um] gradum auferatur, non manet calor ut uero. ad 4. dicimus q[uo]d ceteri p[ar]-
 tibus perfectior est se[m]plexeo quam composita. hoc est si se[m]plexeo continet aliquo mo-
 do perfectionem compositi, minime uero ceteri imparibus, & in tali continentia.

Obijci contra 2. conclusionem: si gradu qualitati e[st] e[st] homog[en]e[is] plures accid[en]-
 sibus numero dicitur simul informant eandem p[ar]tem subiecti: hoc est impossibile ad minus naturas
 litter, q[uo]d si dicitur duo accid[en]tia p[ar]tialia num[er]o diuisa posse esse in eadem p[ar]te subiecti, quia
 inueniuntur ad eundem effectum formam tribuendum, totalia uero non possunt propter oppositas
 naturas, inueniunt. charitas ut duo est perfecta in linea charitatis, & inueniunt alia chari-
 tatem, inueniunt. charitas ut duo est perfecta in linea charitatis, & inueniunt alia chari-
 tatem, ut duo est perfecta in linea charitatis, sed duo accid[en]tia perfecta in solo num[er]o diuisa non po-
 sunt esse in eadem p[ar]te subiecti, & nec charitas ut quatuor conueniunt eor[um] duobus charita-
 tibus, ut duo probatur maior: si charitas ut duo non est perfecta in sua linea, nullas
 charitas erit perfecta, cum qualibet possit intendi: sequela est falsa; 2. solutio uera est
 ad impugnationem diuisas magis: charitas ut duo est perfecta in linea charitatis quo ad p[ar]-
 tem totius magis, quo ad indiuisum nihil t[em]p[or]e: est perfecta in termino nego: in gra-
 du qualitati concedo magis: concedo min[us], & nego conseq[ue]ntia. nam licet charitas ut duo sit
 perfecta, & totalis in indiuiso ut conueniunt dea[m] u[er]sioni, cum alio gradu, p[ar]tiali t[em]-
 p[or]e est ut unta cum alio. probatur maiori q[uo]d u[er]get hominibus, nam qualibet chari-
 tatis est perfectibili per aduentum modi perfectiori, unde solum deducitur nullum ac-
 ciden[te]m de linea qualitati ita inueniunt esse, ut non possit magis intendi: sequela tamen
 h[ec] unanimiter docetur a hominibus dum defendunt qualitatem esse infinite in catholice
 dogmatice interuenibilem, quin sit possibile qualitas actus infinite interna. Inuenit. Sou-
 din: sicut se habet accidens totale ad subiectum totale, ita accidens p[ar]tiale ad subiectum
 p[ar]tiale: sed duo accid[en]tia totalia solo num[er]o dicitur non possunt informare idem subiectum to-
 tale; & nec duo accid[en]tia p[ar]tialia solo num[er]o dicitur idem subiectum p[ar]tiale: diuiso magis:
 ita accidens p[ar]tiale de linea eor[um] tenuis concedo: de linea interna nego magis: & conue-
 sa minoris diuiso conueniunt: nec duo accid[en]tia eor[um] tenuis concedo: nec duo accid[en]tia interna
 solo num[er]o dicitur possunt informare idem subiectum p[ar]tiale. Perfectio aliarum p[ar]tium su-
 biecti nego conseq[ue]ntia: p[ar]tiale Perfectio aliarum p[ar]tium subiecti concedo conseq[ue]ntia
 p[ar]te o subiecti in qua intenditur qualitas in p[ar]te dicitur subiectum p[ar]tiale Perfectio
 qualitati interna, cum immo sit subiectum totale: unde sic arguuntur: sicut plures
 eor[um] tenuis p[ar]tiales possunt esse simul in eodem subiecto totali, quia eor[um] illi resultat uni-
 cum totum eor[um] tenuis, ita plures in intentione p[ar]tiales in eadem p[ar]te, quia unio effectus to-
 tali inde resultat. Tandem arguitur, & Negatur: si gradu caloris sunt eor[um] tenuis speciei
 & perfectionis, calidum ut unum possit producere alium gradum caloris t[em]p[or]e in eor[um] tenuis in u-
 b[er]o p[ro]habente unum gradum caloris t[em]p[or]e in subiecto p[ro]habente plures gradus: sed hoc
 sunt falsa, ex p[ar]te igitur docente, & probatur maior: calidum ut unum debite applica-
 tum potest calidum unum gradum caloris in subiecto nullum gradum habente; & in u[er]ba
 lido ut unum, in calido ut uno, & in eor[um] tenuis. anti est certum, & conueniunt probatur: calidum
 ut unum potest producere calorem ut unum in subiecto nullum gradum habente quia
 calor productus est eor[um] tenuis, & in eor[um] tenuis continetur: sed sequitur, & 8. gradu caloris
 sunt eor[um] tenuis, ergo.

Nego may, ad probi concedo aneti, nego conseq. ad huius probe dicimus dignitatem esse manifestam in omnium sent. quia agens naturale qua tunc intendit assimilare sibi partem ideo qd si utitur ut iam simile agentis, agens naturale non operabitur; unde iam abijt in proximum: agens non agit in simile. etiam calidum ut unum applicatum pavo non calidum habet in quo partem sibi assimilat, causabit in illo calorem ut unum. non actum in se ipso, quia in se ipsum nullum agens agit, nec in alio iam prehabente calorem propter aliter sic in sent. aduerxario tunc calidum ut quatuor non potest producere alium calorem ut quatuor in se ipso, nec in alio calido ut quatuor calorem ut duo, licet in pavo non calido possit producere calorem ut quatuor, et ut duo.

Solutio vera est, videtur tamen alia via. igitur calidum ut unum non potest producere gradum calorem in prehabenti calorem quia calidum ut unum non potest ut duo caliditate. calidum qd ut unum non potest producere calidum ut duo in ratione tali, quia tunc, necesse produceret etiam gradum calorem, cum calidum producat gradum calorem, quatuor precontinuat in uirtute prehabente. hinc qd dicendum calidum ut unum continere unum gradum calorem qui potest esse 3, 2, 1, et tamen, sicut in abaly, non tamen ut unitum cum alijs, et ut preponere in pavo alio gradum.

Pro coronide, cundum est qualitate intentionale delinea exercitio actu 2, ut intellectus, et uolens non intendi per additionem gradus ad gradum, nec per maiorem gradum, quia cognita semel obiecta, non potest meliorari, et elatior fieri, nec apud uisum potest speciositas reddi, cognitio ergo obiecti est per uiam certitatem actualiter obiecta, et tunc in speculo est essentialiter in speculo, proinde qd talis qualitate intendi, et fieri non potest sed alia cognita elatione dicitur de intellectu, obiecta non manente, similitudo qd noui amor speciositas a uoluntate, unde ad simile qualitate necesse quid dicitur Durandi debite appellationem.

Inquire utrum intentio habeat terminum ultra quem non possit naturaliter progredi. affirmative respondet, quia cum ag. naturalia sint determinata, et limitata uirtuti non possunt infinito gradum modo producere: poterit etiam limitari qualitate, derum ab ipso subiecto naturam actu materiali, quia capacitas receptiuum illius est finita, et determinata. sed huiusmodi gradus, uti 2, quos qualitate ponunt naturaliter intendi determinati, et finiti sint. a nobis tamen indeterminabiles sunt, quia perfecti et omni prehabente non cognoscimus uirtute agentium. ideo qd licet Philosophi et Theologi arguerent communiter qd gradum tantum ultimum in qualitate intentione, hoc ab illis fit exemplo gratia ad designandum quare per potentiam ultimum qualitate.

2. Quisio 2^a explicatur intentione per Reflexionem et Antiparitia
sim. Agentis alterantia quandoq. et plerumq. agunt actione directa, qua nimirum sine obice dependunt in partem qualitatum productam. quandoq. uero aduertunt actione Reflexiva, quando scilicet qualitate ab agente diffusa, in uento obiectulo, Reflexio dicitur fit qd multoties circa obiectulum interior: ratione huius plu calorem sentimus in conuulsitatibus Valium, et uicaria parietem quam in planitie. etiam qd lucerna clarum illuminaat candiditatem quam denigratum actio. ita Reflexio dupliciter contingere solet oblique scilicet et directe. hoc modo contingit dum qualitate in uento obiectulo, Reflexio uero uicaria agens, Reflexio dicitur, et hinc proprie dicitur Reflexio oblique uero contingit quando in uento obiectulo inueniunt alia latera inclinat et hinc obit dicit Reflexio.

Udemplum non incongruum habemus in gila, quo quandoq. ex pariete uia Reflexio multoties oblique, et oblique flectitur, similitudo etiam formativa eco, qd enim deferens uicem loquenti in lo eum angularem, aut eorum, et hoc loco uidentur uoce in aure loquentis, et circumstantium. idem etiam contingit in specibus uisualibus nam uicem directe, speculum congruat, se ipsum conspicit, quia speculi ad ipsum directe reddidit. in extem oblique se colloct mirante ad se uidentur gila ad se ipsum, speculi, non reddidit uidentur tamen ab alio ex latere opposito circumstanti, quia speculi oblique uidentur in illius oculos perueniunt. Propter hanc, et alia experim tenent unanimitate Philosophi dari Reflexionem qualitatem qd per ipsam intendi. est tamen difficultum explicare quomodo hoc fiat; nam quomodo cunctis qualitate intendatur non facile assignari causa noui qualitatum, et maiori radicationi, non enim potest esse agens operari per actionem directam, alia debiliu ageret in proximum quam in partem motu. nec potest esse qualitate directe producta, aliter se ipsam intendet, nec obiectulum ut uidentur uidentur; qd cum nulla detur causa talis intentioni non dabitur intentio per Reflexionem. Ita uita debetandi in uicaria die modo dicitur Auctore. omnibus tamen uelut, et miri proualibilis sent Scoti doctum intentionem fieri per Reflexionem ab agente ipso directe operante, producta qualitate operatrice in obiectulo et obiectulo ipso se habente per modum conditioni, et uirtutum ut agens per illam qualitate operatur magis per Reflexionem in quantum uirtute operatrice uirtute in obiectulo implenda.

Ante extentionem Directam. sed nota. qd si interior sit per maiorem radicationem quali-
tatu praecurrentiu, hoc potest vni ut vultu, & instrumentum agentis & ut effectus, in Pien,
si non interior, sed ipsa instrumentum est ad sui intentionem per Reflexionem: i hoc casu
tam vobis videtur difficile non video alium modum conciliandi praedicta, ex ratione. supposita
Autem intentione modo a nobis explicata, non incongrue coagulatur hic motu, natuq.

Plus intentionu modu directu Antiparitarij, qd latine est circumobitu tentia,
seu observo contraxigum. eo per conat fluxu virtutis operari, suo praesenti contraxio
sic aqua potui frigidiq sentitur etius, quam hiemali tempore. sic etiam calor stoma-
chi valentior est in hieme, & ideo maior est nunc cibi appetitus, perfectiorq illius coctio.
similiter etiam manus incalescunt per nias a tractationem, & quando nunc frigidior
signatur verno tempore, quando aer non est ita frigidus. horum, & aliorum talia quae
tunc, sed difficulter inveniuntur. aliqui enim antiqua vitam negante, eoq experimenta ipsa
negant. gluce. Secum faciunt ad caquam, quae vocata Verum eois ipsi maiorem vi-
sorem praebet, ne indeferre pereant in completi contraxionem. Alii docent hae oxii

posse eo duplici capite, nimirum Equa immuetra Vi quae extinguitur potens in-
tendere ead qualitate, & quae ocanohe contraxi recedit aliqd, qd intentionem impede-
bat. alij & rationabiliter dicunt qualitatem observam sepe non augeri sed unice magis veni-
ri, & contraxi, quia naturalis est qualitati frigere suum inimicum, & unde calidum
observam a frigido magis intra se voluita inquantum eozema frigiditate inimicum ma-
gi concitiantur, ut fortius Veniant, virtus enim unita fortior. alij vero in Antipa-
ritari qualita augetur per accidens, quatenus una pari interior aliu intendit, & sic
si prius vitale magis fortiter rhomachum in hieme, quia frigente frigiditatem ex-
circumobitorem corpui nam ad intra retrahuntur, intus qdum calidissimi sunt, magis
calescunt.

Sed non est praetermitterendum omnia ita ad Deo, & nat ene facta ut alius
opprimuntur & in extremu cessantur, tunc facto quasi in degeratione conatu quidquid
victuati habent excident, in omni qd vixi eximant. sic videmus iam iam extinguit
da, flammam vehementissime coluere aduectus interitum ignem ene apterorem in fa-
qualium diebu, calorem naturalem humoribus, & febribus opprim fieri in animalibus
vehementiorem. idem q potest cauare qd qualita circumobiosa intendatur

Quaestio 2a de Nutritione, & Alimentatione

In hac se aliqua non tan ad Philosophos, quam ad Medicos spectant. alia vero ne inti-
diti sunt propria. de illis ergo oportet breuiter cito pertractare. In primis inuentionem et
qgi nutritionem, seu conuersionem alim in vobis. qd hae hae supposito, quia nihil certius est in
Philosophia impugnatu fuit a summo Viro Petro Lombardo sententiarum Praesertim in 2o
distinctione 2a negavit q hic Auctor nutritionem, quia 11. dicitur: omnia qd intrat per
os in Ventrem vadit, & in secerum emittitur. & huc alii homines possunt nunquam vni-
cere, cum possent per alimentum Repareare vobis degeritatem in coloru. sed cum conat non
omne alimentum emitti per secerum, sed gluce exuari per sudore, gluce q per poros, tunc
conat tototum. 11. dicitur non ene intelligendum in figura grammaticali, sed in sensu com-
modo, & proportionali.

Sed nec eo hoc sequitur possibilita perperu uenturu, nec quod
homini possint efugere mortem. nam licet humidum radicale Reparetur humido nutrimen-
tari, non tamen perfecte, & eo toto uti fieret perfectum arboru vita, Peron omne agen in
ad se patratu, & debilitetur, unde humidum radicale continuo agens renouatur. & sic homi-
ne tandem deveniunt ad senectutem, & ad finem vita. & si vultu potest improbari communi
cogitatio eo hu, quae dicitur in 1o Philosophorum disputatione 2. quae 1. quae in praesenti se-
petenda non vultu. ex praecipue, quia eo ibi agerit conat calorem naturalem gluce pte, vobis
continuo renouari, & ne habebunt omnia sic interessant necesse simpliciter est nutritio

Supponit q nutritione, de modo quo fit parca cum Medici libemus. dicunt ergo
alimenta, quae ore excepta dentibus q tractata per haesumq nutritu tractata in
stomachum tanquam in officinam communem trahuntur, & separatu fecibus sine exeret
mutari in mada albam, quae chilum vocatur, chilum autem ex lentisculo stomachi vni-
tatur per vena mezarica, ad vena inguo conuertitur in quatuor humores qui sunt flava
vili, sine colore, atque vili, sine melancolia, & vitrua sine flamma, & sanguis. ex hu qui humores
conuerti exo pibus leuioribus ascendit in venaem filii. qui grauior ut ad lenem descendit
dit nullam propriam sedem habet, sed cum omnibus humidibus mixtus exiit. Ut vultu
tandem quae nec sedem propriam habet trahitur ad cor. ibi q magno calore ferret, & ex illis
pibus praecipue nutritur per angustia in cerebello & thalamo quidam, quae di-
cuntur spiritu animalu. alij tamen pte, quae spiritu vitale dicuntur, nutritur per arterias
in pulsatice cordi, quae per motu aequali, & inaequali denotat vultudinem, & quana ho-
mitu q extrudine. alia tandem, & in nobilior pte, vobis sanguini per vana mittitur in omne pte con-
poru, ut alimentum quo omne q propriam eois nutritantur, ita ut hic conuertatur in m,

ibi fiat **ca. 10.** **D** alibi neriui. huiusmodi etiam alij alterati conuenienter nutriunt per, quibus inuent per conuenientiam in illis, **H**oc conuersio, uice sanguinis, uice aliorum huiusmodi **lectura** proprie nutritio, se habentibus alij, actionibus, dispositis ad illam. **U**bi colligitur nutritio proprie dictam **idem** conuenienter conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam **idem** conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam **idem** conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam

Sicut nutritio est motus uitalis conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam **idem** conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam **idem** conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam **idem** conuenienter nutritio per nutritionem proprie dictam

Quisio 2^a de Rarefactione, & Condensatione

Rarus sic dicitur a Philoſopho: quod sub magnis dimensionibus parum materiam habet. Denique e contra ut: quod sub paruis dimensionibus multum habet materiam. Rarefactionem, & densitatem dari conuenienter nutritio, est tamen satis difficile explicare quomodo fieri, & in quo potest conuenienter nutritio. Enim per se potest quomodo idem corpus modo rarefactum, quod eum quod dicitur conuenienter nutritio. **E**t quomodo ab illa penetratione condensatione, augetur densitas quia quodlibet corpus habet partes. **E**t quomodo ab illa penetratione condensatione, augetur densitas quia quodlibet corpus habet partes. **E**t quomodo ab illa penetratione condensatione, augetur densitas quia quodlibet corpus habet partes.

Sententia Philosophi dicitur, quod si corpus dilatatur, tunc fit rarior, si autem contrahitur, tunc fit densius. **S**ententia Philosophi dicitur, quod si corpus dilatatur, tunc fit rarior, si autem contrahitur, tunc fit densius. **S**ententia Philosophi dicitur, quod si corpus dilatatur, tunc fit rarior, si autem contrahitur, tunc fit densius.

Quisio 5^a de Actione, & Reactione

Sicut dicitur in philosophia, quod actioni semper correspondet reactio. **S**icut dicitur in philosophia, quod actioni semper correspondet reactio. **S**icut dicitur in philosophia, quod actioni semper correspondet reactio.

1
 2
 3
 In omnem partem dilabitur facile tamen coarctatur termini alieni ut in vase. Sic
 citur et quia corpus facile terminatur proprio termino, sed difficile alieno, ut patet in la-
 pide qui tenaciter retinet propriam figuram, et difficile alienam suscipit. Deveniendum ad
 29 partem tituli, mixtio est mixtibilium alteratorum unio. ad quod notandum est tri-
 plicem dari mixtionem impropiam, scilicet propriam, et propriam hanc, impropria multo
 usitatis, sive locali approximatione, ut dum grana tritici micentur cum granis mly
 propria et locali coniunctio. Item, quae micentur, facta aliqua eorum divisione ut
 mixtio vini cum aqua. sed notate quod si vinum ita aquam superat, ut illam absor-
 beat, ut aliqui docent, tunc non est mixtio, sed unius in aliud transmutatio. propriam
 ma exigit conversationem eorum, quae micentur in aliquo tertium: ad quam mixtionem
 tres ad minus requiruntur conditiones. Primum est unio materialium mixtibilium cum pro-
 pria mixti, et inter se. 2^a est formatum elementalem coarctio, nimirum alteratio,
 et respectio qualitatum. 3^a est generatio formae mixti, quae contragitur ad elementum
 est corpus durabile exogenis quatuor qualitatum, quae prout in quolibet naturali
 corpore reperitur. Sed quia qualitates utique sequuntur ad formas elementales, necesse
 est ut etiam aliquomodo maneat in mixto, ut et qualitates maneat. dubitatur
 inde an maneat virtualiter, et formaliter, scilicet sunt ne in mixto omnes formae elemen-
 tarum subordinatae formae perfectiori mixti, an aequum unice exortat formam mixti cum
 quatuor primis qualitatum, et temperati 24 naturalem eorum, et temperam
 mixti. non debent. Medici, et Philosophi, qui probabiliter satum affirmatiue solvant,
 Communi tamen sententiae concedit permanentiam virtualem. Mixtu pluribus alijs
 suadet. Conclusio hinc facio. Valery: si elem manent in mixto cum sui
 formae manent etiam cum sui quantitatibus: cum illi non manent; q. maior patet
 quia manente forma, quantitas nequit naturaliter detrahi probatur mixto: elem non
 manent in mixto cum sui quantitatibus penetrati, quia penetrant naturaliter penetrat.
 deinde non manent impenetrata, et inducuntur loci. 2^a quia sic non mixtio, sed unio
 portio fiet. 3^a quia non quilibet particula mixti est mixtum, tandem, quia cum
 forma mixti debet informare elementa, sequeretur plane esse formam mixti in
 particula ignea, et consequenter mixtum reperiri in unico elemento. Sed dicitur: in
 mixto manent quatuor proprietates elementorum: sed proprietates nequit naturaliter
 penetrare, non exortente forma; manent et in mixto formae elementales. 2^a mixtum
 solvitur in ea, eoque constat: sed mixtum solvitur in elem formaliter; q. formaliter
 illi constat. - ad 13 dicendum quod qualitates non manent in mixto in uno usque
 et factitate, in quo solum videntur elementorum proprietates: ad 24 dicite elem
 solvitur in ea ex quibus virtualiter constat. Sed dicitur: elem educuntur ex mixto: et
 nulla assignatur causa productiva formae elementalis; q. probatur minor: dum Ca-
 daue etiam flammis aqua ex eo copiose profluit: sed nec igni, nec ulla alia
 causa potest hanc formam aquae humoribus solvere; q. dicitur dicitur dari causa
 productiva formarum elementalem de novo sed dicitur mixto coarctio, unam
 per se, et alteram per accidens; causae universale influente in materia sublimarem 24
 illius dispositionem sunt causae per se; in mixto enim sunt quaedam partes prone infor-
 mam tepidam, ut ova, alij informant aquam ut flemma, alij informant aeri ut Pa-
 poris sanguinei, alij tandem informant igni, ut spiritus animalis, spirituales, ali-
 unde aequam causa dissolutiva mixti concurrat per accidens ad tales formas, quate-
 nu duobus formam mixti, cum virtute partem in officio proprio continebantur, ob il-
 lum defectum omni reddunt ad partem conditionem. hic id est etiam agi de
 methozi, sive de telus mixti, sed quia materia magis exortio est quam necesse est metho-
 phireas concensatione, praecipue quia virtus voluntati est toto de corde obtempe-
 rari, ac de finem cupio, ideo illum hic impono libri de Generatione, et Corruptione

Disputationes in Libros de Anima

Huiusque non nisi omnibus communia Philosophia dedit, cum de ente mouli sex
 monem in tituli: nunc autem nobiliorum speculationem agredietur quia moule ani-
 mationem agnoscere curat, in uiam propriam cognitioni nos ducit, hinc quae aduentibus ad-
 sacram theologiam, ad illum nos ad cuius similitudinem facti sumus, laboramus q. alle-
 ctissimi in propriam dignitatem contemplatione, ut thesaurum absconditum, quod in nobis
 est pro merito estimante dignum Deo reddatur, dignum q. deo sit q. sort ad deo pro-
 pter Deum factum, digni quae Dno reddamur. febei termino, quo iustunde fuerunt
 Amen

Subiecti Libri ab obliquo Philosopho animae explanationem. in 1° tractatu uariis antiquorum haerese, in 2° de anima incommuni, & de vegetatiua, & sensitua in particulari. in 3° uero, & ultimo de Anima Rationali. non solum de scopo & libri patum curanti, aliorum explanationem uariis disputationibus breuiter, & uicota communem methodum tentabitur. si qui autem de uariis temporis breuitatem hanc leuissimam habuerit, addeat Eminum Dilem de Aguerre, qui sem plena manu ex more pertractat. Quartio 1^a Quid sit Anima

Multa sunt quae neciuntur quo magis sciuntur. plura que ita nocentur quam non nocentur. scimus animam esse, & noscimus animam, illa nos legit, ab illa mouemur, sed quid hoc sit nemo facile expedit. inde non mirum quod antiqui tan tepite de hac re seruerint, & uariauerint, dum alij subit igneam, alij laqueam, alij aeream, quai aeream purissimam, alij e contra esse partem calidam ab igni obuiam alij uero, & forte melius esse diuinitati portionem dicebant. quod uerissimum est, si attendatur specialis similitudo Dei, & animae rationali, quantum in figuris loquendo nihil falsius. Explicatur Definitio Animae

Anima est actus ⁱⁿ Corpore phisici, organici, ut pot. uitam habentis. definitio communis est, sed maxime diuertunt Auctores circa sensum illius, praecipue que circa explanationem partium corporis. sed antequam de hoc dicimus loquamur, oportet illam per se explicare. actus ⁱⁿ corpore idem ualeat ac forma substantiuali adu esse corpori: unde belli actus explicatus conueniunt formis accidentibus, & per hanc differentia. formae namque accidentales sunt actus ⁱⁿ se non generati. per hanc corporis defectus anima a formis spiritualibus completi. si phisici excludit corpus artificiale, & mathematicum. si organici denotat dispositionem membrorum, & uia murea & coherencia utiq. ut pot. uitam habentis denotat organizationem, & distributionem membrorum non esse pure materialem ut in cadauere, & in statu, sed forte ad minus proxime capere utiq. Jam quod quid nomine Corpore intelligant auctores uideamus. Subtili Doctor intelligit materiam ⁱⁿ forma corporeitate, qual Corpore constitui aexit. arguit enim in composito ultra formam specificam aliam formam substantialem imperfectam, formam perfectam, specificam subiectam: sed hae forma numerica est & uiget. ⁱⁿ 3° quia designat formam coexistentem in se uera natura quae non ut in determinata specie: talis non est forma corporeitatis, quae probatur maior: omni forma coexistens in se uera natura est irregularis & individualis, constituitur a materia in actu determinato: sed quilibet forma irregularis & individualis, constituitur in materia in actu determinato est in aliqua specie, & uterque ⁱⁿ forma corporeitatis sub ordinata forma uidentur & non? in 2° tale forma ut pote non subordinata sunt completi, & incompatible saltem naturaliter. in 3° forma illa coexistet formam in se uera: sed hoc est falsum; quod probatur subiuncta: forma corporeitatis quae hunc est sub forma uidentur esse potest in cadauere: sed in cadauere non existit formam uidentur, quod iam exp. prob. quod ut supra fuit: forma illa esse necesse est ad probandum materiam in se uera uidentur sed ad illam non disponit, cum gradu Corpore uidentur ut ad gradum utiq; quod ulterius forma illa daretur ne materiam maneat informis: sed nunquam taliter materet, quia corrupta una forma alia generatur; quod Auctores societati communiter nomine corpore intelligunt partem materiam ⁱⁿ 3°. sed contra: quia nomine corpore intelligi debet illa quod est immediate receptiuum animae ut animae: sed materiam non est immediate receptiuum animae ut animae quia materiam non magis est receptiuum animae quam qualibet forma substantiuali quod maior probatur: nomine corpore debet intelligi subiectum specialiter dispositum ad animam ut animam, quod elatus debet uniuersum per partem illam organici: sed corpus specialiter dispositum ad animam ut animam est immediate receptiuum animae ut animae; quod in se uera modo dicendi non solum intelligit nomine corpore phisici organici materiam ⁱⁿ 3° dispositionem sed materiam informatam ab anima ⁱⁿ 2° gradum corpore: sic exp. Thomae in presentia dicitur: in definitionibus formam aliquando ponitur subiectum formam ut cum dicitur: uis est actus uicidi: hoc modo dicitur anima est actus corpore organici, quia anima facit ipsum esse organicum. probatur sane: in gradibus forma debet intelligi forma communis ⁱⁿ 2° gradum corpore, quae ⁱⁿ 2° gradum utiq. debet tractari de imperfecto ad magis perfectum; & forma uitali ⁱⁿ 3° gradum communis materiam ⁱⁿ 2° gradum corpore quod ⁱⁿ 2° gradum utiq; quod nomine corpore intelligitur materiam informatam per se ab anima ⁱⁿ 2° gradum corpore.

Solvuntur Obiectiones

Arguit Scotus: mat^a est actuata a forma organica substantiali proprio ad Re-
 ceptionem animi; 2° forma corporea; 3° mat^a non recipit animam nisi quatenus actu-
 ata per formam corpoream. si dicat mat^a esse actuata per formam corpoream
 tunc indubitanter ab anima per intellectum in materia 2° gradum corporis, ut dicit enti-
 tas forma vitali prout mat^a gradum corporis, & postea gradum vitæ; inquit:
 anima rationali est undequaque spiritali; 3° est prout incorporea; 4° nequit
 prout mat^a prout gradum corporis, & postea gradum vitæ. Solutio vera est,
 Et opugnatio illius manifeste innotuit in Scotum: quia anima rationali utpote non
 dequaque spiritali est prout inuestigabili prout de se exercit, nec aufertur;
 5° nequit homini prout gradum vitæ vegetativæ. Respondet q^o 24 Scotum animam
 esse undequaque spiritali, esse tamen eminenter vegetativam, & sensitivam, pro-
 inde q^o posse constituisse hominem vegetativum, & sensitivum: similiter q^o dicendum
 esse corpoream non formaliter ut quod, sed eminenter ut quo, & constituitur, quia pro-
 pter naturam excellentiam continet gradum corporis, qui est inferior gradu percipit
 vitæ, quod sufficit, ut constituat corpus, ut constituit vegetabile. Applicatio
 distincta unione mat^a cum forma, remanet mat^a organica, & corporea, ut patet in quo-
 cunq; cadaveri; 6° forma organica, corporea substantiali est realiter dicta a forma vitali
 triplex valet nomen corporis 1° pro esse affecto quantitative, in quo sensu quilibet in mate-
 rialiter dicitur corpus. 2° pro corpore organico in quantum organico prout dicit
 structura membrorum 2° q^o etherogenicæ. 3° pro corpore per se dicamertali constituto
 per mat^a formam. corpus in acceptione nullam cooptat organizationem. ut dicit
 organizationem materialiter per accidens. quia ad formam cadavericam de materiali
 se habet structura distincta oculorum. in 3° dicitur cooptat organizationem 2° cooptat formam.
 distincta autem unione mat^a cum anima, mat^a remanet organica materialiter organi-
 catione solum accidentali, & quantitativa. Obiectiones de Jovis, & Scoti contra prout
 dicit: subiectum receptivum formæ phisicæ debet realiter adquire ab ea distingui: sed mat^a
 informata ab anima 2° gradum corporis non distinguitur adquire ab anima; 2° mat^a
 ut informata ab anima 2° gradum corporis non est anima receptiva: distinguitur
 subiectum receptivum formæ phisicæ adquire 2° suam entitatem concedo: subiectum
 receptivum formæ phisicæ ut prout perfectiorem gradum prout nego mat^a: concedo
 mat^a, & nego consequi. ut forma & communicative phisicæ. Ergo ad suam entitatem adquire
 tam mat^a necesse est distinctio adquire inter ipsa, ceterum ut communicet gradum
 perfectiorem cui iam illi communicata 2° gradum imperfectiore non. Respon-
 det: Nihil adquire distinctio, sed sufficit in adquire tam phisicæ ratione mat^a Appli-
cabi: anima ut communicans mat^a gradum corporis non distinguitur realiter
 ut prout gradum vitæ, sed ad nomen metaphisicæ; anima 2° gradum vitæ non
 cogitur realiter in mat^a informata a se ipsa 2° gradum corporis, communicative: omni
 ma materiali erit ut vitali educitur eo pot^o receptiva: sed anima 2° gradum vitæ
 non educitur eo pot^o mat^a ut prout gradum corporis ab ipsa anima, alia esse
 ipse educitur, & educitur eo mat^a habente formam corpoream, & eo mat^a prout
 accidentaliter distincta, & organica. sed anima est actu illius subiecti a quo educitur
 ergo. Adverte pro ratione formam vitalem 2° dicitur illius gradum a nobi cum
 fundam^o in se patitur in phisicæ perfectione, quo cum ordine priori, & posteriori com-
 muneantur, anima enim prout tribuit materis gradum corporis quam gradum vitæ
 quia gradum corporis non est gradum, quem prout tribuat forma vitali ut vitali, sed est
 gradum, quem prout prout in materia: quid hoc quod est esse corpus est quod materiale
 respectu vitæ, & quod ad vitam prout prout, similiter etiam si habent utque gradum
 vitæ vegetativæ, & gradum sensitivæ vitæ. Quo respectu ad 2° concedo antea, distinguo
 consequant: non recipitur realiter in mat^a informata ab anima 2° gradum corporis
 ratione gradum corporis concedo consequam ratione mat^a nego consequam. tota enim entitas ani-
 mæ rationali recipitur in mat^a ratione materis, prout prout tamen gradum perfectiore
 animæ gradum imperfectiore illius, prout q^o gradum vitæ prout prout gradum corporis
 non ut informabilem ab anima 2° gradum vitæ nisi ratione mat^a, quæ includitur
 in corpore. hinc ad prout dicitur animam educi eo pot^o receptiva subiecti ratione
 tamen illius, quod prout se habet ut quo, & ratione sui ut subiectum receptivum
 anima autem 2° gradum vitæ non comparatur ad gradum corporis ut receptivum
 ut quo, & ratione sui, sed ut receptivum ratione materis. Ultra datam definitionem
 animæ, quæ essentiali est, aliam etiam dedit Philosophus per ordinem ad operationem
 illius, quæ se habet: est id quo vivimus, sentimus, & intelligimus. id est prout
 prout radicale quo vivendi, sentendi, & intelligendi, in quantum
 prout vivendi, seu vegetandi, sentendi, & intelligendi, nutritionem nimirum,

Facimentationem, alia q^u h^u formulanti. in quantum principium sentiendi
 operatione quomodo eorum sensitiua, & operatione in intellectu ut participum intelligi
 sed aduertite q^u particulae definitioni non debent intelligi copulatiuae, & determinati-
 ue, nec diuisiuae, sed indiuisiuae, ita ut aliqua ut anima, qua solum uiuatur,
 ut anima plantarum, aliqua qua uiuatur, & sentiatur, ut anima bruta,
 & alia deniq^{ue} qua uiuatur, sentiatur, & intelligatur, ut anima rationali

Quaestio 2^a quid, & quotuplex sit Vita

Quia Philosophus explicauit animam per ordinem q^u Vitam, oportere hic dubitari
 in quo ratio uita conuertat, & quot sint genera uitae, & quantum species sint dicendi mo-
 di, maxime apud antiquos, committentes tamen a probata definitione uitae abstru-
 tole tradidit, quae se habet: uita est motus a principio in termino se mouente per
 illum. bonitas definitioni probatur uita est id per quod uiuatur in eae tali con-
 tituta, & distinguitur a non uiuente; sed uiuenti distinguitur a non uiuente, & esse
 uiuenti constituitur per motum ab intrinseco, idcirco quae in ter^{ra} animata computamus
 quaecumque a se non mouentur; ergo. Sed obijciunt: quia, & leuia mouentur
 a se, sicut animata mouentur ad Reuerenda proprietate, ut patet in aqua ca-
 lida dum naturaliter frigiditatem acquirit. argentum uicium, uulgo exopta, se
 mouet in plano, & uinum se mouet dum in latu, & cupa feruet; sed nullum eorum hi-
 rare uiuit; & uita non conuertit in moueri a se = ad d^{ic}tu^m dicimus graua, & le-
 uia moueri, dum sunt in statu uolento, similiter etiam aqua solida se mouet
 ad propriam frigiditatem acquirendam, dum est in statu preternaturali: omnia ta-
 men ita quiescere dum sunt in statu naturali: & ratio horum est quia motu ui-
 gnati sunt a generanda, & a causis uariis, quae cauant perfectione, debitas
 omni enti, & eundem propriam ciuilibet eorum. proinde quae motu illi solum eoa-
 tione sunt ab enumeratis mouilibus.

Circa motu arg^u uita, & uita feruenti, acui
 magnetis, & alios huiusmodi non unanimiter dicuntur. Hic tamen con-
 ueniunt in eo q^u motu uti non sunt actus formati ab intrinseco illorum mouilibus, unde
 semper Reuerendum est & ad causas uariis, & ad aliqua qualitates, sua dispositione sic
 temperante q^u dicta mouilia, ut tale motu cogant. Uinum enim dum feruet non est in
 statu perfecto, & conaturali, proinde q^u debet molari a generante ut illum acquirat. argen-
 tum uicium non mouetur q^u propriam illius actionem, sed ab ingenti praesentia q^u de-
 orum naturaliter inclinat. & cum aliunde ut aliquatenus liquidum, q^u iniquitate
 tendunt, & idcirco uitate diriguntur hinc, & illinc conuolunt. Dicitur: Angelus in uita-

ti. nec creatio mouetur a actu ipsi naturaliter in tali uita: sed motu illius etia-
 tali; q^u uita graua mouentur ad acquirendam perfectionem naturalem ubi debitam
 non sequitur motu illius non est uitali. Uergetur: in Angelu actu est uitali: sed uitas
 Thomista Angelu perillum non mouetur a se, sed a Deo, & q^u docent Angelu non pone
 peccare in uita: q^u = ad d^{ic}tu^m eorum communi doct^r actum non debet Angelu
 in uita ut complementum naturae, quia actu & deficient, nat^r aut^m esset completa,
 solum q^u debetur propter fecunditatem naturae angelicae; contrarium actum euenit in gra-
 uibus, & leuius se mouentibus ad uicium centrum ut ad proprie naturae complementum.
 ad 2° distingo uita: Angelu per 1° actum non mouetur a se agere uita concludo. elicitur
 nego. applicatur q^u Angelu a Deo ad 2° actum, illum tamen a se Angelu elicit. Obijci 2°
 actio transiens est uitali: & ager per illum non mouetur, sed mouet passim; q^u ad uitam
 non Reuerentia se mouet. 2° motu cordis est uitali: sed cor per illum non mouetur a se, sed
 a generante; q^u = in Deo est perfectissima uita: sed in Deo nullus est motus; q^u = ad 1°
 agatur maia, supposita Receptione actionis transiens in passim, quia ut actus est uitali
 & per illum ager uita de 1° et illam actus elicit, illam que Reuerentia, ut per illum mou-
 atur, solum q^u potest dici q^u actio transiens sit uitali & uitaliter, nempe terminus
 actionis uitali in agenti Reuerentia, ad 2° uita dicta negatur maior, quia motu cordis est
 ueluti passio ab agente extrinseco causata, & cum alijs dicitur motum cordis que ab agenti
 extrinseco determinatur, & elicitur uitaliter a corde. ad 3° conuicia maiori, dicitur
 non dari in Deo motum, qui sit actus enti in pot^r pro ut in pot^r dari tamen motu inter-
 tionale uolitionis, & intellectiois, qui tamen sunt in quo pl^r identitatem, inde q^u uita
 actus & identitatur cum Deo. Circa 2° dubij p^ram breuiter dicimus tria tantum esse
 genera uitae Vegetatiuae scilicet ueritatis, & intellectus, conuertat^r eorum Philosopho qui
 esse uita tantum exoptat per illa particulae, & uitaliter, uitaliter, & intelligimus. Ob-
 iet nonnulli praedictae definitioni addant particulae uita loco mouetur, ut adducant qua-
 si o^r genera uita, t^r tamen Eminimo de Aquino, praedicta particula non inuenitur
 in uita Philosophi. Ita etiam id uidet: nam quaelibet uita dignatur 2° forma uitalis

sed unice eorum sunt formae vitales vegetativae, sensitivae, intellectivae; tot q̄ sunt gra-
 dia, sive generabilia. Dicunt: hostes, & conglutina non inmovent localiter; q̄ in illis re-
 paratio gradus vitae sensitivae a pot̄ locomotiva; q̄ datur gradus vitae sensitivae sive
 vita locomotiva, & consequenter quatuor sunt genera vitae. respondenti, quia nullus est
 qui neget hostes motum contractioni, & dilatationi, dum enim contracti apparent ad
 hunc motum alimentis dilatantur ad maiorem locum, comprimuntur q̄, maiorem que
 locum habent, si pergantur. deinde ut tertantur incolit maxime hostes quod est
 motu progreivo, & tandem, ita ut multoties deprehendunt locum necessarii. ul-
 tra id dicimus qd licet hu animantibus nulla advenit pot̄ locomotiva non ideo arguan-
 dum est quae tum generis vitae, quia hoc dicitur tantum et accidentali animis sensitivis

Augustio 3. quoniam parte Corporis informatur ab Anima

Parte Corporis viventi sunt in quadraginta differ, alii enim dicuntur excrementa
 tria, ut lachrimae, sudor, saliva; alii huiusmodi, alii organici ut cor, cerebrum,
 vesica, manus, &c. quae etiam officiale nominantur, quia adveniunt ad praecipua officia
 & munera vitae conservanda, & etiam principia, quia omnia alii ab ipso, aliquid de de-
 pendunt. alii sunt solida, in quibus aliquid sunt magis principiale, ut caro, ossa, &c. & he-
 hic, alii vero minus principia, ut dentes, unguis, & capilli; alii tandem sunt fluida
 ut quatuor humores, ad illa q̄ reducuntur spermata, & lacrimineum. De partibus
 organici principia indubitatim est informari ab anima, cum in eis exeat praeci-
 pua vitae operatione. provabilius etiam affirmatur a Philosopho contra Galenum, Galie-
 nis, & quosdam deinde, unguis, & capilli animalium, pluma aequum, & quama piscium,
 & flores arborum informari ab anima, quia ut docet Thomas in 2. distinctione 22.
 quoniam 1. art. 2. capilli, & unguis vegetantur, & augentur; & sic patet quod ali-
 quo modo perfectio, id etiam probatur quia nihil pot̄ viventis expectante ad illius perfec-
 tionem, & integritatem, & sine quibus maxime causaretur vivere. Ex oppositum
 vero quia pot̄ excrementis nec pertinent ad integritatem viventis, nec habent in reali-
 tas vitae rationem communiter. Ex istis illa ab anima non informari. eadem ratio videtur
 lac & spermata non informari ab anima, quia nondantur a nat̄ propter perfectionem illius
 individui, in quo sunt, sed tantum ut alim̄. & principium vitae aliens, unde non sunt pot̄
 actus, sed tantum in pot̄ maior contentio est eius quatuor humores, pro quibus & circa san-
 guinem, in qua pot̄ affirmativa stant plura. Admittit cum Caetano, & dicitur & Complu-
 tenibus, plura q̄ dicitur, & eo alii, Scaligerus, & spurula, negatquam sentit descendunt
 & fortis hinc & alio Subtili Doctore. plura hominis cum Capreolo, alique Venetis
 cum Maxetio, nos trahit q̄ communium cum Eminimo de quibus

D. H. =

2. Na Conclusio

Sanguis non informatur ab anima. probatur & conclusio ex Philosopho libro 2. de
 partibus animalium Cap. 3. ubi inquit: Non enim sanguis continetur carni est, sed in car-
 ne, ac sicut quasi in vasculo continetur: sed non est continuum cum carne informari
 non valet ab anima informante carnem; q̄ id etiam videtur alia Ratio Philosophi: nullus
 alim̄ viventis informatur ab anima ipso viventis: & sanguis est alim̄ animalis; q̄ ab
 anima non informatur. minor capere tradidit ab Aristotele libro 2. de partibus animalium
 Cap. 2. & libro 1. de generatione Cap. 1. alii q̄ in loci. maior autem probatur: omne alim̄
 debet esse simile in nat̄ alio per ipsum: sed omne q̄ informatur ab eadem anima est
 eiusdem naturae cum ipso animalis nutritio, ut patet; q̄ confirmatur, & probatur eadem
 maior: eo ipso qd sanguis ut alim̄ animalis forma sanguis deest esse substantialem
 ut transeat in substantiam alii: nutritio enim uncta omnes est substantialem convertio ali-
 m̄ in substantiam alii: sed si sanguis informaretur ab anima non deberet esse substantialem
 nec converteretur in substantiam alii, sed permaneret substantialem invariata; q̄ si san-
 guis est alim̄ animalis non habet eandem animalis formam. hu impugnat manet. est
 Completenisim, qui docent sanguinem elatum in Venis non informari ab anima, sed
 unice sanguinem fixissimum contentum in corde; impugnat, inquam, manet quia sent
 qui cordi non continetur cum corde, sed est in illo tanquam in vase. Est pot̄ unum
 alim̄ animalis, eo t̄ maxime quia supposita circulatione sanguinis, quam seniores Medici
 communiter supponunt, sanguis, qui manet in corde, sua circulatione transit ad usum; q̄
 Denis, probatur conclusio ex Thomae 3. parte quaestione 35. art. 5. dicente: Ap̄tu
 autem qui hucnecat corrupta reparare nullam conceptionem, aut diminutionem inte-
 gritati Naturae reparare debuit, & ideo non fabricat corpus Ap̄tu formari de carne
 & ossibus Virginis, sed de sanguine, qui non dum est actus partem, sed pot̄ tantum. unde
 sic: quod actus non est partem viventis actus non informatur ab anima: sed sanguis non est
 actus partem viventis, sed solus in pot̄: exo. Utterius: Corpus Vivum a quo profertur aliqua
 partem actuali non manet integrum naturaliter plures: sed corpus Deip̄ta Virginis perman-
 sit naturaliter integrum, & perfectum in Conceptione sui filij; q̄ nulla partem actuali reparat.

esse totam sub qualibet parte Corporis 2 2

Solutio Obiectione

Obiecti 1°: membra animalium perfectorum inter se diuisa multoties mouentur; & capita inuolutorum saltant: sed hoc propter partium diuisiorem probatur diuisibilitatem animi in animali perfecto; & propter eandem rationem anima animali perfecta est composita, & diuisibilis. si dicatur cum beato magno motu, & palpatione membrorum animalium perfectorum non provenire ab anima, sed a spiritibus vitalibus quibus membra illa abundant. dicunt: etiam spiritus vitalis sunt agere, & mouere parte animali imperfecti; & dicendum est omnes animas esse nullas esse compositas, & diuisibiles. Solutio inueniatur rationi consentanea est. ad hanc dicimus posse spiritus vitalis agere, & mouere pro aliquo tempore, hoc per se autem constat parte illa diu per se moueri sub ea agitatione, & quod magis est augere, & nutrire, non que se ipsi colore agitari ut obiectum est in alumbicis. parte autem animali perfecta solum ad breuium tempore agitantur, illico quod est impunctis abique nutritione, aut amento illarum. sed eadem omni motu locali animalium sit 2^a flexi totalem ab agitur, & phantasia, hinc necesse est dicendum est utramque posse habere determinatam sedem in animalibus perfectis, in imperfectis autem esse diuisam per totum corpus, ut ne quilibet parte notabili possit ab intus esse moueri.

Obiecti 2°: & precipue: dum Canis per nutritionem acquirit nouam partem nobis acquirit etiam nouam partem formam; & anima Canis consistit ex partibus diuisis. anti probatur: parte subit de nouo acquirita informatum ab anima Canis: sed non ab anima preexistente; & per partem animam de nouo productam. probatur minor: forma Canis non potest informatum materiam, a qua non educitur, nec dependet in genere eius materialis, sed etiam forma Canis materialis: sed forma canis nec dependet, nec educitur a subit acquirita per nutritionem, cum pro prius ad illam equit; & materia acquirita per nutritionem non informatum ab anima preexistente. Confirmatur 1°: anima rationalis est indiuisibilis, & immaterialis: sed anima Canis est materialis, & diuisibilis. 2°: omnes animas brutorum sunt materiales: sed forma materialis acquiritur modum euendi materiam; & si materia habet partem, & est in illa diuisibilis, etiam omnes animas brutorum.

Nego anti: ad probem nego maiori: ad huius probem nego etiam minori. quia utro forma non dependat a parte subit acquirita per nutritionem, quod ad hanc non dependat tamen ab illa quo ad conseruari saltem in formationem, & actionem exteriori perfectam, & qua tenet constituitur inueni. inter realiter eorum perfectum, siue 2^a perfectam merueram. ad hanc confirmo distinguo: si quia dicente rationem sufficientem concedo: si quia dicente rationem necessariam nego. ad hanc confirmationem, concerni proximum, respondet aliqui animas materiale perfectam diuisibile esse in parte in quibus conseruari non possunt, imperfecte vero esse diuisibile in parte, in quibus aliter conseruari. probabili est hanc sententiam aduersa tamen menti Thomae, ideo quod precise illi non acquiescimus. Concedo quod maiori, & minori, negamus conseruari dicimus enim necessariam non esse quod animas brutorum sint compositas, & diuisibiles, ut sequantur modum euendi materiam, a qua dependent in fieri, & esse, materialitas enim constituitur per intrinsecam, & hanc conseruationem cum materia in fieri, & esse, immaterialitas vero oppositum dicit. Accedit quod ad hoc quod forma per materiam, & sequantur modum euendi materiam quod ab illa dependent in fieri, & in conseruari: ne enim sunt plures res materiales, quod sequantur modum euendi materiam, ut puncta quantitativa, & substantiua, & rationis fundata in materia, & opposita distinctione unione ab extremis unitis, & rationis fundam.

Quartio 5^a quomodo Anima Vegetatiua, & sensitua continentur in anima Rationali

Animam vegetatiuam contineri aliquomodo in animalibus Phane in Rationali docetur communiter contra Dehamum, & alios, & quodam anti quod ponente in uentis tot animas entitatis dicit, quot sunt in illo gradus uitae. unde dicitur in 10° inuenit quomodo anima Rationali sit vegetatiua, & sensitua. pro cuius intell^o statuitur duplex contineri unius in alio foris, scilicet, & virtuali. forma dicitur quando contentum predicatur formaliter de continenti ut animal de homine. Virtuali quando contentum in sua uirtute habet posse causare contentum, ita tamen ut sit contenta de continenti non possit formaliter predicari. nota quod si res contineri virtualiter est perfectior effectu, ut si sol comparatur cum calore, tunc contineri est uirtuali eminentiali. secus autem si est eiusdem, & inquali perfectione. Similiter etiam formaliter continentia alia est foris tantum, alia foris eminentiali. continentia foris est inclusio foris unius in alio, cum ea perfectione, & imperfectione, qua res est in se. sic

hominu adeo stupidi sunt ut videantur utriusque, corpora q̄ sine anima, & alii
 ita vivaci, spirituali, sublimia q̄ sapienter, ut spiritus sine corpore videantur sequi videtur
 Inequalitas animarum. sed cum in nobis metigui aliquoties experiamus maiorem agilitatem
 in omnibus potentis, multoties que minoram, inde concluditur haec perfectio non esse ad-
 soluta, sed Plurativa, dependente a temperantia, dignificationibus, & organizatione corporum
 Et in hoc sensu verissimam videtur sententiam. Dubitabitur q̄ utrum p̄p̄t̄ distinguantur
 tunc ab anima. in 2° Philosophorum negavimus substantias immediatum influxum. ita de
 clare deducitur a tertio affirmativa, quia namq̄ substantia indiget alio ut operetur: sed
 anima est nob̄ tota in ordine ad se, sed q̄ ut operetur, Et in ordine ad aliud potentis
 ab anima distincti. hoc fuit n̄q̄ conclusioni fundamentum, sed quod me concludit est
 proximum testimonium Laurentii n̄i Anselmi fortunati a memoratum libro de Concord.

Anselm

- 1) in 2° utitur, ita habet anima sua vice, quibus virtus subit in triontem: Et enim
- 2) Ratio in anima quiescit non in triontem utitur ad faciendum, Et voluntas qua utitur
- 3) ad volendum, non enim, est Ratio, aut voluntas tota anima, sed inaequaeque est aliquid
- in anima. Tandem dicitur utrum intellectus sit perfectior voluntate. affirmant. Ho-
- mo contra Scotum. Quia intellectus est radix voluntati, Quia per intelligere perfec-
- tus assimilatur Deo, a beatus q̄ distinguimus, Tandem qua obiectum intellectu videtur
- perfectius, inde q̄ beatitudinem constituent in actu intellectu.

Disputatio 2^a de Anima Vegetativa, & Sensitiva, earumque

potentis. Proxima de Anima Vegetativa & Sensitiva, de qua mihi illam spe-
 ciebus reperitur apud Philosophos h̄i toxicis naturalibus, & apud Medicos, & Anatomicos.
 non autem brevitatē indicabimus quae nunc n̄o videntur q̄p̄t̄. organici pot̄ ut tam vegetativam habentis
 anima Vegetativa est actus corporis phisici, organici pot̄ ut tam vegetativam habentis
 suae est id, quo vivens se auget, nutrit, & sibi simile potest generare. in hoc definitione
 aiganantia pot̄ aining vegetativis, nimirum nutritiva, qua vivens vegetativum aug-
 ret novae pot̄ subit media conversione subit aliens in propriam subit, augmentat
 qua vivens vegetativam accedat ad perfectum statum, transiendo a minori ad maiorem
 magnitudinem, & tandem generativa, qua vivens potest se ipsum in alio individuo eius-
 dem speciei conservare. Ad actus harum potentiarum alio aiganantia facultate, ne-
 tutiva enim habet licet ad atrahendum alimentum ad stomachum, sed hoc ad cetera
 partu, & h̄e virtus dicitur attractiva, habet etiam vice retentiva, qua alimentum
 attractum retinet usq̄ ad eius coctionem, & digestionem, ad quod igitur aiganantia virtus
 digestiva, cui cuius est trituratione alimenti, qua disponitur ad conversionem in subit
 acti, & denique habet virtutem coagulativam, qua forma emittitur parte superflua
 pot̄ generativis aiganantia etiam t̄. Virtutes sube mixtae distinctae, scilicet semi na-
 tura, & semiviva Virtutes generantia, immutativa, qua immutando virtutem semiviva
 communicat ipsi proportionem ad formandum factum, & tandem formativa, qua format
 membra factu in similitudinem generantis, de his autem virtutibus utriusq̄ pot̄ commu-
 niter dicitur esse mixtae, & coeactae, non tamen virtutes inter se Realiter distinctae.

Anima Sensitiva est actus q̄ corporis phisici organici habentis vitam senti-
 tiam in pot. seu p̄ principium sentiendi. Sensu sunt pot̄ animi sensitiva, et illi au-
 tem alij sunt interni, coactivi alij. externi q̄ receptivum modum loquendi sunt quin-
 que, videlicet Visus, auditus, tactus, odoratus, & tactus. interni autem sunt quatuor.
 scilicet sensus communis, imaginativa, cogitativa, & memoria. sensus in communi
 sic in p̄p̄t̄ coaglicavit Philosophi: sensus est qua p̄ scribibile sine mat̄. forma sine
 p̄p̄t̄ potest. nam Virtus nunciat signum anelli abis receptione fecerit dixi, ne pot̄
 materiali susceptiva obiecti sensibilis. Sensibile autem simpliciter est, scilicet proprium
 commune. Spes accidentis. sensibile proprium est id q̄ pertinet ad unum tantum sensum,
 ut color, Visus, est sensibile commune est q̄ a pluribus sensibus potest attingi, ut
 figura, quae, sine p̄p̄t̄ in uno loco, motu, & magnitudo. Sensibile per accidens est
 q̄ latet sub apparentis sensibilibus, dicitur q̄ a sensibus percipi ratione aliorum conso-
 ni cum illi: hoc modo percipiuntur a sensibus amor, odium, tristitia, ira, hilaritas, alij
 q̄ mentis passione, in quantum cognitionem dicimus plerumq̄ a signis externis visibilibus.
 Sensibile tamen hoc improprie dicitur tale respectu sensu externi, quia Virtus solum attingitur
 ab intellectu, & ab alia pot̄ quodammodo cognoscitiva, in quantum cognoscens conso-
 ni cum sensibili quasi illative infert aliud sub sensibili latere. Sensibile q̄ est obiectum un-
 iusmodi extenorum debet esse singulare, & ideo dicitur sensu et singularium, intellectus
 universalium, & debet esse p̄p̄t̄, quia sensu extenorum non attingit obiectum abien-
 debita dicit, eo q̄ omne sensu extenorum habeant determinatam sititatem, & actus tamen ad
 sentiendum. Tandem q̄ debet esse exteriori existitiae locationem, propter oppositum namq̄ Consequi
 digni sacramentum a nullo sensu percipitur.

In sensu interno estimativa vocatur, quae sic definitur: facultas directiva, quae per se ipsam in se ipsam dicitur, unde quod eorum species in se ipsa dicitur, huiusmodi sunt utilitas et inutilitas, amicitia, inimicitia, invidia, Beneficentia. licet enim sensus interni percipiant non utrum sit utile, amicum, inimicum, non tamen utilitatem, et inutilitatem, id enim pertinet ad sensum internum estimativum, qui naturaliter quodam instinctu in omnibus animalibus se utile, et convenienter animali approbat, nocivum vero, et contrarium aduersatur. qui demum sensus internus est facultas conservativa praeteritorum. est enim memoria veluti manuum animi, in quo species custodit, ut eam operis fuerit in medium praefertant, facultate omnes enumeratae eius communi omnibus animalibus probat communis Philosophorum consensus, et cooperi signa cognoscunt. unde quod cognovit bos praesepe suum, et asinus inveniit, quod beneficium, signa cognoscunt. unde quod cognovit bos praesepe suum, et asinus inveniit, quod beneficium, signa cognoscunt. unde quod cognovit bos praesepe suum, et asinus inveniit, quod beneficium, signa cognoscunt.

Utraque enim sui in homine autem est concretionem ad rationem, et tunc quaedam est non celestiam. nam imaginativa in homine non modo percipit visum, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit. cogitativa non solum in instinctu, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit. cogitativa non solum in instinctu, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit. cogitativa non solum in instinctu, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit.

De Appetitu Sensitivo

Utraque enim sui in homine autem est concretionem ad rationem, et tunc quaedam est non celestiam. nam imaginativa in homine non modo percipit visum, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit. cogitativa non solum in instinctu, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit. cogitativa non solum in instinctu, sed etiam quaedam colationem visum, et tunc visum componit.

Disputatio 3a De Anima Rationali

Est tamen vita generis perfectissimum remanet explicandum. Vita scilicet rationalis quae est quaedam immortalis diuinae vitae participatio, quam solus homo gaudet, quia solus ad imaginem, et similitudinem Dei est intellectualiter factus. principium huius vitae est anima rationalis, quae per decem generis et species facile sic definitur: est actus corporis spiritus organici, potest utramque rationalem habentis: quia ratione est illa nobilissima diuinitatis, immortalis, spiritus Dei, caeli, heri, particeps, stanni tati, mundi Domina, omnium exploratorum, arbitra. de illa quae est in terra, et principium, celestiter in matris fatenda, lenis tamen aliquantulum calamo, in disputatione praesenti tractabimus.

Disputatio 1a Utrum Anima Rationalis sit spiritualis, incorruptibilis

Circa praesens dubium videtur fuerunt antiquorum sententiae. nec mixtum: licet enim sit in se satis difficile, ut huiusmodi sententia sancti Hieronymi in apologia aduersus Rufinum in verbis: factos me apud plures diversa legisse, legi quendam dicentes quod pariter cum corpore per humani corporis semen, etiam animae descendunt. quod quid in latinis

Secularium sensu & fortasse lactantium, & nonnulli alio. alij pueniunt qd formati
in utero corporibus, Deu faciat animam, & infundat. alij iam facta sunt, id est cum omnia
creauit Deus ex nihilo, nunc autem iudicio suo disponunt hanc in corpore. hoc sentit
Duzigeri, & nonnulli alij. Scilicet ego autem cum hoc iniqua legarem, Deo tunc dico qd nunc
que ad pueniunt certi, & definiti aliquid in hac pte non tenent, haerent ille, ut uideati
bus, & quanta sit res circa quam plet ancep. Doctor in Ecclia maximus. nunc tamen
temporibus res est inter Catholicos pposita, quia iam definita est animae spiri-
tualitati, & immortalitati.

Sententia Catholica propugnata
Dico 1. Anima rationalis est forma substantiua spiritalis. nomine formae spiritalis
intelligimus formam, quae qualem potest informare materiam, a materia tamen est independens. ut
de spiritali idem est ac immateriali. probatur ratione: principium essentialiter intellec-
tuum est spirituale: id anima rationali est essentialiter principium intellectus; q. minor
est ipsa anima rationali definitio, cuius ueritate copari comparabatur. maior uideatur
eo eo qd intelligere est propria operatio principij spiritalis. unde Deus, & Angelus intel-
ligentia sunt quia spiritalia, & spiritalia quia intelligentia. Confirmatur: Anima
rationalis cognoscit res uniuersales, ut quod sit homo incommuni, quid beneficium, quid
inuidia, quid amor, quid odium, cognoscit etiam res spirituales, & de ipsi disputat
ut de uirtute, de uicio, de ueritate, de Angelis, & de Deo: homo non agit de rebus ma-
terialibus, nisi abstracti a conditionibus materialibus; q. debet esse spiritalis, & im-
materialis. probatur conuq: omni uirtuti, & pot. debet proportionari cum res obi-
ecto; q. si anima rationali non esset spiritalis, nec posset attingere obiecta spiritalia,
nec posset agere de rebus materialibus a conditionibus materialibus. Concluditur
conclusionem, quae est de fide, sequitur alia orthodoxa etiam affirmari animae intui-
cam incorruptibilitatem. nam omni subit. spiritali est immortalis, & incorrupti-
bilis ab intrinseco; q. si anima est spiritalis est ab intrinseco incorruptibilis, probatur
anti. subit. independens ab omni principio corruptionis, et ab intrinseco immortalis,
& incorruptibilis: sed subit. spiritalis est independens ab omni principio corruptionis
nam in se esse non dependet a materia; q. Confirmatur 1. qd non dependet in se esse
a causis corruptibilibus est incorruptibilis: talis est subit. spiritalis, quae nec depen-
det ab artu, sapientia enim artu dominabitur, nec a corpore, qd est sub. & gignit
animam; 2. Confirmatur 2. anima rationalis non potest destrui, nec perire, nec pae
accideri. non potest accideri, quia potest coeistere sine consortio materiae, potest enim sine
illa operari: non perire, quia non est principium corruptionis, quod sine dependet
alio potest coeistere. probatur etiam generaliter catholica quia homo naturaliter est
p. immortalitatem; q. est illius capax. 2. solum homo curat de bono nomine spem
post suum obitum. 3. uultu, & desiderium hominis tendunt in caelum, maxime ta-
men in adhaerere naturaliter caelum aspiramus. tandem: oportet ut deus uita in qua
uirtus premium, & malitia poenam habeat; cum q. in hac uita multo hominis uis
qui prosperentibus, honore uisq. & prohi. ipse torquentur, necessarium est qd aliquis
hominum uiuat post mortem; uirtus q. nobilitatem scriptam, & quam diuinet ut
sternum. aliqua in oppositum militancia. obanda hic euent, si id prout non
fuerit in disputatione de forma substantiua: dicit tamen contra qd conclusionem: animam
formam corporis, et quantitativa, & principium aliam affectionum corporearum; est q.
corporea & non immaterialis: dicimus iam animam in uia entitate esse immaterialis
nobilitatem tamen omnibus formis corporeis, & materialibus, inde quae, & quae esse ordina-
tura & constitutum unionem cum corpore esse uere, & proprie corpoream ut quo, uerbo uerbo
quae affectioni corporis sunt propriis illius: eo hu. tamen aliquis ab ipsa uirt. tanquam a
principio, alij tamen contra ut dicimus de materialitate. Contra qd uertum obui
potent plura iuris scripturae, & Patrum testim. in quibus dicitur solum deum esse im-
mortalem: sed illa quantum ad pueniunt nihil uigent. Angeli enim immortales sunt
& tamen uerum esse solum deum esse immortalem. immortalitate uirt. indefectibili, &
per se, quae nec Angelis, nec animae rationali competat, quia ex nihilo facta sunt, & tunc
diuina uoluntate annihilari possunt. si dicat anima unigit cum corpore per creationem, & ab-
deserere debere, negamus animum. quia anima unigit cum corpore per creationem, ideo quae con-
sequenter etiam catholice dicitur animam non propagari per translationem, sed
creari a Deo in corpore disposito. Sed inquiri, an status separatum sit animae uolentis,
& naturalis. Non dubitandi stat in eo, qd si tali status, est uolentis, anima non potest in-
sternum durare, cum nihil uolentis sit sternum. si autem naturali est, status contra-
tionis est uolentis. Respondetur utriusq. statum esse animae rationali naturalem, quia utriusq.

uage, & indefinite exigit, sicut mat^a forma. addo tamen qd supponit debiti digno-
 nitu in corpore, unio enim cum corpore est naturalis, & separatio violenta. 2 contra
 uero separatio naturalis est, unio qd violenta, itante corpore indiposito. nec sefert u
 dicat animam separatum esse formam incompletam, proindeq; violenta, ut pote priuata
 aliquo completi: non unquam sefert, quia ad unum anima caret aliquo completi ipsi
 debito concretive, & bene statui. Inquitur etiam an pot; anima int; intere di-
 tinta? mem, intellectum, & uoluntatem esse pot; animi Realiter ab illa diu^o sequitur
 dictu. sed in arg^a diuisione potentiarum intere, non concordant Actores. prou-
 bilu tamen iudico intellectum Realiter diuini a uoluntate, id non a mem^a. Arg^o pro-
 batur: esse diuinitate formali obiectum. uoluntas enim tendit in bonum sub ratione po-
 ni, & intellectu est pot; perceptua ueritate. probatur etiam eodem modo tendendi in ob-
 iectum formaliter diuerso, uoluntas enim tendit in obiectum eodem modo Intellectu cum
 cognitione obiecti q^o 2^a pars expresse tradidit ad Thomam, & philosopho, uoluntas q; hanc
 mem^a est sagular^{is} uoluntas praxitorum; id hoc est esse proprie intellectiuam, ut
 patet ad obiecto, speciedu, & depend^a aphantasmatis. Dicunt: etiam uoluntas per
 cipit obiectum, in quod tendit; et q; cognoscitua saltem ut quo, uidet q; intellectus
 anti probatur: uoluntas eligit quod proponitur ab intellectu, sed diuobus unum seiput
 salu amat: at hoc non potest facere, si non est aliquantulum cognoscitua, alia ins-
 tar tenens mouetur ab intellectu; q; hanc seplia quod diuisionem Realem intellectu
 a uoluntate impugnat, & turbat partes diuisionem facti a Scotistis statutam,
 fiat enim seplia de uoluntate ut formaliter eligente unum, & sequante aliud, & ubi ea
 formalitate est perceptua, ne more mortuo mouetur. Pro solucione q; utulu est
 doct^a ad Thomam tradidit in p^o 2^a, quod. id. art^o 5° per hanc uerba: sicut in mem-
 bru corporaliu quodlibet membrum operatur non solum ubi, sed toti corpori, ita et
 am in potentia animi. nam intellectus intelligit, non solum ubi, sed et alij potentia
 Ordo homo per intellectum est ut qd intelligit, & per uoluntatem amat, quin necesse
 sarium ut qd id per qd homo constituitur ut intellectiuum. diuinitas q; (ut
 ad difficultatem accedam) uoluntas ab intellectu percipiente, & tendente bonum qd
 amat. modus autem huius illuminationis non est in tal^{is} illuminantis eodem, eodem enim
 mille spatio luminibus, egece cogitat. ea igitur illuminao, & tenio fit per agrosima
 oramboni cogniti, & tenionem illius ut conuenienter. unde eodem se uoluntati non
 sequitur perceptio, diuersio, aut cognitio, nisi ad unum eorum, quatenus cogni-
 tum ab intellectu propter uoluntatem, ab ea eorum anglectitur. sic sentio, alij
 aliter.

Questio 2^a an detur intellectui agere diuinitu a possibili, & quid sit

Commentiter diuiditur intellectus in agentem, & patientem. passibilem, siue p^oibilem.
 ager dicitur ille qui producit speciem intelligibilem, illam depurando a materialitate
 quam habebat in phantasmate. non tamen conuertit^o speciem materiale in immateriale
 sed producendo speciem immateriale representantem id ipsum; qd representabat species ma-
 teriali. intellectus patientis, siue passibili est ille qui recipit speciem elaboratam ab intellectu agen-
 ti. eorum intellectus agentis communiter supponitur, quia intellectus passibili eorum speciedu
 spiritualibus ad intelligendum. species enim materiali non possunt recipi in intellectu. p^o-
 tuali: sed species spiritualis, & immateriale causari non possunt ab aliqua pot^a materiali; q;
 recepta eorum speciem immaterialium (de qua in sequenti dubio) laudanda est aliqua
 causa que dicitur intellectu agere. Dubitatur tamen an hanc pot^a ut Realiter dicit ab
 intellectu passibili. negatiue Respondeo contra plerosq; homines, & probo quia fundam^o
 hominatum non conuenit uoluntati. 1° enim proficua illorum est, quia idem intellectus
 Realiter non potest esse actiuus, & passiuus. Respectu speciedu: id intellectus agere se habet
 actiuus, Respectu specierum, & intellectus passibili se habet passiuus; q; intellectus agere & pati
 non possunt esse idem Realiter. sed contra intentionem ne arguo. Intellectus passibili 2° homo-
 tar est actiuus, & passiuus. Respectu intellectiuum, illam enim eorum, & recipit; q; idem inte-
 lectus Realiter potest esse actiuus, & passiuus, Respectu speciedu intelligibili. Dicunt: intel-
 lectus agere non est Realiter cognoscituum; q; Realiter diuiniuntur a passibili; q; cognosce-
 tiuus Realiter est. anti probatur: omni cognitio necesse debet supponere speciem imperatam
 sed actus intellectus agentis non supponit speciem imperatam, eum igitam efficiat; q; nullus
 actus intellectus agentis est Realiter cognoscituum. 2° actus intellectus agentis & passibili
 sunt diuersi; q; intellectus non Realiter diuini. 3° quia mat^a est indifferens ad hanc
 & illam formam; & quia intellectus passibili est indifferens ad hoc & illud obiectum cognos-
 cendum; indiget aliquo Realiter dicit^o producente speciem. Respondetur ad 1° intelle-
 ctum agere non esse Realiter cognoscituum per actus elaboratiuos specierum, & uerita-
 tem per alios, qui sunt perfectiones contemplatiuus obiectorum. opera ab ipso ut passibili
 eliciuntur. hanc diuinitio actiuum non adueniatu identitati intellectus, sicut diuinitio

apprehensionem, & dicitur non multiplicat naturaliter intellectum, & sicut dicitur
 ab eis uero doctrina non dicitur naturaliter loquam docentem dicitur. ² ³
 utrumque est eadem: actus enim subordinati in se a pot. sub eadem ratione formali
 non sequuntur pot. ditionem: sed elaboratio specierum subordinatur perceptioni ob-
 ecti, ad quam ordinatur, & sicut dicitur: unquam inter actus inquit ut tendit
 intentionali ad obiectum intelligibile; & dicitur horum actuum non aequit po-
 tentiarum ditionem, per ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

taliter enim mat. ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jh} ^{ji} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt}

esse Theologo, & Philosopho, quorum testimonium, ne prolixius sum, omnium eo t'ma-
 gine qua nec aduocari, de hoc dubitant, probatur q' conclusio laena: quilibet pot' esse, &
 attendit quia nati' est indifferens ad actum; & actuari debet ut in actum p'p'riam q' conu-
 let legitima, quia operari et agere p'p'rius dicitur et in actu. sed uerbu intellectua esse, p'p'rius
 n' est p'p'rius pot' ad intellectum; q' ut p'p'rius in actum actuari debet per aliquod
 n' de linea actus intentionali: sed per nihil actuari pot' nisi per speciem intellectualem
 q' speciem imp'ria intellectuabili est omnino necesse ad intellectionem. omnia constant p'p'rius
 subueniam, quae ne probatur: id q' actuari pot', in linea intentionali debet uerbi
 potentio: sed obrem speciem imp'ria potest unum pot', obiectum namq' materiale et coe-
 intellectum, q' per nihil potest actuari intellectu nisi per speciem imp'riam. Consequenter
 quilibet operari uerbi necesse a p'p'rius intrinseco p'p'rius completo per omnia con-
 p'p'rius p'p'rius ad talem operationem: sed unum eo conueniens p'p'rius ad intellec-
 tionem est, speciem imp'ria, q' intellectus coe'it ab intellectu ut p'p'rius p'p'rius imp'ri-
 sam. probatur minus: illud est conueniens necessarium ad intellectionem q' se habet
 ut de determinatum eo pot' pot' ad intellectionem; ne se habet tanquam a causa ad effectum.
 minus; intellectu uerbi eo obiecto, & pot'. a pot' quidem tanquam a causa ad effectum.
 ab obiecto tanquam a causa determinatum: sed intellectu non uerbi ab obiecto materi-

ali in se nullo; q' aduenient aduocari intellectum humanum uerbi ex determinati-
 ri ad cognoscendum hoc obiectum p'p'rius alto per probam internam sensationem huius obiecti.
 sicut in se coe'it determinatur per sensationem externam. sed contra est: quia pot' intern
 nec indifferens debet determinari per aliquod intrinsecum. sed sensatio interna ut pot' mar-
 teriali non est intrinseca intellectui; q' 2: intellectus humana dicitur, & intellectus
 Adami a p'p'rius, ius coe'it intellectus potestant se materiale abis p'p'rius operatione uerbi
 ego. 3: intellectus angelicus, similiter q' intellectus homini in statu separabili non dicitur
 debet aduenire; q' determinari non possunt per internam sensationem. Respondet de laema
 det intellectum representat determinari ad hoc obiectum t' a pot' uerbi, t' ab humo-
 re p'p'rius, t' a p'p'rius uoluntate, t' a deo, t' ab Angelo homo, alit' malo, id est q' non esse
 certum aliud determinatum. maxime, quia eo p'p'rius, aq' uerbi, idem uerbi, contra nec
 determinatum est. est enim intellectus haberi intra se ipse p'p'rius obiectum
 potius determinatur ad hoc quam ad illud cognoscendum: iare a nobis arguatur debet ad-
 qua eo p'p'rius uoluntate cum specie q' uerbi in intellectu permanentes eo uerbi. p'p'rius
 dicta obiecta dicitur uerbi pot' p'p'rius quatenus uerbi ad liberam uerbi, homini, t'
 Angeli uoluntatem, non tamen est dicitur Philosopho; quia liber uerbi ad liberam uo-

libitatem, uerbi libere aduenire, libere negatur. In quatuor tamen: no tanto intel-
 lectum non posse p'p'rius in actum intellectum abis t'p'rius determinatum, ne
 mizum motum, ab obiecto, a p'p'rius uoluntate, & electua & se. indiget q' quilibet
 cognoscitua non tantum habet obiectum determinatum per modum uerbi coe'it, sed obiectu
 motum per modum uerbi cognoscendo obiectum enim determinatum nunquam ob-
 p'p'rius pot' nisi quatenus uerbi motus ut dicitur Philosopho; p'p'rius q' pot' uerbi
 p'p'rius conceptionem internam uerbi fecunda uerbi ad obiectu. uerbi uerbi uerbi
 catua determinat a uoluntate, ut libere intelligat, & tandem uerbi determinat
 electua qua intellectu uerbi media intellectione a se electa. uerbi p'p'rius uerbi
 p'p'rius intellectu electa intellectionem p'p'rius determinat uerbi eo q' obiectu mo-
 ty: sed uerbi determinat uerbi eo q' obiectu p'p'rius ipsum immediate q'. uerbi
 obiectum in se ipso immediate consideratum est indifferens ut determinat p'p'rius
 manet uerbi intellectu ut cognoscat hic, nunc; q' intellectu uerbi de non deter-
 minat eo q' obiectu ad determinatum ut cognoscat hic, nunc necesse est aliqua forma
 superaddita, necesse est q' speciem aliqua imp'ria uerbi hic, nunc necesse est aliqua forma
 nulla enim alia forma potest esse, unde uerbi in statu in statu, contra nos argum'. quia it-
 cut intellectu nihil cognoscat nisi p'p'rius determinat ab uoluntate p'p'rius uerbi, unde licet habeat p'p'rius
 p'p'rius determinat a uoluntate p'p'rius uerbi, unde licet habeat p'p'rius uerbi
 uerbi obiectum potest unum p'p'rius cognoscere, si a p'p'rius uoluntate p'p'rius p'p'rius
 alto cognoscendum.

Posset etiam firmari nra Conclusio p'p'rius eo p'p'rius, quae se
 nexat, probant necessitate specierum ad omni uerbi, quarum plures affect' uerbi
 dicitur de quibus in p'p'rius sectione 5: eo illo tamen probatur, coe'it p'p'rius
 intentionalem: quid enim est quod opida, montes, uerbi, flumina, Italia, antea uerbi
 adeo uerbi in intellectu, t'p'rius que illi p'p'rius, nisi quod eorum imagine, id est
 sua speciem in intellectu habeamus: non enim uerbi coe'it sensatio oculorum ad p'p'rius
 hanc, & permanentem similitudinem coe'it uerbi, nisi eo inde aliquid sit uerbi
 uerbi imaginariam, q' in ea uerbi uerbi: nam hoc uerbi, uerbi, uerbi eo
 terna uerbi non manet ut patet, nec uerbi in aliquo uerbi; & licet uerbi coe'it
 na p'p'rius, & dispositiue concurrerit ad eam firmidatem, uerbi tamen illa p'p'rius
 dicitur aliqua speciem imp'ria.

Soluentur Argumenta E

Obiectus 1° semel concepit speciebus imprens, intellectus est in audio eorum
 cognoscendi obiecta representata, est namq; determinatus ad cognoscendum; hoc est fal-
 sum; q^o - argum^{tu} est contra producente, si enim nondarentur species in imaginatum, ho-
 mo in somno non haberet representationem obiectorum. hoc est falsum; q^o dantur. Deinde: q^o
 si seclusim omni specie intellectu est pot^{est} determinata ad cognoscendum obiectum, cuius an-
 dia non est in actuali cognitione illius: aut eia specie duobus obiectis propozita, unum
 per alio cognoscit: dicunt intellectum dependere ab applicatione. Voluntati ad actualis
 cognitionem. dicitur. Quos intellectum ab hac applicatione dependere, adue^{nt}u^{nt}u^{nt} speciebus
 representata; **Obiectus 2°** q^o est perfectioris perfectionis entitatis perfectioris ab
 entitate inferiori. sed intellectus est perfectior speciebus imprens, q^o ab illis perfecti nequit.
 sed perfectior si eas intrinsece respicit; nequit omni subiectum perfectioris ab actuali
 cepto; q^o **Confirmatur 1°** positu speciebus intelligibilibus, intellectu nunquam posset
 errare in cognitione sui obiecti: hoc est aperte falsum; probatur maior: species imprens
 est vera. Naturalis representatio obiecti: sed sponta clara, Naturalis representatio obie-
 cti, cognitio est naturaliter vera; q^o 2° intellectu cognoscit Deum, Angelos: sed ut
 hoc ita non habet illorum species; omni namq; species inquant pro hoc ita a se
 bu; q^o Ad 3° dicimus q^o licet intellectus sit perfectior specie imprens entitatis, et
 per modum pot^{est} actus vitalis, non autem fortiter, et in ei pot^{est} determinabili mo-
 ditate ab obiecto, in quo sensu species perfectior est, ut actus eius, ad 3° conueniamus
 intellectum errare posse, supposita fallacia sensu exteriori utrius perfectioris obiectum
 errare etiam potest, et confundi propter specierum multitudinem: ne in sensu adue-
 riorum licet obiectum naturaliter, omnino vere moueat ad nec cognitionem intel-
 lectus errat circa illam, ad 2° potest est contra producente, dicitur Deum, et Ange-
 los, precipue respectu lumine videt, habere species imprens abstractiuas, cum quadam
 propozitione ad species verum materialium. quia per eas q^o facta sunt uariabilis, inui-
 bilis Dei cognoscuntur. **Obiectus 3°** duo accid^{entia} eorum dem speciebus sunt duo accid^{entia} solo
 subiecto: sed species imprens, duorum individuum eorum dem speciebus differunt; q^o 1° Repor-
 tum dicit^{ur} quia inter se differunt modo quo individua representata differunt; q^o 2° Repor-
 detur intellectum non posse habere in illis, et semel species eorum dem individui, nec
 detur intellectum non posse habere in illis, et semel species eorum dem individui, nec
 similis, nec contrarias. non 1° quia una faceret q^o alia non 2° quia respectu eorum dem
 individui naturaliter saltem respiciat cognoscit eorum dem, et figurata, clara, et obiecta
 non tamen respiciant in eodem intellectu, species diuina dicitur dicitur hominum, quia una
 non tamen respiciant in eodem intellectu, species diuina dicitur dicitur hominum, quia una
 alia, unde consequenter dicendum species illa ut constantis singularitatis est ita diuina
 illi, ut fortiter intentionaliter omnino differant: sic Thomius, 2° captum proprium di-
 co intellectum esse pot^{est} uniuersalem in cognoscendo, nihiliter q^o in respiciendo, species diu-
 modo effectus fortis illi non sit intentionaliter effectus alterius. **2° Obiectus:** forma repre-
 sentans obiectum pot^{est} cognoscitur debet a pot^{est} cognosci: sed species imprens non est lo-
 quibilis ab intellectu; q^o inani est, et superflua. maior patet, quia forma representans
 obiectum ducit intellectum ad cognitionem illius: sed nullam in cognitionem pot^{est} ducere in
 intellectum ad cognitionem alterius: forma representans obiectum pot^{est} cognoscitur debet
 a pot^{est} cognosci: minor autem probatur: si species imprens ab intellectu cognoscitur et hoc est
 mediante alia specie imprens representante non: si 2° ratio est superflua, species im-
 presa. si 1° q^o mediata species imprens representans. q^o cum idem argum^{tu} et formam
 posit de illa dicitur proculdubio proceus in infirmitate ad quancumq; cognitionem. Respon-
 ditur species imprens esse practice cognita media cognitione productura species imprens
 nec ad hoc requiritur alia species imprens representata illius, quia species imprens est ita
 fortis cognoscendi fortis a motiue, aliam rationem fortis huius generis non requiritur, sed immo
 illam excludere. ad hoc plura sunt exempla ratu obia. in praxi autem mat^{er} habemus
 unum deum unum ex doctis aduersariis, uisita quos ipsa cognitio in qua dicitur
 2° ponunt representationem fortis obiecti facit quod quid illud non facit species imprens
 et cognoscitur q^o non: si hoc intentum argum^{tu} est falsum; q^o per se ipsam
 et per aliam cognitionem; q^o de ueritate tenentia proceus in infirmitate, dicitur
 q^o ipsa cognitio est ita fortis cognoscendi seipam, q^o est proculdubio idem cum nra
 solitudo. **Arguitur ultimo:** species essent necessarias ut representent obiectum cognosci-
 bile: sed ad hoc non deserviant; q^o probatur minor: et species sunt simile obiecto representato,
 et simile: si simile non possit representare obiectum, nec ducere intellectum ad illud.
 cognitionem: si sunt simile nec possunt percipi ab intellectu, nec illum informare, quia
 species simile rei materiali essent materialiter. q^o ad nihil deserviant species, nisi simi-
 le sunt, nisi diuina obiecto: argum^{tu} tangit aliam difficultatem in qua imprens
 an species imprens sit fortis, et tantum actuali similitudo obiecti, dicitur simile actuali-
 aliter id q^o licet in se non habeat predicata similia cum obiecto, habet tamen uirtutem
 ad producendum similitudinem. et sem similem: similitudo uero fortis importat actu per
 dicata similia cum obiecto simili

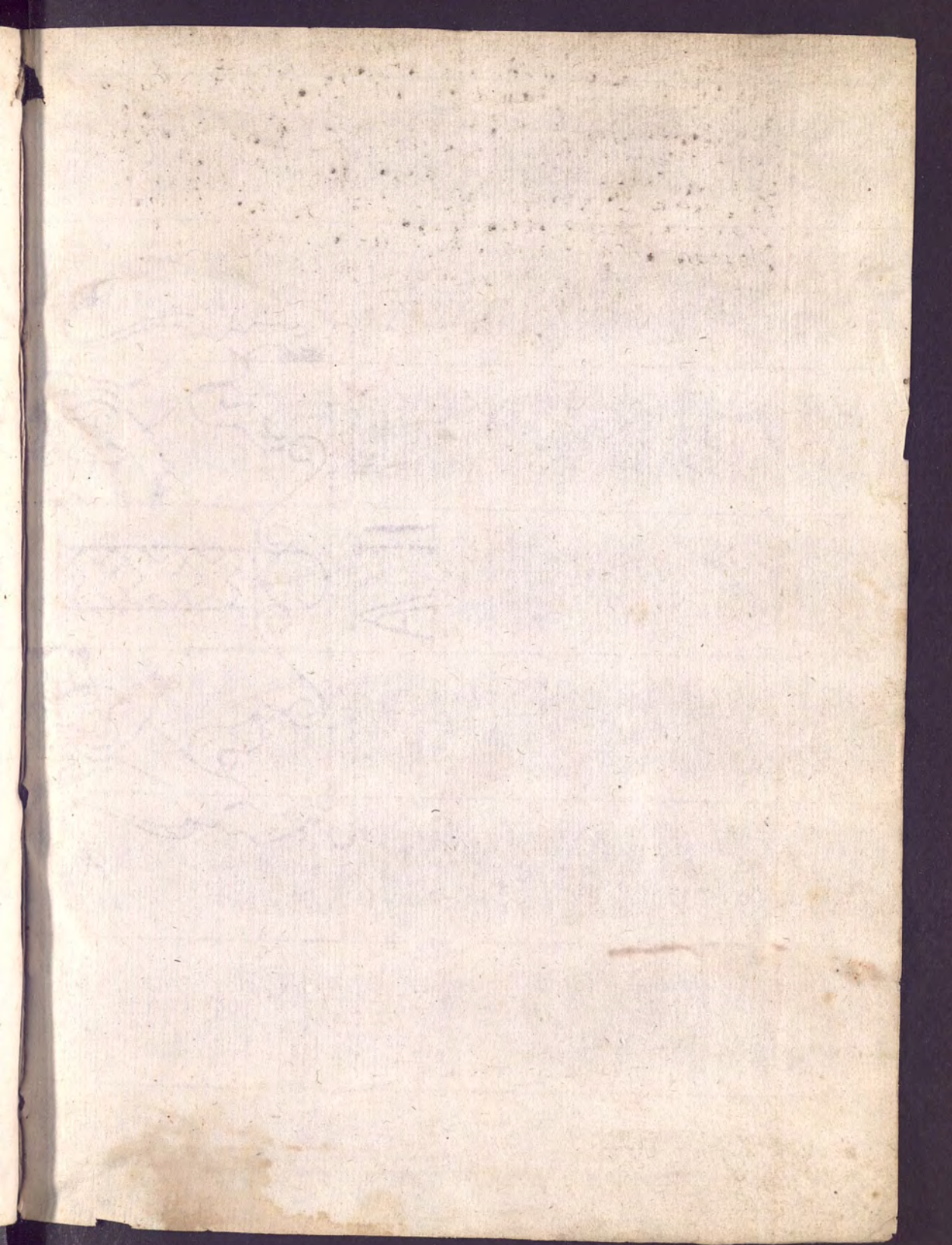
tionibus vestris, memento te quies, dormientem que, et absentem, memento
tote perpetuo: nunc autem valet, rursus plangite, et more solito pro tot et
tantis singularibus beneficiis in tanto collatis Deo Optimo maximo, inuola-
te, et statim Virgini, et benedicto Parenti, Scholasticis, et extradi, et inel mo-
et Thoma, et Stephano Proto Martyri, omnibus que coeli curibus modulatis uocibus
toto que corde in caelum clamante: et dicente: Te Deum Laudamus etc.
Et in die 1 de februario del año de 1531 acaramos de eorum nro Curio

Carta de Hermandad, que tengo hecha, con los que aqui se expresan, arri-
endo fallecido, y otros, con quienes
la tenia hecha.

+ Sr. Sr. Mathias Muro	+ 6	m.	(dhas)	Sahag.
+ Sr. Sr. Joseph Gomez	+ 6	m.	(dhas)	Salva.
+ Sr. Sr. Benito Arias	+ 3	m.	(dhas)	Sahag.
+ Sr. Sr. Anselmo Lopez	+ 6	m.	(dhas)	Samb.
Condiscipulos				
Sr. Leandro Mexino	6	m.		Infrago.
+ Sr. Andoro Gaioso	6	m.	(dhas)	Infrago.
+ Sr. Mauro Martinez	6	m.	(dhas)	Infrago.
+ Sr. Fructuoso Perez	+ 6	m.	(dhas)	Kontes.
+ Sr. Placido Blanco	+ 6	m.	(dhas)	Infragan.
+ Sr. Esteban Carcamo	+ 6	m.	(dhas)	Caxion
+ Sr. Joseph Cajet	6	m.	(dhas)	Caxion
+ Sr. Benito Pinera	6	m.	(dhas)	Caxion
+ Sr. Pedro Rodriguez	6	m.	(dhas)	Cardena
+ Sr. Jeronimo Villanar	6	m.	(dhas)	Sahagun
+ Sr. Domingo Quintela	6	m.	(dhas)	Sahagun
+ Sr. Joseph Medina	6	m.	(dhas)	Valva.
+ Sr. Juan Lezanar	6	m.	(dhas)	Sogetran
+ Sr. Antonio Francot	+ 6	m.	(dhas)	Valladol.
+ Sr. Bernardo Lepot	6	m.	(dhas)	Valladol.
+ Sr. Vicente Lealt	6	m.	(dhas)	Corias
Sr. Anselmo Forre	6	m.		Ona
+ Sr. Lorenzo Vega	6	m.	(dhas)	Opa
+ Sr. Angel Colindas	6	m.	(dhas)	Cebanora
+ Sr. Miguel Agnar	6	m.	(dhas)	Nadexa
Sr. Manuel Garcia	6	m.		Konsex.
+ Sr. Francisco Rocat	6	m.	(dhas)	Konsex.
+ Sr. Bernardo Romero	6	m.	(dhas)	Silos
+ Sr. Placido Gonzalez	6	m.	(dhas)	Alanza
Don Angel Gomez Anquiano	6	m.		Magute

Los Condiscipulos, que ia murieron, son Sr. Juan Zubano, de Card. Sr. Joseph Angulo, de el Espino, Sr. Benito Nolla, de la Omos, Sr. Ant. Boixa, de Konsex. Sr. Manuel Olig, de Lourenzang, Sr. Bern. Vardo Macchado, de Inyidro, Sr. Miguel Muroz de Sogetran - Sr. Ignacio Fernandez de Masera,

fr. Greg. Collazo, de Sⁿ Millan =
fr. Valle Scieron, tan bien N. L. fr. Pedro
Yca, (Abb.) Hijo de Samos, el L. N. fr. Jo-
seph de el N. ho, de Silos, fr. Placido, fr. Jo-
seph, (P. m.) Hijo de Sⁿ Millan, fr. L. P.
fr. Juan Guerra, fr. L. P. fr. Esteban
Garcia, hijos de Sⁿ Esteban. fr. L. P. fr.
Joseph Martinez, hijo de Samos.
A quiescant in pace
Amen =

Amen Jesus

Disquisitiones Physicae in Universum
Aristotelis Physicorum.

Disputatio 1^a ex 1° libro De principiis
et motu naturalibus. Quarta 1^a quod et
quod duplex sit principium . . . pag. 172.

Disputatio 2^a Quod sit principium motus
naturalis in seipso, et in facie eius.
Secundum complexionem huius, et referentiam
hinc et inde . . . . . 173.

Amen Jesus

